

Incipiunt tituli libro
rū decretaliū Et pri
mo tituli primi libri

De his que vi metus ve causa fiunt ti. i.
De restitutione in integz ti. iij.
De alienatione iudicij mutadi ca sca ti. iij.
De arbitris. ti. iij.

Incipiunt tituli secu
di libri decretalium

De summa trinitate et fide catho
lica. Titulus primus.

De constitutionibus Titulus secundus

De rescriptis et eorum interpretationibus ti. iij.

De consuetudine ti. iij.

De postulatione ti. v.

De electione et electi potestate ti. vi.

De translatione episcopi. ti. viij.

De auctoritate et usu pallij. ti. iij.

De renunciatione ti. iij.

De suppleda negligentia prelatorum. ti. iij.

De temporibus ordinandorum et qualitate or
dinandorum. ti. iij.

De scrutinio in ordine faciendo ti. iij.

De ordinariis ab episcopo qui renunciant episcopo
patui. vel ab excommunicato ti. iij.

De etate et qualitate et ordine presbiterorum. ti. iij.

De sacra unctione. ti. iij.

De sacramentis iterandis vel non ti. iij.

De filiis presbiterorum ordinandis vel non or
dinandis ti. iij.

De servis non ordinandis et eorum manu
missione ti. iij.

De obligatis ad rationabilia ordinandis vel
non ti. iij.

De corpe viduatis ti. iij.

De bigamis non ordinandis et viduarum
maritis. ti. iij.

De clericis peregrinis ti. iij.

De officio archidiaconi ti. iij.

De officio archiepiscopi byteri ti. iij.

De officio primicerij ti. iij.

De officio sacriste. ti. iij.

De officio custodis ti. iij.

De officio vicarij. ti. iij.

De officio et potestate iudicis delegati ti. iij.

De officio legati. ti. iij.

De officio iudicis ordinarij. ti. iij.

De officio iudicis ti. iij.

De maiestate et obedientia ti. iij.

De treuga et pace. ti. iij.

De pactis. ti. iij.

De transactionibus. ti. iij.

De postulando ti. iij.

De procuratoribus ti. iij.

De iudice ti. iij.

De iudicijs Titulus iij.

De foro competenti Titulus iij.

De libelli oblatione ti. iij.

De mutuis petitionibus ti. iij.

De litis contestatione ti. v.

De lite non prestatata non procedat ad testium re
ceptionem vel ad diffinitivam sententiam ti. v.

De iuramento calunie ti. iij.

De dilationibus ti. iij.

De feriis ti. iij.

De ordine cognitionum ti. iij.

De plus petitionibus ti. iij.

De causa possessionis et perpetuitatis ti. iij.

De restitutione spoliatorum. ti. iij.

De dolo et contumacia ti. iij.

De eo qui mittitur in possessionem causa
rei seruande ti. iij.

De lite pendente nihil innovetur ti. iij.

De sequestratione possessionum fructuum. ti. iij.

De confessis ti. iij.

De probationibus ti. iij.

De testibus et attestacionibus ti. iij.

De testibus cogendis vel non ti. iij.

De fide instrumentorum. ti. iij.

De presumptionibus ti. iij.

De iuramentis ti. iij.

De exceptionibus. ti. iij.

De prescriptionibus ti. iij.

De sententia et re iudicata ti. iij.

De appellationibus recusacionibus et relacio
nibus ti. iij.

De peregrinantibus ti. iij.

De confirmatione vtili vel inutili. ti. iij.

Incipiunt tituli ter
tii libri decretalium

De vita et honestate clericorum Titulus iij.

De cohabitatione clericorum et mu
lierum ti. iij.

De clericis coniugatis ti. iij.

De clericis non residentibus in ecclesia vel
prebenda. ti. iij.

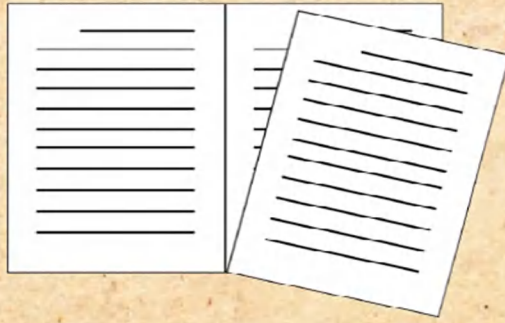
De prebendis et dignitatibus ti. iij.

Inscripty Catalo Conuentu Tremesneensis

A. 339. I,

1400172 (w)

4662 Casus summarum
decretalium seci

W woluminie kolejno współprawne sygnatury:

Inc. 183

Inc. 184

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
w POZNANI

Dar Kurat. Okr. Izk. Pozn.
Bibl. Gim. Klas. Trzemeszno
1932

Martinus:
iber
decretalium
assburg 1486

Państwowe Gimnazjum Klasyczne
w Trzemeszynie

8/X 1932 r.

72-4662

Incipiunt tituli libro
rū decretalium Et pri
mo tituli primi libri

De summa trinitate et fide catho lica. Titulus primus.	
De constitutionibus	ti. scōus
De rescriptis et eorū interpretationibus	ti. iij
De consuetudine	ti. iij
De postulatioe	ti. v
De electione et electi potestate	ti. vi
De translatione epi.	ti. vii
De auctoritate et usu pallij.	ti. viii
De renūciatione	ti. ix
De suppleda negligentia p̄latorū.	ti. x
De temporibus ordinandorum et qualitate or dinandorum.	ti. xi
De scrutinio in ordine faciendo	ti. xij
De ordinatibz ab epō qui renūciavit episcopo patui. vel ab ex cōmunicato	ti. xij
De etate et q̄litate et ordine p̄ficiendoz.	ti. xiiij
De sacra v̄nctione.	ti. xv.
De sacramentis iteradis vel nō	ti. xvj
De filiis p̄sbyteroz ordinadis vel nō or dinandis	ti. xvij
De servis non ordiandis et eorum manu missione	ti. xvij
De obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non	ti. xix
De corpe viciatis	ti. xx
De bigamis non ordinadis et viduarum maritis.	ti. xxi
De clericis pegrinis	ti. xxij
De officio archidiaconi	ti. xxij
De officio archiep̄sbyteri	ti. xxiiij
De officio p̄micerij	ti. xxv
De officio sacriste.	ti. xxvj
De officio custodis	ti. xxvij
De officio vicarij.	ti. xxvij
De officio et p̄tate iudicis delegati	ti. xxix
De officio legati.	ti. xxx
De officio iudicis ordinarij.	ti. xxxi
De officio iudicis	ti. xxxij
De maiestate et obedientia	ti. xxxiiij
De treuga et pace.	ti. xxxv
De pactis.	ti. xxxvj
De transactionibus.	ti. xxxvij
De postulando	ti. xxxvij
De procuratoribus	ti. xxxvij
De iudicio	ti. xxxix

De his quevi metus ve causa fiunt	ti. xl
De restitutione inintegz	ti. xli
De alienatioe iudicij mutadi cā scā	ti. xliij
De arbitris.	ti. xliij

Incipiunt tituli secu
di libri decretalium

De iudicijs	Titulus. i
De foro cōpetenti	Titulus. ij
De libelli oblatione	ti. iij
De mutuis petitionibus	ti. iij
De litis cōtestatioe	ti. v
Utlite nō p̄stata nō pcedat ad testiū re ceptionē vel ad diffinitiuā sententiā	ti. vi
De iuramento calūnie	ti. viij
De dilationibus	ti. viij
De ferijs	ti. ix
De ordine cognitionū	ti. x
De plus petitionibus	ti. xi
De causa possessionis et p̄petat	ti. xij
De restitutioe spoliatorū.	ti. xij
De dolo et contumacia	ti. xiiij
De eo qui mittitur in possessionem causa rei seruande	ti. xv
Utlite pendere nihil innouetur	ti. xvj
De sequestratioe possessionū fructuū.	ti. xvij
De confessis	ti. xvij
De probationibus	ti. xix
De testibus et attestatioibus	ti. xx
De testibus cogendis vel non	ti. xxj
De fide instrumentoz.	ti. xxij
De presumptionibus	ti. xxij
De iureiurando	ti. xxiiij
De exceptionibus.	ti. xxv
De p̄scriptionibus	ti. xxvj
De sententia et re iudicata	ti. xxvij
De appellationibus recusationibus et relatio nibus	ti. xxvij
De peregrinantibus	ti. xxix
De p̄firmatioe vtili vel in vtili.	ti. xxx

Incipiunt tituli ter
tii libri decretalium

De vita et honestate clericoz	ti. i
De cohabitatioe clericorum et mu lierum	ti. ij
De clericis coniugatis	ti. iij
De clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda.	ti. iij
De prebendis et dignitatibus	ti. v

Inscripty Catalo Conuentu Tremesneensis

14.339.

I,

De clerico egrotare vel debilitato ti. vi
De institutionibus ti. vii
De concessione pben de vel ecclesie non vacantis. ti. viii
Ne sede vacante aliquid innouetur. ti. ix
De his que fiunt a prelato sine consensu capituli. ti. x
De his que fiunt a maiori parte capituli. ti. xi
Ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. ti. xii
De rebus ecclesia alienandis vel non. ti. xiii
De precariis. ti. xiiii
De comodato ti. xv
De deposito. ti. xvi
De emptione et venditione ti. xvii
De locato et conducto de iure emphiteotico. ti. xviii
De rebus permutatione. ti. xix
De feudis. ti. xx
De pignoris et alijs cautionibus ti. xxi
De fideiussionibus. ti. xxii
De solutionibus. ti. xxiii
De donationibus ti. xxiiii
De peculio clericorum. ti. xxv
De testamentis et ultimis voluntatibus. ti. xxvi
De successione ab intestato ti. xxvii
De sepulturis ti. xxviii
De parochiis et alienis prochiis. ti. xxix
De decimis primitiis et oblationibus. ti. xxx
De regularibus et transcurrentibus ad religionem ti. xxxi
De conuersione pugarum. ti. xxxii
De conuersione infidelium. ti. xxxiii
De voto et voti redemptione. ti. xxxiiii
De statu monachorum et canonicorum regularium. ti. xxxv
De religiosorum domibus ut episcopis sint subiecte. ti. xxxvi
De capellis monachorum et aliorum religiosorum. ti. xxxvii
De iure patronatus. ti. xxxviii
De censibus exactionibus et alijs procurationibus. ti. xxxix
De consecratione ecclesie vel altaris. ti. xl
De celebratione missarum et sacramento eucharistie et diuinis officiis ti. xli
De baptismo et eius effectu. ti. xlii
De presbytero non baptizato. ti. xliii
De custodia eucharistie crismatis et aliorum sacramentorum ti. xliiii
De reliquiis et ueneratione sanctorum ti. xlv
De obseruatione ieiuniorum. ti. xlvi

De purificatione post partum. ti. xlvii
De ecclesiis edificandis vel reparandis. Titulus. xlviii.
De emunitate ecclesiarum cimiterij et rerum ad eos pertinentium ti. xlix
Ne clerici vel monachi secularibus negociis se immisceant. ti. l

Incipiunt tituli quar- tilibri decretalium

De sponsalibus et matrimonio. ti. i
De desponsatione impuberum Titulus. ii.
De clandestina desponsatione ti. iij
De sponsa duorum. ti. iiii
De conditionibus apposis in desponsationibus et alijs contractibus. ti. v
Qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere possunt ti. vi
De eo qui duxit in matrimonium quaz poluit per adulterium. ti. vii
De coniugio leprosor. ti. viii
De coniugio seruorum. ti. ix
De natis ex libero ventre. ti. x
De cognatione spirituali ti. xi
De cognatione legali ti. xii
De eo qui cognouit sanguineam uxoris sue vel sponse. ti. xiii
De consanguinitate et affinitate. ti. xiiii
De frigidis et maleficiatis et impotentia coeundi. ti. xv
De matrimonio contracto contra interdictum ecclesie. ti. xvi
Qui filij sunt legitimi ti. xvii
Qui matrimonium accusare possunt vel contra illud testificari ti. xviii
De diuorciis. ti. xix
De donationibus inter virum et uxorem et de dote post diuortium restituenda. ti. xx
De secundis nuptiis. ti. xxi

Incipiunt tituli quinti libri decretalium

D E accusacionibus inquisitionibus et denunciacionibus. Titul^{us} i.
 De calunatoriis. ti. ii.
 De simonia et ne aliquid pro spiritualibus exigatur vel pmittatur. ti. iii.
 De prelativices suas sub annuo censu aliis concedant. ti. iiii.
 De magistris ne aliquid exigatur pro licentia docendi. ti. v.
 De iudeis et saracenis et eorum servis. ti. vi.
 De hereticis. ti. vii.
 De scismaticis et ordinatis ab eis. ti. viii.
 De apostatis et reiterantibus baptismum. ti. ix.
 De his qui prius filios occiderunt. ti. x.
 De infantibus et languidis expositis. ti. xi.
 De homicidio voluntario vel casuali. ti. xii.
 De torneamentis. ti. xiii.
 De clericis pugnatoribus in duello. ti. xiiii.
 De sagittariis et balistaribus. ti. xv.
 De adulterio et stupro. ti. xvi.
 De raptoribus incendiariis et violatoribus ecclesiarum. ti. xvii.
 De furtis. ti. xviii.
 De viis. ti. xix.
 De crimine falsi. ti. xx.
 De sortilegiis. ti. xxi.
 De conclusionibus tegenda. ti. xxii.
 De delictis pueroz. ti. xxiii.
 De clerico venatore. ti. xxiiii.
 De clerico percussore. ti. xxv.
 De maledictis. ti. xxvi.
 De clerico excommunicato deposito vel interdito ministrante. ti. xxvii.
 De clerico non ordinato ministrante. ti. xxviii.
 De clerico per saltem pmo. ti. xxix.
 De eo qui furtive ordines suscepit. ti. xxx.
 De excessibus prelatorum et subditorum. ti. xxxi.
 De noni operis nunciatioe. ti. xxxii.
 De privilegiis et excessibus privilegiatorum. ti. xxxiii.
 De purgatione canonica. ti. xxxiiii.
 De purgatione vulgari. ti. xxxv.
 De iniuriis et damno dato. ti. xxxvi.
 De penis. ti. xxxvii.
 De penitentibus et remissionibus. ti. xxxviii.
 De sententia excommunicatiois. ti. xxxix.
 De verborum significatione. ti. xl.
 De regulis iuris. ti. xli.

De titulis primi libri nota versus

Summa constituo rescriptum sicut. potest. electus. translat. vsum. renuncia. supplen. Tempus scrutinium. resig. etas. vincio. la. cra. Presbyteris servis ob. cor. bigamis pegrinis. Officiis archidiacon. archipres. primi sacriste. Custos. r. vica. delegat. legat. et ordi. Iudex maiores treuga. pac. transac. post. pro sin. Si metus in integz. alienas mutat et arbi.

Secundi libri

Judicis foro con. libel. ob. pete. litis vt lite. Calumnie iura. dilatio. feria. cogni. Plus pete causare spo. dolo. mit. lite pendens. Sequest. confessis proba. testes test. fide psump. Iuras excep. prescrip. sen ap. pel. pegrin. con.

Terti libri

Vita cohab. consu. cle. no re. prebend. vel egro. Instituit concess. vacat. fiunt sine consen. Maior diminues no res alie. precant commo. Deponens emp. ven. loca. p mutatio feudum. Pignoriis fideius. solu. donans pecul. atq. Testans succedit sepelit parochianis. De decimis regula. pueri. in fide vota. Stat mo. re. cap. iure decen. ec. altare missc. Bap. pres. cul. re. ie. pur. re par. emunit mona.

Quarti libri

Sponsat ipubel clade stiria sponsa duorum. Leditio cleri. quaz polluit et lepro. servus. Flat. cogn. spiri. cogn. le. sanguinis vroz. Lon. affini. frigus cotrac. interdic. qui si. Accusare possunt diuortia dona secundis.

Quinti libri

Ac in. de. calup. sumo pla. vices de magis. Judeis heresim de scismat. apostata d. qui. Lang. homi. torneamen. de pug. sag. adulter. rap. fur. Viure crime. sorti. collu. pueroz. Ele. vena. pcul. maledicit clericus excon. Non oz. p saltu q fur. excedere d no. Prius. purga. canon. pur. vulga. in damnoq. penis. De. remis. sen. ex. pbo. sig. regula iuris.

Titulus De constitutionibus

Nonū statuta

Casus est. Nemo suo sensu sz canonuz auctoritate iudicare debet. Nota glosaz que dicit q papa z impator legibz non astringuntur. vt. ff. de legi. princeps. et. ix. q. iij. cūcta. Et q quādoqz iudex potest vti sensu suo in iudicādo ppe tñ accepto vob cabulo. vt. ff. de arbi. qualem. dūmodo fm leges z iura pronūciat.

Cognoscentes.

Casus est qui caret culpa carere debet et iudicis pena. Vel sic summat: Noua cōstitutio respicit futura et non pterita. Nota. g. que dicit q null' puatur iure suo sine culpa. Hoc tñ fallit in certis casibz in b metro doctis. Paupras odiū. fauor viciū z scelus ordo. psonas spoliāt et loca iure suo. Et ista notant in ca. renouantes infra de pūlegijs.

Translato.

Alibl dicit de vno simili quā de alio simili intelligat. Nota. g. q dicit q lex et sacerdotiū simul data fuerūt ab eodem qz in monte eodem tpe pūlit dñs moysi legem et sacerdotiū.

Nam concupiscentiaz.

Uno phibito. phibentur oia q sequuntur ex illo. Nota. g. q dicit q anteq aplūs cognouit legem putabat nō eē peccatum alteri' rem pcupiscere sed postqz iuenit in lege nō pcupiscere rez alienā credebatur esse peccatū.

Ne imitatis.

Nemo debet sanctorz patz decretis sensum suū pponere. Nota. g. q dicit q sacri canones qz scūs Hieronim' ita recōmendat nō sunt postponēdi. vt. xxxv. di. relatiū.

Eum omnes

Constitutio qua futuri ligantur z non pntes. z fm quam minus habēt successores qz pdecessores nō valet. Vel sic. Cōstitutio capituli q nō est pūis oibz z p quaz tollit antiqua cōsuetudo nō valet. h. dicit. Nota h. g. q qrit an qd facit maior pz capituli totū capitulū facere videatur.

Que in ecclesiis.

Constitutio layci facta sup rebus ecclesie nō valet. h. dicit. Vide glo. h. capituli q

inter cetera dicit q illi qui ppta sua culpa eget nō est subueniendū. Et querit an alienans feudū cadat a iure suo scz feudū. z dicit q sic z dñs illud aliq pcedere potest.

Eum accessissent.

Statutū circa dignitatem tollendā factuz auctoritate pape confirmatū valet nisi p actū pūū tollat. Vide. g. q qrit an canonici p se possunt minuire pendas vel dignitates. Et an pūlegiū vnico actu per datur. z dicit q nō p se sz bñ auctoritate dñi pape. sicut in b. ca. actū est.

Eum. D. ferrariensis.

Statutū de certo numero canonicorū vlt pendarū rūpit facultatibz eccie augmētaz et si a se. ap. fuerit pfirmatū. Vel sic. Si capitl' p suā pstitutōē d certo nūero canonicorū ailqs recipit vltra numez de super excrecentibz redditibz illis pūdere tenet h. dicit. Vide glo. q videt multū disputare de ptestatiōe qñ valet z qñ nō. Et ponit etiā differentia int' pbandā z canonici.

Ecclesia sancte marie.

Statutū laici sup rebz eccie factū nullus est momenti nisi ab eccia fuerit approbatum. Vel sic. Cause ecciaz p statuta laycorum diffiniri nō debet. h. d. Nota. g. q disputat de ptate laycorz respectu clericorū z q citatio siue cōuētio sit pncipiū iurisdicciōis.

Ex litteris.

Pena sine pfinitiōe tps ppetua nō censetur. Vel sic. Si qs ab aliq ppter pumatā repellit durat repulsiō qvsqz repulsius satisfecerit z nō vltra. Vel sic pena puationis a pmuniciōe p pumatā ex statuto illata indubie psumit tps alis z nō ppetua. h. d. Vide. g. q ponit differentia inter ppetuo exclusum z illū q est ad tps exclusus. Simile patz. xxxij. q. iij. nō oportz. q. Et simile. i. q. i. sunt nonnulli.

Ex parte.

Canonici sine cā nō possūt minuire antiquū numez pbedaz. Vel sic nō valet statutū p qd diuin' cult' sine cā diminuit. etiam si in forma cōmuni a papa fuerit pfirmatū. h. d. Vide. g. q videt tāgere qd opes confirmatio.

Quoniam constitutio.

Constitutio futura tñ respicit. pteritaz nō punit. vt sic. Cōstitutio noua futura re-

*non pūm sum
pūm sum*

*solus qm
luna h. m. m.*

spicit n̄ p̄terita nisi de p̄teritis caueat exp̄sse
h. d. Vide glo. q̄ dicit p̄ncipio. dñz ap̄licū
eccie iudicē ordinariū oim xp̄ianoꝝ. vt. l. r.
q. iij. cūcta. Et q̄ lex n̄ d̄z eē ambigua neq̄
obscura

Titulus de constitu tionibus libro sexto.

Licet roma. pon.

Nota cōstitutio p̄ncipis tollit p̄mā cō
trariā q̄uis id nō exp̄mat. sp̄ales cōsuetu
dines et statuta rōnabilia nō tollit nisi id
exp̄mat. Nota. g. in p̄bo reuocare q̄ pulcre
docet d̄ reuocatiōe testam̄toꝝ. Et habes i
eadē an. q̄ n̄ iudex p̄t iudicare secundū ex
trauagantes.

Ut animarum periculis.

Primo dicit q̄ statuta ordinarioꝝ nō li
gant p̄babiliter iſgrantes. Secōdo dicit q̄ sta
tuta ep̄i extra suā diocēsim subditū n̄ ligāt
Nota glo. q̄ docet q̄ntū bonū sit obedien
tia. Et q̄ dicunt ordinarij.

Titulus de rescrip tis extra.

Sicut romana

Littere generali iuxta ius cōe obtēte p̄
iudicat lra sp̄alis. Vel sic. p̄uilegio ḡnali
fm ius cōe obtēto obstat rescriptū sp̄ale
et si d̄ illo mētiōez nō faciēs. h. dicit. Nota
g. q̄ distinguit circa reuocatōez rescriptoꝝ
siue lraz ap̄licarum.

Ex parte:

Rescriptū cause cognitiōez p̄biles nul
lum ē. Vel sic. In rescripto intelligat̄ clau
sula si est ita et si cause cognitiōez verat ē de
falsitate suspectū. h. d. Nota tex. et glo. h.
capituli q̄ dicit de clausula illa. si p̄ces p̄ita
te nitant. et de copulatiua q̄ ponit p̄ disjū
ctiua. et si s̄l duo mādant q̄d sit faciēdū Et
dicit glo. p̄ditiōez q̄nq̄s eē intelligendā li
cet nō apponat vt. xxij. q. ij. cū beat. et xxvij
q. ij. beata maria. Et vide h. de p̄iurio et de
renūtiatiōe.

Leterum si aliquis.

Si mētiō fiat in scōis lris de p̄mis se
cunde reuocat p̄mas alias nō. Vel sic. Si
in scōdo rescripto de p̄mo rescripto aduer
sarij eiusdem cause nō sit mētiō valet p̄mū

alias valet scōm. Et si p̄mū cōi p̄sensu fu
erit obtentū nō valet scōm h. tacito impe
tratū. h. dicit. Nota. g. notabilē q̄ docet q̄bo
modis p̄d̄t rescriptū legitime impetratū

Inter ceteras.

Cū diuersa sub disjūctione p̄mittunt si
ue mandant sufficit alter. eoz. p̄bare. Vel
sic. Ex disjūctione narrantis in rescripto
sufficit impetrātū alter. p̄bare. h. dicit. Flo
ta glosam q̄ arguit q̄ si aliq̄s tenet ad alte
rū duoz subalternatiōe. vt sub disjūctiōe.
q̄d cūq̄ p̄stare voluerit liberat. Itē q̄ de si
milibz sile d̄z eē iudiciū vt h. i textū. et infra d̄
trāsac. In corp̄alia. et. ff. de legi. nō p̄nt.

Si quando

Non tenet q̄s alicui p̄ lras ap̄. p̄uidere
nisi de b̄nficio q̄d h̄z fecerit mētiōez. Vel
sic. Is ad quē rescriptū p̄rie dirigit d̄z illi
parere aut iustam cām oñdere q̄re n̄ parer
h. dicit. Nota. g. que arguit de oñibz red
dendā eē rōez et ea q̄ p̄ nimia sollicitudinē
extorta s̄ nō valēt. vt. viij. q. j. audacter. et
xxij. q. iij. vniūq̄sq̄. Et q̄ q̄s nō tenet ad i
plere mandatū p̄lati nisi cā reddat. Et vi
de glo. q̄ est notabil q̄ p̄cipue arguit q̄ de
oibz nō debet reddi rō vt patet in ea.

Cum ordinem.

Littere contra p̄uilegiatos obtente sup
his sup q̄bo fuerint p̄uilegiati non valent
nisi de ip̄o ordine fecerint mētiōez. Vel
sic. Littere siens per rescriptū quo non fit
mētiō de ordie suo p̄uenire n̄ possūt. h. dicit.

Eam te.

Mandatum factum capitulo sede va
cante sup his que ep̄iscopus facere tenet
deuoluitur ad ep̄iscopū ibi postea electū
et cōfirmatū. Nota glosaz que arguit q̄ id
quod quis cum alijs facere debet si facul
tas se obtulerit ipse solus facere debz. si so
lus potest emendare q̄d cum alijs malefe
cit. vt infra de iurciuran. Sicut nostris.
et. xxvj. q. ix. Qd quis cōmisit.

Ad aures.

Non valent littere obtente p̄ illū q̄ sua
tacuit beneficia et dignitatem suam nō ex
p̄ssit. Et nota glo. q̄ papa sic vni vult con
cedere beneficia q̄ alter non ledat vel gra
uet saltem grauiter. vt. xxvj. q. ij. De ecclesi
asticis. et. xi. q. iij. Si q̄s non obediat. et. ix.
q. vltima non curo.

Si autem,

Valer secunda littera contra pma si quis dolo vel negligetia. postposuit vti prima. Ut sic excipit reus contra rescriptum quod de suo primo mentionem non facit. nisi dolo vel negligetia non fuerit usus illo. h dicit fm Joh. an. Nota glosam q dicit q illa q annua sunt ad agendum perpetua sunt ad excipiendum. Et distinguit q exceptionum qda ppetue sunt et quedam tpaes.

Ad hec sumus.

Non valent littere p qs incerti iudices dantur et incerta negocia committuntur. Nota glosam que est notabilis et repbat nimiam generalitatem. vt infra de do. et con. Ex lris. Et ponit in fine ista metra. Principis obsta sero medicina paratur. Nam mala per longas conaluerunt moras.

Ad audientiam.

Falsa latinitas viciat rescriptum dñi pape. Et sic sibi modo si papa loquatur aliter q in plurali. vel episcopos filios appellat. vt infra de falsa. q graui. Et nota glosam que videtur tangere an vicium scriptoris i rescripto nocet et dicit q non.

Ex parte.

Littere obtente ab appellato non valent nisi de appellatioe fecerint mentionem. Nota in glosa. vnum raz quod raro inuenies in iure scilicet. q aliquis non detulit appellationi sue. hoc dicit.

Scilicetatus.

Clausula si non poteritis interesse e ad iuris et ad facti impotentiam referenda. Ut sic. Rescriptum quo pluribus causa delegatur cum clausula q si non omnes. et de impotentia iuris et facti intelligitur. hoc dicit. Nota glosam que dicit. q aliquid possumus quibus modis. Unde verius. Posse quidem rebundant ius natura potestas. Officium meritum sextum diuina voluntas. De potentia iuris patet. xxij. q. ij. Faciat homo. Et xxvij. q. ij. Agatosa in fine. De potentia nature patet. infra de spon. impube. Puberes. Et ca. A nobis. De potestate officij patet infra de consan. et affini. c. j. et xxj. dl. ver. fl. et. ca. Inferior. et infra. de maio. et obe. Luz insertor. De potentia meriti dicit. iij. q. vij. Tria de potentia diuine voluntatis patet de pe.

di. ij. Caritas. Et dicit glosa huius capituli q illiteratus potest esse iudex scilicet si habuerit consuetudinem causarum. et periciam iudicandi. Et dicit de potetia iuris et facti.

Pastoralis.

In questione reuocationis rescriptorum recurritur ad arbitros si iudices sibi non deferant nec inuicem concordant. Item habes etiam habes. quando speciale derogat generali. Nota glosam que est notabilis que inter cetera disputat an maiori parti sit standum.

Sedes apostolica.

Non possunt in aliqua clausula maiora comprehendere q illa sunt que in litteris exprimuntur. Vltimo. Per clausulas generales quidam alij et res alie posite in rescripto non conueniunt multitudine nec conueniuntur persone vel res maiores expressse sed pares vel minores nisi maliciose vel dolo se maiores expresserint. hoc dicit. Nota glosam qui dicuntur maiores et digniores. Et dicitur q persone notabiles que sub clausula generali comprehendere non debent. Et q citius mouet animam principis vel ad dandum vel ad negandum. Item q rone maiore presumitur contra aliquem. vi. xxxi. q. ij. Lotharius.

Ex tenore.

Qui contrarium et super eadem ad diversos iudices litteras impetrat petit oes si ambabus vtatur. Nota glo. que docet quid faciendum sit cum plures littere ab vna parte impetrantur super eodem negotio

Cum adeo.

Littere super beneficio impetrare non valent nisi de beneficio quod impetrans habet fecerit mentionem. Nota glosam que docet que prebenda sit modica et que sufficiat. Et dicitur illa que sufficit sibi et suis. l. di. Studeat. et. Et q etiam adueniens possit recipere et episcopalia iura persolvere. infra de preben. De monachis. et. et infra de supplen. negligens. prelatorum. Sicut. et. In tali sufficientia debet haberi ratio nobilitatis. vt. c. li. di. Non cogant. Et sciente. infra de preben. de multa. Et dignitas. ff. de va. et extra ordi. cog. l. i. In onerariis. Item notat etiam glosa huius capituli an non clericus potest impetrare prebendam vel beneficium

Et videtur glosa sentire q non vt in. cap.
Ex lris. zc. infra de transac. Secus dicit
si sevellet ascribi clero z tamen anteq ad
mittatur debet fieri clericus. Hec compo
stel.

Lausam que.

Plus statur iuris ordini q rescriptio.
Vel sic. Ordo rescripti interpretationem
recipit a iure comuni. Hoc dicit fm io. an.
Sed dominus An. addit z clausula in re
scripto posita ad debitū statū iuris reduce
tur vbicūq situata reperit. Nota glosam
notabilem de clausulis in litteris vel rescri
ptis ponendis quomodo et qualiter de
bent intelligi et iuxta iuris communis intel
ligentia transponi.

Constitutus

Rescriptus ad beneficium impetratum
nō valet nisi de certo canonicoz numero
fecerit mentionem. Nota glosam que dicit
que intelliguntur excepta in iuramento. Itē
dicit q prebendarius non debet esse sine
fructibus.

Super litteris.

Qui per fraudem vel maliciā impetrat
litteras z exprimit falsitatez vel supprimat
veritatem talem que tacita vel expressa nul
latenus habuissz carebit omni comodo lit
teraz. Nota glo: que dicit q non obest qd
per simplicitatē omissum est. Item ponit
que in rescripto exprimi debent. Primovt
delicti facti series. vt infra de cohabi. de z
mul. Sup eo. Secdo processus cause in
fra de re. iudi. Inter monasteriū. Item no
mē dignitatz sue vt sup eodez. ad aures. zc

Edoceri.

Ubi abbas in cōuentu ministrat tenet
p litteras cōuentū tantūmodo impetra
tas respōdere. Vel sic. In negocijs comu
nibus abbas respondere tenet. p litteras
solummodo contra abbatem impetratas.
Nota. g. que docet quando collegiū cōue
nit z puenitur z ad hoc solet allegari.

Lum dilecta.

Processus habitus p lras surreptitias
irritat. hitus at pter vel d formā in rescri
pto dataz irritat nunciatur. Nota casus in
glo. in qbo alter alteri n pt cōmittere vices
suas.

Plerūq contingit.

Valet rescriptū secundū nō facies mēti
onē primo d q ipetrās dolo vel negligētia

vti post posuit infra annū seu p elapsuz an
nū. Vide. g. q querit. qd b casu pbabit ne
gligētiāz dicit q trāscursus anni.

Lum contingat.

Hic datur doctrina fm quā diuersa mā
data recipiēs debz se habere. Vel sic istru
it ordinariū qd facere debet cū diuersoz d
legatoz mādata recipit. p traria. b. d. Vel
sic. Si delegati dati diuersi p diuersa re
scripta mādat ordinario p traria qd habe
at facere ordinari. Item nota glo. q dicit
nos illō scire qd ab alijs audim. Et q lit
tere q non apparēt non sunt.

Olīm ex litteris.

Lū in rescriptis plura narrant p tinentia
diuersos effectus non sufficit alterz pbare
q ad vtrqz effectū. Nota glo. z textū q do
cent intelligere clausulas positas in lris z
dicūt de falsitate lraz z apparitione.

Dilectus filius

Casus est. Sup restitutioē p munitōis
z bñficiū lre impetrare nō valet nisi de amo
tionis causa fecerint mentiōez. Vide glo.
q dicit q cā facti poti⁹ querenda est qd ipm
factū vt. xv. q. vi. ca. i. in fine. z infra de ac
cusatio. Lum dilectus.

Postulasti.

Casus est. Vicari⁹ ppetu⁹ nisi de viceca
ria fecerit mentiōez n pt sup beneficio lras
ipetrare. Vide. g. q dicit de clerico ad titu
lū sui patrimonij p mōro. Et an licite obti
net ecclesiasticū bñficiū q sufficiens bz p mō
niū. de b vide reportata q videt dicere q sic

Nonnulli.

Casus ē. Per lras aplicas n dz qd vltra
duas dietas ad iudiciū euocari. Et b pma
ps. Secūda ps sic sumat. Non valent lre
ad lites ipetrare p nō pūctas psonas abs
q spālī mādato dñi pape. Nota textū qui
dicit q lites se restringēde. Itē q nullus sine
spālī mādato pt. p alio lras impetrare nisi
forte de illis psonis extiterit. a qbo nō dz ex
igi de iure mādatū. De qbo psonis habes
ff. de pcura. Sz hec psone. Itē nota. g. q
docet de qbo dicit videlicet an vsualibz vt
de legalibz sit rex. itelligend⁹ zcludit q de
vsualibz. qz nō ex opiniōibz singuloz sz ex
cōvsu noia exaudiri debet. vt. ff. d supell.
lc. labeo. Et q p suetudo est optima leguz
interpret. infra de consue. cum dilectus.

Dilectus filius.

Judices appellatiōis et nō pncipal' ne-
gocij debēt cōgscere ad q̄s iurisdicō de-
bet p̄tinere. *Uel sic.* Qñ agit actiō reali dī-
te p̄putant a finibz dīocē vbi res sita est.
Et de meritis appellatiōis nō iudex a q̄ sed
iudex ad quē cōgscere dīz. Itē nō. g. q̄ t̄git
vbi q̄s puenire dīz q̄ plura hz domicilia et
dicit vbi aliq̄s se collocauit cū rebz suis et
vbi assidue puerfat. Itē aliq̄s et sortit forū
rōerei de q̄ agit vt infra de fo. com. c. vlti.
vbi numerant plā ex q̄bz q̄s sortit for.

Capitulum sancte crucis.

In lris beneficiabz regularit̄ ille valēt
q̄pus ab aliq̄ impetrant. *Uel sic.* Si ples
ipetrēt lras in eadem ecclia itam' date vt p̄
or in data p̄feratur. et ille sol' recipiat. *Nota.*
g. q̄ in h̄ est singularis q̄ q̄ aliū puenit
ille obtinet. Itē dīc. g. q̄ suspēsus iterū p̄
suspendi sicut excomunicat' itez excomu-
nicari. all. iij. q. iij. Engeltrudam. xj. q. iij.
Excellētissimus. xij. q. ij. de viro nephado.

Ad audientiam nostram

Non valēt lre a clerico vēdite p̄us im-
petrate nisi de venditiōe sine eaz renūciati-
one fecerit mentionē. *Uel sic.* Si habens
lras pape ad bñficia eis renūciat p̄pter an-
nuā pensionē. nō valēt lre q̄s postea ad be-
neficia h̄acito iperavit. h̄ dicit. *Nota.* g.
de ist' p̄bis anno et anno. et qualr post sen-
tentiā admittit p̄batio. *Versus.* Annua si
debes tūc recipies caput anni. Anno sive
bes i sine teneber' anni. nā si dī tu teneris
mibi annuas pensiones tūc recipiet illas
in pncipio anni. vt. *L. qñ dī. lega. vel fidei*
cō. ce. li. i. Et talis obligatio p̄petua ē. In
ist. de. ver. ob. At si ita. S; si in obligatiōe
dīz q̄libet anno tunc tenet obligat' satisfā-
cere in fine anni. vt. ff. de ver. ob. in h̄ āno
ff. de condi. et demon. l. si in annos.

In nostra.

Qui plures lras ad bñficia ipetrat tan-
tum alternis vti pōt. *Uel sic.* Recept' per
lras aplicas licet p̄bendā expectet. si p̄ lras
h̄ sup̄primētes in alia ecclia pvideri mādē-
tur. eis parere non debet. h. d. *Nota.* glo. q̄
dicit q̄ ad cautelā expedit qñq; plures ha-
bere lras. vt si in vna ecclia non acceptaret
fiet in alia.

Ex parte decanī.

Renocatio manifesta pcuratori et non
parti nec iudici n̄ nocet parti s; fuocari. vt

sic. Non valet rescriptū qd pcurator reuo-
catus et de h̄ certificat' extra iudiciū impe-
trat. Si vero i iudicio impetravit valet re-
scriptū si iudex et aduersarius renocatiōez
ignorabant. h̄ dicit fm io. an. *Nota.* glo. q̄
docet q̄s dicat falsus pcurator. et q̄ fuit et
nō est vt patz in h̄ca. *Uel* qui pcurator est
sed excedit fines mādati. Et declarat pro q̄
bus psonis sine mādato posset impetrari
vt sunt liberi parentes fratres et affines et
liberti. vt. ff. de procur. sed et he p̄sone. qz
agere possunt p talibz p̄iuctis psonis duz
tū volūtas nō appareat contraria. vt. ff. de
procur. pomp. s. vltimo.

Significante.

Littera h̄ hoiez vnius dīocē. impetra-
ta. ad hoiez etiā eiusdē nois alteri' dīocē
extendi nō dīz. Et *nota.* glo. q̄ dīc. q̄ ex q̄ de
corpe constet extrinseca non nocet. licz oīa
nō expm̄antur vt infra de consang. et affi.
Tua nos.

Radulphus.

Per litteras impetratas contra homi-
nes de dīocēsi homines de ciuitate nō p̄nt
pueniri. *Nota.* g. que dicit q̄ licet ep̄s sit
in ecclia et ecclia in ep̄scopo. vt. vij. q. i. scire
qñq; tū noie ep̄i nō designat ecclia. licet sp̄e
sit caput ecclie. vt infra de testi. req̄sisti. et.

Significant.

Rescriptū clausule generales p̄ditur si
re existente integra decedat cōtentus in ea
Uel sic. Si pueniendus p clausulaz. Et
qdā aliū. re integra morit'. Successor p illō
rescriptū nō potuit pueniri. h̄ dicit. *Nota.*
g. q̄ dicit q̄ data lraz est inspicienda vt s̄
c. *Lam. te. z. c. p̄stituit'* et q̄ rescripta p̄sona
lia sunt nec extendunt ad alias p̄sonas vl'
alias res q̄ q̄ cōtinent in eis. infra de offi.
dele. cū olim. et. c. pe.

Ex insinuatōe

Non valēt lre executorie faciētes de mo-
nitorijs mentionē vbi nulle monitorie p̄-
cesserūt. *Uel sic.* Non valent executorie in
q̄bz impetrās dicit false monitorias p̄ces-
sisse. *Nota.* glo. q̄ dicit q̄ pluralis locutio
cōtenta ē duoz numero. vt. iij. q. iij. s. vbi
testiū numerus.

Mandatum apostolicum.

Mandatum apostolicū et p̄ba rescriptoz
p̄sentis tempis ad p̄terita possunt trahi.
Uel sic. Executor cui scribit vt in certa ec-

electa facit aliquē recipi cum clausula. Si
ibidez pro alio nō scripserimus qui hmoi
gram psequit nō debet mandatū exequi si
alius ibi iam est receptus de mandato scri
bentis, hoc dicit. Nota glo. q. dicit q. pa
pa nō intendit vnā ecclesiam grauare sup
receptione duoz.

Litteris apostolicis.

Nō dicit papa grauare caplin cū execut
riā pcedit illi cui monitorias pcesserat pre
decessor illius. Vel sic. Si ad mandatū
duoz duo mandant recipi eccia nō dicit gra
uari. Florat glo. ar. q. successor tenet adim
plere factū sui pdecessoris. xij. q. v. q. iohes
et. xvj. q. vj. Illud. Sic et mandatū seu pre
ceptū factum p predecessore successor tene
tur adimplere. xvij. q. ij. Dudum.

Abbatem qui.

Speciale mandatū pcedēs derogat ge
nerali subsequenti. Vel sic. Diocesanus cui
scribit ut in diocesi sua ubi p alio scptū nō
est pvideat vel faciat pvideri non pnt illud
exequi circa bñficiū spectās ad collationē
abbatis tā grauati. h. di. Florat. g. q. in pnci
pio sui dicit q. qui mandatū suū pmo rep
sentat ille dicit bñficiū pus obtinere.

Ab excommunicato.

Qui excommunicatū se iniustē cōtra cō
siliū generale pquerit ad excommunicatores
remittit. Vel sic. Per rescriptū directū ex
cōcatorū q. excommunicatū absoluat si cō
siliū excōcāuit eundē non dat ei cognitio
Nota. g. q. in h. est specialis et solet alliga
ri q. qlibet in facto suo debet esse certus. nō
si pbabilem haberet ignorantia.

Si proponente.

Qui fraudulenter dicit se beneficiū nō
habere dū tñ habeat modicū lra nō valet
Nota glo. g. q. dicit q. modica res et modi
cū dānum de facili tolerant et alle.

Quia nonnulli.

Hic tangunt septē vicia q. q. aliqd cō
miserit careat impetratis et in expensis. et
dānis aduersario cōdemnabit. Vel sic lo
co sūme septē species fraudis ponunt in
hac decretali quaz tres cōmittunt in ipe
trando et qttuor in abutendo et pena eoz ē
cōmunis scz amissio lraz et pdenatio in ex
pensis. h. dicit. Florat glo. que disputat an
lre possint impetrari ad futuras lites. Et
an rei que nondū extat possit imponi seru

tus. Et dicit qd id de quo agendū est pri
mo debet esse in rerum natura. Et glo. est
satis notabilis.

Titulus. de rescrip tis libro sexto.

Ipso iure

Rescriptū vel pcessus p ipm habet nō
valet si ab excōcatoro sup alio q. excōcatoro
nis vel appellatōis articulo fuerit ipetratū

Cum in multis.

Per clausulam. q. dā aliq. rē. possunt so
lum qttuor pueniri quoz noia in primo d
tatorio exprīmant. ne variationi sit locus.
Nota. g. q. dicit q. seueritas restringit cuz
mūltitudo peccauit et alle.

Dispendia.

Si actor cōtra reū sup pluri bz psonall
bus actōibus lras impetrat ad diuersos
iudices. nō valet lre. nec pcessus eandē
et actor reo cōdemnabit in expensis Et idē
in reo cōueniente vel recōueniente actores
eodē durante iudicio.

Cum aliquibz.

Receptus p litteras facultatis si ad re
cipientes spectabat receptio ipoz et nō pa
pe auctoritate intelligit receptus esse. nisi in
lris aliud esset expressum. Si aut receptio
nō spectabat ad eos tñ ap. sedis dicit au
toritate receptus.

Si gratiose.

Rescriptū papale qd pcedit pmo re
tentionē pmoz bñficioz vsqz ad bñplac
tum pape. extinguit mortuo papa. Secus
sibi dicat vsqz ad bñplacitū aplīce sedis
nec intelligit tale rescriptū de beneficiis p
us nō canonice detentis.

Susceptum.

Vacatio p mortē et vacatio p renūtiatio
nē sunt diuersa. et iō i lris ad bñficia ipetra
tis vno expōso nō venit reliquū. Nota. gl.
q. in cetera dicit q. p fictionē iuris veritas
nō cōfunditur. et all. concor.

Gratia quam.

Ucet ignorans bñficiū sibi collatū in
impetratiōe alteri illius mentiōez nō fe
cerit. valet lre alteri tñ eligere dicit. si de iure
simul retineri nō possunt. Et nota glo. que
docet q. bñficia sūt et semel retineri possunt

Quamuis is culus.

Si restituat q̄s ad gr̄az renocatā sine al
teri? p̄iudicio itelligit restituit? An alteri
an restitutōez ipetrati p̄ferri nō dz. De isto

Si eo tempore. (vide. g.

In litteris ad beneficia impetratis ipsi
cit tps date. An p̄ illas b̄nificiū curatū ob
tinere nō poterit q̄ licz nūc sit maior. si illo
tpe minor erat. Nota glo. q̄ docet q̄ sit ydo
nea etas ad obtinendū b̄nificiū curatū.

Si propter tua.

Si papa alicui p̄pter sua debita p̄cedit
fructus b̄nificiorū ad certum tempus. p̄ b̄
non vult detrabere fabrice eccl̄ie z fructibz
ad vsū alioz deputatis. Nota. g. q̄ vide
tur q̄rere an in p̄mutatiōe vacet b̄nificiū.

Statutum quod.

Istud. c. q̄ttuor ponit atqz statuit. In p̄
ma pte ponit quibz p̄sonis z in quibz loci
cause a se. ap. vel legatis vel delegatis ip̄i
cōmitti debeant z tractari. In sc̄da p̄uidet
circa exactiones q̄ fiebāt in iudicijs ab ip̄is
delegatis assessoribz vel notarijs cause z ap
ponit pena. In tertia p̄uidet circa vocatio
nes testiu ad iudiciū q̄ sepi? maliciose fie
bant z causa fatigandi testes vel ab eis ali
quid extorquēdi. In vltima decernit cassū
z irritū q̄cqd fuerit factū p̄ p̄dicta statuta.
Nota glo. q̄ disputat de multo z de modi
co. Item dicit de paup̄ate. zc. Et ponit. g.
etiā differentia inter remittere z dare.

Tibi qui gratiam.

Ista decreta. est obscura satis et docet
cui cōpetat b̄nificiū an p̄mo p̄ntanti l̄ras
suas an p̄mo recepto. Et vide eaz z ip̄i. g.
q̄ int̄ cetera dīc q̄ executor dz esse certus.

Si pro te alicui.

Si p̄mo sub p̄dictiōe p̄uidet mandāt z
sc̄dus pure impetras anqz veniat p̄dictio a
papa vel executore suo canonicū obtineat
in assentione p̄bēde p̄mo p̄fert. Nota. gl.
q̄ ponit differentia inter p̄mittere z p̄cipe
re. Et notat q̄ vocandi sunt in receptiōe ca
nonici. Itē ponit differentia inter executo
rem datū ad p̄uidendū z ad p̄pellendū.

Duobz super.

Si ex duobz impetrantibz sup simili p
uisione nō apparet quis p̄mis si solū alteri
collatus sit canonicus a papa. ille p̄fertur
alteri etiā p̄us p̄sentati z p̄mo recepto. Si

at vtriqz vel neutri ē collat? aut alter in p̄e
sentādo p̄uenit. aut ambo p̄currūt. si alter
p̄uenit ille p̄fert si ambo p̄currūt ille vel il
li vel ip̄oz maior ps ad quos collatio z re
ceptio spectat alterū tenent eligere. z ille so
lus admittit z alter p̄fert. nisi papa vtriqz
voluit p̄uidet. Nota etiā glo. q̄ papa nō
vult grauare eccl̄ias.

Quia per ambiciosam.

Omnes indulgentie p̄cesse a bonifacio
vel suis p̄decessoribz clericis de p̄cipiendis
p̄petuis fructibz b̄nificiorū suoz in absentia
sunt renocate. z p̄fert papa se in postez il
las non datur. Nota glo. de fructibz z q̄
tidanis distributionibz. Et notat etiā. gl.
q̄ impator q̄nqz corrigit dicta sua.

Ti. de rescriptis i de.

Abbatēs.

Dator prelatus p̄ mēbris suis etiā si
sunt de mēsurā rez p̄uenire nō p̄t p̄ rescrip
tū aplicū nisi b̄ possent administratiōes
mēbroz p̄faciēs i expēsis z interesse puni

Et si p̄ncipalis.

P̄ncipalis officialis ep̄i z p̄or p̄uentu
alis z obediētiari? cause delegari possunt
a papa vel ei? legato. Officialis vero fora
neus vel p̄ior claustralis nō. b. d.

Auditor.

Auditores in romana curia p̄nt p̄nūci
are b̄nificiū alicui fore debitu z post cogni
tiōez eidē p̄ferre. Nota. g. q̄ videt determi
nare q̄s in curia romana habeat ordinari
am iurisdictionem.

Gratie vt de.

Expectans b̄nificiū perdit gratiam si
p̄sequitur aliud quod cum alto quod expe
ctat de iure retinere nō potest. Nota glo. q̄
querit an clericus p̄trahēs matrimoniū
p̄dat immediate b̄nificiū.

Litteras nostras.

Littere aplice alicui sup p̄uisione bene
ficij p̄cesse ad b̄nificiū nodū creatū mīme
debēt extēdi. Nota. gl. q̄ q̄rit q̄d si dubitet
si data p̄cedat creationē b̄nificij vel non.

Ti. de consuetudine.

Consuetudines.

Cōsuetudines quantes eccl̄ias ac etiaz
p̄sonas ecclesiasticas sunt remittēde. s. collēde

Nota glo. q̄ dicit q̄ consuetudines multuz ledentes sunt radicitus extirpade. Itē notat etiā glosa h^o capituli q̄ consuetudo d̄z eē rōnabil^{is} z n̄ p̄ utilitatez eccie alias n̄ valet

Ex litteris

Consuetudo valet fm̄ quam sine solēnit^{ate} legali res laicoz ad eccias conferunt. non aut ecōuerso valz consuetudo q̄ sine solēnit^{ate} res ecclesiaz ad laicos deferant. Nota. g. q̄ dicit de possessione. rē.

Ad nostram.

Consuetudo non valet vt fm̄ dictū populi p̄lati debeant iudicare in causis ecclesiasticis. Nota glosam q̄ dicit q̄ qñqz mīnorū reuelatur qd̄ maior nescit. z q̄ facili^{us} inuenitur qd̄ a pluribz querit.

Quanto de benignitate.

Ratiōe consuetudinis simplices p̄sbrī nō p̄nt in frontibz crismare. Nota. g. in fine q̄ dicit q̄ heretic^{us} potest baptizare tpe necessitatis cū baptismus sit ianua oīm sacra-
mentoz. Ipe tñ heretic^{us} non debet sacramentū eukaristie ministrare neqz debet ab eo recipi.

Eum inter ceteros.

Non valet consuetudo p̄ quā snia interdicti violat. Nota. g. q̄ ponit aliqz casus in q̄bz nō habet locū consuetudo nec etiā p̄scriptio. Et dicit de obedientia.

Eum olim londonē.

Nota dignitas regi debet iuxta consuetudinē vicinaz sicut dignitatū dūmodo nulli p̄iudiciū fiat. Nota. g. q̄ inter cetera dicit q̄ fm̄ dignitatē suam q̄s est honorandus. Item q̄ licet p̄ba p̄uilegioz generali ter loq̄ntur. nō tñ sunt interpretanda in p̄iudiciū alioz z al. glo. concoz.

Eum venerabilis.

Non valet consuetudo. p̄ quā sine supioris sui licentia posset q̄s dimittere suam p̄laturā. Nota. g. q̄ p̄latus vel etiā simplex cleric^{us} sū licentia ep̄i renūciare n̄ p̄t b̄nficio

Eum dilectus filius.

De consuetudine pōt induci q̄ vna ecclesia de collegio alteri^{us} eccie teneat p̄latū eligere. Nota. g. q̄l^r consuetudines sunt interpretande z id qd̄ discrepat a iure cōi^{tra} reducendū est ad ius cōe si pōt fieri ne peat. et g. al.

Cū consuetudinis vsus.

Consuetudines eccie canonici sine consensu ep̄i nequeunt imutare. Nota. g. q̄ in fine sui repbat inueniri nouitates. et q̄ in rebz nouis instituendis euidēs debet esse necessitas.

Ex parte vestra.

Nō valet consuetudo p̄ quā q̄s inducit ad peccandū vel ad dissipandū bona sua. Nota. glo. q̄ determinat de vicio p̄dicali tatis q̄ viciū se eē p̄tutē sepe mentitur. Et ponit q̄s sit auarus z q̄s dicit largus.

Eum tanto.

Consuetudo nō derogat iuri diuino cui^{us} transgressio peccatū inducit. Nec iuri positūo nisi sit rōnabilis z p̄scripta. Et vide g. q̄ dicit q̄ illa consuetudo d̄z rōnabil^{is} quā iura nō improbat nec obstat iuri naturali. Vide. g. q̄ est magistralis in hac parte.

Titulus de consuetudine libro sexto

Consuetudinem.

Pre textu consuetudinis etiā iurate vt qñ totūqz tpe obfuate n̄ p̄t q̄s nisi vnicū p̄sonatū dignitatē vel aliud p̄petuū officiū sū cū canonica z p̄benda in aliq̄ eccia absqz dispensatiōe se. ap. obtinere vel iaz obtemperare tenere. z p̄sumptū irritū est oīno. Nota. g. q̄ tangit aliqd̄ de iuramento temerario.

Nō putamus.

Nō valet consuetudo q̄ de officiali ep̄i ad ep̄m appellet. Nota. g. q̄ docet qd̄ sit appellatio rōic q̄ valz consuetudo q̄ n̄ ad minore^m appellet. Et glo. adducit vñū sile. rē.

Non est dum tamen

Valet consuetudo p̄scripta q̄ ep̄s in inq̄redo p̄ntēdoz corrigēdo suoz subditoz excessus sui capituli p̄siliū req̄rere nō teneat. Nota. g. q̄ dicit qd̄ sit consuetudo.

Eum in tua.

Per rescriptū aplicū i q̄ de p̄bēda p̄rie vacatura mandat alicui p̄uideri laudabil^{is} ip̄i eccie consuetudo nō tollit. Hinc est q̄ sibi est consuetudo q̄ antiq̄ores canonici vacantes p̄bēdas possint optare ḡdatz. Illo n̄ obstatē mādato poterit antiq̄or vacantem optare p̄bēdā. z expectat. xx. diebz optare volētibz executor de n̄ oprata p̄uidebit ei^{us}

dem. Si autē p̄bendā vacante in curia pa-
pa cōferret. tūc illā antiq̄or optare nō po-
terit. Nota. g. sup̄ p̄bo p̄suetudo ē multuz
notabilis z mēte tenēda. zc. Et q̄ antiq̄o-
res canonici sunt p̄ferēdi. z all. p̄cor. z all.
lxj. di. Quid p̄derit.

Titulus De postula- tione prelatorum

Ad hoc in beato petro.

Sūma est. Ille est ip̄romouibll q̄ violat i-
terdictū. Et vide. g. q̄ inter cetera declarat
q̄n aliq̄s tenet scire illud qd publice est fa-
ctū z qd p̄sumit ei? scia nisi p̄bet iḡrantia.

Gratum gerimus.

Qui cassatū postulat est eligēdi p̄tate
p̄uatus. Et h̄ intelligevez q̄n postulatus
p̄ indignitatē suā est repulsus. vts. c. p̄rio

Bone memorie

Indiscordia facta postulatio repellitur
indistincte fm ab. Vel sic. In discordia fa-
cta postulatio repelli cōmuniter cōsuevit.
Et vide glo. que est notabil q̄n papa vlt̄ in
dex q̄cūq; p̄t supplere defectus iuris.

Bone memorie.

Archiep̄s in archiep̄m postulatur. Et
de h̄ habes sup̄. ca. p̄rimo. Et nota. g. h̄
capituli q̄ inter cetera disputat de p̄uata z
cōmuni vtilitate que p̄ferenda sit.

Postulationem.

Negocia debent in p̄sentia p̄tū expe-
diri. Nota glo. q̄ videt disputare an ep̄s vlt̄
q̄cūq; ali? p̄recciaz suā dimittere sine licē-
tia sui sup̄ioris. cum. g. c. se.

Et si vnanimiter.

Ep̄s nō potest eligi sed potest postulari
Nota glo. q̄ in sui fine videt querere an et
quō laic? posset postulari. z all.

Titulus De postula- tione libro sexto

Perpetuo.

Si q̄s eligat postulando vel postulan-
dum vel ip̄ostulandū. vel postulet eligen-
do vel eligendū vel ieligendū tal electio vlt̄
postulatio sic facta est irrita ip̄o iure. Si

autē dicat eligo z postulo put melius vale-
re p̄t de iure idē erit. nisi p̄babiliter dubita-
retur an eēt eligend? vel postuland?. z tūc
i h̄ casu tenet sic eligēs vlt̄ postulās p̄sens?
tpe eligere alterā viā electiois vlt̄ postulatōis
q̄ via electa ad alterā redire n̄ p̄t. h. d. Vi-
de g. h̄ capituli q̄ dic tibi differentiā inter
postulatōez z electioez. Et q̄ in re dubia
admittit libellus dubius.

Titulus De electioe et electi potestate

Nullus in ecclesia

Nullus in collegiata eccia nisi p̄ electio-
nē canonicā assumit in p̄latuz. Vide. g. q̄
ponit differentiā inter cōgregatiōez z col-
legiū populū z turbam.

Osus ep̄s dixit

Populi clamor nō est p̄ electōe habēd?
No. g. q̄ dic. q̄ p̄lius sequend? nō est sed
docend? z q̄ vane voces p̄li nō s̄t audite de

Postq̄ et infra.

Essante impedimēto ē electio p̄firman-
da. No. g. q̄ dicit q̄ ibi ē faciēda inq̄sitiō
vbi q̄s p̄uersat? est. Et q̄r aliq̄nē cōpur-
gantes dñt notā h̄e ip̄i cōuersionem.

Significasti.

Sine iuramēto fidelitat? nō est palliuz
alicui p̄cedendū. No. g. q̄ inter cetera dic
q̄ palliū fortiter sit p̄cedendū. Et in fine dic
g. q̄ frustra petit debitū q̄ qd dñz nō ip̄edit

Quia diligētia

Qui fuit scismatic? sine disp̄satiōe con-
firmari vel p̄secrari nō p̄t. Nota. g. q̄ dic
de scismaticis z q̄ tunica xpi q̄ māsit indi-
uisa significabat vnitatē eccie. Et dic etiā
g. q̄ excoīcati z suspēsi postq̄ fuerint ab-
soluti p̄ absolutōez recuperāt oīa iura sua

Licet de vitanda discordia.

Electio dñi pape nō valet nisi a duob;
p̄tib; cardinaliū fuerit celebrata. Vide. g.
q̄ inter cetera docet facit argumētū quod
bonū est q̄nq; facere aliqd ad cautelaz fu-
turoz z all. ad hoc concor.

Cum in cunctis.

Ordinandoz statuz generalr declarat. de
ep̄is specificat ad inferiores descendit. ad p̄-
terita extendit punit clericos. z punit ep̄os

Nota, g. q̄ inter cetera dicit q̄ in ppositio
corpis qlitatē indicat mentis. Et dicit q̄
aliqd habere est cū effectu habere et all.

Causam que inter.

Qui p aliū eligit electū ydoneū nō po-
terit recusare. Et vide, g. q̄ dicit q̄ cū aliqd
generaliter pmittit arbitrio alie illud nō
valet qd facit nisi legitime factū fuerit. et
glo. all.

Posti quomodo.

Electus aū pfirmatōez admistrare seu
bñficia pferre nō pōt. Et vide, g. q̄ ponit
docet q̄s et qū reuocatio habet locū et quis
et quale factū reuocari potest.

Considerauimus q̄.

Ubi sūt due electiōes ex intervallo q̄-
rum pma est nulla ppter impedimentū oc-
cultum ambo sunt cassande. h̄ dicit.

Suffraganeis.

Ad mandatū archiep̄i q̄ non dū recipit
palliū pōt electus in ep̄m psecrari.

Super eo vero

Peccatū in psona et nō in forma electio-
nis pmotionē impedit. Nota, g. q̄ vult q̄
electus cui crimē opponit et p̄ eū pbat. nec
in illa nec in alia ecclia sit elegibilis.

Lum monasteriū.

Regular' vni' ordinis p̄t i abbate alteri
us ordis pmoueri v' assumi. Flo, g. q̄ dicit
q̄ licitū ē ascendere s; n̄ est licitū descendere.
Et an heremita possit eligi in ep̄m et an po-
terit habere p̄p̄la.

Lum terra que.

Consuetudo non valet vt ex p̄sensu pa-
tron' p̄sensus dependeat elector'. Vide g.
p̄mā q̄ dicit q̄ funiculus d̄z portio.

Transmissa et in.

Elect' pfirmat' potest q̄ iurisdictionis
sunt sed nō ea q̄ sunt ordinis. Flo, g. et tex.
q̄ dicit q̄ nō licet cūctis facere mercādas si
ue mercimonia habere. et all. iura.

Lum inter

Appellatio min' iusta electiōez non im-
pedit sed electiōez suspēssio nulla fac. Flo.
g. q̄ dicit q̄ n̄ dolū facit q̄ rē deserit vt litem
effugiat. Et vbi ppositio inter ptes iterue-
nit et aliquis pure renūciat iuri suo postea
non auditur.

Qualiter post obitum.

Cassat electio si elect' aū pfirmatōez ha-
bita admistrat. Nota tex. bñ cū glo. q̄ di-
cunt habere sciaz etiā laboribz acq̄sita esse
donū dei. et q̄ null' d̄z sibi honore assume-
re s; d̄z a deo sic aaron ad honore vocari.

Lum inter.

Qui vocat nō vocandū ipsuz expectare
tenet nisi a supiori suo fuerit excusatus vel
absolut'. Vide tex. q̄ dicit q̄ mora ē picu-
losa in electiōibz. Itē, g. dicit q̄ pcessa intē
pestiue reuocari nō pnt et all. In fine vide
q̄ q̄s vti q̄nduplici p̄tate. scz regia et pa-
pali. Et h̄etur ad papā recurs' p p̄fesu regis.

Lum nobis olim.

Penes vocātes ius deuoluit eligēdi si
venire negligūt euocati. Nota tex. q̄ dicit
nemini cito fore manū iponendā. Et, g. est
notabilis in h̄ q̄ dicit q̄nta scientia req̄ra-
tur in ep̄o electo et q̄ sufficit p̄petēs scien-
tia. Et q̄ sit etiā practicus circa tpalia et in
tpalibz.

Innotuit nobis.

Electio illegitimi nulla ē ip̄o iure. Vi-
de tex. q̄ in se est satis notabilis q̄ inter ce-
tera dicit q̄ par in parē nō h̄z imp̄iū. Et alii
quē fore illegitimiū n̄ sit crimē s; defect' h̄
videt t̄gere. glo. et vide i fine, g. de i'gratia

Lum inter canonicos.

Electus a maiori pte capitl' n̄ p̄t si alia
ydone' fuerit refutari. Nota tex. q̄ dicit q̄
inter eligentes et electū q̄i p̄trahit p̄iugale
vinculū. Et vide, g. q̄ disputat an crimē in
modū exceptiōis in vno iudicio pbatū p̄-
iudicet i alio. Itē vbi est op' facto voluntas
nō sufficit

Dudū ad audientiam.

Ubi i electiōe p vno fac' numer'. p alio
auctoritas. stat' numero. si n̄ sit impedimētū
i psona electa. Vide, g. q̄ i h̄ ē notabilis q̄
auctoritas n̄ ē p̄ferēda nisi vbi par ē nūer'
vel vbi modicū excedit. Itē, g. notabiliter
disputat q̄n initū et q̄n finis expectādū ē.

Bone memorie

Qui p imp̄ssionē laicor' aliquē postulāt
ip̄o iure amittit p̄tate postulādī vel ordi-
nādī de ecclia. Nota tex. q̄ dicit frustra legis
auxiliū inocat. et. Et q̄ negat' factū p rez
naturā. nulla ē p̄batio. Et vide, g. q̄ i h̄ est
notabilis. et distinguit de triplici negatiua.

Querelam quam.

Sufficit presentato probare qd presentans
ius presentandi vel quasi possidebat ut ad e
presentandem instituitur non debeat remoueri.
Vide. g. q. in h. est notabilis qd inia debet
ferri in procuratore et videtur disputare de isto
pro et contra. Item dicit qd conductor lre penden
te debet soluere pensionem.

Lum vintoniensis.

Iure eligendi puat? pta nō puato ad eli
gendū admitti. Nec semel admissus am
plius repellit. No. g. q. inter cetera dicit. qd
sel approbatū est reprobari nō pta. et all.

Per inquisitionem.

Qui eligit scienter indignū nō pta infra
trienū ad bñficia pmoueri. Item qd indignū
eligit simoniaci indignū ē a beneficiis ha
bitis et habendis. No. g. q. dicit. qd igerēs
se ad dignitates ē suspectus. Et dicit. g. qd re
cognitione siue pfectione extra iudiciali an p
iudicet. et. Item qd villis psonis nō sunt co
cedende dignitates. et.

Lum causam.

Clericus secularis ptextu alic? puetudi
nis non pta pfecti eccie regulari. Nota tex. et
g. q. dicit nō fore arādū bone et asino. Et qd
nō solū attendendū est qd factū sit sed po
tius qd sit faciendū. et all.

Quod sicut ex litteris.

Post psecrationem possunt electiois et ele
cti impedimenta examinari. No. tex. qd in h. ē
notabilis qd electio dicitur fieri in eccia cathedra
li si cōmode fieri pta. Et qd archiepiscopus sine pal
lio clericos nō dicitur ordinare. Et no. g. q. qrit
an restituens rē iniuste alienatā vel abstra
ctā p restitutionem rei liberet a penaz arguit
pro et contra.

Auditis et intellectis.

Cū due fuerint electiones qz pma nulla ē p
pter impedimentū occultū ambe cassent. Et
vide. g. q. singulariter distinguit. qd electio
qz nulla est iure actiois et qz iure expe
ditionis.

In causis.

A capitulo data pta aliq? eligendi re
nō integra renouari nō pta. No. g. q. ē notabilis
et loquitur de renouatione pta pcesse alicui an
re integra renouari poterit. Item qd sel pla
cuit apl? displicere nō pta. Et dicit. g. qd iudi
ciū soluit eo veritate qd iudicare iussit. et all.

Lum ecclesia.

Ad solos canonicos pta canonicorum crea
tio de puetudine ptenere. No. tex. qd in h.
est notabilis qd nemini facit iniuriā qd vitur
iure suo. Et vide. g. q. multū disputat de cō
uetudine.

Lum dilecti filij.

Electus ab illis qbz pta est data non
pta sine rōnabili cā repbari. No. tex. qd res
est pñiosa exēplo p surreptionis astutiaz
ascendere ad picē dignitatis. Vide. g. q. int
cetera dicit qd digniores in eccia sunt qbz di
gnior loc? debet. Et qd is gñus ceteros an
cedat quē labor plicior vlt stipēdia meliora
fecerūt antecire. Et de offi. magis.

Lum in iure.

Cū aliq? dat eligendi pta. tenet qd sit
a maiori pte eorum. Vide. g. q. querit. An qd
possit seipm eligere si sibi data esset pta.
eligendū disputat p et contra.

Venerabilem et infra

Elect? in impatore a maiori pte illorum
ad qd ptenet electio. si fuerit ydone? p pa
pā pfirmabit. Nota tex. qd in h. est notabilis
qd impator est aduocat? eccie. Item qd in ele
ctione plus opat? pemptus vni? qz pdictio
multorum

Coram dilecto.

Valet electio qd sit a maiori pte capituli
illis qd sunt in puincia puocatis. No. g. q.
videtur declarare et pcludere qd absentes et
de q loco vocari debet. Et dicit qd puetu
do attenda est qd in h. diuerse eccie diuer
sas habent puetudines.

Bone memorie

Si maior ps in eligendo ptenit minores
et talis electio irritari. Vel sic et melius. si
maior ps in eligendo ptenit vniū electio irri
tabitur. sed si vni? nō cassata pma electione
eligat electio cassat. Et nota. tex. bñ qd i h. ē
notabilis qd corpe epi nōdū sepulto nō dicitur
fieri electio. Item dicit de cōtemptu vniū qd
plus opat? qz cōtradictio multorum. Item in
fine est notabilis in illo qd citatio indebite
facta nō arrat citatū.

Lum ad nostrā.

Clericus secularis in platū nō eligitur regula
rem. No. tex. qd hñs pmissione seu spem qd
abbas debeat fieri nō dicitur monachari. dicit tñ
g. qd secundo lictū est alicui sperare bo

nores ecclesiasticos.

Officij tui & infra.

Flouissimus nō pōt eligi in platū. *Nota.* *tex.* q̄ aliqd psumit illicitē factū q̄ cito vel incotinēti sit. Item q̄ nullus d̄z esse magister anteq̄ fuit discipulus.

Illa q̄tidiana instantia

Valet electio licet aliq̄ minori excomunicatiōi excommunicati interfuit. *Nota.* *g.* q̄ dicit q̄ isti excomunicati minori excomunicatiōe eligi sciēter nō pnt. sed celabrare possunt tñ peccāt i celebrādo. vt. j. d. cleri. ex. minis.

Scriptum est.

A duabz partibz facta postulatio est electioni tertię p̄tis p̄ferēda. *Nota.* *tex.* q̄ dicit q̄ in loco notioni q̄rendū ē de p̄uersatiōe alie. *Nota.* *g.* bñ q̄ dicit de notarijs an debeant interesse electioni. Itē q̄ electio sp̄ p̄ualet postulatiōi nisi due p̄tes sint p̄ postulatiōe. & all.

Ne pro defectu.

Si canonici infra tres menses impedito cessante nō eligāt ad primū sup̄iorē rem ius deuoluitur eligēdi. *Vide.* *g.* bñ. c. que i hoc ē notabilis. q̄ quis potest eligi. qui nō potest eligere. Et q̄nq̄ quis nō pōt eligi. tamen bene potest eligere.

Quia propter diuersas

Statuit cōciliū formas electionūz fm quas p̄uideri debet ecclesijs viduatis. casat electiōes aliter factas. Et iubet p̄trafacientes tūc eligēdi p̄tate p̄uari. Scōo p̄hibet in electiōis negocio p̄curatorē p̄stui nisi certa p̄currāt. Tercio p̄cipit electionē statim publicari. Et repbat electiōes clandestinas.

Quisquis electioni.

Electio d̄ cōsensu laici celebrata est irrita & elect⁹ p̄sentens ineligibilis efficitur & eligētes post electiōez irritā triennio a bñficijs & officijs suspendant. & illa vice potestate eligendi p̄uentur. &c.

Nihil est quod

Punitur in potestate p̄firmādi & p̄ceptione bñficij q̄ p̄firmat indignū. & tūc commēdand⁹ ē q̄n p̄mouet dignū. Et vide. *g.* q̄ in h̄ est notabilis q̄ ep̄s nō pōt dispensare sup̄ insufficiētia etat. &c. Itē q̄ concor diter elect⁹ ep̄s i remotis a curia p̄t ad ministrare añ p̄firmatiōez. h̄ dispensatiue cō

ceditur p̄pter piculū ecciay. tñ alienare nō pōt. vt in fine textus.

Ut p̄terite & infra

Electus ep̄s tenet ad expēsas necessarias q̄s capitlm p̄ negocio electiōis fecit. *Nota.* *g.* q̄ inter cetera dicit q̄ expēse dñt esse moderate & nō nimis delicate. q̄ nec delicat⁹ debitor nec oneros⁹ creditor ē audied⁹.

Lum post petitam.

Lassat electio si post collatiōez aliq̄ dñ sit elata. *Nota.* *g.* q̄ in h̄ est notabil⁹ & dicit aliq̄s casus in q̄bz petitiō d̄z fieri instāter Itē q̄ non om̄e qd̄ differēdi cā sit est more annumerandū. Et qd̄ differē nō aufert.

Constitutis

Donach⁹ in abbate alteri⁹ monasterij assumpt⁹ ad electiōez p̄mi monasterij non vocat. Et q̄ ille q̄ non h̄z vocē in capitulo nō h̄z vocē in electiōe.

Ecclesia vestra.

Oportet electiōez maiori p̄te toti⁹ capituli celebrare. Et nota ex eodē ca. q̄ electiones singulares nulli⁹ sunt valoris.

Lum in magistrum.

Lasset si p̄motus fuerit nō p̄fessus. *Nota.* *tex.* q̄ dicit q̄ in magistrū assumi non d̄z q̄ formā discipuli non assumpsit. Et q̄ sub tutela eē d̄z sub se aliu habere n̄ d̄z. & all.

Lumana ecclesia.

Nō valet electio nisi a maiori p̄te capituli toti⁹ & p̄missa collatiōe fuerit celebrata. Vel sic eligēda p̄sona nō d̄z in eligētiū numero cōputari. ymo ea dempta maior ps debet in eligēdo p̄mitus p̄uenire. h̄. d.

Sacrosancta ecclesia.

Etia p̄ p̄positiōez patronis in collegiata ecclesia nō p̄hibet ius eligēdi. *Nota.* *glo.* q̄ vult q̄ late de spiritalibz nihil dispo neredz & nō pōt esse arbiter in spiritalibz

Lum in veteri.

Si fieri debeat electio cū p̄cilio aliq̄rū nō valet nisi eoz responsū fuerit expectatū *Nota.* *tex.* q̄ dicit de cādela ardēti posita tpe electiōis. Et vide. *g.* q̄ est notabil⁹. An & q̄n requirit cōciliū an debet expectari responsū. Et an cōsiliū aliq̄ue obliget.

Longregato.

Cessante indignitate electi maioris partis. debet electio cōfirmari. alioquin mino

ris partis electio confirmatur. Nota. glo.
q̄ inter cetera dicit q̄ platus q̄ tenet alios
docere non debet tūc addiscere. Item nos
q̄ epi sumus aliorū doctrīna nō indigem?

Dudum ecclesia.

Beneficioꝝ pluralitas cū cura ineligibi-
litate inducit. Nota. tex. q̄ est multum
singularis de pluralitate bñficioꝝ loquēs
Et nō. g. q̄ dicit q̄ furtū p̄mittit q̄ rem alie
nā inuito dñō tractat. vt patz. Insti. de ob-
liga. q̄ ex delict. nā. s. furtū aut. Et sile. vñ.
q. j. non furem. zc.

In genesi legitur.

Irrita ē electio a minorī pte capituli fa-
cta. z si forma nō fuerit obseruata capituli.
Quia ppter supra. c. Ro. g. q̄ in b̄ singula-
ris est q̄ non credit testibz q̄ in dictis suis
sunt singulares sic p̄sensu eligentiūz oēs
in sil cōuenire debēt. zc.

Dassana ecclesia.

Nulla est electio influente laico cele-
brata. I. o. g. q̄ i b̄ ē notabil q̄ p̄suetudo s̄
libertatez ecclesiasticā dicitur corruptela.

Ecclesia vestra.

Casus fm Ab. In quolibet termino ci-
randus est q̄ electioi d̄z interesse z b̄ tūc
est. Nota. tex. bñ q̄ nō p̄sumit q̄ romanus
pontifex vnico p̄bo velit tollere sine euer-
tere qd̄ multz vigilis z laboribz ē inuentū

Publicato.

Quod publicato scrutinio nō possunt
electores variare cū sit faciēda collatio et
electio celebrāda ad qd̄ p̄ supiorē si necesse
fuerit p̄pellant. Ro. g. q̄ inter cetera dicit q̄
illa q̄ simpliciter p̄mittunt sine cōditōe sol-
uuntur.

Si alicuius.

Episcopus nō dispensat cū simoniace
electo etiā p̄ intermediās p̄sonas. Etia s̄
electus b̄ nesciuerit. Secus de simplici be-
neficio. Nota ex isto. c. s̄ istaz regulā. Res
inter alios acta. zc. Itē q̄ viciū vai? pur-
gatur b̄ p̄ aliū contra illud. Pena suos d̄z
tenere auctores.

His quibz.

Temp⁹ statutū a canone ad eligēdū cur-
rit. his q̄bz interdicit vt sine licētia supiorz
nō eligat. ratio est in tex. qz in mora fuerūt
bmōi postulādi. Vide. g. q̄ dicit de dilige

tia eligentiū. z q̄ iura subueniūt vigilan-
bus et nō dormientiū. z all.

Titulus De elec. li. sexto.

Statuimus.

Si aliqd̄ opponat p̄tra p̄uisionē electio-
nez seu postulatiōez factā ad p̄sonarū dī-
gnitatē vel canoniā in p̄sonā vel formā. et
ob b̄ fuerit appellatū ad papā. appellans z
defendēs zq̄z iter est a die obiectōis infra mē-
sem arripiat iter eundi ad papā. Et si pars
altera expectata p. xx. dies post aduentū al-
teri? nō venerit in negotio p̄cedat. Et qui
nō pbat qd̄ in formā opponit p̄demnet al-
teri pti in expensis. Et nō p̄bas q̄ obicit i
p̄sonā est a beneficijs triēnio suspensus. et
p̄peruo p̄uatus si se interim ad ista imiscu-
erit Et hec pene locū nō hñt nisi legitime
pateat eum calūniosum fuisse. h. d.

In electionibz

Vota conditionalia z alternatiua in-
certa in electōibz repbant. Vide. g. q̄ in b̄
est notabilis z singularis q̄ p̄sona eligenda
iudex et arbiter et tutor debent esse certi et
etiā pcurator.

Ubi periculū.

Hic ponit qūo fieri debeat romāi pon-
electio qñ morit in ciuitate i q̄ cū sua curia
residebat. Itē qd̄ iuris. qñ morit extra ciui-
tatē in q̄ erat curia. Et dat̄ executorē hui?
iuris cū penis. Itē obtestat̄ cardinales vt
i electioe Ro. pon. deponāt oēs p̄uatiū affe-
ctuz z cassat oia pacta z obligatiōes z iura
mēta q̄ data vel facta essent de aliq̄ eligen-
do. Itē monet oēs fideles vt statim audita
sūmi p̄rificis morte ei? celebrent exequas.
Et p̄tinue orēt p̄ vigili p̄cordi z vtili pui-
sioe romane eccie. Prelati aut̄ in p̄dicatio-
nibz suis ip̄oz subditos ad b̄ hortent̄ z eis
frequentia orationū z obseruantia ieiunio-
rū indicant. h. d.

Uti circa.

Apellātes s̄ electiōes postulatiōes vel
p̄uisiones oia q̄ obicere intēdūt s̄ p̄sonā vt
formā tenent̄ exp̄mere z iurare q̄ credant
illa vera eē. z possint illa p̄bare. Sup̄ non
exp̄ssis illi vel adh̄ cretes nō audientur. nē
si de nouo emergāt vl̄ pueniāt vel supue-
niāt pbandi facultas sup̄ q̄ iurare debebūt

statutu Inno. editu qd nō pbantes q obiciunt i psonā vl formā i suo robore pseruat.

Quartile.

Elect⁹ ante pfirmatiōez admistrare nō d; p se vl aliū in toto vel in pte sub qcunq; colore. qd fecerint ipso iure puati sē iure ex electiōe qsito. Et vide. g. q inter cetera docz te qd facere pōt electus nō pfirmatus.

Quam sit.

Eligētes qscito pmode pnt electiōez p sentēt electo. Electus infra menses p sentiat. als puat⁹ est ipso iure qsito. nisi cōditio psonē ipm excuset. Post p sensuz pfirmatiōe pperat infra tres mēses. alias electio v rīb; vacuat. Nota. g. q in b ē singularis q dīsputat de mēse quātas dies debet cōtinere z quot semestria faciūt annū

Perpetuo sanctionis.

Si nō sequit electio nō est qd ex p sen su in scrutinio sciēter habito idignū noian do eligēdi pte puatus. Nota glo. q dicit q pstituit in mortali pōt eligere sic consti tutus in minori excomunicatiōe.

Nulli licere.

Eligēs vel electiōi p senties q electū nī si ex noua causa vel nouiter ei pādita se ne quit opponere. Nota. g. q tangit inter cete ra q dicunt maiores cause. Et all. concor. z tūgit vñū fat; notabile dictū de renūciatiōe

Si quando.

Contra electum a dnpla maiori pte vel electores ipsius nībil a reliqua pte potest opponi qd votū extenuet s; id bene opponi tur qd votū annullat. Vide glo. que ponit differentā inter ānullare votū z extenuare

Quamuis.

Appellatio iudicialis vel extra iudicial denoluit causas electiōis epoz z supioruz ad papā si i scptis ex certa cā. pbali fuerit interiecta als. nō. Et ab ea pnt ptes sine p iustate recedere priusq; pape fuerit repre sentata. Et an in recessu internenerit pra uitas inferiores iudices an oīa habent in q rere. quā si repererint de cā nō cognoscāt s; statuāt p tīb; terminū in quo cū actis et munimentis se. ap. p spectui representent.

Si forte.

Si inter aliq q obiciūt p mouēdo ad pgnitātē obicist euidēs defect; scie vel psonē id ante oīa examinari d; z si replet fal

sum opponēs a psecutiōe negociū repellit z punit pū ac si deficiisset i pbatōe oīm ob lector. No. g. q dīc q possum⁹ aliq tacite q nō possum⁹ expisse. Et distinguit z docet de psumptiōe q lītatis iūriseca z extriseca

Sciāt cūcti.

Qui gauerit aliquā psonā ecclesiā l el⁹ p sanguineos seu eccias seu bona p eo q cū p q rogabat eligere noluit ipso facto excōicat⁹ est. No. g. q in b notabilis est q q rit an pces inducāt simonā. Itē ponit ca sum i q pcutiēs laici est excōicatus.

General.

Punit vsurpātes de nouo custodiā va cantū ecciaz. Itē punit clericos z mona chos b fieri pcurātes. Itē punit clericos se talib; nō opponētes. Itē ponit q līt de beāt se hīc habētes tales custodias ab an tiq. No. g. q in b est notabilis q in dīctio ne si qd pphenditur et lā si q. z an. glo. p et p. Itē glo. ponit q dicunt noua z q antiq.

Licet canon.

Parochialis eccia nemini pferat q nō sit ydoneus scia morib; z etate. Et si pferatur nō attingenti. xxv. annū nō valet colla tio. Ille aut cui talis collata fuerit ecclesia tenetur psonaliter residere. Et infra annū sacerdos fieri. Si aut p motus non fuerit elapso anno puatus est ipso iure. sup ressi dentia autē platus eius ad temp⁹ poterit dīspensare.

Nemo deinceps.

Parochialis eccia nō p mende nīsi cō stituto in etate legitima z sacerdotio. z ta li nō nisi vna. Et illa tūc demū cum neces sitas vel vtilitas erigit. talis aut cōmenda vltra sex mēses nō duret. Quod contra p dīcta factum fuerit est irritū ipso iure. No: glosam que ponit significata huius dīcti onis commendare.

Lupientes.

Tria tempora statuerat gregorius. x. clr ca expeditiōez ecclesiarum vtilia vt sup. e. Quā sit. Primū de electiōib; p sentandis electis. Secūdū de exhibēdo p sensu. Ter tium de confirmatiōe petēda. Primū con firmat hīc papa nicolaus cuz incertū tem poris adiūctione statuens q si infra dies ex quo cōmode potuerint eligētes electio nes electi distulerit p sentare q culpabiles i b fuerint a psecutiōe electiōis i totū sunt

exclusi a beneficiis, que obtinerent in ipsa ecclesia per triennium suspensi. Ad que si infra illud tempus se temere miscuerint perpetuo sunt privati et sic per se confirmat ut iacet. Tertius mutat circa confirmationes ecclesiarum cathedralium vel regularium que ex immediata subiectione vel appellationis revelatione habent peti a papa. Et statuit quod predicti electi post consensum vel post habitam de electione notificationem si ipsam debito tempore non contingeret presentari infra mensem iter arripiant eundi ad se apud confirmationem petenda et contra persequenda cum omnibus actibus et munimentis.

Fundamenta.

Dicit nicolaus et probat auctoritate psalmiste nostram militante ecclesiam fundatam esse super apostolos et predicatorum, quorum fundamentum et solido est in christo iesu. Horum autem principum fuit beatus petrus cui suprema dei potestas beatus paulus adiunxit, qui duo sub uno persecutore eodem die et loco civitatem romanam suo glorioso cruore martirij christo domino consecraverunt. Item secundo dicit ipsam ecclesiam divino miraculo temporalibus adiuta auxiliis, dum scilicet constantinorum imperator ipse ecclesie in persona sancti silvestri quodam die sui baptismatis donavit civitatem romanam ut ibi collocata petri sedes gauderet plenaria libertate.

Quamquam in casu.

Canonice cathedralis ecclesie ipso iure vel per sententiam preterquam in casu negligentie eligendi potestate privatis ad papam ius devolvit eligendi. In inferioribus ecclesiis si ad primum superiores devolvit.

Is qui.

Constitutioni. Ut circa, non satisfecit appellans qui distincte iuravit se credere opposita esse vera vel qui sufficere deberent ex eis.

Qui contra.

Qui contra certam personam ne eligat appellat constitutionem ut circa, servare tenet. Unde ergo, qui videtur facere differentiam inter appellaciones per certam personam et incertam personam inpositam.

Sicut cum per

Si compromissus est in plures ut eligant per unum faciendam electionis pronuntiatio, aliter electio facta non tenet. Quia autem habuit hec decretalis per illam que notat. Inno. Host. et Locus postel. super, e. quod propter, et c. In genesi.

Statutum.

Decretal super, e. Licet canon, 22. in collegiatis parochialibus ecclesiis et assumptis ad eorum regimen locum non habet. Et nota quod decretum. Cum in cunctis, ponebat de dignitatibus et beneficiis curatis et parochialibus ecclesiis.

Si cui.

Si compromissus per formam traditam sibi metam scrutatis et in scriptis redactis voluntatibus singulorum, illum eligat in quem non maior pars capituli sed plures aliorum consensu consenserunt non tenet electio cum propter formas concilij sit celebrata.

Quorundam.

Ex vocatione quocumque modo in discordia facta de religioso medicante ad platuram extra administrationem sui ordinis non acquirit illi ius, nec sentire potest etiam de placet licentia. Idem devocatoe facta a minori parte numero ad quolibet placito de religioso non medicante. Et secundo factum irritum decernit. Unde ergo, qui dicit quod opus licentia extorta.

Ut quis duas.

Non potest electus duas electiones persequi per electionem confirmationem ex illis. Etiam si prestatetur se contentum altera per quam persequi posset sue intentionis effectum.

Si electio

Si electus non sentit vel post consensum renunciat vel moritur, vel propter occultum suum vicium electio cassatur, eligentes ad eligendum ex tunc integrum tempus habebunt, nisi circa id egerint fraudulenter, 22.

Si religiosus

Si non obtenta licentia religiosus consentit electioni de se facte extra suum monasterium non valet consensus et irrita est electio. Secundo dicitur quod solus superior si ne capitulo dare potest consentendi licentiam et transeundi.

Nullus.

Monachus in abbatem eligi non potest nisi sit expressus professus. Ad dignitates autem episcopalem et in seculari et regulari ecclesia talis eligi potest.

Cum expediat

Forma electionis superius tradita per decretum, super, e. Cum dilecti, non est sublata per sequens concilium. Quia propter. Et notat ista decretum, in principio sui quod expediat, 22. Et dicit

q̄ expedientia vtilitate respicit.
Cum nō doceat

Accedēs ad se, ap. p. instruēdo negotio
electiōis p. decre. cupiētes, cūdo hac de cā,
stando z redeundo integre p̄ter q̄tidanas
distributiōes p̄cipit fruct' b̄nficiōz q̄s p̄-
cipe possit in ip̄a eccia residendo.

Ab eo.

Qui opponit euidentē defectū sciētē vel
p̄sone p̄tra p̄mouendū ad aliquā dignita-
tem penitere nō p̄t.

Ex eo q̄.

Canonici impubes ad electiōez n̄ vo-
catus non agit de contemptu. Non p̄fessi
cū p̄fessis, vel cōuersi laici cū clericis electi
oni interesse nō debēt.

Si postq̄.

Si ab electiōe cathedrali vel regulari
eccie. in sc̄ptis ex cā p̄babili appellet ad pa-
pam, illa p̄dente p̄firmatio p̄ ordinariū
facta nō valet. Itē sc̄do dīc̄ z requirit decre.
Cupiētes. Nō solūz q̄ elect' veniat sed q̄
vsq̄ ad finē negociū p̄sequatur. Et h̄z etiā
locū q̄ appellat' a p̄firmatiōe vel p̄uisione
hoc dicit.

Cum ex eo

Dispensare possunt ep̄i z sup̄iores cum
habentibz eccias parrochiales sibi subie-
ctas q̄ vsq̄ ad septennū studendo nō tene-
ant ad sacerdotiū p̄moueri. Ad subdiacon-
atū tū dñt p̄moueri infra annū alias sunt
puati. Et illo d̄ ante septennio d̄z in illis
eccis ydone' poni vicari' de fructibz eccie
sustentandus. Elapso septennio d̄z rector
infra annū in p̄sbum p̄moueri.

Commisssa

Dicit q̄ ad penā puatiōis rectoris par-
rochialis eccie nō p̄moti requirit q̄ ann' in-
teger sit p̄pletus. Sc̄do dicit q̄ ann' ille n̄
currit legitime ip̄edito. Tertio q̄ post p̄-
uationē eccia eidē p̄ferri n̄ p̄t. Quarto dīc̄
q̄ nō p̄motus si eo aīo recepat ecciaz vt fru-
ct' aīo p̄cipet tenet ad restitutiōez ip̄oz. zc̄

Si abbatem.

Abbas exempt' eligi i ep̄m. s̄z trāsire n̄
p̄t sine licētia pape vel legati de latere. Se-
cūdo dīc̄ q̄ legat' de latere p̄firmare p̄t ele-
ctiōes. ep̄oz exceptoz. reliq̄ n̄ in speciali mā

Si cōpromissarius. (dato. zc̄

Si cōpromissarius nō eligit infra temp'
iuris p̄tās p̄uidendi ad sup̄iorē deuoluē.
Si eligit sed indignū indistincte redit ad
p̄promittentes nisi id scienter ratū habue-
rit. Idē si elect' ydone' nō p̄sentit. Si cō-
promissarius scient' eligit indignū tūc ip̄e so-
lus ab ecclesiasticis officiis est suspensus
triēnio nisi id cōpromittētē scient' ratū ha-
buerint. Et pena suspēsiōis p̄dicta nō h̄z
locū in ep̄o cōpromissario nec in electiōibz
inferiorz z ep̄oz. Et restringit illa pena ad
b̄nficia q̄ obtinet in eccia offensa. Et idem
in beneficiis illi' q̄ deficit in p̄batiōe illius
q̄ obicit in p̄sonam.

Procurator.

Procurator in cā electiōis siue appella-
tionis ab eadem d̄z causas clare in suo cō-
stitutiōis instrumēto h̄z z speciale māda-
tū adiurandū in aīas opponentiū siue con-
stituentiū.

Si cōfirmatiōez

Cassata cōfirmatiōe vel cassa nūciata p̄
pter defectū iurisdicțiōis vel solēnitatem
omissaz nō p̄pter h̄ electio cassa dicit.

Quia sepe.

Si vacāte cathedrali regulari vel colle-
giata eccia singulares p̄sone capituli vel cō-
uentus occupāt bona a p̄lato dimissa vel
vacatiōis tpe obueniētia donec plene resti-
tuāt ab officio z q̄buscūq̄ beneficiis sunt
suspensi non obstatibz p̄uilegiis p̄suerudi-
nibz vel statutis q̄cūq̄ firmitate vallatis. zc̄.

Constitutio.

Declarat decre. Ut circa. z dīc̄ q̄ solū in ex-
tra iudicialibz appellatiōibz locū habeat Et
habuit ortum hec decre. ex his q̄ no. guill.
sup̄. e. Ut circa.

Is cul.

Procurator seu administrator cathedrali
ecclesie cui ab ap. se. h̄mōl administratio
siue p̄curatio est cōmissa, potest illa q̄ sunt
iurisdicțiōis, secus de illis que sunt ordi-
nis siue consecrationis nisi fuerit ep̄s. zc̄.

Indemnitati.

Diuiditur in septem p̄tes. In p̄ma po-
nitur p̄stitutiōis causa et constitutio circa
p̄sonas eligentes z eligendas in monaste-
riis monialium. In sc̄da ponit quid iuris
cū in ip̄is monasteriis plures sunt electi
in discordia p̄ formā scrutiniū. Tertio p̄t

quid iuris cū electioni p formā pmissi aliq ps se opponit. Quarto declarat an decre. Lupientes habeat locū in causis spaz electionū. In qnta excomūicat aduocatos et alios vocatos p dictis electionibus q in hmoi electioibz discordiā seminauerint vl exortaz nutruerint. In sexta fit ampliatio cōstitutiois ad canonicas nō pfectas et q habet ppiū. Septimo ponit ad h qdaz p testatio et antiquoz iurū saluatio.

Proutda consideratione.

Appellantes in cā electiois possunt an pferatioez appellatiois ab ea recedere dū modo aliq puitas nō interuenerit qd habent iudices inferiores cognoscere. Qd si iudices inferiores nō fecerint et ad pfirmā dū tales electioes pcesserint p annū a confirmatione et psecratioe taliū sunt suspensi.

Si eo tempore.

Si papa sibi pmissione cathedralis eccie reseruauit inhbuit et irritū decreuit nō est uiciata electio q pcesserat. oia tū q reseruatioe sequunt carēt effectū. Vide, g. bene de decreto. pape.

Si quis iusto.

Si iusto impedimēto detent in electiois negocio pmissio pluribz vices suas. qrit an valet pmissio. Rūdet q sic dūmodo in solidū dati fuerint et erit tūc melior pdislo occupant. Si aut null occupat sed ambo sil pcurrūt. admittit ille de quo capitulū pcorat. Si capitulū nō concordat ille admittit q in instrumēto est pmo noiatus.

Quoniam electione.

Si apparet coelect vl se opponēs ei q cōfirmatioez petit ille vocabit noiatiū als. fiat edictū in eccia generale q se volentes electioni opponere veniāt peremptorio asignato als pfirmatio facta nō tenet.

Titulus de elec. et electi po. in cle.

Cum rationi.

Religiosus eligi nō pōt ad platurā non epalem alteri religiosi vel habit. si ptra fiat est irritū. Vide, g. q disputat de colore habituū. Et q sub pbo religiosus intelligitur etiam religiosa.

Per romani.

Let cardinaliū se, va. iurisdictionē papales nō exercet nisi qntū admittit cōcilium lugdunē. nec illud vel eius ptez alterare pōt. Scdo dicit q officii camerarij vel penitentiarioz pape durat eo mortuo. qui si deficiant poterit cetus pro tempore vacatiois alios subrogare.

Causam electionis.

Primo ponit formā fm quā appellans appellationē intinabit appellato vt p ipaz cā appellatiois ad curiā deuoluat. Scdo puidet cū appellat vel ipi special pcurator neq haberi. Tertio puidet cū p metuz appellati vel suoz intinatio fieri nō pōt.

Constitutionem.

Bonifacius aliq declarauit de qbz suo tpe dubitabat circa decre. Ut circa. vt sup e. c. Is q. et. c. q ptra. et. c. pcurator. et. c. cōstitutio. li. vi. Post euz tamen noua dubia emerferūt q clemēs hac sua cōstitutione dclarat. Vide eam. et.

In plerisq.

Sine speciali licētia pape null puidere potest cathedrali eccie clero carēti et populo xpiano. Religiosus p platū suū licētiari nō dōz vt tali pmissione pferat pferat etia si fuerit psecrat pōt plato subiaceat nec i epz recipit. nec ad honore aliquē promouet. Et que contra sunt irrita decreuit.

Quod circa.

Breue et vtile Cōstitutio bonifacii q loqit de miori nūero nō dōz intelligi fictione iur.

Statutū.

Emolimentū ex iurisdictione et sigillo curie vl als ptinēs ad platū cathedrali eccie vel collegiate. ea vacante nō obstat pfectudie dducti expēsis reseruādū ē successor. nisi tūc certe dignitati ppetat iurisdictione euz ipius emolimento.

Cum concessa

Religioso pcesso a sui platū licētia vti electione de se faciēda posset pferre. ppter ambitiōis viciū null dōz ee firmitatis. Vide glo. q notat q generalis licētia ē pculosa.

Titulus. De translatiōe episco. vel electi.

Cum ex illo.

Patriarcha nō pōt electus in archiepiscopum ad

sedē epālē trāsferre. Nota. g. q. hz p̄sul i q̄bo
q̄dā noiant q̄ respiciūt solū papā. Et sunt
isti. Restituit papa sol⁹ deponit. z ipe. Di-
uidit ac vnt eximit atq; pbat. Articlos sol-
uit synodiūq; facit generalez. Transfert et
mutat apellat null⁹ ab ip̄o. De istis singul⁹
hēbis concor. ifra d̄ excessi. pla. Sic vnire

Inter corporalia.

Electū p̄sertim p̄firmatū null⁹ p̄t ad ali-
am ecciam trāsferre. Nota. tex. q̄ dīc quos
deus p̄iūxit hō nō sepat. Itē dīc tex. q̄ de
similibz idem est iudiciū. z all. glo. concor.
Itē dīc q̄ simplicitati est p̄cendū. Itē qd̄
nō est sanctorū pat̄z decreto sanctituz sup-
sticiosis adinventionibz p̄sumendū.

Quanto personam.

Ep̄s q̄ sine licētia pape ecciaz suam dē-
mittit z aliā accipit puatur vtraq; Nota
g. q̄ inter cetera dīc q̄ntā p̄tatem deus be-
ato petro z suis successoribz contulit.

Licet in tantum.

Licet ep̄s habeat indulgentiā vt ad ma-
iores ecciaz trāsire valeat si postulet ad aliā
nō p̄t sine examinatiōe trāsire. Vel sic. Di-
sp̄latio vt q̄s trāsire valeat ad maiorem
nō cōcedit ad parem.

Titulus. De auctori- tate et vsu pallii

Cum super.

Qd̄ dīc traditiōe pallii. ifra ecciaz tuam
vtaris de q̄libet eccia i diocesi intelligitur

Ad hoc.

Palliū alteri p̄modari nō pōt. Nā cuz
eo q̄ vnt sepelit. Vide. g. q̄ videt dicere q̄
ea q̄ p̄sonis adherēt cū p̄sonis exinguunt
Item docet glo. qualiter ep̄s z clerici dñt
sepeliri. z in q̄b vestibz. et. all. concor.

Nisi specialis.

Ante impetratiōez pallii non est q̄s ar-
chiep̄s nūcupādus. Nota. glo. q̄ dīc q̄ pal-
liare dīc q̄s qd̄ male fecit z reuocare p̄gruē-
ter si p̄t ne uilescat auctoritas ei⁹. Et nota
tex. bñ in fi. q̄ ordiata caritas icipit a seip̄a

Ad honorē del.

Solus papa sp̄ pallio vti p̄t. ali⁹ p̄o cer-
tis diebz i p̄uilegiis suis p̄tēt. h̄ dīc. Et
nota glo. in honorem cuius palliū portat

Ex tenore.

Extra puincia nequit archiep̄s vti pal-
lio. etiā si sit consuetudo. Idem videtur de
mitra. Et nota. glo. que vult q̄ licet papa
dat alicui p̄uilegiū. non tamē vult q̄ vtiat
eo in p̄iudiciū alterius.

Cum sis et infra.

Archiep̄scopus potest vti pallio ad mis-
sam in q̄cuq; loco. Et intellige vbiq; q̄
in puincia sua vel aliena de pape licentia.

Quia nos et infra.

Archiep̄s in diebz in p̄uilegiis suis cō-
tentis pallio vti potest. Nota. g. q̄ dīc q̄ n̄
licet falcem mittere in messem alienā

Titulus. de renunti- atione

Litteras tuas.

Tempe turbatiōis non debet ep̄s pete-
re cessiōez. Id est petere licētiā q̄ posset dē-
mittere suā ecciaz. Nota. g. q̄ dīc q̄ sit in
sta cā ad petendū licentiā renūciādī. Item
dīc. g. q̄ frustra velociter currit q̄ p̄us q̄ ad
metas puenit deficit. qd̄ est notabile. vt
de peniten. dī. ij. in cassum.

Cum inter. p.

Qui abiurauit beneficiū licite potest re-
dire ad illud si de nouo eligat. Vide glo. q̄
inter cetera dīc qd̄ iuramentū nō extendi-
tur ad ea de q̄bo nō est cogitatū.

Ex transmissa.

Qui ad petitiōez suam licentiā vt trāse-
at ad aliā ecciam ius p̄dit in p̄ma. zc. Vi-
de glo. huius capituli. An clericus trāsics
de vna eccia ad aliā possit reperere bona
sua p̄me eccie data z disputat pro z contra

Admonet et infra.

Clericus absq; consensu ep̄i accipiēs ei⁹
ecclesias aut dimittēs est canonice punien-
dus. Nota glo. que dīc q̄ clericus vnus
ecclesie potest eligi in platū alterius eccle-
sie dummodo sit ydoneus.

Super hoc.

Renuncianti aliqd̄ metus causa obstat
iuramentū renuntiationis super p̄uerate
facta. Nota. tex. qui dīc q̄ non est veris-
mile q̄ aliquis beneficiū multis laboribz
acquisitum z expensis facile sine causa sp̄o
te sua resignet.

In presentia nostra.

In causa appellationis is p q lata ē sen-
tentia n̄hil h̄z pbare necesse. nec q̄s reuer-
titur ad ius resignatuz. Nota tex. q̄ docet
vnde iudex debz iformare motū animi sui

Sane dilectus filius.

Si tue me supposui gr̄e cōpelleris offi-
cio iudicis ad gr̄am faciendā. Nota glo. q̄
dicit q̄ exhibitio reuerētie siue honoris nō
debet exhibenti esse dānosa.

Quod in dubijs

Qui renūciat i manibz laici bñficio illo
poterit spoliari. Flo. g. q̄ ponit penā cleri-
ci accipientis bñficiū a laico z q̄ renūciat i
manus laici.

Ad supplicationem.

Propter intēperiem aeris vel inimici-
as capitales p̄t q̄s petere cessiōem. Nota
g. q̄ dicit q̄ hūc puidendū ē de beneficio
quē nō crimē sed cā necessitatē abducit. Itē
nota p̄bum satis notabile q̄ nō licet maio-
ribz honoribz functo descēdere ad miores

Nisi cum p̄idem.

Pontifex casus i q̄bz archieps p̄t pete-
re cessiōez. Flo. tex. q̄ dicit. Et si desiderāda
sit em̄nes scia i pastore i eo tñ sit cōperēs
tollerāda. qz fm aplm scia inflat. caritas at
edificat. Et iō impfectionē scie supplere p̄t
pfectio caritatis. Itē q̄ nimis emūgit san-
guinē elicit. Itē ociositas z voluptas arma-
se anteq̄ hostes ad miseras aias capiendas

Post translationē.

Eps q̄ renūciat episcopatu z fact⁹ ē re-
gularis p̄t in ep̄z postulari. nisi p̄mo renū-
ciasset rōne criminis. Flo. tex. q̄ dicit. si cec⁹ ce-
cū. Itē dicit q̄ scia est margarita. Itē no-
glo. q̄ dicit. q̄ cā cessante cessat effect⁹. z q̄ cū
symoniacō nulla d̄z haberi misericordiā.

Quidam cedendi.

Qui obtinuit licentiā ad cedendū siue
ad resignādū cogit ad cedendū. Nota. gl.
q̄ dicit q̄ aliq̄s cogit ad cedendū obtenta
licentiā. z hoc iō ne illudat papa.

Veniens ad se. ap.

Qui aduersarij gr̄e se supponit nisi red-
dat lras q̄bz vitē non renūciat iuri suo. Et
nota glo. que dicit q̄ si in cā appellationis
vadamus ad arbitros propterea non vi-
deor renūciare appellatiōi.

Lectre coram nobis.

Absolutio ab obediētia vim renūciati-
onis nō h̄z. Nota. tex. z glo. d̄ illo q̄ credit
ficto amico qd sit faciendūz qualr ille fict⁹
amic⁹ de dolo teneatur. Itē q̄ licet re inte-
gra penitere.

Dilecti filij.

Abbas exemptus sine licentiā papere
nūciare n̄ p̄t. Flo. g. q̄ docet in q̄bz casibz
q̄s a dignitate vl officio p̄t z d̄z remoueri.

Titulus De renūcia- tione. libro sexto.

Quoniam aliqui.

Quidā plus q̄ expediebat curiosi refe-
rebāt i dubiū an papa posset renūciare pa-
patui. Celestin⁹ q̄nt⁹ dū p̄sideret regimini
Ro. eccle. de p̄silio z p̄sensu suoz fratz sta-
tuit q̄ summus pontifex libere resignare
posset papatu. put declarat p̄sens decreta

Si te prebendam.

Si in fraudē expectant⁹ p̄mā vacaturā
cū in p̄rio crederet pinguis vacare renūci-
at q̄s tenuem quā habebat. nō tenet expe-
ctans illā recipe. ymo illa dimissa expecta-
bit aliam sine fraude vacantē. z si illi renū-
ciant illa pinguis postea cōferebat. S. ip̄o
pbata fraude carebit vtraqz. S. dicit.

Titulus De renūcia- tione in cle.

Cum illusto.

Renūciatio dignitat⁹ vel bñficij facta p
pcuratores ad b̄ p̄stitutū tener. l̄z pus. p̄cu-
rator fuerit renocat⁹. ip̄o tñ z superiore cui
stibat cessio ignorāte. nisi p maliciā ip̄ozū
vel alioz renocatio ip̄is fuerit occultata.

Titulus De supplen- daneg. prelatorum.

Statuimus

Si diocesan⁹ req̄sit⁹ bñdicere nolit ab-
bates cisterciēsis ordinis. ip̄i tñ monachos
suos bñdicere possunt. Et ē ar. i glo. q̄ q̄s
p̄t dare illud qd nō habet. Sed regula ē
q̄ nemo dat plus q̄ habeat. Fallit in casu
bz his versibz content⁹. Credit alluuiō m̄-
dex tutor dominus ve. Audiat augustus
plar⁹ sicqz pcuras. Plus p̄ferre valent iu-

ris q̄ cōpetat istis.

Sicut nobis.

Religiosi eccias ad eoz p̄sentatiōez spectantes in p̄rios vsus nō possunt p̄uere re. Et si infra tps lateran. cōcilij. vt infra d̄ p̄ces. p̄. Nulla. cū vacāt nō p̄sentauerit ad eadē. supiores poterūt ea vice de eisdes p̄uidere. Nota. g. dicit qualē hospitalitātē d̄ clericus seruare. Nota q̄ q̄ ad vtrūq̄ festinat neutz bene pagit.

Licet magister. h.

Supplet supior inferior negligentia in beneficiis p̄ferendis si tps lateran. cōcilij fuerit lapsus et collatio p̄ inferiorē facta postea nō valet. Vide. g. q̄ notat an tps p̄dicti currat a tpe scie vel a tpe vacatiōis. Et p̄cludit q̄ a tpe scie. infra de p̄ces. p̄bē. Diuersitatē. in fine. rē.

Litteras vestre.

Si ille ad quē spectat collatio beneficii illud post tps a iure statutū p̄ferat nō tenet collatio nisi de misericōdie toleret. Vide. g. q̄ dicit quid op̄et p̄tētia in causis.

Dilecto filio. p.

Ad quē p̄ma nō spectat beneficii collatio lapso tpe lateranen. cōcilij p̄ferre nō p̄t.

Titulus de sup. negli p̄lator. li. sexto.

Romana.

Jurisdicctio suffraganei excoicati ad metropolitani nō deuoluitur. licet alias eos p̄ delictis punire posset.

Brandi.

Si ille q̄ p̄est ē negligēs et remissus d̄ supior illi dare ydoneū coadiutorē. No. g. q̄ dicit q̄ potētia q̄q̄ prodest q̄q̄ nocet Item glo. notat q̄ sub d̄iti debēt obedire d̄no quo ad bellandum.

Si ep̄s.

Episcopo a paganis capto vel scismatice nō archiep̄s sed capitulū administrat nisi papa q̄ cito h̄ fieri poterit sup̄ h̄ p̄ capitulū p̄suleus aliter ordinaret. h. d.

Ecclesie.

Casus Opintōes erāt olim q̄s possz vsitatorē dare eccie cathedrali. Itē an visitator possz p̄ferre b̄nficia. vtrq̄z hec decre.

determinat.

Titulus de sup. negli p̄rela. in cle.

Quia regulares

Si p̄lati regulares nō p̄ferūt infra sex mēses p̄orat? administratiōes et eccias vacantes q̄ n̄ sunt de mēsa s̄z solēt sp̄ales licz obediētiarios rectores h̄c. diocesani auctoritate sua vel ap̄lica si sunt exempti p̄ferāt illa p̄sonis q̄b̄ p̄ p̄latos fuerint p̄ferenda nec p̄mittāt illas applicari mensis p̄latorū vel pensiōibz grauari.

Titulus de temporibus ordi. et quali ordi

Subdiaconos.

Dieb̄ d̄nicis vel sabbato p̄thecostes sacri ordines ab alio q̄ a papa n̄ p̄nt cōferri. No. g. dicit q̄ t̄ome fit h̄ spectandū ē. Itē dicit. g. q̄n̄ p̄gines sunt velande.

Sane sup̄ eo.

Nō valet p̄suetudo q̄ extra tpa statuta sacri ordines p̄ferant. No. g. q̄ dicit q̄ multitudo peccatū q̄q̄ inducit dispensatiōez Itē q̄ veritas est triplex. s. iusticie discipli

De eo autem. (ne et vite

Extra ieiuniū q̄tuor tpm. nisi in sabbato scō et sabbato an̄ passiōez d̄ni sacri ordines cōferri nō debēt. No. g. q̄ dicit q̄ p̄suetudo ea q̄ sunt licita reddit illicita.

Ex tenore.

Criminosus occult? moneri d̄z ne p̄moueāt ad ordines. S̄z si p̄moueri voluerit p̄hiberi nō d̄z. Vide. g. q̄ dicit q̄n̄ peccatū ē occultū et q̄n̄ d̄z notoriū. Itē q̄ peccatū occultū solum deum habet vltorē.

Ad aures.

Religiosus q̄ p̄hibitiōez sui supioris p̄moueri nō d̄z. No. tex. q̄ dicit q̄ non in sublimitate graduū sed in amplitudine caritatis acq̄ritur regnū dei

Si archiepiscopus.

Metropolitan? ab oibz suffraganeis cōsecrat. s̄z suffragane? a tribz ep̄is p̄secrabit. h̄ dicit cū. c. sequenti qd̄ incipit. Nec ep̄i rē. Et no. g. q̄ tangit de forma p̄secratiōis episcoporum.

Cum quidam et infra
Eū tpe indebito ordines celebrant tam
ordinas q̄ ordinati puniuntur.

Cum secundum.

Comitio p̄trarioz ritū in ordinibus
cōferendis reprobatur.

Ex parte vestra.

Qui de maiore religione trāsīt ad mīno
rem et ibi recipit ordinē accepta penitētia
illa vti licite si trāsīt sit occultus. Vide
g. q̄ dicit quoduplex est apostata.

Quod translationē.

Si grecus ep̄o latino subiect⁹ sine licē
tia ip̄i ordinat⁹ ab ep̄o greco inēdicat⁹ ei or
dinis executio si vero de licētia tolleratur

Cum in distribuendis

Ordinat⁹ a papa nō p̄t sine ip̄i licētia
ad supiores ordines pmoueri. No. g. que
dic⁹ q̄ nō p̄t ordinare ille etiā n̄ p̄t iudicare

Litteras vestras.

Non possunt p̄ferri duo sacri ordines
vna die vel duob⁹ ieiunio cōtinuato. No.
glo. q̄ dicit q̄ p̄tinuatio de duob⁹ dieb⁹ fa
cit vnū. Itē nota q̄ dicit ordines conferri
debere sabbatis dieb⁹ et b̄ dicit semp⁹ p̄
stanti qui significat requies. p̄ter ep̄alem
dignitatē que die dñica tantū cōfertur.

Vel nō est compos.

Caracter imp̄mit aū etatē legitimā or
dinatis. No. g. q̄ ponit etates ordinadoz
et licet iuuenis ordinē caracter tū imp̄mit
et executio vsq̄ ad tps debite etat⁹ suspēdat⁹

Dilectus filius.

Conferēs vna die plures sacros ordines
etiā si de mādato metropolitan⁹ b̄ fecerit
ab ordinādo potestate suspendit⁹. No. g. q̄
dicit q̄ auctoritas supioris nō excusat.

Consultationi tue.

Caracter imp̄mit extra debita tempora
ordinatis. Nota glosas que dicit q̄ q̄cūq̄
tempore ordines p̄ferantur caracter imp̄
mitur. Nec temp⁹ est de substantia ordis

Quēsitū est.

Omne crimen enorme indistincte impe
dit quē in susceptis mīstrare et ad supiores
ordines pmoueri. Vide b̄ ab. et doc. q̄ mī
tum notabiliter b̄ scribūt de peccatis que
dicūtur enormia q̄ mediocria et q̄ leuia.

Ti. de tempo. ordi. et quali. ordi. li. sexto

Sepe contingit.

Ep̄s ytalie vltra montanū non ordinat
nisi de speciali licētia pape vel p̄ patētes
lras ep̄i sui p̄tinētes cāz iustā q̄re nolit aut
non possit illū ordinare. si secus factū fue
rit ordinas puniet cōdigna pena. et ordina
tus suspensus manebit. Ita q̄ etiā a peni
tentiarijs pape sine ip̄ius licētia speciali
absoluti nō poterit.

Eos qui.

Qui scienter ordinauerit clericū alienū
p̄ annū a collatiōe ordinis est suspensus. et
postq̄ suspensio fuerit manifesta poterunt
subditi sine licētia eoz a vicinis ep̄is ordi

Cum nullus. (nari)

Ep̄i clericis originis domicilij vel eccle
siastici beneficij cōmendatitias ad ordines
dare possunt. inferiores plati nō nisi ex p̄
uilegio nec officiales ep̄oz. b̄ hi q̄ habent
administratiōez spiritualiū illas bene con
cedūt. Et possunt ip̄i ordinare p̄ores p̄ora
tū nō exemptoz et ip̄oz socios q̄dū mo
rant in illis licz inde n̄ fuerint oriūdi.

Nullus ep̄s

Nullus ep̄s vel ali⁹ habens ordinare
laycū alteri⁹ diocesis aut infantē nisi religi
onem intrare voluerit. nec clericū cōsurare
nec coniugati nisi voluerit ad religiōez trās
ire ordinare potest. et si secus fecerit a collati
one clericali cōsure p̄ annū suspensus erit

Ti. De scrutinio in ordine faciendo

Ex parte tua.

Quem q̄s nō scit indignū illū debz ex
stimare dignū et in illo peccare nō videtur
Nota. glo. b̄. c. q̄ in b̄ est notabilis et sin
gular⁹ q̄ q̄libet p̄sumit dign⁹ nisi p̄bet in
dign⁹. Et. g. arguit p̄ et d̄ et demū soluitur
de eam.

Ti. De ordinatis ab episcopo qui renūci auit episcopatu vel

ab excommunicato.

Requisiuit.

Nic habes qualiter et quoniam episcopus per suam resignatioem ordines preteritis executioem prestat. Nota. g. q. dicit quoniam ingratis excusat et quoniam non.

Lum clericis.

Episcopus dispensat cum clericis qui ab episcopo excommunicato ignoranter ordines receperunt. Et vide glo. an valeat consecratio que est celebrata ab excommunicatis.

De etate et qualitate ordinis preficiendorum

Ut abbates.

Abbates decani et prepositi qui presbiteri non sunt presbiteri fieri debent. aliter sua nisi iniusta fuerit causa prelatioem amittant.

Ex ratione.

Si minori datur beneficium. non per laycos sed auctoritate episcopi regis debet donec minor veniat ad etatem.

Indecorum est.

Ante. xiiij. annu nulli est regimen ecclesie committendum. Nota. q. reges ecciam debent habere annos discretiois et alios id discretioem excellere et etiam in morum honestate. Nota. g. que vult episcopus sacerdos liberat a patria potestate. qui nulla dignitas secularis similis est sacerdotio.

Eam te decet.

In parochiali ecclesia institui non debent nisi litterati et moribus et etate fulciti. Et habentes duas ecclesias nisi sint ambe tenues unam dimittere tenentur.

Preterea licet.

Ad parochiale ecclesiam non debet quis nisi ad minus diaconus sine dispensatione admitti. Nota. gl. quale tempus debet breve quinquaginta quatuor mensium quinquaginta decem diebus.

Queris a nobis.

Propter utilitatem vel necessitatem ecclesie cogunt clerici ordines recipere. quod sua beneficia non requirunt. Nota. g. q. clerici qui sunt clerici minores tamen occulte propter utilitatem ecclesie tollerantur.

Ad aures nostras.

Si super rebus habentis lesas prescientias habet medicus non debet ad sacros ordines promoveri. Nota. g. q. dicit absit quod nobis imputetur quod propter voluntatem nostram contingit. et ponit unum versus. Non est in medico se reueletur ut eger.

Lum bone memorie.

Qui suspensus recipit beneficium non poterit ipsum retinere et si trimento in hac suspensione steterit debet habitus spoliari. Nota. g. q. dicit quod ex quo quis per annum stat in excommunicatione privari debet beneficio suo. etc.

A multis.

Subdiaconus in episcopum libere eligi potest sicut diaconus et sacerdos. Nota. tex. in fi. q. promouendus in subdiaconum debet promittere de cetero caste vivere.

Quam in domino.

Stante necessitate articulo potest sumi abbatem in minoribus ordinibus constitutus. Nota. g. q. laycus potest esse abbas et infamis potest gerere curam monasterii. Item nomen abbatis est magis sollicitudinis quam dignitatis.

Lum contingat.

Per primam tonsuram ab abbatibus suis monachis data ordo tribuitur clericalis. Nota. glo. q. dicit quod hoc idem potest abbas nondum benedictus ut in c. primo. super de super. neg. pla.

Intelleximus.

Qui infra probationis annum egreditur monasterium licite promouetur. Nota. glo. q. disputat de illo qui petita licentia exiit et qui non petita licentia exiit.

Accepimus.

Casus. ad sacros ordines promoveri. sine titulo potest suum ordinatorem impetere super beneficio obtinendo nisi per promotores fecerit se indignum.

Lum sit ars artium.

Debent episcopi promouendos instruere in officiis et ecclesiasticis sacramentis quod ea debeant celebrare. Nota. g. ultimam que est notabilis illis qui multa inutilia allegant. Item dicit quod melius est pauca agere caute quam plura precipue.

Quauis multa.

(Iose)

Propter defectum scientie potest episcopus ab episcopo patu remoueri. Nota. g. q. dicit quod episcopus debet scire gramaticam et qui tenet plus in se habere. Vide. g. que est notabilis in hoc.

Ti. de eta. et quali. or di. li. sexto.

Permittimus.

Ep̄s dispensare p̄t cū hīs q̄. xx. annus
p̄pleuerunt ad dignitates dūmō eis circa
aiaruz curam nō imineat. h̄ dicit. Est ergo
secus in parrochialibz ecclesijs. Vide gl̄.

Ti. de eta. et quali. or di. in cle.

Lum ecclesia.

Diocesiā seruare debēt ⁊ a subditis suis
seruari facere iura loq̄ntia de q̄litate p̄so-
narz p̄ficiendaz ecclesijs. h̄ dicit. Et nescio
quē fructū inducit hec cōstitutio cū in ea
non reperit̄ pene adiectio.

Utrū qui.

In capitulo cathedralis ecc̄ie vel colle-
giatē vocē nō h̄z q̄ nō est subdiacon⁹. Itēz
habens b̄nficiū cui annexus est ordo post
annū nisi prius impedimēto cessante pro-
moueat̄ ad illū in capitulo voces non h̄z
donec fuerit ordinatus ⁊ interim p̄dit di-
tributiōez dimidiam.

Generalem.

In. xvij. anno p̄t q̄s i subdiaconū. In
xx. i diaconū. In. xxv. i p̄s b̄m. pmoueri h̄
di. vide. g. q̄ dīc. quōd̄ debeat itelligi. zall.

Ti. de sacra unctiōe.

Lum. venisset.

Capitulū istud docet de duplici uncti-
one sc̄z visibili et inuisibili. ⁊ q̄d significat
p̄unctionē. Itēz in q̄bo locis ep̄s inungit̄.
Item quō p̄nceps inungitur. Item quō q̄
liber xp̄ianus inungitur. Itēz vnde cōfici-
oleū. ⁊ crismal. Vide tex. q̄ ē multū notabil
in se. Item q̄ papa nō vti-^r baculo ⁊ h̄ p̄pter
misticā significatiōez. Itē nota. gl̄. q̄ in fl.
sui ponit̄ duo metra in q̄bo cōtinent̄ illa q̄
p̄ baculū designant̄.

Ti. De sacramentis reiteradis vel non

Pastoralis.

Lū q̄s ordinat̄ in subdiaconū sine ma-

nus impositiōe vel p̄firmatiōe supplendū
est. nō iterandū q̄d fuerat p̄termisum.

A nobis.

Qui a scismaticis est sepultus non p̄pter
h̄ exhumat̄ nec reb̄ndicent̄ vestes. nec re-
consecrant̄ altaria cū q̄bo ⁊ in q̄bo scismatici
ci celebrarūt. Flo. g. q̄ in h̄ est notabil q̄n
cimiteriū vel eccia est itēz p̄secranda v̄l al-
tare ⁊ q̄n non.

Presbyter et diaconus.

Si diacon⁹ nō recepit manū imposi-
tiōez debito tpe est supplendū. Nota. gl̄. q̄
dicit q̄ quedā sunt q̄ melius possunt intel-
lectu p̄cipi q̄s elocutiōe exp̄mi.

Ti. De filiis presbi. ordinandis vel non

Ut filij p̄s byteroz.

Spuriū nō pmouent̄ nisi ordinē intrēt
nec serui nisi libertati donent̄.

Ad p̄sentiam.

Qui ecciaz impetravit. tacito. q̄ esset in sa-
cerdotio genit⁹. ab ea licite remouet̄. h̄ di.

Presentium.

Nō p̄t quis ecciaz habere in qua pater
habuit v̄l obtinuit p̄sonatū. Et h̄ vult ista
decre. ⁊ sequēs q̄ incipit. Conquerete nob̄

Veniens ad

Restituit̄ ad ecciam. Si sacerdos si ab
ea sine iuris ordine sit remot⁹. Flo. glo. q̄
dicit q̄ q̄ benigne collata sunt fraudis cō-
silio reuocari nō debēt.

Proposuit nobis.

Ex dispensatiōe p̄t de filio sacerdotis
si ad sacros ordines sit pmot⁹. Nota q̄n re-
q̄rend⁹ ē p̄sensus patroni ⁊ q̄ eccia p̄secrā-
da d̄z habere fruct⁹ sine reddit⁹ p̄ duobz.

Ex transmissa.

Potest fili⁹ sacerdotis legitim⁹ tñ h̄ie ec-
clesiā paternā cui tñ p̄sona mediā interces-
sit. Flo. q̄ nom̄ heredis p̄ximū heredē fecit

Constitutus.

Nō p̄t q̄s h̄ie ecciam i q̄ p̄ su⁹ p̄petu-
us vicari⁹ nosc̄t̄ fuisse. Flo. g. q̄ videt̄ disti-
guere inter tpales ⁊ p̄petuū vicariū. zc.

Ex tua parte nobis

Dispensatio sacra cū filiis sacerdotū p̄ se-

cundas lras nō reuocat nisi de ea expressa
mentio habeat.

Quoniam est sacris.

Si notoriū est qd q̄s teneat ecciaz pater
nam ad reuocationem ipsius testes minime
requiruntur. Nota ar. qd in manifestis or
do iudiciarius non est seruandus.

Ad extirpandas.

Archiep̄s p̄t remouere quos in ecclesijs
paternis nouerit ministrare.

Ad hoc ex tua.

In ecclesijs in q̄b pater fuerit ponti
fices filij legitimi possunt beneficiū obti
nere. z sic nota fili? legitimus in paterna
ecclesia simul cū p̄e p̄t beneficiū obtinere.

Michael p̄s byter.

Imponit ei silentiū q̄ petit ecciaz i qua
pater p̄ime ministravit. Flo. glo. singula
rem qualiter quis pbat fili? alie? quia fili
us est quē nuptie monstrant.

Litteras et infra.

Benitus ex vxore in sacerdotio neq̄t si
ne dispensatōe p̄moueri. Flo. g. qd pmissio
in genere mediocritatem respicit.

Lum decorum.

Filius illegitimus non p̄t habere be
nificiū in eccia in qua pater nōscit obtine
re. Vide glo. qd dicit qd legitimi bñ possūt
esse in eccia vbi pater p̄fuit.

Ad abotendam.

Qui p̄mouet illegitimos est a bñficijs
suspendend?. Nota qd in regularibz bene
possunt simul esse monachi regulares p̄r z

Dilectus filius. (filius)

Nō p̄dest legati dispensatio vt q̄s obti
neat ecciaz in q̄ pater p̄imo ministravit.
Nota qd ep̄i non possunt dispensare cum
illegitimis in simplici beneficio.

Amis in tua.

Sola sedes ap̄lica dispensat vt illegi
timus obtineat bñficia habētia curā aiaz
Et sic patz qd legatus pape non potest cur
atibz dispensare.

**Li. de filiis p̄esbite
rorum. li. sexto.**

Is qui.

Cū illegitime natis dispensant ep̄i in
minoribz ordinibz z bñficio sine cura, dū
modo sit tale i q̄ als dispensare p̄t In alijs
dispensatio pape requirit. Et si dispensa
ti fuerit cū aliq̄ qd nō obstate yllo defectu
posset ad curatū bñficiū p̄moueri p̄textu
illius dispensatiōis nō potest duo bene
ficia insimul obtinere h̄ dicit.

Si is.

Si ille cui q̄ sup defectu originis i cu
rato bñficio fuerat dispensatū z eo tacto su
p pluralitate dispensatiōez obtineat nō valz
dispensatio.

**Li. de ser. non ordi.
z de eoz manumis.**

Instruendi et infra.

Seruus ante manumissioez ordinari
nō debet. Nota tex. qd dicit qd illud qd in
firmari vel vituperari p̄t p̄caueri dz. Et di
cit glo. qd p̄videri debet qd p̄tingere p̄t.

De seruo.

Seruus ante manumissioez p̄moued?
nō ē. z si p̄mor? fuerit de ḡdes z dñio tradet.
vide. g. qd docz qd iur? sit d̄ fuis ordinadis

De famulis eccie.

De seruis eccie p̄nt aliq̄ manumissi et p
parochiales eccias institui z qd h̄mōi ac
q̄sierint ecclesie acq̄rūt. z si contra ecciam
testificentur vel p̄latū suūz accusent depo
nantur nisi edicti ventia impetrata. zc.

Nullus et infra.

Dñs in seruo quē manumissit p̄t sp̄ia
les opas retinere. Et vide distinctiōez d̄sup

Consult et infra.

Sic fuis aū manumissioez sic sp̄i?
ante legitimatiōez p̄moueri nō debz. Flo.
qd seruus z sp̄i? eq̄pantur hoc casu

Et libentius.

Istud. c. determinat q̄liter seru? ordinat
ab eccia manumissi p̄nt ad altam ecciaz se

Trāmur non (trāsferre.

Antiq̄ statuta declarāt qualiter seru? in
seruitutē debeant reuocari. Et addit qd in
subdiaconū statuta facta de diacono valēt

Dilectus filius. (seruari

Partus sequitur p̄dictiōez ventris. Ut
sic. Homo milit? vel alterius secularis p̄?

sonē nō debet sine volūtatē eius ordinari.

Ti. De obli. ad ratio ci. ordi. vel non ordi.

Magnus episcopus.

Obligatus ad ratiocinā nō est ante de
positū officiū z rōnem redditā p̄mouend⁹
ad ordines. No. glo. que est notabilis. Et
ponit z determinat quis dicat procurator
q̄s curator z quis dicat tutor.

Ti. De corpore vici atis ordi. vel non.

De presbytero.

Ep̄s disp̄sat cū eo qui duello modicaz
difformitatem p̄traxit. Et vide. gl. q̄ dicit
q̄ tales de rigore iur̄s deponēdi sunt. z aile.

Lum de tua. (concor. zc.

Habens maculā in oculo sine disp̄sa
tiōe nō d̄z p̄moueri. No. g. que habet. An
habēs vñ oculū maiore alio possit p̄mo
ueri ad ordines.

Ex parte,

Secus in cunabulis licite p̄moueri p̄t
No. gl. q̄ in h̄ est notabilis q̄ ille q̄ seipm
abscedit quasi homicida suūpius iudicat.
Itē nō ferro s̄ religiōe q̄rēda est castitas

Significat.

Nullus ex indignatōe p̄t facere absce
di virilia q̄d si fecerit irregularitatē incurrit
secus si ex iusta cā. No. glo. que dicit q̄ nō
licet alicui sentire in corpore suū.

Ex parte, m.

Qui ex causa necessitatis sibi fecit viri
lia amputari nō incurrit irregularitatem.

Nota. g. q̄ dīc q̄ eunuchos volūtarios
diligat deus nō q̄ seipos abscedunt.

Exposuisti.

Corpe viciat⁹ in p̄mortōe sua tenet de
tegere defectū suū. No. gl. q̄ dicit q̄ p̄pter
defectū dēt nō ipedit q̄s nec d̄z morbosus

Thomas.

Modica deformitas nō impedit p̄mo
uendū dūmodo ad frangendūz hostiā als
sit potens. No. glo. que distinguit z docet
materiā totius ti. compendiose.

Ti. De biga. nō ordi. et viduaz maritis.

Ut bigami.

Bigami penitentes z repudiatay ma
riti ad sacerdotiū non ascendūt. Et dīc pe
nitentes scilicet sollemniter.

Super eo.

Qui bigamū p̄mouet p̄uari d̄z p̄tate et
officio ordinādi. z cū bigamo cōtra aplm
dispensari nō p̄t. licet cū ordināte posset

De bigamis. (dispensari.

Sicut nec bigamus sic nec vidue mar
tus debet ad ordines promoueri.

Super a nobis.

Clericus in sacris ducēs vxorē q̄ in mi
noribz habuit vxorē. licet secundū matr̄s
monū nō valuit. p̄pter affectū tñ bigamus
censet. Vide glo. q̄ docet qñ opinio p̄re
fert p̄tati. Et ponit p̄sus. Testamenta fa
uor. odiū snia ples. Ex istis causis p̄fer
tur opinio veris.

Debitū pastoralis.

Qui ducit vxorē ab alio viro p̄sus du
ctam nō tñ cognitā p̄ eū nō censetur biga
mus. Vide. g. q̄ ponit significatiōez matr̄
monū z pulcre deduct quare bigam⁹ non
p̄moueri debet in eccia dei.

Quia circa.

Qui plures cōcubinas cognouerit irre
gularitatē nō cōtrahit et h̄ facto z ē mira
bile q̄ plus habeat p̄uilegiū fornicatio et
imūdia q̄ castitas vt hic notatur.

A nobis fuit

Qui in sacris p̄stitur⁹ p̄traxit cū vidua
corrupta bigamus reputatur Et intellige
q̄ eam cognosceret alias nō noceret.

Ti. de bigam⁹ s non ordinan. li. sexto.

Altricationis.

Bigam⁹ nudat⁹ est oī p̄uilegio clericali
z astrict⁹ laycali foro. Nec valet p̄suetudo
in cōtrariū z phibet sub anathemate netō
surā deferat.

Ti. de de. peregrinis

Tua nos.

Hic habet qualiter clerici sunt admittendi ad celebrationes divinarum scilicet quando nescitur an sigilla sunt episcoporum quibus ascribuntur. *Pro. gl.* qui dicit quod per actus sequentes presumitur de preteritis. Item quando statur sigillis episcoporum.

Inter quatuor.

Non statur iuramento clerici super sua ordinatione. *Nota glo.* que dicit per argumentum et iudicia fieri probationes sicut per testes. Item quod amissio instrumenti probatur.

Tue fraternitatis.

Clerici aliorum episcopatuum sine commendatione litteris publice celebrare non permittuntur. *Vide glo.* qui est notabilis in fine.

Tenobis.

Clerici aliorum episcopatuum nequeunt prelatum constituere sine scientia sui episcopi. Et intelligitur quod prelati illi habeant alius ius ministrandi. Et *no. g.* que dicit quod super de ecclesia propria debet fieri electio si inibi reperitur donec. Et est ar. hic per opinionem illorum qui dicunt quod semper prevaleat electio de gremio ecclesie alij electio facte de alia ecclesia.

Titulus De offi. archidiaconi.

Ut archidiaconus.

Archidiaconus post episcopum curam habet animarum in parochia et est vicarius episcopi et de tertio anno ad tertium debet visitare parochias et quando emendanda reperit debet emendare.

Officium vero.

Ista decre. docet quod omnia officia archidiaconi habet facere, et respicere in ecclesia. quod quando voluerit debet euangelium legere vel alicui de diaconis illud percipere. et similiter circa cetera officia providere. In istis tamen iuxta glo. potius consuetudinem.

Ea que contra. (do est inspecta)

Archidiaconus debet custodire vasa ecclesie. et de ipsis dabit episcopo rationem. sed in istis ut super dictum est ut etiam dicitur glo. inspicitur consuetudo.

Cum satis sit.

Archidiaconus non debet obtentu alicuius consuetudinis facere contra institutiones patrum nec sine mandato episcopi alicui curam committere animarum. *Vide glo.* qui videtur disputare an archidiaconus habeat curam animarum et iura

diverso modo loquuntur.

Archidiaconis.

Archidiacono sine licentia episcopi non licet instituere nec sententiam in aliquo promulgare. *Vide glo. et c.*

Bandamus.

Archidiaconus nisi semel in anno parochiam suam visitet nisi aliquid necessitas sua deat. Sed glo. dicit si opus esset posset non semel tantum sed pluries.

Ad hec nos.

Istud capitulum docet quid ad officium archidiaconi debeat pertinere et in quibus per ipsum cura episcopalis sollicitudinis debeat relevare. *Vide glo.* qui disputat an archidiaconus habeat iurisdictionem et in quibus videtur se multum fundare in consuetudine. *Pro. tex. q. omnes tangit. et c.*

Significasti.

Archidiaconus non concedit litteras ordinationis. *Vide glo.* qui dicit sine scientia episcopi. quia nullus sine scientia episcopi sui debet ordinari et auctoritate sua. et c.

Ut nostrum.

Tex. docet in hoc. c. quod non ad cancellarium sed archidiaconum spectat examinandos examinare et representare. et abbates et abbatissas in sede ponere.

Dilecto filio.

Ad totam litterarum potestatem siue iurisdictionem archidiaconi in aliquo monasterio ex sola consuetudine limitatur. et c. *Pro. gl.* que in hoc est notabilis quia docet quales testes potius in causis requirendi sunt scilicet quod illi quibus potius lux veritatis assistit.

Titulus De offi. archiepiscopi.

Ut archiepiscopus.

Archiepiscopus subest archidiacono et preceptis eius et debet in absentia episcopi presbiteros ad celebrationem disponere. Et istud intelligitur verum quod ad dignitatem et non quo ad ordinem.

Ministerium archiepiscopi.

Istud. c. etiam docet quod spectat ad officium archiepiscopi. quod ultra predicta si episcopus defuerit per fontes benedicere. infirmum oleo ungere penitentem consulto episcopo reconciliare.

Officium archiepiscopi.

Ultra predicta p[er] archiepiscopos custodi p[er] se. ut in sacramento eucaristia xpi non deficiat.
Ut singule.

Singule plebes archiepiscopos habere p[er] p[ro]pter assiduam erga dei populum curam. Ut de glo. q[ui] dicit q[uod] multiplex dicitur titulus.

Ti. de of. primicerii.

Ut primicerius.

Primicerius est sub archidiacono et sic archiepiscopus byter et habet p[ro]videre circa diaconos et alios gradus ecclesiasticos ut disciplinam servet in ecclesia et habet respicere circa officia nocturna et q[uod] nulla committat negligentiam

Ti. De offi. sacriste.

Ut sciat.

Sacrista subest archidiacono et ad curam eius spectat custodia sacrorum vasorum et vestimentorum ecclesiasticorum seu rotarum thesauri ecclesiastici et luminaria sine in oleo sine in cera. Sed in istis se inspicit consuetudo ut dicitur.

Ti. de of. custodis.

Custos ecclesie.

Custos dicitur obedire iussioni archidiaconi sui. in canonicis horis tintinabulum pulsabit et circa luminaria discretione habebit ne super modum lucendo oleum pereat aut minus lucendo obscurior sit ecclesia. etc. Nota glo. et tex. q[ui] solet alegari ad h[oc] q[uod] discretio est mater p[ro]ut. It[em] dicit glo. q[uod] magister dicitur moribus scia et facundia p[ro]cellere discipulos

Custos sollicitus.

Uide tex. in fine q[ui] dicit q[uod] hi tres archidiaconus archiepiscopus byter et custos debet esse p[ro]ut vno anno nec dicitur esse invidiam inter eos

Ti. de of. vicarii.

Ad audientiam.

Non est canonicum q[uod] q[ui] curam habet in diversis ecclesiis vicarij in alienis existat. Intelligit[ur] temp[or]e de vicariis p[ro]p[ri]is. Vel sic. Vicarij q[ui] beneficiu[m] curatu[m] postea fuerit adeptus vicaria p[ro]nabit. h. d. De isto t[ame]n vide in c. De multa. infra de p[ro]ben. Et nota. gl[oss]a. an q[ui]s poterit esse vicarij in diversis ecclesiis p[ro]videas.

Ep[iscopu]s in ep[iscop]atu suo dicitur p[ro]videre ne q[ui]s plures habeat vicarias cum vicarij teneat servare p[ro]p[ri]as et ecclesias. vel sic. Plures vicarias quis habere non potest. hoc dicit.

Ad hec.

Ex quo redditus sunt vicario de assensu ep[iscop]i assignari nulli sine ei[us] assensu diminueret[ur] p[ro]p[ri]os. Uide glo. q[ui] videt tangere an isto casu etia[m] requiratur consensus patroni

Clericos.

Prelati ecclesiarum in quibus habent curam animarum vel aliam dignitatem in p[ro]pria p[er]sona debent deservire ecclesie. et non substituere sibi vicarios. quia hoc esset contra rationem.

Tua nobis.

Vicarius omnia potest. q[ui] p[er]tinet ad iurisdictionem illius cui[us] vices gerit. Et loquitur ista decre. de vicario iurisdictionis contentiose. alie vero de exercicio cure animarum.

Ex parte tua.

Loguntur vicarij ad susceptores ordinu[m] et p[er]tinuam residentiam in ecclesiis quorum sunt vicarij faciendam.

Ti. de of. vicarii. li. sexto.

Romana.

Successor officialis exco[m]municati exco[m]municatus non est nisi in crimine d[omi]nato sibi communicet. Illa aut[em] que p[er]tinet illo exco[m]municato manere non valet si iurisdictione solui ab eo recepit. etc.

Licet in officialem.

Ex generali commissione non potest officialis inquirere corrigere et deponere et punire subditorum excessus.

Eum in generali.

Ex generali commissione officialis vel vicarius beneficia p[ro]ferre non potest.

Titulus De of. vicarii in cle.

Que de ecclesiis.

Ea que dicta sunt de curatis ecclesiis et pluralitate beneficiorum et de promotione ad sacerdotiu[m] papa vult extendere et extendit p[er] ista decre. ad p[ro]p[ri]as vicarias. etc.

Ti. de of. z potestate iudicis delegati.

Quia quesitum.

Delegatus a papa iurisdictionem recipit tam in partes quam in eos qui suam iurisdictionem impediunt. *Flora. g. q. ponit de quadruplici sensu scilicet negligentie, consilii cooperatio, et auctoritate*

Sane si a nobis.

Lum diuerse lre sub eadem datur forma. *ria impetrant et presentant a diuersis ad eodem iudices supersedeant utriusque donec papam consulant qualiter procedere debeant. Uide glo. q. videt semper de isto dubitare.*

Si pro debilitate.

Delegatus a papa impeditus sub delegare potest casus qui sine ipso modo potest terminari. *Flora. g. q. dicit quod grauia negocia debet delegatus personaliter et per se ipsum tractare.*

De causis.

Si causa mittatur infra certum tempus vel die decidenda per lapsus dies expirat iurisdictione. nisi dies peribit propter. *h. primo. Secundo dicit ubi certa pena a iure non statuit imponit arbitriam delegatus.*

Præterea sup hoc.

Per simplicem missionem cause delegatus potest citare et iurare et punire et cetera que spectant ad causam exerce. *Flora. g. q. arguit quod processu principalis conceditur accessorium.*

Quamuis si unus.

Causam simpliciter duobus missionem per unus suo iudici vel alii delegare.

Significasti nobis.

Delegatus a papa exequitur sententiam quam ille cui mandat non vult exequi vel non potest. *Uide glo. q. videtur dicere quod etiam sententiam iniustam de mandato debet exequi superioris. etc.*

Si quando clerici.

Si ordinarius sciatur illum non canonice institutum quem delegatus a papa mandat per eum in possessionem induci non debet resistere ei mandato violenter sed potest apud eum instet ut in possessionem mittere desinat donec domino pape veritas innotescat.

In litteris et infra.

Sententia executio mandata cessat iurisdictione delegati. *Uide glo. q. in h. est notabilis quia ponit quot modis finiat iuris-*

dictio iudicis delegati et est mentis tenenda.

Consultationibus.

Reo abente non per contumaciam iudex etiam datus ad die actori possessionem restituere non debet et electionem probare volenti. *Flora. g. que notabiliter docet quod procedendum est sub sententia. Etiam fit per remissionem ad eam quia notat de tribus speciebus possessionis et possessorio recuperatione et est multum singularis et alibi non habet adeo plene sicut hic.*

Sane quia et infra.

Delegatus in causa sibi commissa recipit iurisdictionem super episcopum et quicunque minorem. *Et vide glo. q. delegatus gerit vices delegantis*

Ex parte. *Fl.*

Si per impetrantem prima dignitate in ecclesia vacante. *Secundus vero impetravit certam dignitatem si vacare contingeret illa que postmodum vacat debet primo et non secundo haberi. Flora. g. ubi c. q. distinguit de symoniacis quod prohibita et prohibitis que simoniacis et quid unumquodque sit patet in ea*

Ex parte tua.

Ubi voluntas pape contraria non apparet delegatus formam iuris seruare et exceptiones rationabiles admittere debet.

Quoniam abbas.

Delegatio facta dignitati non expressa persona transit ad successores. *Flora. g. in fine q. querit quid si plures sunt archidiaconi in una ecclesia et papa mandat simpliciter archidiacono. etc. Luit. videt tunc mandare.*

Super eo.

Si questione de iure presentandi apparet papa mittat delegatum pronuciare potest sed non instituere quod si facere vellet vel fieri pronunciaret ordinari vel ad quem spectat institutio poterit appellare.

Causam.

Si causa duobus specialiter mittitur sententia unus non tenet. *Uide glo. q. in h. est notabilis quod ubi aliquis presentia desiderat quod in eorum absentia*

Causam que inter. *(agit non tenet.)*

Delegatus que est dominus impetrat potest licite recusari. *Flora. g. q. dicit quod euidenter et rationabiliter est causa suspicionis si iudex est dominus aduersarii. Et glo. alias ponit suspicionis causas. etc.*

Lum te consulente.

Si delegatus a papa causam non in toto committit a subdelegato appellari debet ad dele-

gantem et non ad papam. Vide, g. q. arguit q. de letis causam subdelegare dicitur clericis.

Relatum est.

Per litem pretestationem inciat negotium, vel sic. Per litem pretestationem perpetuat iurisdictionem delegati. Vide, g. q. videt docere quod litem fiat contestatio et remittit ad, c. vnicui infra de litem pretestationem.

Gratum gerimus.

Si delegatus citavit ante mortem delegatis perpetuata est iurisdictione, et appellacioni renunciat quod coram eo a quo appellavit in causa pcedit siue litem, psequitur.

Prudentiam tuam.

Si causa mittitur tribus cum clausula: Quod si non oēs, etc. pūsq; appareat de impotentia vel voluntate tertii, duo pcedere non possunt et si pcedūt nihil agūt. Idem in datis cum clausula quod si ambo, h. dicitur vsq; ad, s. Sexta, etc. q. docet an delegatus excommunicatus absolueret posset.

Eum causa que.

Si causa simpliciter tribus mittitur duo sine tertio pcedere non possunt, quod si fecerint ab eis poterit appellari et nuntius missio ante citationem excusat, c. Deminim? infra de appell.

Eum super.

Si duo sunt delegati cum clausula quod si ambo, vno recusato alter solus pcedere potest et si cum recusato pcederet non valet pcessus.

Consuluit nos.

Si iurisdictione delegati expirat in pemptorio quod iudex assignavit post horam congruam pemptorii non expectabit contumacem si non expirat potest expectare iter citare contumacem.

Insinuante, (sem si vult.

Ex noua causa remouet delegatus etiam post litem pretestatam et alius eius loco surrogatur. Nota, glo. q. familiaritatis affectio veritatem impedire solet, etc.

Querenti.

Delegatus pape vsq; ad integrum annum suam finem exequi potest. Vide, g. q. disputat quod dicitur litem exordium. Item dicitur glo. q. ecclesia nemini claudit gremium.

Super questionum.

Si delegatus pape subdelegat causam non in totum, ab illo subdelegato res non poterit ap-

pellare propter illud solum quod sine suo consensu datus fuit. Et si subdelegatus alius iuste recusatur delegatus causam diffinit. Et si delegatus iusta reculationis causam subdelegati nollemittere ab illo licet poterit appellari h. dicitur vsq; ad, s. porro. Qui sic summatur. Si delegatus pape commisit causam in toto, de subdelegato appellabit ad papam alius ad delegatum appellabit, h. est si causam non commisit in totum. Item, s. si vero, sic summatur. Si vñ ex duobus delegatis cum clausula, quod si non ambo, subdelegationem collegere recipit non potest subdelegare, et licet clausula, appellacione remota, sit in rescripto expressa, tamen non potest appellacione remota pcedere et ab eo appellabitur ad papam, h. dicitur.

Pastoralis officii.

Delegatus principis potest alteri subdelegare et etiam appellare subdelegatum ad causas acceptandas, nisi maliciose vellet se exponere, debet tamen in compellendo personis deferre et dignitati. Et delegatus pape potest totam iurisdictionem et etiam preter alteri committere. Item, s. preterea, sic summatur. Si papa scienter committit appellacionem interpositam a finia iudicium datorum cum tali clausula app. re. suspensa est interim quo ad executionem per iudicium iurisdictione, h. d. vsq; ad, s. Quia vero, etc. Qui sic summatur. Ordinarius ad mandatum delegati exequitur finiam quam etiam scit iustam, h. dicitur.

Ex litteris.

Subdelegatus a delegato pape interdicti potest nisi ipse delegatus iurisdictione fuerit reuocata. Item vide glo. q. docet quod coheretio habet. Nam iudex delegatus. Item merus executor. Item iudex delegatus ab episcopo. Item, arbitrum.

Licet vndiq;

Delegatus subdelegatio per citationem perpetuatur. Vel sic, fin. to. an. Iurisdictione delegati re integra morte delegantis expirat. Vide glo. q. docet quod morte mandatoris expirat mandatum et hoc verum est nisi tale sit mandatum quod post mortem necesse sit adimplere, ff. mandatum, l. si vero.

Eum in iure.

Non creditur quod delegatus nisi delegacionem ostendat. Et vide glo. q. in hoc est notabilis quod non creditur iudici si se dicit delegatum nisi ostendat commissio, ergo cautum est commissio custodire, etc.

Imo dicitur
non omni

Lum olim.

Procurator de re ad rem nō p̄t delega-
tū iurisdictionē progar. **Uel sic.** Excoica-
tio lata post appellatiōē legitimā non te-
net. **h̄ dīc̄ q̄ ad casum p̄ncipalē.** sed p̄mūdi-
cit q̄ ad titulū. **Vide glo. q̄ in h̄ ē singula-
ris** qd si pcurator excedit fines mādari do-
mino sc̄l̄te p̄iudicat dño nisi statiz p̄dicat

Lum olim magister.

Statut actis delegatorū iudiciū tñ vīo-
latis in penā clerici violātis. **Uel sic.** Qui
acta cause delegatorū clausa aperuit ipoz
sigilla violanda p̄ illa acta nō d̄z postea au-
diri rē. **Flota. g. q̄ dicit q̄ qñ legatur instru-
mentū intelligit̄ legatū illd̄ qd p̄tinet in in-
strumento. z h̄ in. c. sequēti.**

Loram dilecto.

Si cepto negocio z corā vno delegato
altera p̄tū h̄ tacito impetret alterz sibi ad-
iūgi cū clausula q̄ si ambo si ille impedit̄
subdelegat college subdelegatū admittere
non tenet. **Vide. g. q̄ docet qñ pcurator de-
bet p̄mittere de rato z in fine ponit distin-
ctionēz valde notabilē quando delegatus
possit subdelegare.**

Lum. R. canonicos

Loc⁹ ad quē reus nō pōt secure accede-
re z canonic⁹ delegat⁹ in cā canonicū p̄t li-
cite recusari. **Flota. g. q̄ dicit q̄ canonicus
nō p̄t eē iudex canonicū sui. Et h̄ ppter fa-
miliaritatē q̄ solet veritatē aliquā impedire
Et qñ reus nō p̄t se iurare ad iudicē ire. tunc
actor p̄t z d̄z iudicē ligere in loco nōsuspe-
cto z nō aduersarius. Itē no. g. q̄ canoni-
cus p̄t eē testis p̄ cōcanonico suo cū z frater
pro fratre possit testificari. vt infra de p̄sūp.
Litteras. Item facilius habent iudices q̄
testes. z ergo facilius repellitur iudex q̄ te-
stis. Iudex ei recusatur pro modica causa.
vt hīc in glo.**

Lum contingat.

Probatōēs p̄cedūt absolutiōēz vbi ex
cōicatio d̄z esse nulla. secus cū d̄z annullā-
da. **Flota. g. q̄ nō d̄z q̄s ad pbandūz illud
admitti q̄ probato nō prodest.**

Venerabili viro.

Delegatus q̄ semel p̄misit simpliciter illd̄
negociū amplī nō p̄mittit. **Flota glo. q̄ i
hoc ē singularis.** quia docet quō procedē-
dum est contra dilapidatores z quō z quā-

do datur coadiutor.

Significantibz. D.

Lum delegat⁹ p̄nūciat se p litteras iur-
isdictionē non habere. eam etiam de con-
sensu partū nō resumit.

Suspiciōis causa.

Qui d̄z p̄sanguineus v̄l affinis dñs v̄l
subditus impetrans suspect⁹ est. **Vide. g.
q̄ docet an arbit̄r possit cōpelli ad suspici-
endūz arbitriūz.** **Uel sic.** Arbitri electi ad
causam recusatiōis assignāt recusanti ter-
minū ad pbandū. delegatus tñ q̄ recusa-
tur cogit arbitros causam suspiciōis dif-
finire. **Flota. g. q̄ specialis est q̄ consensus p̄-
uatorū facit iurisdictionēz qui alias habet
iurisdictionem.**

P. et S.

Delegata iurisdictionē p̄ cōsensuz p̄sumt
ad psonas in rescripto nō p̄tentas proga-
ri non potest. **Flota. g. que docet qñ pro-
rogatio iurisdictionis fieri potest et q̄plex
sit prorogatio.**

Lum vicesimū annū.

Post. xx. annū cōpletū q̄libet a q̄cunqz
etiā dari pōt delegat⁹. **Secdo dīc̄ q̄ de cō-
sensu p̄tū minor. xx. annis tñ xvij. delega-
tus dari p̄t. Tertio dicit q̄ princeps in q̄-
cūqz etate dare potest delegatum.**

Vno delegatorū.

Si in plures p̄promittat siue cā pluri-
bz delegatur sine adiunctiōē illius clausule
qd si nō oēs. rē. vno mortuo alij p̄cedunt.
Sec⁹ aut̄ si illa clausula sit adiecta. h. d. rē

Quoniam ap. se.

Executor datus ad prouisionē aliquorū
vices suas cōmittere nequit. hoc dicit vsqz
ad. s. **Idez q̄qz.** Qui sic summat. Delega-
tus cum clausula. Quod si non omnes. tñ
cū altero potes subdelegare. **h̄ dī. vsqz ibi
Is aut̄. rē** Ubi dicit delegatus cui cōmit-
titur negociū p̄sonaliter ad exequendū de
consensu p̄tū subdelegare potest nisi in
duobz casibus in tex. positis. hoc dīc̄ vsqz
ibi. ceterz. **Ubi dicit delegat⁹ ad nudū mī-
nisterium subdelegare non potest. h̄ dicit.
Flota tex. q̄ in h̄ est notabilis qualiter p̄-
cedendū sit cūz aliquid cōmittitur alicui p̄-
pter industriam persone sue. quia tūc ma-
iora videtur cōmittere. z vbi maius peri-
culū ibi cauti⁹ est agendū. Glo. alle. cōcor.**

de coadiutor

Ti. De offi. et potes. iudi. dele. li. sexto

Statuimus.

Conseruator a manifestis defendit iniurijs
vt iudiciales idagine non exercet h dicit.

Quia pontificali.

In coactionibus et penis pontificali digni-
tati deferunt. Nota glo. q dicit q multum ma-
iori pena sunt digni qd cum plurimum hono-
ris p nostra iussione delatum e occulte in cri-

Si duo ex tribus (mine replant.

Si duo ex tribus non in totum sed preter cau-
se alius subdelegat ab illis subdelegatus non
ad delegatos sed ad delegatum de appellari.

Si contra unum.

Tres ponit casus in quibus suspitionis ca-
cora arbitri non tractat. Primus cum recusatur
vnde ex delegatis datus cum clausula. Qd si
non oes. etc. Secundus cum recusatur delegatus
epi. Tertius cum recusatur officialis.

Iudex a se. ap.

Delegatus iudex a se. ap. dat. postquam casus
in totum miserit recusari non potest. secus si sibi
de iurisdictione aliquid reseruasset et posita re-
cusatio de post nisi de consensu prius casus com-
mittere non potest nisi super recusatione pronuncietur

Quamuis.

(extiterit

Delegatus subdelegatus etiam in totum rei
integra casus reassumere poterit. Flo. g. q dicit
q aliud est procuratore q se in causa substituit.

Si delegatus.

Si delegatus subdelegauit casus quicquid ab
esset vel donec reuocaret et mortuus sit re non
integra subdelegatus pcedit. Et si de subde-
legato ad delegatum q sibi aliquid iurisdictionis
reseruauit. appellari de etiam post finem

Cum plures.

Si papa mandauit oes aut duo vel unum
apostolicum mandatum exequat quilibet iporum
iniunctus potest adimplere mandatum. Sed
vno negotium inchoante alter non potest se in-
tromittere nisi illud contigerit impediri aut
non vellet pcedere et iurisdictione perpetuata

Si super gratia.

(ad oes

Executor super gratia facta dat. a papa mor-
tuo papa etiam re integra. gratia exequitur. etc.

Si is cui.

Ponit duos casus in quibus a subdelega-
to non ad totam causam appellat ad prium de-
legantem. scilicet quando delegatus mortuus vel
excommunicatus est.

Ab arbitris.

Ab arbitris iuris appellat ad papam. Et e-
ratio quia cum isti dicunt arbitri iuris ad eum de
appellari qd hz potest iuris.

Is cui.

Executor dat. a papa vt pvideat persone
subdelegat. si de vt pvideat eccie non expressa
persona non subdelegat nisi habeat speciale

Statuimus.

(mandatum

Is cui aliquid certo loco expedire comit-
tit ex iusta causa illud expedire potest extra locum.

Si a subdelegato.

Si a subdelegato non in totum appellat
quia non admisit exceptiones per quam negat etiam
delegatum iurisdictionem hz ad prium delega-
tem appellebitur.

Hac constitutione.

Ista decretalis docet quales debent de-
putari conseruatores et in quibus dignitatibus
debent esse constituti. Item quod non possunt in ca-
sibus premissis preces trahere ultra unam dietam
Item si excedant limites tradite potestati eo
ipso per unum annum ab officio sunt suspensi. h. d.

Titulus de offi. et po. iudi. dele. in cle.

Judices.

Judices super receptione testium in causa ciui-
li et executores ad puidendum per inquisitionem
an aliquis sit laudabilis vite et conuersationis
possunt licite vires suas alteri committere.

Ti. de offi. legati

Cum non ignoratis.

Legatus distincte cognoscat de causis sue
prouincie siue per appellationes siue per quimoniam
simplicem adeat. Vel sic legatus pape per
simplicem querelam adiri potest. h. dicit. Nota. g. q
quirit an ne legatus potest episcopum deponere.
Et dicit quod non. quia h papa sibi specialiter
reseruauit. super de tranlla. c. primo et secundo.

Studisti.

Legatus non cognoscat de causa alteri delegata
a papa. Et h intellige vt cum per legatum cita-

ffione delegati iurisdicção nō puenit. Flo. gl. q̄ dicit q̄ par in parez nō hz imperium nec renocare p̄t sniaz alteri? vt. L. si aduersus rem iudi. l. aduersus sniam. z supra de elec. Innotuit.

Nisi specialis.

In isto. c. z in. c. sequenti. Quod trāslatio nem di. Qd legatū etiā de latere ex genera. li legatōe epos trāsserre nō p̄nt. Vel vnā ecclesiāz cathedralem alteri subicere vel in p̄mā se eligere vl' duos epos vnire vel vnū diuidere. Excomunicatos tñ p̄ iniectione manuū p̄t absoluerē. h. d. Flo. g. q̄ iudex ratōe amicitie p̄t remittere penā licet non p̄ p̄cio. Vide etiā. g. c. Qd trāslatiōez. que ponit. xix. casus. q̄s ap. se. sibi reseruauit in cōmunibz cōmissionibz.

Licet.

Legat⁹ exemptoz electiōes p̄t p̄firmare. Vel sic. Ex quo legat⁹ retulit cāz ad papam illi⁹ cause desinit eē iudex. Flo. g. que dicit q̄ postq̄ negociū trāslatū est ad papā inferior cognoscere n̄ p̄t Et q̄ iudex illic re relatiōis exemplū debet p̄tibo edere.

Dilectus filius.

Legat⁹ cardinalis inuito clerico patro no bñficia p̄fert. Flo. tex. q̄ plus iuris hz platus in p̄cessionē q̄ in p̄sentatiōe patro nus. Et nota glo. q̄ inter cetera dicit q̄ solus p̄nceps p̄t aliquē puare re sua. et alle.

Nonit il.

(concor.

In quolibet loco sue legatōis p̄t legatus iurisdicçãoez exercere. Nota glo. q̄ legatus etiā extra puiciā exercere potest illa q̄ sunt voluntarie iurisdicçãois.

Volentes.

Presente legato de latere minor legat⁹ p̄textu eccie sue officii legatōis dimittit. Vide g. q̄ ponit rationē z dicit quia legatus de latere domini pape sit maior. g. zc.

Excomunicatis.

Legat⁹ qui nō mittit de latere excomunicatos p̄ iniectione manuū violenta in clericos extra suam puiciāz vel aliūde in puiciā suam venientes z legat⁹ p̄textu suaz ecclesiāz in sua puiciā absoluerē non p̄nt nisi h̄ habeant de speciali licentia pape. Vide glo. q̄ notat de duplici genere legatoz. Et est bene notanda.

Remini dubium.

Legatus egrediēs puiciāz legatione p̄ratur. sed sui delegati cognoscūt si eorū citatio discessum legat⁹ p̄cessit

Titulus de officio legati. li. sexto.

Officiū.

Legati nō cardinales sine speciali mandato iure legatōis bñficia p̄ferre nō p̄nt. sed legati cardinales h̄ bñ possunt.

Legatos.

Legat⁹ hz ordinariā iurisdicçãoez vñ p̄ morte pape nō expirat eius iurisdicção.

Presenti.

Finita legatōe expirat reseruatiōes legatoz z ois p̄cessus habitus sup̄ illis. nisi tñ illa beneficia iā vacantia sint collata. z pendente vna sua reseruatiōe in ecclesia collegiata vel de bñficio spectante ad collatiōez alicui⁹ legat⁹ in eadē eccia vel beneficio spectante ad collatiōez eiusdē aliā facere nō p̄t h̄ dicit. Et qd sit p̄ irritū decernit

Deliberaatiōe.

Cathedrales vel regulares. vel collegiatas ecclesias legati seruare vel cōferre nō possunt. Idem in dignitatibz ecclesiāz cathedraliū q̄ sunt maiores post epos. si ip̄saz plati p̄ electiōez debent assumi. contra h̄ factū est irritū. Secundo dicit q̄ legat⁹ nō potest alicui cōmittere q̄ recipiat resignatiōez bñficij z postea illud cōferat. z p̄ factū siue faciendū irritū decernit.

Collatio.

Non valet collatio bñficij alicui p̄ legatum facta si impetrās subtrahit de bñficio pus habito h̄ dicit.

Titulus. De of. iudi. ordinarii.

Perniciosam.

Ep̄l p̄ suas dioceses iurisdicçãoez exercent z inuocāt brachiū seculare si nō faciūt p̄ seipos. Flo. gl. q̄ colligit q̄ crimina spectant ad ep̄m inquirere. Et dicit etiā q̄ p̄ ses puicie purgare debet puiciāz suam a malis hoibz. Et tangit etiam an iudex debeat iudicare fm̄ acta z p̄bata coram eo. licet p̄trarium sciat in conscientia.

Si sacerdos:

Sacerdos excoīcat. Et de h vide Jo. an. ij. q. ij. in. c. nemo. Et vide glo. q. dicit q. qñq. licent aliq. i. genere q. nō licent in specie. Item dicit de cōmuniōe q. xps iudā a cōmuniōe non remouit.

Lum. ab ecclesiarum.

Archiep̄s byter excoīcat et etiā interdic̄t. No. g. q. dicit q. s. p̄t excoīcare et q. s. p̄t anathematizare. Et videtur p̄cludere q. oēs p̄lati nisi p̄suetudo sit in cōtrariū.

Lum. nos plexq.

Dilata ordinatiōe ecclesiar. ex cā rōnabili yconomi p̄ ep̄m sunt ponēdi. Vide. g. q. dīsputat de tpe patronoz quādo p̄lat⁹ v̄t clericus est patron⁹ et quā laicus.

Ex parte tua.

Non valet absolutio vbi q. s. causam ex cōmuniōis tacuit. Vide glo. q. videt̄ disputare an quis ex plurib⁹ causis excoīmunicat⁹ vna in absolutiōe expressa videat̄ ab oib⁹ absolut⁹. Et arguit pro et contra.

Significauit nobis.

Negligēte delegato in cā que p̄tetur in aīaz periculum ordinari⁹ suam iurisdic̄tio nem resumat.

Quanto.

Abbatēs reuocare tenēt monachos q. s. si nō fecerint ordinari⁹ p̄t eos ad redeūdū p̄pelle. No. h. ab. q. dicit q. n. duo sunt iudices. in electiōe est actoris quē velit adire

Ad reprimendam.

Tenēt archiep̄s subditū ep̄i q. nō appellauit ad eū ad suū ep̄m remittere. Vide. g. q. videt̄ docere q. n. et q. n. non sit appellandū in scriptis.

Duo simul.

Primas neq. cogere subditos suffraganei coram se stare iuri. No. glo. que in hoc est notabilis q. qui est in possessiōe alicui⁹ rei in ea defendi debet.

Quod se. ap.

Archiep̄s impedit⁹ p̄t p̄secratiōez suffraganeoz suoz ep̄o cui vult p̄mittere. no. glo. q. ponit differentia inter ea q. sunt ordinis. et q. s. iurisdic̄tiōis quo ad p̄missiōez.

Pastoralis.

Archiep̄s p̄t p̄mittere subdito suffraga

nei sui causam appellatiōis s. ad h. p̄pelle. re neq. illū. h. d. p̄mo. Scōo. dicit. Ordinar⁹ absoluere neq. a snia excoīcationis lata p̄ delegatū a papa. Vide glo. q. ponit casus in q. b. ordinari⁹ est iudex in tota p̄uincia sua et in subditos suffraganeoz.

Licet in corrigendis.

Cū ordinario scribit sup̄ his q. ex officio facere tenebat. vt ordinari⁹ instruit sed de legat⁹ non p̄stituit. No. g. que dicit q. re clerici seculares dicunt seculares et q. s. p̄ ad intentiōez scribentis recurrēdū sit.

Irrefragabil.

P̄lati ecclesiar. debent corrigere excessus et mores clericoz sanguis eoz de suis manib⁹ a dño req̄ratur. Et omne remouet subditoz a correctiōe p̄dicta appellatiōem nisi p̄lati in corrigendo modū excesserint. Canonicos tñ iuxta p̄suetudinez remittit ad eoz capitulū. No. circa. glo. ne sanguis eoz. q. s. duz verbuz illud sit p̄lati negligētib⁹ correctiōe subditoz. etc.

Quoniā in plerisq.

Ubi sub vno ep̄o sunt hoīes diuersoz rit⁹. et linguaz ibi duo ep̄i tanq. monstz n. sunt instituendi. S. ali⁹ d. tanq. vicariis alteri⁹ assumi q. intelligat linguas et ritus

Inter cetera. (hominū.

Ep̄i p̄pter eoz diuersas occupatiōes q. s. habent atq. inimici debent ad p̄dicā dum mittere p̄ suas dioceses viros l̄atos q. p̄lm edificet in sermone et exemplo. No. ra. ter. q. dicit q. non in solo pane viuit homo. sed in omni p̄bo q. s. p̄cedit de ore dei.

Conquerente.

Ep̄s in ecclesijs sue diocesis d. eē p̄tentus iurib⁹ ep̄alib⁹. Et q. sunt iura ep̄alia d. terminat h. capitlū p̄ summario. Et vide doctores q. scribūt in h. c. q. iudices debēt iudicare fm̄ acta et nō fm̄ p̄scias

Ut iuxta et infra.

Ep̄s visitās monasteriū nō introducet seculares clericos sed duos vel tres canonicos cum paucis religiosis.

Dilectus filius.

Lata snia sup̄ his que de lege diocesis existūt. sup̄ his que de lege iurisdic̄tiōis existunt agere volenti non obstat.

Grave gerimus.

Lasus est vt sup̄. e. ti. c. licet. Et no. g. q̄
inter cetera dīc q̄ impator nō crubescit se-
ipm corrigere ne ab alijs corrigatur, zalle.

Hīs quibz. (ad h̄ iura

Qui pōt ex officio absolvere, pōt h̄ alijs
delegare, secus si ex cōmissione.

Titulus. De of. ordi. li. sexto.

Romana.

Archieps nō pōt sibi p̄stituere officia-
les in diocesi sibi suffraganeorū suorū, etiaz p̄
futuris causis p̄ appellatōez deuoluendis
ad ipm, nisi de p̄suetudine h̄ habeat. Et tē
etia tales officiales inhibere non possunt
p̄usq̄ fuerit appellatū. Scōo dīc q̄ donec
archieps de facili pōt haberi. officialis ei⁹
suffraganeū excōscare suspendere v̄l inter-
dicere nō potest p̄pter ordinis ep̄alis reue-

Si canonici. (rentia.

Canonici q̄ a diuinis cessare possunt cō-
suetudine vel alio iure si cessare volunt cāz
sue cessatōis expmāt instrumēto publico
vel patentibz lris suo vel alio autentico si-
gillo munitis et exhibeant illud vel illas
illi contra quē cessant, q̄ p̄termisso vel exp̄-
sa cā n̄ inuēta legitima q̄cqd medio tpe p̄-
reperint ab ecclia ecclie restituāt z q̄ percipe-
debent nō p̄cipiāt. Et satisfaciāt de iniu-
rijs illi contra quē cessant.

Ordinari locoꝝ.

Hic statuit papa q̄ hñtes plures digni-
tates vel alia beneficia curaz aiaz hñtia p̄
ordinarios p̄pellant ostendere infra tpus
p̄petēs sup̄ioris arbitrio statuendū disp̄-
satōes, quas si nō ostenderint p̄cedat per
inde ac si nullas haberent.

Quia pleriq̄.

Precipit papa ne plati subditis suis in-
terdicāt ne statū eccliaz z psonaz sup̄ioribz
inq̄rentibz manifestēt. z ne eos ad id celan-
dum iuramentis p̄missionibz, z obligatio-
nibz aut alijs penis astringāt, decernit at̄
qđ contra factū fuerit irritū z inane.

Uel litigantes.

Archieps cās ad ipm p̄ appellatōez de-
uolutas audiedas extra suam ciuitatem si
ne diocesim vel vbi cause ventilant p̄mit-
tere nō debet nisi aliud habeat p̄suetudo.

Si eps.

Si eps cū pōt suam diocesim visitat p̄
aliū tpe h̄z illi i necessarijs puidere. visitati
at̄ i vidualibz puidēbūt ip̄i vicario visitā-

Lū eps. (ti z nō epo.

Eps in q̄libet loco sue dioc̄, nō exēpto
p se z p aliū potest pro tribunali sedere z li-
bere exequi qđ ad suū spectat officium.

Quamuis sup̄.

Canonici qui possunt a diuinis cessare
cū cessare voluerint vocabunt absentes sic
si immiseret electio facienda cū q̄bz de ces-
satōe deliberabūt. z si deliberabūt cessare
req̄rent p̄us ei⁹ q̄ cessant vt irrogataz
offensam emendet, quod si fecerit nō cessa-
bunt. alioquin cessare poterūt.

Presenti.

Ista decre. ponit p̄stitutionem de bonis
dignitatū vel ecclesiarū vacantū nō occu-
pandis p̄ eos ad quos collatio p̄sentatio
vel custodia p̄tinet, nisi de speciali iure id
eis p̄petat et p̄tra facientibz penā imponit

Ti. de offi. ordi. i cle.

Ut clericorū.

Ep̄i ita debent corrigere clericorū excelsus
q̄ metu pene ip̄i arceant et alijs p̄time-
scant. Et ponit hic h̄ verbū audacia i ma-
lo significato. alibi in bono. Vide glo. zc.

Et si ab apostolice se.

Quāuis nō valet collatio facta alicui d̄
bñficio aliud habēt z de h̄ tacenti p̄ lega-
tum, h̄ tñ nō debet extendi ad ordinarium

Ti. de offi. iudicis.

Ex litteris.

De domo iudicis dari nō pōt parti al-
teri aduocat⁹. Vide glo. que dicit q̄ iudex
debet dare aduocatū nō habenti z p̄cipue

Iudicis officii. (paup̄ibz.

Ubi p̄tra certā psonā p̄ncipaliter z per
actionē iudicis officii implorat libell⁹ da-
tur. z litis p̄testatio ē faciēda. Sz intellige
p̄ncipaliter, i. nō incidenter. vbi ista p̄cur-
rūt. Nota. g. i p̄ncipio, q̄ ponit q̄ incūbūt
iudici z ē multū notabil. Et q̄rit an iudicis
officium p̄petuat p̄ litis cōtes. sicut actio.
Et dīc q̄ non.

Titulus. d̄ maiorita

te et obedientia.

Cum certum.

Vacante dignitate in ecclesia ille prior et maior habetur qui prius cum unitatis consilio et concordia actione fuerit ordinatus. Nota. g. que dicit qui prior est tempore potior est iure. Et opponit fortiter et soluit.

Si quis venerit.

Qui venerit contra decretum episcopi ab ecclesia deiciatur, et nisi obedierit morte moriatur. Vide glo. que querit an ecclesia possit indigere alicui mortem. Et quod episcopus potest statuta facere in sua diocesi, sicut civitas etiam potest condere plebiscita.

Legebatur.

Sponte obediens per scripturas obligari non debet. Nota. g. que facit ar. quod superflua sunt refecanda, etc.

Omnes.

Beatus petrus precepit omnes principes terre et ceteros homines episcopis debere obedire. Vide. g. que querit si rex habet multos episcopos in regno suo coram quo tractabit spirituales causas suas vel cui dabit decimas.

Illud dominus.

Spiritualia sunt temporalibus digniora et plus valet obedientia quam victima, ergo propter temporalia episcopus sine licentia pape suam non debet dimittere ecclesiam et se transferre ad aliam.

Solite.

Episcopus non debet subesse principibus terre sed preest. Vide. g. que ponit differentiam inter causam et occasionem. quia causa necessario infert suum effectum siue causatum. ut anima est causa vite hominis. sed occasio hoc non facit.

Per tuas.

Ordo receptus a papa a suo episcopo non est minus ordinatus. et facit argumentum de duobus fratribus in milites ordinatis etc. Vide. ab.

Inter quatuor.

Sine causa cognitione nullum iure suo vel privilegio est privandum. Et nota. g. que dicit quod ille qui est in possessione obedientie perveniendus est et non subditus qui prestat obedientiam.

Quod super his.

Abbas subiectus episcopo ad eius synodum ire debet et intellige de abbate qui habet potestatem.

pulum. Et nota. g. que dicit quod iudex sine placito iurisdictionem suam defendere potest penali in dicto. et alii. concordat.

Cum in ecclesiis.

Regularis promittit suo maiori compelli obedire. Vide. g. que in hoc est singularis quod a per iuro et suspecto recipit iterum iuratoria cautio. quod est contra illud. xxij. q. v. in. c. puuli.

His que.

Vacante ecclesia capitulum placitum iurisdictionem exercet. Vide. g. que in hoc est notabilis que docet de pace. et que potest capitulum se. va. et que non.

Dilecta.

Dulter non excommunicatur licet prestat officio. Nota. glosas istas que est singularis et docet quod claves ecclesie non sunt date mulieribus sed viris licet beata virgo maria fuit sanctissima. Item dicit quod quedam sunt mulieres que non prestantur et dicuntur canonici seculares.

Dilecti filii.

Iuxta formam iuris iurare debet episcopus metropolitano. et si ultra intraverit non tenet. Vide. g. que disputat quod iuramentum non est vinculum iniquitatis. et quod vtile per inutile viciatur.

Cum olim.

Vacante sede capitulum electiones confirmat. Vide. g. que in hoc est notabilis quod docet quod spectant ad capitulum. se. va. et alii. iura hincinde et remittit.

Statutum.

Mayor in ordine est minor in ordine proponend. Vide glo. que docet quod et qualia in distributio prebendarum sunt inspicienda. an nobilitas vel scientia.

Cum inferior.

Monasterium erectum in ecclesia cathedrali ab ordinarij eximitur potestate. Nota. glo. que ponit quod inferior non potest ligare vel absolvere superiorem. et qui ligat potest absolvere. et qui solvit ligat. Et qualiter hoc fallit in certis casibus. et allegat. et arguit. quod si papa mandat aliter ut aliquem excommunicet potest etiam eum absolvere. et alii. concordat. et ar. p. et contra.

Humilis doctrina.

Unus solus impedire potest oppositionem super ecclesiis vel dignitatibus factam. Nota. glo. que in hoc est notabilis in si. quod victus victori de-

*propter quod
obediens debet*

bet in expensis pdenari. Itē Qd oēs tan-
git ab oibz approbati debet.

Titulus. De maio. et obedientia. li. sexto.

Epoſcopali ſede.

Capitulū vel is ad quez adminiſtratio
ptinet vaſe. eos abſoluet qſ abſolueret poſ-
ſet epſ ſi vlueret. niſi ab ap. ſe. id fuerit in-
terdictum.

Ti. de treuga ⁊ pace.

Treugas.

Treuge ſuari debent a quarta feria p^o
occafuz ſolis vſqz ad ſcōam feriam in ortu
ſolis ab aduētū dñi vſqz ad octauas epl^o
phanie. Et a ſeptuageſimavſqz ad octauas
paſche. Et ponit pena nō ſeruatiū treugas
Et dicit textus q triplex funicul^o difficile

Innouamus. (rūpitur.

Presbyteri monachi cōuerſi peregrini
mercatores ruſtici eūtes ⁊ redeuntes. ⁊ in
agricultura exiſtentes. ⁊ aialia qbz arant.
⁊ ſemina portāt ad agz debent pgrua ſecu-
ritate gaudere. Et no. h. abb. q. aſin^o habz
par pūilegiū cū epō.

Titulus. de pactis.

Antigois.

Pacta ſua debent tenere firmitatez. no.
glo. que dicit q recedēs a pacto licito pec-
cat mortaliter. Et q inter ſimplicē loque-
lam ⁊ iuramentū nō facit de^o differētiā. ⁊c

Quotiens.

Si pactū ab initio nō tenuit p ratiba-
bitioez ſupioris ſit validū. Vide glo. que
ponit caſus vbi ratibitio ſupueniēs nō

Qualiter. (validat pactuz.

Studioſe laborādū eſt vt ea que pmit-
tuntur ope ppleant. No. glo. que alle. pſal-
miſtam. Et q pcedūt de labijs meis nō fa-
clam irrita.

Eum pridem.

No valet pactū vt bñficiū p pecuniā re-
ſigne. vide glo. q in h. eſt notabilis q per-
ſona pūcta p agere ſine procuratorio ſed
trāſigere nō p. Itē glo. dī. q licet alicui re-
dimere. vexationes.

Acceptim^o.

Eccia cū pacto de futura ſucceſſione cō-
ferri nō debet. No. glo. q dicit q etiā de ſu-
re ciuili qz nō p. paciſci de hereditate alte-
rius niſi eius volūtare.

Eum clerici

Illicitū eſt pactū q quis penſioez aug-
mentat vt ſibi eccia pferat. No. gl. q docz
qū penſioes ecciaz ſc. augmētande ⁊ qū nō.

Pleriqz.

Pactum quo ius alteri^o ledit nō valet.

Pactiones.

Pactiones p ſpūalibz et q vergūt in aie
detrimentū ac ſi impoſſibiles de iure vl^o
facto nulli^o ſunt momēti. No. glo. q ſolz al-
legari ad h. an pactū debeat ſuari vel non

Titulus de pactis li. ſexto

Pactum.

Monachi hñtes liberā a ſe. apo. ſepul-
turaz. ſi paciſcant de nō recipiendīs aliqbz
vel certis prochiāis eccie alie^o ppe-
llunt pactū ſeruare. nec illos ſepelire poterūt
licet apud eos elegerint ſepeliri cum per
pactū pūilegio. renūciarūt.

Quamuis

Pactū factū patri a filia dñi tradebatur
nuptui q dote pēta nullū habebit ad pa-
terna bona regressū ſi iurauerit id filia ſer-
uare tene^o oīno quāuis ius ciuile id ipbet

Quia ex eo.

Pacta inita p fratres pdicatores vl^o mi-
nores vel alios medicātes. cū rectoribz p
rochialibz ecciaz ſup prochiālibz iuribz ſi
facta ſunt p pōres vel guardianos de ſuo
rum puentū ipozqz locoz pſenſu. ⁊ au-
toritas. ap. ſe. nō interuenerit vel licētia
pōris vel miniſtri generalis. aut magiſtri
vel pūncialis miniſtri vel capituli pūnci-
alis ſeruāda ſunt dūmō alſ ſunt licitaz ho-
neſta.

Titulus de transacti- onibus.

Sicut graue.

Inſtrumēta aliqz partū iura in trans-
actione fruſtrant. No. glo. q dī. q nouiſſi-

ma pacta sunt seruanda. et quod pactum siue transactio ab initio inualidum per confirmationem pa-
pe fit validum.

Statuimus.

Compositio super decimis fieri potest inter per-
sonas ecclesiasticas auctoritate episcopi vel ar-
chiepiscopi, et hoc intellige secundum abbates in synodo celsi.

Contingit.

Transactio a prelo facta non reprobatur a
iudice si semel fuerit approbata. Nota glo.
quod ponit differentiam inter litteras procuratoris
as et litteras derato et est notabilis.

Constitutus.

Super beneficio non transigitur. nota glo. quod po-
nit idem fore peccatum in fractioe fidei sicut
in fractioe iuramenti. et quod in pari causa tur-
pitudinis potior est conditio possidentis.

De cetero.

Auctoritate legati fit compositio in spiritualibus
licet non possit perpetua constituere pen-
sionem. Et vide glo. que dat intellectum.

Ex litteris.

Qui prestat patrocinium alicui petenti re su-
am sciens sibi ipse preiudicat. nota glo. quod dicitur quod
testis et aduocatus in una et eadem causa una
persona esse non potest.

Super eo.

Super beneficalibus non transigitur sed am-
cabilis compositio interuenire potest. Nota glo. quod
notabiliter distinguit quoniam et quoniam non potest transactio
interuenire in spiritualibus. et describit etiam
quod sit transactio.

Veniens ad.

Pacta siue transactiones siue superioris au-
thoritate facta censentur personales. vide hoc te-
xtum quod alibi. quod res inter alios acta.

Preterea quando.

Super iure patronatus siue inter laicos
et clericos non valet transactio que fit mediante
pecunia vel ut census augmententur.

Preterea quarto.

Super subiectione aliquid ut pecunia deus non
valet transactio. vide hoc glo. quod ponit rationes.

Ex parte tua.

Istud. c. cum glo. docet in quibus casibus licet
transigere et in quibus non. et dicit quod in causis ma-
trimonialibus non habet locum transactio. vide tex-
tum qui dicit quod iudex debet se declinare in bu-

manioris preter secundum personam causa loca atque tempora
postulant.

Ti. De postulando.

Primum. Clerici in.

Clerici etiam si non habeant beneficium vel in
minoribus cum beneficiis habeant coram seculari
iudice aduocare non debent nisi in causis hoc
preteritis nec regularis coram aliquo iudice. Nota
glo. que dicit quod obprobrium est clericis si se-
peritos forensium deceptionum ostendere

Ex parte tua (voluerint

Canonici regulares etiam prohibent postu-
lare sicut et monachi nisi in casibus iure ex-
ceptis. scilicet per utilitatem monasterii et ex tunc non
sufficiet utilitas sed requiritur licentia abbatis
Nota hoc doctores qui notant hoc quod regulares non
censent habere cognatos.

Cum sacerdotis.

Sacerdotis officium est nulli nocere sed
omnibus velle prodesse. ergo nisi necessitas im-
poneat per personam coniunctis aut miserabilibus
eis licitum est postulare. Item in fine dicitur quod cle-
ricus et ecclesiarum postulans vnum beneficium obtinet
propter ingratitudinem illo beneficio spoliari potest

Titulus. de procura- toribus

Alia quidem.

Sine mandato nullus procurator admit-
titur vel sic. Procurator in iudicio causam
ecclesie collegiate debet habere sufficientes manda-
ta prelati et capituli. nota glo. quod docet quoniam procura-
tor sine mandato admittendus est et quoniam debet
satisfacere. Item quoniam prelati preter agere sine con-
sensu capituli et contra. Item quod presumit ex pre-
teritis ad futura.

Querelam. a.

Impeditur legitime non compellitur procurato-
rem constituere vel sic. Reuocatur sententia que con-
demnat fuerit in expensis ex iusta causa ab-
sens legitime excusatus que in ardua causa procura-
torem constituere noluit. nota glo. quod docet in
quibus casibus compellitur quis procuratorem constituere.
Item dicit glo. quod beneficium iuris nemini est
auferendum. Item docet in fine quoniam reus et quoniam
actor condemnari debet in expensis.

Ex insinuatione.

Sententia lata cum procuratore reuocato et de hoc
certificato non tenet. nota glo. quod docet vnum casum

sum in q̄ credit vni testī cū p̄ncipali. Item docz an z qñ q̄s d̄z p̄bare titulū possēssionis sue.

In nostra p̄sentia.

Null⁹ ē p̄cessus habitus occasione l̄re p̄ falsum p̄curatorē obtente. vide. g. q̄ docz qñ p̄curator d̄z falsus. Et dicit. g. q̄ dign⁹ est mīa q̄ vicio laborat alieno.

Tue fraternitati.

In cā criminali mora cluilliter interuenit p̄curator secus si mora eēt criminaliter no. h̄ doc. qui docet qd sit inscribere z tali onē reddere. Itē d. g. q̄ vna via phibetur altera via nō debet admitti.

Cum pro causa.

Ab eo q̄ l̄rē mādauit expensas q̄s fecit repetit p̄curator. no. g. q̄ dī. q̄ etiā sine mādato vtiliter exposita p̄ ecclia p̄nt repeti.

Qui in causis.

Vniuersitas p̄ p̄curatorē debz litigare. No. g. q̄ dicit. q̄ vniuersitas loco dñi habetur z vniuersitas iurat de calūnia p̄ p̄curatorē z. g. alle. p̄cor.

Auditis.

Reuocatio p̄curatoris. p̄ p̄clusiōez facta non p̄t sniam ipedire. no. g. q̄ dī. de p̄tēptu et de illusiōe supior. postq̄ cā est deuoluta.

Petitio v̄ra (ta ad supiorē.

Nō est in noie p̄curatoris vīs aliq̄ facienda. No. gl. q̄ p̄ dubia siue generalia s̄ intelligēda s̄m intellectū p̄ferent. z q̄ h̄ nomē p̄curator est generale z restringitur ad q̄libet administratiōez.

Accedens. & maxime

Pater z mater p̄curatores p̄stituunt in causis z p̄cipue sup̄ sponsalibz filioz. nota glo. q̄ in m̄rimonio libertas oimodo est restituenda z loc⁹ p̄uidend⁹ est vbi nulla posset esse formido. Itē dī. q̄ plena securitate gaudere debet cui⁹ anim⁹ est indagand⁹.

Dilectus filius.

P̄curator appellare p̄t si tps sibi nō detur ad p̄sulendū dñm. no. g. q̄ in h̄ ē notabilis q̄ inducitur sunt dāde reort delibere an velit agere vel cedere.

Constitutis.

Reus p̄stituēs p̄curatorē tñ ad agendūz n̄bil agit. vel sic. Si re⁹ recedat a iudic

clo d̄missio p̄curatore solūmō ad agendūz cōtumar est z p̄denabitur in expens. No. glo. q̄ docet qñ marit⁹ p̄t agere p̄ vxore cū mādato vel sine mādato. Itē dī. glo. q̄ nemo p̄t alteri p̄ alterz stipulari vel pacisci.

Dandato.

Si reuocatio p̄curatoris nō puenit ad dñm vel ad iudicēz post litem p̄testataz valet qd postmodū cū eo gestū est.

Non iniuste.

Filius. etiā sine mādato p̄ p̄re admittit ad agendū z defendendū p̄stira satisfactiōe. Itē dī. q̄ p̄curator d̄z appellare l̄z appellatiōez p̄seq nō teneat. z dī. h̄ ab. z doc. q̄ aduocat⁹ nō tenet causaz appellatiōis p̄sequi nisi velit p̄ solario sibi in p̄ncipali dato.

Consulti.

P̄curator excomunicati repellit nene possit l̄ras ipetrare. No. g. q̄ q̄rit an aliq̄s excomunicat⁹ ipetrans l̄ras p̄ nō excomunicatis. ipsi etiā de excomunicatiōe nescientibz vel etiā scientibz an valeant littere. zc. Itē glo. dī. q̄ oia nostra facim⁹ q̄b⁹ auctoritate impartimur. z alle.

Titulus de procura toribus. li. sexto.

Non indiscrete.

Lai⁹ p̄t p̄curator eē ad agendū z defendendū in causis spiritualibz. h̄ p̄mo. Secundo dī. q̄ p̄curator p̄ l̄rē p̄testatā p̄t dare aliū p̄curatorē ante non. nisi fuerit dat⁹ in re iuvā v̄a dñō habuerit mādātū de substituēdo etiā nō certā p̄sonā. Tertio dicit p̄curator ad negocia aliū p̄curatores dare p̄t libere qñcūq̄. h̄ dī.

Quamuis.

P̄curator ante litem p̄tes. etiam sine rationabili causa reuocari potest post litem p̄testatā. non sine rationabili causa. dom⁹ nus tñ bene potest adesse cause cū ip̄o p̄curatore. maxime si de collusiōe timeat. Et vide glo. que hic notabiliter declarat cas⁹ in quibus posset p̄curator reuocari.

Is qui.

P̄curator hñs mādātū substituendū substituūt a se p̄ mādātū susceptū etiam si eo n̄ sit v̄l reuocare n̄ p̄t. nisi cū p̄tēz habuerit reuocādī. Si aut erat p̄curator ad

plures causas et in altera substituit in alijs remanet procurator.

Qui ad agendum.

Procurator generaliter ad agendum et defendendum datur illa exercere non potest quod mandatum exigunt speciale. Item si aliquis articulus de specialibus in mandato sit expressus veniunt et alij. Item procurator absque speciali mandato iuramentum deferre transigere vel pacisci non potest nisi et bonorum vel cause administratio libera sit commissa. h. d.

Qui generaliter.

Procurator generaliter constituitur ad negotia agere et experiri per exceptis hijs casibus quod mandatum exigunt speciale. Secundo dicitur. si iussu. absque consensu patris potest fieri procurator nedum ad iudicia verum etiam ad negotia. Tertio dicitur. quod licet quis post .xvij. annum potest esse procurator ad negotia. tamen minor. xxv. annis non potest esse procurator in iudicio.

Si duo.

Si duo procuratores in solidum non adiecto in solidum deputentur. unde sine alio non debet admitti si secus si sunt in solidum deputati. sed tunc illud erit melior conditio quod per litteras prestat. negotium promittitur occupabit. vide de e. quod longa est et notabilis. Et ponit in fine exceptiones quod ad procuratores in electionibus constitutis. et

Licet is qui.

Procurator qui renuit acceptare mandatum penitere potest. quod in constitutis in eadem perseveraverit voluntate.

Si quem.

Dominus dans procuratorem quales contingit eum abesse. causam tractando procuratorem non intelligit revocare. sed si simpliciter. nisi expressum prestat quod ipsum revocare non intendit vel alijs hijs appareat ex probabilibus securis.

Procurator non aliter.

Ad contrahendum matrimonium procurator debet habere speciale mandatum. Secundo dico. quod talis procurator non potest substituere nisi ad hoc habeat speciale mandatum. Tertio quod si talis procurator revocatus etiam ignoranter contraxerit non tenet matrimonium.

Titulus de procuratoribus in cle.

Instrumento.

Qui scies sine preestatione recipit instrumentum vel litteras sue procuratoris quibus constitutus per ipsum cauebit super inclusis in procuratorio tenet et cogit dominum defendere.

Non potest.

Procurator huiusmodi mandatum iurandi et omnia faciendi que requirunt speciale mandatum. contra electum vel provisionem opponere non potest crimina vel defectus.

Religiosus.

Religiosus non potest esse procurator sine licentia sui superioris. et hoc in certis casibus. Item etiam constituitur sine licentia speciali non potest alium substituere

Procuratorem

Procurator constituitur a prelo vel ecclesia vel etiam a quocumque alio. per mortem constitutus revocatur. etiam quod ad negotia iam incepta et in quibus per ipsum litteras prestatata sunt.

Titulus de sindico.

Sicut studij.

Decet religiosos a litigijs abstinere. et ideo sindicum habere debent quod causas monasterij agat et defendat. h. d. Item non. g. quod ponit sex in ordine. primo quod sit sindicus. secundo ad quod datur. Item a quod datur. Item an teneatur prestare cautionem. Item an debeat iurare de calumnia. Item an sindicus iste potest excommunicari.

Titulus de his que vi. me. de causa. fi.

Perlatum est.

Qui propter timorem mortis religionem ingreditur ad ordinem minime astringitur. quod dicitur timore accidentalis et violentie vel hoc. secus si casualis ut quia infirmus vel nauigavit. non. hoc glo. que docet et ar. quoniam valet prestatio et quoniam non. et tangit etiam quoniam negatiua posset per bar. s. quando includit in se affirmatiuas vide eam.

Abbas.

Actus amissionis patrimonij est sufficiens et excusat vel sic. Qui per metum amissionis patrimonij sui beneficio renunciat illud repetere potest hoc dicitur. flo. glo. quod dicitur. quod illa que sunt per metum facta tenent regulariter. sed glo. ponit casus in quibus talis fallit. et dicitur. quod coacta voluntas est voluntas. et

Ad aures.

Renūciatio p metu laicorū facta nō ē sufficiēs nisi interueniat iuramētū. Ho. gl. q̄ ponit p̄sus. Excusare nō potest hos posse putā quia nescis. Stuprū siue status verberis

Ad audientiam. (atq; necis. rē.

Qui coacte renūciavit bñficio p̄ illud repetere licet iurauerit resignare. Ho. glo. q̄ dicit q̄ vīs est impet⁹ maioris rei cui resisti nō p̄t r̄ est multiplex vis. rē.

Sacris est.

Cōmunicās ex cōmunicato cū suis p̄ticipib⁹ licet p metu b̄ faciat excoīcatōis sententia; tñ nō euadat. no. g. q̄ d. q̄ coactus mag⁹ dicit pati q̄ agere.

Lum dilectus filius.

Det⁹ nō excusat nisi p̄tineat metū mortis vel corp⁹ cruciatū. no. g. q̄ in b̄ est specialis. quia dicit licet dolus interueniat. i spūalib⁹ tñ nō subuenit doli passio.

Sup eo.

Illa q̄ tpe violentie alicui illate auferit p̄bata violētia solo spoliari p̄bant iuramētō. no. b̄ glo. q̄ ponit rōes q̄re b̄ p̄ actore d̄ fert iuramentū cū nō sit iuramentū alicui deferendū nisi adsit bona p̄sumptio puta vnus testis.

Titulus d̄ his que ui me. de cā fi. li. sexto.

Absolutio.

Excoīcatō suspēnsionis vel interdīcti absolutio vel reuocatio p vim extorta nō tenet b̄ p̄mo. Scdo dicit. q̄ talis extorquēs excoīcat⁹ est ipso iure.

Titulus de restituti one in integrum.

Requisiuit

Cū in p̄tractu legitime celebrato ledit eccia restituit eccia d̄ eundem.

Lum venissent.

Cū ob negligentia p̄curatoris lesum extitit monasteriū siue eccia d̄ lesione restituitur. vide glo. b̄ cap̄tuli. q̄ in b̄ est special⁹ q̄ docet qñ negligentia p̄curatoris nocet dño

Auditis.

Eccia in oībo restituit r̄ eccia d̄ eccia; vlt̄ sic. Etia d̄ ecciam restituit eccia que grau

ter lesa fuit p̄pter p̄batiōes omīssas. Vide glo. que dicit quasi in fi. qd sit restituere in integz. i. reducere in eundē statū in quo q̄s erat ante lesionē. qd est tenendū.

Ex litteris.

In causa matrimoniali dat⁹ d̄ sententia; interdū restitutio p̄pter fraudem. vide glo. q̄ no. differentia inter appellatiōes r̄ supplicatiōes. q̄ appellatiōe p̄cedente nihil est innouandū. Sz post supplicatiōem snia pōt exeq. dū tñ caueat de restitutiōe. si sententia fuerit retractanda.

Lum ex litteris.

Contra sui p̄decessoris sniaz papa restitutionē indulget. vel sic. Etia d̄ sententia; pape restitui p̄t eccia r̄ cā restitutiōis in integz p̄tibo p̄sentib⁹ est tractanda. no. glo. q̄ dicit q̄ in modico tpe nō p̄t q̄s multa addiscere. no. ter. q̄ nō negat quin snia rō. se. possit in meli⁹ reformari. no. q̄ assertiōe p̄tū merita cause p̄adunt. r̄ ad b̄ istud. c. all.

Suscitata.

Snia lata si restitutio p̄cedat sit executio snie sub cautiōe de restituenda resi obtinuerit p̄denat⁹. no. g. q̄ ar. an p̄curator si ne speciali mādato b̄ casu p̄t petere resti. in integrum.

Loram felicitis.

Post pemptoriū nō dat⁹ dilatio nisi p̄tula restitutiōe in integz. Et sic no. b̄ fm g. q̄ hic p̄cedit vna via qd alia p̄hibetur qd est d̄ illā cōmunē regulam. qd vna via. rē.

Constitutus in.

Restituit minor in eo qd p̄traxit vlt̄ omī sit si p̄bat se enormiter lesus r̄ tpa restitutiōis petende nō sunt lapsa. no. glo. q̄ loq̄t de solennitate de p̄suetudine adhibenda in v̄ditiōe.

Causa restitutiōis

Causa restitutiōis. in integz corā iudicib⁹ ordinarijs administratiōes habent. vlt̄ delegatis ab eis d̄ tractari poterit sz nō ab alijs nisi incidenter mora fuerit Scdo dī. q̄ in causa criminali liberali vel matrimoniali arbitri nequnt assumi quia maiores

Beneficio (exigūt iudices

Restitutio denegata sel̄ eccie vlt̄t⁹ sibi nō p̄cedit nisi ex noua cā. restituit tñ ad appellandū d̄ sniam denegatiōis. no. g. q̄ in cetera dicit. q̄ snia arbitri nō infamat.

Ti. de restitutōibus in integrū li. sexto.

Ecclesia.

Eccia post q̄driēnū nō admittit ad pe-
tendū restitutionē p̄ sententiā vel p̄tractū
nisi rationabilis aliq̄ causa suadeat.

Si aduersus.

Eccia contra p̄fessionē q̄ lesa fuerit ad-
mittit infra q̄driēnū, p̄ beneficiū restitu-
tionis in integz. postea nō nisi p̄ vīam iu-
ris cōmunis.

Titulus de resti. i in tegrum in Cle.

Ab ecclesia

Eccia probās se lesam p̄ lapsum tēporis
ad id tps t̄m restituitur. et infra quadriē-
nū a tempore lesionis. zc.

Ti. de alienatione iu- di. causa mutan. fa.

Ex quorūdam.

Qui causa mutandi iudiciū possessionē
cōmutat sup̄ q̄ cōueniri debeat tam ille q̄
recipit q̄ q̄ mutat p̄ eandē p̄ litterā con-
ueniri. No. glo. q̄ est notabilis z̄ docet q̄
res dicat litigiosa z̄ de illis q̄ duriores ad-
uersarios cōstituūt.

Ex parte scabinor.

Si in clerici a laico cōtra laicū fiat ces-
sio causa corā ecclesiastico iudice nō tracta-
tur. Vide. g. q̄ ē notabilis. z̄ notat cessio ē
esse odiosa. z̄ q̄ clerici illis intendere non
debent. z̄ q̄ lactura cause affici debet

Titulus. de arbitris.

Sane z̄ infra.

In impari numero arbitrorū debet fle-
ri cōmissum. no. glo. q̄ dicit q̄ homines fa-
ciles sunt ad dissentiendū. z̄ alle. concoz.

Nō sine multa.

Arbitriū symoniacū z̄ dolosū nullus
est mōtū. no. h. g. q̄ i arbitrio p̄t interue-
nire iuramentū. Itē q̄ in arbitrio nō est
standū. Itē q̄ paup̄ raro audir̄ in iusticia.

Peruenit ad nos.

Nō possunt p̄ arbitriū spūalia laico ad
iudicari tenenda auctoritate sua. no. g. q̄ dī-
cit q̄ interest ecciēne sūptibz̄ vixet. z̄ alle.

Dilecti filij.

In mulierē rōne p̄suetudinis iudican-
tem p̄nt p̄sone ecciastice de rebz̄ p̄promitte-
re t̄palibz̄. no. g. q̄ docet q̄la mulieres p̄nt
exercere. Et q̄i pena in p̄promisso adiecta
peti potest.

Lum tempore.

Arbitriū nō valet vel nō tenet q̄ten? lī-
bertas ecciē ledi posset. No. h. q̄ arbitriū
in parte tenet z̄ in parte nō tenet. Nota q̄
in causa libertatis arbit̄er non interuenit.

Lum dilectus filius.

Locum arbitris non pōt fieri recōuen-
tio. No. h. gl. p̄mā q̄ ponit casus in quibz̄
reconuentio non habet locum quia in cri-
minibz̄ nō habet locū z̄ in spolio. Vide. g.
que est multum notabilis quia ponit quo
modo differunt arbitrium et iudiciū et
conueniūt.

Lum olim.

In delegatos a papa p̄promittit̄ z̄ eoz
arbitriū papa interpretat̄. No. g. q̄ solz̄ ad
h̄ allegari q̄ nullus habito cōsilio obliga-
tur sequi illud. Item dicit glo. sufficit ita
scriptū esse.

Contingit.

De spūalibz̄ in laicū p̄promittit̄ non pōt
Nota. gl. q̄ in h̄ est notabilis q̄ laicus nul-
lo modo pōt disponē sive cognoscere de
rebz̄ spūalibz̄. quia de vniuersa ecciā male
iudicat q̄ q̄rit iudiciū laicorū. et alle. glo.

Per duas litteras

Auctoritate iudicis spūalis pōt in laicōs
z̄ in clericū p̄promittit̄ sup̄ rebz̄ spūali-
bus. no. g. q̄ tractat de p̄cura. q̄ excessit fi-
nes mādātī sui Itē q̄ arbitriū approbatur
silentio decem dīez.

Ex parte tua.

Per mortē alteri? p̄mittentis expirat
cōmissus. no. g. q̄ loq̄t de morte litigatorū

Exposita.

Sn̄iaz p̄cedētē n̄ p̄t arbit̄er imutare. no.
tex. q̄ dī. q̄ papa n̄ itēdit imutare sn̄iaz la-
tas. neq̄ suscitare lites tā sopitas z̄ sp̄ re-
currentū est ad intentionē scribentis.

Innotuit.

Si ad sententiā arbitri electi indeterminatē iudex ptem appellat. hoc est appellandi. flo. g. que dicit q arbitri debet nominari et esse certi? et sic etiam iudex dicitur esse certus

Lum a nobis. (et tutor.

Dictū incertorum mediatorum bene tenet. si sic non ē in arbitris. flo. g. et ab. q. h. ponunt differentiā inter arbitrum et mediatorē. et c.

Compromissum.

Compromissus non extendit se ad promittentis heredes nisi si expressē compromisso caueat. et c.

Titulus de arbitris li. sexto.

Si ex tribus.

Si ex tribus arbitris duo concordant in summa tenet sententia illorum. si si oēs discordant tenet sententia de summa minoris.

Ut questionibus.

Si ex tribus arbitris unus nolit examinādo vel diffiniendo negotio interesse duo pcedere poterūt ac si ille prius esset. circa iudices aut antiqua iura fuerunt. h. d. flo. g. q. ē notabilis

Et sic est finis casuum summariorum li. primi

Incipiunt casus summarii. scilicet li. decre. sexti et clemen.

Titulus de iudiciis

Et quoniam deo

Qui semel iudice non dedinare promissit amplius non poterit penitere. flo. g. q. d. q. iudiciū reddidit in iudiciū vide h. ab. q. qrit an in absentia pcedat excōicatus. posset absoluti an debeat pars ad h. vocari. Et tractat gl. qm cā excōicatus ē

Decernimus. (tractada

Laici ecclesiasticas causas tractare non debent et plati ecclesiarum iudicio laicorum circa ecclesiasticas negotia nihil disponant. nec propter laicorum prohibitionem ecclesiasticā dimittant exercere iusticiā. no. glo. q. dicit q papa potest laico delegare criminales causas et civiles et spirituales causas.

Quanto divina.

La iuris patronatus per ecclesiasticum iudicem tractari dicitur. no. glo. q. dicit q ius patronatus non dicitur proprie spirituale. sed spirituali annexum. Et dicit glo. qualia iura possit laicus possidere.

Ac si clerici.

Per processum habitum contra clericum in foro seculari non sunt clerici puniendi. Secundo ostendit quod licet episcopus cum clericis valeat dispensare. nota. g. q. d. de sententia lata per non suum iudicem. Item dicit. g. q. confessus in iure per iuratum habet. Et notat aliquos casus in quibus episcopus potest dispensare. Item dicit. q. venia non datur nisi

Letex qz in eos. (penitentia. et c.

Vasallus tenet coram domino feudum rēdere. nota. g. q. d. q. qm dominus feudum patet est facere iusticiā inter vasallos et illi etiam pati sunt rēdere nulli alii dicitur se intromittere de illa

Dilecti filii. (iurisdicçãoe.

Nullus cogitur edere actionem. flo. g. q. repbat subtilitates in iure canonico circa causas agendas. quia sepe subtilitates ad pñiciē reuertuntur et stricta ratio quicquid omitti solet.

Intelleximus.

Excōicatus pueniri potest. sed alium puenire non potest. Et glo. ponit rationes videlicet ne ex dolo suo comodum reportet. Et nota. g. q. d. q. excōmunicatus dicitur per procuratorem respondere. Et qrit quid si excōicatus non velit procuratorem constituere. Item qrit an ne excōicatus potest ipse puenire recouenire. et dicit q non.

Clerici.

Nulla valet consuetudo quod minus clericus de omni crimine debeat coram episcopo rēdere. flo. ta. g. q. arguit q consuetudo non pñudicat iuri scripto. Et quo debeat intelligi. vide glo.

Causam que.

Capitulum sine consensu plati non agit. flo. glo. q. sine consensu plati collegium nec alium puenit nec puenit.

Lum non ab homine.

Ulicus dposuit et icorrigibilis curie seculari ē tradendus. no. g. q. docet qm pcedendum sit et notabiliter expedit se qm pcedendum sit. et falsarium

Quia. vii.

Delegata potestas extendit ad eum qui scienter accepit rem per violentiam occupatā. flo. g. q. expedit se qm qm tanquam successor singularis per receptum aplicum pueniri potest.

Lum venissent.

Casus diffinitionis
Ep. in clerico

et falsarium

*Illud est minus
magis est reuerentia*

Papa nō vult de pūilegijs ap̄licis co-
gnosci p̄ alios q̄ p se vel suos. Itē. g. all. q̄
illi est interpretari cui est condere ius. Et q̄
rit. g. q̄lter isto casu papa p̄t eē iudex in p̄

Flouit ille. (p̄tia cā

Rōne peccati q̄libet cā p̄tinet ad eccl̄iaz
vel sic. layc rōe peccati z maxime p̄suri v̄l
pacis fracte corā eccl̄astico iudice puenit.
h̄ dī. Flo. ter. cū gl. q̄ solet allegari. si pecca-
uerit in te frater tu. Itē q̄ pax est vinculi
caritatis z q̄ papa p̄t corripere quēlibet. zc.
Flo. g. q̄ licet lex abrogata est p̄t tñ adhuc
allegari p̄t el rōez. q̄ rō q̄q̄ ē necessaria.

Pastoralis.

Principales p̄sone litigātes in lite per-
sonaliter debent rōdere. vide doc. h̄ quali-
ter h̄ debeat intelligi Et enumerat glo. ali-
quas p̄sonas q̄ nō p se sed p alios debent

Examinata. (respōdere.

Contra nō possidentē nō dāz relvēdica-
tio. vide. g. notabile q̄ declarat interdicta
z q̄o z q̄n q̄s aliā p̄t in iudicio intentare

Cum deputati (actiōez. zc.

Jura sue religiōis psequit̄ regularis v̄l
sic. Preceptores templi p domibz suis age-
re possunt z defendere. nec eis obstat reli-
giō. vel q̄ natio eoz sit incognita. h̄. d. no.
ter. q̄ dicit q̄ litigiosis negocijs curaz ge-
rere nō debēt q̄ pacifici decreuerūt studijs
inherere. Itē no. glo. q̄ inter cetera dicit q̄
infames p̄sueuerūt fugere loca natōis sue
Itē q̄ infamis nō p̄t eē iudex v̄l pcurator.

Qualiter.

Prelatus dz laycis de clericis iusticiā ex-
hibere. no. g. q̄ dicit. q̄ clericis si velint non
possunt laicū iudicē suū constituere.

Causam quē.

Judicē cause filiitudo quā h̄z t̄pe t̄pm re-
pellit. Flo. glo. q̄ dicit. q̄ filius cā etiā re-
pellit testem. Et dicit q̄ q̄ fili morbo labo-
rant nō sunt admittendi in testimoniū.

Exhibita nobis

Judiciū destruit si de principali z exce-
ptiōe s̄l cognoscat. vel sic. Si iudices de
p̄ncipali z exceptiōibz p̄sudicialibz s̄l co-
gnoscut. vel sup̄ p̄ncipali lite nō p̄testa p̄-
batiōes recipiūt ab eis licite appellat̄. Flo-
ra. g. q̄ dicit de p̄spiratoribz q̄ nō sunt ad-
mittendi. zc. Item dicit glo. q̄ si plura assi-
gnent in appellatōe quāmina sufficit alter

dummodo q̄libz p se sufficiens sit. zc.

Venerabilis.

Scdm̄ canones cause instantia nō p̄di-
tur si infra trienniu. causa nō fuerit finita.
vel sic instantia iudiciū n̄ perit p lapsu triē-
niū. h̄ dicit. Flo. g. q̄ reddit cāz z dicit q̄
iurisdictio p̄petua est z rescripta s̄ p̄petua

Significauerūt.

Cum actor z reus nō sunt eiusdem fori
causa possessionis z p̄prietatis potest corāz
diuersis iudicibz agitari. Flo. g. q̄ dicit et
arguit q̄ p̄tinetia causaz diuisi non debz
z alle. z solut.

Titulus. de iudicijs li. sexto.

Juris esse.

Iudex delegatus nō habēs ad h̄ spect-
ale mandatū a papa non p̄t p̄pellere par-
tem vt p̄sonaliter corāz eo cōpareat nisi ex
causa rōnabili. Flo. g. q̄ querit an valeat p̄-
cessus cū falso pcuratore habit. Itē tan-
git quid faciendū sit cū dñs sit iustior q̄m

Mulieres

(pcurator

Mulieres p̄sonaliter ad iudiciū q̄cūq̄
cā in iure nō exp̄ssa in iure trahēdo nō sunt
sed si necessariū sit eoz testimoniū in cā iu-
dex expensis pducens interdū ibit inter-
dum mittet. z iudex indulenter vadens
excōicat est. Mulier religiosē etiā vo-
lētē extra monasteriū suū ex aliq̄ cā p̄sona-
liter ad iudiciū trahi nō debent. q̄d p̄ pre-
dicta sit est irritū. Flo. g. q̄ inter cetera no-
tat p̄dictiōez mulier eē meliorē h̄ casu. q̄q̄z
viroz p̄dictio est melior. q̄q̄z est par Et no-
tat in fine vnū casum in q̄ quis non p̄t re-
nūciare iuri p se introductu. z alle. alios. et

Si annū. xliij.

(concor.

Maiores. xliij. annis p se aut pcuratores
p̄t agere z defendere cām sp̄ualem. minor
xliij. annoz nō agit p se sed p pcuratōrē da-
tum auctoritate ordinarij eccl̄astici iudicis
z etiā delegatū ad cās illas filiūfamilias
sine patris assensu agit cām sp̄ualem. In fi-
ne. g. h̄. c. notant casus in quibz filius etiā
minor agit cōtra patrem.

Titulus. de iudicijs in clemen.

Dudum.

Constitutio bonifacii q̄ h3 q̄ citatiōes etiā extra dies solēnes publice facite de mā dato pape in audiētia lraz aplicaz v̄l pal palatio, affixe ianuis maioris eccie lo ci q̄ papa cū curia sua degit arcet citatū ac si ad eū psonaliter deuenissent, restringit ad eos qui impediri ne ad eos citatio per uenire possit v̄l q̄z domiciliū cure non po

Dispendiosam. (test adiri.

In causis etiā pendentijs bñficialibz et decimarz matrimonialibz et vsuraz et ipas tangentibz procedi p̄t simpliciter et de pla no absqz iudiciōz strepitu et figura, no. hic glo. q̄ iudex in his casibz in tex. numerat p̄t procedere absqz figura et strepitu iudici ali. attē si vult p̄t plenariū processuz face re Et ergo tex. notanter dicat valeat. nō dī. debeat, qd est menti tenendū. zc.

Titulus. d. foro com.

Si quis clericus.

Cleric⁹ hñs cām q̄ clericū suū nō debet deferere ep̄m sed p̄us actio corā eo ventile tur, nisi de p̄sensu ep̄i aliū elegerint iudicē ecclesiasticū. Nota q̄ cleric⁹ deferere non possunt suū ep̄m etiā si iuramentū interue nerit, de q̄ vide h. g. quō h̄ intelligi debeat

Nullus iudicum.

Iudex laic⁹ clericū sine licentia sui ep̄i p̄ se distringere aut iudicare nō p̄sumat, q̄ si fecerit donec emen a p̄stiterit ab eccia se questrat⁹ manebit. no. g. q̄ videtur velle q̄ oēs fientes eccie gaudēt h̄ privilegio.

Sane si ep̄i.

Si ep̄i inter quos causa p̄sat dñeraz sunt prouinciarz ille p̄mas dat iudices i c̄ prouincia est loc⁹ de q̄ p̄tēdit. no. g. q̄ dī. q̄ sub illo iudice agere d̄z actor in c̄ iurisdic tiōe res litigiosa est v̄t ex ipa re sortiat forz

Si quis contra.

Ista decre. docet q̄liter procedendū sit cū prius ep̄s recusatur v̄t suspect⁹. et tra ctat plen⁹. j. de appel. in. c. Cū speciali, que videt q̄ hāc decre. interpretari vel sic sumat. Corā ep̄o suo pueniend⁹ est cleric⁹ q̄ si re cusatur dabit delegatū p̄bō nō suspectuz h̄ dī. no. g. q̄ inter cetera dicit q̄ delegat⁹ ab ordinario nō p̄t suaz sniaz exeq sed ip̄e ordinari⁹ debet illam exequi.

Si clericus laicū.

Si cleric⁹ laicū sup rebo pphantis aut ec desie sue pueniat d̄z cleric⁹ corā iudice secu lari agere. Cū generaliter actor seq̄tur for rel. Qualiter istud sit intelligēdū. vide h̄ doct.

Ex transmissa.

Coram dño feudi cā tractāda est q̄ ne gligente succedit ordinari⁹. no. tex. et glo. q̄ vident inuicere et docere q̄liter cā feudi de beat expediri et remittit. et alle. concoz.

Verum quoniam.

De feudo spectate ad ecciaz ep̄s p̄scit et se. va. sup sedendū est q̄sqz eccie de plato p̄uissum fuerit. h̄ est argumentum q̄ se. va. iura ep̄i ad capitulū nō p̄tinēt.

Cum sit generale.

Cum laici in exhibendo iusticiā cleric⁹ sepe sunt remissi fauore eccie introducti ē. v̄t cleric⁹ sub q̄ voluerit iudice possint ma lefactores et sacrilegos puenire. Nota. g. que dī. q̄ isto casu laici possūt ad iudicādū p̄ excomunicatiōem cōpelli. Et exponit q̄ dicunt malefactores.

Quod clericis.

Clericor⁹ cause iure canonico h̄ est fm iura nō fm laicor⁹ p̄suetudinē terminant. Nota q̄ parasius in caus⁹ vbi laicus agit contra clericū de cōsuetudie nō dat libell⁹

Licet ex suscepto.

Ista decretalis docet in q̄bo casibz iu dex ecciastic⁹ p̄t se imiscere seculari iurisdic tiōi. s. cū supior nō inuenit. Ali⁹. s. cū iu dex secular⁹ negligit facere iusticiā. Tertio casus est cū aliud ambigū fuerit. Quare in oī crimine. Quintus cū p̄ denūciatiōez criminis causa deferret ad iudicē ecciasticuz Sexto rōe p̄nextatis. sup ist⁹ oibz vide. g.

Ex tenore.

Causa viduarz petitoria spectat ad forū seculare cui⁹ negligētā supplēt indices de legati. Nota. g. q̄ enumerat aliq̄s cas⁹ spe ctantes ad forū ecciasticū. et dicit q̄ causa vi duar⁹ q̄ ad defensiōez spectat ad iudicē ec clesiasticū. Vel sic. Vidua laicū corā eccle siastico iudice puenire nō p̄t nisi sup causa ecciastica vel in defectū iuris secular⁹ h̄ d.

Si diligenti.

Non p̄t cleric⁹ in nō suū iudicē secula rem p̄sentire, etiā si h̄ iuret, vel sic clericus

q̄ iudex secularis p̄t imiscere iurisdic tiōi ecciasticę

de causa viduarz

nō p̄t sibi p̄stituerē laicū iudicē, etiam si p̄
p̄tū iuramentū aduersarij p̄sensu accē-
dit, h. d. Nota. g. q̄ dicit q̄ pacto puatorū
iuri publico non derogat. Et q̄ nemo pōt
facere vt iura in testamēto suo locū nō ha-
beant

Lum. contingat.

Clericus d̄z corā ep̄o r̄ndere nisi p̄rūz
sit de p̄suetudine inducū. Nota. ex glo. q̄
p̄suetudo dat alicui iurisdictionē z quali-
ter h̄ inducū p̄t p̄ p̄suetudinē vt q̄s sibi vel
suis ius dicere posset. glo. expedit se z ē sa-
tis notabilis.

Postulasti.

Clericus delinquēs puat beneficio qd̄
alibi h̄z l̄z ep̄s in cui⁹ dyoc. est b̄nficiū illā
sn̄iaz exequat. vel sic, ep̄s deponit clericū
alibi b̄nficiatū q̄ in sua dyoc. del̄q̄t z ep̄s
b̄nficij sententiā exēq̄tur. Nota singulare
casum vbi in delicto lata sn̄ia p̄ aliu exēcu-
tionē mandat. Et glo. distinguit illo ca-
su q̄ videndū sit an delictū sit magnū z d̄-
positione dignū.

Ex parte.

In possessorio iudicio vidua p̄t in foro
ecclesiastico laicū puenire, vel sic. Miserabi-
lis p̄sona p̄t laicū interdicto vnde v̄l corāz
iudice ecclesiastico puenire h̄ dicit. Nota. g. q̄
dicit q̄ q̄s tenetur interdicto vnde v̄l. siue
q̄s fecerit p̄ se siue p̄p̄lices ei⁹ ip̄ius man-
dato Vel etiā si ratū habuerit z alle. p̄cor.

Conquestus.

Sacrilegi sunt qui res ecciay vsurpāt
z p̄nt eos iudices eccie p̄demnare, vel sic.
Laici vsurpātes iura ecciay velut sacrile-
gi per iudicē ecclesiasticū p̄p̄scunt. h. d. Nota
glo. q̄ in h̄ est singularis q̄ oīa iura in-
corpalia vt fuitures z alia nō possidentur
sed quasi possident. q̄ manu p̄p̄hendī nō
possunt. z corpālis possessio d̄z quasi pedū
positio. In fi. glo. dicit q̄ iniuriā factā eccie
p̄lat⁹ nō p̄t remittere, z alle.

Dilecti fili.

Qui p̄stituit se certo loco solutur. Ibi et
in loco domicilij nō obstat p̄uilegio con-
ueniri pōt. Nota. gl. q̄ docet q̄liter dāna ex
pense z iteresse p̄bari debēt. Item notat. hic
abb. q̄ pactū a p̄decessore noīe eccie factūz
obligat successorē.

Significasti.

Tria sunt necessaria vt clerice in nō su-
um iudicē valeat p̄sentire, p̄mū. s. q̄ vtraq̄
ps p̄sentiat. Itē q̄ sit ecclesiastica p̄sona Itē
q̄ iurisdictioni p̄sit is in quē p̄sentit. Itē
q̄ h̄ fiat de ep̄i volūtate hoc est quantum

Proposuiſti nobis: (vide gl.)

Sola domicilij mutatio a p̄mī iudicis
nō eximit iurisdictionē siue p̄tate vel sic. Si
citatus ad causam postea mutat forū in cā
illa corā p̄mo iudice respōdere cogēt. h. d.
Nota. g. vbi dicit q̄ iudiciū d̄z ibi termi-
nari vbi est inceptū. Et dicit q̄ p̄ solaz cita-
tionē siue p̄paritōez sit p̄uētio. d̄ q̄ vid. g.

Licet ratione.

Quilibet p̄t apud sedē ap. pueniri. s. tñ
p̄t ab h̄ ex cā legitima recusari. Nota. g. q̄ ex-
pedit se docēs q̄b casib⁹ efficitur quis de
iurisdictionē alteri⁹. Itē dicit glo. q̄ domi-
nus papa est iudex singulorū z alle. concor.

Titulus de foro com- pe. li. sexto.

Romana.

Licet per app. ad archiep̄m causa denol-
uatur z de ea cognoscere possit. tñ de p̄nci-
pali q̄stione cognoscere n̄ potest nisi prius
de appellatiōe cognoscat. etiā p̄uibo cōsenti-
entib⁹ sine volūtate suffraganeī. q̄ in hoc
casu p̄inde esset ac si sine volūtate suffraga-
neī p̄ simplice querelā cognosceret. qd̄ nō
potest facere.

Seculares.

Iudex secularis q̄ vult clericū p̄pellere
ad debita etiā liq̄da soluēda. p̄ ecclesiasticū
iudicē desistere p̄pellatur. Nota. g. q̄ laicus
est obsequēdi necessitas. nō aut imperādī
auctoritas. Item ista decre. trahitur etiāz
pueros z religiosos.

Lum. L. Laicus.

Laicus rōe iuramēti vt illud seruet co-
ram iudice ecclesiastico puenitur. Nota. gl.
q̄ dicit q̄ quis nō debet ex illo p̄sequi dā-
nū vnde meret p̄mū et alle. Item q̄ moni-
tio sp̄ debēt p̄cedere cēsuras ecclesiasticas
alle. p̄tū. q. li. de illicita. zc.

Titulus de foro com- petenti in Cle.

Quamuis.

Ista constitutio vel cōciliū cōcedit certo casu episcopis expulsis a suis sedibz q̄ in locis aliis dyoc. seruata forma quā limitat possint pcedere p̄tra expulsores p̄silla tores z fautores z inter subditos ius dicere. Et p̄mo statuit de p̄cessu faciendo p̄tra expulsores. consili. z fau. Secundo de iurisdicōe alias inter subditos exercenda. Tertia de licentia dyocesanorū petenda. Quarto de fide adhibenda p̄bis episcopoz. Quinto de suffragio vicinorū eporū. Sexto p̄stat de iure p̄sidentū locis vbi tales epi iurisdicōez exercent. Flo. g. circa p̄ncipiū q̄ dicit q̄ licet generaliter allegare. s. h. habet in canonibz. Itē glo. ponit metru. Improbū est aliq̄s verbis factis p̄teritis. Item glo. docet an eps possit v̄n dicare iniuriā suā. Item glo. notat singulā de consilio z fauore. Item q̄ tribz v̄cibz debet fieri citatio.

Titulus de libelli oblatione.

Ignarus episcopus.

Libelli sunt in civilibz iudicijs porrigēdi. vel sic. Actor in rescriptis libellū porrigere debet. h. d. Flo. glo. q̄ dicit q̄ libell⁹ est scriptura in qua p̄tinet res que petūt z causa petēdi z nomē actoris z rel. Et querit an libellus sit de substantia iudicij. zc.

Significatio.

Appellari potest si obscur⁹ libellus nō fuerit declarat⁹. Flo. ponit rōem q̄ iudex sententiā ferre nō debet super incerto. Itē quia generalitas parit obscuritatē. Et dicit glo. q̄ petens rem ex vna causa z succūbit. potest alia ex causa illā rem petere non obstante re iudicata. qd̄ est menti tenendum. Itē glo. docet qm̄ libellus p̄t mutari v̄l ad dī vel minui.

Dilecti filij.

In actiōe p̄sonali causa ex qua agit ex p̄mēda est. vel sic. Agens p̄sonali actiōe debet in libello causam obligatiōis exp̄primere. Floa hīc ad cautelaz q̄ in actiōe p̄sonali si q̄s nō exp̄mit causaz in libello p̄t sic excipi. non teneor respondere quia causa nō exp̄mit in libello z sic iudex ext̄nc. p̄nūciare debet qd̄ si nō fecerit poteris appellare. Et vide h. docto.

Titulus de mutuis petitionibus.

Ex litteris.

Reus corā delegato p̄t recōuenire actorem q̄ simul audiat z diffiniat cām vtrāqz h. d. Sed pone actor p̄uenit reū sup̄ civili reus vult recōuenire actore sup̄ criminali queritur an possit. vide h. docto. Flo. glo. q̄ magistraliter docet q̄liter p̄cedendū sit in causa recōuentiōis z p̄uentiōis. Itē dī. q̄ frustra petit debitiū q̄ id qd̄ debet non impendit. Itē eadem lege p̄uenit q̄s q̄ ius sibi tribui postulat. sed glo. s. ista arguit de deposito z dicit q̄ ibi sit speciale.

Prudentiam.

Clausula in rescripto apposita. app. re. p̄ actore p̄dest reo z hoc est vez. si ad instantiam actoris fuerit impetrata. Floa. gl. q̄ ponit rōez quare in iudicio nō debz esse p̄sonaz acceptio. Itē nō debet actori licere quod non liceat reo.

Titulus de litis contestatione.

Olim inter episcopū

Processus sine litis p̄testatiōe est null⁹ vel sic. Non p̄positiōes z responsiōes ad illas. sed ad petitiōes in iudicio p̄positas et responsiōē ad eā sit litis p̄tel. q̄ omīssa p̄cessus reddit nullus h. d. Flo. glo. h. d. c. q̄ dī. q̄ litis p̄testatio est exordium litis siue p̄ncipiū. Et ergo vbi p̄ncipiū. i. fundamētum litis de est. nihil desup̄ edificari p̄t. et alle. concor.

Titulus de litis contestatione. li. sexto.

Exceptionis.

Exceptio pemptoria litis p̄tel. nō impedit nisi sit de re iudicata trāfacta vel finita Flo. glo. q̄ ponit differentia inter exceptionem z defensionē. Itē dicit glo. q̄ iuramentū delatū a parte parti habet maiores vim q̄ res iudicata quia omnis cōtrouersie est finis. Item dicit q̄ omnis exceptio pemptoria pimit sed dilatoria differt.

Si oblato.

Per exceptiōez pemptoriā nō fit litē cō
testatio. Flo. glo. q̄ inter cetera dī. q̄ p litis
cōtesta. ordinatur iudiciū. s; per exceptiōez
pemptoriā destruit. z sic vna res duos
cōtrarios effectus nō potest parere. Et al
le. c. maiores de bap.

Titulus. vt lite non contestata non proce datur ad diffinitiuā vel testiū receptiōem

Ad hoc deus.

Ubi tangit de crimine adulteri. ad se
patiōez thori pcessus lite nō ptes. habitus
nullus est ipso iure. vel sic. *Stagis de adul*
terio ad separationē thori et ante litis cont.
reus est cōtumax excōscari p̄t. sed testes re
cipi nō possunt nec causa diffiniri. h. d. no
ta glo. que dī. q̄ nō habenti aduocatū dā
de sunt inducie ad q̄rendū aduocatū. Itēz
nota casus i q̄b; viro denegatur vxoris re
stitutio.

Accedens.

Ubi restitutio in integrū pncipaliter po
stulatur pcessus cōtumacē habitus lite nō
p̄testata nullus est ipso iure. Et aliq̄ aliter sū
mant istam decre. z sic dupliciter legist. vlt
de doct. Nota. g. que allegat multas cau
sas suspitiōis.

Tue fraternitatis.

Hic habes qualiter sit ante litē p̄testa
tam cōtra p̄tumacē p iudicē pcedendū. vlt
sic. Si lite non p̄tes. reus est p̄tumax si fie
ri p̄t mittit actor in possessionē cā custodie
als reus excōscat. h. d. Nota glo. q̄liter iu
dex pcedere debet ad missionē in possessio
nem ex p̄mo decreto. Et dicit glo. q̄ nō dī
multū festinare z debet sūmatim negociūz
p̄scrutari.

Accedens ad se. ap.

In causa matrimoniali p̄tra nō p̄tuma
cem lite nō p̄tes. facta. testiū receptio nulla
est. Nota gl. q̄ nō oīs amicitia repellit iu
dicem sed maxima. Et arguit. g. an ne qui
libet tenet diligere p̄ximū suū. Itē dī. ter.
q̄ in h̄ est notabilis z singularis q̄ nullus
dī credere capitalib; suis inimicis. z ad h̄
solet istud. c. allegari.

Quoniam frequenter.

Ista decre. pncipaliter diuidit in tres
ptes In p̄ma ponit regulā q̄ sine litis cō
test. nō p̄t regularit̄ pcedi ad receptiōez te
stiū z ab ea excipit duos casus. s. nisi timeat
de morte testiū z diuturna absentia. In se
cunda pte in. s. porro ponit alios duos. s.
in electiōe z matrimonio carnali. In ter
tia. ibi sunt z aliq̄. ponit alios duos casus.
s. in inq̄sitiōez q̄ publicatio testiū iminet
facienda. Et no. g. q̄ est notabilis z p̄lixa.

Titulus d iuramēto calumnie.

Inherentes.

Clerici in cā eccie non cogant iurare de
calūnia sed p̄nt h̄ iuramentū aliq̄ delegare
Flo. ter. q̄ dī. q̄ q̄uiores cause debēt p pa
pam expediri. Et ponit glo. q̄nq; capitula
que continent sub iuramēto calumnie. Et
ar. glo. qd vni pcedit. zc.

Litteras z infra.

In spūalib; causis nō iurat de calūnia.
no. g. q̄ determinat q̄ cause dicunt spūales
z q̄ dicunt m̄p̄te. s. cū agit d crimine ciuilit̄

In ptractandis.

In causis eccie nō iurat p̄ quēcunq; de
calūnia sed p pncipales z q̄nq; p pcurato
res causas sciētes. Et dicit glo. q̄ syndicus
collegi vel vniuersitatis iurat in aīaz p̄p̄lā

Imperato. m.

In causis collegi nō oēs de collegio co
gēdi sunt adiurandū de calūnia. vlt sic. In
causis collegi non cogunt clerici in p̄p̄is
p̄sonis subire calūnie iuramentū.

Ceterū quia nouis.

Non obstante terre p̄traria p̄suetudie
in p̄p̄is p̄sonis cogendi sunt clerici iura
mentū calūnie subire. et notat h̄ ab. q̄ non
valet p̄suetudo q̄ aduocati nō iurent.

Eum causam.

In causis ecciasticis z vniuersitatis p̄
pcuratozē p̄t p̄stari calūnie iuramentū. no
ta gl. q̄ querit an ne interrogat in iudicio
p̄t capere terminū deliberandi anteq̄ re
spondeat. q̄ tenet respondere p verbū cre
dit vel nō credit. z est satis notabilis glo.
et solet allegari.

Eum in causa.

Si prelati in cā eccle litiget p̄stabit iuramentū de colūnia p se ipm. Si vero per pcuratōrē p̄stabit per illū. Nota rex. q̄ ponit penā recusantis hoc iuramentū.

De iuramento calūnie. li. vi.

Si de calumnia.

Tria dicit. p̄mo q̄ nō est de substantia iudicii q̄ statim post litis cōtes. iurat de calū. secundo q̄ nō annullat p̄cessus licet tacite omittatur calumnie iuramentū. Tertio precipit q̄ in spiritualibz simul de veritate et calumnia iuret.

In appellatōis causa.

In causa appellatōis iurari d̄z de calūnia et veritate dicenda et h̄ p̄mo. Sc̄do dico q̄ pcurator deputat⁹ post iuramentū calū. iurabit de cal. Tertio dicit q̄ iudex q̄tenscūqz sibi videt exigit iuramentū malicie. etiā si de cal. vel veritate iuratu sit. qd̄ est menti tenendū.

Nulla iudex.

Procurator habet ad h̄ speciale mandatū iurat de calūnia. Nota glo. q̄ dicit q̄ olim pcuratores indifferenter iurabant.

Titulus de dilationibus. extra.

Dilecti.

Appellari potest sine causa p̄mus terminus nimis brevis et pemptori⁹ assignet vñ d̄. g. q̄ ex cā bene p̄t fieri. vide. g. q̄ dicit q̄ citatio debet cōtinere edicta. et itez d̄. glo. q̄ iudex d̄z exp̄mire illā cām i citatōe.

Preterea adiecit.

Ubi ex tenore rescripti plene potuit re⁹ instrui. inducie ad deliberandū non sunt ulterius p̄cedende.

Littere tue.

Si dicta libelli supflua declarant inducie deliberatōis apli⁹ nō p̄cedunt. Nota glo. q̄ dicit q̄ emphiteota potest p̄ria auctoritate expelli si p̄ trienniu cessauit solvere pensioez suam. Et q̄ noua dilatio ad deliberandū nō dat qñ substantia libelli nō mutat licet post etiā oblatōez corrigatur.

Exposuit nobis.

Prima citatio reuocari si ex alia causa ab eodem iudice quis citet. et iō nouas inducias obtinebit. Nota glo. que dicit q̄ exceptio q̄ p̄petit reo p̄pedit fideiussori. Itē dicit q̄ prestatio vtilis ē ad cautelas. Itē q̄ officium suū nemini debet esse damnosū. Et non debet quis damnu p̄seq. et. et alle.

Titulus De feriis et vacationibus. extra.

Omnes dies.

Quantū ad diuinū officiū de vespera i vesperaz dies inchoari debet et finire. Nota glo. q̄ dicit q̄ p pace omni die iurari p̄t cuz sit opus pietatis. Item p obedientia.

Quoniam.

Tria ponit ista decre. Primo dicit q̄ fin q̄litates diuersaz regionū et fin q̄ festa exiunt sabbata p̄us incipiunt et tardius finunt. Secundo dicit q̄ inter pasca et penthecostes non debet fieri generalis genus. Sexto. Tertio dicit q̄ festū trinitatis diuersimode celebrat et Romana ecclesia hoc festū non celebrat.

Licet tam veteris.

In festo aliquo p̄pter subitā pluuiā possum colligi menses. Et sic nota q̄ festiuis diebz intendere possum⁹ rei tempe perire. Nota glo. i fine. q̄ dicit q̄ decime dande sunt de piscibz captis. qd̄ tunc de feriis captis. et.

Capellanus.

Nichabes i quibz t̄pibz nuptiaz solennitates ab eccia suspendant. Nota glo. q̄ dicit q̄ q̄libet t̄pe p̄nt matrimonia p̄trahi. Sed nuptiaz solennitates certis diebz p̄hibent.

Conquestus.

Feris ob dei reuerentiā inductus renūciari non potest. secus si ob fauorem hominum sunt inducte. Vide. g. q̄ docet quoniam plures sunt ferie solenes et que dicunt op̄a pietatis. Itē d̄. q̄ in opibz misericordie diētiū distinctio non est habenda.

Titulus De ordine cognitionum.

Intelleximus.

De exceptiōe pemptoria prius cognoscitur sed sup̄ p̄ncipali tantū p̄nunciatur.

Lum ad sedem.

Interdictū vnde vi nō cōpetit contra illum qui nec spoliavit nec spoliari mandavit nec ratū habuit. Nota glo. que docet qñ r cōtra quē ppetat interdictū vnde vi. Itē no. textū in fi. qui dicit q psumendus est p snia iudicis r videndū ē motū ai sui. rē.

Olīm vobis.

Violent⁹ possessor qui nō est. soluendo restitutionē fructuū nō tenet. vel sic. Spoliatus omnib⁹ bonis etiā civiliter pueniri nō potest obstante exceptiōe spoliatiōis inopiam pcludentis. Flo. glo. q dī. q qui nihil habet ei⁹ periculo nihil est. r al. l. Ita qz fullo. ff. de furtis.

Olīm inter te.

Per excōicatiōez dieb⁹ aliquib⁹ obseruata in obseruantes nō acqrit iuris prochi alis possessio. Nota glo. que querit an ne possessionē pdat q timore deuict⁹ abstinere

Sepe contingit

Spoliat⁹ restitutionē petit ab eo q sciēter rem a spoliatore recepit. Flo. tex. q dīc q nō multū interfit q ad periculum aie in iuste detinere ac inuadere alienū.

Pisanis.

Si mandat restitutionē fieri r sub certo modo necesse est nō solū in facto s; etiā in modo parere. alias n̄ valet qd agit. h. d.

Titulus. de restitutione spolia. li. sexto.

Frequens.

In ciuilib⁹ nō admittit spoliatiōis exceptio facta ab alio qz ab actore. In criminalib⁹ admittit facta a tertio. dūmō sit de tota substantia. vel de maiori pre spoliat⁹. Et exceptio pbari debet infra. xv. dies als sit pdenatio expensaz. Excipies de spoliatiōe facte a tertio infra certū tēpus a iudice statuendū debet restitutionē petere als exceptio non obstat. Ultimo dicit q agentī sup reb⁹ ecclesiasticis nō obstat exceptio spoliatiōis puataz rez vl e⁹ qd ē tenendū.

Ad decimas.

Eccia q petit restitutionē decimarū quas se dicit in parochia alterius possedisse nō audit nisi probet possessionē legitimā. Flo

ta glo. q dī. q laic⁹ restitutionē decimarū petere nō potest r vide eam.

Titulus. De dolo et contu. extra.

Ad hec.

Reus qui mittendus in possessionē ad mandatū iudicis nō admittit nō mulcrabitur fm canonica eqtate si infra annū cauerit stando iuri. Flo. g. q dicit q subtilitas iuris siue rigor fm canon. nō est seruand⁹ r glo. alle. concordantias.

Ex litteris.

Condenatur reus in expens⁹ quas ppter eius pumaciā vel exceptiōez dolosaz actor pbauerit se fecisse. Et sic facit ad titulū. vl sic p scōas lras nō faciētes expssam mentionē de pmiss pme littere non reuocant. vl sic. Propter pumaciā rei res que petis p sequestrari. Nota glo. que docet qbz modis attenditur cōtumacia.

Causam que.

Ob cōtumaciā actoris testē lite n̄ ptestata recipi possunt ac etiā nō soluz pcedi ad missiōez in possessionē sed etiā ad receptiōnem testium r ad diffinitiuā sententiā. Flo. glo. q dī. de citatione ad domū.

Pro vt nobis.

Si reus post litem ptes. est pumax r liquet de cā fertur p fm diffinitiuā sententiā. si nō liquet actor a possessionē inducitur. h. d. Nota. glo. que dicit q pumax ē q cūq; debet parere r nō parer. Et qñ inducie dande sunt ptextu aduocati. g. alle.

Finem litib⁹.

Reus qui fundata intentiōe actoris q exceptionez pemptoriā obicit r accipit inducias r deficit in pbando punitur in expensis. quia dolosus psumit. h. d. Flo. gl. sup verbo fundauerit que docet quib⁹ modis fundatur intentio agentis. Item dicit glo. qz necessarie expense sunt soluende.

Lum dilecti filij.

Contumax damnatur in expensis factis a tpe citationis emisse. h. d. Nota gl. que inter cetra dī. q licet aliquis sit iusto impedimento detentus vt venire non possit q teneatur mittere excusatorem. Item dī. q egritudo prorogat dīem.

Lum olim. d.

Processus factus? forma mandati est nullus. Flo. g. q. d. q. eulogia. littere sepe mala fide fiunt. Item q. nemini cito est manus imponenda. et alle glo. concor.

Veritatis est.

Si agatur de crimine per modum denuntiacionis? reus? contumacia recipi possunt testes et sententia diffinitiva ferri. Flo. glo. circa principium sui q. propter solam contumaciam potest quod suspendi ab officio et beneficio et docet quilibet et quoniam sit procedendum? absentem. Item celebras in excoicatione potest deponi. g. in fi. alle.

Contingit interdum.

Actor iuxta decretum iudicis non admittitur ad possessionem vel expulsus post annum? efficitur possessor vide. g. que enumerat plura remedia in iure perita? illud quod non admittit aduersarium post decretum in possessionem et quod transcursum anni? substituit aliquem hereticum et facit perdere stipendium.

Venerabilis.

Si reus non inuenitur sufficit publice citatione ad ecciam suam. pponi. Flo. g. q. docet qualiter debet citari? personaliter non inuenitur. Item dicit. g. q. vocari non est? teneat re auctoritatem pretoris. et alle.

Titulus de dolo et contumacia. li. sexto.

Actor qui

Actor contumacia? condemnatur in expensis. nec citatur ulterius? re? ad sui petitionem nisi caueat de veniendo. h. d. Flo. g. q. d. q. in quolibet termino siue pemptorio siue non. si actor non venit tenetur soluere expensas reuenerit.

Lum qui.

Iudex appellante et recedente citare ulterius? non tenetur. si vult in causa procedere nisi forte appellationi renunciet. Flo. g. q. querit. an? contumax in vno termino debeat vocari ad alium. Item querit an duo delegati sine tertio possunt procedere ad executionem? sententie a duobus late.

Titulus de dolo et contumacia. in cle.

Stante.

Appellans ante sententiam diffinitivam a iudice? dice et recedens etiam si eo citato contra eum fuerat diffinitiva sententia potest a dicta sententia appellare in fra tempus debitum. nisi etiam prima appellatio esset friuola manifeste. Flo. glo. q. declarat quod sit manifesta? contumacia et que dicatur vera? contumacia et solet ad hoc allegari.

Titulus de eo qui mitti in possessionem causa rei seruandae.

Constitutis.

Actor missus in possessionem post annum? efficitur verus possessor. licet cautionem reus postulare voluit. Flo. glo. que dicit. q. sola voluntas non sufficit sine effectu et arguit. g. p. et? et remittit. Item glo. dicit de cautione postulanda q. illa postulanda est cui postari potest.

Lum sicut.

Si non stetit per reum quo minus cauerit infra annum actor per lapsum anni non efficitur verus possessor. Flo. glo. q. dicit q. si per me non stetit quo minus faciam quod debeo mihi non est imputandum. et glo. alle. concord. vide eam.

Lum venissent.

Si reus? quod est facta missio docet se contumacem non fuisse non? condemnatur in expensis. Flo. g. in fi. que dicit. q. necessarie sunt expense que impense si non fuissent res fuisset facta deterior aut etiam perisset.

Si aduersarius.

Si reus citatus se absentat nec procurator nec alius eum defendat mittitur actor in possessionem rei petite causa custodie. Flo. g. que dicit. q. quilibet tenetur dimittere procuratorem qualitercumque sit absens. alio re? quisitis amicis et facta denuntiatione ad domum si non defendatur. proceditur contra eum.

Titulus De eo qui mitti in possessionem causa rei seruandae. li. sexto

Lum qui.

Ubi agit de beneficio ecclesiastico ob contumaciā rei nō fit missio in possessiōē ad sententiā si liquet de causa etiā lite nō p̄cedit. Nota glo. in p̄ncipio sui q̄ h̄ notat duos casus speciales s̄ duas regulas. Regulariter em̄ qū agit actiōe reali p̄pter contumaciā rei fit missio in possessiōē causa rei seruande. Sc̄do regulariter nō p̄cedit ad testiū receptiōē vel diffiniitiuā sn̄iaz lite n̄ p̄stata. Ista duo regularia fallūt h̄.

Titulus ut lite pen dēte nihil inouetur

A memoria.

Ante causē cognitiōē nemo est sua possessiōe p̄uandus. Flo. g. q̄ dī. q̄ sapientis est reuocare qd̄ p̄ane fecit. et q̄ errorē suū q̄libet emēdare tenet. et si papa reuocat qd̄ iniuste fec̄ multo fortis et alij h̄ facere debet.

Landabile m.

Lite pen. sup̄ p̄ligio nō interdicitur cō iugibz carnale p̄meritiū h̄. d. Nota h̄ doc. q̄ ille qui cōsci^{us} est impedimenti de q̄ agit non debet debitū exigere.

Ecclesia sancte marie

Sūmatur vtrūqz capitū sic sūt. Qui rem litigiosam alienauit. ita q̄ nō p̄t rehabere tenet equalē in loco illi substituere quā non poterit alienare. Nota. g. q̄ dicit que sit penavicioli p̄tractus.

Dilectus filius:

Non obstat p̄uilegiū impetratū lite pēdente. de lite mentiōe nō facta. Flo. g. que dī. q̄ lite pendente p̄uilegiū sine indulgentia sup̄ re litigiosa veritate tacta impetrata non tenet nec valent.

Titulus. ut lite pen. li. sexto.

Dispēdēs.

Si ex duobz electis litigantibz alter de cedat renūciat vel a p̄secutiōe causē excludatur si lite pendēte cū reliquo fuerit alia electio facta nō tenet.

Si hī contra.

Si aliqz cōtra quē de beneficio litigatur cedit vel decedit si alius lite pendente cū sup̄stite fuerit electus non valet electio.

Si vero aliqz quoz intersit ad defensiōem litis velint admitti in eo statū q̄ erat causa ad mittant. Flo. g. que ponit differentias inter collatiōē p̄sentatiōē et electiōē et remittit.

Titulus. ut lite pen. in Cle men.

Si duobz

Ista de. determinat casum dubiū circa decretalē secundā de p̄bendis li. vi. que re seruat collationi papali beneficia in curia vacantiā an locū habeat cū duobz litigantibz in curia sup̄ beneficio sibi collato alter moritur vel yterqz. et distinguit p̄ncipaliter duo membra qz aut yterqz morit in curia aut yterqz extra. vel alter. zc.

Cum lite pen.

Cū lite pen. nihil sit inouandū. Et q̄ ad h̄ litem dicim^{us} p̄dere postq̄ a iudice p̄petenti citatio emanauit et ad p̄tez puenit.

Ti. De sequestratiōe possessionum. extra

Ad hoc vnit.

Propter contumaciā rei res ab eodem petita non sequestratur vel sic. Non est in re alio s̄ contumaciā a p̄ncipio sequestratio faciēda. Nota. g. q̄ dicit q̄ in re sequestrata de p̄sensu partiū manet possessor. Item dī. de expens̄ restituendis et de cautione p̄standa. zc.

Dilectus filius:

Si missus in possessiōē causa rei seruande fructus dissipat. fruct^{us} dissipati reintegrant et alij sequestrant. Flo. g. que est multū notabilis et ponit casus in q̄bz posset fieri sequestratio.

Ab eo qui a sententia.

Si fructus posses. ab eo q̄ appellauit a sn̄ia diffiniitiua dissipetur ab ipo possunt lite pen. rationabiliter sequestrari. vide. g. q̄ ponit rōē et est notabilis licet breuiss. zc.

Ti. De sequestratiōe possessionū. in cle.

Ad compescendas.

Si sup bñficio cōtra spūs possessores
q̄ triēnio nō possedit in petitorio vl posses
sorio, vna diffinitua fertur in curia etiam
si nulla dicatur snia fore, sp̄l⁹ beneficij seq̄
stratio p loci ordinariū fieri debet. Et im
pediēs vel seq̄stratos fructus occupās ex
cōcatus est, et si talis est vn⁹ de litiganti
bus cadit a iure suo et respicit non solū fu
tura, sed etiā pendentia p appellatiōez, et ē
equissimū qd̄ hec decre, determinat.

Titulus de confessis

Lum monasteriū.

Et q̄ p̄riū crimē p̄fiter nō credit̄ ē eos
q̄s dicit fuisse criminis suggestores, vel sic
Eius p̄fessio q̄ de crimine p̄prio cōfiteretur
nō est ē socios admittenda.

Lum sup electione.

Punitur testis p̄fessus de crimine in cā
cōmuni quod crimē cām p̄ncipalem con
tingit, flo. g. que arguit an quis debz pu
niri sine accusatore, et qualiter indirecte q̄s

Ex parte abbatis. (punit,

Confessio p errores facta nō nocet si añ
negociū finitū errore pbato renocet, h dīc.
flo. tex. q̄ dīc, q̄ negocio nōdū finitō ne
mini nocet error facti. flo. gl. q̄ enumerat
que ad hoc req̄runt vt cōfessio p̄iudicet.

Titulus de confessis libro sexto.

Statuimus vt.

Positiōes negatiuas que pbari nō p̄nt
nisi p p̄fessionem aduersarij iudex suadente
eq̄tate et si viderit expedire admittere p̄t, vi
de glo. que docet practica ponēdi et r̄nden
di ad positiōes et dīc de aduocatis, zc.

Si post p̄fessū

Si reus iussus positiōibz r̄ndere recu
sat vel si p̄sumaciter recedit habent p con
fessatis, secus si p̄usq̄ sit iussus p̄sumax fu
erit sed tūc p̄cedit p̄tra eū tanq̄ p̄tra p̄tu
macem. flo. glo. multū notabile de posi
tiōibz et responsiōibz quō et q̄liter debet fi
eri, et q̄n quis nō p̄pellitur respondere po
sitiōibz, et ponit certos casus.

Titulus De probati

onibus extra.

Ex epistole verbis.

Reus actori sua p̄ria instrumēta edere
nō tenetur, flo. tex. et glo. q̄ faciūt ad h̄ q̄n
q̄s tenet edere litteras sine instrumēta apd
sp̄m existentia. s. q̄n sunt cōmunia, et quan
do vn⁹ vti in iudicio p se, debet etiā vti ē

Sicut cōsuetudo. (se. gl. alle.

Nō valet p̄suetudo vltra plenā p̄batio
nem exigēs iuramentū, flo. glo. q̄ tangit
que et qualis p̄suetudo derogat iuri sc̄pto
Itē dīc q̄ hic iuramentū est supflūū.

Ex litteris tuis.

In cōi iudicio p̄ter p̄bare d̄nt actor et
reus et si p̄ter p̄bent re⁹ absoluit nisi actor
fauorabiliorē habeat cām h. d. flo. glo.
q̄ dī. q̄ in cā finitū regūdoz q̄libet est actor
et reus et quid sit faciēdū q̄n testes sē pares

Proposuit.

In p̄batiōe p̄ginitatis p̄batio septem
mulierz viri assertiōe p̄fertur, secus si cogni
ta fuisset, sed maleficiū, aut frigiditas, aut
aliud impedimentū supuenisset, flo. g.
que dīc, q̄ oculus obstetricū sepe fallitur et
determinat etiā q̄n viro et quando mulieri
iuramentū est deferendū.

Tertio loco.

Indirecta p̄batio testis valet p possesso
re cōtra publicū instrumentū, no. g. opti
mam et magistralē que inter cetera dīc q̄
testis debet iurare et q̄ ps p̄t testi remitte
re h̄ iuramentū, Itē q̄ testes p̄sueuerunt
fidem suā variare p̄pter diuturnitatē t̄pis
Itē q̄ q̄nq̄ res melius p̄batur p testes,
et q̄nq̄ melius per instrumēta, s. m. q̄ glosa
ponit rationes.

Iurauit quidam.

Et q̄ cōstat p testes de impedimēto ma
trimoniū cōtrahendi nō est p̄batio in p̄riū
admittenda flo. g. que tangit an in causa
m̄rimonialī publicas attestatiōibz alij tes
tes sup eisdē articul p̄nt admitti, et arguit

Post cessionē. (p. et ē.

Per litteras ordinariū p̄bat q̄s excōica
tus, flo. glo. h. c. q̄ docet q̄n litteris et si
gillis et q̄ credendū sit, Itē dīc q̄ vsua
vox optior est q̄ mortua, Itē in fine dīc
q̄ ips inspicandū ē in excōicatiōe, et alijs

In p̄sentia, S.

Dubia probatio non leuat probantem, vel sic.
Substitutio facta alicui si decesserit sine liberis expirat per ingressum religionis et ad hanc etiam solet allegari ista decretalis. *No. g. q. dicit q. noie heredis soli filij intelliguntur* Item q. rogat alij restituere hereditatem non potest ea alienare. Item no. g. q. dicit q. p. b. dubium est si reus interpretandus et q. dicitur testis dubius si pducens est interpretandus et q. testis p. f. deponens iterum est officio iudicis examinandus.

Licet causam. (nandus)

In interdicio uti possidetis q. iustiores probat. et obtinere debet. Nota glo. que enumerat certos casus in quibus iudicis officium potest habere locum. Item q. questio falsitatis potest opponi post sententiam, et quomodo debet intelligi de glo. Item notat glo. q. sententia lata per falsos testes et instrumenta bene tenet, sed est retractanda. Item notat glo. q. tres possunt fieri testium reprobationes et uno ultra. Item q. examinans testes debet iudici significare quanta fides testibus sit adhibenda. Item glo. no. q. si aliquis astringat se ad duo probanda, quorum alterum per se sufficeret et tunc non sufficeret probare unum. Item notat glo. q. si quis tenet ostendere rem suam. Item notat q. in occupatis et in innatis non currit prescriptio et alie. Item notat glo. de multiplici vi et remittit. Item dicit q. vis dicatur turbativa. Item dicit q. si debet viris potest dare gladium et clarum et non dubiam debet ferre sententiam et plus debet declarare. Item notat glo. in si. an sententia sit ferenda in procura tore vel in dominum, et alie. et remittit.

Per tua nobis.

Si qui nominet aliquem filium et ita contra re putatur non creditur postea alteri eorum. Item iurant. b. d. *No. tex. q. dicit q. q. s. voce illu cide. p. testat. est. et. Et ex h. notat glo. q. dicit primo testis standum est et non secundo et primo*

Quoniam contra. (et alie.)

Iudex debet habere notarium publicum penes se vel duos viros qui acta iudicii describant aliter si quid difficultatis emerit per superiores punietur. nec ei creditur super processu nisi in quantum probabit per acta vel alia legitima documenta b. d. *Nota. g. q. est notabilis.*

Ad nostram.

Si probari potest reum delictum esse et purgatus non dereliquerit recipienda non est. *No. glo. q. dicit quales debent esse purgatores et q. al legati incubant probatio. et alie.*

Lum causam.

Fines dyocesium per libros antiquos adnunciant testes et famam probant. *No. g. q. dicit q. fides antiquorum librorum facit multum per veritatem, et sic non hic per antiqua scriptura librorum antiquorum, q. per illis presumitur et alie.*

Causam matrimonij.

Possunt reprobari matrone per quas virginitas puellae probatur.

Lum bone.

Acta coram primis iudicibus habita fidem faciunt coram secundis. *No. glo. q. dicit q. acta iudicialia debent manere apud iudicem vel apud scriptorem. Item q. iudex primo debet dare opera ad proponendum pres. et alie. concord.*

Titulus de probationibus in Cle.

Litteris.

Verba litterarum applicarum quibus papa per prius factum narrat plene probant si super illis gratia vel intentio pape fundatur. *Uide. g. huius capituli q. videtur declarare quoniam litteris pape fides est adhibenda et quoniam non. Item declarat et remittit an fides litterarum puatarum sit adhibenda et est notabilis in fine ubi distinguunt de facto pape proprio et alieno.*

Titulus de testibus extra.

Placuit sancto.

Testes non debent pericio pducere et fideles et ydonei ad testimonium debent assumi. Item q. testis ieiunus debet deponere. Item no. g. q. testis ex eo reputatur ydoneus ex quo per exceptionem aliquam non repellitur.

In nomine domini.

Nulla est testium receptio contra non citatum facta. no. tex. qui dicit q. aduersariis se admonendum est ut veniat et videat testes. Item dicit tex. id quod per legem actum est non habet firmitatem. *No. g. q. ponit membra in quibus patet q. requiruntur in testibus.*

Quoniam aliqua.

Nullus testificatur per clericum cuius de crimine civiliter agitur. b. d. *No. glo. q. arguit q. socii criminis quique in testimonium admittuntur et quoniam si sit faciendus et quando fieri*

potest glosa docz z remittit. vide eam.

In omni negotio.

Qui denūciat p dictū suū z alteri^o probat se primo monuisse, vel sic. vbi agit ad correctiōez de peccato ipediēdo pncipalis psona admittit ad testē. Ho. glo. que querit vtrū criminosi z infames admittunt ad denūciandū. Item querit an illa auctoritas. Si peccauerit in te. zc. extēdat ad quē libet et glosa variat.

Quotiens.

Hec decretalis docet qles debent eē testes z qualiter iurare debēt q sup p sanguinitate deponūt. vide glo. que dicit q testis nō debet habere odiū neqz specialē amicitiam. Item dicit de auditu.

Insuper.

Prelat^o z clerici q cāz eccie nō pcurant pnt testificare in causa eccie sue. Itē dī. gl. q nemo debet habere duplex officiū

Ex parte A. pre.

Scdm abbatē exceptio q testes est post publicatiōez dictoz testū pponenda. Itē summar^o est falsus fin. Jo. an. et q aliq sic eam sūmant pbatio exceptionis pposita q testes differri potest vsqz ad publicatiōem attestatiōnū. aliq sic summāt exceptiōe pbarē q testes z nō admissa si ex h appellat i cā appellatiōis de h pgnosci debet vel sic. ap pellatio q ad finē exceptiōis psequēde nō iustificat solo exceptiōis obiectu vel oblatione pbatōis q ad finē deuoluendū

Si qui testium.

Iudex mittere debet ad testes q ad euz pmode venire nō possunt. Itē no. glo. que dicit q iudex etia ad egregias psonas dz mittere z alle. Itē glo. arguit quare iudex dz mittere ad pauperes cū pauperes possūt bene ire. Vide glo. q clare responder.

Sicut nobis.

Corrupti et pluri ad testimoniū nō debent admitti. no. glo. q dī. q cū aliqz puni tur de aliq facto iputant sibi oīa q secuta sunt ex illo facto. Item dī. q vno phibito zc. Itē dī. qui occasionē dāni dat dānum fecisse videt. z quō h intelligit vide. glo.

Veniēs ad nos.

Socius criminis z muner^o nō testificatur etiā in crimine simonie. no. glo. que dicit q remittere est dare. et vide eam qz dī.

cit quando dicto vnl^o credendū est. zc. z dī cit q facit psumptionem.

Causam que.

Attestationes in vno iudicio recepte in eadem cā z inter eosdē si dem faciūt etiā coram alio iudice. h. dī. vñ sic attestatiōes coram pms iudicibz habite faciūt fidē corā scōis. Itē nō. q attestatiōes corā arbitris recepte valēt coram alijs iudī.

Lum nuncius.

Clerici pnt testificari in cā eccie sue nota glo. q arguit z querit an clericus posset eē testis p ecciam z filius p patrē. z pūctus p

Sup eo.

(pūctum.

Crimē nō pbatū qd tñ pbari posset repellit testem. etiā alias de illo crimine non pdenatū. vide glo. que dicit q si accusatio ne instituta cōtra testes pūcti vel pessi fuerint si adhuc in crimine pseuerāt repelluntur. z alle. glo. p cor.

De cetero.

Laicus in criminali nō testificat p clerici cum accusat tñ si suam vel suoz iniuriā psequat. vide glo. q alle. z remittit qn laicus admittit contra clericū.

In causis.

Possunt in causis fieri tres pductiōes qrtā aut nō absqz solēnitare legali z sup dī crīs testū post publicatiōez p publice disputari. vide glo. q ponit rōez. zc.

Lum tu fili.

Si fieri p pcordandi sunt testes. l. dī. cta eoz que vident esse fria. Ho. glo. q dī. q testes si pmode fieri p pcordandi sunt sicut euangeliste etiā sunt pcordadi. Item dī. glo. q dubia pbatio nō pdest ei qui pbaui.

Fraternitatis.

Scdm Jo. an. In cā appellatiōis sup nouis caplis tantuz testes noui z veteres pducantur. Ho. glo. q dī. sup pbo iuramētis q pres pnt testibz remittere iuramentum. Itē dī. eadē qliter testes debēt iurare z in qua forma.

Intimauit.

Qui iurauit nō dicere testimoniū. si attestatiōes publice nō sunt. testimoniū dicere cōpellitur. Ho. glo. que dī. q eo ipso q qsnitit subtrahere pbatōes pū aduerse pre-

sumitur malā cāz fouere z expiri d; in se lu
dicis auctoritatē.

Causam que.

Publicatio vel renunciatio pductionis
testiū facta sup vno capitulo vel articulo n̄
p̄iudicat volēti testes pducere sup alio. no
ta q lite pendente p̄uilegiū seu indulgen
tia impetrata sup re litigiosa in p̄iudiciū
alteri p̄is nō valet.

Personas ecclesiarū.

A testimonio repelluntur sili morbo la
borantes. Flo. glo. q̄ dī. q̄ ille nō p̄t aliūz
corripere q̄ i sile viciū corruit nec etiā potest
aliū accusare neq; denūciare.

Iudei siue.

Christiani contra iudeū in testē admitti
tur. Nota tex. qui. dī. q̄ optet iudeos xp̄i
anis esse subiectos z dñt iudei a xp̄ianis p
humanitate foueri.

Super eo.

Testimoniū matris est suspectū. vbi si
lia petit in viz aliquē sibi maiore. Flo. gl.
que dī. q̄ cā filiū est cā patris. Itē dī. q̄ pa
ter z filius censent eadem p̄sona.

Licet vniuersis.

Iudei nūl p̄t pbare min⁹ q̄ p duos tes
tes fideles z honestos. Nota q̄ iudei de
iure nō admittit xp̄ianū ad testimoniū
Nota glo. q̄ enumerat certos casus in q̄b
requiruntur plures q̄ duo aut tres testes
scz in testamēto vbi requirunt septē testes
Itē no. glo. q̄ dī. q̄ affirmatiua q̄q; expo
nit p negatiua z cōtrio negatiua p affirma

In litteris.

(tiam.

Nō s̄y donec testes q̄s actor de familia
sua pduxit. Nota glo. que enumerat oēs
illos qui dicuntur familiares. Itē glo. dī.
q̄ testes admittēdi nō sunt q̄b pducēs po

Lum venisset.

(test ipare.

Donec attestatiōes nō fuerint publica
te v̄leis renunciatiū pducī possunt testes po
stea p̄o nō sup eodē articulo sed sup alio. s̄
dī. q̄ ad ti. fm Jo. an. Nota glo. q̄ dispu
tat an valeat p̄cessus delegati mortuo de

Series tuū.

(legāte

Publicatis attestatiōib; p̄t falsitas po
rum testiū cōpbari. vel sic in cā matrimo
niali publicatis attestatiōib; sup eodē ca
pitulo p̄nt ali; testes induci. Nota glo. q̄

dī. q̄ instrumentū p̄t pducī etiā p̄ aptu
ram z publicatiōez testiū. Itē q̄ falsitas p
batur etiā p̄ suam ad. xx. annos.

P̄terea cum quis.

Carnalis copula pbatur p̄ pueniēs te
stimoniū per visum. Idem p̄ testiū auditū
q̄n adminicula z fama coadiuvant. Vide
glo. notabilē q̄liter p̄bart debeat carnalis

Lum a nobis.

(copula.

Uni⁹ iudic; p̄bo nō credit. scriptura ci⁹
etiā p̄ testes repbari p̄t. s̄ fallit in papa. no
ta glo. que tractat q̄n iudices sunt admit
tendi in testes z q̄n sc̄ptura p̄t repbari.

De testib;.

Testi q̄ sup exceptiōe t̄m iurauit super
p̄ncipali nō credit. actore t̄m petente si lis
est p̄testata etiā sup p̄ncipali iurare et de
ponere p̄pellit. Flo. glo. q̄ ponit tres cas⁹
in q̄b testes nōdū publicatis attestatiōi
bus nō recipiunt sup eodē capitulo. P̄rio
si renunciatiū ē. Item si sufficiens p̄ductio fa
cta ē. Terti⁹ si publicatio sit facta et intel
lige s̄ vt in glo.

Constitutus.

Publicatio attestatiōnū nō fiat ad pe
tionē alicuius terti⁹. Et ps apd quā depo
site sunt depositiōes siue attestatiōes non
p̄t vlteri⁹ testes pducere. Flo. glo. q̄ dī. q̄
testes recepti i vno iudicio n̄ faciūt fidē in
alio. Itē no. q̄ ref̄t̄ aliol acta alijs n̄ nocz

Presenti.

Publicatis attestatiōib; non opponit i
p̄sonas testiū. Tres cas⁹ excipit. Primus
si id fuerit an publicatiōez p̄testat. Secū
dus q̄ p̄ publicatiōez didicit qd obicere
vult. Terti⁹ est q̄ iuramēto firmabit q̄ ex
malicia nihil obicit.

In nostra.

Si testes a diueris pducti deponētēs cō
traria sunt equalis honestatis stat nume
ro maiori alias p̄ualere poterit pauciorū
auctoritas. Flo. glo. q̄ docet q̄liter p̄cedē
dū sit cū testes sunt plures z discordāt. Itē
si sunt pares z equaliter pbant. Itē querit
quid faciendū sit si duo probant z petant
aliquam in v̄rores. z q̄liter pbant.

Tam ex litteris.

Ad pbandū impedimēta electi laici z fe
mine admittunt. Flo. glo. que notat q̄ in
cā criminali ciuilit̄er mora licet actor habe

at psumptione p se nō tñ defert ei iuramē-
tum. Itē dicit glo. q. laici z femine admittunt ptra clerici h casu.

Lum olim.

In liberali causa pnt testes pducite lite
nō ptes. Nota glo. q. in h est notabil' z sin-
gularis q. nō solū cleric' alie' eccie pnt psequi
iniuriā eccie sue illatā immo minor pnt de-
fendere ecciam ne trahat in peiorem status

Ex tenore.

Publicatis attestatiōibz falsitas poruz
testiū pnt indirece pbari. Nota gl. q. expse
dicit q. in h capitulo est casus vbi post pu-
blicatiōez testiū etiā in eadē substantia lu-
diciū sup nouo articulo testes recipiuntur.
z alle. pcor. Itē glo. dicit q. vtriusq. hīc tā vi-
ro q. mulieri mos gerend' est h casu. zc.

Significauerunt.

Si sine cā iusta denegat qrtā dilatio cū
solēnitare legali petita appellari pnt. No. g.
q. in h est notabilis z singularis q. iudex vo-
lens refrenare multitudinē testiū pducen-
doz pnt etiā denegare scōaz z tertiā dilatio

Lum causam (nes.

Diligenter examinandi sunt testes. z pu-
niendi q. eos impediūt. z spoz testiū mul-
titudō. est p iudicē repbāda. No. q. si te-
stis ex leui causa dicat odios' admittit tñ
in glo. Itē glo. dī. an testis teneat respon-
dere ad interrogatoriā si qrit ab eo an sit cri-
minosus adulter. z alle. glo. q. b. testis z ad-
que teneat respondere. Itē q. iudex debet
interrogare de cā sci. testis. Itē an testis se
mel productus posset iterato pducī.

Veniens.

Ubi variatur modus agendi publica-
tis attestatiōibz sup eodē. c. testes pducere
licet. Nota snia lata inter te z me nō est de
mādanda si p eam ius alteri leditur. Et si
excepto opposita psententiā statim non p-
batur snia debet exequi.

Tuis questionibz.

Religiosus ad testificandū nō ad mittit
absq. iuramento nisi a pibz remittat. No-
ta glo. q. determinat an iuramentuz testis
posz sibi a pte remitti. Itē qd de iuramen-
to calūnie. zc.

Dilecto filio.

Delegat' necessari' in testem remouet a
iudicando z ali' subrogatur. No. glo. que

dī. q. curare dī magistrat' vt salua sit rerū
pbatio Item dī. q. si opus fuerit proz testi-
moniū dicere dī. Item querit glo. qd de
aduocato cui reuelant secreta mea. zc.

Significauit

Ne pbatiōis copia pereat citato aduer-
sario recipiunt z publicant testes quos re-
us inducit. No. glo. q. ponit differentia in
hac publicatione testiū z illa q. sit in. c. qm

Lum causa. (frequenter

Post publicatas attestatiōes nouū ca-
pitulū pbari pnt etiā p testes antiquos. no-
glo. notabilē z singulares qliter testes de-
bent pbare alique fuisse deceptū in aliquo
cōtractu vltra dimidiū iusti pñ qliter de-
bet pbari v aloz rei

Albericus.

Requirunt testes z publicant q. infuerūt
snie vbi de scriptura p sniaz nō apparet. no-
ta glo. q. dī. q. tenet snia lata in cā matrio-
niali licz lata nō fuerit in scriptis s. h. hodie
est correctū in cle. Sepe. de pboz signifi.

Lum in tua.

Licet p plures testes in cā inq̄sitionis
an ptractū matrimoniū p sanguinitas rep-
bet potest tñ ptracto matrimonio qd po-
stea accusatur p pauciores hmoi p sangui-
tas pbari.

Constitutis.

Excōicari possunt q. ptem impediūt in
pducendis testibz. h pmo. Et denunciandi
sunt testes non teneri iuramēto de verita-
te tacenda. h scōo. Et si p sanguinei rei im-
pediūt testes actoris punit reus q. de ei'
volūrate h fieri psumit. h tertio. No. tex.
q. dī. q. ille iniquā ostēdit se fouere causam
q. defensiōis copiam. zc.

Constitutis.

Qui testificata nō didicit nec renuncia-
uit testibz pducendis etiā sup antiqs capi-
tulis testes pducere poterit. No. glo. que
qrit nūqd idem testes pnt sepius induci.

Licet ex quadam.

Istud capitulū ponit. xij. articulos sine
q. b. ad pbandū p sanguinitatē in cā matri-
moniali nō valet testimoniū de auditu. no-
ta tex. in fine q. dicit q. tolerabil' est aliqs
cōtra statuta hoim dimittere copulatos q.
legitime puctos separe. Nota glo. q. dicit
q. aliud est q̄stas q. dignitas.

Per tuas nobis.

Testes post publicatiōez ad petitiōem producentis interrogari nō debēt. nisi qñ sup oibz articulis nō deposuerūt. Flo. glo. q̄ dicit q̄ p' publicatiōez testes nō sunt amplius interrogandi.

Licet dilectus.

Testes sup pncipali pductos reproba relacet z reprobatos itez repbare z vltiori nō est loc' reprobatiōis. vide glo. q̄ exponit z dat tibi intellectu qñō z qualiter reprobatiōes fieri debēt.

Presentata.

Attestatiōes recepte per arbitros faciunt fidem in iudicio si testes mortui sunt. si viuūt est in opinione illius contra quez producti fuerūt an velit attestatiōes recipere an testes de nouo deponere. h. d. Flo. q̄ testes recepti corā arbitro valent i iudicio quō h' procedit vide glo.

Super nobis.

Non credit testi quantūcūqz religioso qui sine iuramento deposuit. Flo. glo. q̄ intellexit textū. si pars cōtra quā testes producantur noluerit. secus si voluerit qz tūc valet testimoniū. zc. Item glo. notat aliqñ casus in qbz stat dicto vnus.

Venerabili

Diligenter z sigillatim sunt testes examinandi. Flo. glo. que docet q̄ redruntur ad h' q̄ aliquod dicatur miraculū. Itē dicit q̄ circa maiora mai' p' p'iculūz all. pcor.

Lum clamor.

Itēz examinand' est testis qui obscure deposuit. Flo. glo. que clare docet q̄lter pcedendū sit cū testis obscure deponit. Itē dicit q̄ in ambigua orōe spectat licentia e' qui eam ptulit.

Testimoniū.

Scdm Jo. an. pseuerās in crimine etiā in ciuili cā repellit a testimoniō. emendat' vero non infamis admittit in ciuili z in criminali ciuilit' mora. Fallit in pluro i criminali repellit. Flo. glo. q̄ dī. in principio sui q̄ nō est credendū illis p' alios q̄ criminibz implicant z q̄dū q̄s est in culpa testi moniū ferre nō p't

Ultra tertiam.

Ista decretalis dī. q̄ petēs q̄rtā dilatio nem eā nō habebit nisi primo iurauerit q̄

nec p se nec p alium testificata subtraxerit. nec pcurat' fuerit. nec p doli nec aliquaz artem q̄rtam dilatiōez poposcerit. Et q̄ testes q̄s pducere nō p'sus habere nō potuit

Non debet.

Accusat' criminaliter nō admittit in re stem sup criminibz pterqz in exceptis. nota h' glo. que dī. q̄ licet q̄s accusat' tū nondus reus est. Et glo. all. pcor.

Ti. De testibus. li. vi.

Mediatores.

Soci' in crimine simonte i testē admittitur si sit soci' criminis tū z agat ciuilit'z als non. Flo. glo. q̄ dī. qñ soci' criminis z muneris admittit in testē. Itē dī. in fine q̄ excipies non videtur p'siteri z alle. ad h'

Presentiū.

(cōcor.

Hec decre. est practica z optime scit p ad uocatos z ponit moduz remissionis curie z dat modū iurandi sup positiōibz z dicit p quē iurari debeat z dat moduz rñdendi Item dat modū testes pbatōrios repbandi. z repbatōrios iterū repbandi. z glo. cit multū notabilis in se

Romana.

In cā appellatiōis aduocat' vel pcurator in pma instantia nō dz recipi in testem. In scda instantia neqz indistincte appellat' si iuramentū sine p'sumptiōe deferendū ē. p ut in littera nisi inspectis psonis z circumstantiis id faciendū sit.

Ti. de testibus i Cle.

Lum iudei.

Per testes xpianos puinci possunt iudei z sarraceni nō obstantibz p'ilegiis cōtrariis regū z pncipū qbz si vtant' subtrahatur illis xpianoz p'mertū. Flo. glo. i fine que docet qualiter iudei excōicantur.

Testibus.

Publicatis attestatiōibz testes pducī nō pnt etiā in cā appellatiōis sup eisdē articulis vel directe p'rijs. vide glo. q̄ in hac materia est multū magistralis z singularis ad quā solet fieri remissio in materia publicatiōis testiū.

Ti. de test. co. vel non

Lausam.

Ordinarius potest cōpellere testes ad ferendū testimoniū corā delegato. *Fl. gl.* que dicit q̄ veritatē occultare est mortale peccatū. Item *no. glo.* ad quas psonas p ferendo testimonio iudex d̄z mittere.

Lum sup

Vocatus pro ferēdo testimonio ad certum diem si non cōpet potest suspendi ab officio et beneficio. vide *glo. q̄ dicit* p̄ procedere nisi necessitas sit in impedimēto. vide *hic ab.* qui notat qd̄ faciendū sit de illo q̄ sic citatur venias tali die et si non veneris tali die an teneatur si p̄mo nō venit ad expensas etc.

Super eo.

Testis qui timore aduerse partis se subtrahit testificari cōpellitur *no. tex q̄ dicit* q̄ in notorijs nō est opus pbatōe sicut in cōfitente necessarie nō sunt ptes iudicis.

Peruenit ad audi.

Cōpellitur testis detegere fraudē illius q̄ aduersario copiam pbatōis subtrahit. *Fl. tex q̄ dī.* q̄ nemo debet aduersario in instrumenta quorū appellatōe testes continētur subtrahere.

Peruenit ad.

Sup iniuriā lata clerico testes cōpellunt vel sic. Qui sup rebz ecclesiasticis testificare recusant sunt p cēsūrā ecclesiasticā cōpellendi. *no. glo. que dī.* q̄ iniuriā crimē est qz q̄ de iniuriā cōdenat infamis efficitur. quod ē notandū

Letex q̄ sup

Sup p sanguinitate pbanda testes cōgendi sunt phibere testimoniū veritatē. *no. ra glo. q̄ dicit* q̄ eo ipso qd̄ testis monitus non vult deponere psumitur p̄ eū q̄ statim cōpellatur. qd̄ est notandū.

Preterea.

Testis synodalis qui corā ordinario super matrimonio deposuit nō cōpellit iurare sup eodem corā delegato. p̄ p̄mo. Secundo dicit q̄ ppter supuententē infamiaz testis a ferēdo testimonio repellit. Tertio dicit si testis errauerit p̄t incōtinēt dictuz suū corrigere nō ex intervallo.

Super his.

Lum de infamia vel vicio falsitatis inquiritur cogendi sunt testes. *Nota glo. in fine q̄ dicit* q̄ testes etiā in cribz cōpellunt.

Lum contra.

Sup crimine falsi testes cōpelluntur phibere testimoniū veritatē vide *glo. q̄ dī.* putat p et contra qm̄ testes in criminalibz causis siue i pecuniarijs admittunt et qm̄ n̄

Dilectorz filloz.

Cogendi sunt testes phibere testimoniū veritatē p̄terq̄ in criminalibz. vel sic. nō cōpellit testis in cā criminali phibere testimoniū ubi agit solum ad repellendū infamiam accusantis.

Venerabilis.

Ad detegendū iurationē cogunt socij etiā iurati. *Fl. glo. q̄ loquit* de clericis q̄ iuratiōes siue cōspiratiōes faciūt contra suos ep̄os et expedit se de iuramento illoz cōspiratoz.

Titulus. De fide in instrumentoz.

Si scripturam.

Exemplar instrumētū nō pbat absq̄ originali. *h. d. Nota glo. que tractat* que scriptura dicat publica siue autentica atq̄ p̄uata. Item querit qd̄ faciendū sit si papa mandat alicui pcedas fm̄ formā p̄or litteraz et p̄me lre nō apparent.

Scripta vero.

P̄uato instrumēto non credit nisi publicū sit. et publicū dicit si manu publica ē confectū vel sigillo autētico sigillatum cū subscriptiōe testiū. *Nota glo. que dicit* q̄ instrumēta publica ppetua firmitate nituntur ad dānū et comodū vtriusq̄ partis.

Ex litteris.

Rescriptū ap̄licū deletū vel abrasum in loco nō suspecto nō dicit viciosum. *Fl. g.* que dicit q̄ copia instrumentoz edēda sit qm̄ cōe est et si hoc non fieret pars cui de negatur posset appellare.

Acceptimus.

Redarguenti p̄uilegiū de falso iudex facit exhiberi p̄mo coram paucis et interim stabitur sententia late p̄ illud. *h. d. Fl. g.* q̄ dicit q̄ pendente accusatōe cōtra aliquē interim remanet in statu pristino. etc.

Contingit.

Instrumentū vel p̄uilegiū quo q̄s vtit aduersario corā iudice integraliter legi de

bet, sed solum illud capitulum de quo cōten-
ditur edī debet, h. d. Nota glo. que dispu-
tat q̄liter in iudicio iura edenda sunt.

Inter dilectos.

Reus absolvitur cu; iura actoris sunt
obscura v̄puta cū ip̄ius instrumētav̄l scri-
ptura sigilli sunt deleta, h. d. Nota glo. q̄
in hoc est singulari; quia docet qualiter in
dictio inueniri debeat.

Quod super.

Non valent littere quas sup absolutio-
ne voti cruce signatus obtinuit p̄veri sup
pressionem vel falsi exp̄sionē. No. glo. que
dicit q̄ qñ ignota sunt sigilla tunc eis non
est standū nisi sint quinq; aut ampli; Itē
si quis non agnoscit suū sigillū iō n̄ viciat

Pastoralis.

Si de extrauagātī dubitat aut est iuri
consona z indicatur fm̄ illam, aut dissona
et nō indicatur fm̄ illam. Nota q̄ ratione
rescripti non est recedendū a iure cōmuni
immo auferendū est de manib; tenentis.

Lum dilectus.

Post publicatas attestatōes vsq; ad cō-
clusionē in causa p̄nt instrumēta p̄duci. h.
p̄mo. Scōdo dī. q̄ p̄suetudo loci facit q̄ si-
gillum p̄ncipis facit fidem. Nota glo. in
fine que dicit q̄ p̄suetudo facit instrumen-
tum esse autenticū qd̄ al̄s nō est autenticū

Lum iohannes.

Falsitas instrumētī vel id qd̄ deest instru-
mento p̄ testes p̄bari potest. Nota glo. su-
per verbo postq; a p̄tib; q̄ iudex p̄t inter-
rogare partes qñcūq; sibi v̄sum fuerit et
etiā testes post publicatōez si testes obscu-
re dixerint vt appareat veritas

Ex parte.

Defectus l̄re nō viciat rescriptūz pape.
No. glo. q̄ dicit. q̄ p̄pter defectū littere vel
sillabe n̄ viciatur rescriptū. sic nec testamē-
tum nec etiā libertas minus debetur p̄pter
defectū sillabe. zc.

Perpetuus vicarius.

Licite appellatur a iudice qui parti p̄o-
tenti nō facit edī cōmunia instrumenta, v̄l
de glo. que est notabilis q̄ docet qñ instru-
menta sunt edenda vel non p̄t aduerse et
qñ p̄cunt cōmunia z qñ dicunt p̄ria.

Imputari et.

Imputari seip̄t q̄ p̄rias in iudicio p̄tulit
scripturas. No. glo. q̄ docet qñ scripture dī-
recte v̄l indirecte se p̄rie. No. glo. q̄ q̄rit an
idem sit in testib; p̄ria dicentib;. Itē dicit
glo. q̄ iura subueniūt vigilātib; z n̄ dor-
mientib;.

Si cautio.

Si in instrumēto debiti cā exp̄mas con-
denabit debitor nisi probet indebitū. Si
nō exp̄mit necesse est vt creditor p̄bet de-
bitū. Nota glo. q̄ dicit q̄ cōfessio extra iu-
dicialis cā adiecta bene p̄iudicat.

Lum. p. tabellio.

Auctoritate ordinarij potest notari; no-
tas notarij mortui in publicā formā redi-
gere. Nota glo. q̄ notariū ip̄o viuēte n̄
p̄t alij cōmittere suppletionē instrumenti
sed ip̄emet cōplere debet instrumentū.

Si instrumenta.

Instrumentū exemplatū p̄ tabellioem
auctoritate ordinarij eandē vim hz cu; ori-
ginali, h. d. Nota glo. q̄ dī. q̄ etiā dicta te-
stīū z testes ne p̄batio pereat etiā in publi-
cam formā possunt redigi. Et boni iudicē
est curare vt salua sit rep̄batio.

Titulus. De presump- tionibus.

Sicut notis.

In delictis in dubio p̄sumit̄ dolus. v̄l
sic. In culpa est qui nocet amico fraudulē-
ter licet dicat se ludēdo fecisse. No. g. q̄ dīc
q̄ oīs lud; not; est in culpa. Et omne ma-
lefactū p̄raue p̄sumitur actū. z alle. p̄cor. et
solet allegari.

Afferte mibi.

Ex violēta p̄sumptōe diffinitiva fertur
sententia. No. glo. q̄ dī. q̄ ille audiendus
nō ē q̄ solum nocere desiderat z nemini p̄-
desse z malicijs ei; nō est in indulgendū. ff. d
rei ven. in fundo.

Ex studijs suis.

Intima p̄ mores cognoscēs exteriores
No. glo. notabilē z singularem in qua sa-
lomon ponit tria difficilia. s. viam colubis
sup. zc. vide eam.

Nullus dubitat.

Qui iudiciū refugit appet eum de iustis

cia diffusuz. No. glo. q. di. q. tripliciter dicitur
q. s. p. fiteri. s. Dic. Euidētia rei z p. uinaria
z alle. glo. z p. cor.

Honne benedicimus.

Ubi duo alicui vnico p. textu p. ponunt
si vnū negat alter p. fiteri videt. vide h. gl.
q. disputat an is q. tacet p. fiteri sine cōsen-
tire videatur. Et di. glo. q. si p. phibitōez
meam possum phibere qd sit z taceo tunc
taciturnitas pro cōsensu habetur.

Mandata celestia.

Ex trāfacta vita bona alicui p. sumitur
de bona vita eiusdem in posterū. h. est tan-
tū dicere q. de p. teritis p. sumitur ad futu-
ra. Nota ter. q. dicit. q. alter alterius debe-
mus onera portare.

Quosdam.

Ex vicinitate p. sumit p. aliq. vel contra
aliq. z iō scire p. sumit. vñ non facile cre-
ditur sibi si dicit p. trariū. Nota glo. q. dicit
q. vbi q. s. interrogat an credat vñ nō. Nō
est ei dandū tps ad deliberandū q. ex p. sū-
p. dōibz informat suā crudelitātē. z gl. alle.

Quanto et. (ad h. cōcor.

Nō p. latere aliq. in vicinio id qd scit
in remoto. z itelligē. Nō p. id est nō p. su-
mitur potuisse nescire. vide tñ. glo. q. di. h.
casu contra istaz p. sumptōez admittit p. ba-
tōez. z dicit gl. d. p. habili z violēta p. sūptōe.

Scribam.

Quāq. p. sumit ex p. teritis circa p. s. Et ex
isto paruo capitulo ar. glo. q. inducunt sunt
p. cedende etiā maliciose petenti ad p. uincē-
dū eius maliciā z expedit se de diuersis tē-
porum p. sūmptionibz.

Quia verisimile.

Ubi aliq. vult p. bare id qd non est p. t
simile nō est eius p. batio admittenda nisi
aliud sit qd ei p. sūmptōez erigat. puta fa-
ma vel testis ydoneitas. vide h. glo. zc.

Illud quoq.

Habitatio noatio donatiōis propter
nuptias assignatio z fama iste p. sūmptōes
ad yxorē sufficiūt vendicandā. No. glo. ca-
sus in qbz dñs fraudat seruo.

Litteris tue.

Ex p. sūmptōe violenta p. t quo ad tho-
matrimoniu separi. No. glo. que docet q.
litter copula carnalis debeat p. bari cū talis

actus nō pateat visus ergo sufficit ibi visio
lenta p. sūmptio.

Tertio loco.

Ad p. sūmptionē violentā z famā separa-
tur matrimoniu de p. nti. Et nota ex h. ca-
pitulo q. ex p. fessioe p. lūguz z fama p. cedat
ad diuortiu z di. glo. q. q. nō p. sunt singula
multa collecta iuuat.

Litteras nostras.

Ad p. sūmptionē vehemētē nō fert snia. no-
ta ter. q. solz ad h. allegari nemo vñq. car-
nē suā odio habuit. Itē q. p. p. veritatē q. s.
p. t se opponere f. ri suo amico suo yxorē sue

Lū in iuuetute (z alle. p. cor.

Lū in iuuetute sua q. s. cast. fuit nō p. su-
mit de in p. rinētia sua in senectute. No. gl.
q. dicit istud quāq. fallere vñ p. sū. Scilicet
cia est que te nō sinit esse senem.

Dudum archidi.

Ad simplicia bñficia q. libz p. sumit ydo-
neus nisi p. rti oñdat. No. istā gl. q. dispu-
tat. q. s. debet p. bare aliū in ydoneū z an ne-
gatiua isto modo p. bari debeat.

Titulus. de iureiura- do. extra.

Ex administratiōis

Juramēta a debitoribz sup. ysuris soluē-
dis creditoribz facta relaxāda sunt. q. sine
p.iculo aīaz fuari nō p. nti. No. glo. q. que-
rit q. si iurauerit nō repetere.

Peruenit ad nos.

Juramentū metu extortū est obligato-
riū dūmō sine p.iculo aīe seruari possit ali-
as nō. Itē aliq. dixerūt q. iuramentū extor-
tū metu indifferenter ipso iure nō tenet. su-
p. q. vide h. glo. z doc. scribētes. q. all. p. cor.

Peruenit ad.

Ille nō d. deierare q. ex iusta cā deserit
iuramentū. Itē ei fides nō est seruanda q. p.
fidē p. sūatur. Nota glo. q. di. z ar. q. etiā ho-

Ego. A. e. p. s. (Iti fides seruanda ē.

Istud capitulū ponit formaz q. lter epi
iurāt ro. pon. z sunt. vii. capitula. Nota. g.
super verbo successoribz que dicit quādo
quis d. itez successorē iurare Item q. e. p. s.
tenet dñō in periculis occurrere.

Nullus episcopus;

Eps solum clericos dispensationē rerū ecclesiariū habentes iurare p̄cellere debet. Nota casus alios in glo. in quibz clericus p̄cellitur iurare. s. pro pace pro fama p̄ filio de pro obedientia.

Debitorum ad.

Non tenet promissio de soluendis vsuris nisi quis iuret. quia tūc seruandum est iuramentū tamē post solutionē repetere p̄t. Nota glo. q̄ d. q̄ dolo quis petit quod statim restituere tenetur. In fine dicit q̄ soluens vsuras nō peccat sed recipiēs.

Ad nostram.

Licite potest pignus teneri donec deducis expensis fors principalis soluta fuerit. vel sic. Fructus in sortem sunt computandi. Nota glo. que dicit de duplici cautione et arguit de illo qui sibi ipsi ius dicit debz cadere a iure suo. zc.

Si vero.

Dispensat ecclesia cum clerico suo qui contractus est suū ius refutare. Nota glo. q̄ disputat an iuramentū metu extortū obligat. z alle. Item dicit verba impatoris referentis. Si negligenter ea que male usurpantur omittim⁹ excessus viam alijs aperim⁹. In fine dicit q̄ in alterius odiū qñqz cum altero est dispensandum. et alle. l. ij. q. v. accusatoribz.

Ex rescripto.

Jurari possunt monachi de sui abbatis licentia z etiam obsides dari. Nota glo. singularē que disputat an liber homo possit dari in obsidē. z an pater posset ip̄ignoscere filios. Item an mulier potest fidelubere. Item dicit de illo qui promissit factū alteri.

Querelam. R.

Qui non soluit pensioē iuramēto promissam periturus habet z ab ecclesia remouetur. z hoc verum intellige si sine necessitate desinit soluere. z ergo dicit glo. q̄ necessitas excusat a p̄iurio z iura subueniūt necessitate impeditis. Item dicit glo. qui debuit non soluit ad quod iuramento est restrictus beneficio suo p̄uatur et alle. c. p̄uenit. de fideiussozibz.

Tua nos.

Temerarium iuramentum a beneficio quem excludit. Nota glo. que dicit q̄ si q̄s falsum iurat ignoranter credēs vix esse qd

iurat nullum est peccatum. et dicit glo. etiā de iuramento quod indiscrete fit.

Cum quidam.

Juramento quod non inducit peccatū mortale si alias sit perniciosum exemplo n̄ sua sed superioris potestate potest quis cōtrauenire. Nota textus de illo qui iurauit non loqui patri aut matri. zc. Et vide glo. que dicit q̄ dignitas delinquentis aggrauat peccatū. Item q̄ in quantitate cōtempt⁹ meretur deus quantitate reatus. Item q̄ in presenti quandoqz plus maiores qñqz plus minores puniuntur.

Sicut ex litteris

Clericus claustrum suū ab iurare non debet. Nota glo. z textus qui innuūt q̄ pena vnus debet esse metus alterius. Item dicit q̄ clericus sine licentia superioris sui non debet ecclesiam ab iurare vel etiam ei renunciare.

Veritas amica.

Vasallus qui iurat domino suo z successoribz suis non tenetur iterū iurare mortuo domino. Nota glo. que dicit de simplicitate quomodo cōmendatur et arguit contra textū de liberto ecclesie qui tenetur cuilibet successorī iurare et dicit q̄ iuramentum p̄petuū est quo ad iurantem.

Verum in ea.

Absoluit ecclesia iuramento p̄pter metum amissionis vite vel rez extorto. Nota hic abb. qui dicit dū dō totam substantiam amittere vel minorem partem timeat perdere. zc. Item glo. in fine. clare dicit q̄ iuramentum metu extortum parum obligat glo. alle. concoz.

Ueniens ad.

Si iurem stare mandato tuo non potes me iniuste gravare z graue mandatum mihi in iungere. Nota glo. que dicit q̄ etiam inique sententie arbitri standū est. Item dicit glo. q̄ iuramentum nō extendit ad illud de quo nō est cogitatum.

Breui sciētatus.

Appellatio ab executione iuramenti nō excusat. Nota glo. que querit an ne quis tenetur iurare ecclesiam non requisitus. Et dicit de aduocato qui habet malam cōscientiam in causa clientuli sui.

Quanto.

Nemo p*er* iuramentū ad illicita abliget*ur*.
Nota glo. que disputat an papa sit indis-
ferenter absoluer*e* a voto z a iuramento, no-
ta glo. etiā q*ue* d*icit* q*ue* requiruntur in moneta
sc*ilicet* q*uantitas* ponderis materia et publica
forma. Item in fine d*icit* q*ue* sciēter periu-
rans est infamis. Item d*icit* q*ue* pictores et
poete nouas possunt inuenire formas.

Venientes ad se.

Per iuramentoz subditoz ius supertor*is*
ledi nō p*otest*. No. glo. que d*icit* q*ue* licite iudi-
catur sc*ilicet* d*icit* p*er* s*u*etudinē quia p*er* s*u*etudo pre-
iudicat iuri. Item q*ue* in omni iuramento ex-
cipitur superioris auctoritas. Item d*icit* q*ue*
beneficio appellatiōis extinguit p*ro*nūciatū
z sic pen. appellatiōe executio fieri non de-
bet z si fiat inuito possessore restitui debet
ad p*re*statiū statum.

Ad nostram.

Officio iudicis subuenit ei qui timore
iuramenti non repetit vsuras. No. glo. que
querit q*uid* de illo qui iurauit aliquē nō de-
bere denūciare in peccato suo. z*c*. Itē q*ue* vl-
tima voluntas est large interpretāda. z alle.
glo. cōcor.

Ad nostram.

Iuramenta generaliter facta restringē-
da sunt vt cōsonent canonicis institutis.
Nota glo. in p*ri*ncipio sui que disputat an
ordo iudiciarius sit seruandus in notoriis.
Item nota q*ue* iuramenta z p*ro*missiōes nō ex-
tendunt nisi ad ea de q*ui*b*us* cogitātū est. Itē
ponit versum. Est amor modus nō ser-
uare modū. Item d*icit* q*ue* nulle sunt vali-
diores p*ro*batōes q*uam* p*er* euidentiā facti. Itē
d*icit* q*ue* verbum generale nō est sp*eci* genera-
liter intelligendū vt dicendo omnia bona
damasci. Itē de conse. d*ist*. ii. in. c. Reuera.
vbi d*icit* de op*er*ib*us* totius mundi circa finē
id ē. alie*rum* partis mundi.

Ea te credimus

Iuramentū sine necessitate p*ro*st*itu*it*ur* a de-
bitō licito nō excusat. No. tex. in p*ri*ncipio
q*ue* est notabilis q*uod* onus non remittit*ur* s*ed* au-
getur cū cuiq*ue* imp*er*uide soluit q*uod* ali*us* ex de-
bitō est p*ro*standū. Item glo. notat z arguit
q*uod* soluendo alteri debito*rum* liberatur.

Quintauallis.

Lū mādato alicui*us* generaliter me sup-
pono mihi cōtra deum z sacros canones.

nihil p*er*spere p*otest*. Nota glo. q*ue* ponit casus
p*ro*pter quos pater potest filios suos exbere
dare z ad hoc solet allegari.

Tua nos.

Cōiuges non possunt se abinūcē ablu-
rare. Nota glo. que d*icit* q*ue* temerariū est
h*uius* iuramentū ergo minime est seruandum.
Itē d*icit* glo. q*ue* ille nō d*icit* infringere iur-
amentū q*ui* illud q*ui* in melius p*ro*mutat. b. d.

Quemadmodum.

Qui iurat cōtrahere cū aliqua. si postea
nō cōtineat cū illa contrahere nō cōpellit*ur*.
Item iurans non accusare vxorē de adul-
terio ipsam nichilominus accusare potest.
Ratio quia patronus est sceleris. Itē no.
glo. sup*er* verbo oculos que d*icit* q*ue* etiā quis
p*ro* hoc casu cōtrauenire iuramento licet ser-
uari posset sine interitu salutis eterne. Itē
d*icit* glo. super verbo denūciare q*ue* quan-
doq*ue* vna via concedit quod alia via p*ro*hibe-
tur. z d*icit* etiā q*ue* p*ro*missum est viro vxorem
suam castigare.

Et si x*ristus*.

Donachi iuramentū p*ro*stare p*otest* causa
testimoniū p*ro*ferēdi in causis monasterij
sui. Nota gl. que docet p*er* que iurare pos-
sumus. Item d*icit* tex. q*ue* in omni iurame-
to licito debent esse tria. veritas. iudiciū. z
iusticia. Item d*icit* glo. q*ue* omnis p*ro*trouer-
sie finis est iuramentū. Itē d*icit* tex. q*ue* vir
multū iurās replebit iniquitate*rum* nō disce-
der a domo eius plaga. Item nota glo. q*ue*
d*icit* de illicitis. z*c*.

Sicut nostris.

Temerarium iuramentū in p*re*iudiciū
ecclesie p*ro*st*itu*it*ur* ab electione aliquem nō
excludit. Nota glo. que d*icit* q*ue* temerarie
iurans non repellitur a testimonio z q*ue* ex-
stens in peccato mortali potest accusare.
Item d*icit* q*ue* si quis cōsentit vt canonic*us*
potest vt ep*iscop*us reuocare. z sic quis potest ali-
qua facere tanq*uam* alius.

Eum contingat.

Consensus mulieris valet in alienatio-
ner*um* dotalis vel donationis p*ro*pter nupti-
as assignate dūmodo iuramentum exhi-
bet super ea. No. glo. que ponit casus no-
tabiles in quib*us* quis non tenetur seruare
iuramentum. Item d*icit* q*ue* expedit mulie-
rib*us* saluas habere dotes. z*c*.

Sicut et.

Frangēti fidē, fides franget eide. z est si
mili casus sicut in capitulo puenit. Flo.
gl. que tangit de bello iusto z iniusto. Itē
q̄ ablata i iusto bello sūt occupat. zall. zc

Primis de.

Principes nō debent cogere platos ad
pstandū iuramēta fidelitatis nisi aliq̄ tē-
porale obtineāt clerici ab eis. Flora glo. q̄
dicit q̄ si clerici a laicis recipiūt tpalia te-
nent laicis iurare. Itē dī. rex. q̄ seruus aut
stat aut cadit dño suo. zc.

Petitio nostra.

Si iurauit q̄ tē nō esz nshilominus
ero tē p cā mea z eccie mee z spūaliū amī
coz meoz. Flora ex glo. q̄ dī. q̄ p pte tenet
iuramentū. z p pte nō. z sic factū alicui⁹ p
pte p̄t valere. Itē dī. q̄ declaratio iuramē-
ti p̄tinet ad papā. Itē dī. q̄ in generali ser-
mone psona loquēs intelligit excepta.

Ex litteris ē

Si omittat a pncipio iuramentū de ve-
ritate nshilomin⁹ in p̄cessu iudiciū postea ē
pstandū. Flo. gl. q̄ dī. qd̄ omne qd̄ accipit
de pignore deductis expens d̄z p̄putari in
sortem. Itē dicit q̄ eque p̄iudicat p̄fessio
de credulitate sicut z veritate.

Intellecto.

Quis iurat in sui p̄motōe nō aliena-
re bona eccie si postea alienet z iuret nō cō-
trauenire alienatio nō tenet. Flo. glo. q̄ dī
cit q̄l̄r ep̄i iurent in sua p̄secratioe. Itē glo-
sa dī. q̄ si vnū p̄rioꝝ est bonū reliquū est
malū. zc. dicit tñ glo. q̄ vtrūq̄ p̄rioꝝ q̄nq̄
bonū est. s. nubere z nō nubere z glo. alle.
iura vbi q̄nq̄ vtrūq̄ bonū est.

Mulier.

Mulier iurās se cū viro p̄ p̄ba de p̄nti
p̄traxisse viro h̄ negāte. p̄bere non. phibet
cū alio dat ei licentia sed sue p̄scie ē post⁹

Clericus. (relinquendū. zc)

Iuramenta de p̄terito exhibita ad futu-
ra nō sunt trahēda. Flora glo. h̄ notabilez
q̄ dī. q̄ ap̄d̄ deum nō est differentia inter
iuramentū z simplicē p̄missioes. Itē in isto
capitulo tāgit ab. de illo q̄ reuelat secreta

Iuramentū. (dñi sibi p̄missa)

Iuramentū a iudice p̄t delatū recusari
nō p̄t q̄uis iuramentū qd̄ in iudicio a p̄te
p̄t deferri recusari posset licite z referri. Et
si actor omnino in p̄batōe defecerit reus

debet z si nihil p̄stiterit obtinere.

Titulus. de iureiurā do. li. sexto.

Contingit.

P̄lati Canonici Rectores z officiales
locoꝝ q̄ iurāt statuta z p̄suetudines loci vlt
eccie suare p̄tētu talis iuramenti nō obli-
gantur ad illicita impossibilia vlt obuiā-
tia ecciastice libertati sed nec ad ea debz in-
tentio sua referri.

Licet mulieres.

Per ecclesiasticū iudicē ordinariū loci
p̄pellit iudex secularis ecclesiastica censu-
ra ius canonicū qd̄ ad p̄uissioes aiaz statu-
tū est obuiare. Flora glo. q̄ dīc vñ ita de-
cretal cepit originē z dicit exp̄sse q̄ iuramē-
tum metu extortū non tenet.

Cum in positionibz.

Electus post sacramentū ponēs vel re-
spondens directe cōtraria nisi i rationabi-
liter excuset veluti p̄iurus a confirmatioe
repellit. Idē si h̄ fecerit eius p̄curator ipo-
mandante vel ratū habere vlt n̄ reuocante.

Titulus. de iureiurā do. in Cle.

Romani.

Ista decretal declarat illa fore fidelita-
tis iuramēta q̄ p̄stat imp̄ator eccie. Roma-
ne approbatiois sue ip̄m fm̄ formā capituli
Tibi dño. z tpe coronatiois fm̄ formāz in
p̄tifficali d̄scriptā. Et p̄mo ponit exordiu
in quo dīc Romanos p̄ncipes p̄ tpe roma-
nis p̄tifficibz sua capita submisisse z se ill
astrinxisse vinculo iuramenti. sc̄do ibi. du-
duz narrat assertionē imp̄atoꝝ. h̄. se negā-
tis ro. pon. p̄ fidelitatē iuramentū astrictum
exp̄mēs qd̄ dedit cāz denegatioi p̄dicte.
tertio ibi. Nos itaq̄ p̄uidēs p̄ futura picu-
la pontificis iuramēta q̄ p̄stiterat ip̄e. h̄. ec-
ro. prout in glo. j. h̄. c. q̄rto ibi. Letez nar-
rat talia etiā iuramēta p̄stata p̄ albertū im-
mediatū p̄decessoꝝ ip̄i rodolphi z alios
reges romanos. declarat illa fore fidelita-
tis iuramēta. q̄nto ibi. porro. ponit formā
iuramenti p̄stiti p̄ ip̄m. h̄. in ingressu ytalie.
Flo. gl. valde notabile sup̄ p̄bo reges. q̄ ro-
manoꝝ rex etiā in discordia electis h̄z ad-
mistratioes qd̄ videt s̄oare absurdū. z al. g

Titulus De excepti onibus.

Densq; quod.

Crimina que testib; obijciunt ante sen-
tentiam sunt pbanda. s. si ante pbata non
erāt. h. pmo. Secundo dicit q; ppter crimi-
na alias pbata testes repellunt. Tertio di-
cit q; testes nō sunt ppter hmoi crimina pu-
niendi sed a testimonio tantū repellēdi. no-
ta glo. que inter cetera dicit. q; emendatus
de crimine coram suo sacerdote admittit i
testem in ciuili causa. zc. z alle. Item ar. g.
an testis reqsit sup crimine teneat rñdere.

A nobis ex.

Reo excipiente de excōicatioe s; accusato-
rem. cōmunis replicatio non obstat. Flo.
glo. que dicit q; non debet q; ali; obijcere
qd ipse noluit obseruare. Itē dī. s. ba aug.
q; nōnullos sustinem; quos inuitē tolera-
mus. Item in fine dī. q; ep̄s nō d; habere
viles homines in familia sua. z alle.

Lum ecclesiastice.

Qui habet plura beneficia de pluralita-
te bñficior; s; alii excipe neq̄t. Nota glo. q;
inter cetera dīc q; expedit eccie habere plu-
res diuites clericos vt eam possent meli;
defensare. z imperiū z viscus habundabit
vtēs subiectis locupletib; Item dicit in fi-
ne q; q; renūciās e;ceptiōi ptra vnū non
videt ppter ea renūciare s; aliū. z alle.

Pastoralis.

Post terminū assignatuz ad dilatorias
nullus audiat nisi in trib; casib; hic signat;
Primus est nisi illa exceptio de nouo post
terminū ppetat. Secundus est nisi h; par-
tes fuerint ptestate. Tertius nisi iurent q;
de nouo ad noticiā eoz puenierit.

Lum inter.

Excōicat; excipe p̄t. Et ratio dubitādī
fuit quia cū in exceptiōe reus efficit actor
z sic excōicat; videtur agere quod facere nō
potest. Nota glo. que dicit volēs agere in
pncipio litis debet diligenter de exceptio-
nib; dilatorijs cogitare z debito tpe ppo-
ne re quia iura subueniūt vigilantib;. zc. Itē
dicit q; eo ip̄o rescriptū vī dī suspectū q; d;
scia pape nō emanauit z rescriptū suspectus
nullam dat iurisdictionē.

Lum venerabilis.

Qui receptionē opponit licet eam nō p-
bet nō ideo factū in modū exceptiōis cō-
fessauit nec p pbato habet nisi al; pbetur
Flo. glo. in pncipio que dicit q; cōsidera-
te loquēs sentiet mala. Itē dicit q̄lter de-
bet fieri litis p̄test. Itē tangit glo. que sunt
actiōes bone fidei. Itē glo. querit an vale-
at sententia p falsuz instrumentū lata.

Qlim.

Appellari p̄t qñ nō admittit appellatio
qñ citatur q; ultra duas dietas z excipit.

Dilecti filij.

Excōmunicat; z p̄iur; potest cām eccie
sue defensare z p ea s; agentē in eius p̄iudē-
ciū excipe. Flo. glo. in pncipio que dicit q;
q̄libet admittit ad defensiōez eccie sue etiā
excōmunicat;. Itē arguit glo. q; q; nō d;
admitti ad pbandū qd pbatū n̄ releuat. zc.

Apostolice sedis.

Suspensio ab officio z remotio a bene-
ficio ab electiōe quā remouent. Flo. glo. q;
dicit. q; mitius agit p canonē q; p ministris
iuris. Item dicit de absolutiōe ad cautelā.

Dilecte.

Contra reū suam appellatiōem psequē-
tem nō p̄t pponi excōicatiōis exceptio. no-
tex. q; videt innuere q; nō valet exceptio ex-
cōicatiōis late in aliquē post legitimā ap-
pellatiōez z glo. est notabilis sup illo. zc.

Significauerūt.

Actor originaliter excōmunicat; ad pro-
sequendū suam appellatiōez nō repellitur.
Nota textum qui dicit q; omnis legitima
defensio excōmunicato in iudicio refer-
uatur. Item dicit glosa inter cetera q; qui
libet damnatus potest appellare. z allegat
concor.

Exceptionem.

Exceptio excōmunicationis in qualib;
parte litis potest opponi. vide glosas huius
capituli que est notabilis z magistra z dī-
stinguit quatuorplex est exceptio. s. dilatoria
z pemptoria. Itē dicit q; nulli licet igno-
rare qd publice factū est. Item q; de occul-
tis nō cogimur diuinare. Itē q; p̄tor pro-
hibet in totū phibet. Itē nō tenemur ob-
seruatiōem excōmunicationis nisi post pu-
blicatiōez z ad h; glosa alleg. iura. zc.

Aduersario.

Exceptio rei iudicate nō obstat cū prete-
riti noue possessionis actio intentat. *Ho.*
glo. que in hoc est notabilis quia declarat
quis debet doli pbare. cū dicit quis dolo
desinere possidere. Item dī. glo. q. tria ad
minus cōcurrere debent vt exceptio rei iu-
dicate habeat locū. Primo q. sit idem cor-
pus siue eadem sit quantitas. Et idēz ius
siue cā petendi. Et eadēz p̄dictio p̄sonaz. et
glo. ad qdlibet alle. concor.

Venerabilem.

Excommunicat⁹ p̄t appellare et sup̄ appel-
lationē lras impetrare et appellatiōem p̄seq̄
Nota glo. q. dī. q. reus excom̄icat⁹ siue a iu-
dicibz siue ab alijs tpe impetratū rescriptū
nō phibetur appellare nec p̄sequi appella-
tionem suam. et alle. concor.

Titulus De excepti- onibus libro sexto.

P̄ia cōsideratione.

Sex sunt dicta hui⁹ decretalis. Primo
ponit arengam et ius antiquū et constitui-
onis causaz. Secundo dī. q. reus q. cōtra
actorez de excom̄icationē excipit vt ipm̄ repel-
lat ab agēdo debet ip̄ius excom̄icationis spe-
ciem et nomen excom̄icatoris exp̄mere et eaz
infra octo dies pbare als iudex p̄cedet in
causa et reuz in expensis p̄denabit. Tercio
statuit q. si itēz obijciat et p̄bet eadem vel
alia excom̄unicatio actor repellit sz q. acta
sunt valebūt. Quarto vltra duas vices hec
exceptio nō opponat nisi cā exp̄ssa Quinto
si opponat post rez iudicatā impedit execu-
tio sentētia tū n̄hilominus valet. Sexto
dicit q. iudex publice excom̄unicatū reo n̄
opponēte ex suo officio debet ab agēdo rez
pellere. Nota glo. notabilē q. dicit q. p̄pter
solam p̄sumptā excom̄unicat⁹ q̄s ab hoīe.

Lum quidam

Exceptio rei iudicate p̄ ecclesiasticū iudicē
admitti debet in foro seculari. et econuerso
Nota glo. q. inter cetera ponit casus in q̄-
bus iudex ecclesiasticus habet cognoscere

Titulus De excepti- onibus in cle.

Excommunicationis.

Exceptio excom̄unicatiōis p̄t dīlationē
in qualibet p̄re litis opponi tērm̄ ino pem-
ptorio p̄ iudicē assignato ad p̄ponendū ex-
ceptiōis dīlationē et dīlationē n̄ obstat.
suata tū p̄stitū tīōe fe. re. Inno. c. pape. liij.
edita sup̄ cōcilio lugdunē. et.

Titulus De prescri- ptionibus extra.

Placuit.

Hoc caplm̄ in p̄mo ponit vnū casus in
quo currit p̄scriptio infra triēniū et eccliam
Item ponit duos casus in q̄bz non currit
p̄scriptio sed dormitat. *Ho.* glo. q. dicit de
illo q. negligit eccliam suam ad vi. menses.
Et q. vacante ecclia ei nō currit p̄scriptio. et

Nihil pdest.

(alle. glo.)

In re inuasa nō currit p̄scriptio. vel sic.
p̄testatio p̄ncipis interrūpit p̄scriptiōem.
Nota glo. que arguit q. p̄pter scandalū est
desistendū a iure suo. Itēplus ne aliquē
scandalisaret p̄p̄is manibz sibi victū que-
rebat. Itē dī. q. victū et victū p̄tenti debe-
mus esse. Item q. taciturnitas p̄lati nō p̄-
iudicat ecclie. et q̄liter h̄ intelligat vide glo.

Sanctorz

Ecclia p. xxx. an. p̄scribit et laicū. *Ho.* g.
que declarat qd sit q̄ere et sincere possidere
quiete em̄ secludit interrūptionem. sincere
p̄o secludit malā fidē. Et p̄sumit bona fi-
des nisi p̄bet p̄rū. et allegas malā fidez te-
net eā pbare. et glo. ad alle. concor.

De quarta.

Prescribit cleric⁹ et ep̄m. xl. añoz spacio
quarta decimaz. *Ho.* glo. que dicit q. ho-
die iure cōi sola. xl. añoz p̄scriptio currit
et eccliam nulla distinctione facta inter ec-
clesias et monasteriū. Item dī. q. succedēs
in locū alterius iustā habet ignorantie cāz

Vigilanti.

Lum mala fide nō currit p̄scriptio. *Ho.*
ta textuz multū in hac materia notabilē q.
nulla antiqua diez possessio iunat male fi-
dei possessore. Nota glo. que etiā dī. q. cō-
ditor legis vel canonis p̄t mibi dare re ali-
enam et ritus reo. et alle.

Ad aures.

Vna ecclia in parrochia alterius spacio
xl. añoz p̄scribit. *Ho.* tex. q. dī. q. quadra

genalis prescriptio oem proisus actiones
secludit. Itē nota glo. q̄ dicit q̄ titulus sit
necessari⁹. Itē arguit q̄ fm canones actio
sit pponenda licet p̄rium sit verum.

Causam que.

Liact decimas possidere seu p̄scribere n̄
p̄nt. Nota glo. q̄ in h̄ est notabilis q̄ in p̄
scriptiōe exigūt ciuillis possessio. i. q̄ p̄sona
sit talis in quā posset cadere h̄mōi posses
sio Itē q̄ p̄scriptiōe allegare nō p̄t. nisi il
le qui possidet.

Illud autem.

Ubi a diuersis pponit prescriptio et in
terruptio vtr̄q̄ p̄bare tenetur. Nota glo. q̄
dī. q̄ interruptio fit plurib⁹ modis natura
liter. s. et ciuilliter. naturaliter aliter fit duo
b⁹ modis. Itē ciuilliter fit multis modis et
p̄mo p̄ libellū p̄ncipi oblatum.

Quia indicante.

Limites p̄dior p̄scribi p̄nt. si. xl. annis
possideant. Nota glo. q̄ notat q̄ iudex p̄t in
dicare fm q̄ nouit et nō fm allegata. et de
clarat quō fines diuidēdi siue p̄scribēdi sūt

Ex transmissa.

De iure cōmuni ad eccīaz matrīcē perti
net p̄ceptio decimarū p̄tra qd̄ hostilitatis
tpe p̄ceptio nulla currit. Nota glo. que dī.
in quib⁹ p̄sistit ius funerandi. Item q̄ tpe
hostilitatis p̄scriptio non currit.

Accedens ad.

In procuratoriis debitis nūcijs dñi pa
pe non currit p̄ceptio. Nota tex. q̄ dicit q̄ id
quod omnib⁹ imminet ab omnib⁹ p̄p̄te
tur. Item dicit glo. vbi onus ibi emolūmē
tum. Item dicit glo. q̄ in p̄curatiōe q̄ de
betur rōe visitatiōis. nō currit p̄ceptio. et c.

Cum non liceat

Aduersus obedientiā nō. currit prescri
ptio. Nota glo. satis notabilē q̄ dicit q̄ eo
ip̄o. q̄ ecclesia constituta est in dyocesi ali
cuius dicitur sibi subiecta. Item tene glo.
menti q̄ enumerat casus in quib⁹ non currit
p̄ceptio. p̄m⁹ ē in obedientia. Itē i p̄curatiōe

Ad audientia.

Contravassallū Romane eccīe nō currit
p̄scriptio nisi centenaria. Nota glo. que dīc
q̄ liber antiquus censual facit fidem Itē
q̄ p̄sumit p̄ aliquo p̄pter iuramentū p̄ euz
p̄stitū. Item plus creditur tabellioni q̄ te
sti qui dicit se ita nō deposuisse. put tabel

lio scripsit. Itē q̄q̄ idem homo facit ali
quid vt homo q̄q̄ aliquid vt rex.

Cum nobis.

In p̄scriptiōe cētenaria que currit p̄tra
Romanā ecclesiam nō p̄putat tpa hostili
tatis atq̄ scismatū. Nota glo. que dī. q̄ ne
mo debet esse sine capite. Item notat glo.
q̄ p̄ instrumenta nō p̄batur possessio. Item
dicit glo. in fi. q̄ sufficit q̄ ita placuit legi.
Itē p̄batur p̄ h̄ q̄ quis a maiorib⁹ audiuit

Auditis.

Iura ep̄alia p̄tinetia ad ep̄m p̄t abbas
p̄scribere. Nota glo. q̄ abbas potest oīa iu
ra p̄scribere q̄ p̄t possidere. Item q̄ abbas
p̄t p̄scribere cognitiōez causaz matrimon
aliū. Item dī. glo. id qd̄ meū est ex vna cā
nō p̄t meū esse ex alia. Item dicit. glo. qui
aurem hoīs tetigit totū hoīez tetigisse vt
detur de pe. dist. j. vulgaris.

Cum ex officij.

Contra p̄curatōez q̄ rōe visitatiōis debe
tur nō currit p̄scriptio Nota tex. satis notabi
lem q̄ dicit q̄ fm aplm nō est magnū q̄ sp̄
ritualia seminat q̄ merat carnalia. Itē dī.
q̄ nemo cogitur suis stipendijs militare.
Itē dī. glo. q̄ quādū q̄s habet iter razdū
debz habere et haustū. Itē dicit gl. q̄ p̄tra
correctōez nō licet suffragia querere et alle
concor.

Si diligenti.

Non p̄scribit q̄ possidet nomine alieno
sed is cui⁹ noīe possidetur. Nota tex. q̄ dī.
q̄ ille possidet cuius noīe possidet. Itē q̄
sola centenaria p̄ceptio currit contra. Ro.
ec. Item q̄ illa difficulter p̄bari p̄t. Nota
glo. et tene eaz menti quia declarat q̄n in p̄
scriptiōe sufficit bona fides. Item q̄n re
quirūt titulus. et quid sit bona fides. et qd̄
sit titulus. Item dicit q̄ incorpalia quasi
possidentur.

Cum olim.

Privilegio p̄ arbitriū derogat sed si p̄
arbitriū impetret nō valet nisi de ip̄o fece
rit mentiōez. sed his nō volentib⁹ p̄bata p̄
scriptiōe in ep̄iscopaliū ep̄o derogat.

Veniens.

Qui p̄scriptiōe p̄pleta p̄uilegiū impe
trat et vitur illo p̄scriptiōi renūciat si p̄scri
ptio non erat p̄pleta malam fidem habet
et iō nō p̄scribit. vel sic. Si p̄scribens rei p̄
scripte p̄ria ipetret amittit p̄scriptōez. et c.

Quoniam omne.

Sine bona fide nulla currit pscriptio. Nota. rex. q. dicit. q. omne qd. nō sit ex fide peccatū est. z. expone ex fide. id est ex p. scia. Nota glo. q. declarat materiā pscriptiōis q. ad ius civile z. q. ad ius canonicū. Item mouet questionē de plato qui habet lesas consciā dereb. eccie.

Titulus. De p̄scrip- tionibus. li. sexto

Episcopū qui.

In p̄scriptiōib. sufficit bona fides ubi ius commune vel p̄sumptio non est contra p̄scribentē als. debet allegari titulus z. probari. nisi sit p̄scriptio cuius contrarij non sit memoria. Nota glo. q. inter cetera videtur tangere de vestib. z. auro. zc. q. b. liceat portare z. de diuersitate p̄scriptiōis.

Si qui.

Prinatus ipso iure vel per sniaz bonis q. tenet a ro. vl. alijs ecclesijs minori illa spacio. c. annor. p̄tra romanā. vel. xl. 3. alias n. p̄scribit. Filij aut hereticor. q. catholici putabant bona paterna p̄tra Ro. z. alias ecclesias p̄scribunt. xl. an. z. idēz in extraneis.

Titulus. de sentētia z. reudi. extra.

Sententia.

Sententia contra leges vl. canones lata. licet ab ea nō appellet tū nō p̄t iure subsistere neq. valere. Nota glo. que t̄git an. valeat sententia lata in p̄sona falsi. procura- toris z. q. n. sententia ab initio est nulla z. q. n. est aliqua. zc.

Iurgantium.

Litigantiū cōtrouersias celeri sententia terminari cōuenit equitati z. rigori. Nota glo. que determinat qualiter z. quando iudex d. z. festinare cū sententia sua z. q. n. non.

Non potest.

Sine cōcordi sacerdotū sententia z. nisi ex iustis causis nō potest quis a sacerdoti gradu amoueri. No. glo. que disputat an. et quando iudices omnes in sentētijs ferēdis debet p̄cordare z. arguit. p. et p̄tra.

Ea que iuxta.

Sententia iuxta scōm canones lata per

papam debet confirmari atq. roborari Et h. intellige v̄z. fm. glo. si fuerit postulatus als. sec. z. d. l. g. qd. opetur talis roboratio.

De cetero.

Si obiciatur quid falsi contra sententiā in executiōe sententię sup̄sedere debet executor a toto negotio z. questioes ad se. ap. remittunt. Nota glo. que d. de falsitate sentētię. Et arguit an. z. q. n. executor posset cognoscere z. quando sup̄sedere.

Lum aliquib.

Quando alicui adiudicat possessio nō sufficit ei dari pignora nisi p. corpali gaudeat possessione. Nota glo. que dicit q. pignus aliter nō p̄stituitur nisi ventū fuerit in possessionē. z. alle. ad h. concoz.

Lator p̄sentium.

Qui procurauit i. causa matrimoniali malam sniam ferri diuorij ipse p̄t postea p̄tra uenire. Nota ex glo. q. in causis in quib. vertit piculū anime potest aliquis venire contra factū suū et reuocatur sententia quam ferri procurauit. z. si constiterit ecclesiā fuisse deceptā reuocatur sententia zc. Item dicit glo. q. contra matrimonij nō currit p̄scriptio. Item sententia lata cōtra matrimonij nō transit in rez. iudicatā.

Lum causa.

Propter laicor. p̄suetudinē nō est sententia cōtra ecclesiā p̄ferenda. Nota gl. que dicit q. cū q. s. non p̄s. quitur ap. infra trinitū sibi a iudice p̄fixū et tunc iudex p̄cedere potest. Item vide glo. que disputat an. z. q. n. cōsuetudo p̄iudicat legi.

Inter ceteras.

Quando causa aliqua cōmittit app. re. z. snia fertur iniqua eam euacuari oportet re medio app. Nec ei debet stari si iniquitatē contineat manifestam. Nota glo. que d. distinguit quando sententia lata est cōtra ius canonicū vel leges vel ius partis.

Tenor litterar.

Non est necesse a sententia cōtra absentem lata appellare quando absens nō fuit p̄sumatiam. Nota glo. que disputat de infirmo an. debeat ad iudiciū venire. Itēz d. l. glo. q. nihil refert an. quis verbo vel facto declararet voluntatē suā z. dicit q. p̄sumitur pro matrimonio p̄missiōez annu- li interueniente consensu tacito. zc. Item glo. disputat de absentia partis in prelati.

one sententie.

Consan guinet.

Non est ppter nndū dīctū vnus plūgs a sententia lata in causa matrimoniali recedendū. Nota gl. que dicit q. propter confessionem coniugū non separantur.

Lum olim.

Contra pronūclationem pape facta beneficij collatio tanq̃ surrepticia non valet. Nota gl. que dī. q. iudex mutās interlocutoriam presumitur circūuentus. Item q. licitū est cuiuslibet vigilare p. modo suo licet in hoc alteri p̃iudicetur.

Lum inter.

Statutū snie late cōtra ius partis prolate ex quo ab ea infra .x. dies non fuit appellatum. Nota gl. que dicit q. post .x. dies sententia transit in rem iudicatam. Item q. res iudicata p. veritate accipitur. Item dicitur q. veritas gestoz p̃ferenda est sermonibz atqz verbis.

Causam que.

Sufficit ad confirmatiōez snie q. nihil iniquū p̃tineat si contra eam aliud nō probetur. Nota q. iudex cui cōmissa est cā inquisitionis, p̃mo potest inquirere de fama licet hoc nō cōmittatur. Item multa faciūt in hoc capitulo pro sententia p̃mo qz nihil iniquū cōtinebat. Item de cōmuni partium consensu fuit causa cōmissa. Item requisitus fuit iudex ad p̃nunciandū ab vtra qz p̃re de istis vide glo. huius capituli.

Quod ad cōsultatiōez.

Sententia siue fuerit interlocutoria siue diffinitiva in rem transit iudicatā si ab ea infra .x. dies nō fuerit legitime appellatū. Nota tex. qui dicit q. tempus executionis sententie. s. quadrimestre potest a sedente i medio progarī et etiā artari. vide. g. que. de clarat quibz modis et qualiter iudex id est executor excedit modum.

Sicut nobis.

Iudex nō tenetur causam que suū antm mouet insententia exp̃mere. Nota gl. q. in h. est notabilis et singularis, quia docet qn̄ testis debet dicere cām dīcti sui et quādo non. Item dicit q. testis debet de causa scientie sue interrogari. Item tangit pulchre an iudex in sententia sua debeat cām exp̃mere et quid mouet eum in sententia p̃

ferenda. et arguit pro et contra.

Lum super.

Differtur sententie executio si ius tertie p̃sone leditur ex ea. Et nota gl. que dicit q. snia qn̄qz tenet quo ad vnam p̃sonam et nō quo ad aliam. sic etiam vltima volūtas defuncti tenet quo ad filios et nō quo ad extraneos. Item dicit gl. q. per sententiā partī nō fit magnū p̃iudiciū. sed p. executiōez.

Lum bertoldus.

Retractatur snia in absentem lata si p̃batur eius absente iusta causa. Nota gl. que dicit q. ea que aduersus absentes non p̃sumatū statuiunt nō tenet. Item notat qn̄ quis potest purgare moram in iudicijs. Item dicit gl. q. nō dicit iudicatū vbi iuste detentus p̃ns esse nō potuit. Item tangit gl. an ius patronatū transit cū vniuersitate et in obligatiōe pignoz.

In causis.

Sententia summi pontificis ad consequentiā est trahenda. Et nota gl. que dicit q. alij inferiores similiter iudicare debent et dī. gl. p̃dicta fore vera in sententia diffinitiva. secus in interlocutoria. et arguit p̃ et contra. Et intelligit de interlocutoria in corpe iuris clausa.

Inter monasteriū.

Tenet sententia diffinitiva p̃mā si de p̃ma nō fuit exceptū nec a secunda sententia appellatū. Nota tex. qui dicit q. p̃re textu nouoz instrumentoz lites sopite nō debent instaurari. Nota gl. que agit qn̄ cause suspicionis contra iudicem sunt proponende. Item declarat quando sententia tenet contra rem p̃us iudicatam.

Suborta inter.

Tenet sententia contra p̃ullegia lata si non fuerint exhibita. Nota gl. que dicit q. confessio p̃curatoris dño p̃iudicat et alle. Item notat gl. q. instrumentum eo ipso intelligit̃ reprobatū quod cū iudici ostenditur contrariū iudicat. sic et testis etiā reprobatur eo ipso q. iudex cōtra eū iudicat.

Lum. l. et. a.

Lum multa negocia per eandem litterā cōmittunt̃ potest vno suspensio i altero ferri sententia per delegatū. Nota gl. q. dicit q. ille q. malo zelo ad testimoniū mouetur. admitti non debet. Item dicit gl. q. conspiratores nullo modo recipiendi sunt. Item

dicat glosa et est notanda quod non sufficit probare conspirationem vel coniurationem vel falsitatem testis vel instrumenti nisi probetur iudicem secutum fuisse predicta.

Lum te ab.

Actio iniuriarum et denatur infamat. Nota glo. que dicit quod actio iniuriarum infamat, siue civiliter siue criminaliter agatur. Item dicit, si vis vitare infamiam constituere procuratores et evades infamiam licet feratur sententia contra ipsum et glo. alle.

Ad pbandum.

Sententia lata per illum qui publice fuit excommunicatus non valet. Nota glo. que videtur sentire quod quicquid facit iudex excommunicatus donec non constiterit de sua excommunicatione valet. et glo. alle. et hoc cum communi hominum opinione liber et absolutus habeatur. Item dicitur quod per casum utile per inutile vitatur et alle.

Quamuis regulariter.

Si actio vel defensio primo loco pertineat ad aliquem et ipse scienter patitur sequentes expiri de re illa intelligit iuri suo renunciare vide glo. que declarat ista per exemplum ubi dicitur per gratiam et cetera. vide etiam glo. que declarat quando res inter alios acta alijs iudicatur et quoniam non et ad hoc solum allegari istud capitulum.

Duobus iudicibus.

Si duo iudices ordinarii diversas tulerint sententias tenet sententia pro reo non pro actore nisi in causa favorabili puta matrimonio libertate dote seu testamento. Si vero fuerint delegati utraque sententia pendet ex arbitrio delegantis si processerint ex compromisso neutra debet habere vigorem.

Titulus. De sententia et re iudi. li. sexto.

Lum eterni.

Iudex qui contra iustitiam et contra conscientiam aliquid in iudicio in gravamen partis fecerit per gratiam aut per sordes condemnandus est parti lese in estimatione litis. et per annum est suspensus. et perpetuo si medio tempore se ingerat divinis nisi papa cum ipso dispenseret.

Ad apostolicam.

Papa potest imperatorem deponere ab imperatorio propter suam rebellionem et sibi faventes excommunicare. Et vassallos suos a

juramento sibi super fidelitate prestito absolvere. Ac etiam electoribus alium eligendi licentiam dare. Nota glo. in prin. sui que videtur tangere de potestate pape et concilii.

Abbate sane.

Qui petit rem in iudicio certa causa expressa si illam causam non probat succumbit licet aliam probet maxime postmodum emergentem. Nota glo. que dicit inter cetera quod reges que spiritus illi sunt possidere non possunt nec possunt illam donare. Item dicitur quod donationem necessario concomitatur tempus et cetera.

Lum ab vno.

Si ex pluribus iudicibus vel arbitris unus alius precibus et mandantibus per verba pluralis numeri ferat sententiam tenet sententia. electio autem pronuntianda est per verbum singularis numeri. Nota glo. que dicit sufficit ita fuisse scriptum.

Et si sententia.

Sententia diffinitiva debet in scriptis a iudice perferri. potest tamen episcopus propter sue dignitatis prerogativam per alium sententiam recitare. Item iudex debet sententiando sedere non stare. Nota glo. que enumerat siue recitat causas in quibus non est opus sententiam recitare in scriptis.

Titulus. de sententia et re iudicata. in Cle.

Ut calumnia.

Qui tres sententias varias in quibus causa reportavit non agit de eorum nullitate nec excipit de eorum executione non facta. et respicit etiam pendentiam. Nota glo. que dicit quod si etiam victor non petat executionem per modum tamen exceptionis repellere poterit voluntatem agere de nullitate.

Pastoralis.

Sententia lata contra illum qui se defensam non potuit et in loco non tuto notorie et in absentem non citatum legitime ac in auditum ipso iure est nulla. Nota rex. qui dicit quod nullus debet se in manibus hostium suorum exponere. Item dicitur quod defensio est iuris naturalis et cetera. Nota glo. que dicit de triplici corona imperiali.

Titulus. de appel.

Dilecti filii.

Collatio beneficij facta post appel. legit.

timam non tenet. Nota glo. que tangit de fama et quoniam fama sufficit et quando non Item tangit etiam quod quis perdit ius suum propter negligentiam.

Inter cetera.

Non valet appellatio generalis. Nota glosam que dicit quod id quod non valet in genere valet in specie. Item dicit quod a futuro grauamine non est appellandum, nisi a grauamine comminato.

Ad nostram.

A correctione regulari non appellatur. Nota quod appellatio non est inuenta ut sit in curia iniquitatis. Item dicit quod utendum est aliquo ad illum usum ad quem est inuentum sine institutu. Item glo. no. quod a correctione non est appellandum, et nisi modus excedatur et hoc glo. determinat et alie.

Personas ecclesiarum.

Quis potest sue appellationi terminum constituere sine statuere competentem alioquin a iudice statuatur sine a iure. Nota glo. que dicit de diuersis terminis que prefiguntur in appellationibus et quem terminum preter possunt peruenire et quem non possunt preuenire, et cetera.

Cum sit romana.

Appellatus infra annum tenetur prosequi appellationem suam nisi iudex a quo recessus tempus fuerit moderatus. et si infra id tempus non prosequitur tenebitur sententia. Item dicit quod maleficus notorius non audit appellatus. Item dicit differentiam inter appellatum et provocatum.

Ad hec.

Potest quis coram appellato iudice queri nisi velit ipsum tanquam suspectum recusare. Nota glo. que videtur dicere rationem quod reus iudex a quo est appellatus est appellatus suspectus. Item dicit glo. quid faciendum sit quando iudex a quo est appellatum allegatur suspectus.

Si duobus.

Qui appellat ad papam tenetur coram suo ordinario ad quem suus aduersarius appellauit comparere si citetur ab eo. alias posset excommunicari ab eo. Nota glosam que dicit quod quis vocatus a prore debet comparere et per legatum suum si quod hoc allegare, et cetera.

Ex ratione.

Propter impotentiam dat biennium immo

triennium ad appellationis causam finiendam. Nota glo. que declarat multiplices impotentiam et dicit quod id quod per me non stat mihi imputari non debet.

Deminiimus.

Nunc missio excusat ante citationem ut non teneatur qui misit nuncium coram delegato iudice comparere. Nota glo. que dicit quid si personaliter fuit ad curiam. et cetera. Item dicit glo. quod plus est facto quam perbo appellare.

Super eo.

Si super aliqua exceptione fuerit appellatum, suspeditur in negotio principali. Et si pars aduersa de facili in appellationem per rumpit propterea non est sententia diffinitiva differenda. Nota glo. que ponit casum in quo quis cogitur litigare coram iudice suspecto.

De appellationibus.

Defertur appellationibus in causis minimis interiectis. Nota glo. que declarat que causa dicitur minima. Item dicit quod in appellationibus non attenditur quantitas cause sed quantitas grauaminis. Item dicit quod per minima re non datur actio de dolo. sed bene actio furti quia actio. et cetera.

Super eo.

Appellatur secundum canones ante et post sententiam, secundum leges vero non appellatur ante sententiam nisi in certis casibus. Item in causis ecclesiasticis ubi tollitur remedium appellationis ibi tollitur etiam et recusatio. Item ubi causa infra certum tempus decidendus committitur currit tempus a receptione litterarum.

Peruenit.

In excessu notorio non admittitur appellatio. Nota glo. que dicit quod nemo potest compelli ad prosequendum appellationem. Item dicit glo. quod ubi iniuria est manifesta primo debet fieri satisfactio antequam det absolutio.

Consuluit.

Non a notorio excessu appellatur non est appellatio admittenda. Nota glo. et textus qui loquuntur de notorio. et dicit glo. quod tribus modis aliquid dicitur notorium. Item dicit textus quod iudex cauere debet ne iudicet illud fore notorium quod tamen non est notorium.

Suggestum.

In elusionem sedis apostolice nullus debet appellare. Nota glo. in premissis sui qui dicit quod potest ap

pellare aliquis in absentia iudicis. Item dicit glo. id qd inuentum est propter concordiam non debet vergere ad noxam.

Ad presentiam.

Post ap. lata sententia excommunicatio non tenet. Flo. glo. que dicit qd sepe petitur absolutio ad cautelam licet excommunicatio de iure non teneat. Item dicit glo. de excommunicatio facti et absolutione facti.

Eum teneamur.

Appellans super una re sit per aduersarium grauetur super alia re vel per tertium per ad iudicem recurrere appellatum. Nota glo. qd ille qui appellat in uno articulo non videtur declinare iudicem in alio.

Consuluit.

Non valet appel. generalis ab omnibus causis. secus si appelletur a grauamine et omnibus grauaminibus vni cause. et videb. Hosti. qui concordat istud capitulum cum capitulo. q. s. eodem.

Eum parati.

Pretextu appellatiois insufficientis nemo debet excusari quin respondeat. Nota glo. que inter cetera notabiliter dicit qd simpliciter nuncio credendum est etiam in alterius iudicio et alie. Item dicit glo. qd nemo prohibetur pluribus defensionibus vti.

Ad hoc.

Eum excommunicatus absoluitur et ante preceptum sub debito iuramento adimplere per mittit si grauetur non obstante iuramento appellare per. Nota glo. que dicit qd ex iusta causa quis potest deferere iuramentum suum et alie. per cor.

Questioni.

Iurans ante absolutionem stare mandatis ecclesie si post mandatum saltem in notis obedire premit non auditur appellas sed reducendus est in preteritam excommunicatiois sententiam. Item glo. dicit quomodo istud capitulum differt a precedenti.

Preterea.

Qui ad ap. se appellat et de post graua crimina notorie committit non obstante appellatione potest coram iudice a quo conueniri atq. puniri. Nota glo. que dicit qd in enormibus criminibus appellatio non defendit et alie. glo. concord.

Constitutis.

Qui non detulit appellationi per aduersarium prius facere de sua posteriori appellatione non potest excipere contra illum. Nota glo. que dicit qd frustra auxilium legis inuocat.

Proposuit nobis.

Appellans ab ordinario in una causa in aliis coram eo cogitur respondere potest tamen recusare eum nisi eum de manifesto et graui crimine conuenitur. Nota glo. que dicit qd hoc verbum debet importare necessitatem.

Qua fronte.

Absoluitur excommunicatus cautione prestita licet aduersarius vel excommunicator ne absoluator appellet. Nota glo. in principio que dicit peccasti quiesce. Item dicit qd citius homo propter peccata sua moritur ne peccatum ipsius augeatur sic et tolluntur boni ne malicia mutet intellectum illorum Item dicit de cautione.

Reprehensibilis.

Prelati suspendere vel excommunicare non debent nisi motione premissa. Nec subditi et preceptue regulares contra disciplinam appellare possunt. appellanti statuit terminus infra quem si non persequitur appellatioem persequentem condemnabitur in expensis. Flo. glo. que tangit casus in quibus quis absque monitione incipit in canone siue suspensione ipso facto.

Ad hoc.

Iudex ordinarius a quo appellatur per partes compellere qd appellatioem persequatur vel coram eo pareant iuri. Et si recusatur partes ad eligendum arbitros.

Peruenit ad nos.

Si canonicus ad residentiam monitus appellat statuit sibi terminus ad ap. persequendam et interim beneficium per vicarium deferuntur de ipsius puentibus sustentandis. Nota glo. que tangit de residentia clericorum.

Consuluit.

Non valet appellatio per iudeis interposita ne dimittant mancipia christiana. Nota glo. que dicit qd homines appellatioibus non est deferendum que sunt contra canonicas sanctiones.

Ad hec sicut.

Qui ante citationem vel noticiam litterarum missarum sit nuncius ad papam appellat potest ne delegatus preceat secus si post. vide glo. que dicit qd hodie ista non precedunt propter capitulum vnde debitus.

De pore

Qui nō derulit appellatiōis interlecte ad papaz cū litteris sui ordinarij mittit ad curiam vel sic, ob correctionē nō moderatā poterit licite appellari.

Quia nos.

Regulares q̄ amouent a dignitatibz suis ppter infamā nō appellāt. Nota glo, que docet q̄lter pores z abbates regularium debent ē infamatos pcedere.

Ad aures.

Casus est. s. e. psonas. vel sic. Appellati statuit terminus infra quē si nō psequit iudex etiā delegatus pcedit.

Ad audientiam.

Qui se z sua apostolice ptectiōis submittit, licet app. p̄bū nō expmat intelligit appellasse. Nota glo. in p̄n. sui q̄ dī. q̄ simplicitati parcendū est. Itē docet q̄n quis p appellatiōē a iurisdicciōe ordinarij eximit z

Accepta (q̄n nō.

Nō debet causa remitti ad illū iudicē a quo est appellatū, nisi ptes p̄sentiat z maxime appellās. z debet hoc casu appellās appellato p̄denari in expensis.

Postremo.

Delegat⁹ impetrat⁹ app. re. accusari p̄t si sit consanguine⁹ impetrantis vel ei⁹ in illa cā fuit aduocat⁹. Nota glo. notabiles de iudice q̄ est suspect⁹ ad vnā ptez affectio natus vel cōsanguine⁹. zc. Itē q̄ aduocatus nō d̄z esse iudex vl⁹ assessor in cā i q̄ fuit

Ad hec. (aduocat⁹. zc

Sententiā interdicti nō suspendit p app. sequentem. Nota glo. que dicit q̄ ex cōmunicatio. z interdictū eōparantur. Item q̄rit an ne p̄pendente relatōe interdicti posset ab interdicto appellari. Itē q̄ in interdicta ecclia potest celebrari z an b̄ verū sit vide glo.

Lū in ecclesia.

Iudex ap. remittit ad p̄orem iudicē si nō p̄stat sibi a grauamine vel iniusta snia appellatū. Nota glo. que dicit q̄n est expmēda in ap. z q̄n nō. Itē notat q̄ iudex app. cōseruās p̄orem sniam nō debet eam executi

Directe nob. (onī mādare.

Si appellans qz nō fuit p̄secut⁹ app. suā in termino redit ad p̄ore iudicē z ex alio q̄

namine itē appellat debz audiri appellās. Nota glo. q̄ t̄git q̄tens sit appelladū Itē vide tex. q̄ dī. q̄ cā m̄rimonial e fauorabil.

P̄terea.

Snia ex cōicatiōis suspēn. vl⁹ interdicti lata sub p̄ditiōe suspendit si ante p̄ditiōē ab ea fuerit appellatū. Nota glo. q̄ dīc qd sit satisfacere Nota glo. q̄ dīc de snia lata sub cō-

Secōdo req̄ris. (ditiōe

Si per rescriptū p̄les p̄mittant articuli p̄nexti z in vno tantū illoz appellatio inhibetur in alijs intelligit etiā p̄hiberi Secundo dī. q̄ suspitiōis cā p̄ponēda est corā iudice q̄ recusat z corā iudice arbitrij p̄banda. Nota tex. dī. q̄ p̄ba deseruiūt intentioni Itē dicit in fine q̄ iuris ratio id dicit qd suspecti z inimici iudices esse nō debēt. vide glo. q̄ allegat plures p̄cordantias.

An sit deferendum.

Qui nō defert appellatōi aduersarij nec d̄z sue deferri. z sic intelligitur de appellatiōe extraiudiciali Nota glo. q̄ dicit quid sit fieri in p̄tineti z quid ex interuallo. Item q̄ frustra auxiliū. zc.

Nonit ille

Verus executor nō recusat nec ab ipso appellatur nisi modū excedat. Nota glo. que dī q̄ ille qui rem p̄ducit in lucem pot⁹ rez declarat q̄ aliquid noui faciat.

Sepe contingit.

Si appel. admittit a iudice z approbatur a p̄te terminus ad eam p̄sequendā stat⁹ ab hoīebz vires pemptorij nec p̄t p̄ueniri. Nota glo. in p̄n. q̄ tangit q̄n negligentia siue dol⁹ p̄curatoris nocet dño.

Constitutus.

Si appellātes in negocio electiōis infra t̄ps legitimū app. interpositā nō fuerit p̄secuti nihilomin⁹ iudex ex officio suo de impedimētis appellatōis cognoscit. Nota b̄ q̄ electio p̄tim p̄ scrutiniū z p̄tim p̄ vlā cō-

Constitut⁹. (p̄missi p̄t fieri.

Vnus sufficiens cā in app. exp̄ssa confirmationē electiōis impedire nō p̄t. Nota glo. q̄ dī. q̄ ille q̄ est sanctior et doctior ille est eligend⁹. Itē q̄ modica scia toleratur i plato. Item loquit de potētia electi.

Ex parte tua.

Appellari potest si partibz loc⁹ non tūtus assignatur etiam si causa p̄missa fuerit

app. re. Flo. glo. que dicit q. non solū ptes
verumetiam aduocati et testes erunt sine
periculo.

Significauit.

Si quis super eadez re ad diuersos tra
bitur indices potest licite appellare. Nota
glo. que docet qualiter capitulū debet con
stituere pcuratorem. Item docet qualiter
pcedū sit cū capitulū intendit agere ptra
suū ep̄m et qualiter tunc debet fieri consti
tutio pcuratoris.

Significantibz.

Cum agitur rei vendicatione si decla
ratio siue specificatio rei petite denegatur
licite appellari potest. Et aliqui dīcūt istaz
decretalem superflūaz propter illam. s. de
li. ob. significantibz.

Ex insinuatione.

Iudex a quo appellatur terminū p̄fē
gere nequit infra quem iudex ad quem ap
pellatur app. debeat terminare. Nota tex.
multū notabilem qui dicit q. līs que in cō
sistorio p̄ncipis speratur inferri absqz dā
no more intracta permanet donec ipsam fa
ciat introduci et a proceribz iuxta morem
dīrīm.

Bone memorie.

A grauamine imminēt potest licite ap
pellari. Nota hic ex isto capitulo q. hic ad
mittitur appellatio quāmine nondū illato
scz cōminato et futuro. et hoc est vez in app.
extrajudiciali. Itēz nota glosam que dicit
qualiter pcedendū est contra illum qui nō
spoliasti sed mandauit.

Dilecti fili.

Cum est questio inter sub dīctū et p̄latum
sola nūcū missio ad superiorem vīm ap
pel. obtinet. Nota textuz qui dicit q. plus
est facto appellare q̄z verbo. et sic dicit glo.
q. facto etiā quis renūciat iuri suo et factis
mentimur et factis p̄sentit quis. et c.

Pastoralis.

Per clausulam app. remota remouetur
omnis appellatio in iure nō expressa. Flo.
tex. in fine qui dicit q. excomunicatio sem
per secum trahit suam executionē. Flo. g.
que tangit q̄liter pcedendū sit quando q̄s
post appel. excomunicatur et an teneat tal
excomunicatio.

Sollicitudinem.

Qui appellauit ad papam app. renūci
at si pro ea causa ppter quaz appellauit ad
archiep̄m iust. vel sic. Omissio medio ad se
dem ap. appellari posset. Nota textum in
fi. qui dicit q. allegans contraria nō est au
diendus. et glo. alle. concor.

Dilectis filiis.

Per appellationē p̄ncipale et accessio
rium ad ap. se. transferuntur. Nota glo. q.
dicit q. ille qui facit q̄s ad ipsum non per
tinet etiam si bonū sit ei imputat. Itēz tan
git glo. in p̄in. q̄liter siue excomunicatiōe
p̄s byter capi potest. Item tangit de inter
dicto et excomunicatiōe. Item dicit de illo
qui turbat diuinū officiū quod siue exco
municatiōe de ecclesia elci potest et allegat

Ut nostrum.

Postq̄ papa aliquod negociū ad sere
uocauit inferior iudex in eo procedens po
stea nīl agit. Nota glo. que dicit q. plus
est negociū per superiorem ad se reuocare
q̄ ad eum appellare.

Oblate nobis.

Cum terminus appellatiōis p̄sequē
de p̄figitur neutra partiū illum poterit p
uenire alias statim appellans poterit litte
ras impetrare et etiam appellatus cum cō
nitiū non p̄currat. Nota glosam que dī.
q. nemo debet p̄uenire diligentiam alteri
captiose et alle. xvi. quest. iij. ca. placuit. et c.

Per tuas.

Cum post litem contestatā appellatur iu
dex appellatiōis alteri partium se per cō
tumaciam absentata potest causam diffi
nīre. Nota glosam que limitat illud quod
consuevit dici actore non probante.

Ut debitis.

Appellans ante sententiā diffinitiuam
debet exp̄mere causam que probata inue
niatur rationabilis. Et si causa rationabi
lis non inueniatur factum ad inferiōrē cū
condemnatione expensarū appellantis re
mittatur. Nota glo. que tangit quid ope
ratur illa clausula appellatione remota.

Cum cessante.

Iudex potest suam interlocutoriāz mu
tare non obstante q. ab eo fuerit appellatū
Nota glosam que dicit q. si iudex cōmina
toriā verba dicit parti q. pars ex hoc poss
appellare. nisi iudex de h. satisficiat. et c.

Cum speciali.

Istud capitulū docet qualiter procedendum sit quando iudex ordinari⁹ vel delegatus allegat suspect⁹ et q⁹s debet cognoscere de causa suspicionis et q⁹s debet arbitris p⁹figere terminū et quid sit faciendū si infra terminū nō p⁹nunciaverint. Item dī. q⁹ in notorijs nō admittit appellatio. Itē docet quō pcedendū sit quādo excessus est dubius et ab eo appellatur.

Cum causam.

Appellari potest delegatus pcessum ap⁹probet delegator a suis subdelegatis dator. Nota. ter. i. si. qui dī. q⁹ sol⁹ delegatus a p⁹ncipe causam alij potest delegare. Nota glo. que docet q⁹n quis errorem suū potest corrigere.

Dilecto filio. S.

Non sufficit appellanti q⁹ legitimam et veram exceptionē opposuit et appellavit nisi doceat se propter illam ppositam et nō admissam appellasse. Nota glo. q⁹ dicit q⁹ sententia lata contra ius litigator⁹ bene tenet a qua non est appellatū licet non teneat cōtra ius cōstitutionis.

Nicolao.

Qui minus sufficientem pcuratorē mittit ad appellationē prosequendam parti psequenti cōdēnatur in expensis. Nota glosam in p⁹ncipio sui q⁹ appellans appellatio nī sue terminū potest statuere ad psequendū.

Sua nobis.

Ab eadem sententia ter appellare non licet. Nota glosam que exponit illam dictionem iterum. et dicit q⁹ illa vox iterum. duas res signat. Item glosa exponit quomodo hoc debet intelligi quod dicitur tertio appellare non licet.

Dilecti filij.

A delegato episcopi speciali non potest appellari ad archiep⁹m. vel sic. Non valet appellatio si gradatim non appellet. Nota glosam que docet qualiter sit appellandū et q⁹n omissio medio potest appellari. et quid oportet p⁹suetudo i appellatiōib⁹ inep⁹ndis.

Ex parte. D.

Mater que fuit tutrix cōsolans ad secundas nuptias potest appellare si conueniatur nomine pupillo⁹. Nota gl. que dīsp⁹rat an mater potest esse tutrix filiorum

suorum. Itē q⁹b⁹ tutorib⁹ mater p⁹fert.

Intimasti.

Appellari potest si ignorantib⁹ partib⁹ iudex referat negociū superiori. Nota glo. in fine que dicit q⁹ iudex volens referre negociū ad superiorem debet p⁹stib⁹ prius dare exemplum relationis.

Significante.

Ubi ante litis p⁹testationem circa id de quo lis est aliquid innouet delegatus vel diem puenit locus est appellatiōi. Nota gl. que dī. q⁹ pendente dilatiōe iudicis officium debet conuiescere. et alle. glo.

Interposita.

Nō sufficit appellanti q⁹ et causa appellavit probabili. si non docuerit eam esse veram nisi offerens se hoc pbatūz non fuiss⁹ admissus. Item tangit istud capitulū quō pcedendū est quando appellatio interposita nō recipitur a parte neq⁹ a iudice. Item docet quid faciendū sit cū appellans petit causam remitti ad p⁹rem iudicē. Item q⁹d faciendū sit cum pars aduersa contumaciter se absentat.

Inquisitioni.

Si clausula p⁹ quam tollit app. remediū ponitur in medio litteraz si sunt plura negocia se minime contingentiā pmissa tantum cōplectitur. nisi forte in fine litteraz p⁹ dicta clausula iteretur.

Una sententia.

Una sententia plurib⁹ cōdemnatis si vnus solus ad apel. beneficiū conuolauerit illius victoria iure cōmuni ceteris suffragatur si cōmuni iure iuuetur. Idēq⁹ negociū eademq⁹ cā defensionis existat.

Si iustus metus.

Qui non aude appellare debet hoc coram iudice a quo protestari et si euz cōmode habere non poterit faciat hoc coram honestis personis et pro appellante habetur. Vide glosam que dicit de metu et dicit q⁹ hoc casu currit ei tempus qui agere nō potest nisi hoc protestetur et alle. capitulū pastoralis. de off. ord. in fi. et c.

Titulus. De appellationibus. libro sexto

Lordi nobis:

Appellās ad papam in iudicio vel extra appellare debet in scriptis et causam exprimere et apostolos petere si vult, et si petit appellatus, principales per se vel procuratores instructos super principali accedere debent ad papam. In appellationibus a sententia diffinitiva interpositis nil mutatur, demum appellanti et appellato constitutiones non servantur imponitur pena. Flo. gl. que arguit pro et contra, et querit an ista decretalis etiam habeat locum in ordinario.

Legitima.

Iudex qui recusatur statuiere potest arbitris competentem terminum ad finiendam causam recusationis quo elapso si finit non fuerit in principali procedit. Et di. glo. q. si competentes terminum non assignauerit locus est appellatiōi.

Romana.

De officiali episcopi non ad episcopum sed ad archiepiscopum appellatur, hoc primo. Secundo dicitur q. de subdito episcopo ad archiepiscopum sed ad episcopum appellatur, nisi aliud esset de consuetudine. Tertio dicitur q. archiepiscopus causas appellationis ad ipsum interposuit non debet committere vel partes citare nisi in appellatiōe probabilis causa sit expressa. Quarto dicitur q. si negetur per appellatiōem negocium de uoluntate non inhibebit archiepiscopus iudicem principalis cause procedere nisi prius de deuotione constiterit. Quinto dicitur q. si dicitur ex iniusta causa appellatum inhibere non potest, nisi prius recepta appellatiōe ut probabilis incipiat cognoscere de veritate cause. Sexto dicitur q. licet dicatur appellatum a diffinitiva in casu prohibito a iure ex quo de hoc cognoscere ceperit potest inhibere ne sententia executiōi demādetur. Septimo dicitur q. archiepiscopus in tertiam personam post inhibitionem suam in causa ad ipsum per appellatorem lata aliquid innouantem iurisdictionem exercere non potest. Octauo q. archiepiscopus appellantem in alijs causis a iurisdictione episcopi non potest eximere. Nono dicitur q. ab episcopis in causis in quibus temporalem habent iurisdictionem de iure debet ad archiepiscopum appellari, nisi speciale ius aliud inducat. Decimo dicitur q. censuram ecclesiasticam in appellantem prolatam per episcopum archiepiscopus reuocare non potest nisi partibus vocatis et causa legitime cognoscant. Undecimo et

ultimo dicitur q. ex quo archiepiscopus pronunciat male appellatum ante sententiam statim debet causam ad episcopum aut suffraganeum suum a quo fuit appellatum remittere. Nota glo. que inter cetera dicit que concurrere debent q. appellatiō non habeat locum propter notorium factum, q. quis sit confessus testibus conuictus et argumentis superatus. Item notat glo. quando citatus non debet comparere et quoniam sic, etc.

Ut super

Si iudex requisitus non tradit apostolos et postea procedit in causa non valet processus nisi appellatiōi renunciatum fuisset. Nota gl. que dicit q. in apostolis debet exprimi causa de lationis vel repulsionis.

Cum appellationibus.

Iudex appellatiōis inique appellantes ante finem remittere debet ad iudicem principale et in expensis condanare, et hoc si principalis iudex non detulerat appellatiōi, sed si detulerit non fiet remissio de necessitate. In appellatiōibus interpositis a diffinitiva antiqua iura seruantur. h. d.

Ab eo qui.

Si appellās infra triginta dies instanter non petit apostolos appellatiōi renūciat si iudex modo debito requisitus illos non tradat sed postea procedat, non valet et processus.

Non solum.

Innouata per iudicem post diffinitiuam sententiam a qua appellatum extitit reuocantur statim per iudicem appellationis etiam si ante appellationem fuerint innouata. Attēta vero post appellationem ante diffinitiuam sententiam non reuocantur nisi primo de veritate constiterit nisi post inhibitionem debito modo factam acceptata fuissent.

Concertationi.

Qui appellat extra iudiciū infra decem dies ex quo sciuit grauamen appellare debet, postea per remediū iuris communis audiatur sed non per appellationis remediū quod est notandū.

Appellatio.

Appellatiō iudici porrecta licet coram eo non fuerit lecta ex hoc impugnari non potest. Nota gl. que dicit hoc indistincte seruandū fore q. quando appellat a iudice siue sit in

iudicio. siue extra debet fieri coram iudice si haberi potest.

Si a iudice.

Si iudex a quo est appellatū a grauamēte et ad audiendū reuocatōez vel ad docēdum de huiusmodi grauamēte te citauerit cum iudex definierit tu⁹ esse cōparere nō teneris nisi solū ad h⁹ citatus fueris ad audiendū reuocatōez. Et si tūc non comparueris libere in causa procedere potuerit.

A collatione.

A collatione beneficii tibi facta p ep̄m et capitulū si ep̄s interfuit vt ep̄s ad ip̄m ep̄m appellare non potes. potes tamen ad eum appellare si interfuit vt canonicus. et c.

Licet ab.

Per appellatōez interpositā a diffinitua reuocari p̄t interlocutoria p̄ncipali negotio p̄iudicans alis non. Vide glo. q̄ ponit exemplū in dilatorijs vel in cōdēnationibz expensaz super eo q̄ in exceptione succubuit vel p̄pter aliam causam similem. et c.

Titulus. De appellationibus in cle.

Si a iudicibus.

Si a pluribz iudicibus fuerit appellandum et eoz copia simul haberi n̄ potest coram maiori pte est appellandus et apli peti debent et tūc valebit ac si coram omnibus appellatū fuisset. Et appellato terminus p̄fixus et dilatio legitime sunt faciēda.

Quamuis rigoz.

Sufficit aplos peti vno p̄textu sepius et instanter ad quos recipiēdos si iudex certum terminūz statuat appellans illos non petens in termino appellatōis renūciat Idē si iudex statuerit terminū iur̄ incertū infra quē appellās illos debite n̄ petiuit vel oblatos recipere renuit. et c. Flo. gl. q̄ declarat q̄lī ter faciendum sit cum aliquid mandatur fieri sub termino aliquo. et c.

Sicut appellationem.

Appellans appellatōez suam extra iudicialem infra annum psequi et finire tenet qd si iusto impedimēto cessante nō fecerit appellatio deserta censeri debebit.

Quamdiu.

Appellatōis prosecutio per cōpromissum vel als de p̄sensu partū suspensa impedit terminū ad psequendū appellatōez a iure vel ab homine statutū et iudex n̄ p̄cedere nisi viderit ex dilatōe piculū imi⁹.

Appellanti. (nere. et c.)

Non licet appellanti a grauamēte prosequi appellationem suam nisi ex causis in appellatōe exp̄ssis nec ex nouis productis aut de nouo pbandis p̄cessus p̄mi iudicis impugnari vel iustificari potest. Flo. glo. que docet vbi veritas pbanda sit hoc ē coram quo iudice.

Si appellatōem.

Appellatōez p negligentia appellantis desertam etiam si appellās aut appellatus eam psequantur nō ideo minus sententia censetur in rem transiuisse iudicariū. vide glo. que ponit vnam questionem.

Eum a repulsione

Non auditur appellās scōo a repulsione exceptionis pemptorie post sententiā diffinitiuā nisi pponatur ex eo q̄ prius repulsa fuit quia pponebatur inepte.

Titulus. De peregrinantibus.

Conquerente.

Qui peregrinatur ad curias manet sub apostolica protectiōe secur⁹ cum rebus suis. Nota gl. in fine que dicit q̄ quādo turbatur possessio absētis tūc seruus amicus proximus colonus in absentia dñi possūt petere vt possessio restituatur. Et vide hic abb. qui in dictis suis dicit quis hoc casus sit sub protectiōe apostolica. et c.

Titulus. de cōfirmatione utili vel inutili

Si quis.

Si super aliqua re ex certa scientia papē facta est cōfirmatio inferior iudex de re confirmata cognoscere non potest nisi fortiter litigiosa esset tpe cōfirmatōis vel esset notoriū cōfirmationem impetratam per fraudem.

De confirmationibus.

De confirmatiōe ap. nō est aliquatenus
iudicandū nisi h. pcedat de mandato sedis
apostolice vel certū sit p falsi suggestiones
pfirmationem fore obtentam. h. d.

Bone memorie,

Littere appellantis de sentētia retractā-
da irritāt cōfirmationē sententiē ab appel-
lante, tacita de appellatiōe obtenta nisi in
litteris appellantis de litteris pfirmatori
fiat mentio generalis. vide glo. que notat
quando littere reuocantur

Lum dilecte,

Innouatio pūlegior pfirmationē non
facit. Flo. glo. que dicit qsimil equitat rō
silia iura suadere videt. Item dī. q mult et
monachus possunt esse pcuratores.

Ad nostram.

Administratiōes nō pfirmant canon-
cis regularibz et idē in qlibet regulari. No-
ta glo. que dicit. q fauore religiōis mltā fi-
unt. Item summa est rō q p religiōe facit.

Porrecta nobis.

Confirmatio facta regularibz sup por-
tibz et administratiōibz vt eos quo ad vi-
perūt teneat nō valet nisi illa expisse et ex cer-
ta scientia dñi pape pcedat.

Examinata.

Cōfirmatio nūq facit vbi res pfirmat
ta non tenet. Flo. glo. que dī. q snia lata p
ius scriptū n tenet. sed bene snia lata ptra
ius litigatoris. Item dī. qd opat pfirmatio.

Venerabiles.

Confirmatio facta cū clausula si est pro
uide lata. zc. ex certa scientia intelligit fieri
si ponatur in papali littera series rei pfir-
mate. Nota. g. que querit an hoc casu etiā
instrumentū debet ppositiōis exhiberi apd
iudicem. Et glo. dicit q nō. quia eo spō q
ppositio est per papam confirmata videt
p papam instrumentū publicatū.

Sua nobis.

Si legatus vnā ecclesiam alteri contu-
lit p hoc nō p iudicatur dyoc. etiam si illa
collatio i forma cōmuni a papa fuerit con-
firmata. Nota glo. satis notabilem q dīc.
q si vnusquisq iura sua illesa non seruantur
zc. Item dicit papa. nec honorem meū de-
puto in quo fratres meos honorem suum
perdere cognosco. p. c. dī. in. c. Ecce. zc.

Expliciūt summarii casus secundi li.

Incipiūt casus sum- marii librorū decre- taliū sexti et clemen- tinaz. li. tertii.

Laici.

Laici nō debent stare neqz sede-
re iuxta altare qñ sacra ministe-
ria celebrant Et ad orandū et ad
cōmunicandū pateat laicis sancta sancto-
rum. vide glo. q sup isto videt se fundare in
consuetudine.

Clerici arma.

Clerici portātes arma et vsurarij excōl-
cent. Flo. glo. q dī. q ex iusta causa clericus
pōt licite arma portare vt. si. p. loca psculo
sa sit trāsiturus tūc ppter tēore latronū ar-
ma portare pōt licet pcutere nō debeat.

Ut quisq p byter.

Pref byter q regit plebē dz secū habere
vnu clericū q secū cantet et eplam et lectio-
nem legat et q possit scholas tenere et parro-
chianos in simbolo docere.

Si quis ex clericis.

Si quis clericus cōmā relaxauerit ana-
thema sit. Item ex. c. sequenti casus est. Cleri-
ci neqz cōmā nutriāt neqz barbaz p tendāt
Flo. glo. que dī. q habet semel susceptus
nō licet dimitti nisi ex iusta cā. et glo. ponit
psus. Tuti? vt peterem laici sub imagine
romā. Fas fuit vt sinerē luxuriari comaz.

Clericus si tonsura.

Clericus non tonsuratus pōt ducere vx-
orem et coronā deferre nec pōt vxores suā in
vstra sua dimittere. Flo. glo. q hic arguit q
clericus vxorat? pōt deferre coronā. zc.

Clerici.

Clerici qui cōmā nutriūt etiā inuiti a su-
is archidiaconis tondeant. Flo. gl. q qñ
inuit? cogendus est ad bonū et pcpue ad
id quod iaz suscepit. et arguit glo. qñ bene-
ficiū transfertur in inuitū.

Donasteria.

Clericus sine causa frequentans sancti
monialium. monasteria p epm arceri debz vt
desistat. q si nō fecerit a beneficio ecclesia-
stico reddatur immunis. Quod si laici h
fecerint excommunicatōi subdantur. Nota
glo. q dicit q illud dicitur frequenter fieri
qō sit duabz vicibz. z alle.

Quoniam.

Iuxta redditū qntitatem z etiam expē
sarum. sunt clerici in certo numero in eccle-
sia instituendi. Itēz dī. q regulares ad cō-
munē vitā sunt cogendi. Nota glo. que dī.
q in facultatibz estimandis habēda est ra-
tio expensaz.

Cum ab omni.

Delegatus pape ppter expensas victua-
liū nihil debet a litigantibz recipere nisi no-
mine assessor. Flo. h glo. super verbo ab-
stinere q tēgit an liceat alicui redimere ius
suū. z alle. Itē gl. determinat qn iudex p-
aliquid recipere z qn non.

Deus qui ecclesiam.

Solēntas habitus religionis ex cā p-
a dño papa remitti. Nota gl. que dī. q ho-
mines diuersaz pfectionū non debēt ēē in
vno monasterio. Itē q qlibz dī se pforma-
re moribz eoz cū quibz vult. Item dicit q
canonicus regularis p- fieri eps in eccia se

Cum decorē. (culari.

Ludi laicorū p-tertu p-uetudinis nō de-
bent fieri in ecclesiis. Nota q larue dicun-
tur deformitates hominū qn. s. p admissio-
nem alie coloris facies hominis deforma-
tur z h fm abb. Nota glo. que tēgit q ludi
in eccia admittuntur.

Ut clericorū.

Ista decretalis punit clericos incōtinē-
ter viuētes. z etiā p-atos q ppter pecunia-
riam penaz sustinēt clericos in fornicatiōe
viuentes simili pena. Itē nota tex. q dicit
quos timor dei a malis non renouat. Itēz
notat hic ab. ex fine tex. q plus peccat v-
ratus adulterans q sacerdos in fornicati-
onem incidens.

A crapula.

Clerici se in gurgitare nō debēt neq in
ebriari z si contra fecerint puniunt. Flo. h
tex. q notabiliter dicit q ebrietas mētis in-
ducit exiliū z libidinis puocat incentiuū
Item vide glo. q ponit metru. Qratū. Fe

cundi calices quē nō fecere dīsertū. Insur-
gunt rīxe tunc paup cornua sumit. Item
dicit vnde dicitur ebrietas.

Clerici officia

Hic tredecim ponunt capstula ad q ser-
uāda clerici de p-ilio astringuntur. Inno.
dī. q istud capstulū loq-ur de honestate. z
fm ab. sic summatur. A negocijs p-rijs lu-
dis vestibz ac ornatu minus honesto p-
cipit clericos abstinere z habitu honesto vt
cuius varietatē in pluribz expmīt z attestat.
h d. Nota glo. q tēgit an p-istū in alea pos-
set repeti. Itēz dī. glo. q mediū spectandūz
est. Itē glo. multū tangit de vestibz.

Ex litteris pontifici.

Clericus negociās post admonitiōem
epi p-ist in suis possessiōibz p-ilegiū cleri-
corū. Flo. glo. que dī. q frustra auxiliū legi-
zē. Item q bona clericorū gaudēt p-ilegio
si clerici alias negociacion. nō imiscuerint.

Titulus. De vita et honestate clericorū. li. sexto.

Clerici.

Clericus loculator anno vel tertio mo-
nitus nō desistēs ipso iure p-ist p-ilegium
clericale. Flo. g. q dī. q dicuntur loculato-
res. q goliardi. z qui dicuntur bufones. et
oēs tales clerici existentes p-ist p-ilegiūz
suū z glo. dicit rōez qz vilitas vite nō parit
eos p-ilegio gaudere. Itē gl. arguit q an-
nus est breue tempus.

Titulus. De vita et honestate cle. in Cle.

Diocesanis.

Ista de. punit clericos plugatos z ali-
os psonaliter et publice carnificiū. z taber-
niz officii exercentes q p dyocesanos no-
minatiz a tertio moniti illud officii nō di-
mittūt. vel illud dimissum reassumūt z ex-
citāt etiā dyo. p alios clericos q seculares
actū exercent. z no. g. q interpretat terminos

Quoniam

Ista demētina pmissio exordio. pmo pu-
nit clericos beneficiatos vtentes publice
virgata vel partita veste. scdo punit dyaco-
b

nos ⁊ subdiaconos, tertio omnes clericos tonsurā publice cū tali veste portantes. Quarto hūc dignitates psonatū, beneficiū curatum ⁊ sacerdotes ⁊ religiosos publice portantes talem vestem vel insulam. Quinto puniunt omnes p̄dictos vtentes tabardo notabiliter breuit integre forato. sexto certas caligas clericis interdicit. No. glo. que notabiliter dicit de tonsura siue corona clericali ⁊ de signato ipsius.

Titulus De cohabitatione clericorum ⁊ mulierum extra.

Inhibendum.

Suspecte mulieres cū clericis habitare nō debēt etiā si alias a canonibz sint p̄cesse No. glo. que dī. ille mulieres habitare possunt cū clericis cū q̄b naturalē fedus nō p̄mittit aliq̄d seculi. id est mali suspicari.

Si quisquam.

Sacerdos de fornicatione suspectus si post trinam monitiōem cū fornicaria suauiter q̄cūq; alia muliere suspecta fabulari aut p̄uersari repertus fuerit excoḡicatiōi subdatur. vel sic fm̄ Panormitan. Excoḡicat clericus q̄ a suspectaz mulier colloquio nō desistit vel eoz p̄sortio. No. glo. q̄ dicit q̄ nomie sup̄ior inferiorē intelligunt.

Clericos.

Clerici suspecti de p̄urio ⁊ cubinas ab iurare nō debēt. No. glo. q̄ h̄ dicit illud nō est alicui iniungendū per iuramentū quod verissimile sit q̄d nō debeat seruare. Itē ⁊ pena vnus debet eē metus alterius.

Sicut ad extirpandas.

Subdiacon⁹ a se nō remouēs suā fornicariā p̄ monitiōem suspendit ⁊ si durante suspensiōe eam detinere p̄sumpserit a beneficio p̄petuo remouebit. No. glo. q̄ dicit de suspensione.

Super eo

Excoḡunicatus nō exp̄mēs causaz sue excoḡunicatiōis pro absoluto nō habetur licet litteras absolutiōis ostendat. de isto vide glo. ⁊ allegat.

Si autem clerici.

Si clerici fornicari post trinam moni-

tiōem se non corrigant recte possunt ab ep̄o spoliari beneficio. Nota h̄ glo. sup̄ verbo spoliare. quia vbi nō adicitur tempus intelligitur perpetuo. ⁊c.

Vestra duxit.

A clericis ⁊ p̄sbyteris quāq; fornicariis q̄dū ab ecclesia tolerant nec habent op̄is euidentia licite diuina mysteria audiantur ⁊ alia recipiantur ecclesiastica sacramenta. A notorijs vero abstinendū est nō p̄pter sacramēti defectū sed ad ip̄oz fornicatorū emendationem. h̄ dicit. Nota glo. que distinguit inter triplex notoriū. s. facti iuris et suspicionis.

Tua nos.

Per dicta testiu non iuratorū fornicatio nō pbatur. No. glo. que dicit q̄ presumitur de vita alicuius ex dictis eorum cum q̄bus conuersatur. Et presumitur probata fornicatio ex eo q̄ q̄s suspecta h̄z in domo

A nobis tua.

Ep̄s non debet p̄mittere mulierculas cum clericis habitare nisi tales fuerint cū q̄b naturalē fedus nihil p̄mittit criminis suspicari. No. g. q̄ arguit h̄ d̄ capitulo p̄mo

Quesitum.

Propter fornicationē non notoriaz nō respuuntur officia clericorum. Nota textū notabile qui dicit aliquē esse suspensum p̄pter mortale peccatū quo ad se ⁊ nō q̄ ad alios. Et dicit glo. q̄ licet aliquis sit criminis nō debet in officijs euitari quādiu ab ecclesia toleratur

Titulus De clericis coniugatis.

Si quis.

Clericus infra subdiacon. ordinē exiis si vxorem legitimā duxerit ⁊ beneficiat⁹ fuerit p̄pellendus est vt vxorē teneat et beneficium dimittat. vide glo. que dī. q̄ quis ip̄o facto p̄dit p̄uilegium suū. ⁊c.

Sane.

Clericus coniugatus ad ecclesiastica beneficia aut ad sacros ordines. aut ad ministraciones ecclesiasticas nō admittit nisi p̄petuā voueat castitatē ⁊ cū vnica p̄traxerit virgine. Nota glo. q̄ tangit an corrupens vxorem suam anteq̄ eam ducat posset pro

moneri ad ordines.

Quod a te.

Clerici infra subdyaconatu. Instituti si uxores duxerint et ecclesiastica beneficia dimiserint prout bona per ipsos ad ecclesiam deuoluta re petere et ecclesia de illa sine contradictione re stituere. Et de isto vide glo. sup verbo re/ dire. Nota q. immundicia quo ad uxorem di citur castitas de q. vide h. glosam.

Sane sacerdotes.

Episcopus potest dispensare cum clerico qui matrimoniu contraxit cum p. gine et intellige idem cum sacerdote qui contraxit de quo glo. disputat et iura per contra allegat.

Diversis falla.

Clerici in minoribus instituti q. ducunt ux ores sua si qua hant beneficia dimittere debent. Nota. rex. qui dicit q. citibara male p. cordat cum psalterio. Item dicit rex. q. vir cogitat quomodo placere debeat uxori sue. Nota glo. q. tan/ git q. coter p. s. uenit dici pluribus intentus minor est ad singula sensus. Item q. ad v. r. libet festinat neutrum. et c. Item glo. notat q. ar/ guit q. n. l. z. allicui venire p. factum suum proprium.

Lum olim.

Qui alius eligibilis est non impedit a pro/ motione ex eo q. ex legitimo matrimonio per patrem suum in minoribus institutus tracto et postea in sacerdotio apud grecos p. tinua/ to natus compbat. Nota glo. que dicit. hoc casu multa de p. s. u. ordine.

Johannes nobis.

Clericus coniugatus non beneficiatus non co/ gitur deferre tonsuram clericalem ex q. in e/ ipm uxorem suam posset scandalu generari. Nota glo. q. arguit per et an et q. clericus per dicit privilegium suum portando coronam vel non et q. n. habet spem redeundi. ad ecclesiam. et quando non. et alle.

Lum decorem.

Casus fm panorum uxoriati non admittu/ tur ad ecclesiasticas dignitates per ipsos di/ missas. q. p. dictas sine scandalo qui et ma/ lo exemplo retinere non possunt. Item p. p. ter scandalu repellit quis a beneficio.

Ex parte tua.

Coniugatus a talibus et collectis non ex/ cusatur nec res sue gaudent privilegio cleri/ cali. vide glo. et nota eam.

Ut consultationis.

Clericus effectus miles potest renuñciare p/ privilegio clericali. Nota glo. que arguit r. di/ cit q. p. p. ter etatem quis non debet tonsura/ rari. Item dicit h. ab. q. id q. d. hic d. de mi/ lite dicit per etiam de q. libet alio n. beneficiato.

Titulus. de clericis coniugatis li. sexto

Clerici.

Si clericus coniugatus ferat habitu et ton/ suram clericali privilegio gaudet alius non. vi/ de glo. que dicit si essent bigami omni pri/ vilegio clericali essent denudati nec possunt etiam portare tonsuram. vt. s. e. li. de biga/ mis in. c. altricacionis.

Titulus. de clericis non resi. extra.

Non liceat.

Non licet episcopo de sua ciuitate transire ad aliam cum episcopus inuentus sit qui de maio/ ri ciuitate transiret ad minorem. Nota hic dubia interpretari in peiorem partem.

Ex gestis.

Prefbyter deferens ecclesiarum suarum ad q. n. quenniu et monitus non rediens a sua di/ gnitate deponitur. Nota q. quantuncumq. vagabundus discurrat ab ecclesia sine mo/ nitione preula p. uari non debet.

Quia nonnulli.

Talis debet dari ecclesia q. ipam potest regere per seipm alius p. det ipam. et p. feres lar/ giendi p. tate p. uatur. nota quibus modis di/ citur dignitas. Item nota glo. que dicit. q. b. ius comune est q. q. s. debeat cohabitare si ne deseruit ecclesie in qua institutus est et alle. ad hoc iura.

Relatum est.

Non residere in ecclesia impendit p. mouen/ dum et deicit iam p. motu. Nota glo. que dicit q. clericus sine licentia sui p. lati abesse non de etiam ex iusta causa siue causa studiorum. vt hic p. t. z. siue alijs iustis ex causis. puta p. grinationis

Fraternitati.

Episcopus non debet clericu alterius dyoces/ sine litteris commendaticijs recipere nisi sup/ b. habuerit apostolice sedis mandatu. no. g. q. docet q. si licet commendatice siue d. missorie
b. z

Conquerente.

Qui hz sufficiens beneficium vel qui non vult eccie deservire. beneficium nō pōt ab ecclia vendicare. nō. q̄ in hoc p̄bo sufficiencia plura sunt cōsideranda, scz nobilitas et scia. quia tales persone maioribz redditibz sunt honorande. rē.

De cetero.

Qui est in finitio ep̄i pro p̄nter reputat q̄ ad p̄ceptiōez b̄nificij et eccie fuisse intelligit Idem dī. glo. de illo q̄ est in servitio pape Itē tangit glo. de studentibz in theologia

Ex parte.

P̄relat⁹ ad decem annos deserēs suam ecciam si monitus nō vult i ea residere ip̄a p̄t puari. idem de q̄cūqz simplicī. nota glo. q̄ dicit q̄ etiā vagabūndus citari debet si i ueniri non p̄t in eccia quā deseruit. rē.

Qualiter.

Archiep̄s p̄la temeritate ultra q̄dr̄s nū suam deserens ecciaz p̄ capitulū vocatus infra mensem nō rediēs capitulū auctoritate pape aliū p̄t eligere. nota gl. que ponit vñū notabile q̄ tps receptiōis litteraz inspiciendū est.

Inter quattuor

Clerici qui sine iusta causa ecclias deserunt sine p̄sensu ep̄i si p̄gruo tpe expectati non redierint illis p̄nt puari. nota glo. que dicit q̄ clericus etiāz absens ex iusta cā d̄z petere a suo ep̄o licentiam et h̄mōi clerici q̄ sic deserūt suas ecclesias de facto appellāt

Et tunc denotiōis.

Traditur hic forma fm quā debeat absens clericus ad ecciam reuocari si non inueniatur vt in p̄ncipio quia d̄z tribz edictis ad ecciam suā citari. Et si inueniatur debz p̄cedi contra eū vt in. s. cōtra eos. Et dicit glo. q̄ ista decretal. loq̄tur t̄m in p̄lat⁹ ad ministratiōez b̄nificiis. Itē glo. arguit q̄ q̄ deponit restituere q̄n̄z nō potest et al. p̄cor. qd̄ est notabile.

Tunc fraternitatis.

Bonū studiū in castris et villis nō p̄sumit eē et iō nulle residēte p̄pant. Ro. gl. q̄ dī. q̄ in regiis ciuitatibz et non in castris siue in villis sunt iura studenda.

Ex parte tua.

Fingitur in ecclesia residere q̄ iura p̄se-

quit sue dignitatis. Ro. g. q̄ dī. q̄ q̄s q̄n̄qz fingit residens q̄ nō est. Item q̄n̄qz d̄z p̄ns q̄ in ortis est. Item q̄ est in puincia p̄ p̄nti reputat. Itē q̄n̄qz fingit monach⁹ q̄ nō est.

Cum dilectus.

Statutū factū ē nō residentes nō ligat ab̄ntes ep̄ntes familiares pape. qz illi censent obsequales et se exhibēt vniuersis. Nota glo. q̄ dicit q̄ p̄pterea eoz p̄ditio deterior eē nō d̄z ymmo tunc gaudent p̄uilegio.

Ad audientia.

Qui infirmus est et etiāz ille q̄ est in ep̄i seruitio residere in eccia fingitur. et ter. sub iungit rōez. Ro. g. q̄ dī. q̄ afflicto nō est addenda afflictio. Item q̄ famuli infirmi nobis seruire intelligunt.

Cum ad hoc.

Licētia ab eccia etiā a ro. pon. vt non teneant residere in ec. ad residēdū per p̄latos p̄pellunt si nō sunt sufficientes in ecclis seruitores. Ro. g. q̄ dī. q̄ successor p̄t reuocare illud qd̄ p̄decessor statuit in p̄iudiciū eccie et all. Itē gl. exponit illū terminū assisios et dī. q̄ assisij dicunt illi b̄nificiati q̄ nō sunt canonici q̄ seruire debent eccie nec vocant ad oēs tractat⁹ cū canonicis. Et dicunt assisij quasi assidui.

Clericos.

Beneficiati sine licētia ep̄i ad alterius ep̄i dyoc. recedētes si moniti nō redierint nec aliq̄s rōnabile p̄t derint b̄nificijs suis sunt puandi. Nota glo. q̄ dicit q̄ cleric⁹ siue sit absens sine licētia sui p̄lati siue nō pus monendus est vt redeat p̄usqz p̄uerur b̄nificio suo. Itē glo. distinguit inter illū q̄ ecclia suā dimisit. Aut eā h̄z p̄ derelicta vñ. Aut alia recepit ec. Et determinat q̄ q̄ ec. h̄z p̄ derelicta. puto qz m̄rimoniū p̄traxit. aut factus est miles vel loculator fact⁹ existit. nō sit vocandus. Si aut non habuerit. p̄ derelicta vocandus est.

Titulus. de clericis nō residen. li. sexto.

Consuetudinē.

Distributiōes q̄tidiane solū p̄ntibz qui intersunt diuinis dari debēt. p̄suetudine non obstante et q̄ aliter eas receperint non faciūt illas suas. et idem de distributiōibz q̄ dant p̄ anniuersariis defunctor. Ro. g.

q̄ querit ⁊ arguit an vadēs ad choꝝ p̄nci-
paliter p̄pter p̄ntiam vel denariū cōmittat
simoniam ⁊ ar.

Titulus. De preben- dis et dignitatibus. extra.

Ut nullus.

Hereditaria successio in ecclia siue in bo-
nis ecclesiasticis locū non habet. Nota. g.
que tangit in q̄b bonis clericus in testa-
mento siue sine testamēto disponere p̄t.

Non liceat.

Nō licet ep̄o clericos ordinare nisi ha-
ant alimonia. i. beneficia. q̄d si fecerit cleri-
cis sic p̄motis puidere tenetur. Nota. glo. q̄
dī. q̄ nomine clericorū oēs ī maiorib⁹ ⁊ mi-
norib⁹ ordinib⁹ existētes p̄tineat. ⁊ al. ad b.

Ratio nulla.

Illud q̄d pro p̄muni vtilitate datū esse
cōsideratur p̄p̄is cuiusq̄ vsib⁹ applicari nul-
la ratio p̄mittit. Nota. glo. que p̄dicta expo-
nit dīcēs. illud q̄d est ecclie nullus debet si-
bi p̄p̄ium reputare.

Episcopus si.

Ep̄s nō dīz aliquē sine titulo p̄mouere
ad ordines q̄d si fecerit dīz sibi puidere. no-
ta glo. hui⁹ capituli q̄ dīcit de clerico p̄mo-
to sup̄ p̄rimonio suo. q̄d talis censet in per-
sona ⁊ rebus p̄uilegiatus p̄uilegio clerica-
li. quia de foro ecclie factus est. licet eccliam

Quia in tm̄

(non habeat

Clerici non debent h̄re p̄les ecclias ⁊ si
habuerint ep̄s h̄ emendare debet. Nota. g.
q̄ notabiliter q̄rit q̄d si quis h̄z plura bene-
ficia p̄ disp̄satoꝝ nūq̄d vocabit ad capitu-
lum vtriusq̄. Itē dīcit glo. vbiq̄q̄ res est
agitur rei vendicatio.

Lum teneamur.

Nō tenet q̄s p̄ litteras apostolicas ali-
cui bebeni beneficiū puideri si in sp̄is l̄ris
de beneficio q̄d h̄z nullaz fecerit mentionem
Nota glo. q̄ videt dicere q̄ cauti⁹ sit facere
mentionē etiā quantūcūq̄ exigū sit be-
nificiū ⁊ alle. Itē glo. dī. q̄ p̄pter scandalū
q̄q̄q̄ receditur a iure.

Referente.

Habenti duas ecclesias episcopus p̄t

et dīmittere vnaz quā voluerit eligere. No-
ta glo. q̄ dīcit de appellatioe omīssio medio
Item dīc q̄ archidiaconus p̄t excōscare.
Itē dīcit q̄ habenti dare est p̄dere.

Mayoribus.

Non debent b̄nficia maiora secari nec
minora p̄mutari. vel sic fm̄ panor. Prebē-
de ⁊ dignitates nō debēt diuidi nec etiā
p̄mutari. h. d. Nota glo. q̄ dīcit q̄ idē iuris
est in p̄uis ⁊ in magnis ⁊ ita iudicabis p̄
vū sicut magnū. Itē gl. dī. q̄n p̄benda p̄t
diuidi ⁊ quō p̄mutatioes p̄cedere debent.

Relatū est.

Canonico sine p̄benda recepto tenet re-
cipiēs q̄ cito poterit puidere. Nota tex. q̄
dī. q̄ nō est p̄gruū vt p̄benda careat q̄ ī ca-
nonici nō sciunt eē recepti. Nota glo. que
tangit q̄n p̄missio fieri potest ī b̄nficialib⁹.

Auaricie.

Certos clericorū vel incertos redditus
nō p̄t regulares p̄ se in suis ecclis mī-
norare. Nota gl. que tangit q̄n ep̄s potest
diuidere siue minuire reddit⁹ vni⁹ ecclie et
partē alteri p̄ferre. idem tangit de monaste-
rijs ep̄o subiectis.

Significatū.

Vacante p̄benda p̄t capitulū sibi on⁹ im-
ponere honestū ad q̄d p̄bendari⁹ teneatur
h. d. Nota glo. q̄ tangit an ⁊ q̄n pactū p̄t in
sp̄ualib⁹ interuenire. Nota tex. q̄ videt ad-
mittere q̄tidie sacerdotē posse celebrare ac
etiā tales opas posse locare q̄ suis expens
nō cogitur h̄ facere. Itē q̄ p̄t recipere pe-
cuniā vt celebret.

De monachis.

Hic tradit qualiter ep̄i debēt ponere vi-
carios in ecclis q̄s p̄ se nō regūt. Et p̄u-
dere q̄ monachi nō ḡuent vicarios q̄ ho-
spitalitatem seruare non possint. et loq̄tur
de ecclis que spectāt ad monachos quo
ad t̄palia. vel sic fm̄ ab. Ad p̄ntationē reli-
giosorū in eorū ecclis null⁹ debet institui
p̄ ep̄m nisi prius ei p̄grua portio redditū
assignetur. h. d.

Ad hec.

Omni rationi est p̄trariū vt vn⁹ cleric⁹
in vna vel diuersis ecclis p̄les dignitates
vel p̄sonatus obtineat cū singula officia ī
ecclis assiduitatē exigāt p̄sonaz.

P̄terea.

Habēs etiā in diuersis ecclesijs duas di-
gnitates p̄t p̄ archiep̄m suū p̄pelli vt d̄yna
quā maluerit altera dimissa sit p̄tenc? Flo-
ta glo. q̄ arguit q̄ canonic? regular? p̄t fie-
ri archidiacon? z alle. c. Qd̄ dei timorē, de

Lū nō īgres. (statu reglā.

Ab electiōe p̄lati quē mibi elegi vel quē
ad eccliam mibi subiectā elegi fm̄. Bern̄.
resilire possuz si nolit in ecclia ad quā elect?
fuerat residere. vide glo.

Lum secundū.

Ordinat? p̄ ep̄m ad sacros sine titulo te-
netur ep̄s p̄uidere donec titulū habuerint
Flo. tex. q̄ in se est multū notabilis. dī. ei in
p̄n. q̄ altari seruit. zc. Item ad quem spe-
ctat onus z emolumentū. Flo. glo. q̄ tan-
git qm̄ successor obligat z qm̄ non.

Inter cetera.

Qui confert alicui p̄bendā quā sibi cō-
ferre n̄ poterat in aliq̄ ecclia tenet q̄scito in
eadē ecclia sibi de alia cū vacauerit p̄uide-
re. Flo. glo. sup̄ p̄bo de iure q̄ si ep̄s con-
cessisset mibi bñficiū qd̄ mibi p̄cedere non
potuit tenet mibi aliqd̄ p̄simile. Item dīc̄
q̄ nos bñficijs adiunari p̄uenit nō decipi.
Itē q̄ in necessitatib? nemo liberalis est z
glo. alle. p̄cor.

Lum iam dudum.

Qui multa opponit electo q̄z qd̄libet p̄
se sufficit alteri tñ p̄bare tenetur. Flo. gl.
q̄ dī. q̄ auaricia a p̄mortōe repellit. Itē dī.
glo. de patientia. s. q̄ multa p̄ patientiā. zc.

Dilectus filius.

Recepto in canonicis q̄scito se facultas
obtulit debetur p̄benda z interim q̄dā
anas distributiōes habebit. Flo. glo. q̄
dīc̄t q̄ donatio sine sentētia in parte tenet
z in parte nō. Itē gl. notat q̄ ponit formaz
p̄missiōis siue electiōis ad p̄bendā vacaturā

Tue fraternitatis.

Duo nō debēt recipi ad vnā p̄bendam.
Flo. glo. q̄ dīc̄ q̄ electio facta ad impo-
tū clamorē nō valet. z alle. glo. c. Qd̄
de electionib? z. c. Viramur. lxi. dī.

Nisi essent.

Si duo electi ad vnā p̄bendā siue di-
gnitatē p̄promittūt in iudicē p̄t iudex ele-
ctionē vni? p̄firmare z alteri ad vtrā p̄ bo-
no pacis z p̄cordie certos fructus atq̄ pe-
cunias assignare. Flo. glo. q̄ dīc̄t. q̄ ex qm̄

titate p̄sone p̄sumit factū licitū vel illicitū
Item q̄ q̄s simul p̄t eē iudex z arbiter.

Pro illoz.

Priuillegiati sup̄ certo numero canoni-
cor? si aliq̄e vltra numez receperint p̄t ipe
trātē a papa de nūero opponere n̄ p̄nt. no.
glo. q̄ dī. q̄ q̄ semel facit p̄tra p̄uilegiū suū
sibi p̄iudicat in illo. z alle. p̄cor.

Tuis questionib?.

Clerici p̄nt ad titulū sui patrimonij or-
dinari. Flo. glo. q̄ facit q̄stionem q̄ si patri-
monij clericī periret igne vel alluione et
glo. determinat q̄ ep̄s debeat ei p̄uidere in
bñficio ecclesiastico qz cū isti ad seculū redire
nō possunt. redūderet in obprobriū ordi-
s clerical. Itē q̄ cleric? d̄z sustētari de p̄mo-
nio z als ep̄s ip̄m p̄mouere nō d̄z qd̄ si fe-
cerit tenet ei ad supplementū. s. e. c. c. u. fm̄

Accedens. (aplm.

Cleric? absens p̄ aliuz vel ali? magis p̄
ip̄o poterit de ecclia inuestiri. vel sic fm̄ ab.
p̄t q̄s inuestiri de bñficio p̄ absente.

Dilecto filio.

Instituit? in aliq̄ ecclia a legato p̄tra ius
nō p̄t bñficiū obtinere. Flo. tex. in fine qui
dī. q̄ res inter alios acta. zc. vide. glosam
q̄ dīc̄t q̄ osculū est signū p̄sentis.

Vacate quada.

Vacate vna p̄benda due de ea fieri p̄nt
si duob? ei? facultates sufficiāt. Flo. tex.
z glo. que declarāt qm̄ de vna p̄benda p̄nt
fieri due. Itē qm̄ q̄s p̄t venire p̄ factū suū.

Dilectus.

Si papa mādāt ei ad quē spectat colla-
tio q̄ bñficiū p̄ferat alicui collatio p̄ eum
alteri facta tenet ipe tñ ex trāsgressiōe pu-
nitur. Flo. glo. q̄ declarat an tēp? impe-
trationis vel receptionis litteraz inspiciē-
dum sit z querit.

De multa.

Personatuz vel bñficiū curatū hñs si
fm̄ tale recipiat vacat p̄mū ip̄o iure. z si se-
cūdū retinere p̄tenderit eo p̄uabit. p̄ p̄mo
Secūdo dīc̄t. Si is ad quē spectet colla-
tio p̄oris bñficiū illud infra. vi. mēses non
p̄tulerit pena duplici de qua in lra punit.
Tertio dīc̄t Lū sublimib? p̄sonis z litte-
ratis circa pluralitatē bñficioz papa dīc̄t
pensat cū ratio postulat.

Grave nimis.

Ecclesiastica beneficia preferenda sunt dignis et clericis ydoneis et honestis nec preterites respicere debet affectione carnalem. Et si secus fecerint puniuntur ut in tex.

Extirpande.

Rector ecclesie non obstante consuetudine episcopi vel patroni de redditibus ecclesie debet sufficientem portionem habere, et prout est pro curia ecclesia rector non residens in ea nisi sit annexa dignitati vel prebende quo casu debet habere perpetuum vicarium. In fine prohibet puentus ecclesie sic in fraudem dare.

In lateranensem.

Regulares ecclesias vel decimas a laicis sine dyocesanorum consensu recipere non debent. Excommunicatos vel interdictos ad divina admittere non debet in ecclesiis que ad temporalia subiectis eis instituere vel destituere non debent, sed prestantur dyocesanis instituendis ad eas viros ydoneos.

Licet nobis.

Qui percipit prebendam in absentia distributiones cotidianas non habebit. Nota glo. que optime distinguit de prebendis et cotidianis distributionibus. Item dicit ubi dominus largus est, etc. Item dicit quod beneficium principis potius debet ampliari.

Exposuisti.

Potest episcopus prebendas pro curialibus ecclesiis augmentare. Nota glo. que tangit quod utilitas et necessitas potest frequenter inducunt dispensationem. Item ex necessitate quis potest habere duas ecclesias.

Dilectus filius.

Licet ecclesia ex donatione laici beneficium preberet tenet illius beneficium impetratio de hoc mentione non habita. Vel sic. Siue sit clericus siue laicus qui iura spiritualia habet se de eis pape respondere tenetur.

Super inordinata.

Qui volunt et possunt servire in ecclesiis debet ydoneus ad beneficia reputari. Nota glo. que dicit quando quis dicit puer quando scilicet est infra septimum annum et quando est ultra et dolicapax potest servire ecclesie, etc.

Eum causam.

Pro una prebenda reintegranda alia divisa non debet. Nota glo. que dicit quod preben-

da dividi non debet sed integra conferri. Item dicit quod sectio aliqua fuit prebendarum que tollerari non potest quousque reintegretur.

Venerabilis.

Legatus de latere potest prebere prebendas ad collationem summi pontificis devotus. Nota glo. que dicit quod non sanguine sed vite meritis beneficia sunt conferenda. Item dicit glo. quod dominus in apostolos elegit nobiles et ignobiles.

Eum olim.

Cui datur potestas prebere simplex beneficium dignitate prebere non potest. Nota glo. que dicit quod eadem ratio que movet de legante debet movere etiam de delegato, etc. alle, ad hoc iura, etc.

Titulus de preben. et digni. li. sexto.

Suscepti.

Ad presentationem religiosorum etiam exemptorum non debet in ecclesiis ipsorum rectores institui nisi primo tantum eisdem assignet unde incumbenda onera subire possint et congrue sustentari nec valet contraria consuetudo, nota glo. in fine que dicit de consuetudine que est contra salutem anime.

Licet ecclesiis.

Beneficia vacantia in curia aliter quam papa prebere non potest, quod si fecerit irrita est collatio. Nota glo. que dicit quod illa que specialiter nota sunt digna nisi specialiter exprimentur neglecta intelliguntur.

Statutum.

Si papa beneficia vacantia in curia non preberet infra mensem die vacationis illi ad quos collatio pertinebat poterunt illa conferre. Nota glo. que dicit quod ille qui nescit potestatem expedire non habet. Item papa potest rei sue additionem imponere quam vult.

Quamvis.

In beneficiis vel impetrationibus ad beneficia per petitionem usque ad certam summam pensio non debetur. hoc primo. Per ecclesias civitatis vel dyocesis non prebenditur cathedralis sed per ecclesias provincie metropolis, et cathedralis, et relique includuntur.

Lum de beneficio.

Lū mandatur alicui puideri de aliquo beneficio p clericos seculares regi cōsuetō debet puideri de illo qd legitima pscriptiōe ppleta p seculares fuerit rectū licz monachi antea vel p pdictū repperint bñficiū.

Sup eo.

Habere psonatū cū cura z pbendaz cui annexa est proclialis eccia nō est p collū generale. Flora gl. que tangit de psonatu z de dispensatione z q accessorii sequitur naturam principalis.

Lum cui.

In impetratiōe beneficiorz inspicit data nō p̄sentatio vel receptio. Flo. glo. q dicit q multū differūt pferre z mandare conferri z dicit satis notabiliter de p̄uentiōe.

Si pro clericis.

Per lras ap. nō facientes de defectu ordinis mentiōez p̄ impetrati de curato beneficio puideri. ad ordinēs tñ se faciet p̄missis t̄pibz p̄moueri. Flo. glo. que dicit q t̄p̄ tuoz requirunt in p̄mouendo. scz scia. mores. etas z ordo. z habēs defectū in istis n̄

Si enī sup.

(p̄mouet.

Si papa alicui in p̄ferendo bñficiū suaz impartit auctoritatē talis auctoritas opat q papa censet illud bñficiū contulisse licet legatus litteras dederit.

Mandato nostro.

Si tibi mādāt vt alicui p̄uideas de beneficio spectate ad tuam vel alteri collationem de beneficio qd p̄mo vacabit siue p̄tineat ad tuaz vel alteri collationē p̄uidere

Si clericus.

(debes.

Si clericus cui mādabāt p̄uideri de pbenda p̄mouacate z in aliqua eccia negligit petere pbēdā sibi debitā z quāq̄ canonicatū receperit extincta est grā. Si at sibi auctoritate apl̄ica fuerit collat⁹ canonica. tunc habebit pbendā cuz null⁹ est ibi expectas auctoritate apl̄ica.

Hū qui auctoritate.

Hū q auctoritate apl̄ica in aliq̄ eccia in canonicos sunt recepti debent in pbendarum assensu ceteris ante ferri legatorz v̄l aliorum quorūcūqz auctoritate receptus antea in eadem.

Si postquam.

Si post gratiā mibi factā a papa de ca-

nonicatu z pbenda boni. canonici s̄ iſgrantes z iſgranti pbendā p̄ferūt postea vacantem nō tenet collatio. Flora glo. que dicit de inspectiōe t̄p̄is date.

Dudū venerabili.

Si papa dat licentiā legato suo recipiēdi ap. auctoritate resignatiōes bñficiorz legatiōis sue libere i manibz suis factas z illa bñficia p̄ferēdi. Scdo dicit si papa de p̄dicta p̄tate n̄ habita mentiōe canonicatuz z pbendā si vacat v̄l q̄ p̄mouacauerit in aliqua eccia legatiōis mibi p̄ferat. Tertio si canonicus ipi⁹ eccie renūciat z legat⁹ etiaz iſgrans collationē mibi factam p̄fert tibi pbendam p̄dictam non tenet collatio legati s̄ mibi illa pbēda debet. Flora tex. q dicit d̄ seruo calēdario q post mortē dñi mutuo

Quia sepe.

(dat pecuniā.

Scdus q ipetravit dignitatē z pbendaz p̄fert p̄ori q solū pbendā ipetraverat si pbenda dignitatē est annexa als n̄. Flo. gl. q ponit certos casus in qbz scdo impetrās p̄fert p̄mo impetrati. z est p̄siderada.

Lum in illis.

Lū papa mādāt alicui p̄uideri de ecclesiis dignitatibz psonatibz siue bñficijs si n̄ fecerit mentiōem de curato illi de curato p̄uideri nō p̄t. Scdo dicit si papa mādāt alicui p̄uideri de bñficijs dignitatibz z psonatibz ad collatiōez alie spectantibz tale mādātū ad bñficia siue ad dignitates ad q vel ad q̄s q̄s p̄ electiōez solz assumi non extendit. Itē dicit q differētia ē inter collatiōez p̄ntatiōez z institutiōez. Itē tangit tex. de mādato facto duobz ad q̄s p̄tinet collatio v̄l p̄ntatio z n̄ addit p̄iunctū v̄l diuisiū

Si tibi absenti.

Lat⁹ ē bñficiū mibi collatū añ dissensū meū alteri p̄ferri n̄ p̄t nisi termin⁹ mibi datus ad p̄sentendū eēt elaps⁹ z tūc etiā post terminū añq̄ alteri p̄ferat potero p̄sentire

Eum qui.

Lū q v̄l vel iniuste occupat scdm bñficiū curatū p̄orat⁹ ē p̄mo. q aut v̄l bñficiū aliqd occupat ē ip̄o iure p̄uar⁹ iure qd i illo vel ad illud habebat. Flo. glo. q dicit q occupās aliqd bñficiū de t̄lī occupatiōe d̄z facere mentiōez in ipetratiōe vel dispensatiōe Item glo. in fine dicit de timore et diffinigit quatuorplex sit timor.

Is cui conceditur.

Ille cui cōceditur vt alicui de beneficio
in sua vel aliena eccia pūdeat nō p̄t pūde
re alicui aliud beneficiū sufficiens haberi nī
si p̄mo illud bñficiū qd obtinet dimittat.
Flo. glo. q̄ dicit qñ sufficiens est beneficiū
Itēz dīc qñ bonifaci⁹ bñficiari nō mādat.

Si beneficia.

Si q̄s ignorās recipiat bñficiū p̄us re
seruatū alteri tñ collatū p̄ papaz si ex q̄ sci
uit illud sine difficultate dimittit recipiat
pora beneficia p̄pter illud dīmīssa als non
Itēz. g. dī. q̄ h̄ casu p̄sumit ignorātia nisi p̄
beneficiaria. Itēz cui libet referēt quis cre
dere non tenetur.

Non potest.

Non pdest dispensatio sup pluralitate
beneficioz impetranti q̄ aliqd̄ quantumcūq̄
modicū bñficiū subtrahit. Itēz indultū ali
cui p̄ se. ap. factū vt duas possit habere cu
ratas ecclesias intelligitur de p̄mis duabz
quās eundē obtinere contingit. Nota gl.
q̄ declarat ⁊ alle. q̄s potest sup pluralitate
beneficioz dispensare. ⁊c.

Si apostolice.

Si legatus facit alicui gratiā in aliqua
eccia cū clausula si sec⁹ factū fuerit irritū et
inane ⁊ papa eandem p̄firmet ex certa sua
sciētia si papa alicui eandē grāz fecerit col
latio legati p̄cessum habebit. Flo. glo. que
dicit q̄ ille q̄ p̄firmat ille donat.

Si motu proprio.

Si papa alicui habenti aliqd̄ bñficiū
p̄ferat fm̄ motu p̄prio valet collatio cū p̄ce
dat ex mera ip̄i liberalitate. Dicit aut̄ gra
tia motu p̄prio p̄ferri cū papa h̄ in litteris
exp̄sse cauet alias non.

Si pluribz.

Si papa pluribz in aliq̄ eccia vacanti
bus dignitatibz vel p̄bendis aliquam cō
ferat p̄bendā nulli alteri de iure debitas et
motu p̄prio tal̄ grā de meliori ⁊ maiori p̄e
benda est intelligēda. Si vero collata hoc
casu est p̄benda ad petitiōez alteri⁹ de mi
norē debet cēseri p̄benda.

Lum in ecclesia.

P̄benda p̄tines de p̄suetudine ad ep̄s
vbi certus est numer⁹ canonicorū licz ep̄s
de numero canonicorū non sit ip̄o mortuo
habētī grām ad p̄tine vacaturā ip̄am p̄e
bendā p̄sequi non p̄t. ⁊ sic habes casuz vbi

p̄mus expectās caret p̄benda.

Si tibi p̄cesso.

Per adeptiōez scōi beneficii curati cul
fruct⁹ al⁹ ex cā p̄cipit non vacat p̄mū. Flo.
glo. q̄ dicit q̄ minister debet expensas ha
bere. Itēz q̄ nō h̄z fruct⁹ n̄ d̄z plene trāllat⁹

Lui de non.

Lū mādatur alicui nō sacerdotali vel in
tegra vel certi valoris p̄ferri p̄benda sacer
dotalis dimidiata vel minoris valoris illi etiā
volenti p̄ferri nō poterit. Itēz forma mā
dati debet inspici.

Licet ep̄s copiscopus.

Licet ep̄s possz p̄ferre alicui bñficiū me
um qd̄ vacat qz aliud incōpatibile habeo
illū tñ in possessionē bñficii vacantis meū
vocato inducere non potest.

Si cui pūderi.

Lū papa mandat alicui p̄ferri p̄benda
simpliciter. illi sacerdotalis p̄benda p̄ferri
nō p̄t si nondū in tali etate existat q̄ pos
sit ad sacerdotiū p̄moueri sz aliā expectare
debebit. Flo. g. q̄ dī. q̄ ius bñficiatus non

Si pauper

(bñficiat.

Mandatū alicui factū a papa vt paupe
ri clerico pūdeat exp̄rat si cleric⁹ ante pro
uisiōez sibi factam aliud p̄secut⁹ fuerit bñ
ficiū. Nota glo. que dicit q̄ in curato req̄
ritur maior ydoneitas.

Si a sede.

Si papa vel legatus p̄fert alicui bñficiū
um ⁊ ordinari⁹ eodē die p̄fert alteri nec ap
paret q̄ collatio fuerit p̄ma portior erit p̄dī
tio possidētis. Si p̄o neuter possideat p̄
ferēd⁹ est ille cui papa p̄tulit. vel ei⁹ legat⁹.

Lum singula.

Religiosus h̄ns p̄orati⁹ vel curatā ecciaz
si recipit scōm sine licētia pape ip̄o iure va
cat p̄mū qd̄ si statim nō dimiserit efficiē in
eligibilē ⁊ p̄uat vtroqz. eadē est pena in his
q̄ habebāt aū hāc p̄stitutiōez nisi infra mē
sem alterū elegerit ⁊ alter dimiserint. Pri
or⁹ eccie vel administratiōez vni⁹ mona
sterij solite p̄ ip̄i monachos gubnari absqz
se. ap. licentia alteri⁹ monasterij monachis
nō p̄mittatur nec p̄missa dimittant q̄ p̄ se
cerint sint p̄uati potestate ordinādī p̄dicta
ea vice. ⁊ deferat ad dyocesanū in nō exp̄s.
ad papam in exemptis. Recipientes vel de
tinentes sunt ineligibiles ip̄o iure.

Lum in ecclesijs.

Cum in ecclesijs collatio aut pmissio in beneficijs aut pbenendis imminet facienda ab-
sentes q̄ p̄mode vocari possunt debet ali-
as qd̄ i corz absentia factū fuerit irritari d̄z
Presenti declaramus.

Ista decre. declarat. c. scdm. sup. e. z. c. sta-
tutū. sup. e. t. et. c. l. z docet que bñficia di-
cuntur reservata curie fm loca curialium
morientium.

Si apostolica.

Sede ap. vacante bñficia saltem curata
etiā ap. se. reservata possunt p̄ eoz collato-
res p̄ferri nō obstante cōstitutioe clementis
Idem dicendū est de beneficijs de q̄b pa-
pa ante suū obitū nō disposuit.

Si cui nulla.

Gratia alicui p̄cessa vt puidere possit p̄
sonis idoneis in certa ecclia psonis non ex-
pressis nō expirat re integra obitu p̄ceden-
tis sec̄ si p̄sone essent exp̄sse. Flo. glo. q̄ in-
ter cetera dicit q̄ multū opat̄ exp̄ssio p̄sone

Si episcopus cui.

Si ep̄s p̄mittit alicui in genere vt ordi-
net clericos sue dyoc̄. si talis ordinet alt̄q̄s
sine titulo nō ep̄s p̄mittēs s̄ ordinās ip̄s
taliter ordinatis puidere tenet̄ secus si sibi
certas ordinare p̄misisset p̄sonas.

Quamvis tibi.

Si p̄mo loco papa dat licentia p̄feren-
di bñficia certo mō vacantia vel ad papaz
devoluta. sc̄do aliqd̄ de his p̄ferat specia-
liter vel p̄ferri mandat̄ species generi dero-
gat ita q̄ sc̄do bñficiū debet. Nota gl. que
dicit q̄ iste indulgentie restringantur.

Si is cui.

Ista decre. p̄mo habuit ortū ex p̄stituti-
onibz reuocatorijs q̄s fec̄ bonifaci⁹ statim
post p̄motioem suā de gratijs factis. a ni-
colao. iij. z. Lel. v. p̄ quas sus̄ questū erat
ad rem et nō in re. Reuocatoria gr̄az nico-
lai incipiebat p̄dem ad apicē. celestini inci-
pit dudum circa monitiōis.

Quodam per.

Casus iste q̄si filius ē casus p̄mo supra
q̄ t̄git etiā de p̄dicta p̄stitutioe reuocato-
ria. Flo. glo. q̄ dicit verbū singulare q̄ q̄s
hoc casu impedit̄ aliu i eo qd̄ p̄ se nō p̄seq̄t̄

Mandatū apostolicū.

Cum mandat̄ alicui vt puidet talē de ali-
quo beneficio ad collatioē talē capituli spe-
ctate sine h̄mōi beneficiuz spectet in cōi ad
capitulū sine ad singulares p̄sonas h̄mōi
mandatū se extendit. secus tñ de beneficijs
spectantibz ad dignitates.

Ti. de p̄ben. in de.

Si dignitatem.

Clausula inserta lris gr̄iosis sup̄ digni-
tate p̄cessis p̄ quā puidet̄ mādāt ne aliarū
cura si dignitati iminet negligatur vel per
quā inhibet̄ electioē fieri dignitatis non
facit extendi gr̄am ad dignitatē curatā vel
ad quā quis p̄ electionē assumitur.

Per litteras.

Ite sup̄ p̄missione clericoz nō includūt
hospitalia leprosorias z elemosinarias vt
loca filia etiā h̄ntia iura sp̄ualia nisi b̄ exp̄-
māt. Et glo. alle. q̄ p̄dicta. varia h̄nt noia.

Si plures.

Duo casu vacat vna dignitas p̄ recepti-
onem alteri⁹ vacat etiā plures. Nota. g. q̄
b̄ casu alle. c. ordinarij de offi. ordi. l. i. v. s.
qd̄ h̄ntes plures dignitates debent osten-
dere ordinario suas dispensatioēs.

Si romanus pon.

Valet p̄missio facta p̄prio motu pape ra-
uens bñficia p̄missi quecuq̄ sint z q̄cuq̄. vt
de glo. q̄ dicit q̄ in legato ē opinio Ite tan-
git. g. q̄s inabilitate tollit mor̄ p̄prio pape

Si de beneficio.

Si papa scribit alicui vt talē p̄ferat be-
nificiū ad collatioē ep̄i spectās talē nō p̄t
p̄ferre bñficiū cui⁹ collatio ē ex negligētia
ep̄i ad capitulū devoluta l̄z i casu p̄uerso id
facere possz z i casu vt i sine tex. b̄ capituli.

Si iuxta.

Adept⁹ in ecclia dignitatē h̄ntes p̄ben-
das an̄erā p̄dit p̄mā p̄bendā quā habebat
in illa Flo. glo. q̄ d̄. q̄ si p̄benda nō ēēt an-
nexa dignitati q̄ ex tūc posset obtinere di-
gnitatem cū prima p̄benda. et sic an̄exio
impendit h̄ic.

Ti. d̄ clerico egrotā.

Lum p̄missio.

Casus toti⁹ tituli talē est. p̄ infirmitatē
non puatur clericus beneficio simplici vt
in. c. p̄mo. nec maior licet ei d̄et coadiutor

In. e. c. pe. et vlti. nec fingitur irregularis, vt
infra. e. c. ij. nisi forte ille morbo abominati
onem inducat. vt est in lepra. Nā tūc remo
uet in totum fm Berū. Vincen. Inno. et
Tan. et fm Hu. Lau. et Jo. et Boff. dat tali
coadiutor. vt infra. e. iij. et iij. ca. vbi diuer
sitas ista notat. Ro. g. capli pmi q dicit q
famuli egri qd curamus nobis fuisse intel
liguntur. Itē notat glo. q id qd ab initio
valuit ex post infirmat. Illud qd ei recte
factus est ex supuenienti delicto corrupti nō
pōt et glo. alle. Itē glo. dicit q cū scādalo nō
bil est faciendū dūmō sine peccato mortali
posset omitti. Itē d. g. q ecclesiastica bene
ficia non sunt tpalia ymo ppetua et g. ppter
supueniente casuz sine culpa nō puatur. s
datur ei coadiutor.

Titulus. De clerico egrotante. li. sexto.

Pastoralis.

Datio coadiutorz epoz et suoz supioz ē
de maioribz causis et spectat ad solū papaz
pōt tū epō sentio vel infirmitate ppetua im
pedi de pōsensu capituli sui vel maioris p
tis sibi auctoritate ap. vñū vel duos coad
iutores assumere. Et si demēs fuerit capli
culū aut due ipi ptes h facient. S; si epō
pōdicat tūc nō innouabit capitlm. sed epī et
eccie pōditiōez q cito poterit intinabit pa
pe. Et coadiutores isti sumptos modera
tos habebūt de puen. ptoz suoz. no.
glo. in pn. q dī. et numerat causas q dīcū
tur maiores. et iō ad papam referende. et al
le. et remittit. Nota. g. q dī. q lex erubescit
filios esse castigatores parentū.

Ti. d. institutiōibus.

Non amplius.

Plures in ecclesijs non instituant neq;
recipiant qd se regere de bonis eccie sine
monasterij pmode possint absq; penuria.
Ro. glo. que tangit de duplici ignorantia
crassa et supina.

In ecclesia.

Laici in canonicos institui nō possunt.
Ro. glo. q querit an laici in eccia. institu
ti in numero canonicorū pputari possunt.
Itē dicit glo. q hoies diuerse pfessionis in
eodem officio sociari nō debēt.

Ex frequentibz

Beneficiū ecclesiasticū sine canonica in
stitutione nō habet. Ro. rex. q videt innue
re q archieps in notorijs pōt excoicare sub
ditos suffraganei sui. Item dī. q auctori
tas instituendi est penes epm.

Auctoritate.

Nō sunt ples in ecclesijs instituēdi q d
facultatibz ei pmode pnt sustentari. Ro.
glo. q ponit differentia inter inuestire et in
stituere. Itē dī. q nullus dandus est inuitis
dūmodo tū iustam causam ostendat.

Ad decorem.

In ecclesijs eius terre q de nouo puer
sa est clerici debēt institui vnde cūq; etiā ori
ginem ducat. Ro. g. q dī. de dānato coitu.
Itē dicit q culpa culpe est cōpēfanda. Itē
q nō refert quo loco et ex quibz parentibz
clericus natus fuerit.

Lum venissent.

Epō de iure cōmuni instituit. Ro. glo.
q querit h quare in h capitulo pbatio trās
feratur in archiepm cū tū de iure cōmuni
ad ipm spectat institutio. Itē glo dicit. qū
donatio censetur realis et qū psonalis Itē
dīc q factū plati nō p iudicat eccie. Itē dīc
de iuramento plati facto in damnuz eccie.
Itē tangit qd pōt facere eccia habens pla
tum sine plato vel cū plato.

Lum ad nostram.

Nemo ecclesiasticū bñficiū pōt accipere a
seipso. Nota rex. q dicit q inter dantē et ac
cipientē debet ēē distinctio psonaz. Item
dicit glo. q nemo vices plurū sustinet. Itē
glo. querit quid si iste daret alteri prātē cō
ferendi an ne ipē posset sibi pferre gl. alle.
pro et p et vadit sicco pede. vide ergo doc.

Titulus. De instituti onibus. li. sexto.

Et si capitulū.

Capitulū sede vacāte pōt pōsentatos ydo
neos admittere. licet beneficia ad collatio
nem epī spectantia conferri non posset. no
ta glo. que arguit pro et contra an confir
mare sit donare. sed dīc q ille qui confert
ille donat non qui confirmat.

Si is ad quem.

Si patronus quē pſentat ad ecciaꝝ par
rochiale nō pſtitutū in ſacrꝝ ordinibꝝ dū
modo alſ ſit ydoneꝝ ⁊ infra tps a iure ſta-
tutū ad ordines qꝝ ipſius ecciaꝝ reqꝛit poſ-
ſet pꝛmoveri admittēda ē illꝝ pſentatio. ⁊c

Titulus. dꝛ cōces. pre bē. vel eccie nō vacā.

Qui in vīnoꝝ.

Illꝝ qui ponūtur ſine inſtitutū in locū
ſacerdotum vīnoꝝ ab ecciaſtica cōmuniōe
ſunt pellendi. Nota. glꝝ. qꝛ ponit qꝛſtīdēz qꝛ
de illo qꝛ neſciēter poſſedit beneficiū alterꝝ
ad. pl. annos an ne debet dimittere poſtqꝝ
ſciuerit. ⁊c.

Nulla eccleſiaſtica.

Beneficia nō vacantia ꝓcedi vel ꝓmitti
nō poſſunt. Et cū vacauerint debent infra
ſex meſes ꝓferri alſ ꝓferēdi poteſtas de
epo ad capitū et de capitulo ad epꝛm. de
mū ad ꝓmū ſupioꝛem deuoluitur. Nota
glꝝ. qꝛ dicit qꝛ ꝓactuz de futura ſucceſſiōe nō
valet. Item glꝝ. dī. qꝛ iſtud tps currit a tē

Relatū eſt (ꝓꝛeſciē.

Beneficia vacātia ꝓferunt nō obſtante
appellatiōe illoꝝ qꝛ ꝓmiſſa fuerunt aꝛqꝝ
vacarent. Nota. glꝝ. que dicit ex tali ꝓmiſſi-
one nihil iuris acqꝛiſ ſicut nec actionē fur-
ti hꝝ emptor in re vēdita ſubtracta nondū
ſibi tradita.

Propoſuit nobis.

Abſcribitur ordinario ⁊ executori ne-
gligente ordinario. In executiōe trāſſertur
ꝓferēdi poteſtas poſtqꝝ ſua designauerit
voluntatē. Nota. glꝝ. qꝛ dicit qꝛ ſi papa mā-
dat alicui ꝓferri ꝓbendā ſi alterꝝ ꝓferatur
valet collatio. Item glꝝ. ponit caſus in qꝛ
papa diſpenſat.

Quia aduerſitatem.

Tempus ſemestre datū ad eligendū ſen-
cōferendū a iure ꝓſcriptū nō currit legitime i-
ꝓedito. Nota. glꝝ. que ponit tria ad qꝛ va-
let ꝓfirmatio. Item dicit de negatiua.

Lum noſtris.

Nō valet lre ad beneficia impetrata qꝛ dꝛ
alterꝝ colorata facti poſſeſſione nō faciunt
mentioēz. Nota. glꝝ. qꝛ dī. qꝛ ſinia lata vigore
faſſe ꝓmiſſiōis non tenet. Item glꝝ. eſt in hꝝ
notabilis ⁊ ſingularis qꝛ declarat qꝛ poſ-

ſeſſio hꝝ multum iuris qꝛqꝝ. Item qꝛqꝝ ꝓꝛ-
ꝓſt electionē

Ubi cōſtat collatū eē bñficiū ꝓ euz qui
ꝓt ꝓferre de iure nō dꝛ i poſſeſſione miſſio
retardari. Nota. glꝝ. que dī. qꝛ ꝓꝛ ꝓtinetur
in toto. ⁊ alle. ſic epꝛ ꝓtinet noie eccie. Et
ſic noie ꝓꝛ ꝓtinetur ſenarꝝ ſic noie familie
ꝓtinetur dñs. Item plus valet ſpecialis
noiatio qꝛ generalis.

Lum ſuper.

Recepto i canonici tenet capitulū ꝓꝛ-
dere qꝛſcto facultas ſe obruleri. Nota. glꝝ. qꝛ
tangit qꝛ ⁊ qꝛ non eſt audiendus allegā-
ꝓꝛiam turpitudinē. Item qꝛ in ꝓꝛt cā tur-
pitudinis ꝓꝛtior eſt cōdiſio excipientis.

Litteras.

Si ſis qꝛ hꝝ ꝓbendam in eadem ecciaꝝ dꝛ
gnitatē recipiat vacat ſꝓo iure ꝓbenda ꝓꝛ-
cipalis. Nota. glꝝ. qꝛ videt tangere an epꝛ ꝓſ-
ſet diſpenſare ſup ꝓluralitate beneficiōꝝ
curatoꝝ dignitatū vel ſimpliciū. Item in
fine dicit qꝛ epꝛ diſꝓenſans debz hꝝ expꝛmere

Ex parte.

Conclū lateranēſ. locū nō hꝝ in colle-
giis vbi nō ſunt diſtincte ꝓbē. nec certus
canonicoꝝ numerꝝ. Nota. glꝝ. in ꝓꝛ. qꝛ dicit
qꝛ duo vel tres de collegio defendere poſ-
ſunt collegiū inuitis alijs. Item dicit qꝛ vnꝝ
vel duo poſſunt ſe opponere ꝓ deſenſione
eccie ſi rōnabilēcāz ꝓndāt. ⁊ glo. alle. ꝓꝛoꝝ.

Conſtitutus.

Is qꝛ hꝝ ꝓferre nō ꝓt dꝛ iure alterꝝ trade-
re ꝓtatem ꝓferendi ꝓmū bñficiū qꝛ vaca-
bat. vel ſic de iure nō ꝓt epꝛ dare ꝓtātē cō-
ferendi ꝓmū beneficiū. Nota. glꝝ. qꝛ dicit qꝛ
ꝓfecta donatio ſel facta nō reuocāt. ⁊c.

Dilectus filius.

Lateranēſe ꝓcllū de beneficijs vltra ſex
meſes vacantibꝝ ad episcopatꝝ nō exten-
ditur. Nota. glꝝ. qꝛ dicit qꝛ ꝓſuetudo hꝝ caſu in-
terꝓtatur iura cōclij. nam ſꝓa ꝓſuetudo ē
optima legū interꝓres. ⁊ allegat iura. Item
bone ꝓſuetudinis nō eſt viliſ auctoritas.

Ex tenore.

Ex ꝓmiſſione bñficiꝝ vacaturꝝ nemo ꝓt
agere. Nota. glꝝ. que dicit qꝛ ſimꝓtari debz
ſibiꝓꝛi qꝛ ꝓduct cartā vel ſꝓam facientes dꝛ
ſe. Item glꝝ. alle. qꝛ audirꝝ qꝛ allegāꝝ ꝓꝛ-
ꝓꝛiam turpitudinē. ⁊c.

Accedens.

Valer generalis pmissio beneficii non vacatis cum se facultas obtulerit. Flo. glo. que tangit multos modos quibus quidem modis beneficium privare. Item dicitur quod sepe in genere permittitur quod in specie prohibetur.

Postulastis.

Si ad capitulum et platum ut platum pertinet eligendi potestas de uno ad alterum lapsu temporis non devolvitur secus si placet sit ibi canonicus quod tunc verum erit si dolus non permittitur. Flo. glo. que tangit qualiter idem potest esse episcopus et canonicus eiusdem ecclesie.

Lum dilecta.

Directa vel indirecta facta pmissio a patrono de vacaturo beneficio non tenet. Nota glo. que alle. de propria turpitudine. Item dicitur quod frustra auxilium legis invocatur quod peccat in lege.

Tit. de cōces. preben. et eccie non vacā. li. vi.

Quia cunctis.

Si mandat alicui pueri de dignitate vacature quam duxerat acceptandas et vacet dignitas quam ante acceptationem ordinarius confert tenet ipsius collatio etiam si executor impetrans ante acceptationem fecerit reservationem in beneficiis et processum super prima vacante. Flo. tex. qui dicitur quod aliquis privilegium per quod non posset excommunicari. Nota glo. que dicit de clausula irritum et inane.

Detestanda.

Omnis pmissio per quam datur via ad beneficium vacaturum est reprobata. Nota phemum huius littere et glo. qui dicitur pulchra verba de audis et quod mens alligata cupiditati cito de viat in via. etc.

Ne captande.

Huius littere apostolicę super primo beneficio dignitate vel prebenda quod duxerit acceptandum certum acceptare non potest sed primum quod vocabitur vel ex causa secundum vel alterum poterit acceptare. Reservationes processus et decreta contra habita non valent. Flo. glo. que tangit unum casum in quo sententia excommunicationis non ligat et remittit ad alios. etc.

Executor super.

Executor datus generaliter in aliqua provincia ad providendum alicui placitis vel alijs

ad quos beneficiorum in eadem provincia spectat collatio ne ad providendum aliquorum procedat donec illi per quem scribitur sit provisorum non potest generaliter prohibere nisi si procedat in litteris expresse. potest tamen reservare. ut patet in littera

Si capitulo.

Si mandet capitulo ut mercedem recipiant in canonicum et mihi prebendam offerat cum id pertinet ad eos dato executore ad providendum tunc per solam litterarum presentationem factam capitulo affecta est prebenda. Et executor negligenter capitulo infra terminum per eum statutum mercede et prebendam non vacato ad hunc capitulum id exequi poterit.

Si soli.

Si soli ordinario vel soli executori ad compellendum vel ordinario et tali executori sit scriptum per presentationem talis mandati non afficitur prebenda nisi in litteris esset decretum aut executor ille insinuasset et interdixisset maxime cum decreto vel ratione mandati tam esset facta receptio ad canonicatum. In his casibus vel eorum altero affecta est prebenda ita quod collatio alteri facta non tenet. Flo. gl. magnam huius capituli que magistra est super materia prebendarum et beneficiorum.

Auctoritate martini.

Si tres sunt expectantes in ecclesia unus auctoritate martini. et alter auctoritate Bonifacii. et tertius antequam eiusdem cum prerogativa ut preferatur omnibus receptis non auctoritate Bonifacii prebendas huius persequuntur huius ordine quod prima habebit secundus et tertius secundam et tertiam primus et prebendam huius ar. legali. etc.

Quoniam.

Ista decreta declarant in quibus beneficiis dignitatibus seu ecclesiis curatis locum habet illa decretalis ultima et per de prebendis extra. qui loquitur una cum ista decretali de revocationibus omnium gratiarum quod ad beneficia in quibus non est ius quasi tum ad rem. Flo. glo. de regula quod per me non stat mihi imputari debet quod illa fallit. etc.

Tit. de cōces. preben. in cle.

Lum et.

Decretum additionale ante additionis eventum non afficit preteritum ordinarij vel alterius collatoris. secus quando acceptio beneficii tempore adnectitur cum decreto. et quod beneficium vacans ab exe

cutoze petit vel recipit illud intelligitur ac-
ceptasse. q̄ vacatio nota dicit expectanti ex
quo in loco bñficij publice scitur.

¶ T. ne se de vacante aliquid innouetur.

Flouit ille.

Vacante eccia ipius stat nō mutat. Flo-
ta glo q̄ dicit q̄ tribz modis firmio ecciaz.
Itē dicit q̄ naturale viciū est negligi qd cō-
muniter possidetur. Item dicit q̄ iudez p̄
stat auctoritatem facto minoris eo tpe q̄ n̄
habet curatozē. Itē q̄ plus utilitas eccie
q̄ psone est attendenda.

Illa deuotionis.

Sede vacante capitulū nūq̄ p̄fert p̄ben-
das ad collationem plati spectant. Flo. gl.
q̄ dicit q̄ illud intelligit p̄hibitiū qd nō in-
uenitur eē p̄cessus. Itē querit an potestas
absoluēdi deuoluat ad caplū sedeva. Et
quidam dicūt q̄ sic p̄pter piculū aiaz. zc.

Constitutis.

Judiciū habitū p̄ ecciaz vacante nō va-
let z sic multo minus p̄cessus. Vel sic. te-
stū receptioz eoz examinatio ac etiā depo-
sicio nō valet eccia vacante. Flo. glo. que dī.
q̄ eccia carēs legitimo defensore cōueniri
nō potest. z alle.

¶ Titulus ne se de va. aliquid inno. li. sexto.

Si ad episcopū.

Si collatio beneficiorū cōiter spectat
ad ep̄m z caplū ep̄o mortuo aut als suspē-
so p̄t caplū bñficia p̄ferre Idē p̄t ep̄s si ca-
pitulū suspendi p̄tingat vel singulos de ca-
pitulo excoīcari. Si vero collatio spectat
ad solū ep̄m cuz p̄silio vel assensu capituli
tūc nō potest capitulū nisi ep̄s fuerit i mo-
ra. vbi vero de p̄suetudine vel statuto ali-
cuius eccie collatio bñficioz spectat ad ali-
quē cū p̄silio ep̄i ep̄o mortuo vel si in remo-
tis ageret quia p̄sentia ip̄i haberi nō pōt
sine ei p̄silio posset de tali beneficio alicui
p̄uideri. Flo. glo. q̄ ponit differentiā inter
cōsiliū z assensū.

¶ T. de his que fiūt a prela. sine consen. ca.

Irrita erit.

Donatio vel veditio ep̄oz vel ecciasticē
vel cōmutatio facta absq̄ collaudatiōe et
subscriptiōe clericoz irrita fuit et est. Nota
glo que facit differentiā inter venditiōem
rei magne z parue.

Continebatur.

In tpali alienatiōe quā fecit plar⁹ tacit⁹
nitas capituli habet p̄ sensu. Flo. glo.
que dicit q̄ plar⁹ non potest vendere neq̄
donare nisi inde meliora ventura p̄spiciat

Lum nos iam.

Alienatio tpalis facta sine p̄sensu capi-
tuli ratificari potest p̄ capitlū. Flo. glo. q̄
dicit q̄ in negocijs eccie necessari⁹ est con-
sensus vniuersitatis vel maioris ptis. Itē
dicit gl. q̄ alienatio q̄ de iure nō tenet rati-
habitiōe cōfirmatur.

Flouit tue

In institutiōibz z destitutiōibz z confir-
mationibz ecclesiaz z alijs eccie negocijs
plar⁹ p̄siliū sui capituli req̄rere debet Flo-
ta glo. q̄ querit nūq̄d ep̄s audiat sine litteris
capituli. Itē an tales institutiōes sunt ip̄o

Quanto.

(iure nulle.

Casus est idē licet diuersi vt casus supra
p̄rimus. Et nota glo. q̄ in b̄ est singularis
q̄ ille crimine falsi tenet q̄ noia absentium
fratrū i aliq̄ fac p̄tractu p̄scribi siue inseri.

Ea noscitur.

In eccia collegiata ip̄ qua hz alia eccia
p̄ntare p̄sentabit plar⁹ de p̄sensu capituli.
vel maioris ptis nisi de p̄suetudine vel p̄-
uilegio p̄petat sibi soli. Flo. glo. in p̄nci-
pio q̄ dicit q̄ q̄s potest p̄ lras p̄sentare.

Lum ap. se.

Rem ecciasticā p̄tentā a laico p̄t ep̄s si-
ne p̄sensu capituli ad ecciaz ad quā nō p̄-
tinet renocare lz res eccie nō posset aliena-
re sine capituli volūrate. Flo. glo. q̄ dīc in
fine sui vñū casum in quo licet ep̄o aliena-
re z remittit ad alios.

Tua nuper.

Non p̄t ep̄s sine p̄sensu capituli etiā re-
ligiosis ecclesijs p̄ferre in q̄bz etiā ius ob-
tinēt patronat⁹. Flo. glo. q̄ tāgit q̄liter tra-
ctatus debēt fieri in alienatiōe rei ecciasti-
ce. Item glo. tangit q̄ alienatio dicit p̄pe-
tua. zc. Item dīc. q̄ eccia non morit⁹.

Pastoralis officij.

Ep̃s parrochiales ecc̃ias vel obuētōes
ear̃ etiā cū p̃sensu patroni sine p̃sensu ca-
pituli sui monasterio p̃ferre nō p̃t. Flo. gl.
q̃ dicit q̃ dionisiū papa diuīsit prochiās
z cimiteria z statuit cetera. Itē dicit q̃ sel
a iure est concessum. zc.

Et si membra.

Ad concilia puīcialia vocari debent z
admitti cathedrālū ecclesiā capitula. no.
glo q̃ dī. Qd̃ oēs tangit ab oīb̃ p̃pari de-
bet Itē glo. ponti casus q̃n̄ laici possunt in-
teresse concilijs puīcialib̃.

Ti. de his que fiunt a maiorī parte capi.

Cum in cunctis.

Ordinatio maioris pris capituli p̃ ap-
pellatiōez z p̃dictiōē minoris nihil rōna-
bile opponētis z p̃bant̃ impediri nō debet
Nota glo. que dicit q̃ nō sp̃ statur maiorī
parti nec pluralitatī. zc̃ maior ps q̃ maio-
ri n̄it̃ rōne z pietate. z p̃sumit p̃ pluralita-
te n̄it̃ p̃riū probetur. Item capitulum po-
test facere statuta.

Quesiuit.

Canonici nō interdiciūt ecc̃ias. z h̄ face-
re debet ep̃s cū suo capitulo. Nota tex. q̃
dicit q̃ peccata suos auctores tenere debet
z q̃ pena vltim̄ p̃trahēda nō sit q̃s delictū
fuerit in excedēte reptū. Item dicit q̃ p̃pter
delictū alicui⁹ p̃sone ecc̃ia interdici nō dz.
Item iustus perit pro impio.

Ex ore sedentis

Cōmunis ordinatio ecclesie p̃ tradit̃
ciōne z appellatiōez ei⁹ cui⁹ nō interest im-
pediri non debet. Flo. tex. qui dicit q̃ inue-
stitura q̃n̄q̃ sit p̃ annulū. Item dicit tex. q̃
faciens alteri reuerentiā vt plato suo facit
eū platū suū. z iuri qd̃ habere p̃tendit vide-
tur renūciare. Nota glo. q̃ expedit se de ta-
ciō consensu.

Ex parte tua.

Prelatus cum maiorī pte capituli con-
tradiciere minorī statuere potest qd̃ ad ne-
cessariam reparatiōez fabrice q̃libet cano-
nicus p̃ferre teneat. Flo. glo. que dicit q̃s
debet dare ad fabricā. Item valet senten-
tia plurimoz quia euīdes est illos ratione
iunari. z alle. p̃cor.

Ti. vt ecclesiastica be- neficia sine diminu- tione conferantur.

Vt nostrum.

Oculca collatio b̄nificij licz sit suspecta
tū valet dūmō als facta legitime p̃probet.
Et no. istū tex. qui est multū notabil. Itē
dicit q̃ explorati iuris est q̃ actore nō pro-
bante re⁹ absoluit. Itē dicit q̃ papa de oc-
cultis nō p̃t diuinare. Itē q̃ occulta suspi-
tione non carēt. Flo. glo. h̄ capituli z tene-
eam mente q̃ dicit an q̃s possit p̃dēnari si-
ne accusatore. Itē an actore nihil p̃bante
reus debeat absolui z an h̄ sit regulare. z i
q̃b̃ casib̃ fallit. z in q̃b̃ nō Itē dicit q̃ alle-
gans p̃traria nō est audiendus. Itē glo.
tāgit de errore. q̃n̄. f. q̃s p̃t se p̃bare errasse.

Ti. de rebus ecc̃ie alienandis vel non.

Non licet.

Prelat⁹ nō p̃t dare bona vni⁹ ecc̃ie alte-
ri nec sine p̃sensu ambaz res adytrasq̃ p̃t-
nentes inuicē p̃mutare. Vnde glo. que ar-
guit z dicit q̃ p̃missa fieri possunt p̃ platū
subsistēte causa.

Qui res ecc̃ie.

Laici nō p̃nt res ecc̃ie donare. z q̃ ab eis
receptū excommunicant. z p̃dūt oīa q̃ alias
ab ecc̃ia legitime obtinebat. Et glo. dicit q̃
usq̃ satisfaciāt. z alle. concor. zc̃.

Consensus.

Rector ecc̃ie q̃ dat ecc̃ia rē duple estīma-
tionis seruūz ecc̃ie manumittere p̃t. Ip̃e tū
manumissus z posterī eius erūt sub patro-
cinio ecc̃ie. Flo. glo. que dicit bene meritos
posse manumitti.

Ep̃scopi qui.

Prelat⁹ nihil dat ecc̃ie z seruū ecc̃ie ma-
numittat manumissio nō tenebit. Flo. tex.
q̃ dicit impium esset q̃ res suas ecc̃ie non
cōtulerit damnuū sp̃i ecc̃ie inferat. z alle.

Nulli liceat.

Res ecc̃ie alienare nō licet. vel alienari
nō debet. Flo. glo. que ponit differentiam
inter pignus z ypothecā. Itē no. tex. z gl.
q̃ dicit q̃nta p̃tinet in se h̄ verbū alienare.

Item nota glo. que ponit differentias inter feudum et emphyteosim.

Si quis p[er] byteroz.

Alienatio facta de rebus ecclesie non tenet, et alienantes nisi rem restituat excommunicantur. Et quilibet clericus de ecclesia potest dicere et re cum fructibus repetere. Nota. g. q. arguit an sub- scribentes se alicui tractui nomine alieno videantur sentire, etc.

Ad aures.

Terra ecclesie infertilis dari potest in emphyteosim ei studio reducat ad culturam. Nota. glo. q. dicit q. melioratio coloni facit q. expelli non debet q. diligentia sua non debet sibi esse

Ut super aliquo: (danosa.

Qui iuravit non alienare illa que sunt de mensa ea de quibus dubitatur an sunt de mensa alienare non debet. Secundo dicit possessiones minus utiles protilibet de consensu capituli sui potest episcopus permutare. Nota. glo. que dicit q. quilibet episcopus qui immediate domino pape subest et pape iuratur. Idem iuramentum prestat alij episcopi suis metropolitano

Ad audientiam, (politanis.

Canonice prelati ecclesie perpetuo locare non possunt. Nota glo. q. querit si casu an ne productores habeant actionem contra locatores ad pecuniam repetendam. et glo. soluit.

Possessiones.

Prelati possessiones ad mensam suam vel capituli pertinentes alienare non debet nec debet ecclesias in quibus monachi ministrare consueverunt clericis vel laicis assignare. Nota. g. que dicit q. postquam locum est factus religiosus amplius ad seculares usus redire non debet et alle. glo. p[er] cor.

Ad nostram.

Ecclesia restituitur tractus in quo fuit enormiter lesa. Nota glo. in p[ri]mo, que dicit q. pluralis locutio duorum numero contenta est. Item dicit glo. q. leui danno non datur restitutio. Item dicit q. nemo propriis stipendiis tenetur militare et pro labore quasi mercedem recipere

Sum laicis. (debet

Alienationes facte de feudis vel alijs rebus ecclesiasticis non tenentur quatenus per substitutiones laicorum approbentur. Nota. g. q. dicit q. layci principes possunt dare ecclesijs privilegium, et alle.

Titulus de rebus ecclesie

non alienantur. li. sexto

Dudum.

Perpetua alienatio facta de rebus ecclesie vacantis et non procedente tractatu et sine iusta causa non valet. Nota glo. q. querit an si casu valet singulorum consensus an omnes debeant simul sentire. Item notat gl. singulariter differentiam inter decretum auctoritatem et consensum siue collaudationem. et alle. ad h[oc] iura

Hoc consultissimo.

Ista decretalis in primo prohibet submissiones ecclesiarum et bonorum suorum immobilium vel iurum fieri laicis absque consensu capituli et licentia pape. Secundo cassat tractatus quicumque firmitate vallatos hoc de cetero faciendos. Tercio punit prelatos qui faciunt et clericos non dicentes et laicos qui ipsos prelatos ad compulerunt vel compellent. Quarto precipit laicos per tales tractus eo casu quo valet ultra debitum non usurpare et penam apponit

Titulus de rebus ecclesie non alienantur in cle.

Monasteriorum.

Religiosus qui preceperit alicui ad vitam vel ad certum tempus iura redditus vel possessiones administrationis cui preest suspensus est ab officio nisi duo concurrant. scilicet puerum si puerum habet et si non habet prelati consensus. Nota glo. q. dicit de obedientiarum qui faciunt hos tractus.

Si una ecclesia.

Episcopus suo capitulo consentiente potest unam ecclesiam alteri unire rectore vel defensore si vacaverit ad h[oc] non vocato sed mense suavitatis capituli etiam capitulo consentiente ecclesiarum unire non potest etiam propria consuetudine non obstante.

Titulus de precariis.

Precarie.

Precarie secundum auctoritatem et antiquam consuetudinem de quinquennio in quinquennium renoventur. Nota glo. que dicit q. precarius est quod prelati petenti utendum preceperit tamen quod dicitur is qui preceperit pariter et alle. ff. de c. si.

De precariis.

Renocat successor precariam per rectorem ecclesie irrationabiliter factam. Nota glo. que dicit quod ubi tractus non valet nec valet pena

illi apposta. Item q̄ successor potest reuo-
care qđ p̄decessor illicite fecit.

Precarium.

Concessio p̄carij extinguit ad volunta-
tem p̄cedentis et sibi succedentis. p̄carie aut̄
p̄cessio nō. Flo. glo. q̄ dicit q̄liter differūt
p̄modatū et p̄carium. Item nota glo. q̄ tam
ille q̄ rogat p̄carium q̄ ille qui dat vel conce-
dit vterq̄ possidet. etc.

Tit. de commodato.

Lum gratia.

Ista decretal̄ dicit q̄uo et q̄n et q̄liter et de
quo p̄modatari⁹ teneat et q̄ p̄modatū int̄
pestine nō reuocatur. Flo. tex. q̄ dicit de le-
ui et leuissima culpa et de mora. Itē dī. tex.
in fine q̄ nōs bñficijs nō oporteat decipi
sed iuuari. Vide. g. que dī. qđ sit p̄modatū

Titulus de deposito

Gravis.

Ex deposito facto apud clericū ecciē nō
tenet eccia nisi fuerit in utilitate eius p̄sum.
Flo. g. que dicit q̄ suspecti torquēdi sunt.

Bona fides.

Ista decretalis est gregori⁹ et p̄mo dicit
ad qđ depositari⁹ teneat. Secūdo dicit q̄uo
depositū repetat. Flo. glo. q̄ dicit q̄ depo-
sitar⁹ nō dī minor diligentia siue respec-
tū habere ad rem depositā q̄ ad p̄prias re-
Itē dī glo. q̄ p̄tract⁹ ex cōuentiōe legem
recipiūt et seruare debēt nisi reprobatū fue-
rint a iure. Item res deposita nō deteriora-
ta dī reddi alīs reddita nō videt. Item qui
requisit⁹ et cōdenat⁹ depositū non restituit
infamis efficit. Item q̄ p̄ depositū nō ad-
mittit p̄p̄latio nec etiā depositū cū depo-
sito p̄pensat. Item q̄ etiā p̄doni restituen-
dum est depositū. et si dñs simul cū fure pe-
tant depositū dñō restitui debet de eq̄tate
Itē quare p̄tract⁹ dicunt bone fidei et stri-
cti iuris dīci sup̄ de excep. in. c. Lum vene-
rabilis. Itē dicit glo. q̄ p̄pensatio fit i pe-
cunia et in pōdere et in q̄ntitate et nō in spe-
cieb⁹ ad pecuniam. Item dicit q̄ absurdū
est diminutionē rez fieri p̄pter pecuniam.

Titulus de emptiōe et venditiōe.

Placuit.

P̄sbyteri plebes suas amouere debēt
vt et ip̄i hospitales sint et vt carius nō ven-
dant transeuntib⁹ q̄ in mercato v̄dere pos-
sunt. Nota glo. que dicit q̄ ad h̄ etiā p̄nt
p̄ ex cōlocationē p̄pelli.

Ut mensure.

Qui iustas mensuras et iusta pondera
lucri cā mutare p̄sumpserit. xxx. dies in pa-
ne et aqua peniteat. Item dicit glo. q̄ ad h̄
lege Cornelia de falsarijs puniri debet.

Lum dilecti.

Non irritat venditiō si velit emptor li-
cet minus dimidia iusti p̄cij res sit empta.
Flo. glo. q̄ dicit q̄ tempus venditiōis rei
inspiciendū est. Itē nota qui petit rem ex
vna cā et succūbit ex alia causa petere nō p̄-
hibetur. Item licitū est cōtrahentib⁹ se ad
dimidia iusti p̄cij decipe. Item nota glo.
q̄ dicit q̄ sit leuis culpa et que sit leuissima
leuis em culpa est quedam mediocris cau-
tela in qua quis nō cauere etiā diligēs. le-
uissima vero in qua diligentissimi cauere
se non solent.

Peruenit ad nos.

Si vtr̄ habens alia bona vnde vxor si-
bi p̄sulere potest consentiente vxore rem si-
bi donatam p̄pter nuptias vendiderit et p̄-
cium in vsum vxoris conuertit. emptorem
qui rem spacio. xxx. annor. possederit sup̄
illa re vxor inquietare nō potest. Vel sic si
vir re donatā p̄pter nuptias v̄didit eo mor-
tuo vxor emptorem inquietare non potest.

Ad nostram.

Fictus emptor qui ver⁹ est creditor resti-
tuere cogitur rem in veritate in pignoratā
sed fictē venditā si satisfactū est sibi de for-
te fructib⁹ cōputatis. Nota nō qđ scriptū
est sed qđ gestum est inspiciendū. Item q̄
cessio simulata p̄sumit p̄pter modicū p̄cij.

Lum causa.

Non irritatur venditiō si velit emptor
licet minus dimidia iusti p̄cij res sit empta
Nota glo. que inter cetera dicit q̄ indebi-
tū solutū p̄pter trāsactionē nō repetit. et alī.

Si venditori.

Ista decretalis ponit tres casus in q̄bo
re euicta venditor emptori de euictione nō
tenetur. Primus est si emptor post iudiciū
contra eum inceptū venditori nō intima-

nit. Scđus si ptumacter se emptor a suo
dicio absentauit. Tertius si p iniuriā sen-
tentia fuerit contra emptorem lata, zc.

Titulus De locato z conducto.

Ex rescripto.

Non dz tractari de conducendo nisi de
volūtate inhabitātū donec sit tempus cō-
ductionis elapsū. Flo. glo. q̄ dicit q̄ pe-
ne z odia q̄q̄ sunt amplianda. Id quod
pmuniter consueuit dici, pene sunt restri-
gende. zc. Itē tangit glo. q̄s sit canon late
inie, Itē tangit q̄lt p̄stitutō dz publicari. zc

Vestra nobis.

Renocatur statutū qđ artat rectores z ec-
clesias res suas certis tantūmodo locare
psonis. Flo. glo. q̄ dicit q̄ non est ius q̄
fructus decimarū ad temp⁹ locent. licz ius
decimarū totaliter vendi vlt locari nō p̄t. zc

Propter.

Propter sterilitatē vno anno cōtingen-
tem sit remissio pensionis p rata fructuū
illo anno collectoz, nisi illa sterilitas cum
vbertate p̄cedentis vel sequentis anni pos-
set compensari. Nota gl. que dicit de quo
colono istud. c. intelligit. Item q̄ ecclia mo-
dicū damniū tollerare. dz z alle glo. concor.

Potuit.

Potest emphiteota suas melioratōes
vendere nec emptor emere phibetur, si em-
phiteota p̄mitus requisitū eccliaz. Itē si
denūciauerit ecclie q̄ntū ali⁹ sibi offert et si
ecclia se nolle emere dixerit vel a denūciati-
onis tpe spaciū duoz mensium lapsus fue-
rit. Item emphiteota expelli poterit si a so-
lutione canonis p biennū etiā nō monit⁹
cessauerit. Itē dicit tex. q̄ h casu dies inter-
pellat p boie. Flo. g. q̄ dicit z enumerat cer-
tas psonas que ab emptione melioratōis
p̄dicte sunt phibite.

Titulus De rerum permutatione.

Si princeps.

Ecclesia potest res imobles cū p̄ncipe
permutare si cā rōnabilis id exposcat z me-
liora p̄spiciat. Nota glo. que dicit q̄ p̄a-
gma idē est qđ causa. Et dicitur pragmati-

ca sanxio p̄stitutio sup aliq̄ re p̄m̄gata. zc

Ut cōmutationes.

Cōmutatōes rez ecclesiāz que ab an-
tecessore inconsulte facte sunt p̄t successor
emendare. Flo. glo. que dicit q̄ rōnabilis
causa dz subesse in cōmutatōe rei ecclesi-
ce z si rō nō subest tunc dz facta inconsulte.

Dancipla.

Dancipla ecclesiastica nisi ad libertatē nō
puenit pmutari. Nota tex. in fine q̄ dicit q̄
illud qđ semel deo cōsecratū est ad huma-
nos vsus trāsserri nō decet. z. g. ar. p et z.

Iniustum videtur.

Ut supra p̄mo cap. Flo. tex. in fine q̄
dicit q̄ absurdū est vt seru⁹ discēdes ab ec-
clesiastica dignitate humane obnox⁹ fiat
seruituti. Flo. glo. q̄ disputat an seruus su-
gitiuus possit distrahī.

Questum est.

P̄bende pacto p̄cedente pmutari nō
possunt. p̄t tñ eps ex causa de loco ad locū
pmutare psonas. Nota glo. q̄ dicit q̄ inter-
dum valet mutatio loci. Item q̄ licet quis
rem alienam vendere potest z tenet vendi-
tio, rem tñ non suam pmutare non p̄t.

Ad questiones.

Ecclesie iure p̄petatis possunt ad inuicē
pmutari z possessiones etiā ipaz pmutari
possunt z p minus valentib⁹ p̄ciuz supple-
ri. Nota glo. que docet q̄liter spirituale p
spūali z tpale p tpali pmutatur.

Lum olim.

Beneficia sua p̄dunt q̄ ea p̄pria auctori-
tate pmutat. Nota glo. q̄ disputat an i cō-
fessum etiā sunt p̄tes iudicis. Itē q̄ null⁹
est dñs beneficiorū suoz sed vsuarius.

Lum vniuersoz.

Clerici p se sua beneficia pmutare non
debēt, vel sic. Clerici p se sua beneficia per-
mutātes bñficijs suis p̄uant nisi p miseri-
cordiā z ob simplicitatē eoz tolerant. Flo.
tex. qui dicit q̄ deceptis et non decipienti-
bus iura subueniunt.

Exhibita nobis.

Spirituale cum tpali pmutari non po-
test. Nota glo. in principio sui que dicit q̄
dere spūali p̄t in arbitros p̄mitti. Itē q̄
arbitriū ē nullū qđ ē s̄ formā iur⁹ p̄bat⁹.

Titulus de rez per

mutatione. li. sexto.

Licet in tua.

Nō obstantibz expectatōibz bñficiorū pmutatio fieri potest. No. g. que dicit i pñcipio q̄ ille q̄ expectauit pñmā vacante primam psequi debet prebendā h̄ fallit in casibz quos ponit Jo. an. de pben. in. c. quia sepe. 2 de pces. pben. in. c. Soli. Itē no. gl. que videt tangere q̄ in pmutationibz requiratur pñsensus collator. 2 glo. remittit.

Titulus. de re pmutatione. in cle.

Re concessione.

Si beneficia ex causa pmutatōis ab aliis resignata alijs q̄ ip̄is pmutare volentibz pferant. nulli? h̄ volum? esse firmitatis. 2 ponit ius nouū. Nota glo. que inter cetera dī. q̄ pmutare volēs 2 p̄terea renūcians beneficio debet h̄ renūciatōe expm̄ere scz qd̄ renūciat pmutationis causa. Et dato q̄ hoc nō expm̄atur satis tñ est q̄ cōstet ex cōsecuturis vel pus actis.

Titulus. de feudis.

Insinuacione.

Si eccia a suo vasallo recipit feudū in pignus abstinento ab ei? seruitio non tenet fructus pputare in sortem. Notat h̄ doc. q̄ res alicui p̄ria potest sibi impignorari.

Ex parte.

Istud. c. ponit tres casus in q̄bz nō obstante iuramento de nō infeudando p̄t ep̄s antiquū feudū ad ecciaz reuersus nouo vasallo cōcedere. Prim? est qñ vasallus mortuus est. Secundus si vasallus feudū alienet. Tertius qñ feudū faciliter recuperari nō p̄t. Nota glo. que in pte tangit an filiū teneatur ex delicto patris. Item q̄bz modis perditur feudū.

Ti. de pignoribus.

Nullus.

Cleric? nō d̄ rem eccie absqz iustissima necessitate laico vl̄ seie. 2 c. i. vadit dare. 2 c.

Lator pñsentū.

Liber hō p debito nō debet teneri. etiā si defuerit quod p debito debeat adijci vel

indicari. No. glo. que dicit q̄ pater in necessitate potest obligare et etiā videri filiū

Ex pñsentium.

Si rector eccie suo facto p̄rio rem ecclesie obligat cogitur eius heres rem ecclesie redimere et eccie restituere. Nota glo. que dicit q̄ non obligant nisi ea q̄ quis de rebus suis obnoxia facit. Item dicit glo. q̄ hoc casu est in optiōe eccie an velit alienā rem vel recipientē puenire. qd̄ est notādū.

Illo vos.

Si usurari? emit rē eo pacto q̄ post tēpus eā restituat venditori recipiēdo aliqd̄ ultra sortem fructibz tñ in ea cōputatis in sortem iudicat p̄tractus pignoratit? No. ta glo. que dicit non qd̄ scriptus est sed qd̄ gestum est inspicitur. Itē glo. declarat qñ emptio vel venditio est p̄ditionalis. et qñ non. Itē q̄ ex qualitate p̄sone p̄sumitur.

Ex litteris tue.

Agit mulier p dote 2 quemlibet detinētem bona mariti. Nota glo. que ponit casus in q̄bz cōstare m̄rimonio vxor petit dōtem. Item dicit glo. q̄ mulier p̄fert om̄ibz bus creditoribz in dote petēda etiā quo ad illos q̄ habent tacitas ypothecas.

Lum contra.

Si creditor vel is qui ab eo causas habet tot fructus de pignore q̄ sit satisfactū sortē debet pign? restitui debitori. Item glo. dicit q̄ illō qd̄ p̄cipi potuit etiā cōputadū fore Itē dī. g. qñ creditor tenet de pigre. 2 c.

Significāte.

Si is qui sub pacto legis cōmissorie rē suā impignorauit 2 iurauit nō p̄trahere 2 iniuste impedit? nō redemerit rem p̄ dīe illam redimere potest. No. glo. que declarat qd̄ sit pactū legis cōmissorie. Item gl. tangit qñ factū nūciū vel pcuratoris nocet dño 2 dicit qñ dñs putat nunciū fidelem tpe missionis nō imputatur dño.

Lum constet.

Usufructuari? cauēt de vtēdo 2 fruēdo re arbitrio boni viri salua rez substantia in bonis imobilibz. In mobilibz 2o vsu cōsp̄ribilibz cauēt de restituēda re vl̄ estimatōe vl̄ d̄ restituēdo tātū dē finitō vsufructu.

Ti. de fideiussoribus

Clericus.

Clericus fideiussionibz inseruens ab

ecclesia vel a clericis vel a creditore abiciat.
Nota glo. que exponit inferius et dicit q.
frequenter designat. Item dicit q. clericus
fideiubere non debet.

Peruenit ad nos.

Compellitur debitor seruare fideiussorem
indemnē etiā p assignatōez puentuū bene
ficioz suoz. Nota glo. que arguit nulli de
bere officiu suū esse dānosū. Item dicit q.
ysure et expense sunt petēde. Item clericoz
bona etiā redditus bñficioz et q̄tidiane di
stributiōes possunt interdici.

Constitutus.

Per districtōez ecclesiasticā compellit clericus
debitor a fideiussione liberare fideiussorē q.
a creditoribz molestatur. Nota glo. que tangit
q̄n fideiussor p̄t agere ad liberatiōez.

Quod quibsdam.

Si sine licentia p̄lati et maioris ptis ca
pituli religiosus fideiussor aut mutuū re
ceperit puentus non tenet et ipe punit n̄ssu
mutuū sit p̄sum in utilitatē eccie. Nota glo.
q. dicit q. tpe necessitatē etiā monach⁹ fidei
subere p̄t cā scz p̄teritis tenet p̄mo sub
uenire. Item clerici inter se p̄nt fideiubere
cum conueniuntur.

Eum pro quo.

Si te pro aliquo in fideiussorez obliga
sti si dñi i debiti solutiōe cessauerit aut dis
sipare bona sua ceperit aut sup h. p̄denat⁹
fuit iure poteris eū puenire vt te a fideiuf
sione debeat liberare. Item si h. ab initio se
cum puenit et ita in casibz ante solutionem
p̄t agere fideiussor vt liberet. et al. g. p̄cor.

Tit. de solutiōibus.

Ad hoc.

Sicut filius tenetur soluere debita pa
tris ita p̄lat⁹ tenet soluere debita sui p̄de
cessoris p̄tracta p utilitate eccie. et h. intel
lige vtz si fili⁹ est heres. Nota glo. que tan
git et remittit q̄n heres tenet ex delicto de
functi. Item q. successor ad id tenet qd pre
decessor facere debuit. et al. concord. Item
heres tenetur soluere omnia debita defun
cti q̄litercūqz p̄tracta. c. j. de testa.

Si quorundam.

Si p̄lat⁹ etiam p alienis debitis obli
gat suspensus ē ab administratiōe tpaliuz et
spūaliuz et eccia nō tenet. Nota h. glo. que

dicit q. licet h. casu reddet ecclesia iudicis ad
huc in iste est remouēd⁹ ab administratiōe.

Ordarius.

Debitor q. nō est soluēdo excōscat⁹ quia
non soluit absoluit ab excōscatiōe cū cau
tiōe de soluendo si ad pinguiorē puenierit
fortuna. h. d. Nota glo. q. dicit q. inanis est
actio. et c. Item impossibilitati nulla est obliga
tio. Item q. in cessione bonoz habēdo est ra
tione cedēs egeat q. nō est fraudand⁹ alio
mentis quotidianis.

Is qui conqueritur.

Qui pquerit indebitā pecuniā se soluit
se probare tenetur q. indebite sit soluta ni
si aduersari⁹ et solutiōez inficians de p̄tra
rio p̄uincat tūc ei ei differt onus incūbit
pbandi qd debitū recepisset. et c.

Tit. de donatiōibus.

Prudentes.

Mobilitas hāc sibi legē ponit vt existi
met se debere qd sponte tribuit et n̄ssu in be
neficiis suis creuerit n̄ssu prestitisse putet
Nota. g. q. dicit q. beati⁹ ē dare q. accipere. Item
dicit hilarem datorē diligit deus. et al.

Fraternitatem.

Nō valet donatio quā facit p̄lat⁹ in cō
sulto capitulo et in dānū eccie. Nota. tex. qui
dicit q. p̄lati sunt pcuratores rez ecclesiasti
cay et debet p̄ditōes p̄t facere meliores et
nō deteriores. Nota glo. que dicit q. p̄lat⁹ si
p̄suetudo est potest modicū dare.

Ceterum si.

P̄lat⁹ modicā rē eccie donare p̄t vbi h.
h. p̄suetudo. Nota. q. p̄suetudo loci dat iur
isdictionē et liberatōez p̄fert administratiōez.
Et si respiciendū est ne eccia enormit⁹ ledat.

Consultationibz.

Eccia nō vacās in bñficiū p̄ferri n̄ p̄t h.
in p̄teritū p̄t de licētia ep̄i sine p̄iudicio p̄
lati. Nota. g. q. d. q. nemo sine culpa est p̄uā
dus sine spoliandus bñficio suo.

Per tuas.

Nō obstante iuramēto de nō in feudan
do de nouo p̄lat⁹ p̄t integrare feudū si ap
pareat vasallū in mēsurā deceptū. Nota. gl.
q. dicit q. papa q̄nqz p̄cedit p̄uilegium ob
grāz p̄stati obsequiū. Item q̄n q. decipit in
q̄ntitate rei agere potest ad supplementū.

Eum dilecti.

In donatiōibolatiſſima eſt interpretatio
facienda. Flo. tex. in ſi. qui dī. q. in tracti
bus plena. et in teſtamenti plenior. in bñ
ficijs qz pleniffima eſt interpretatio adhibē
da. Itē gl. notat q. veniūt in donatiōe poſ
ſeſſionis vacantis.

Pastoralis.

Si ep̄s in eccīa quā de p̄ſenſu capituli
p̄io loco p̄ceſſit p̄cipiebat certos redditus
illos donasse videt. et alij oēs reddit. eccīe
p̄ter cathedraticū cedūt p̄io loco. et si ep̄s
p̄ceſſit de p̄ſenſu patroni intelligit patro
nus donasse ſus patronat. h. d. Flo. glo.
q. dicit q. aliud ē contrahere ſocietate ſim
plicit̄ et aliud oīm bonoz.

Inter dilectos.

Poſſunt hoſpitalarij in ſuū p̄iudiciū
tñ ſe et domū ſuā alteri religioſe domui ſb
ijcere vel donare. Flo. tex. q. dicit de illo
q. allegat p̄p̄iam ſuā turpitudinē. Itē q.
res inter alios acta. et. Itē notat glo. q. ex
cōmunicatus donare poteſt.

Apoſtoliſe.

Donatio qn̄geſime vel centeſime quā
facit ep̄s cū graui detrīmento eccīe ſue p̄t le
gitime reuocari nec etiā vltra qn̄geſimaz
vel centeſimā p̄ferre etiā ceſſan. leſione ec
cleſie ſine auctoritate ſupioris. Flo. glo. q.
dicit q. aliqua ſunt que meli. in intellectu
poſſunt p̄cipi q. loquendo exp̄mi.

Propter eſus.

Iſtud capitūm ponit q̄ttuor caſus p̄pter
quos donatio reuocatur. Primo p̄pter in
lectiōes manuū violentaz. Secūdo p̄pter a
troces iniurias. Tertio p̄pter damniū da
tum in rebz donatoz. Itē p̄pter piculū vi
te p̄dicta tñ nō extendunt ad donatoz he
redes ſc̄z reuocare donatoz q. h. i. vita ſua
tacuit. Flo. glo. valde notabilem qn̄ do
natio reuocat et qn̄ non. Itē dicit de filio
cui mater donauit. Itē dicit q. felonīa cō
miſſa p̄ patrē nō imputat filio.

Titulus. De peculio clericorum.

Inueſtigandum.

Queſita p̄ platum q. tpe p̄motionis p̄i
moniū nō habet. q̄ſita p̄ſumuntur de bo
nis eccīe. Flo. glo. q. dicit q. iſtā p̄ſumpti
onē admittit p̄batio. Itē doc. dicit h. aliq.

et faciūt argumentū de vxore et marito et ec

Presbyter. (cleſia et plato.

Presbyter inſtrumēta emptionū de bo
nis eccīe p̄ficere d̄z noīe eccīe. Flo. h. q. do
ctores dicit ſup iſto capitulo qd in dubio
ſtandū eſt narratiōi inſtrumēti et p̄ſumitur
pro illo q. nominatur inſtrumēto.

Unuſq̄ſqz.

Queſita a p̄ſbro p̄ p̄motionē queſita p̄
ſumuntur de bonis eccīe. Flo. gl. q. arguit
q. ego teneor tibi reſtituere. qd occaſiōe reſ
tue ad me puenit ar. c. Ad n̄raz d̄ iure iurā.

Inquirendū eſt.

Queſita de bonis eccīe ad nomē eccīe
ſcribi debēt. no. h. doc. q. colligūt tres caſ.
in qbz empti cū pecunia alioz non eſt emē
tis ſed ei. cui. aſt pecunia.

Si quis ſane.

Res eccīe ad culturā p̄ plati red ucte ſi
efficiunt p̄p̄ie iſt. plati ſed ad vitā eos te
nere poteſt. Flo. glo. que diſputat an cleri
ci beneficiati ſint vſu fructuarij vel vſura
rij. Item dicit quis diſcat p̄heres.

Li. de teſtamentis.

Quorundam.

Ep̄s teſtari p̄t de rebz p̄p̄is et nō de rebz
eccīe. Flo. q. teſtamentū eſt teſtatio mētis
q. diſpōit aliq̄s d̄ rebz ſuis qd fieri vel ſi p̄
deceſſuz. Item dicit q. as diuidit in xij. vi
cias et as d̄z tota hereditas. et.

Quia ingredientibz.

Teſtamentū plati religioſi nō valet et ſaz
ſi de p̄ſuetudine adſunet. Flo. glo. q. dicit
qd ſit legatū. Itē dicit glo. non qd ſit ſz qd
fieri debet eſt p̄ſiderandū. Itē dī. q. voruz
non tollitur p̄ſcriptiōe. Item mulier nō re
cipit ordines. et.

Nos quidem.

Propter negligentīa heredis ep̄s exeq̄
tur piā teſtatozē volūtate. Flo. h. doc. ex
iſto tex. q. ep̄s nō p̄t mutare volūtate teſta
tozis deputatū ad certū vſuz. et e. tex. in cle.
Quia p̄tingit. de religi. do.

Judicante.

Debet legatū nudis p̄b̄is reſcūtū a teſta
tozē. et dī. g. q. t̄e legatū etiā valz ſm leges
Itē dicit glo. hec q. ex nudis p̄b̄is etiā q̄s
obligat. Itē. g. tangit qd faciendū ſit qn̄ le
gatū eſt dubioſum ſup re legata.

Filius noster.

Nō debet legatū cū testator rē nō suam
sed ecciē legat alteri ecciē. Ho. glo. que dī.
q si q̄s scienter legat rem alienā tūc heres
tenet rem redimere vel legatoris p̄ciū dare

Si heredes.

Si heres iussa testatoris nō impleverit
ab ep̄o loci ad implendū illa p̄pellit. Ho.
gl. q̄ dicit q̄ infra annū adimplere d̄z. Itē
dicit q̄ testamētū defensor̄ executio p̄tinet

Lum in officiis. (ad ep̄m

De bonis p̄ ecciāz acq̄sitis clerici testa-
ri nō possunt. Ho. glo. q̄ dicit q̄ donatari⁹
donatori naturaliter ē obligat⁹ ad antido-
ta. i. ad similia. Itē dīc q̄ q̄cqd acq̄rit cleri-

Ad hec p̄sentib⁹. (cus. 7c.

Moderatā elemosinā de bonis p̄ eccle-
siam acq̄sitis clerici facere possunt. s̄z testa-
ri de eis nō p̄nt. Ex isto ca. arguitur doc. q̄
q̄s p̄t dare in vita. de q̄ non p̄t disponere
post mortem.

Quia nos.

De bonis p̄p̄is vel acq̄sitis intuitu p̄-
sone clerici⁹ testari p̄t sed de reb⁹ ecciē testa-
ri nō p̄t. Nota q̄ clerici in reb⁹ ecciē soluz
vliuz h̄nt z debēt eē p̄tēti victu z vestitu. 7c

Lum esses.

Valet testamentū qd̄ prochiā⁹ facit co-
ram p̄sbro suo z duob⁹ testib⁹. nō valet co-
traria p̄suetudo. Ho. tex. q̄ dī. q̄ in ore du-
oz v̄l trū testū stat omne p̄būm. Ho. glo.
que tangit an mulier s̄ casu potest esse te-
stis z videtur sentire q̄ nō.

Relatum est.

Valet testamentū ad pias causas corāz
duob⁹ testib⁹ factū. Ho. glo. q̄ ex h̄ capitu-
lo arguit q̄ cause v̄l maxim⁹ volūtati defun-
ctorū spectat ad for̄ ecclesiasticū qd̄ v̄z dīc
quo ad pias causas.

Relatum est.

De p̄p̄is testare potest cleric⁹. de acq̄si-
tis p̄ ecciam si sunt mobilia succedit eccia
vel successor. z de illis testari nō p̄t. Tamē
p̄t ex illis aliqd̄ seruitorib⁹ dare. Si p̄o cle-
ricus plures habuit ecclesias fiet diuisio

Lum tibi. (inter illas

Alteri⁹ arbitrio p̄t p̄mitti testamētū fa-
ctio. Ho. glo. q̄ dicit q̄ nullū est testamen-
tū vbi nomē heredis nō exp̄mit z institui

nō heredis totius testamētū est fundamen-
tū. Itē dī. glo. q̄ etiā nutu sit testamentū
Itē dicit gl. in fi. q̄ heredes incerti possūt
institutū vt institutio heredes paupes xpi.

Officij.

De relictis ecclesijs ep̄s pet̄t p̄tem suā.
licet fuerit sibi aliqd̄ a testatore relictū. nisi
eo mō z in fraudem q̄ ea p̄te sit p̄tentus le-
gatum agnouit. Vel sic fm̄ ab. Nisi aliud
a testatore dictū sit ep̄s suū recipiēdo lega-
tum alijs nō renūciat. Nota ar. q̄ vnuz re-
cipit nō videt alteri renūciare.

Reliquisti.

Ista decretalis distinguēdo z subdistin-
guēdo declarat qm̄ z qualiter inter ep̄m et
cathedralem vel aliam ecciāz sit diuidēdū
legatū qd̄ sit vtriq̄ simul vel alteri tantuz
hoc p̄ summario.

Raynaldus.

In bonis patris z matris z auis habet
q̄s tertiā debitā iure nature q̄ puari nō p̄t
Et filius rogatus restituere hereditatē de-
trahit debitā iure nature z q̄rtā trebellia-
nicā in qua p̄putant fruct⁹ post l̄t. p̄tes. p̄-
cepti. hoc dicit.

Tua nobis.

Ep̄s p̄pellit fidei p̄missarios seu execu-
tores testamētū ad exequendū pias causas
seu defunctorū volūtates. etiā si testator h̄
interdixisset. Notat h̄ doc. q̄ executor non
p̄t alteri p̄mittere vices suas q̄ p̄mittitur
industrie p̄sone. h̄ v̄z est si p̄missio ē gene-
ralis. secus si est specialis. 7c.

Raynaldus.

Fili⁹ rogat⁹ de hereditate paterna resti-
tuenda detrahit tertiā debitāz iure nature
z q̄rtam trebellianicā in q̄b⁹ p̄t legata re-
linq̄re z heredes constituere z penas appo-

Johānes clericus. (nere.

Executor fidei p̄missari⁹ q̄ suscepit offi-
ciū p̄ dyocesanū illi⁹ exeq̄ illud p̄pellit. no.
glo. q̄ inter cetera dicit mandatū suscipere
nemo cogit. susceptū tñ necesse ē implere. 7c.

De his que.

Ista decretalis specificat q̄ ā legata de
q̄b⁹ non soluitur canonica portio ep̄o vel
eccie parochiali nisi hoc fiat in fraude. no-
ta glo. q̄ dī. q̄ canonica portio diuersimod⁹
de deduct⁹ fm̄ varias p̄suetudines loco-
rum. Item dicit qm̄ fraus debet p̄bari.

Titulus. De testamē- tis. li. sexto.

Si pater.

In fidelis commissariis substitutionibus locū
habet quartarū deductio, in directis non.
et substitutiones interpretari debem⁹ dire-
ctas dūmō pueniāt obis et psonis institu-
tis. Florat. g. de pauperibus consanguineis
an sunt pferendi.

Religiosus.

Religiosus nō pōt eē executor nisi habi-
ta licētia a suo supiore. Itē vn⁹ executor ex
pluribus pōt exequi testamētū si aliū noluerit
aut nō potuerint interesse nisi aliud appa-
ruerit fuisse de mente testatoris quia tunc
secus. Flo. glo. que dicit q̄ tex. loquit̄ indi-
stincte ergo intelligitur de quolibet religi-
oso siue sit regularis siue mendicās.

Ti. d testamētis i cle.

Religiosis.

Ordinarius loci rōez exigit a religiosis
etiā exemptis de testamētoꝝ executōib⁹ q̄
gesserūt et si contra h̄ deliquerint illos pu-
nit. Vide glo. q̄ inter cetera videt querere
an testator pōt executorē suū liberare quod
nō teneat reddere ratiōez de executōe sua.

Titulus. de successio- nibus ab intestato.

Sed ad hoc.

Eccia succedit clerico etiā in bonis p̄-
monialibus et alijs intuitu p̄sone acq̄sitis si
de eis in vita nō disposuerit et alios here-
des ab intestato veniētes post se nō reliq̄rit

Sancto concil.

Si clericus decedat intestat⁹ peculium
eius diuidit̄ in quattuor p̄tes q̄z vna ep̄o
altera ecclesie. tertia paup̄ibus. quarta peni-
tibus. si ydonei et capaces sunt distribuatur
Flo. glo. q̄ docet quid faciendū sit q̄n du-
bitatur an clericus habuit bona p̄pria. zc.
Itē dicit q̄ nullus heres nobis p̄rimior ē
q̄z q̄ nos dñō sociauit. et all. c. p̄sbi d̄ peni

Lum dilectus.

Rector eccie d̄r intestatus si nullus fecit
testamētū vel fecit s̄z furiosus et tali succe-

dit eccia si nō h̄z p̄sanguineos. secus aut̄ si
apparet illū fuisse monachū vel sana mēte
testatū. h. dī. fm jo. an. Florat. tex. qui videt
tangere de dicto vn⁹ testis et de p̄fessione
facta extrajudicialiter q̄ntū illa valet et gl.
etiā tangit sup̄ p̄bo p̄fessentē. Itē norat gl.
de furioso. zc. Itē q̄rit glo. q̄d de illo q̄ sa-
na mēte dedit sua eccie. zc. et p̄ ea sine reuo-
catōe i infirmitate sua icidit in frenesiz. zc.

Ti. de sepulturis.

Nos instituta.

Decedēs intestatus et qui non elegit se-
pulturā. cū suis maioribus. i. in sepulchz su-
oz parentū sepeliri debet. eccia prochiālis
habebit canonicā portionē ei⁹ q̄d reliquid
eccie sepulture. h. d. Florat. tex. q̄ socij tribu-
lationū erūt et socij p̄solationū. Itē dī. tex.
ne trāsgrediaris terminos antiquos quos
posuerūt patres tui.

Relatum.

Qui p̄uertitur ad monasteriū siue in vi-
ta siue in morte medietatē relictoꝝ pro aīa
sua ecclesie prochiāli quā dimittit̄ condiui-
dere debet. Florat. glo. q̄ dicit q̄ sup̄ p̄dicta
mediate statur consuetudini. et alle.

Fraternitatem.

In sepulchro parentū suoz debet q̄libz
cumulari et si contra fecerit est restitutio fa-
ciēda. Flo. glo. que querit. Rōne t̄m va-
let oratio generalis lic̄ special. Itē glo. po-
nit vsus. Vissa frequēs sancteqz p̄ces te-
iunia sacra. Defunctis p̄sunt p̄dest elimo-
sina recta. Itē minus legitima volūtas de

De his.

(functi nō valz.

Si quis in egritudine in qua decedit se
et sua monasteria p̄tulit et ibidē sepulturaz
suā elegit parrochial̄ eccia decedētis habe-
bit portionē suā. sec⁹ si in sanitate h̄ fecerit.

Ex parte.

Qui sepelit parrochiale alteri⁹ iniu-
ste. ip̄m tenetur restituere cum omnib⁹ ei⁹
occasione p̄ceptis. Florat. glo. q̄ tāgit q̄lter
faciendū sit cū minor eligit sepulturā. et q̄n
quis dolo ad eligendū inducīt.

Lum libez sit.

Rapiēs corp⁹ alie⁹ et ad ecciaz suā sepeli-
ens iniuste. ip̄m cū emolimēt⁹ inde recept⁹
restituere tenet. Flo. glo. q̄ tangit q̄ actioe
h̄ casu agendū est scz p̄ditiōe ex h̄ canone.

De vxore.

Potest vxor sicut vir eligere sepulturas pater potest filios minores sepelire q̄ vult si h̄ habeat p̄suetudo. Flo. glo. que dicit q̄ pater potest filio facere testamentum, et alle. institui, de pupill. subst. §. Ergo, et c.

Lum super.

Eligēs sepulturā extra eccīaz suā prochi-
alem d̄z ei q̄rtam portioē testamēti sui re-
linquere. Florat glo. q̄ monasteria dicunt
magis religiosa q̄ eccīe prochiales siue ca-
thedrales, et c.

Confirmari.

Parrochiali eccīe fm̄ regiois p̄suetudi-
nem est canonica portio exhibēda. Flo. gl.
q̄ querit quid faciendū sit dubitat de con-
suetudine et varie in vicinis sunt p̄suetudi-
nes tūc de minori summa debet intelligi.

In nostra p̄sentia.

Lum parrochian⁹ eligat alibi sepeliri d̄
legatis ab eo factis h̄z canonica portioem
eccīa prochiālis s̄z si nō elegerit et alibi se-
pultus fuerit totū h̄z. Flo. glo. q̄ dī. q̄n tra-
ctus futuri t̄p̄is spectat ad iudicē. Ite aū
dolis rescindat tractū in spūalib⁹ qd̄ est
p̄ id quod est supra. Quod metus causa.

Et parte parentum.

Qui casu moriunt in cimiterio sepeliri
debent. Flo. glo. q̄ dicit illi qui sponte se p̄-
cipiunt apud eccīaz sepeliendū nō sunt, et alle
Flora casus in q̄b⁹ fallit regula q̄b⁹ comu-
nicamus viuis, et c. s̄z i furib⁹ et latronib⁹.
Item in illis q̄ moriunt in torneamentis.
Item in raptorib⁹. Ite in his q̄ seip̄os in

Sacris est. (terficiūt, et c.)

Excōicati in cimiterio sepulti si ossa eoz
discerni possunt sunt exhumandi. Flo. gl.
que dicit q̄ rōne dubietatis aliqd̄ admitti-
tur qd̄ als nō admitteret similiter et rōne
cōneritatis.

Abolende.

Pro sepultura etiā eccīe p̄ctū solū non
d̄z. Flo. glo. que dī. q̄ sepultura d̄z locus si-
ue terra in q̄ nūq̄ vllus fuit sepultus, et ta-
lis loc⁹ p̄t vendi secus de cimiterio et offi-
cio sepulture, laici tū p̄pelli possunt vt ser-
uent laudabiles p̄suetudines.

Parrochiano.

Excōicato etiā p̄ manifesta offensa in
moris articulo absoluto eccīastica sepul-

tura denegari nō d̄z. Et heredes sui ad sa-
tisfaciendū p̄ eo sunt cen. eccle. p̄pellendi.
Flora glo. q̄ tractat q̄n heres tenet ex deli-
cto defuncti. Florat h̄ ab. q̄ heres tenetur
h̄ casu respondere coram iudice eccīastico,
quia defunctus aū absolutioē p̄mittit pa-
rere mādāt eccīe aūq̄ fuit i morte absolut⁹

Titulus. d̄ sepulturis libro sexto.

Animarum periculis.

Ista decretalis in p̄ncipio sui p̄hibet ne
q̄s inducat aliquo pacto vel iuramēto aut
p̄missione ad eligendū sepulturas in certo
loco vel q̄ electā nō imutet, qd̄ si fec⁹ factū
fuerit penitus null⁹ erit valoris et loquū
vniuersis religiosis et secularib⁹ clericis cu-
iuscūq̄ status vel p̄ditionis.

Lum quis.

Si q̄s cui⁹ maiores sunt soliti ab antē-
quo in aliqua eccīa sepeliri ea dimissa eli-
git alibi sepulturā. canonica portio dimis-
se nō debetur eccīe sed illi dūtaxit in qua il-
le officia cōsuevit audire diuina et eccīasti-
ca recipere sacramēta.

Is qui habet.

Habēs domiciliū in ciuitate vel in ca-
stro trāsferēs se q̄nq̄ ad villā ruralem si nō
electa sepultura decedat ibidez nō in eccīa
dicte ville sed in parrochiali sua d̄z sepeli-
ri eccīa. Vult q̄ plures habuit viros cū
vltimo q̄n moritur d̄z sepeliri, quia illius
honorem retinet.

Licet pater.

Pater minores filios vbi vult sepelire n̄
p̄tibi h̄ria est p̄suetud. sedo sūt cū suis ma-
iorib⁹ vel in parrochiali eccīa sepeliendū, et
licet filiū familias p̄ter p̄sensū patr⁹ pos-
set eligere sepulturā tū legare nihil potest
si peculium non habet, et c.

Religiosi.

Religiosi apud sua monasteria si ad ea
p̄mode venire p̄nt sepeliri debēt et sepul-
tam cū velle et nolle n̄ h̄nt eligere n̄ possūt.
Flo. gl. q̄ dī. q̄ cā p̄moditatis et etiā q̄nq̄
cā incōmoditatis aliq̄ fiunt et aliq̄ nō fiunt.

Titulus. de sepul- tis in cle.

Eos qui.

Excoīcati sunt etiā exempti qui in casibus nō pmissis defunctos sepeliunt in cimiterio tpe interdīcti vel qui scienter sepeliūt excoīmunicatos publice aut notatim interdīctos vel etiā manifestos vsurarios. Flo. glo. notabilem de publice excoīcato.

Dudum.

Ista de. narrat discordias inter p̄dicatores et minores ac etiā pastores prochiāliū ecciāz. sup p̄dicationibz p̄fessionibz et sepulturis. Et quo ad titulū h̄ dicit. P̄dicatores et minores in locis suis sepeliūt illos libere qui h̄ elegerit. de funeralibz tñ et quibuscūqz obuentionibz et relictis de q̄bus alteri non debetur quartā et nō vltra soluat ecciē parrochiāli partez. Flo. glo. q̄ ponit p̄sus. Rex solū. doctor cathedraz. iudexqz tribunal. Possidet. ad sedem p̄sul. p̄torqz curiam.

Ti. De parrochiis et alienis parrochiāis

Si episcopus.

Hic habes qualiter ep̄atus diuidatur scz qñ ep̄s cū vna pte plebis incidit in heresim donatistaz et alia ps manet et ali⁹ eligitur ep̄s. et p̄mus redeat ad fidem. zc. Ut sic fm panor. Inter ep̄m substitutū ep̄o heretico et ip̄m ep̄m hereticū reuersuz et ex dispensatiōe. receptū diuiditur ep̄atus modo hic exp̄sso.

Ut dominicus.

P̄sbyteri parrochiales dñicis diebz interrogare debent an missaz solētia an aliquis in sua ecciā sit de alteri⁹ prochiāntes et si aliquē iuenerint ip̄m abiciant. Itē dī. g. q̄ p̄patis possessionis nō facit domiciliū.

Nullus ep̄s.

Null⁹ ep̄s prochiānū alteri⁹ iudicare p̄sumat nec etiā ordinare. Flo. g. q̄ 5 l̄to ar. et opponit de archidiacono. Itē dicit q̄ sententia lata a nō suo iudice nō tenet. h̄ fallit

Super eo:

Times distinct⁹ nō p̄scribit siue sit prochiāz siue diocesi⁹ siue prouincie. Floa glo. q̄ dī. q̄ illa que religiosis adherēt religioſa sunt. Item q̄ idem iuris est in minoribz et maioribz. zc.

Significauit.

Trāslatio domicilij parrochiānū eximit a p̄mi iudicis potestate Flo. g. que dicit q̄ ibi dicitur quis habere domiciliū vbi habitat. Item dī. glo. de decimis p̄dialibz et p̄sonalibz et videt p̄cludere q̄ super p̄tationibz decimarū p̄suetudo est multū attendenda. zc.

Titulus de decimis

Decimam.

Decime et p̄miciē dari debent. Itē exp̄mit quattuor genera decimarū q̄ ex veteri lege debebant. h. d. fm panor. Floa. g. q̄ ar. p̄ opinioibz magistrorū q̄ eorū opinioes sūt fouēde et dicit Inno. q̄ opinioibz magistrorū nō vult derogare.

Novum genus.

Clerici a clericis decimas p̄sonales nō exigūt s̄ clericī habentes mīsteriū certorū laborū ab alijs ip̄is decimas p̄soluūt. Itē dicit glo. q̄ clericī de suis bonis patrimonialibz decimas soluere debent

Ex multiplici.

P̄uilegiū de decimis nō soluendis cōditionē p̄cedentē nō tollit. Flo. glo. q̄ dicit h̄ q̄ qñ simpliciter sit sup aliq̄ re p̄positio tē exp̄dit se ad p̄sentiaz futura. Itē ar. in q̄bo rebo nondū habitis potest renūciari.

Commissum nobis.

Nō est nouale id a quo prochiālis ecclesia q̄cūqz vtilitatis p̄cipe p̄uenit. Flo. glo. que dicit q̄ dicunt noualia a q̄bo oēs reliḡiosi sunt exempti scilicet quorū non extat memoria q̄ culta fuissent.

Peruenit a d nos.

Decime soluēde sunt de puentibz molendinorū piscariāz feno et lana. Flo. glo. que d. de molēdino aduentū. zc. Et dicit generaliter q̄ de omnibz q̄ fidelis hō acquirit debet soluere decimas.

Runcios.

Parrochiāni de apibz et de omni fructu decimas soluere debēt. Et dī. glo. sup p̄bo fructu licite tñ acq̄sito siue de aialibz siue intuitu p̄dioz siue intuitu p̄sone.

Eum homines.

Expense necessarie in decimis p̄dialibz deducti non debēt. Flo. g. in p̄n. q̄ dī. q̄ illi

eccie dande sunt decime vbi q̄s recipit ec-
clesiastica sacramēta z etiā p̄diales vbi hoc
est p̄suetudo. Itē dicit q̄ cito debet solui z
non soluēs est in mora, z alle, glo. iura.

Dilecti filij,

De terra p̄ductiua etiā p̄uilegiat⁹ deci-
mas soluere debet. Flo. glo. q̄ dicit q̄ si p̄-
pria nō sufficiūt licitū est clericis p̄ducere
aliena p̄dia. Itē notat glo. ex h̄ textu q̄ cō-
positio bñ p̄t fieri sup decimis, z h̄ dictum
est supra in. c. Ex multiplici.

Suggestum est.

P̄uilegiū renocatur si incipiat esse dā-
nosum. Flo. glo. q̄ arguit q̄ fin diuersitate
tpm z varietatē rez p̄uilegia sunt varian-
da z cā noua supueniēte bñ p̄dit p̄uilegiū.

Ex parte tua.

Templarij hospitalarij z cisterciē. p̄u-
legiati sunt in decimis non soluendis, aliij
religiosi nō nisi in noualibz z aialij nutrī-
mentis. Item gl. dicit q̄ monachi olim da-
bant decimas.

Licet de.

Possessio p̄uilegiata de nō soluēdo de-
cimas si veniat ad non p̄uilegiatū vel dec-
alij excolenda ex tūc nō d̄r p̄uilegiata. Flo-
ra glo. q̄ dicit q̄ p̄uilegiū monachoz intel-
ligit de terris quas p̄sonaliter colūt.

Ad audientiam.

Hoīe laborz noualia z nō noualia intel-
ligunt. Flo. glo. q̄ dicit q̄ infamīa iuris in-
currit q̄ p̄uilegiū p̄ncipis astute interp̄tat.
Itē notat q̄ a forma p̄boz. sine certa cau-
sa nō est recedendum.

Quoniam.

Decime noualium debentur eccie in cu-
ius parrochia insurgūt. si vero non sunt in
aliqua parrochia debentur ep̄scopo q̄ p̄t
sibi retinere vel alteri eccie concedere.
Flo. glo. q̄ querit quid si noualia non sunt
in parrochia alicuius sed in insula z consi-
derandū est cui p̄uincie adherent.

Parrochianos.

Lū decime non ab hoīe sed ab ip̄o dñō
sunt institute q̄si debitu exigi possunt. Flo-
ra gl. q̄ dicit de dictione quasi, z alle. illud
quasi vni geniti a patre. ibi quasi est exp̄es-
suum veritatis.

Ad hec.

Decima iure hereditario p̄latcū possi-
deri nō debet. Flo. gl. q̄ dicit q̄ decimas
laicus possidere nō potest. Itē dicit q̄ in
fendū dari non possunt.

De terris.

Iudei tenent ad soluēdas decimas p̄e-
diales aut p̄dia dimittere. Flo. gl. q̄ dicit q̄
is ad quē spectat fructuū p̄cepto fructuū
onera subire d̄z z subire etiā p̄pellit. Item
dicit q̄ iudei non sunt de eccia, zc.

Quamuis.

Laicis nō debēt dari decime vel oblati-
ones z ponit penā p̄latoz h̄ facientū. Flo-
ra glo. que dicit q̄ laicis disponere de rebz
eccie nō est tradita potestas. Itē dicit glo.
q̄ fruct⁹ decimarz bñ p̄cedi atqz locari p̄nt
laico ad tēpus vite sue sed ius non, zc. z dī-
cit cū nos dicimus vitulū fructū vacce de-
monstramus.

Cum sint.

Ratione p̄suetudinis p̄t q̄s habere ius
decimandi in parrochia aliena. Flo. glo. que
dicit q̄ a sanctis p̄sibz nō est diffinitū nec
nos diffinire debem⁹. Item glo. ar. de cō-
suetudine soluendi decimas.

Prohibemus.

Laici decimas habētes nō possunt eas
in alios laicos trāsserre ac etiā i clericos si
ne auctoritate ep̄i. Sz glo. q̄rit an ne p̄nt
laici trāsserre decimas in alios laicos de

Ad apostolice. (p̄sensu ep̄i

Decime p̄sonales debent eccie parrochia-
li, p̄diales eccie i parrochia sitū est p̄dium
nisi aliud habeat p̄suetudo. Flo. gl. q̄ est sin-
gularis in hac materia z dicit q̄ dicuntur
decime p̄sonales z que dicunt p̄diales.

Ex parte.

De omni fructu p̄dij soluēde sunt deci-
me p̄diales. Flo. glo. q̄ dicit q̄ vna z ea-
dem res diuerso iure censi nō debet.

Non est in potestate.

Decime p̄diales soluēde sunt nō dedu-
ctis expensis scz de vino grano fructibz ar-
boz pecoribz ortis negotiatōe z de mīlītia
Vide glo. vltimā q̄ dicit p̄dicta vera in de-
cimis p̄dialibz secus in p̄sonalibz.

Ex transmissa.

De fructibz molendini ad ventū soluē-
de sunt decime. Flo. glo. q̄ arguit z q̄rit an

etiam de illicitis acquisitis sunt soluende decime
et arguit de meretrice an de soluere decimas
Item dicitur quod meretrix non turpitur accipere pecuniam.

Ad nobis.

Locator et reductor tenentur ad decimas nisi
se imunes ostendant. Nota quod decime sunt tribu-
ta egentibus animarum et eas in signum universalis
dominii sibi dominus reservauit. Item dare de-
cimas preceptum diuinum est.

Tua.

In genere vel in specie imperator decimas
remittere non potest. et decime nouallium non
accrescunt laico quod ab antiquis decimas in feo-
dum habuit. Alde, g. q. notat casus aliquos in quibus
laicus habet potestatem in clericos, etc.

Tua nobis.

Sine deductione seminis et sumptuum de-
bet dominus et colonus decimas soluere et non cui
voluerit ecclesie vel pauperibus sed pro christi causa
bene nec ab eis excusantur propter malitiam clericorum.
non, g. q. quod sit an simoniaco decime sunt dande

Ex parte.

Prisus legem de decimis laborum nouallia
prophedit. Nota textus qui dicitur. ubi maius procedit
minus processus esse videtur. Et sic e converso dicitur
glo, quod cui minus interdicitur et maius prohibetur

Pastoralis: (esse videtur.

Expense que fiunt pro restauratione molendino-
rum siue piscariorum et aliarum rerum non sunt de-
ducende de pueris decimandis. Vel sic
semper panem. Negociator de lucro decimam
soluit deductis expensis quas facit de pecunia
decimata expense vero que fiunt pro habendis fructi-
bus non deducuntur. et de fructibus soluit deci-
ma non deductis expensis pro re restauranda
dicitur. Nota, g. huiusmodi capituli et doc. de expensis
que fiunt in re extra rem et circa rem, etc.

Cum contingat.

Per decimam in parte in alterius pro christi
scripta non intelliguntur nouallia de nouo ex
crescentia precepta. Nota, g. q. dicitur quod pro christi
ecclesie non tenentur episcopi decimas soluere, et alii.

Cum in tua.

Una et eadem terra non potest pluribus ecclesiis esse
decimalis. Nota, g. q. dicitur quod minute decime
dicuntur per animam et de pullis et ouibus et ortis.
Item quod una ecclesia non debet diuerso iure ceteri

Dudum.

Laici non possunt alicuius decimam ecclesie

nec ex premissis confirmata a papa in forma
communis. Nota glo, q. dicitur de premissis et an
quod teneatur allegare et probare titulum suum, etc.

In aliquibus.

Non soluendi decimas non sunt predicta deducenda.
Nota, g. q. dicitur quod pactum non nocet ecclesie quo-
niam a quolibet possessore potest petere decimas
quia est contra quod sequitur spiritus rem.

Cum non sit.

Ante solutionem tributorum soluende sunt
decime. Nota, g. q. dicitur quod ibi de porro decime
sunt dande ubi scilicet crescit et non ubi primo
creati sunt. et alii, etc. q. j. c. Si quis.

Super.

Cisterciensis. Templarii et hospitalarii de
fructibus possessionum quos adquisierunt post
concilium generale tenentur decimas soluere
si prius ex eis decime souebantur, etc.

Interdicimus.

Clerici non debent recipere decimas in pignus
ad alias ecclesias pertinentes. Nota, g. q. dicitur
quod ecclesie ad quam decime pertinent. potest eas
bonum in pignus recipere. quia per hoc citius reha-
bebit decimas.

Ti. de decimis. li. vi

Discretionis.

Predicatores et minores in predicationibus
suis vel alibi non debent populum informare
quod decimas vel aliarum rerum prestatos prestatas
non soluant. immo debent populum informare quod eas
voluntarie et libere animo soluant. Et nota, g. q. dicitur
putat an decime debeantur ex precepto vel
consuetudine.

Statuto perpetuo.

Ista decretalis ponit quosdam declarationes
circa illas indulgentias quibus cedebatur aliquibus
ut decimas nouallium perciperent pro ea portio-
ne que percipiebant antiquas. Item potest pro-
christi pauperibus quod decime aliis debentur. Item
potest de decimis recipiendis de manibus
laicorum. Item potest de decimis a religiosis
soluendis et de diocesano potestate.

Ti. de decimis i. de.

Religiosi.

Ista de. potest quatuor casus in quibus religiosi
grauantes vel fraudantes ecclesias circa decimas
eis debitas. si requisiti per illos quod interest
non desistunt infra menses vel de usurpat vel

retentis infra duos mēses nō fecerint emē-
dam suspensū sunt ab officijs administrati-
onibz et bñficijs. et illa nō hñtes sūt excoīcati.

Si beneficior.

Decima bñficior alicui pcessa sibi debe-
tur sūm caratiōez et de moneta corrente. nec
pñt collectores pñt h distrabere vel occu-
pare ornamēta diuinis officijs deputata
hoc dicit.

Li. de regularibus et transe. ad reli.

Nullus.

Nullus dicitur condit ad pfitendū aliquam
religiōez nisi fuerit legitime etas et sponta-
nea sua voluntate. Flo. glo. q dicit q aliq
pñt ee clericus pñt vii. suus annū q tūc est doli-

Si quis ante. (capac

Consurat ante legitimā etatē si paren-
tes ei infra annū nō reclamauerint clericus
manebit. Si pñt post legitimā etatē p vim
consurat fuerit si ipse vel parentes ei nō re-
clamauerint clericus manebit.

Ut clerici.

Qui se fingunt habitus noīe monachos
et nō sūt corrigant vt veri monachi vñ clerici
fiant. Nota glo. in pñ. sūt q dicit q fictio si
ue simulatio sit qñq ex honesta cā. rē. Itē
dicit de illo q intrant monasteriū monia-
liū et fuit monachus.

Vidua si.

Qui sibi sponte velū imponit et tñt vela-
tas puerando deo oblatiōez fecit licet ve-
lit nolit velata manebit qñq iuramento fir-
mare velit ea mēte velamen sibi imposuiss-
e vt deponere posset.

Johannes frater.

Nō licet monacho d monasterio ad mo-
nasteriū temere migrare nec aliquā pecu-
niam habere qñ si fecit fecerit ab abbate p
ortis monasterij coherceat. Flo. glo. q dicit
q cā administratiōis pñt monachus habere
pecuniā. Itē abbas pñt monachū suū

Quia in insultis. (recipe

Ubi dura est monachorū gregatio pu-
eri ante. vii. annū ad monachatū nō reci-
piuntur. Flo. glo. q dicit q hec decretalis
in qbusdam libris est palea. et qñ dicit in
ea est speciale propter asperitatem.

Non est nobis.

Facta pñessione nō est licitū nisi ad stric-
tiorē ordinē trāsire. Ex isto caplo arguit
aliq q ordo cisterciē. sit ordo strictior qñ
nō est vez. q cartustē. sunt strictiores.

Ad nostram.

Votū religionis sine deliberatiōe emis-
sum nō obligat vouentē. Et dicit h abbas
q secus ē in alio voto q siue qñ solēnt sine
simplici tñctā voueat obligat. et pñt rōez
diuersitas. Itē dicit. g. quō intelligit illud
qñ dicit. Quod semel placuit. rē. Itē rāgit
qñ annū inceptus pñt pñt habet. et qñ non.
Itē dicit q deus intuet cor non factū.

Sup eo.

Qui recipit habitus pñssor vbi habitus
sunt distincti religiosus ee pñt et si reci-
pit habitū nouicioz potest libere ad seclm
redire. Flo. glo. que tangit in q veste debz
monachus facere pñtatiōem an in laicali vel
monachali. rē.

Sane de canonico.

Si canonicus regularis fiat monachus
regule artioris ibi manere potest. si laxior
ad pñtā rēgulā siue mōasteriū rēdire pñt.

Significati.

Vinor. xii. annor. pñtēdo religiōi nō
obligat nisi factus maior ratū habeat. Flo.
glo. q dicit minor intras religionē in pñt
pio. rē. anni dicit inter. gari dicit voluntate sua.

Lum virum.

Mulier in etate legitima bñdicta regu-
liter viuere pñt. Flo. glo. q dicit int ce-
tera q paterna deuotio qñq facit mōachū
occasionalit et qñq filiū obtpat paterne de-
uotio ex debito honestat. nō necessitat. rē

Porrectum.

Sine habitu pñt qñ ordinē se obligare.
Flo. ter. q dicit q a cōuertēdo votū emittit.
Itē qñ nō habet pñt pñt facit monachū. Flo.
glo. in fi. q dicit de eo q simpliciter pñt
intrare aliquā religionē illō soluere tenet.

Lum simus.

Qui aī etate legitima intrat religionē
pñt in etate legitima pñt trāire. Nota qñ
lius pñt a pñt religionē intrate bona sibi
successiōe paterna debita impetrare.

Sicut tenor.

Furtosus ex suscepiōe habitus ad mona-

chatū nō obligat. Ho. gl. q̄ dīc q̄ ille q̄ h̄z
Integz iudiciū. licet quīssima teneat infir-
mitate si uoueat ip̄e tenet votū adimplere. zc

Ad apostolicam.

Ante annū pbatōis p̄t q̄s se ordīni ob-
ligare. Ho. tex. q̄ dīc q̄ mltā fieri phibent
q̄ tū facta tenet. Itē notat. g. q̄ ad pbādūz
religionē siue monachū diuersa in iure sta-
tuuntur tpa q̄nq̄ ann⁹ q̄nq̄ biennūz q̄nq̄
trienū. Itē dīc q̄ iure cōl potior est p̄ditio

Sicut nobis. (phibēt.)

Facta p̄fessioe alicui⁹ ordinis cogit q̄s
ad habitū etiā si diu steterit sū illo. Ho. g.
q̄ inter cetera dīc quē viū p̄tēno ad eius
bona mortui aspirare nō valeo.

Licet quibusdam.

Monach⁹ p̄t ad strictiorē ordinē trās-
re petita licentia sui supioris h̄z nō obēta.
Ho. tex. q̄ dīc p̄uilegiū meret amittere. zc.
Itē dīc q̄ angel⁹ sathane i angelū luc⁹. zc.
Ho. g. q̄ dīc q̄ cū phibet iuramētū. temera-
riū tū videt phibitū. Itē dīc. g. de aliena-
tione p̄sone z alienatione rei. Itē publica uti-
litas p̄fert puate z qualis h̄ intelligat vide
glo. Itē p̄sumit d̄ bono corde. zc. nisi p̄tra

Venies ad se. (riuz.)

Vir z vxor vt nō p̄tineat se abīurare n̄
p̄nt. Ho. g. q̄ dīc q̄ isti abīurauerūt se mu-
tuo n̄ vt p̄tinent vīuerēt sed se inuicē abīu-
rauerūt vt cū alijs adulterari possent.

Consulti sumus.

Qui ad monasteriū se querit habitū su-
mēdo nouitior libere infra annū pbatōis
exire poterit nisi in ingressu apparuit ei vi-
tam absolutā velle in melius p̄mutare. no-
glo. q̄ ē notabilis z dīc de p̄testatōe quā
facere d̄z intrās religiōez. Itē dīc de p̄diti-
one appositā in religiōe z in matrimonio
Itēz dīc q̄ in dubio p̄sumendū ē p̄ religiōe
Itēz in dubio p̄sumendū est quē fore excō-
municatū vt pot⁹ ad cautelā absoluat. zc.

Postulasti.

Clerici in minorib⁹ p̄stituti q̄ habitū nō
uicior suscepērūt p̄fessione tū tacita. v̄l ex-
p̄ssa postea nō secuta licite in ecclia seculari
ordinant. Ho. g. q̄ dīc q̄ dolcapax sicut se
obligare p̄t diabolo. sic etiā deo. zc.

Ex parte tua.

Habit⁹ p̄ annū gert⁹ quē facit regularē.
Ho. tex. q̄ loquit de illis q̄ terrā duab⁹ v̄is

ingredi nō ferentur. Et intelligit textus de
habitu q̄ dat p̄ficientib⁹. Itē dīc tex. q̄ ha-
bit⁹ nō facit monachū sed p̄fessio regularis.

Statuimus.

Intrās religiōē infra annū p̄t exire n̄
si p̄trariū ostendat. Ho. tex. q̄ dīc q̄ q̄libet
renūciare valet ei qd p̄ se noscīt introductū
Ho. g. q̄ disputat an ep̄s infra annū pba-
tōis possit p̄ferre b̄nficiū intrās religiōez.

Ne religiosi.

Fugitiui z electi sunt oī anno requiren-
di solite z ad reuertendū ad monasteriūz
districtius p̄pellendi. Ho. g. q̄ dīc q̄ pla-
tus tenet de facto subditi nisi eū correperit
Itē dīc q̄ n̄hil cū scandalo faciendū est.

Ti. de regula. et tran- se. et cetera. li. sexto.

Is qui monasteriū.

Si minor. xliij. annorū ingredit⁹ religio-
nem i. xv. anno libere exire p̄t nisi i ip̄o. xv.
anno p̄fessionē fecerit vel habitū p̄fessorū
susceperit vel exp̄sseratū habuerit p̄fessio-
nem p̄us a se factā. Si aut p̄ totū. xv. an-
portat habitū vbi nō est distinct⁹ intelligit
tur p̄fessus. nisi tāta sit indistinctio q̄ vīue-
tes cū eis simili habitu induant. Si autē
maior. xliij. annis ingredit⁹ si portat habi-
tū p̄ annū q̄ntūcūq̄ sit indistinct⁹ intelligit
p̄fessus. Vide. g. q̄ dīc de duplici p̄fessioe.

Non solum.

Predicatores z minores infra annū p̄-
batōis quēq̄ ad sui ordinis p̄fessionē re-
cipe nō p̄nt. qd si fecerint recept⁹ alligatus
nō est eorū ordinis. Et ip̄i a receptioe p̄fessio-
nis aliorū sunt suspensi z puniendi pena q̄
p̄ maiorib⁹ culpis eis p̄sueuit infligi. v̄l

Cōstitutioez. (de desup. g.)

Cōstitutio Inno. q̄ phibet p̄uersorū p̄-
fessionē recipi ante annū pbatōis elapsūz
p̄te memorie. Alex. papa. iij. ad fratres pre-
dicatoz z minorū dūtaxat declarauit exten-
di. Bon. aut a paris similitudine rōnis in-
duct⁹ declarationē eandē ad aliorū mendi-
cantū ordines progauit. Item dīc q̄ in
alijs religionib⁹ p̄fessio tacite vel exp̄sse fi-
eri p̄t infra annū. zc. s̄z exp̄sse emissā etiā se

Beneficiū.

(culari. zc)

Beneficiū illi⁹ q̄ religiōē ingredit⁹ nō
est infra annū pbatōis alicui p̄ferendū n̄

Si ad id ipsi accedat assensus vel constet quod vel
tam voluerit absolute mutare vel professio
ne expressa fecerit seu scienter habitum suscep-
erit professor. Et interim per alium beneficium deser-

Qui post votum. (ultur, etc.

Uones intrare religionem certam si aliam in-
traverit etiam laxiorem cum potest simpliciter pro-
tunc solene posterior sit derogatum in eadem per re-
manere, per voto tamen primo non impleto est sibi
penitentia iniungenda. Item glo. ponit differen-
tiam inter votum factum de intranda religione
et voto facto de persistendo.

Si ad solum.

Si ad solum abbatem pertinet creatio mona-
chorum eo defuncto nequebit novus monachus
a conventu creari. aliter poterit si eorum creatio
spectet in simul ad utrumque. Item glo. dicit quod
de iure spectat simul ad utrumque.

Tit. de regu. et transe. ad reli. in cle.

Ut professores.

Professi ordinum medicamentum et licite trans-
seunt ad non medicantes licet administrati-
ones habeant non habent vocem in capitulo etiam
si alii de capitulo id cedant nec deinceps
consequenter possunt administrationes poratus vel
officia etiam tanquam vicarii nec per se vel alios
aliam curam gerere. et irritat contra factum.

Eos qui.

Qui in anno discretiois constituitur per annum
novitiorum habitum portaverit si ipso religio-
nem illam professus censetur nisi habitus ille disti-
ctus fuerit notabiliter ab habitu professorum.

Tit. de conversione coniugatorum.

Preterea.

Si vir de uxoris licentia profiteri et uxor de
incontinentia suspecta nec religionem nec peni-
tentiam profiteri potest episcopus sibi tamen restituere. No-
ta glo. que tangit de incontinentia et senectute.

Verum.

Ante carnalem copulam potest quis invitata ux-
ore religionem intrare. No. glo. que videtur quod
re nunquam post ingressum religionis manere in
colum potest matrimonium, dicit quod sic inefficax
tamen est, etc. et concludit quod soluitur.

Quidam.

Post carnalem copulam invita coniuge sua ne-
mo potest religionem intrare. No. glo. que tangit
de matrimonio beate marie virginis. et quod
an in casu exitus monasterium possit postea cum
alia contrahere.

Cum sis predictus.

Varit religionem ingredi non potest nisi ux-
or ingrediatur vel nisi de incontinentia non su-
specta permittat continentiam. No. glo. que dicit quod mul-
te steriles sunt et iuvenes. que tamen continere non possunt.

Coniugatus.

Nullus coniugatus est ad sacros ordines pro-
mouendus nisi ab uxore continentiam profiteri fue-
rit absolutus. No. glo. que disputat an clericus con-
iugatus possit sine licentia capere minores ordines.

Sane si.

(dices

Uxoratus in episcopum promoveri non potest nisi ux-
or profiteatur et religionem intret. No. glo. que dicit quod
per habentes plures substantias ecclesiarum consuevit de-
perire. Item querit de vetulis an etiam debent
vovete continentiam.

Ex publico.

Sponsa de parentum non cognita que dicit se re-
ligionem velle ingredi infra certum tempus compel-
litur religionem profiteri vel ad virum redire. No-
ta glo. que dicit de triplici presumptio de matrimonio, etc.

Uxoratus.

Ut superius. No. glo. que querit quod si in casu viri
intrat religionem et profiteatur et mulier iuvenis
et suspecta non intrat religionem nec vovet con-
tinentiam nunquam tenet monachatum. etc. Item
nota text. in si. que dicit quod mulier ad cohabitandum
conjurari non debet.

Ex parte abbatis.

Professus religionem de consensu uxoris in
seculo remanentis licet ei fuerit restitutus
ea mortua ad monasterium redire compellitur.
No. glo. in per. que videtur tangere an in casu
uxoris dando licentiam videatur vovete, etc.

Consultuit.

Professus religionem de consensu uxoris ea
mortua non potest ad seculum redire. No. glo. que dicit
quod in casu idem est in canonico regulari et in
monacho cum parva sit differentia inter eos
vir. x. q. ii. per. etc.

Carissimus.

Alter coniugum in alterius predictum etiam si
ad tempus presentiat non potest vovete perpetuam con-

continentia. Flo. g. q. dicit q. vir z vxor cōmu-
ni p̄sensu possunt continentia vouere perpe-
tuo remanēdo in domo sua. xxxij. q. v. Qd

Placet nobis. (deo.)

Que sine licentia viri religionē intrauit
post mortē ipsius nō est ad religionē cogen-
da redire. Floa glo. q. dicit q. sententia p. p-
te tenet z p. parte non tenet.

Ad apostolicā.

Idē sicut in capitulo cū sis. sup. e. z i. c.
consecrat. Flo. g. q. dicit q. iudiciū soluitur
qđ firmū erat si ad eū statū deuenierit a q. i-
cipe non potuit. secus est in matrimonio.

Ex parte tua.

Per p̄fessionē religiōis nō p. ppositū ca-
stitatis in seculo seruāde soluitur sp̄salia
de p̄senti. Floa. g. que inter cetera dicit q.
matrimoniu p̄trahit inter absentes p. nū-
ciū. Itē arra interuenit licet nō pena.

Constitutus.

Si vxor alicui fuerit publice adultera-
ta vir ē p̄t ad sacros ordines p̄moueri. Flo-
ta glo. q. dicit q. ducēs viduam vel ab alio
carnaliter cognitam non p̄t ad ordines p̄-
moueri. zc.

Veniens.

Inufficiēs plūgū licētia p. sequēs adul-
teriū cōfirmatur. Flo. q. votū nō potest im-
perari s. bñ suaderi. et p̄pterea solet dici q.
volūtariū militē eligi sibi dñs. Itē arguit
glo. q. licet dolus in sp̄itualibz interueni-
at valet contractus.

Accedens.

Vxor marituz p̄fessum repetere p̄t non
obstante licentia p̄fitendi per marituz me-
tu extorta ab ip̄a. zc.

Significauit.

Qui dat licentiā intrādi religionē z pro-
mittit cōtinentiā non cogit religionē intra-
re nisi sit de incōtinentia suspect. Floa glo.
q. dicit q. illa q. sine p̄ditiōe vouent sine cō-
ditiōe soluunt. Item dicit q. qñq. quis ex
facto suo cōpellitur intrare religionē.

Bandemus.

Mulier cōuicta de adulterio nisi mari-
tus voluerit eā recipere p̄pellit monasteriū
intrare ad penitentiā pagendam. Flo. glo.
In hoc casu loq̄tur de adulterio publico.
Itē dicit qualis olim puniebat adulteriū

Dudum.

Si cōiuges ab inuicem se absoluūt vo-
uendo continentia z religionē intrādo. alter
alterū repetere nō valebit. Floa glo. q. dicit
q. votū ex calore cōmissum non tenet. Itē
dicit glo. q. nihil refert narrādi diuersitas
vbi eadem dicuntur. Item dicit glo. de do-

Mulier, que (lo bono. zc.)

Mulier que in fide remāsit viro a fide
lapso potest ip̄o inuito religionē intrare. z
h̄ intellige dūmodo marit⁹ ab ea fuerit iu-
dicio eccie separ. Floa. g. q. ponit differē-
tiam inter fornicatiōez carnalē z sp̄ialem.

Ti. de cōuer. ifideliū

Laudabilem.

Sarracen⁹ q. machinante xp̄iana muli-
ere vir ipsius occidit. si postea cū illa cōtra-
bat matrimoniu sepe rat. etiā si p. illā cōuer-
sus sit ad fidē. sec⁹ si sine machinatiōe illū oc-
cidat. Floa glo. que dicit q. licet pugnare
pro patria z fide. Item qñq. punit affect⁹

Ex litteris. (sine effectū. zc.)

Si vxore in iudassimo relicta iudee vir
puerit ad fidez cōmunis ples assignabit
viro ad fidē p̄uerso. Floa tex. q. loquit de
dolore matris z de matrimonio. Itē de fi-
lio in cui⁹ p̄tate sit. Flo. g. que dicit inter ce-
tera q. filius infra trienniu existens manebit
penes matrē. Itē dicit. g. q. filius seq̄tur fa-
miliā patris z nō matris. Item tractat. g.
vbi pupill⁹ debet alī.

Ti. de voto et voti redemptione.

De peregrinatiōis.

Eps p̄t p̄mutare votū ex cā in eo qđ fue-
rit mag⁹ deo gratū. Jo. an. Flo. g. q. dicit q. i-
p̄mutatiōe voti cā sp̄ dz attēdi. Flo. g. q. dicit
q. in voto continentie equū bonū inueniri n̄ p̄t
vel mal⁹. z sola castitas p̄ncat dño aīas. q.
suaderi potest. imperari autē non.

Veniens.

Papa p̄mutat votū vltimamariū magis
in puerili etate emissū. Flo. g. q. tangit an.
papa possit disp̄sare in voto fidelitatis qđ
p̄mittit socius socio in itinere siue als. Itē
notat glo. q. votū ex facilitate emissūz obli-
gat z arguit z soluit. Itē notat glo. q. in vo-
to possibilitas semp inbaudit.

Litteraturam tuā.

Ex voto iniuncto solūmodo nemo ē obligatus. Vel sic fm panoz. Simpliciter pponēs religionē ingredi l3 nō ingrediatur nō est reus voti. Flo. g. q. solū videt tange re devoto pcepto in aio nō tñ aio obligan di. Itē dicit. g. q. nemo se obligat sine aio. Itē dicit q. ex nudo pacto nō orit actio. et alle. iura pro z contra.

Scripture.

Votū nō violat q. illud in mell^o cōmutat. Flo. g. q. dicit q. nō est illi necessaria cer ra delicti satisfactio cui⁹ totū vite tps obe dicit impendit sui p ditoris. Item ar. glo. q. intrāti religionē nō est penitētia. p pteri tis imponenda.

Non est voti.

Executio voti ultra marini ex cā differ ri p p papā. Flo. g. q. tangit q. in dispensa tiōibz d3 subesse cā. alias ille cū q. dispensa tur etiā p papā nō est secur⁹ quo ad deū. zc

Licet vniuersis.

Ecclesia cōpellit laicū ad executiōez vo ti ultramarinī p excommunicatiōez z bonoz subtractionē. Flo. g. in pn. q. dicit p bñ aug. dicentis de voto. Qui non cepit deliberet q. ingressus est p seueret. Itē ar. g. q. vñ⁹ p p alio se iunare z votū implere.

Wagne.

Papa pmutat ex cā votū ultramarinū in vigiliis orōes z ieiunare tūc marie cuz cessat cā q. vouētē ad vouēdū induxit. Ita etiā q. expense fiende in eundo z morādo z redeundo integralit^{er} mittant in terre sancte subsidū. b. d. Flo. g. q. ponit tria q. semp se p siderāda. scz qd liceat fm eqtate. qd de ceat fm honestate. z qd expediat fm vtilita tem. Itē dicit rex. q. nō est curandū os lo quētiū iniqua dūmodo nō recedat a pitate

Quod super his.

Impedito ad tps exeq⁹ votū ultramarini pcedit dilatio. ppetuo pō impedito in dicit redēptio in aliud quod magni expe dit ad succursum terre sancte. Flo. g. q. dicit q. ex cā papa p daret licentiam vouendi ad terrā sanctā viro inuita vpoze.

Ex multa.

Votū ultramarinū ex certis causis mu tari p t in aliud p papā z nō p alium nisi ex ipsius speciali mādato. b. pmo. Abiles ad

eundū s3 inabiles ad pugnādū si sunt stre nui p silio vel milites bellatores pnt secuz ducere. votū ultramarinū nō redimūt hoc scdo. Uxoies non possunt seq⁹ viros ultra mare nisi z ipe uouerint. b. tertio. Viri sine p sensu vxoiz emittere possunt votūz ultra marinūz. b. qrtto. Clerici tanq3 inabiles ad pugnādū redimūt votū ultra marinū nī si in certis casibz. b. quinto. b. d. fm panoz. Nota q. papa in casu bul⁹ capituli sibi spe cialiter dispensatiōez reservat. ergo in alijs videt epīs pmittere. Flo. casus specialē in glo vbi marit⁹ p t sine lniā vpozis vouere. zc

Per tuas.

Qui vouit religioez ingredi si voto nō i pleto fiat epīs renūciare d3 z votū implere. Vel sic. Votū nō ipletū ipedit p mouēdū z dicit tā p motū. Flo. q. regular⁹ p t eligi ad regimē seclar⁹ eccie qd patz ex isto textu. zc

Postulastis.

Prelat⁹ etiā regular⁹ p t emittere votum ultramarinū z p t puen⁹ eccie ad terrē scē subsidū deputatos in vñ p pios puertere Flo. q. pbo z exēplo p dicare dicimur. Itē no. q. aliq3 relinqt p pē p scie. Itē q. p lat⁹ dimittēs eccliaz d3 relinqre pcuratorē.

Li. de voto. li. sexto.

Quod votum.

Illud votū d3 solēne quo ad dirimēdūz matrimonū post p t actū qd solēnisatū est p susceptionē sacri ordinis aut p p fessionē factū tacite aut expse alicui de religionibz p sedē apostolicā approbat⁹. Flo. g. in pn. q. docet vbi matrimonū pmo fuit institutū Itē dicit differētiā inter clericū z monachū. Itē qrit qd b casu faciedū sit si intraret re ligionē non approbatā. credēs tñ eam fore approbatam. Et de clerico ordinato in sub diaconū p epm quē credebat epm z in ve ritate non fuit.

Titulus. d statu monachorū et canonico rum regularium.

Theodosius.

A lege diocesana nō a lege iurisdicciōis monasteria sūt exempta. Vel sic epīs non d3 vendicare ea q. monasterio pferunt nec aliquā molestiā inferre. corrigere tñ p t.

Monachi.

Monachi p p̄cio recipi nō debēt ⁊ talliter recipiētes puniunt. Itē monach⁹ nō d̄z habere peculū nisi p̄iūctā sibi admini-
stratiōe. Priorat⁹ ⁊ obediētie p p̄cio alt cui p̄ferri nō debēt. Priores ad nutū in cō-
uentualib⁹ ecclesijs remoueri non debent
Recolentes.

Monasteriū vel ecclia alteri p̄iūcta eius
sortitur naturā cui fuerit p̄iūcta. Flo. tex.
q̄ dicit. Si qui similē cū alijs vitā suscipi-
unt. ⁊c. Itē dicit glo. q̄ q̄libet terminis
suis debet esse p̄tenti⁹. Itē dicit glo. q̄ illd
q̄d alteri aggregat illi⁹ d̄z imitari naturā.

Super quodam.

Regular⁹ canonic⁹ q̄ p̄p̄iū non resigna-
uit in morte in cimiterio sepult⁹ d̄z exhu-
mari si b̄ sine scandalo fieri potest. Flo. gl.
q̄ dicit q̄ p̄pter vitandū scandalū multa fi-
unt ⁊ omittuntur. ⁊c.

Quod dei timorem.

Canonic⁹ regular⁹ p̄fici p̄t ecclie pro-
chiali etiā seculari. s̄z d̄z h̄ie secū sociūz sui
ordis ad cautelā si b̄ p̄mode fieri p̄t. Flo.
glo. an monach⁹ vel canonic⁹ regular⁹ p̄t p̄-
fici ecclie prochiali. Itē q̄ monach⁹ secum
d̄z h̄ie sociū. secus in canonico regulari.

Eum ad monasteriū.

Primo dicit q̄ monach⁹ nō d̄z vti cama-
lla linea. Itē q̄ monach⁹ nō d̄z aliq̄ modo
habere p̄p̄iū ⁊ si habes monit⁹ nō resignet
in iter q̄linio subterref. Itē monachi debēt
habere p̄tinuū silentiū in dormitorio ⁊ re-
fectorio. Itē q̄ nō debēt in refectione car-
nes p̄medere. Itē q̄ abbas sine scandalo
alioz d̄z se circa infirmos caute habere. Itē
dicit q̄lit abbas ⁊ p̄or debent se habere. et
qualis honor d̄z eis impendi. Itē dicit q̄
papa nō p̄t cū monachis ad habendū pro-
pria dispensare. de q̄ vide glo.

In singulis.

Abbatē ⁊ p̄ores monachoz ⁊ canoni-
coz regulariū debēt de triēnio in triēniū
capitulū cōe celebrare. Flo. tex. q̄ dicit q̄ ita
vult iura supior⁹ a subdit⁹ obseruari vt in-
feriores a supiorib⁹ iniurias nō sustineāt.

Ea que pro.

In isto capitulo tradit forma fm quam
visitare habeāt visitatores deputati p̄ p̄si-
dentes in capitulo generali. Flo. tex. q̄ dicit

q̄ non obstante p̄tinatla vel amicoz potē-
tia ouis morbida ne ceteras oues inficiat
est abicienda. Itē nota glo. in fine q̄ dicit
q̄ in vno eodemq̄ officio dispar non debz
esse p̄fessio nec est arandū in boue ⁊ asino.

De statu monachoz ⁊ canonicorū regula- rium. libro sexto.

Periculoso.

Primo ponit cām p̄stitutiōis ⁊ p̄stituti-
ones de clausura monialin⁹. Secūdo p̄cipit
vltia facultates in monasterijs nō medicā-
tū nullā recipi ⁊ p̄ factū irritum decernit.
Tertio puidz q̄d iur⁹ q̄n mōtales h̄nt face-
re fidelitatē vel omagiiū t̄palib⁹ vel secula-
rib⁹ dñis. ⁊ q̄n in ecciastico vel seculari fo-
ro causas habēt. Quarto facit ordinarios
executores hui⁹ iuris de clausura. ⁊c. ad ex-
empta monasteria p̄stendo q̄p b̄ in ip̄is
exēpt⁹ q̄ ad alia nihil iur⁹ dictōs sibi v̄dicēt
Flo. glo. q̄ inter cetera dicit q̄ nemo inuit⁹
crescere p̄pellit. Itē dicit glo. de penuria
monialiū ⁊ est multū singularis.

De statu monachoz ⁊ canoni. regu. in cle.

Ne in agro.

Premittit exordii breue in q̄ p̄stitutiōis
causaz ponit ⁊ generale interdictū mona-
choz nigroz circa exquisitū ornatiū vel no-
tabile excessū in vestib⁹. Lib. ⁊ potib⁹. Eq̄-
taturis ⁊ lectisternijs. Secūdo specialit p̄-
uidet circavestes habitui primas Almucias
capucia calciamēta Zonas Culculos ⁊ cal-
caria. Sellas ⁊ frena spoz et vltimo circa
habitū supiorē. Tertio circa eoz Confessio-
nem Cōmunionē Expositiōez regule ⁊ in-
structiōez nouicioz. Quarto circavenatio-
nes ⁊ aucupatiōes eoz. Quinto punit cer-
tos p̄dictoz trāsgressores. Sexto cōtra p̄-
fessos cunctes ad curias principū vel alias
vagantes vel infra septa monasterij arma-
tenentes. Septimo contra eoz solitudines
Octauo puidet de p̄or etate ⁊ ipoz sacer-
dotio p̄fessione ⁊ habitatiōe. Nono d̄ mo-
nachoz ordinatiōe ⁊ ipoz doctrina. Vlti-
mo confirmat ⁊ innouat dec. supra. e. cum
ad monasterium. ⁊c. in singulis.

Attendentes.

Primo pōit exordiu. Secōdo pōitūtiōez
in q̄ pmo statuit q̄ ordinarij singul' annis
visitēt monasteria montaliū nō exēpta z ex
empta q̄ soli pape subsunt. reliq̄ exēpta vi
sitēt supiores spoz. Secōdo statuit d̄ officio
visitantiū. Tercio statuit abbatissas bñdi
cendas infra annū debere bñdicti. Quarto
pōitūtiōez progar ad canonicas seculares
cū quadā prestatōe. Quinto determinat co
muniā visitantiū. Sexto punit visitantes
Flo. tex. q̄ videt inuere q̄ status canonico
rum seculariū ab eccia nō est approbatus.

Titulus d̄ religiosis domibus vt episco pis sint subiecte.

Hunc autem.

Ille ep̄s nouā ecciaz p̄secrabit q̄ primo
p̄lo eiusdē loci ecciastica sacramēta minī
strabat z ep̄alia exercebat. Flo. glo. q̄ dī. q̄
liter cōgiscat q̄s debeat basilicaz p̄mo p̄se

Quia monasteriū. (rare.

Nihil iuris deperit ep̄o i c̄ dīo. est ec
clesia quā papa alteri eccie vniuit. Vide. g.
q̄ inuit q̄ papa nō intēdit iuri alteri p̄ suū
p̄uilegiū drogā. Itē dī. q̄ si vnicuiq̄ ep̄oz

De xenodochijs.

Xenodochie in ep̄i p̄tate sunt i cui' dīo.
se p̄stitute. Flo. glo. q̄ ar. ex hoc capitulo q̄
oia monasteria z xenodochia de iure com
muni spectāt ad ep̄m.

Ad hec.

Loc' deputat' aucte ep̄i ad hospitalitatē
vli religiosus ē. z iō ad hūanos vli redire
nō d̄z. z sili modo dicendū est de alijs rebz.

Inter quattuor.

Loc' regulariū sine cā n̄ d̄z trāsserit ad
seculares. Flo. g. q̄ dī. q̄ necessitas n̄ h̄z le
gez. Itē q̄d eccia seclari p̄t fieri mōasteriū.

Constitutus.

Ep̄s remittēs eccie iura ep̄alia censū an
nuū i ea retinere p̄t. vli sic. Eccia sita i dīo.
ep̄i tenet ei respondere i ep̄alibz nisi oñderit
illa sibi eē remissa legitime. z p̄t ep̄s remit
tendo ep̄alia sibi censum retinere. Flo. gl.
q̄ tangit materiā an ep̄s potest res vni' ec
clesie dare alteri inuicis clericis. Item tan

git an pactū posset ep̄s cū eccl'is sup censū
bus facere. Item dicit q̄ in dubio id accl
piendū est quod vicio caret.

Lum venerabilis.

Adiudicat ep̄o eccia i spūalibz si i dīo.
sua sit sita. z h̄ p̄bato. nisi p̄bet exempta. sz
in ep̄alibz succūbit nisi aliter doceat de iur
e suo. Flo. tex. q̄ tāgit de instrumēto raso i
loco suspecto. Itē dī. g. q̄ nō dñs potest rē
locare. Item dicit glo. q̄ valz instrumentū
rasum. z alle.

Lum dilectus.

Probatā exēptiōe vel legitima p̄scptōe
sine late p̄nūciat nulle. Flo. g. in p̄ncipio
q̄ ponit differentiā inter pcuratoriū z lras
derato. qz vigore simplicis pcuratoriū pro
curator nō p̄t trāssigere sine p̄ponere secus
si habet clausulam derato.

Henimla.

Noua religio nō est admittenda nec p̄t
hīc monachus vel abbas locū in diuersis
monasterijs. Flo. g. q̄ dī. q̄ nouū collegiū
nō p̄t institui sine p̄ncipe z ei' p̄silio.

Li. de religiosis do. libro sexto.

Religionum.

Ista decrecalis in prima pte statuit sus
nouū. repetit sus antiquū z ordies mendi
cantes inuētos post cōciliū nō p̄firmatos
p̄ ip̄m in q̄ntū p̄cesserunt de facto renocat
In scda pte de approbatis p̄uidet qd̄ pro
fessores illoz possunt in ip̄is remanere nul
lum ad p̄fessionē recipiēdo loca noua non
emēdo z vetera nō vendendo sine lñia apo
stolice sedis. irritans contra factū z excōl
cans contra facientes. In tertia parte dīc
q̄ ad p̄dicatores z minores nō extenditur
constitutio p̄pter euidentem vtilitatem ip̄
soz nec ad carmelitas vel heremitas. quia
conciliū p̄cesserunt. In quarta pte p̄cedit
personis singularibz ordinū ad quos con
stitutio extendit. vt possint transire ad ordi
nes approbatos sed non conuentus ad cō
uentū sine licētia pape. Flo. glo. que dīc
q̄ in multitudine sacrificiorum non plac
tur deus. Item ponit glosa metra de signi
ficatione huius dictionis affatim. Itē dī
cit glosa q̄ hoc casu veteres ecclesie bene
possunt refici. zc.

Ti. de religiosis do- mibus in cle.

Sum de quibusdam.

Primo ponit p̄stitutionis cām abolet et
damnat statū Beguinarū z ex cōicat sectan-
tes vel de nouo sectantes illū statū. Scōdo
excomunicat religiosos dantes eis p̄siliū
auxiliū vel fauorem. Tercio p̄testat q̄ sta-
tū penitentie z humilitatis p̄ h̄ mulierib-
us nō vult phiberi. Nota glo. q̄ dīc de p̄-
stibulis beginarū z beggardoꝝ. Itē q̄ bez-
gine difficulter alios q̄ religiosos admit-
tūt. Item in fine dicit pulchra de humilita-
tate z aurea p̄ba q̄ sunt menti tenenda.

Quia contingit.

Hec cle. p̄mo statuit hospitalia reforma-
ri p̄ collatores ip̄oz z cogi rectores eoz ad
p̄seruatiōez locoꝝ z suoz iurū z ad hospi-
talitatē tenendā statūes p̄ locoꝝ ordinari-
os suppleri defectū vel negligentia collato-
rum, etiā circa exempta. Scōdo p̄cipit ho-
spitalia in beneficiū nō p̄cedi nisi i duobz
casibz, z reprobat p̄riam p̄suetudinez sub-
mittēs quales esse debeāt q̄bz administratio
ip̄a p̄mittit z de ip̄oz iuramēto inuenta-
rio z ratione reddēda. z decretum apponit
Tercio declarat p̄stitutiones nō extendi ad
hospitalia religiosoz vel militariū ordinū
Quarto p̄seruat antiquas p̄suetudines ta-
liū locoꝝ circa dina officia z sacramta. h. d.

Titulus. de capellis monachorum.

In ecclesijs.

In ecclesijs in q̄bz monachi habitāt p̄-
sentabūt monachi secularem clericū ep̄o q̄
ip̄m instituit z destituit. Flo. glo. q̄ videt
opponere z dicit cām quia monachozū nō
est circūire prochiām.

Dilectus filius.

Si ecclia nō cathedralis vendicat iura
in aliq̄ ecclia oportet quo ad illa tū referri
que p̄ p̄scriptiōez vel als legitime sibi pro-
babūt deberi, z sic p̄scriptio nō extendit
ad alia iura. Flo. glo. que dicit q̄ due acti-
ones simul in eodem libello possunt p̄po-
ni. Itē tangit an sentētia posset ferri in yco-
nomū vel pcuratozem, zc.

Ex parte.

Littere impetratey monach⁹ morez so-
lus nō valent nisi de constitutiōe p̄ciliū ge-
neralis fecerint mentiōez. Flo. glo. q̄ dicit
qū q̄s impetrat p̄tra ius scriptū oportz il-
lud ius in lris exp̄mi. Itē dicit de ipetra-
tione importuna z q̄ p̄ciliū sit mai⁹ papa.

Ad audientiam.

Ep̄i p̄pellere possunt abbates ne mona-
chos solos i p̄oratiōbz morari p̄mittāt. Flo-
ta glo. q̄ dicit q̄ p̄ciliū Innoc. dī generale
sp̄. Itē. g. ponit h̄ casu differētiā inter mo-
nachos z canonicos regulares, quia regu-
lares hoc possunt.

Titulus. de capellis monachoz. li. sexto.

P̄sbyteri qui.

P̄sbyteri q̄ p̄ monachos ad curā aīaz ha-
bendū ep̄o p̄sentant z p̄ ep̄m instituūt nō
possunt ab ip̄is ecclesijs p̄ ip̄os monachos
sed p̄ ep̄m cā rōnabili amoueri. Flo. g. cir-
ca finē q̄ dicit q̄ q̄s p̄ leui culpa a suo bene-
ficio remoueri nō debet, z alle. ad h̄ iura.

Ti. d iure patrōatus

P̄relatum.

Propter discordia laicoꝝ patronorum
cessat ecclia a diuinis, tollunt inde reliquie
z claudunt ostia si aliter sine scādalo ecclie
p̄videri nō p̄t. h. d. cū. c. sequēti, zc. Flo. gl.
q̄ dicit q̄ ius pa. est apud vnūquēqz here-
dem in solidū q̄ ad omnē ei⁹ effectū. Itē q̄
patroni alternatis vicibz possunt p̄sentare

Quecunqz.

Sūmatum est supra, c. proximo.

Quoniam.

Si patroni in p̄sentatiōe discordant is-
p̄ficiatur qui habet voces plurū patrono-
rum. sed si h̄ sine scādalo fieri nō p̄t aut pa-
troni infra tempus delegatū nō p̄sentauer-
int ep̄s eccliam ordinabit. Flo. glo. q̄ tan-
git certos casus q̄bz acq̄rit ius patronat⁹.

P̄terea.

Excōicant patroni laici q̄ in ecclijs in-
stituūt vel destituūt z bona ip̄oz admini-
strāt z clerici q̄ tales institutiōes recipiūt
a bñficijs deponunt. Flo. glo. q̄ vult q̄ re-
cipiēs eccliaz a laico n̄ est ip̄o iure suspēsus

Quod autem.

Si patronus laicus successiue pñrat duos et secus per episcopum approbatus valebit institutio. h. pmo. Si patronus laicus donat ecclesiam collegiis vel clericis sine consensu episcopi non valet donatio. h. scdo. No. ter. q. dicit q. pro non dato habet qd ab illo dat q non potest de iure donare.

Quia clericus.

Ius patronatus vendi non potest pfero tim si emittit ut nepotes vel filii presentent. nota h. glo. p. m. q. ponit diuersa noia iuris patronatus. Item disputat an ius patronatus vendi potest. etc.

Ex litteris.

Ius patronatus cum vniuersitate ad conductorem transiit. No. g. q. dicit illud videtur pcessum qd non est notatum exceptum. Item quod idem iuris est in toto qd in parte. Item tangit glo. an patronus lite pendente possit presentare et videtur velle q. sic. tñ ar. contra.

Illud pretereundum.

Patronus laicus q. pcedit ecclesiam clericis vel loca religiosa sine consensu episcopi potest non obstante tali pcessione que non tenet ad illam cum vacabit presentare vel eam ante episcopum alteri vel loco religioso donare et eodem modo sumat. c. cum laici. et. c. Suggestum. infra. et. c.

Querimoniam.

Instituti in ecclesiis patronatus per nos patronos mutari non possunt. nec vicissitudines ecclesiarum per eos fieri. No. glo. q. videtur tangere qlem potestate habet patronus super sacerdotes et rebus ecclesie. etc.

Cum laici.

Ut sup. in. c. illud fm jo. an. No. ter. notabilem q. dicit q. non licet laicis clericos in ecclesiis psumptione propria ordinare. Vide. g. huius capituli q. videtur notabiliter tangere qm licet post factum penitere.

Cura pastoralis.

Religiosi vendicare vel retinere ecclesias non possunt sibi pcessas a laicis sine discessu. consensu nisi legitime pscripterint aut postea discessu. consensum habuerint. Nota glo. q. tangit h. casu de pscriptioe donationis et de ignorantia iuris et quid de successione qui videtur habere bonam fidem. Item dicit de illo q. mercat contra iura. Item q. i. locum alteri succedit.

Si vero.

Si patroni vacantis ecclesie infra tempus debitu non presentant episcopus ordinabit ecclesias. No. glo. q. querit qd h. casu pdest pñratio cum la pcessit canonica institutio. scz ut patronus maneat in quasi possessione presentandi dis cordia iam sopita. etc.

Cum seculum.

Si ius patronatus ecclesie deuenerit ad emptos per h. ius episcopale minus non debet. Vide glo. q. tangit q. modis et qliter transfert ius patronatus. et ponit plures. Iura patronatus transire facit nouus heres Res pmutata donatio venditioq.

Ex insinuatione.

Sine consensu patroni non debet qd ecclesiam occupare. No. glo. q. tangit de iure pa. et dicit q. ius patronatus est res indiuisibilis. et est apud quemlibet ius ad eum habentem in solidum. Item dicit glo. q. non habet canonicum ingressum debet de ecclesia expelli. etc.

Consuluit.

Patronus non potest ecclesiam sibi retinere nec eam alteri nec filio suo pferre. No. glo. q. h. dicit q. h. capitulo non videtur prohibere patri quin possit presentare filium suum et sic videtur admissum.

De iure viro.

Ius patronatus per se vendi non potest sed h. verum intelligere debes nisi vendat cum vniuersitate. q. illo casu licet vendi potest. Ratio est. q. ius patronatus est annexum spirituali q. vendi non potest. sic nec redimi potest. quia res sacra non recipit estimationem.

Nullus laicus.

Patronus ecclesias vel decimas sine consensu episcopi vel pape etiam loco religioso vel ecclesie pferre non potest. No. glo. q. videtur tangere qd h. casu factum esset si episcopus presentare non vellent. et an subsit causa vel non.

Significasti.

Si episcopus in ecclesia alteri discessu patronus ydoneus ab ipso presentatur debet institui. Nota h. doc. q. patronus quilibet potest de consuetudine presentare clericum vnde cūq. originem duxerit si sit ydoneus.

Consultationibus.

Instituti ad pñtationem eius q. ius patronatus ecclesie possidebat ab ecclesia remoueri non debet. licet ius patronatus ab eo postea

quincat. sec^o si nō possidebat s; credebatur
tū esse patron^o. No h glo. q dicit q op^o
nō h pferitur veritati. z qd legitime factus
est irritari nō debet.

Suggestum est.

Istud. c. sūmat sic. c. illud sup. e. fm. jo.
an. vel sic. Valet scdo cessio eccie facta al
teri eccie p epm patronū nō obstante pore
scā p solū patronū. h. d. fm. panoz. Notat
glo. q illud qd ab initio est invalidū p se
quentē p sensu tenet. Item dicit q qn plu
ra sunt p aliq qd ptra obtinere debet.

Relatum.

Ab officio et bñficio ecclīastico remo
uetur q monit^o nō dimittit ecciam a laico
sine p sensu epī sibi cessaz. h. pmo. Scdo
dic q laici spoliates ecciaz excoīcari dñt. zc

Eam te docet.

Si eccia vacās infra sex menses nō fue
rit p patronū pūsa ex tūc eps p̄t eam ordi
nare atq; sibi de pastore puidere. Nota. g.
hui^o capli q arguit de quattuor mēlib; licz
hic dicatur de sex.

P̄terea.

Patron^o ius pa. pp̄ia aucte alienare nō
potest. nec ab eccia aliqd tpale exigere. nisi
id qd a dioē. sibi tpe fundatōis fuerit refer
uatū. No. glo. q dicit q añ p̄secrationē eccie
p̄t celsus siue tributū statui patrono. s; p̄n

Cum autē aduocatus.

Patron^o laic^o vno p̄ntato variare potest
aliū p̄ntado. s; patron^o cleric^o nō potest.
No. glo. q dicit q qn dubiū est q̄s porior
sit in iure gñificatiōis locus estz qn q̄s non
p̄t subuenire vtriq;. Item q cleric^o pigu^o
ius hñt in iure patronat^o.

Nobis fuit.

Ex p̄structione eccie scā ex dioē. aucte ac
quiri ius patronat^o. h. pmo. Patronus
nō eligit in eccia collegiata licet eligat i ca
pella. h. scdo. Patrono etiā debet p̄cessiōis
honor. z est etiā alend^o ab eccia si vergit ad
inopiam. h. tertio. No. glo. q videt dicere
de p̄sensu patroni in electionib;. z an inui
to patrono capella p̄t fieri collegiata.

Per vestras.

Patron^o eccie vacantis seipm ad eandē
p̄ntare p̄t. No. glo. q dicit q non ambicio
se sed laboriose ad honore d; pueniri. Itē
dic q in p̄ntatē z p̄sentatū d; eē differētia

Cum propter.

Si questio iurispa. inter laicos infra q̄t
tuor mēses nō fuerit terminata eps illius
dioē. in q eccia est situata illi eccie de recto
re puidet.

Cum dilectus.

Legat^o de latere ecciaz c^o alia eccia est pa
trona sue collatiōis reservare p̄t lz nō vacet
z p̄ferre cū vacat. h. pmo. Ex duob; p̄ntat^o
a patrono laico p̄t supior istituere fm. h. se
cūdo. No. g. q in h. c. disputat an legatus
p̄t p̄ferre v̄l sibi reservare ecciaz vbi laic^o ē

Pastoralis.

(patron^o)

Si patron^o laic^o successiue p̄ntat duos
z eps scdm instituat valebit institutio. eps
tū q maliciose recusat p̄mū ei tenet puidere.
No. glo. q querit q̄s h casu debz pbare
maliciā epī cū p facto p̄sumitur. z alle.

Postulasti.

Si ad p̄sentatiōez rectoris aliq̄s ad t^o
tulū sue eccie fuerit ordinat^o nihilominus
patron^o q nō p̄sentit ad eaz cū vacabit po
terit p̄sentare. No. glo. q disputat de p̄sen
tu patroni. Itē dicit q iudiciū patroni m^o
tum est sequēdū. q ita dilexit ecciaz. vt sua
ei conferret. quod est notandū.

Transmisit.

Patron^o licz cleric^o ecciaz vacātē p̄ferre
nō p̄t z si p̄tulit p̄t nihilomin^o p̄ntare ad il
lam. An autē de plurib; patronis posseryn^o
p̄ntari. vide. c. Cōsultisup. e. No. h. z in
c. pastoralis. q valet qd factū est post apel
latiōez legitimā. Itē q q̄s debet puniri in
eo in quo diliquit. Itē nō p̄stat impedimē
tū. zc. qd iure nō sortit effectū.

Tit. de iure patrona tus. libro sexto.

Si laicus.

Si laic^o patron^o ius patronat^o eccie v̄l
loco aliq̄ religioso p̄tulerit valet talis col
latio q̄uis sine p̄sensu epī dioē. facta fuerit
p̄dicta tū collatio nō d; epō in iure suo de
rogare. h. pmo. Scdo dic q̄q; patron^o lai
cus h; ad p̄sentandū q̄drimestre tps eccia
tū v̄l monasteriū cui facta est collatio iuris
patronat^o h; tanq; patron^o cleric^o semestire
tempus. hoc dicit.

Titulus. de iure pa

tronatus in cle.

Ut constitutio.

Ista cle. in pma pte ponit exordiu. in q expedientiā obseruatiē antiq iuris p pstitutiōis causa ponit. In scda ponit pstitutiōez q tria ponit. Primo puidet circa assignatiōez ptiū puentuū ecclesiāz faciendā ptiū vel vicariū ipaz p patronos ecclesiasticos q nō solent eaz onera supportare. Scdo circa illos patronos q solent pdi-cta onera supportare. Tertio circa executiōē pstitutiōis dat potestatiē diocesanis z tollit obstantias z determinat opiniones zc. fm Jo. an.

Plures.

Si plures sunt patroni heredes in presentatiōe vni dūtaxat hūc vocē. Et pnt licite pcordare qd alternatis vicibz pnter. p mittit etiā eis q plures pnt ad vacantiē ecclesiāz pntare psonas ydoneas eodem modo zyna ex his p epz valeat eligi z admitti.

Titulus. de cēsi bus.

Sancitū est.

Dos eccie rdom? dotis cū ortor cū alijs areis iuxta ecciāz positis z ad ipam ecciāz pinentibz nō soluit tributū neq censum. No. glo. q dicit qd sit mansus. Itē q ecciā soluit tributū ecciasticū. zc.

Omnis anima.

Prestatio pensionis ē subiectiōis pbatio. No. glo. q dicit q b qd in isto. c. d. d. cū fuit laicis. sicut illud. rj. q. j. magnū Et potest extendi ad clericos quo ad hoc q debent obedire suis ptiis.

Scientes.

Census de nouo monasterio imponi nō debz. No. gl. q dicit q ab initio pnt eccie cēsus imponi sed postea nō. nec etiaz de post pnt cēsus augeri. Et sic hic incitiū est spectādū. z ar. glo. q qnqz incitiū qnqz finis z qnqz mediū est pnsiderandū.

Licet multū.

Cleric? ad collectas psonales pelli nō dz. Nota. g. q dicit b casu q miserabiles psonae sunt de iurisdicitiōe eccie. Itē dicit q miserabilibz psonis pot? ē miserēdū qz ali quid auferendū. Itē dicit q morbo corporali laborāt a psonalibz mueribz excusant zc.

Peruenit.

Nō debet census cui? cā ignorat. Nota glo. q dicit q erroris pmissio nulla ē. z stipulatio facta sine cā nulla est Itē qrit glo. an ne census vel seruitiū tale possit acqri tpe.

Lum apostolus.

Istud pcellū determinat numez equoz qz secū debent habere ptiū visitates. pbi bet eis vti venatoribz z epulis sumptuosis z pcpit ptiis ne subditos talliet. pmittit tū ab eis si cā iusta subsit moderatū auxilliū qre. No. h. glo. q est valde notabilis z dicit qditer eps visitas dloc. suā se dz habere. Et dicit quali cibo debet vti. Item dicit q ex nimia ingurgitatiōe os olet.

Prohibemus.

Nou? census nō debēt ecclesijs impōi nec veteres augmētari. Vide. g. q dicit istō fore vex. nisi stat? rei mutetur. Item dicit. g. q noua vectigalia nisi a pncipe pnt imponi. Itē dicit ter. hic q maiores debēt facere minoribz qd vellent sibi fieri si ipi essent.

Preterea

(subdit.

Prelat? auctoritate sua nō potest suam ecciam pferim post mortē in suaz pstitue- re censuale. Nota. g. q dicit q b casu etiaz successor non tenetur.

Ecclesijs quas.

Epī nō possunt nouū censuū iponere ecclesijs quas de nouo eripiūt de manibz laicor. z intellige eripiūt scz quo ad ius patronat? No. q puetudo aliaz ecciāz ser-

Innouamus.

(uari dz.

Sine auctoritate pncipis pedagla imponi nō dnt z si b fecerit cōmunione caret cristiana. No. g. q dicit q oia alia pedagla nō dabunt nisi ex puetudine legitime pscpta. cui? cōtrariū nō est in memoria.

Lum clerici.

Cleric? q sine auctoritate epī p collusio nem imponit nouū censum eccie dz illa p- uari. Et istud. c. addit ad. c. Preterea. sup. e. fm Jo. an. No. g. q dicit qd ē collusio. zc.

Ea que de auaricia.

In collectis vel alijs nō debēt eccie grauari. vel sic. Si collectores grauat ecciāz isto officio puabunt. Et ps h? e. c. Ea que de simonia. Item qui querit quod suū nō est. suū pdere debet.

Significant.

Is q̄ recipit iuramentū de soluēdo cen-
sum de nouo impositū eccie illud cogēt re-
mittere. Nota q̄ videt̄ dicere cui pot̄ i h̄
dubio sit obteperandū an sc̄z ep̄o an iura-
mēto Itē q̄s n̄ d̄z cogi ad iurandū soluere

Sopite. (censum.

Archiep̄s visitās puīciā etiā a mona-
sterijs puīcie pcurari debet. Jo. an. No.
glo. q̄ dicit q̄s dicat pcurator. Itē vna z ea
dē res n̄ d̄z diuerso iure cēseri. Itē ar. q̄ tu
idē debes facere qd̄ aliū faceret si tu es eius

Gravis (dez iur)

Patroni etiā ecciastici nouū censū eccle-
sijs iponere nō possunt nec veterē augere.
z si aliq̄ pmissiōes vel iuramēta sup̄ h̄ exi-
gerint remittere p̄pelluntur.

Quanto:

Procuratio a pnciplo iposita sp̄ ē exhi-
benda. s̄ si grauamē eē incipiat papa p̄t re-
mediū adhibere. vel sic. Augmentatis fa-
cultatibz eccie augmentat pcuratio. Nota
q̄ p̄bū simpliciter positū generaliter est in-
telligendū. Et q̄n certa q̄ntitas nō exp̄mis̄
p̄ueniēs siue mediocris intelligit̄. Itē no-
ta h̄. g. circa finē vbi de colono d̄z q̄n fruct̄
augmentant̄ vel dīminuunt̄ diligentia v̄t
negligentia coloni.

Lum instantia.

Istud caplm̄ p̄mā q̄liter z q̄uo legati z
nūciū aplice sedis debēt pcurari. z h̄ Ber.
casuz nō ponit ps h̄ est sup̄ de p̄scrip. in. c.
Accedētes. z pone h̄ casuz fm̄ illud caplm̄
No. g. multū notabilē q̄ inter cetera dicit̄
q̄ paupes grauari nō debēt hoc casu. imo
paup̄ nō dabit iudici sportulas. Itē dicit̄
in fi. q̄ p̄ticularis exactio z solutio nō pua
habet in cōmoda. zc̄.

Ex parte.

Nichabes q̄liter p̄mittentes ānua vo-
ta ea soluere d̄nt. No. g. q̄ dicit q̄d qd̄ ma-
ior ps facit aliq̄ facere p̄pellunt̄ h̄ casu sc̄z i
solutiōe annui voti z sic in dubijs obseruā-
da est p̄suetudo vicinorū locorū.

Lum olim.

Eccie tenent̄ ep̄o in c̄o dīo. sunt p̄stitu-
te respōdere de pcuratōibz q̄rtarū decima-
ruz z alijs iuribz ep̄alibz. No. g. q̄ p̄ libroz
antiq̄s p̄bant̄ p̄fines ep̄at̄. z alle. ad h̄. zc̄
Olim causam.

Prescribi nō p̄t vt cēsus de meliori mo-
neta debet̄. soluat̄ de minori moneta. No-
ta glo. in p̄n. q̄ dicit q̄ nō p̄dest p̄testatio q̄n
act̄ p̄trari p̄t p̄testatōi. Itē notat glo. de
p̄fessione aduocati z p̄batiōe erroris in cō-
fessioe Itē nota q̄ p̄cio rei. zc̄.

Lum venerabilis.

Ep̄s generaliter ecciam eximendo iurā
ep̄alia ibi intelligit̄ retinere. No. g. q̄ dicit̄
q̄ q̄b̄cūq̄ p̄b̄is generalibz ep̄s ecciaz ali-
quā eximat. tū in eadē visitatiōez pcurati-
ōe z cathedraticū reseruat.

Super eo.

Ecclesie de nouo p̄uerse pcuratiōes et
aliē debent facere vt antique z vicine z de
materia h̄ capli dicit p̄ Inno. sup̄ de p̄sue.
Lum olim. z sup̄ de offi. archi. c. fi. Nota
q̄ attendenda est p̄suetudo vicinie.

Procuratiōes.

Procuratiōes etiā aliq̄bz legatis dari
nō debēt nisi cū p̄sonaliter visitatiōez exer-
cent. Nota glo. que dicit q̄ triplex est pro-
curatio vna que debet̄ rōne visitatiōis. Se-
cūda q̄ debet̄ rōne p̄suetudinis. Tertia ex

Venerabilis. (pacto

Ep̄s h̄z pcuratiōez ab eccia in sua ciui-
tate posita. Nota. g. q̄ dicit q̄ pcuratio rō-
ne visitatiōis debita p̄scribi nō p̄t. Itē q̄
paupes ecclesie sup̄t̄ ad visitatiōez n̄ tenēt̄.

Lum nuper:

Archiep̄s d̄z p̄ totā puīciā suā pcura-
re z sup̄ h̄ punire rebelles. z istud intellige
cū ep̄s est negligēs. q̄ alias se intromitte-
re nō d̄z. z q̄n h̄ potest. vide. ca. Pastoralis
de offi. ord.

Lum canonicis.

Scdm̄ monetā a pnciplo p̄stitutā ē cē-
sus annu⁹ p̄soluend⁹ siue sit minorata pe-
cunia vt in. c. Olim. siue augmētata vt hic
Nota q̄ p̄ annos liber esse iussus est post
biennsiū liber erit. Itē dicit̄ glo. de moneta
minori. zc̄.

Auctoritate.

Propter oratoria puata pcuratio rōne
visitatiōis nō debet̄. No. g. q̄ p̄lat⁹ visitat̄
non d̄z intrare grāgia vel puata oratoria.
sed d̄z se trāsferre ad caput. i. ad p̄ncipales
ecciam siue monasteriū.

Ti. de censibus. li. vi
l z

Romana.

In pma pte hui⁹ capituli dicitur quomodo et quomodo archiepiscopus potest suam provinciam visitare. In secunda pte dicitur quod archiepiscopus in visitatione facere debeat et quod crimina puniri possunt. In tertia dicitur quomodo et in quibus rebus procuratores recipere debeat. Nota glo. quod inter cetera dicitur quod presentia persone multum operatur. Item quoniam ab archidiacono appellari non potest. Item notatur glo. in quibus casibus scriptura requiritur et ponitur. xxviii. casus quos vide ibidem.

Exigit puerorum.

Quia decretalis supra proxima non bene servabatur in qua precipitur procuraciones in victualibus non in pecunia recipi et non recipi munera nec etiam procuraciones in victualibus a locis non visitatis non bene servabatur illam hic confirmat adiciens penam. Nota glo. que dicit super verbo. Exigit quod magna ratio suadet ob maleficia penas solui. Item hoc casu excedentes puniuntur in duplum. quod si restituere recusant interdicitur eis ecclesie ingressus.

Felicitis recordationis.

Licet archiepiscopi et episcopi visitationes recipiant pecuniam pro procuracione non tamen licet visitati nisi unam procuracionem recipere uno die siue unum locum visitauerint siue plura.

Quamquam pedagorum.

Si universitas vel singularis persona ecclesiarum vel ecclesiasticarum personas compulerit soluere pedagum vel exactiões pro rebus suis quas causa negociationis non deferunt persone singulares sunt excommunicari et universitas interdicitur. Nota glo. que tangit de libertate clericorum bonorum. Item tangit glo. an universitas potest excommunicari.

Perpetuo declaramus.

Potest archiepiscopus libere visitare provinciam suam licet suffraganei sui non fuerint negligentes et eandem iterare visitationes et procuraciones recipere consuetudine in prius non obstantibus. Item potest archiepiscopus dum visitat confessiones subditorum suffraganeorum audire. et absolungere confitentes et ipsis penitentias iniungere salutares.

Titulus de censibus in cle.

Cum sit nature.

Religiosi tenent subire onera que incumbunt monasteriis siue ecclesiis ad ipsos spe-

ctantibus an si prelatum nisi privilegio vel exemptione vel iusta causa inveniatur que privilegia vel exemptiones non iuvant eos in ecclesiis pro istis prelatum acquirendis. vide. g. que est notabilis. et c.

Ad nostram.

Ista de. ponit quedam gravamina que prelati infererent exceptis. et precipue Listerciensium. et illa fieri prohibet. Statuens quod episcopi qui in monasteriis Listerciensium ordinis caritative procurant sint contenti cibariis que pro illis ministrant. Si vero procurantur ex debito ipsi volentibus carnes ministrari debent extra septa monasterii vel saltem extra portas que sunt regularis. Ipoorum etiam elemosinarum frangere meta mensarum possunt pauperibus erogare.

Presenti constitutione.

Diocesani quibus constat illos qui exigendos clericis pedagum vel guidagium excommunicati sunt vel interdicti publicare debent. Et veniunt ista de. executivae ad decreta. quod quod. de censibus li. vi. Notatur glo. casus in quibus non solvuntur vectigalia.

Titulus de consecratione ecclesie vel altaris.

Ad hoc.

Remoto altari vel lapide pertinet sigillum consecrari de altare sed non ecclesia. Et est ecclesia domus deo dedicata ad sacramenta et divina officia celebranda de prelati. di. j. c. j. hostis. Item alia est consecratio ecclesie et alia altaris. et c.

Tua fraternitas.

Quolibet die potest fieri consecratio ecclesie vel altaris. Nota quod virgines etiam propter necessitatem diebus privatis velum recipere possunt. Ordines vero non preferunt nisi certis temporibus. Et crisma certo tempore conficitur.

Quod in dubijs.

Si mensa altaris enormiter fracta fuerit debet altare iterum consecrari. Item in huiusmodi sacramento oleum non solum potest immisceri oleo sacro. pro huius est de renuncie de sententia. excommunicationis. et de pe. et re. quod in dubijs. Nota glo. que ponit argumentum quod in reficiendo sacrum non solum filum potest apponi.

Proposuit.

Reconciliat ecclesia que per homicidia vel virginitatem hominum est polluta. Nota glo. que in hoc est notabilis et singularis quod ponit casus.

q̄b eccia vel altare debeat p̄secrari, vel re-
cōciliari. Et p̄mo casu si est dubiū, secūdo
si eccia est taliter adusta, zc.

Lum sis.

Plura in eccia altaria z plures ep̄os sūt
poteris p̄secrare. No. glo. que ponit h̄ ar-
gumentū p̄tra Basilianū q̄ dicit q̄ p̄se-
crato maiori altari om̄ia alia erūt p̄secrata.

Lignis edificijs.

Corruete tecto z parietibz illis licet ta-
bula altaris modicū sit fracta nō debet re-
cōciliari eccia vel altare. No. glo. q̄ dicit q̄
consecratio eccie fit in parietibz.

Consuluit.

Propter excōicatorz corpa in cimiterio
sepulta cimiteriū p̄ ep̄m est recōciliandum
Nota q̄ corpa excōicatorz si discerni pos-
sunt sunt in cimiterio p̄scienda. z eadē gau-
dent emunitate cimiteriū z eccia.

Lum sicut.

Qui facit ecciaz p̄secrari eā etiā dotare
tenet. Nota. g. q̄ dicit q̄ eccia etiā fundan-
da nō est nisi etiā p̄us fuerit dotata. Item
gl. q̄rit q̄nta erit dos eccie. z soluit Itē q̄rit
glo. quid si ep̄s p̄secrat ecciam sine dote.

Aqua per.

Eccia polluta p̄ sacerdotē simplicē recō-
ciliari nō p̄t. etiā ex aqua p̄ ep̄m b̄ndicta. s̄
p̄ ep̄m bene potest. No. glo. in p̄ncipio q̄
dicit q̄ p̄suetudo q̄ est p̄ iuris naturā non
p̄dest. z contra illud ius p̄scribit nō p̄t. Itē
q̄ ep̄s illa q̄ s̄ iurisdictionis p̄t p̄mittere. zc.

Si eccia non.

Si eccia nō p̄secrata fuerit seminis aut
sanguis effusione polluta lauari debet aq̄
b̄ndicta ne interim impediatur diuinaz q̄n-
to citi⁹ fieri poterit est p̄secranda. zc.

Titulus. de consecra- tione eccie vel altaris libro sexto.

Si ecclesiam.

Istud capitulū docet q̄n eccia z cimiteri-
um simul polluit z quādo alterū eoz tm̄
Et vide tex. et glo.

Titulus. de celebra-

tione missarum.

Presbyter mane.

Hic habet q̄uo p̄sbyteri z alij clerici de-
bent horas canonicas siue diuinas dicere
q̄b t̄pibz z q̄n. Nota glo. q̄ dicit p̄siliū cē
q̄ cleric⁹ omnes horas simul dicat. ne sup-
uenientibz occupatiōibz aliq̄s horā omittat.

Quidam laicorum.

Propter missas peculiares nō est om̄it-
tendū diuinū officiū diei approbatū. No.
glo q̄ dicit q̄ nō est malū audire missas pe-
culiares sed om̄ittere missas diei canonicē
institutas. zc.

Consuluit.

Sufficit sacerdoti in die vnā missaz ce-
lebrare nisi in die natiuitatis z cā necessita-
tis suadeat. Notat glo. q̄ in die natiuitatz
plures misse celebrāt. z dicit q̄ sit cā natiuitatz

Consiliū nostr.

In missa cōmemoratōis licet dicat pro-
pria p̄fatio hymn⁹ angelic⁹ vel symbolū n̄
dicit. Et. te deū laudam⁹ regulariter in p̄-
uatis p̄festis siue ferijs omittit.

Ex parte.

Sacerdos post sūptiōez sacramenti d̄z
calicē vino p̄fundere z illud vinū nisi velit
eodē die aliā missaz celebrare assumere Et
si intendit aliā missam celebrare a sūptiōe
d̄z abstinere. Nota glo. q̄ triplex est missa
sc̄z. p̄ defunctis peculiaris z solennis.

Lum marthe.

Per hec p̄ba dicta a p̄sbytero legitime
ordiato p̄secratur corpus xpi. Hoc est cor-
pus meū. Et p̄ ista p̄ba hic est calix sangui-
nis mei noui et eterni testamēti. zc. conse-
cratur sanguis christi. Omnia alia verba
sunt de bene esse sacramenti. Item vinum
cuma qua id est vinūz aquaticū quā aquā
vinū sibi incorporat trāsit i sanguinē. Ita q̄
ibi solū remanet sapor pond⁹ z color. Itē
ordēs q̄ sūt p̄ valde bonis sunt gr̄aactio-
nes. q̄ sūt p̄ valde malis sunt vitiōz p̄so-
latiōes. p̄ mediocriter bonis purgatiōes.
p̄ mediocriter malis reconciliatiōes.

De homine.

Casus ē. Pl⁹ peccat q̄ se celebrare simu-
lat q̄ q̄ in mortali peccato celebrat. Nota
tex. q̄ dicit q̄ falsa sunt abicienda remedia.
q̄ ver⁹ periculis sunt grauiora. Itē nota q̄

plus vana simulatioe nō est fallend? Itē glo. videt tangere an grauius sit occulte q̄ manifeste peccare.

In quadam

In isto capitulo dānat eoz opīto q̄ dī cūt de latere xpi nō fluxisse verā aquā sed fleuma. z corp⁹ xpi fuisse corpus fantastiū Flo. tex. q̄ dīc hūanū corp⁹ xpi ex q̄tuor elementis. scz ex aq̄. aere. igne. z terra. zc.

Dolentes.

Clerici diuinū officiū dūt dicere solent ter z deuote. Flo. hic glo. q̄ inter cetera dīc inobediētiā quissimū fore peccatū z agit mīr⁹ cū eo q̄ canonicis inobediētiā icurrit

Sane cū. (q̄ iudicis.

Sacerdos dī instruere pplm q̄lit in ecclesia z extra debet honorare eukaristie sacramentū id ē corp⁹ dñici. Itē dīc tex. etlā qualiter sacerdos dī incedere z corpus xpi portare an pecc⁹ suū reuerenter z cū mūdo

Eum creatura. (velamine

In cōuentualibz ecclesijs sunt celebrāz de missis p ferijs vel festo vel pro anniuersarijs defunctorz. Flo. g. q̄ dīc q̄ ille terminus anniuersariū capit duobz modis. Itē dīc q̄bz modis anime defunctorz solūnt a penis. z vide eam quia alle.

Referente.

In die cene dñi eps in eccia sua missaz debet celebrare z crisma pficere. Flo. glo. q̄ missa est de substantia pfectiōis crismatis z collatiōis ordinis.

Perniciosus.

In sacramento altaris plus est de vīno q̄ de aqua imponendū. Flo. g. q̄ dīc q̄ cōsuetudo est attendenda in sacramento sicut in baptismo. z sic in psecrandis missis cōsuetudo metropolis eccie est obseruanda. Itē Aqua facit malū stomachū.

Litteras tuas.

Cleric⁹ nō debet celebrare cū pane fermentato z cū calice ligneo nec sine aq̄ z igne existente in altari. q̄ fecerit ppetuo ab officio z bñficio puef. Flo. g. q̄ illi q̄ ex insipientia peccat nō est parcendū qz querere potuit. Itē dīc de materia calicis.

Titulus de celebratione missaz in cle.

Gravi nimir.

Prelati ad quos spectat corrector illis negligentibz superiores ipoz debet esse solliciti vt horis debitis in cathedralibz regularibz z collegiatis ecclesijs hore canonice deuote celebrent atqz q̄ in ecclījs alijs puenienter z debite celebrent diurnū z nocturnū officiū. Nota glo. sup pbo fructū labiorū qd satis est q̄ ad debitū in choro q̄ q̄s orat labijs tm̄ z nō corde sed q̄ ad deū sec⁹ sup q̄ vide hic Jo. an. z Inno. quē alle. z re

Dignū proius. (mittit.

Clerici z religiosi domestici z pmensales cardinaliū vel epoz se pnt illis in diuinis officijs coaptare. Notat glo. q̄ monachus platus dī regere ecciaz cui pceat fm̄ officiū clericale non monachale.

De baptismo et eius effectu.

Si quis.

Puez ter in aquā mergēs z n̄ dīcēs ego baptiso te in noīe pa. z fi. z. ss. puez non baptizat. Flo. glo. in pn. q̄ tangit de p̄suetudine z de b̄ pnoīe ego an requirat. zc.

De quibus.

De quibz dubiū est an sint baptisati itē rū s̄ baptisandi p ista verba. Petre si tu es baptisatus ego te nō baptiso. sed si non es baptisatus ego te baptiso i noīe pa. z fi. z. ss.

Maiores.

Ista decretalis est longa z notabilis in materia baptismi z mouet plura circa baptismū dubia. Et pmo an pueri q̄ nec caritatem neqz velle z nolle hnt pnt baptisari. Itē querit de adultis dormientibz dementibz vel inuitis z renitentibz. an pnt baptisari. Itē dīc de peccato originali et actu ali. Et dīc glo. vñū notabile p̄bū inter cetera. scz q̄ q̄s p̄sumitur eiusdem voluntatis nisi p̄bet mutatio. Itē tangit. g. de voluntate coacta an sit voluntas.

Debitum.

Nullus p̄t seipm baptisare. Flo. tex. q̄ dīc q̄ inter baptisatū z baptisatē dīc ē dīstinctio psonaz sic inter p̄sentantē z p̄sentatū. inter dantē z recipientē. Et sic nemo dī oriri a seipso p̄t tñ apd semetipz emācipari.

Non vt.

Verbū z elementū requirunt in baptismo

sine q̄bo vel eoz altero baptisma p̄ferri nō
p̄t. Vel sic. Lūz salua nemo baptisari p̄t.
Notat. g. q̄ duo necessaria s̄t in baptismo

Licet grecos.

Ista decretalis dānat ritus q̄sdā malos
īp̄oz grecoz lauātes altaria sua postq̄ xpi
ani siue latini in ip̄is celebrarūt. Et bapti
satos a latinis itez baptisarūt.

Ti. d̄ baptismo ī cle.

Presenti.

In fontibz ecclesiaz nō in puatls domi
bus debet baptisma p̄cedi. Duos casus ex
cipit scz q̄n baptisand⁹ est fili⁹ p̄ncipis. Et
q̄n ex necessitate iminēte baptisandus ad
ecciam sine periculo deferri nō p̄t. Flo. gl.
q̄ in h̄ est specialis. quia dicit quis dicatur
h̄ casu p̄nceps z longe p̄sequitur.

Ti. de presbitero nō baptisato

Si quis.

Presbiter nō baptisat⁹ ordinat⁹ d̄z bap
tisari z iterū ordinari. Nota glo. que dīc
q̄ baptisatus est ianua omniū sacramen
toz. z isto casu p̄sbyter solū de facto fuit or

Apostolicā sedē (dinat⁹.

Presbiter q̄ mort⁹ est credēs se baptisā
tūz ip̄m nō fore baptisatū postea p̄p̄tū fu
erit. q̄ in fide xpi mortu⁹ ē licite ab eccia su
scipit⁹ z orat p̄ eo. Flo. g. q̄ dicit q̄ triplex ē
baptisim⁹. scz fluminis. flaminis. z sanguis.
Item tangit glo. an iste sacerdos etiā p̄se
cit siue p̄secrauit in veritate. zc.

Veniens ad se.

Presbiter nō baptisat⁹ d̄z baptisari z itez
ordinari. Nota q̄ iterat sacramentū iniuri
am facit sacramento. Itē nota ter. q̄ dīc q̄
nō baptisat⁹ p̄t accipere sacramentū eucharistie
z trahere matrimonium. Itē qui cōuersat⁹
est inter baptisatos p̄sumit baptisatus.

Titulus. de custodia eucharistie.

Statuimus.

Eucharistia et oīa alia sacramenta sunt
munda z cū magna diligentia conseruan
da sub pena suspensiois ab officio ad tres

mensēs. Flo. glo. que dicit q̄ sacramentū
nō d̄z ad infirmos p̄ laicū portari. Item p̄
pter culpam tenet q̄s ad ea que veniunt ex
tali culpa. q̄ d̄ dāni dat occasionē. zc.

Relinquit.

Præcipit h̄ vt oratoria vasa. z corpalia.
ac etiā alia vestimēta ecclesiastica munda z ni
tida cōseruent. Flo. glo. q̄ ar. ex h̄ caplo q̄
clerici debēt mundas habere vestes z qua
liter debēt incedere. nō tñ debēt habere ve
stes phibitas iuxta. c. Clerici. de vi. et ho.
cle. Itē incōpositio corpis qualitatē indi
cat mentis. Itē clerici nō debēt vti vestibz
ad iactantiam. zc. p̄ quo. gl. alle. c. lactaria.
xxj. q. iiii

Titulus. de reliquiis z veneratōe sanctorū

Audiuimus.

Dortui in ebrietate nō debēt tanq̄s san
cti venerari cū dicat apls. Ebriosi regnum
dei nō possidebūt. Flo. g. q̄ tangit q̄n ebrī
etas est mortale peccatū z q̄n veniale. Itē
dicit de miraculo q̄n aliquid debz dici mi
raculum z q̄n nō z alle.

Eum ex eo.

Reliquie extra capsam trahi nō debent
etiā debēt vēdi. Et debent plati ecciaz re
spicere ne p̄tingant p̄lm rōne quest⁹ circa
reliquias qd̄ p̄lez q̄ fieri p̄suevit decipi. zc

Titulus. de reli. z ve. sanc. li. sexto.

Gloriosus deus.

Festa. xij. aploz quattuor euāgelistarū z
quattuor doctorū z p̄fessorū eccie sancti gre
gorij Augustini Ambrosij z Hieronimj
sub officio duplici debent solenniter cele
brari. Nota gl. que dicit que requiruntur
ad hoc q̄ aliquid dicatur miraculum. Pri
mo q̄ ex deo z non ex arte contingat. Sec
undo q̄ sit contra naturam. Tercio q̄ nō
sit ex vi verborū. Quarto q̄ sit ad corrob
ratioem fidei. zc.

Titulus. de reli. z ve sanc. in cle.

Si dominum.

Festum corporis xpi celebrari dicitur quanta feria post octavas pentecostes et certe indulgentie cedunt his qui in festo et infra octavas officio divino vel horis intersunt. Nota glo. qui tangit mirabilia et miraculosa que comprehendunt in hoc sacramento. Item tangit glo. an melius sit aliquid facere in voto quam sine voto. Item notat glo. qui quando exprimitur feria intelligitur prima. Item glo. notat multa bona de ordine et de efficacia et an oratio debeat esse vocalis. Item tangit ubi sit orandum. etc.

Titulus. de observatione ieiuniorum.

Ex parte.

Si festum ieiunabile eveniat die lune ieiunium dicitur fieri die sabati precedenti. Et in profesto beati mathei debet ieiunari. Nota. glo. qui disputat de servitute et dicit quod locus sacer intermedius impedit servitutem.

Consilium nostrum.

Omnia festa apostolorum habent ieiunia. nisi sit contraria consuetudo. Item tempore necessitatis et infirmitatis hoc esturientibus et infirmis comedere carnes sine peccato propter periculum mortis evitandum. Nota. glo. qui tangit de consuetudine quod illa observanda est quia transgressor legis dicitur. etc.

Explicari.

In die natiuitatis domini possunt licite carnes comedere etiam si in sexta feria venerit nisi quis ad non comedendum carnes fuerit voto vel regulari observantia astrictus. et si tamen carnes comedere in primo casu abstinuerit propter hoc tamen non erit culpandus. Notat glo. qui consuetudinem universalis ecclesie facit ius.

Titulus. de purificatione post partum.

Volens.

Statim post partum potest mulier intrare ecclesiam vel etiam abstinere. Nota. glo. qui ponit quare prohiberi non debet ne pena eius vertatur in culpam et alie. ca. ad eius vero dicitur. v. et vii. q. i. Cum percussio. etc.

Titulus. de ecclesiis edificandis vel reparandis

Quicumque.

Habens ecclesiasticum beneficium dicitur ad hoc adiurare ut restituantur ecclesie in tecto et ut emendentur. Nota glo. qui ille non est ferendus qui lucrum appetit et onus subire recusat.

Cum dicat.

Leprosi debent sibi construere ecclesiam et cimiterium in alia prochia et habere proprium presbyterum inuito presbytero prochiali. et de oratione et nutrimentis animarum suorum non debent solvere decimas. Nota. glo. qui dicit et ponit nullam inopiam cum iactura alteri debere relevari. Item sic interpretanda sunt principis beneficia ut non incipiant esse iniqua.

Ad audientiam.

Propter difficultatem adeundi ecclesiarum et ipsius iacturam est alia edificanda. Nota. glo. qui tangit causas quare posset in prochia aliquis alia construere ecclesiam. Item notat quod hoc casu erit patronus predictae ecclesie de nouo constructe. Item tangit an decime unus ecclesie possunt alteri assignari. etc.

De his qui.

Habentes prochiales ecclesias debent compelli ad conferendum ad illas ut reparentur ut ad hoc per eos exemplum alii inducantur. Nota. glo. qui dicit qui alium inuitat ad aliquid faciendum in se debet habere illud quod predicat. etc.

Ad audientiam.

In ecclesia seculari potest episcopus cum causa instituire canonicos regulares dum tamen canonicis secularibus morantibus ab episcopo ibi vel alibi et melius necessaria providentur. Nota. glo. qui dicit quod res que nondum est non datur privilegium. nec est ante querenda ratio quam persona. Item futuro edificio non potest serviri imponi. etc.

Tua nos.

Episcopus potest providere populo indigenti oratorio vel basilice nec deiecit quibus iuraverit res ecclesie non alienare. Nota. glo. qualiter rex iurat in coronatione sua. et alie. etc.

Titulus. de emunitate ecclesie et cimiterii.

Ut in domibus.

Virtute consuetudinis iudices vel officiales seculares in ecclesiis vel eorum domibus

hospiciū vel placitū tenere nō possunt. sed locis publicis agantur. Nota secularia ne gogia in ecclesia nō debēt tractari.

Peruenit.

Homines eccie romane vel alteri^a custo^a dia ciuitatis non sunt imunes. Flo. glo. q̄ dicit q̄ expedit rei publice plures habere defensores. Item p̄ defensione patrie pater potest filiū occidere. 7 glo. alle.

Judicatum est.

Si rustici eccie astricti glebe rura el^o di miserint ad ea redire cogunt. Et dicit. g. isto intelligedū de eis q̄ sunt adeo astricti q̄ recedere nō pūnt. 7 alle. L. de ag. et censu.

Non minus.

Lasci q̄ p̄tra volūtate clericorū occupāt bona ecclesiarū post trinā amonitiōez sunt excoīcati ipso iure. Inno. Nota glo. q̄ alle. aplm dicentē. Misericordiaz merui quia ignorās feci. Itē dicit glo. q̄ sunt angarie 7 q̄ perangarie. Itē notat glo. q̄n clerici debent p̄tribuere. 7c. 7 q̄ vltra petūt sunt euz successoribz excoīmunicati. 7c.

Lum eccia.

Seculares cause marie causa sanguis nō sunt in eccia ventilande. Flo. gl. q̄ tangit q̄ aliq̄ fuit vel obmittunt obreuerctiaz loci 7 q̄nqz obreuerctia diei. 7 alle. Itē dicit q̄ ad tractandū de pace cui interdict^o est ingressus eccie potest ea intrare. et tangit de eo q̄ vult nō p̄medere carnes.

Inter alia.

Ponit duos casus in q̄bz liber hō fugiens ad ecciam de ea abstrahit. Seru^o aut ab ea extrahit indistincte ex q̄ cautio p̄stat de ip̄ius ipunitate. Nota. g. q̄ tangit alios casus in quibz nō dat emunitas fugientibus ad ecclesiam.

Aduersus.

Ista decretalis ponit casus in quo ep̄s vna cū clericis debent p̄tribuere potestati seculari scz q̄n necessitas euident iminet vlt publica vtilitas 7 ex tūc p̄tās dz hoc recte pere cū omni gratiaz actiōe. 7c.

Quia pleriqz.

Preterea seruicij legato impensi nullus p̄sumat subditū suū granare. 7 si fecerit restituet. vlt sic. Exortū paup̄ibz eroget. 7c.

Ecclesia in qua.

Qui cōfugit ad ecciam nondū p̄secratā

defenditur ab illa dūmodo diuina officia fuerit in ip̄a celebrata. Flo. glo. q̄ dicit q̄ q̄c quid dñō p̄secratur sc̄m scōz erit dñō. 7c.

Immunitatem.

Qui cōmittit delictū vel violentiā in ecclesia nō dz defendi ab ea. Flo. tex. Qui dicit frustra auxilium legis inuocat q̄ p̄mittit in legem. Itē dicit. g. q̄ nemo sub spe venie peccare dz. Itē gl. opponit 7 dicit. q̄ stulti in culpa. fiunt sapientes in pena.

Ti. de emunitate ecclesiarū. libro sexto.

Quia non.

Seculares potestates ab ecclesijs vlt ecclesiasticis p̄sonis tallias vel exactiones p̄ rebus vel possessionibz acq̄sitis vel acquirēdis exigere nō p̄sumāt nec eos p̄pellere ad ip̄as distrahendū vel extra manū suam ponendum. Nota glo. q̄ tangit q̄ iudei tenentur ad decimas p̄diales.

Decet domū.

Ista decretalis docet q̄liter homines i ecclesijs debēt se habere et a quibz debent se abstinere. Itē dicit q̄ ordinarij b̄ p̄ se et p̄ alios faciant obseruari. Et cōminat penam in faciētes contrariū. Notat gl. an valet p̄tract^o habitus in ecclesia. 7c.

Clericis.

Ista decretalis punit excessus lascorū q̄ clericis collectas tallias 7 onera iponebāt 7 excessus prelatoz q̄ talibus consentiant. Item p̄cipit p̄sonis ecclesiasticis q̄ nihil de rebus suis vel ecclesiasticis laicis soluāt sine licentia sedis aplice etiam sub q̄cunqz colore siue mutui subuentiōis donū vlt alio modo vt etiā ip̄i lasci talia nō exigāt vel recipiant vel occupent q̄cūqz modo deposita ecclesiarū vel p̄sonaz ecclesiasticarū singulares p̄trafacientes excoīmunicat 7 vniuersitatem interdicat. 7c.

Quoniam.

Excoīcati sunt q̄ impediūt sup causis q̄ ad for ecclesiasticā de iure vel consuetudine p̄tinent lras a se. ap. impetrari vel sup ip̄is coram ordinario vel delegatis ecclesiasticis litigari.

Eos qui.

Lasci qui interdicūt suis subditis ne clericis vendāt nec ab ip̄is emanant aut etiā de

ricis molant vel panem coquant cum tales
obuiat libertati ecclesiastice eo ipso sunt ex
communicati. Flo. glo. que tangit qualiter
fraus fit de persona ad personam.

Ti. De emunitate ec clesie in cle.

Quoniam,

Ista de. reuocat et per infectis haberi vult
decretale. c. ti. Clericis. li. vi. cum suis decla
rationibus et permittit reuocationis causam. Se
cundo reuocat. Tercio seruari precipit ius an
tiquum et fuit ista de primis constitutionibus cle
mentis editis a principio promotionis sue et in
cipiebat pastoralis. et rex francie qui fuit cau
sa passiva huius constitutionis fuit et actiua cau
sa reuocationis.

Titulus. De clerici vel monachi.

Multa sunt.

Hec decre. enumerat plura a quibus clerici
debent se abstinere. scilicet munera iniusta re
cipe vel dare vel rixas amare. et c. de quibus
pater in tex. Nota. tex. qui dicit quod quicquid
homo plus iusto appetit. turpe lucrum est. Item
dicitur tex. quod nemo militans deo implicet se
secularibus negociis.

Sacerdotibus.

Sacerdotes sine clericis laicis in secula
ribus procurare non debent siue ministrare. quod si
fecerint et monachi non resipuerint ab ecclesia non
debent defendi. quia ab ecclesia non debet subueniri
per quos potest ecclesie scandalum generari.

Non magno.

Regularis qui claustrum exiit ad legendas le
ges vel physicam. penas sustinet in hac de
cretali preceptis. scilicet excommunicationis. et qui exiit vl
timus in processione et in choro inter fra
tres. Flo. glo. qui dicit de compensatione boni ad
malum. et qui non sit faciendum malum. et c.

Sed nec.

Nemo clericorum debet esse balium principis
secularis. et si fecerit remouetur ab officio. et
eo casu fortius est puniendus regularis. Flo
ra balium dicitur ille qui exercet iurisdictionem ali
cuius iudicis temporalis. Flo. glo. qui notat
quod dignitas aggrauat peccatum. et c.

Clericis.

Ab officio et beneficio remouetur qui officium
sanguinis exercere presumit. Flo. g. qui dicit quod
placet huius iurisdictionis temporalis debet eam alteri
generaliter committere. nec per seipsum exercere.
Item dicitur quod multa licent in genere que non
non licent in specie. et c.

Secundum instituta.

Ista decretalis prohibet ne monachi vel
clerici causa lucris negotientur. et ne monachi
a clericis vel laicis suo nomine firmas habe
ant neque laici ecclesias ad firmas habeant

Relatum est.

Monachi qui non seruant ordinem per episcopum a
monasterio expelli possunt. Flo. tex. qui di
cit quod boni promerere debent labores impiorum.
Nota. g. qui a correctione non appellatur. et alle.

Sicut te accepimus.

Clerici in sacris constituti rebellionatus
officium exercere sub pena subtractionis bene
ficioz non possunt. Nota. glo. an istud sit
vniuersaliter verum tam in foro spirituali quam
in foro temporalis. et c.

Sententiam sanguinis.

Ista decre. prohibet clericis plura in h. c.
enumerata. primo scilicet quod clerici non debent ex
ercere sanguinis vindictam. aut etiam ubi
exerceat non debent auctoritatis interesse.
nec debent scribere litteras pro vindicta san
guinis destinandas. et c.

Super specula.

Ista decre. ponit monachos exeuntes
sua monasteria ad studendum leges siue phi
sicas. et dicit eo ipso predictos monachos fo
re excommunicatos. si infra spatium duorum me
sium non resipuerint. Et extendit predictam co
stitutionem ad alios seculares prelatos scilicet ar
chidiaconos decanos plebanos prepositos

Ti. ne clerici vel mo nachi. libro sexto.

Statutum.

Istud cap. dicit quod c. Super specula extra. e. ti.
non extendit ad habentes procliales ecclesias
nisi predictae ecclesie huius sub se capellas in quibus in
stituuntur clerici perpetui nequeentes ab ipso
sine causa rationabili amoueri et fuerit plebanus.

Ut periculosa.

Ista decre. prohibet religiosis ne ipsi in quibus

quod loco siue studio habitū suū dimittant
nec etiā ad scholas siue licētia suorū platorū
se trāsserāt. q̄ si sec⁹ fecerint ip̄o facto sniaz
excoīcātiōis incurrant. Itē dicit q̄ docto-
res q̄ tales monachos q̄ sic habitū dimit-
tūt in legib⁹ siue in phisica docere p̄tendūt
in scol⁹ silez excoīcātiōis penā incurrūt. no
Et glo. inter cetera an apostata sit excoī-
municatus vel excoīmunicandus.

Episcopus.

Ista decre. ostendit qd iuris de placis
temporale iurisdictionē habentib⁹. et quō
eam absq̄ irregularitate p̄mittere possint.
Itē glo. dicit p̄t q̄s p̄ aliū qd nō p̄ se. et alle.

Et sic ē finis tertii li.

Incipit liber quar-
tus. Titulus. de spō-
sali bus et matrimonio

Francia.

Cōsuetudo solēnitatū de sub-
stantia matrimonij nō existit
Uel sic fm panor. Matrimo-
niū p̄sensu p̄trahitur. nec in-
ualidatur si cōsuetudo patrie
nō seruetur. Ho. gl. tangit an solēnitās
sit de substantia matrimonij. Et q̄ nullus
absq̄ iudicio ecclie p̄pria sua temeritate d̄z
dimittere vxorem suam. et contra.

Preterea.

Cōmuni dissensu spōsalia de futuro dis-
solut p̄nt. Ho. glo. q̄ dicit de p̄ditōe. scz q̄
illa q̄ sine p̄ditōe p̄mittunt sine p̄ditione
solvunt. Item dicit. Qd q̄s nō diligit. fa-
ciliter p̄tēnt. Itē notat hic abbas de iura-
mento qm̄ aliqd iuratur et p̄mittitur deo et
q̄nq̄ homini. et c.

Iuuenis.

Nulla rōne p̄sanguinitatis spōsalia in-
ducūt iusticiā publice honestat⁹. vel sic fm
panor. Si maior septēnio cū prima septē-
nio in q̄ malicia suplet etatē sponsalia con-
trahit ex his oriū iusticiā publice honesta-
tis marie si cōmisceri tēpauerūt. Breui⁹ et
cōmuni⁹ sic sumat fm lram. Si maior sep-
tēnio duxit in vxorē minorē septēnio. et eaz
traduxit ad domū. oriū ex tali p̄tractu pu-

blisce honestatis iusticia. Nota. tex. q̄ dicit
q̄ in his q̄ dubia sunt qd cert⁹ est extima-
re debem⁹. Itē dicit glo. Tene certū et di-
mitte incertū. Itē in re dubia certa non p̄t
fieri sententia.

Ad audientiam.

Uni fratr⁹ despōsata alter fratrū hīe nō
p̄t. vel sic fm panor. Ex sponsalib⁹ p̄tract⁹
cū cōsanguinea oriū publice honestatis iu-
sticia. Ho. g. q̄ dicit q̄ impossibillū nulla ē
obligatio. Itē dicit glo. de in iurib⁹ stipu-
latōib⁹. Itē q̄ ei⁹ qd eē nō p̄t nulla est pro-
missio. Itē ar. glo. q̄ q̄s compelli potest ad
satisfaciendū de quolibz criminē.

De illis autem.

Luz sponsus longo tpe abest petere p̄t
mulier spōsalia celebrari cū alio. vel potest
mulier cū alio cōtrahere. Ho. glo. q̄ dicit q̄
vxor nō tenet seq̄ sponsuz vagabundū. No-
tat h ab. vii. casus in quib⁹ sponsalia de fu-
turo ab ecclia solvunt. Item ponit etiā ali-
quos casus in quib⁹ ip̄o iure et sine iudicio
ecclie solvunt.

De muliere.

Qui claz vult hīe responsuz debite et cla-
re exp̄mat mētis intentū. Et solet ad h ab-
legari. Qui male querit malū responsuz ha-
bebit. Et dicit lex Ut cōgruū posses habe-
re responsuz insere pacti exemplū.

Ex litteris.

Lūzba dubia in spōsalib⁹ seu matrimo-
nijs ponūtur ad cōmunē intelligentiā d̄z
recursus haberi. Ho. g. q̄ dicit nō receden-
dum fore a significatiōe p̄bor. nisi cū p̄st-
terit testatorem aliud voluisse. Itē non ex
opinionib⁹ singulorū. et c.

Sponsam alterius.

Nullus p̄sanguineorū p̄t hīe spōsaz al-
ter⁹ marie si est nubill etati. prima. Et dicit
gl. q̄ marie ponit h p̄pative. qz postq̄ spō-
sa habet septē annos tenent sponsalia.

Ex parte. E.

Qui p̄mittit mulieri q̄ eam de cetero p̄
vxore habebit. et ei fidē sicut vxori seruabit
eā dimittere neq̄t nisi fornicatōez p̄mittat
Ho. g. qm̄ vlr vxorem suam potest dimitte-
re et q̄ ip̄e etiā debet cōtinere.

Ex litteris.

Si quis iuravit se ducturū aliquā i vxorē
et p̄pelled⁹ ē p̄ censurā. eccl. q̄ adimpleat qd
iuravit nisi rōnabills causa subsit. Nota

glo. in principio q̄ tangit de iuramento impu-
berum quando valet et quando nō. Itē dicit
glo. q̄ sponsalia debent esse certa quia i in
certam psonā non fit p̄sensus.

Non est nobis.

Vir habet actionē p̄ patrē suū ad petē-
dū vxorē suā a p̄re suo detentā. Flo. q̄ pro
delicto vni⁹ tota p̄uincia interdicatur. Itē
notat glo. de suspēsiōe iuris tūc t̄p̄is d̄f-
finitōe et q̄ p̄pterea tempe elapso non indi-
get quis absolutiōe. Itē dicit q̄ baptis-
mus et penitētia possunt t̄pe necessitatē ab
hereticis recipi.

Preterea.

Lum q̄s vidit aliū cū fornicaria sua cō-
trahere debz ei impedimentū cū p̄desse p̄t
denūciare. Vel sic fm̄ panoz. Dicit vñus
asserētis impedimentū impedit matrimo-
niū p̄trahendū nō iuratū. Flora q̄ vni⁹ cō-
fessio in alieno facto nulla est. Itē notat. g.
de p̄fessione affinitatis secreta q̄ p̄pter eaz
matrimoniu impediti nō debeat alias le-
gitime contractum. zc.

Veniens.

Inuēlta sponsalia p̄us p̄tracta mat̄-
moniū postmodū legitime p̄tractū impe-
dire nō possunt. Florat glo. q̄ lite pendēte
in matrimonialibz nihil est innouandum.
Itē q̄ nō p̄stat impedimentū qd. zc.

Lum locū.

Lum duo petāt mulierē aliquā in ma-
trimonio. mulier est in loco securo seq̄strā-
da. Florat tex. q̄ matrimoniu solo cōsensu
p̄trahit. Itē dicit de metu et de iniuriis nu-
p̄t̄is. dicit glo. q̄ minor metus excusat fe-
minā q̄s vix. Itē tangit glo. q̄ iudex debz
p̄t̄ibz locū securum assignare.

Veniens. *et nūq̄m*

Carnalis copula nō que p̄cedit. sed que
sequit̄ vez matrimoniu facit. Flora glo. q̄
dicit quid sit p̄noctare.

Commisum.

Ante carnalē copulā vir p̄t religionē in-
trare nō p̄sentiente vxore. Flora glo. bul⁹
capituli multū notabilē q̄ dicit q̄ bene fac
q̄ nubit et vtrūq̄ expedit hoc casu. sed vnus
min⁹ alter mal⁹. Itē gerēs virginitates
in corde p̄t in matrimoniu consentire.

Requisiuit.

Mulier iurata matrimoniu nō cogitur

adimplere. Vel sic. Qui iurauit cū aliq̄ cō-
trahere moueri debet pot⁹ q̄s cōpelli. h̄ d̄t
cit fm̄ panoz. Flo. glo. q̄ dicit q̄ d̄t iurist⁹ q̄
p̄pter voluntariā p̄missionē vget ad p̄m̄
si solutiōes. Itē p̄pter delictū p̄cedēs q̄nq̄
q̄s cōpellitur ad matrimoniu.

Lum in apostolica.

Tenet matrimoniu cū scōa p̄tractū etiā
lite pendēte vbi subest impedimentū cū p̄-
ma. Flora. gl. q̄ tangit de eo q̄ p̄trahit ma-
trimoniū lite pendente cū alia an valeat.

In p̄sentia.

3 Nullo t̄pe p̄trahet mulier donec mor-
tuū sciet esse maritū. Flora glo. q̄ tangit de
q̄nquennio et dicit q̄lter mulier debet d̄li-
gentiā facere in inq̄rendo de morte viri sui

Inter opera. *de meretrice*

Lū meretrice publica q̄ corr̄pti desiderat
matrimoniu p̄trahi p̄t. Flo. glo. q̄ dicit q̄
errantē reuocare a via erroris sui ē vñū ge-
nus elemosinarū. Itē dicit q̄ dicit meretrice.

Ad id quod. *de muliere p̄m̄pta*

Purgatur violētia si mulier diu cū ma-
rito cohabitēt. Flo. g. q̄ videtur tangere q̄
liter m̄l̄r tacite p̄sentit. Et p̄ōit argumētū
ad multa de tacito p̄sensu. Itē dicit effuge
cū possis ne consensisse videaris. zc.

Sicut ex litteris.

Sponsalia p̄ sequēs matrimoniu. et nō
p̄ alia sponsalia dissoluitur. fm̄ ab. Vel sic
fm̄ panoz. Sponsalia de futuro etiā iurata
soluitur p̄ scōa sponsalia de p̄nti. nō autēz
p̄ scōa de futuro. Flora de illo q̄ p̄mittit fa-
ctū alteri q̄ ille p̄mittit se facturū et curatu-
rum vt ali⁹ h̄ faciat. Itē notat glo. in fi. q̄
in cā matrimoniali sup vno articulo de no-
uo testes pducuntur.

Lum apud. *de fidei*

Qui vetiti nō sunt vxores ducere pos-
sunt. Flo. tex. q̄ dicit q̄ q̄s signis p̄t decla-
rare p̄sensu suū. Florat glo. q̄ surd⁹ p̄t po-
stulare. Itē q̄ p̄ba quo ad ecclesiā in ma-
trimonio sunt necessaria. zc.

Dilectus filius. *de fidei*

Continuo laborās furore nō h̄bit ma-
trimoniū. Flora glo. q̄ expedit se de furio-
so q̄ et q̄lta t̄pe p̄t facere et an valeat traditio
possessiois sibi facta. Itē dicit q̄ in istis
est iniciū spectandū. et alle. iura.

Tue fraternitati.

de promissis iurata
confessio

Per legitimū consensū contrahitur matrimo-
nium. Inter eos tñ q̄ loqui possunt dñz con-
sensus p̄bis exprimi. No. glo. que dicit q̄ si
dei commissum etiā nūc exprimit licet q̄s loq̄
potest. Item dicit q̄ idēz facit signū in mu-
to qd̄ p̄ba in loquente.

Tua nos duxit.

Qui nō consentit si p̄ba ad matrimonium
necessaria exprimit nō p̄bit. qd̄ vez est i foro
nūc tñtiali. secus in foro p̄tentioso. No. gl.
q̄ dicit q̄ potius p̄siderandū est quid sit fa-
ctū q̄ dictū. Itē q̄ duo req̄runt ad m̄rimo-

Lum in tua. (nūc.)

Una grauis p̄sona p̄t impedire matri-
monium. p̄trahēdū. No. g. q̄ expedit se de fa-
ma qd̄ sit famaz q̄l̄r p̄bati p̄t. Itē notat q̄
scandalū siue p̄suetudo reddit aliq̄s iabiles
ad p̄hendū m̄rimonium qd̄ est notandū.

Consultationi.

Illegitime p̄posita v̄l allegata violentia
nō excusat. sec̄ at si legitime allegat. Nota
gl. q̄ dicit q̄ cause m̄rimoniales sunt p̄mit-
tende iuris p̄eritis. Item tangit de metu.

Bemma mulier. *p̄na nō h̄t*

Pena in sponsalibz app̄sita nō obligat
p̄ciscēte. Vel sic fm̄ p̄noz. In m̄rimo-
niis z sponsalibz dñz esse libertas vñ in eis
p̄missio pene non obliga t. Nota q̄ stipu-
latio pene in sponsalibz app̄sita non tenet
Sed arras datas p̄ sponsalibz p̄ficiendis
amittit q̄ resilit sine iusta causa. sed idēvide-
tur in arra qd̄ in pena.

Is qui fidem.

Sponsalia de futuro cū carnali copula
subsecuta p̄iudicāt m̄rimonio de p̄nti. No-
ta glo. q̄ est notabilis z singularis. z dicit
de multiplici p̄sūptiōe circa matrimonium
z de forma z substantia. zc.

Si inter.

Ex q̄ m̄rimoniū p̄bitur de p̄nti nō p̄t al-
teri p̄teritū matrimonium dissolui licet p̄ ma-
trimonium sponsalia dissoluant. No. gl. que
dicit q̄ non loquēs suū consensum non exp̄-
mitur z arguit de nūc z signo. Item tan-
git an stipulatio nūc p̄bitur z sine verbis
z ar. pro z contra.

Adolescens.

Sponsalia cū conatu q̄ effectū nō ha-
buit nō p̄iudicāt sequenti matrimonio de
p̄nti. No. glo. q̄ dicit q̄ conatus sine effe-

ctu nō nocet. Itē ille dñz dānatus qui in iu-
re dānatus est. zc.

Titulus de sponsali- bus. libro sexto.

Ex sponsalibz.

Ex sponsalibz puris z certis licet fuerint
nulla orit̄ impedimētū iusticie publice ho-
nestatis z h̄ vez nisi fuerint nulla rōe con-
sensus. Et illa honestas publice iusticie re-
spicit z dirimit matrimonium cū aliq̄ alia de
sanguine vel affinitate p̄mo cōtrahendū z
nō in antea p̄tractū. h̄ p̄mo. Scdō dñz q̄
p̄trahēs cū aliqua sub p̄ditiōe si p̄ditione
nondū extante p̄bat pure cū alia tenet fm̄
matrimonium licet scdō p̄oris fuerit cōsan-
guinea q̄ in incertis nulla oritur publice
honestatis iusticia. Vide glo. q̄ dñz q̄ spon-
salia dicunt certa z q̄ incerta. Itē dicit q̄ di-
cunt sponsalia. Item tangit de conditiōi-
bus in matrimonio app̄sitis. Itē dicit q̄
p̄ditiōes tacite nō faciūt rem p̄ditionales.

Titulus de desponsatiōe impuberum.

Tua fraternitas.

Pater p̄ minore filio sponsalia p̄trahit.
sed nō p̄ maiore. No. glo. q̄ videt sentire q̄
pater nō p̄t p̄pellere filiū ad p̄trahendum
m̄rimoniū cū certa p̄sona s̄z filiā. z alle. leges

Ubi non est.

Prohibet canon aliquos ante legitimā
etate m̄rimonialiter coniungi nisi forte aliqua
vrgentissima necessitate interueniente. vt
pote p̄ bono pacis h̄ fieret. Nota p̄ bono
pacis ius moderari. Vñ p̄sus. Pax vt ser-
uetur moderamen iuris habet.

Puberes.

Ap̄t dicunt ad matrimonium p̄trahēdū
q̄ generare p̄nt. No. glo. q̄ videt tangere q̄
aliter respicit numerus annoz q̄ ad matri-
monium p̄hendū. z aliter q̄ ad tutelā finiedā

Litteras tue.

Sponsalia in cunabulis p̄tracta seq̄nt
m̄rimoniū etiā cū matre p̄tractū nō impe-
diūt. secus si ad septēniū fuerit expectatus.
No. g. q̄ tangit q̄liter p̄trahentes sponsa-
lia post septēniū vident̄ p̄sentire. Et dicit
q̄ iura adaptāt se ad ea q̄ frequent̄ fiunt.

m

Accessit ad .

Ut prime sup. in c. litteras. vltic Spō
salia nulla ex defectu p̄sensus nō creāt pu
blice honestatis iusticiā. Notat glo. hui⁹
capituli inter cetera qñ proles dicunt legi
time ⁊ qñ non. ⁊ alle. Item dicit q qñ ma
trimoniū reputat legitimū si nō sunt filij
tñ erunt legitimi. ⁊ alle. ad hoc. ⁊c.

Continebatur.

Varito credit si dicit se cognouisse vro
rem suā. Itē ex spōsalib⁹ scitis cū impube
re maiore septennio orit publica honestas
Nota glo. q dicit q in causis matrimoni
alib⁹ iuramentū nō d̄z omitti ne aliquid in
fraude fiat Itē notat qñ q̄s d̄z erat prim⁹

De illis. (atq; pubertati.

Sponsalia p̄trahētes nisi adueniente
etate legitima reclamare nō pñt. No. glo.
q̄ hīs arguit q impubes de eo qd̄ facit añ
pubertatē reclamare nō pñt. Itē notat glo.
q̄lter spōsi s̄ cogendi vlt̄ simplr̄ monendi.

A nobis.

Vinores m̄rimoniū p̄bentes ante an
nos legitimis separi nō possant. No. gl.
que videt tangere q matrimoniū p̄mo in
utile ratiō habitiōe tacta vel exp̄ssa p̄t con
firmari. ⁊ glo. alle. ad hoc.

De illis.

Vinores apti ad matrimoniū ex p̄tra
ctu matrimoniū obligant nisi violētia inter
cedat. Nota. g. q dicit q p̄sensus qñq; p̄ce
cedit etate. ⁊ h̄ qñ pubertas puenit etatem
Item malicia h̄ d̄z alibi prudentia.

Attestatiōes.

Contractus celebrat⁹ añ annū. xliij. nī
suis carnalis copule ad vix nō sufficiūt v̄e
dicandū. Notat glo. quando actori vlt̄ reo
desertur iuramentū.

Ex litteris.

Valor ex sponsalib⁹ a patre cōtractis
non obligat nisi p̄sentiat in illis. Nota q
admissio ad carnales copulā facit p̄sensus.
Itē nota tex. q loquit de minis parētū et

Duo pueri. (de mora.

Spōsalia inualida p̄ cohabitatiōez se
quentem validant ⁊ ratificant et p̄sequēs
matrimoniū nō dissoluit si de ratificatiōe
cōstat q publice ho. iusticia fuit p̄tracta p̄
illa. ⁊c. No. q publice ho. iusticia impedit
⁊ dirimit matrimoniū. Itē q nullus sine

iudicio eccl̄ie d̄z d̄mittere vrore suā quan
tūcūq; etiā ipedimētū sit manifestū. ⁊ ill. gl.

Ad dissoluendū.

Cōtract⁹ m̄rimonalis q null⁹ ē accusa
ri nō pñt. Nota q id de q agit p̄mo debz ē
in rerū natura añq; de eo agatur. nec ante
iuris ratio q̄ p̄sona est qrenda. et collegio
qd̄ nōdū est nō dat p̄ullegiū. ⁊ glo. alle.

Subiungitur Tue nobis.

Lum q̄s p̄trahit cū minor p̄ verba de
p̄senti sponsalia fingit p̄trahisse. No. gl. q
dicit quib⁹ modis ⁊ p̄ que sit subarratio. ⁊
subarratione data p̄sumit m̄rimoniū nisi
p̄betur p̄trariū. Itē hic prudentia dicit car
nalis concupiscētia.

Titulus. de despōsa tiōe impu. li. sexto.

Si infantes.

Si infantes inuicē vlt̄ yn⁹ maior septē
nio ⁊ alter minor vel parētes p̄ eis spōsa
lia p̄traxerint nō valēt spōsalia nec orit ex
eis pub. ho. iusticia nisi facti maiores con
senserint. Idē si pubes ⁊ impubes vlt̄ duo
impuberes primi pubertati p̄traxerint p̄
p̄ba de p̄nti nisi carnalis copula interuene
rit. ⁊c. Or̄it tñ exp̄dictis pub. ho. iusticia.
Item ex sponsalib⁹ q parentes p̄ filiis pu
berib⁹ p̄traxerint si s̄ filij p̄senserint tacti
te vel exp̄sse ⁊ si parentes sciuerint ⁊ non p̄
dixerit obligat filij ⁊ ex eis orit pub. ho. iu
sticia. Idē est si filij absentes ⁊ etiā ignorā
tes p̄dicta spōsalia cū sciuerint ratū habu
erint ⁊ ex p̄sonalib⁹ aliter per parentes cō
tractis filij non obligant. ⁊c.

Titulus. De clamde sti. desponsatione.

Si quis.

Si vir desponsat aliquā mulierē clā et
spā negauerit. viro incūbit p̄batio. No. g.
q̄ est notabil ⁊ docet qñ vir aut mulier ne
gant desponsatiōez cui incumbat p̄batio.
Item q idē d̄z de viro qd̄ de muliere. ⁊ d̄z
ille vir q stat p̄ matrimonio. ⁊c.

Quod nobis.

Clādestina matrimonia recipit eccl̄ia si
p̄bentes ea volūt publicare. No. gl. q dicit
q eccl̄ia nō iudicat de occultis. Item notat

*quod. reclamationem
impuberes*

*siue in d̄m p̄bati
m̄rimoniū h̄ d̄m*

*Sanctus magister domini magister
clandestinus magister*

quod presumitur p[ro]ubernu[m] vel p[ro]cubinar[um]. 2c.

Sum inhibicio.

Ista decre. phibet clandestina cōiugia
et q[uod] sacerdotes ip[s]is interesse nō debent. s[ed]
cū matrimonia sunt p[ro]trahenda debent p[ri]mo
in ecc[lesi]a publicari cū terminis p[ro]peten-
tibus infra quē possunt impedimenta si que
sint publicari. Et sacerdotes etiā debēt su-
per impedimentis inuestigare. et si p[ro]trahū
fiat ponit penam. Nota. g. q[uod] tripliciter d[icitur]
matrimoniu[m] clandestinu[m]. 2c.

Ti. De sponsa duor[um].

Duobus.

Sponsalia de futuro solvunt p[er] sequēs
matrimoniu[m] nō sponsalia de p[re]senti. Nota
hic glo. de penitētia tr[ic]tū annoz. Itē notat
glo. de p[ro]missione si p[ro]mittas me rem tecu[m]
habere. q[uod] debet intelligi de honesto co[n]tra-
q[uod] poti[us] videt[ur] h[ic] ratio est in glo.

Accepisti.

Ducēs vxorē alter[us] eā dimittere debet.
Nota glo. que videt[ur] tangere et dicere quid
sit carena et vñ d[icitur] sc[ilicet] a carētia q[uia] carena est
carentia hominū v[el] cibarioz.

Licet preter. *frat[er] n[on] h[ab]et*

Per ista v[er]ba cōtrahitur matrimoniu[m]
de p[re]senti. Ego accipio te in meā et ego acci-
pio te in meū. Et illu[m] q[uod] dicit[ur] de viro. idē
intelligendū est de muliere.

Tua fraternitas.

Ei qui appellat in causa matrimoniali i-
terdicti debet ne aliud matrimoniu[m] lite p[er]-
dente p[ro]trahat. et si p[ro]traxerit matrimoniu[m]
separatur. Nota glo. q[uod] l[ite]r p[re]cedendū sit in
causa matrimoniali q[uam] matrimoniu[m] cele-
bratū est app. pen. et p[ro]tra interdictu[m] ecc[lesi]e.

Tuas dudum. *frat[er] n[on] h[ab]et*

Quando eadē p[ro]trahit p[er] v[er]ba de p[re]sen-
ti cū plurib[us] p[ri]mo desponsanti nō p[ri]mo co-
gnoscenti ea d[icitur] adiudicari. Nota. glo. q[uod] tan-
git d[icitur] p[ro]modo possessiois. et arguit. p[er] 2. 2c.

Titulus. De conditi- onibus appositis.

Quicumq[ue].

Qui desponsauerit aliquaz sub p[ro]ditio[n]e
turpi frangat p[ro]ditio[n]es et ip[s]am in sponsaz
ducat. Et dicit glo. q[uod] h[ic] veru[m] sit dūmodo

sit conditio que non sit contra naturaz ma-
trimoniū.

Sum sit proprium.

Sub cōditio[n]e vt aliquis fiat monach[us]
potest manumitti et hanc conditionē semel
acceptam ampl[ius] nō renuit acceptatoz. no-
ta glo. hic de cōditio[n]e vt supra.

De illis.

Qui sub p[ro]ditio[n]e honesta p[ro]trahit non te-
net nisi conditio adimpleat[ur]. Nota. glo. q[uod] dicit[ur]
q[uod] conditio statim debet adici et non ex in-
teruallo. et alle. ad h[ic] iura.

Verum.

Donatio facta ecc[lesi]e sub p[ro]ditio[n]e p[er] dona-
tozē reuocari nō p[otes]t. nisi forte sub tali con-
ditio[n]e sit donatio facta quo cessante debe-
at reuocari. Notat gl. differentia inter do-
natoz sub p[ro]ditio[n]e et sub mō et fit p[er] si et p[er] vt

Super eo.

Ubi ponitur conditio in substantia ma-
trimoniū nō tenet matrimoniu[m] nisi conditi-
one extante vt hic. Sed vbi apponitur nō
substantiale matrimoniū cōtractū seu effe-
ctum cōditio nō suspendit. Nota. tex. in fine
qui dicit q[uod] ille nō d[icitur] consensus qui in alie
no arbitrio dependet.

Per tuas.

Ubi quis sic contrahit et sub hac cōditio[n]e
si patri meo placuerit si ante patris as-
sensum sponsam cognouerit a cōditio[n]e rez-
cedit. Nota. glo. q[uod] dicit[ur] quid si cōtraho tecū
si te virginē reperio. Item contra eū fit in-
terpretatio q[uod] testes p[ro]ducit q[uod] ē notandū.

Si cōditiones.

Contra naturā cōtract[us] pactū siue con-
ditio in matrimonio facta siue adiecta vici-
at matrimoniu[m] sed nō als inhonesta et tur-
pis. Nota glo. que est magistra in materia
cōditionū. Item dicit q[uod] hoc nō p[ro]bat illud
esse quod ab eo potest abesse.

Titulus. qui clerici vel vouentes.

De diacono.

Eps potest cū diacono cōtrahente dis-
pensare. vel sic fm panoz. Diacon[us] vel sub-
diacon[us] matrimoniu[m] p[ro]trahere nō possunt
et si cōtraxerint etiā si sint facti irregulares
debent separari. Nota. glo. q[uod] venia non dat[ur]

nisi petenti et correcto. Item non potest quis gaudere se correctum nisi doleat se puerum. Item dicit salomon. Qui abscondit peccata sua non videt lumen in eternum.

Ex litteraz.

Si subdiaconus qui contraxit est impentens non dispensatur cum eo nisi religionem intraverit. Nota glo. que tangit quoniam clerici debent compelli ad abiurandum suas concubinas vel uxores.

Veniens.

Simplex votum non dirimit matrimonium contractum. Nota glo. que tangit de simplici voto. Item quod habet non facit monachum.

Consultat.

Solus habitus non prohibet aliquem consurgari. Ut sic abiectione vestium et scapulare nullum faciunt regularem. Nota glo. que videt tangere quod multis modis fit professio.

Veniens.

Post votum simplex dispensatur ecclesia in matrimonio contrahendo. Nota glo. in pn. quod inter absentes contrahi potest. Item dicitur. g. minus malum tollerandum ut malus vitetur et alle. xxxij. q. ij.

Rursus.

Spousalibus de futuro et non matrimonio de presenti iudicat simplex votum. Nota glo. que dicit quod simplex votum et solenne sunt ab initio equaliter observanda et infringens peccat mortaliter et ponit glo. versus quando votum est solenne vel non.

Insinuante.

In manu religiosi factum votum matrimonium dirimit iam contractum. Nota glo. que dicit quod matrimonium a principio non sunt petenda et petenda de porrationis pena meretur. Item notat glo. quoniam levis metus excusatur quoniam non. Item quod per patientiam temporis presumitur consensus intervenisse. etc.

Titulus. De eo qui duxit in matrimonium

Propositum.

Pollutus in adulterio a se quis cogitur in uxorem ducere qui matrimonium prius ignorabat. Nota tex. qui dicit quod nullus debet de dolo suo lucrum reportare. Item dicit glo. quod ignorans non committit adulterium et filii sunt legitimi.

Significant.

Qui vivente sponsa de presenti cognoscit secundam quam sibi desponsaverat eam ulterius habere non potest in uxorem. Nota glo. que tangit inter cetera quod id quod ab initio non valet. etc.

Super hoc.

Post mortem uxoris non potest adulter contrahere cum adultera qui in mortem prioris mariti aliquid fuerit machinata. Et dicit glo. quod hoc per bonum machinata debet intelligi cum effectu.

Ex litterarum.

Qui uxore sua vivente etiam propter adulterium intrusa in monasterium pertrahit cum secunda et eam cognoscit post mortem uxoris esse separandus ab ea. Nota glo. super verbo deprehensio.

Cum haberet.

Post mortem uxoris non potest adulter remanere cum adultera cum qua prima vivente contraxit carnali copula subsecuta. Nota glo. quod fauor filiorum quoniamque dispensationes inducit. Item notat glo. ubi filii sunt alendur ad hoc solet allegari. Item pater potest recusare alere filium suum iuxta de causa.

Significant.

Fortuna uxore potest quis pertrahere cum meretrice adultera cui prima vivente fidem non dederat. Nota ex tex. et glo. quod adherens quis meretrici uxore sua vivente potest excusari.

Veniens.

Pollutus in adulterio a se quis cogitur in uxorem ducere qui matrimonium ignorabat et requiritur casus novus consensus. Nota glo. quod ignorans adulterium non committit. et alle. ad h. etc.

Si quis uxore.

Si habes uxorem cum alia pertrahit et vivente prima eam cognoscit illam habere in uxorem post mortem prime uxoris non potest. Nota glo. que disputat an et quoniam voluntas nocet et quoniam non et de eius effectu et alle. et remittit.

Titulus. de coniugio leprosororum.

Peruenit.

Leprosi supervenientes impediunt matrimonium pertrahendum sed non dirimit contractum. Nota glo. que dicit quod consuetudo habet quod leprosi non debent aliis hominibus cohabitare. Item nota de verbo dictum quod extendit ad arbitrium iudicis.

Quoniam:

Cōiuges ppter leprā sepandī nō sunt a cōiugio z cōtrahere possunt matrimoniu z inicē sibi debiti reddere tenent. h. d. fm panor. Flo. g. q. ppter leprā alter alterz dī mittere nō potest. Item q. edictū de matrī monio phibitoriu est.

Litteras:

Sponsalia de futuro pēse nō pellant ad cōtrahendū matrimoniu cū leproso p^o sponsalia supueniēte. h. d. Item glo. dicit q. ea q. de nouo emergūt auxilio indigēt.

Titulus. de cōiugio seruorum.

Dignum:

Serui inter se possunt matrimoniu ptra here. Flo. glo. que videtur facere differen tiam inter sacramēta que pficiunt cā susci plentis z ab istis serui nō prohibent secus in sacramēto ordinis qz seruus ordinari nō potest sine licentia dñi.

Proposuit.

Non tenet matrimoniu qd liber cū an cilla cōtraxit ignoranter nisi pntiat post qd sibi hoc pstitit. Flo. glo. q. dicit q. er ror pditionis impedit matrimoniu. Itē cū libet referent nō est credendū Item notat q. titubās p ignoran habendus est.

Licet.

Si fm p̄suetudinē terre fili^o cōditōem patris sequit sufficit ei quo ad matrimoni um ptractuz cūz libera q. pater ei^o decēto fuit in possessione libertatis. Flo. glo. q. tangit de fauore libertatis.

Ad nostram.

Qui sepatur ab vxore ppter seruitutem p̄t libere ad statim cū alia p̄here. Flo. gl. q. dicit q. errantis p̄sensus nullus ē. Itē ar. g. q. p̄ casu matrimoniu qd nulluz est tractu tps p̄firmat. Item querit glo. qd si ancilla manumittatur. zc.

Titulus. de natis ex libero ventre.

Indecens esse.

Fili^o genit^o ex libera siue ex liberta ma numissa ab ecclia liberi debet iudicari. Flo

ta glo. q. dicit q. istud fallit in casibz. Item inter cetera arguit glo. q. vnū instrumētuz p aliud p̄t reprobari. Item ar. q. nō debeo hoc facere a quo teneor aliū phibere. z qui defendere tenet nō d̄z me impugnare.

Titulus. de cognati one spirituali.

Utrum autem.

Fili^o duoz ppatz p̄nt matrimonialiter copulari excepta illa p̄sona p quā ppatr nitas est ptracta. Flo. glo. que dicit de scā dalo qn vitandū est in matrimonio ptra bendo. Item quos dens p̄sistit. zc.

Si vir vel mulier.

Nō sepatur ab vxore maritus si filium vtriusqz suscipiat de sacro fonte. Flo. tex. q. dicit q. fraus z dolus nemini debet pa trocinari q̄rit glo. an ne alter p̄t exigere de bitum hoc casu.

Super eo.

Fili^o duoz ppatrū in simul nō ptrahūt p quoz alterz vel vtrūqz deuentū est ad cō paternitatē. In alijs ipa p̄suetudo atten ditur. Flo. glo. q. dicit de dissimulatione z q. ille qui tacet non consentit neqz negat. Item dicit glo. q. multa propter scandalū qnqz omittuntur.

Martinus.

Post p̄sumationez matrimonij aliquis p̄luz nō facit sibi filioliū vel ppatrē vl cō matrē qn facit eū alteri p̄luz filioliū vl cō patrē. Flo. ar. g. de vnioe carnis z spūs. zc.

Contracto.

In his q. p̄cedūt baptisimū nō ptrahit ppaternitas ad dirimendū matrimoniuz efficax. Flo. ar. g. q. ar. an p cathecismū con trahitur affinitas vel ppaternitas impe diēs matrimoniu. zc.

Veniens.

Matrimoniu cū cōmatre ptractū sepa tur. Flo. g. q. exp̄sseydet sentire idē si pma ter fuisset facta tenēdo puez in cathecismo z etiā in p̄firmatiōe. z alle. sup. primū.

Tua nos.

Fili^o carnalis an cōpaternitatē gentis filia spūalem patris sui habere nō p̄t i vxo rem. Flo. g. q. exponit filiam spūaliē scz p quam ppaternitas est ptracta.

Ex litteris.

Non tenet matrimonium contractum inter filium carnalem et eam quam pater suus manibus suis baptizauit quia de persona suscipiente loquuntur alie decretales supra. Nota gl. q. tangit an vir et uxor simul possint filium de fonte suscipere. Item quid de filia in penitentia recepta.

Ti. de cognatione spiritali. libro sexto.

Secundum.

Ista decreta ponit personas inter quas habetur paternitas in baptismo. Et dicitur idem fore in confirmatione. Nota gl. q. tangit de concubina et de magistra in hac materia paternitas in baptismo.

Per catholicismum. (mo. et per catholicismum q. precedit baptismum ipse dicitur matrimonium habere s. n. dicitur etiam. nota tex. q. dicitur qd. vir sit uno sit. Item dicitur q. catholicismus idem est q. instructio.

Quamuis.

Si plures leuantur plene de fonte q. duo vel tres inter oes sic leuantes et penes leuatores paternitas. Et dicitur qd. confirmatio idem quod de baptismo. etc.

Ti. de cognatione legali

Si qua.

Inter carnales et legales filios non potest esse matrimonium adoptione durate. Nota gl. que ponit differentiam inter arrogationes et adoptiones. Item q. arrogatio fit principis auctoritate s. adoptio fit per quolibet magistratum.

Titulus de eo qui cognouit consanguineas uxoris sue.

Si quis.

Et potest totus titulus sic sumari affinitas superueniens rupit sponsalia de futuro s. non soluit matrimonium de presenti. S. istud. c. sumat hoc modo secundum panorum. Affinitas superueniens per matrimonium contractum non soluit matrimonium s. exactione debiti impedit et crimen incestus inhabilitatis que ad matrimonium habendum. h. d. nota gl. q. videtur tangere casus h. dicitur. s. per incestum.

Veniens.

Affinitas superueniens etiam per illicitum coitum dissoluit sponsalia de futuro s. non matrimonium et incestuosus habere non potest. h. d. secundum panorum. nota glo. q. ponit argumentum quod quicquid sufficit aliquid ichoare s. et si non dicitur sit completum. et alii.

De illo.

(iura.

Dicitur vnius matrimonium non soluit. vel sic Cognita a fratre frater non potest habere. Nota glo. q. dicitur q. si casu sola confessio non iudicat etiam si rumor vicini sentiret. et alii. c. super eo. et c.

Transmisit.

Incestus subsequens matrimonium non dissoluit. Nota tex. q. dicitur tanquam rediens ad vomitum. Item dicitur gl. q. incestus non impedit q. minus matrimonium sit legitimum. et alii. licet habere non debeant sicut votum simplex. etc.

Super eo.

Non creditur coniugibus et rumor vicini et affinitas precesserit matrimonium s. septem. Nota glo. q. tangit quoniam stat confessio et quoniam non. Item tangit de fama et rumore.

Discretionem.

Affinitas superueniens sponsalia de presenti non dissoluit. Nota tex. q. dicitur q. matrimonium non separatur propter adulterium. quia talis separatio potest legitima exceptio impedi. Item dicitur q. sine culpa non dicitur q. si prius iure suo. Item notat glo. q. vir debet uxorem docere bonos mores. etc.

Fraternitatem.

Dissoluit matrimonium contractum cum illa et ipsa quinea s. sorore s. non dicitur septem mihi ante desponsata extraordinarie pollui. Nota h. abbatem q. tangit h. notabile verbum de coniunctio ne viri et mulieris et de emissionem seminis. etc.

Ex litteris.

Affinitas superueniens sponsalibus de futuro rupit ea. Nota gl. q. dicitur q. incestus magis puniatur q. adulterium. et an h. secundum sit vide glo. Item propter lapsum carnis quicquid dispensat.

Veniens ad.

Qui cognouit sororem sponse sue quam etiam carnaliter cognouit monendum est atque etiam inducendum ut absterneat ab utraque. Nota tex. q. tangit de illo q. reuersus ad cor facit delictum suum an sit audiendus.

De fraternitatis.

Si vir cognoscit sororem uxoris sue non propter hoc separatur matrimonium contractum de presenti. Vel sic secundum panorum. Affinitas superueniens non dissoluit matrimonium. Nota tex. in fine q. dicitur

q̄ affinitas post matrimoniu in i q̄ c̄ta illt
nocere nō d̄z q̄ iniquitatis p̄iceps nō est.
Jordanē.

Si q̄s post sponsalia de futuro sp̄sā
cognoscat affinitas etiā cū m̄re subsequēs
m̄rimoniū nō dissoluit. Notat glo. q̄ quis
sine culpa nō d̄z p̄uari iure suo. Item no-
tat de incestu z adulterio. zc.

Titulus de consanguinitate et affinitate.

Ex litteris.

Varito mortuo cū p̄sanguineo ei⁹ mu-
lier p̄here nō p̄t. z si p̄heret d̄z m̄rimoniū
separi. Vel sic fm̄ panoz. Sepat m̄rimo-
niū p̄cū inf̄ affines p̄m̄ generi z q̄rti gra-
dus. h. d. No. gl. q̄ dīc q̄ in cā m̄rimoniā
itez recipiunt testes post publicatōez. Itē
tangit q̄b̄ cause m̄rimoniales d̄nt p̄mitti

Sup eo.

Soluitur sp̄salia de futuro si vlr con-
sanguineā sp̄se cognoscat. No. glo. q̄ dīc
q̄ fama ipedit matrimoniu p̄hendū z plus
facit fama q̄ dīctū vnus. zc.

Quod dilecto.

Si dispensat cū aliq̄b̄ vt possint p̄here
in certo ḡdu alias phibito req̄rit q̄ vterq̄
p̄trahentiū toto ḡdu distet a stipite si h̄ ba-
ber p̄suetudo. h. d. fm̄ panoz. No. glo. que
dīc q̄ dīcat stipes. Itē q̄b̄ beneficiū p̄-
cipis late est interpretandū.

De infidelib.

Si fm̄ legē veterē p̄bat infidelis cū fi-
deli nō est p̄ baptismū sepand⁹ ab ea. No.
tex. q̄ dīc q̄s de p̄iūrit hō nō sepat. querit
glo. an matrimoniu sit inter iudeos.

Quod super.

Affinitas int̄ vlr z vxorē contracta non
trāsīt ad consanguineos mariti vt ip̄t illis
p̄sanguineis afficiant affines. Vel sic fm̄
panoz. Consanguinei mariti cū p̄sanguī-
neis vxoris licite p̄trahūt. h̄ p̄mo. In gra-
dib̄ phibitis non possunt matrimonia cō-
trahi etiā si habeat h̄ p̄suetudo. Nota. gl.
que tangit de p̄suetudine z scandalo.

Quia circa.

Papa gr̄a plis in gradib̄ cōsanguinita-
tis dispensat. Notat glo. q̄ falsa cā allega-
ta nō viciat dispensatiōez z sic falsa cā non

impedit religionē. Item notat de prole.
Tua nos.

Testes q̄ ad pbandā cōsanguinitatē p̄-
ducunt a stipite debēt incipere vel a germa-
nis cōputatiōez. No. tex. qui dīc q̄ m̄rimo-
niū continet multū fauoris.

Non debet.

Ultra quartū gradū nō extendit phibi-
tio copule cōiugalīs. Nota tex. in p̄ncipio
sui q̄ statuta humana q̄q̄ variant p̄pter
necessitatē z q̄q̄ p̄pter vtilitatē. Glosa de
scribit gradum affinitatis.

Vir qui.

Lūv⁹ distat q̄rto gradu z ali⁹ ab alio la-
tere distat q̄nto p̄nt libere cōputari. No.
glo. q̄ docet practicā qualiter debeat cogno-
sci in q̄ gradu aliq̄ p̄ione diuersaz linearū
sibi attineant z dīc tūc p̄mo recurrendus
ad cōmunē parentem. zc.

Ti. de consanguinitate et affinitate i cle.

Eos qui.

Scienter cōtrahēs matrimoniu in gra-
du cōsanguinitatis vel affinitatis phibi-
tio vel cū moniali excōicat⁹ ē ip̄o iure z pu-
blicari d̄z z vitari. Idē in p̄fesso z p̄fessa vt
cōstitutio in sacris. Vide gl. q̄ est notabil.

Ti. de frigi. z malefi.

Accepti.

Qui p̄pter frigiditatē sepat⁹ est ab vxo-
re cū alia cōtrahere nequit. Nota glo. que
dīc q̄ p̄ cōtrariā opis euidentia mēdaciū
cōuincit. Item tangit glo. qualiter hoc ca-
su iurandū sit.

Quod sedes.

Pueri z impotentes matrimoniu con-
trahere nō possunt. Nota glo. que videtur
dicere q̄ idem sit in senib̄ quod non ē ve-
rum. quia licet senes coire non possunt ha-
bent tamen ab vxorib̄ humanitatis sola-
ciū z senes etiā aliq̄n ad coitū mouentur.

Ex litteris.

Propter artū membrū mulier sepat⁹ a
viro nisi medicorū possit iuuari auxilio. no-
ta glo. que dīc q̄ iuuari mulier non pōt
p̄ medicū sine piculo corpis.

Consultationi.

Mulierē clausam siue artat p̄t quis vt
sororez nō vt vxore habere. Notat glo. q̄
incredibile est q̄ q̄s cōtrahat cū vxore clau
sa. Itē sic papa iudicat sic debem⁹ iudica⁹

Laudabile.

(re, zc.

Nichabes qualiter ppter frigiditatem viri
vbi frigiditas pbari bñ nō potest debeat
matrimoniu separi. Nota glo. q̄ dicit q̄ b
casu nō sufficit cohabitatio nisi etiā dede
rint operam operi carnali. Itē q̄ iurare de
bēt q̄ vterq̄ dederit operā copule carnali
z p triēniū nō poterant facere, zc.

Fraternitatis.

Si mulier fuerit adeo arta q̄ a viro co
gnosci nō p̄t separi ab eo p̄t. Nota glo. q̄
dicit q̄ nihil est qd inuile ē z est magistra
in hac materia qñ tangit de artatiōe mul
eris z de maleficio atq̄ impotentia coeūdi

Littere vestre.

Propter maleficiū potest matrimoniu
separi si infra triēniū nō poterit remoueri.
Flo. glo. sup p̄bo cognoscēdi q̄ tangit dis
ferentiā inter frigidum et maleficiatū. Itē
dicit glo. de triēnio q̄ debēt cohabitare et
dare operā carnali copule.

Titulus. d̄ matrimo nio cōtra interdictū ecclesie contracto.

Littere quas.

Matrimoniu nō d̄z separi l̄z d̄ interd
ctū ecclie p̄trahat. vel iudicis factū. imponi
tur tamen pena sic p̄trahentibz z sepantur
donec cognoscat de cā interdicti. b̄ d̄c̄ fm
panoz. Et notat glo. vnū singulare in. c. p̄
mo sup p̄bo districtus q̄ l̄z iudex deferat
appellatiōi nihilomin⁹ p̄t matrimoniu int
dicere. Item tangit an sententia posset fieri
sub p̄dictiōe sup verbo donec.

Ex litteris.

Istud ca. p̄t sumari fm panoz. isto mo
do Sp̄salia de futuro cū vna etiā d̄z inedi
ctū ecclie p̄tracta nō habēt d̄rimere matri
moniu postea p̄tractū cū alia.

De muliere.

Si hi qui dicebant p̄ sanguinel cōtraxe
runt p̄ceptuz iudicis debēt separi donec

de cā cognoscat. Itē tangit glo. in. c. vlti
mo super p̄bo donec an necessaria sit abso
lutio post lapsum t̄pis qñ snia excoīcatōis
fertur ad temp⁹ vt in glo. z textu.

Titulus. qui filii sunt legitimi

Conquestus.

Per sequēs matrimoniu sit legitim⁹ an
matrimoniu in fornicatiōe p̄cept⁹. Flo. g.
que tangit an causa filiatiōis z legitimati
onis spectet ad eccliam. zc.

Eum inter.

Ex quo parētes publice z in facie ecclie
cōtraxerūt filij sunt legitimi an d̄uorziuz
nati. Nota glo. q̄ t̄ps p̄ceptiōis spectan
dū est cū de p̄modo alie⁹ tractat z p̄ lā nato
habetur. Itē qd si infanti moueat q̄stio. zc

Transmisit.

Credit parentibz q̄ aliquis nō sit eoruz
filius nisi p̄ iudiciū p̄trariū p̄betur. Nota
glo que dicit q̄ multū hoc casu valet fama
vicinie. Item q̄ de hereditate viuētis agi
vel pacisci nō p̄t. Itē dicit q̄ nullus effect⁹
vincit paternū affectū.

Causam que.

Nō potest esse vxor querit sui thorū
maculās alij dū ille viueret se copulare p̄
sumpsit. Nota glo. que tangit de auiculo
magno z d̄z talis frater patris mei. zc.

Lator p̄sentium.

Qui dicit aliquē fore illegitimū hoc p̄
bare debet si aduersarius sit in possessione
legitimationis. Nota glo. qualiter filius
naturalis succedit patri si legitim⁹ filij nō
extant. Item nota glo. q̄ quis cōpellitur
aliquando ad agendū. z alle.

Tanta est vis.

Tāta vis est matrimoniū vt illegitimos
faciat legitimos. Velius summat fm
panoz. Naturales legitimantur per subse
quēs parentum coniugliū. spurij vero non
Flo. q̄ glo. querit an etiam in casu hui⁹ ca
pituli illegitimi legitimantur quo ad ordi
nes z alios honores. Item glo. ponit dis
ferentiā inter legitimos z naturales et le
gitimos z naturales filios tantū.

Causamq̄.

Post mortē de legitimatiōe cognoscat

propter bona. Aliter sic fin panoz. De causa
civilis in laicos non cognoscit ecclesia cognos-
cit tamen quis sit de legitimo matrimonio na-
tus. Flora glo. q. disputat de imperio et pa-
pam an ipse debeat a papa et an papa
habeat utrumque gladium. Item dicit q. crimi-
na morte extinguuntur. et ponit casus in q.
bus hoc fallit.

Perlatum est.

Legitima est proles precreata ab illa cum q.
auctoritate ecclesie fuerit matrimonium contra-
ctum licet predictum postea inueniatur illegitimum.
Flora qualiter procedendum est quando maritus se
absentat ab uxore longo tempore et qualiter vo-
candi sunt amici eius.

Quod nobis.

Facti in clandestino matrimonio postea
per ecclesiam approbato legitimi sunt dicendi.
Flora glo. que tangit quod modis matrimo-
nium dicat clandestinum et remittit ad c. Cum
inhibito. supra. 22.

Referente.

Publice honestatis iusticia impediens
matrimonium filij in eodem matrimonio
geniti sunt illegitimi. Flora glosaz. q. istud
impedimentum publice honestatis est perpetuum.
q. impedit et dirimit. 22.

Peruenit.

Ubi non constat de matrimonio q. dicit esse
matrimonium illud probare tenet. Flora glo. q.
dicit q. ex quo matrimonium in facie ecclesie est
contractum bona fide presumit q. filij sunt legitimi.

Per tuas.

Filius natus ex sponsa de futuro carnaliter
cognita legitimus est licet nunquam matrimonium
sit in facie ecclesie publicatum. Flora glo. val-
de notabile et singulare q. ponit quod modis
pater filium legitimare videtur.

Per venerabilem.

Papa non legitimat in temporalibus aliene iurisdictioni subditos. Flora tex. qui arguit
cui prece datur malus etiam prece datur minimus. Item. g.
tangit de legitimatone in quibus casibus legiti-
mari potest. Item tangit inter cetera q. tria sunt
bona matrimonij fides ples et sacramentum.

Ex tenore.

Si habes uxorem trahat cum alia primus
matrimonium ignorate filius exinde susceptus
legitimus est habendus. Notat gl. q. bona fi-
des alterius patris sufficit ut filij dicantur legiti-
mi.

Bandemus.

(int. 22.)

Si iudeus q. trahit cum consanguinea sua
puerit proles ex tali matrimonio suscep-
ta legitima iudicatur. Flora tex. q. tangit de uti-
litate et de opinione super quibus vide etiam glo.

**Tit. que matri. accu-
pos.**

Relatum

Cum maritus abest ex causa legitima in eius ab-
sentia potest matrimonium accusari. Vide
glo. q. tangit qualiter procedendum est in absentia
et de malicia absentis.

A nobis est.

In causa matrimoniali nullus audit perferre
testimonium per scripturam. Flora glo. que dicit q.
testibus et non testimoniis est credendum. Item
tangit. g. q. presumptio inducit probatores et quando non.

Videtur.

Cum impeditur matrimonium ratione consanguin-
nitatis prebendum vel contractum dirimendum pater
et mater et ceteri consanguinei sunt in accusa-
tione et testimoniis potius admittendi. Flora tex.
notabilem q. unusquisque desiderat scire su-
am genealogiam. Item tangit quando pater res-
cipitur in causa filij. 22.

Insuper.

Si mulier inuita fuerit desponsata tamen
ex quo semel fuit cognita amplius non poterit
matrimonium accusare. Flora. g. q. ponit me-
trum. Est mihi per factum sepe quod est per. Item
q. carnalis copula remouet omnes allegatores.

Significante. (violentie. 22)

Propter turpem questum ab accusatone ma-
trimonii est mulier repellenda. Flora. g. q. tan-
git quod modis accusator repellitur. et an simo-
monia potest committi in matrimonio.

Eum in tua.

Quando denunciatiois tempore quis matrimonium
nihil dicit postea non audit nisi denunciatio-
nem ex causa legitima scire. Vide hic glo. que
videtur querere quid si accusas tempore denuntiatio-
nis fueris absens vel non intelliges. et qualiter
se probari debeat. 22.

Tit. de diuortijs.

Si qua mulier.

Mulier q. machinat in morte mariti sui
post ipsius mariti decessum nequit contrahere.

licet effectū n̄ habuit tal' conat'. No. gl. q̄ tangit casus in q̄b' matrimoniu' ibi n̄ p̄r. Itē q̄ punit conat' cui' nō seq̄tur effectus

Quesiuit.

Propter solam infidelitatē z non ppter aliud maleficiū sunt iuges sepandi. No. glo. q̄ dicit q̄ vir nō p̄t dimittere vxorē suā propter furtum vel pro aliquo alio crimine excepto infidelitatis. zc.

Porro.

Sine iudicio ecclie null' p̄t suaz vxores dimittere z si notoriū sit impedimentū. Secundo dicit q̄ sine accusatiōe p̄t ep̄s de impedimento matrimonij inquirere. No. glo. q̄ tangit an in notorijs sit seruandus ordo iudiciarius. zc.

Significasti.

No. petit restitutioez iugis q̄ p̄tinet am nō puauit etiā si fuerit iniuste dimissus. No. gl. que tangit q̄d faciendū sit cū alter iugū alteri materiā adulteradi dedit. Itē q̄ p̄textu paupertas nemo dz turpēritā du-

Ex litteris:

(cere,

Propter fornicatiōez iugis p̄t repellī q̄ fuerit fornicat'. No. gl. q̄ dicit q̄ cōfessio in criminib' nō p̄iudicat nisi p̄seueret. Itē tex. tangit de viro qui mulierī negauit ali-

De illa.

(menta. zc.

Mulier viz labentē in heresim sine iudicio ecclie dimittere nō dz etiā si h̄ fecerit vt viz a suo reuocet errore ppter p̄fusiōez quā inlr videt sibi facere q̄ ab eo recedit.

Quanto.

Ista decre. docet q̄lī z q̄n alter iugus volare p̄t ad sc̄da vota ppter heresim vel infidelitatē alteri' iugis. Sed fm panoz. B modo sumat. Vinculū iugale nō dissoluitur altero iugū fidelī in heresim lapso sed si vn' infidelī iugū p̄uertat ad fidem z alter nollz sibi cohabitare vl' nō sine blasphemia vel sine peccato mortali soluit cōiugū z p̄uersus p̄trahere poterit. h. d. Nota tex. z glo. q̄ ponit casus in q̄b' q̄s puat iure suo sine culpa. Itē glo. ponit metra super. c. c. Desere sp̄nentē vel blasphemare volentē. Vel te credentē scelus ad mortale trahentē. Hāz sunt absqz mora vinculo ru-

Gaudemus. (pra poza. vin.

Ista decretalis in hac materia est notabilis z magistra z p̄mo querit an pagani q̄

in gradib' p̄traxerūt illicitis post p̄uersiōnem possunt in tali matrimonio remanere Itē an plures prout in paganismo habuerunt post baptismum p̄nt retinere vxores. Item tangit de repudiō an hodie apud ecclias p̄cedat. Itē ponit tex. q̄ nihil ad nos de his q̄ foris st. Itē tangit de mēdacio. zc.

Deus qui.

Disp̄sat ecclia cū p̄uersis de nouo vtrātur matrimonio cū relictis fratrū p̄tracto iuxta moysaicā legē. De materia h' capituli. Vis. g. q̄ alle. tibi. c. Olim aliter. viij. q̄

Titulus. de dona. in ter viz et vxorem et dote post diuortiū restituenda.

Mulieres.

Si mulier ppter aliquā licitam causam a marito suo fuerit separata. tota dos est sibi restituenda. Vide glo. que tangit que sit causē licite separationis scz cōsanguinitas

Significauit.

Facto diuortio mulier recipit dotē z p̄tem suaz de rebo p̄ante matrimonio acq̄sitis. qd̄ vez est si peccatū viri fuerit als nō Nota glo. que ponit casus in quibus falit restitutio.

De prudentia. d. d. d. d.

Cum ecclia delegat causam matrimo- nij p̄ p̄sequēs intelligitur cōmittere causas dotis. Nota glo. que videt tractare corā quo iudice causa dotis sit tractāda. An coram spiritali an seculari. zc.

Plerumqz.

Propter adulteriū mulier a viro sepata perdit dotem. Nota glo. que videtur tangere an vir posset de iure compelli ad reco- ciliandum sibi vxorē fornicariā. Item dicit glo q̄ crimina z iniurie p̄cedūt ex mēte.

Et si necesse.

Ubi nō est matrimoniu' dos aut donatio ppter nuptias nō existit. Nota glo. que tangit de p̄ditione in textu posita q̄ talis non debet apponi. z q̄ ex improbitate ne- mo p̄sequit actionē.

Super a.

Vir nō p̄t de iure uxori sue in donatōez
cedere possessiōes ad ip̄m q̄ ad vitā ces-
sas nisi dñs p̄senserit. Cū null⁹ p̄t plus in-
ris in aliū trāsferre. zc. Item vxor dat viro
dorem et vir vxori donatōez p̄t nuptias

Per vestras.

Marito vergente ad inopiā p̄ dote sa-
tisdatio p̄t peti. Nota glo. q̄ tangit an i do-
te z in minorib⁹ alendis possit p̄mitti visu-
ra sine senus. Et dicit glo. q̄ tutor qui i bo-
nis minoris nihil habet nisi pecuniā q̄ ip̄e
cogat fenerari p̄ alimētando minore. zc.

Donatio.

Donatio inter viuges facta est iualida
nisi morte donatoris fuerit p̄firmata z pe-
tit si reuocet tacite vel exp̄sse vel si donatio
nem recepit p̄usq̄ debiti carnis p̄soluerit
Item soluto matrimonio dos redit ad mu-
liere z donatio p̄ter nuptias ad virū nisi
aliud obtineat p̄suetudo.

Li. de scdis nuptiis.

Capellatum.

Scde nuptie nō sunt bñdicēde et bene-
dices puniend⁹ est. Nota glo. q̄ dicit istud i-
telligendū fore p̄ma vxore viuentē z ad ex-
hortatōez p̄tinentie. z sic sacerdos nō debz
interesse clādestinis sponsalib⁹.

Dominus noster.

Non debet matrimoniū p̄bere mulier.
donec sibi constet de morte p̄mi mariti. no-
ta glo. q̄ dicit q̄ in dubio semp̄ p̄sumit pro
matrimonio qd fieri debet nisi qñ dubitat
an tractū sit vel nō. Item notat glo. q̄ h̄ ca-
su id qd ab incio valuit postea ifirmat. zc.

Vir autem.

Vir aut mulier ad bigamū trāsiens nō
debet a p̄s bzo bñdicti qz cum alias bñdicti
fuerūt eoz bñdictio iterari nō dz. Item tan-
git glo. de sacramentis iterandis. z de con-
suetudine circa ista.

Super illa.

Mulier mortuo marito suo p̄t infra te-
pus luct⁹ sine infamia alteri nubere. Nota
glo. q̄ tangit causas qz cū apls dicat nubat
i dñor tps nō adiciat nec nos adicere de-

Lum secundū.

(benus.

Ut supra caplo p̄mo. Nota glo. q̄ tā-

git z etiā tex. q̄ licet mulier infra annū lu-
ctus marito suo mortuo possit alteri nube-
re fm canones tñ videt se debonestare z fa-
cere seipaz suspectā q̄ viuentē p̄mo marito i-
cōtinenter vixit ac etiā exhibet se fuisse in-
gratā p̄mo marito z eū nō multū dilexisse
in vita mariti sui. z iō puniri debet pena le-
galis p̄tenta in legib⁹ in glo. allegatis. zc.

**Et sic est finis quar-
ti libri decretalium.**

**Incipit liber quintus
decre. Li. de accusa. i
quisitiōibus et denū-
ciationibus.**

I legitimus

Accusari fatigari non dz
si accusator nō fuerit legiti-
mus. Nota glo. q̄ accusa-
tor debet esse bone fame nec
inimicus accusati z sine cri-
mine. Item dicit glo. q̄ gestas trabē in oculo
p̄prio festucā nō p̄t eruere de oculo fratri sui.

Si quis.

Si ep̄iscop⁹ denūciatus fuerit z postq̄
caritative monitus fuerit causam suam nō
emendet z eam corrigere noluerit ad p̄ma-
res causa eius deferatur. Nota gl. q̄ in de-
nūciatione ad penitentiā p̄cedere dz moni-
tio secus si ad infligendū penaz. z glo. alle.

Illa p̄posito.

Ad accusandū abbate nō admittunt nī
si monachi et illi quoz interest. Nota gl.
q̄ hoc casu interest monachis. Item inter-
est patronis. Item interest parrochianis.
Item q̄ sententia dz absolueri vel p̄denare.

Omnipotens deus.

Cum aliquis accusatur vel denūciatur
vel contra eū inquiritur statim est grauata
eius op̄nito vt interim nō debeat p̄moue-
ri. Et an valebit electio iterum de eo facta.
vide Inno. in ca. Accusati de symonia.

Nulli ep̄iscoporum.

*a quibus alius
accusatur*

Ep^s nō potest a sua accusatiōe repelle-
re familiarē accusantē quāvis fuerit crimino-
sus. Notat glo. de familia q^d ep^s precipue
d^z habere honestaz familiā z imputet sibi
q^d malam tenet familiā. Item mores famu-
loz q^s approbo postea rep^uare nō valeo, zc^o
De his.

De delicto vni⁹ hoīs nō debet nisi semel
accusari. Notat gl. q^d crimina semel dimis-
sa iterz in vltiōez venire diuina clementia nō
patit^r z de delicto vni⁹ hoīs sept⁹ queri non
d^z. nūi in duob⁹ casib⁹ in glo. posuit. z alle.
Repellantur.

Cohabitātes inimicis accusati repellū-
tur ab accusatiōe q^d inuestatōes blasphemie
affectio solet inimicie incitare. No. gl.
que dicit q^d cohabitās inimico meo presu-
mitur inimicus meus.

Accusasti.

Accusans aliquē q^d occisus ē nisi fecerit
h^o p^o pace. xl. dieb⁹ in pane z aqua cū septez
sequentib⁹ annis penitere d^z. S^z si debili-
tatus fuerit p^o tres q^d dragēsimas penitere
d^z. z intellige ista de illo q^d iuste accusat sc^z
p^o calūniāz. q^d ille q^d iuste accusat re⁹ nō est.

Euidencia.

Euidēs delictū nō est opus in accusati-
one p^oponere. Notat glo. h^o fore vñū casum
notorij sc^z p^o euidenciā facti. Itē dicit q^d in
cōfessum nō s^z p^otes iudic⁹ in iniam date.

Lum. p. manconella.

Latē clerici etia^m de excepto crimine ac-
cusare nō p^ot q^d intelligendū est vt dicit. g.
q^d sc^z inimicia est inter eos z mala p^osum-
ptio. Notat gl. q^d numer⁹ p^opurgatoz ē ar-
bitrari. Itē qualiter p^ocedi d^z q^d purgan-
dus cōpurgatores habere nequit.

Ex parte tua.

Monachi suū possunt accusare abbate^m
z expensas habet de monasterio. z h^o veruz
nisi essent excōicati vel inimici vel p^ospira-
tores. Notat glo. q^d monachi h^o casu pos-
sunt accusare abbatez nō obstante q^d iura-
uerūt sibi obedientiaz. Item tangit glo. in
fi. an monach⁹ stans in studio posset agere

Si cōstiterit.

Si clerice⁹ accusat⁹ vel denūciat⁹ p^osttea
tū q^d post ebrietatē an dormicionem cele-
brauerit missaz. si sup^o h^o quicant sup^o repe-
titiōe eccie ampli⁹ non audit. Notat. g. q^d

sit ecciam habere in cōmendā. Item q^d
sit p^onoctare z de ebrietate.

Deminiūmus.

Qui semel tulit testimoniū in criminali
cōtra aliquē eū postmodū accusare nō po-
test. Nota q^d ille p^osumit inimic⁹ alic⁹ q^d ipō
te ē eū in cā criminali testimoniū tulit.

Licet in beato.

Si accusator in assignato termino ni-
hil dicat ampli⁹ nō audit. vel sic. Ante in-
scriptōez p^ot accusator desistere quādocūq^z
No. tex. q^d dicit nihil de p^otingentib⁹ omi-
tendū fore. Item dicit de odore bone opti-
nionis. No. g. q^d iudex nō d^z statim absol-
uere. Itē q^d h^o casu q^s tenet iniuriāz.

Veniens.

Qui iurat se nō accusaturz aliquē ampli-
us eū nō poterit accusare. No. g. q^d in h^o est
magistra z singular⁹ tangēs an in cā crimi-
nali potest interuenire p^ocurator. Et in qui-
bus casib⁹ h^o fallit. Itē dicit q^d publice vt-
litatis est absentes a q^dbuscūq^z defendi z
quēlibet p^o eoverbū facientem audiri.

Super his.

Denūciator criminis nō inscribit. accu-
sator inscribit. Excipiens etiā inscribit ad
penam extraordinariā si exceptio illa deict
at ab obtento aliā non. Itē ad excipiēdū
de crimine admittit p^ocurator. Notat glo.
casus in q^d nō requirit inscriptio. Itē di-
cit glo. quid sit inscriptio et ad quid obli-
gat se inscribēs.

Dualiter z quando.

Si inq^usitores in inq^urendo errauerint
z in p^ocessu possunt ipi de nouo inquirere.
Nota tex. notabile qui dicit q^d nō d^z illuz
pudere q^d alijs p^oest vt erroz suum corrigat
Nota glo. q^d tangit an iudex errās in sen-
tentia posset eā denno p^onunciare z corrige-
re. z glo. alle. ad h^o iura. Item tangit glo. q^d
via dicatur via regia sc^z via iusticie.

Lum dilecti.

Propter crimē in modū inq^usitiōis p^oba-
tum p^ot ep^s a sua eccia remoueri. Notat. g.
q^d nō credit iudici in p^oiudiciuz alteri⁹ p^ois
nisi quaten⁹ p^ostiterit p^o legitima documen-
ta. Itē tangit glo. de lapidatiōe simonia z

Lum oporteat. (naufragio)

Testificari nec inq^usitiōez p^ot. p^osequi in-
mici. Nota glo. q^d querit an ne criminosi z

infames repellant a denunciacione. Item dicit q hereticus admittit. Item tagit. g. quales inimicie z qualis amicia repellit a denunciando z testificando z concludit glo. h iudicis arbitrio relinquendu fore.

Lum dilectus.

Denunciantes epm repellunt tribus casibus in b capitulo pntentis scz si sunt concubinarij publici. Itē si caritativa monitio nō pcessit Itē si fuerit conspiratores z epm

Inquisitionis.

Si crimen in modū inq̄sitiōis ē pbatū impedit etiā post penitentiā ordinis executionē vel bñficiū retentionē pcedit sicut in accusatiōis iudicio alias pceditur fm arbitriū iudicantis. Notat glo. q i nullo occulto crimine impedit executio post pactā penitentiā pterq̄ in homicidio z symonia z glo. alle. ad hoc iura.

Ad petitionem.

A non suo iudice facta inq̄sitiō p̄t a dño papa rata haberi. vel sic. Nulla ē inq̄sitiō ubi ordo iudiciarius nō seruatur. vel sic. Si impositio p papā deleget specialit̄ de ea legat̄ se intromittere nō p̄t. Tagit. g. qñ q̄s videt̄ p̄sentire in iudice. Itē an pbatores facite coram nō suo iudice p̄iudicāt.

Accedens.

Exceptio criminū nō retardat possessiōnem dandā electo nō electo sup̄bis publice fuerit diffamat. Nota tex. q videt̄ subtiliter innuere q vbi alicui indicit̄ purgatio si deficit in purgatiōe pcedit z ipm sic an purgationē. Itē frangēs carcerē p̄sumitur reus. zc.

Qualiter z qñ.

Superior z subditū suū maxime platū sup̄bis de q̄b est infamat inq̄ret z tūc eū vocabit z trader capitula z dicta z noia testiu z copias excipiendi z defendendi ei dabit. Et si reperiat nocēs z grauiter deliq̄s seremouebit ab administratiōe h aut in regularibz nō seruatur. Nota q platū sunt positi sicut signū ad sagittā z q subditū nō facilliter debet admitti ad accusatores platorū suoz. Nota bñ glo. huius capituli q ē singularis z magistra in hac materia. zc.

Sicut olim.

Petropolitani singulis annis p̄clluz puinciale celebrēt ad corrigendos excessus z mores reformandos z p diocesim certas

psonas p̄stituāt q oia inuestigēt z in sequēti cōcilio referāt. Et q h statutu neglexerit obseruare ab officio suspendat.

Olim. J.

Inquisitiō z religiosos dz absq̄s solennitate z strepitu iudiciario expediri. Vel sic penden. inquisitiōe z abbate ad suoz monachoz instā. ipetrata ip̄is monachis nō dz inferre guamina ip̄e abbas ppter q i q̄sitiō differatur. Notat glo. q cā incepta inter platū z subditū suspensa ē iurisdicciō platū ac si esset ab eo appellatū. z glo. alle.

Prelatorū excessus.

Pendete inquisitiōe de dilapidatiōe z platū interdici sibi dz omne gen^o alienatiōis. Notat glo. q conat^o cupiditatis est p iusticiā cohercendus. Itē tangit etiā gl. d penis malis iūgēdis. Itē q̄s timor dei. zc

Ti. de accu. inq̄. et denū. libro sexto.

Postquā coram eo.

Qui cōfessus est crimē suū corā inq̄sitorē puniri dz nō obstante q cōfessus postea excipit se de eodē crimine p̄fesso nō fuisse i antea diffamatū. ac etiā q inq̄sitor eidē nō tradidit capla sup q̄b fuerit accusatus vel denunciatus. zc.

Si is cul.

Si z inq̄sitorē a papa z aliquē datū n̄ excipit q pmo sup fama iquirere debeat postea de eodem z ipm exceptio data est i ualida qz pmo debuit h facere z in principio p̄cessus inq̄sitoris reclamare vel cōtra ipm appellare. Itē glo. tangit an excōmunicatus potest denunciare.

Ti. d calūniatoribus

Lum fortius.

Subdiacon^o q calūniose accusat diaconū puat ordine subdiaconat^o z verberibus publice castigat^o dz i exiliū deportari. Notat glo. q ex psona aggrauat iniuria z q pposito suo man^o intulerit capite puniet^o auget crimen dignitate ppositi.

Lū dilectus.

Denunciator criminis in p̄batiōe deficiens ab officio z bñficio suspēdit̄ donec suā innocentia purget. Notat gl. q si denunciās nō pbat q intendit calūniari p̄sumit. Itē

tangit glo. q̄liter pbabit q̄ q̄s calūniose n̄
denūciat et videt q̄ p iuramentū suū.

Titulus de simonia

In ordinando.

In ordinatiōe clerici nec ep̄s manū nec
archidiacon⁹ vocē nec notari⁹ sc̄pturā ven-
dere debet. Glo. dic̄ q̄ notari⁹ h̄ casu q̄ n̄
h̄l habet de publico potest gratuito et sine
pacto oblatū recipere et alle. zc.

Qui alium.

Qui ordinatū in eccl̄a p pecuniā expul-
sit et eam sibi sic vendicauerit deponi debet.
Nota glo. q̄ hoc casu duplex cōmittit pec-
catū in recipiendo pecuniam et locum vt
uentis occupando.

Si dominus.

Quilibet catholicus admittit in testimo-
niū contra simoniacū nulla distinctiōe fa-
cta. et tangit glo. an hereticus etiā admitta-
tur contra simoniacū vel pagan⁹ et arguit
a contrario sensu q̄ nō.

Accusatum.

Pendente accusatiōe symoniaci sup sy-
monia diffamari nō debet simoniaco ad ce-
lebrandū missas admitti. No. glo. q̄ que-
rit an ne ip̄o inre simoniacus publicus sit
suspensus cū ip̄e videat h̄ie caracterē victosū

Quotiens.

Ut supra proximo capitulo. si pcedēs
capitulū loquit in accusato diffamato sed
istud ca. loquit de inquisitiōe. illud loquit
de symoniaco i genere istud declarat de or-
dine. Notat glo. q̄ plator est inquirere de
excessib⁹ prelator⁹.

Sicut simoniaco.

Inter oīa alia crimina citius debet con-
tra simoniacū pcedi. Et q̄q̄ in alijs crimi-
nibus luce clariores debent esse pbatiōes
signa tū habētia aliquā pbabilitatē admit-
tunt. Vel sic fm panoz. Simoniac⁹ est de-
ponend⁹. h. d. No. gl. que tangit quod pec-
catū sit gūl⁹ an homicidiū an simonia. zc.

Tanta est.

Serui contra suos dños et quilibet cri-
minosi admittunt ad accusandū simonia-
cū. Et omnis peccator missas celebrare po-
test preter simoniacū quē quilibet vt remo-
ueat ab ordine male suscepto accusare po-
test etiā meretrici. zc.

Non satis est.

Pro spūalib⁹ nō d̄z exigi pecunia. nec re-
gimen ecclesiay p aliq̄ pmittatur p̄cio. nec
p sepultura crismate vel olio aliq̄ distribu-
atur cum pacto pecunia. zc.

Eum in ecclesie.

In his q̄ simoniā inducūt nō valet aliq̄
consuetudo. Nota glo. que arguit pro et
videt q̄ ex pacto nihil dari debeat et non
d̄z aliquid saltē tpale exigi. sed quod offert
potest recipi licite ex post facto. Itē tangit
glo q̄ pro motrimonio licite aliqd accipit

Eum sit.

Ep̄s in psecrando eccl̄as nihil debet pe-
tere. pcuratiōe tū p̄t exigere. Nota gl. q̄
dicit q̄ ep̄s iuris auctoritate pcuratiōem
accipit et nō pro labore. Et qui peccat ma-
gis auctoritate nō videtur peccare. Item
quid si eccl̄a nō habet unde. zc.

De hoc autem.

Coniuncti vel cōfessi de simonia vel noto-
ri⁹ deponant infamati. indicit purgatio quā
si p̄stare nequiverint deponant. Nota gl.
que tangit q̄ cōfessio p̄iudicat et q̄ non.
Item q̄ nō est beneficiū quod sit ex neces-
sitate. Itē tangit glo. de cōsensu patroni et
cui h̄ casu pecunia sit restituenda.

Eum essent.

Simonia cōmittit si p prosecutiōe ali-
cuius negocij pmittatur bñficiū. Nota. g.
que est singularis et notabilis exp̄dies se-
qualiter et q̄ quis potest seruare ep̄o et pla-
to sub spe remunerationis in cōsequendo
beneficiū.

Insinuatum est.

Simoniacus notorius in bñficio a bñ-
ficio deponit. Idē in infamato qui se pur-
gare nō potest. Nota glo. que tangit quot
plone requirant in purgatione ep̄i. Item
quot in sacerdote. zc. et ponit versus. Pon-
tificē parū man⁹ expurgat duodena. Qui-
ta sacerdotes. leuitam tertia pena. Vator
maiori minor ē adhibenda minor.

Nemo p̄byteroz.

Relaxare crimē aliq̄ ppter p̄dictū vel re-
cōciliare aliq̄ nō penitentē vel min⁹ d̄z
gne penitentē vel recōciliatiōez aliq̄ impe-
dire ppter p̄ciū simoniacū est. Tangit glo.
an quis potest capere pecuniam ad capiē-
dum furem. zc.

Querelam.

Eccia emi v'l redimi non potest. Notat glo. q nullu spuale vel spirituali annexum potest vendi vel emi. Itē tangit an platus possit emere vel vendere capitulo suo irrequisito. z arguit pro z contra.

Ea que.

Nihil est p scilicetate exigēdu etiā si hoc habeat p̄suetudo. Notat glo. q bona de nominatione malū nō excusat. quia qd cūqz nomen imponitur simonia est. similiter dē de vsura. Itē dicit q de sui natura malū ē vendere sacramenta z in veteri testamento fuit phibitū.

Ex diligent.

Qui pro beneficio ecclesiastico facit hoc magis simonia p̄mittit. Tangit glo. q venia non datur nisi correcto. Item q simonia iure diuino z humano est phibita. Itē dicit q discretus confessor siue penitentia rius est querendus.

Et si questiones.

Cardinalis p palefredo a nobilitate re cepto simonia non p̄sumit p̄mississe. Nota tex. q ponit ea que sunt consideranda in do natione. scz psona dantis z accipientis. Itēz qualitas muneris z donationis rps. Item tangit glo. notabilia circa munera. etc.

Veniens.

Ei q dedit restituit pecunia cui inuenit tota eccia deliquisse. Tangit glo. q p̄suetudo nō valet q pro statu etiā aliqd datur in ingressu religionis. Item grauius punit auctor sceleris q phibere debuit. z glo. alibi.

Ex tue fraternitatis.

Oculus simoniacus vt abstineat monendū est non cogendus. Tangit glo. q in tentio est inspicienda. Itē q furtū nō p̄mittitur sine affectu furandi. Itēz tangit an simoniacus ipso iure sit suspensus.

Ad nostram.

Pro ministerio ecclesiastico celebrando siue p vicariis assignandis seu pro crismate nullatenus pecunia exigat. put etiā supra tactū est in. c. sup. e. Non satis. z dicitur etiā infra. e. intantum.

De simonace.

Simonace ordinari nescienter quia si monaci nō sunt possunt dispensari i suis ordinibus remanere. Notat glo. q postq

stiterit eis de hoc q simonace ordinati sunt debent renūciare. z alle. iura.

Dathens card.

Nō ē aliqd p̄standū p̄dicentibus electōi anq̄ electo plenū ius fuerit acq̄sitū. Glo. tangit an volūtas turbata sit volūtas. Itē q maloz mores infirmitas animi nō excusat. Itē tangit tex. z doc. an z q̄lter secretū confessionis potest manifestari.

Ad aures.

Pro absolutōe excoicatiois nihil ē exigēdu. Glo. notat q q̄rit an etiā dans pecuniā p absolutōe sit simoniacus q nō dubitatur de recipiente. Itēz querit quid de expensis p̄tumacie excoimunicati.

De regularibus.

Ista decre. docet qualiter pcedendū sit cū regularibus p simonia receptis. Vel sic f̄m panor. Donachi p simonia recepti si s̄t simoniaci ad aliora monasteria transferuntur alias post renūciationē vel in eisde vel in alijs monasterijs eiusdem ordinis poterunt collocari. Glo. q̄rit an simoniaci licet renūciare eccie sine licentia ep̄i.

Ex insinuatione.

Simonia p̄missa p p̄ez nocet filio. Tangit glo. q h casu factū alterius alteri nocet etiā si ignoret z sine culpa qd est mix. Itēz tangit glo. an caplm possit disp̄sare cum sy moniaco ignorati. Itē dicit q ille dignus ē misericordia q alieno vicio laborat.

Nobis fuit.

Electio facta simonace ignorate electo cassat nisi pecunia fuerit data in fraude. z ep̄s cū tali disp̄sare nō potest. Tangit. g. q si electores ppter pecuniā ad eligendū mortui nō fuerint nō cassat electio. tangit etiā gl. q nulla miscdia est hūda cū simonace electo.

Dilecti filii.

In bñficijs possunt veratōes meā redimere cū mibi plenū ius fuerit acq̄sitū secus si nullū ius fuerit mibi acq̄sitū. Tangit gl. an z q̄n licet redimere veratōes. Itē dicit qd sit pena p̄cussiois.

Suam nobis.

Pro benedictionibus nubētū z exequijs mortuoz nō est pecunia exigenda. Notat glo. q ep̄s iudex z sacerdos p̄nt cape sup̄ Itē q sacerdos p̄t locare opas suas q alii de n̄ bz z p̄t petere a subditis vt teneat circa p̄dictas p̄statoēs laudabile p̄suetudinem.

Dilectus filius.

In h^o capitulo habes q^uliter sit in modū accusationis vel inq^uisitiōis pcedendū sⁱ symoniacos regl^{ar}es. Itē tāgt. g. aliq^us eal^{is} in quib^{us} pactū siue p^{ro}ditio licet interuenire in spūalib^{us}. Itē tangit q^ulit pcedendū sit sⁱ collegiū vel vniuersitatē. Itē q^u sententia lata sⁱ dante rōe p^{ro}neritat^{ur} p^{ro}iudicat recipiēti

Licet hely.

Is sⁱ quē inq^urit de simonia nō potest testes repellere p^{ro} exceptionē furti seu adulterij sed p^{ro} p^{ro}spiratiōez bñ p^{ro}t vel sic. **Dona** xbi de simonia p^{ro}urio z dilapidatiōe ac in sufficiētia p^{ro}nt accusare suū abbate. z v^{er}is. g.

Per tuas.

Ponit casus ist^{us} capituli in p^{ro}sib^{us} istis. Qualiter in qualem p^{ro} q^us q^u culpa p^{ro}batur. Adde modū sēlⁱ sic distinguē licet hely. nota glo. q^u est notabilis z singularis q^u z quales testes sunt in symonia admittendū. zc.

Sicut tuus.

Nō imputat electo p^{ro}firmato cū ipso p^{ro}hibente p^{ro} ipsius p^{ro}firmatiōe pecunia data fuerit. Itē tangit gl. vñ satis notabile de exco^{mu}nicatiōe sez p^{ro} q^u p^{ro}ba fert exco^{mu}nicatio. Itē dⁱ q^u abbas p^{ro}firmat^{ur} p^{ro}t exco^{mu}nicare z etiā p^{ro}or. Itē tāgit. g. an snia exco^{mu}nicatiōis ferri p^{ro}t

Tua nos. (sub p^{ro}dictiōe.

Itē ingressus p^{ro}t quis id q^ud vult eccie pura intentione donare. Vel sic z clarus fm panoz. Si cleric^{us} cū pacto cōfert eccie bona sua vt in ipa recipiat in canonicū. z illa sibi retineat p^{ro} p^{ro}benda symonia p^{ro}mittit^{ur}. No. glo. q^u aliq^us potest licite p^{ro} p^{ro}benda rogare vel vt in canonicū recipiat alicui^{us} ecclesie. Itē dⁱc^{it} tex. q^u eccia nō iudicat de oc^u

Per tuas.

(cultis

Ordinat^{ur} vti p^{ro}t susceptis ordinib^{us} licet ordinator dicat symoniac^{us} si ordinar^{ur} p^{ro} probabiliter ignorauit. Nota. gl. q^u dⁱc^{it} q^u vis animo fieri nō p^{ro}t corp^{us} tñ p^{ro}t. Unde vulgo dⁱc^{it} dencheys toburij. Itē tangit tex. z etiā glo. q^u edificas contra p^{ro}scientiam.

Intantum.

Pro crismate ex nominis variatiōe nō hil est recipiendū. Nec archidiacon^{us} p^{ro} inuestitura neq^{ue} pecuniā nec decani alba vacam recipere debet. Nota tex. q^u tangit de illo q^u p^{ro}mo recipit p^{ro}ciū anteq^{uam} tradat rem. Item gratia gratis dⁱc^{it} fieri. zc.

Per tuas.

Pro p^{ro}sentatiōe ad certū titulū faciēda nō est aliquid p^{ro}mittendū. vel sic q^u remittit actionē ad beneficiū ex intitulatione acq^uisitū symonia p^{ro}mittit. Tangit. g. q^us p^{ro}t dispē

Cōsulere. (sare i symonia.

Administratiōez rez ecclesiar^{um} p^{ro} pecuniā am acq^uerere symoniaciū est. Ar. gl. q^u solā volūtas fac aliq^uē symoniaciū z nō est verū dūmodo volūtas sit p^{ro}tera suis t^{er}minis. zc.

Sicut pro.

Ratione p^{ro}suetudinis nōhil est p^{ro} spūalib^{us} exigendū. Notat glo. z ar. p^{ro} z sⁱ an est am ex p^{ro}suetudine posset aliq^ud exigi peti at q^us recipi p^{ro} spūalib^{us}. z vide h^{oc} hosti. singularit^{er}

Quoniam.

Ponit hec decretalis q^ulit pcedendū sit cū monialib^{us} monachis ac etiā alijs regu^{lar}arib^{us} symoniacē recept^{us} in suis monasterijs. Et sic fm panoz. sūmat^{ur}. Religiosi p^{ro}cio recepti vna cū recipiētib^{us} de monasterio expellunt^{ur} z in artiorib^{us} monasterijs ad agendū penitentiā detrudunt^{ur}. Sⁱ recepti an istud p^{ro}ciliū ponebant sic recepti in alijs locis eiusdē ordi^{nis} nisi multitudo sit in cā. ita tñ q^u renūciat p^{ro}me receptiōi z de nouo recipiunt^{ur}. h. d. Tāgit. g. q^u moniales vbi se notabiliter paupes p^{ro}nt recipe alias dūmō habeat victū z tñ p^{ro}ort^{ur} secū si h^{oc} nō fiat in

Audiuimus. (fraudem. zc.

Simoniaciū est aliq^uē p^{ro}hibere institui vel impedire habitū religionis assumi p^{ro}te p^{ro}tu munera exigendi. Notat glo. an liceat alicui redimere ius suū sine verationes in

Ad apostolicam. (iustas.

Ecclesiastica sacramēta sēlⁱ libere p^{ro}ferenda z p^{ro}suetudo laudalis circa ea est seruanda. No. glo. q^u dⁱc^{it} q^u p^{ro}tertu pietatis nō est faciēda impietas. Itē dⁱc^{it} q^u laudabilis p^{ro}suetudo est circa sacramēta seruanda.

Ne dei ecclesiam.

Pro installationib^{us} abbatū. Cisterciens^{is} solēnitates seruari nō debēt z q^ulit ep^{iscop}o co^{op} dⁱo^{ces}is iurare dñt dēminat^{ur} h^{oc} caplm. No. q^u subiectio notat dñm obediētia iudicē z reuerētia notat patrē in iuramētis vt h^{oc} nō tāt doc. zc.

Jacobus canonicus.

P^{ro}tertu p^{ro}suetudinis nō p^{ro}t exigi p^{ro}an dñū a canonico de nouo recepto. No. gl. q^u

hoc casu consuetudo magis prevaleat quam pro-
fectum aliquem faciat et dicitur quod pro pastel-
lis nihil exigi debet.

papa Si quis ordinaverit.

Simoniacum est aliquem ordinare vel pre-
sentare super promissione quod eos non inque-
ret super sua provisione. Nota. g. q. dicitur quod sit si-
monia. Item dicitur quod remittere sit idem quod da-
re. Item tangit de affectu sine opere. etc.

Quando nostro.

Simoniaci ex solo affectu animi per pe-
nitentiam suo potest satisfacere creatori. Argu-
it. glo. ex h. capitulo quod principis beneficium est
late interpretandum. Item quod cui conceditur minus con-
ceditur et maius. Item tangit an sola voluntas vel af-
fectus animi facit aliquem simoniacum.

Titulus. ne prelati vices suas vel ecclesias sub annuo. cen. conce.

Preterea.

Qui dant pecuniam ut episcopalem vel aliam
iurisdictionem exercent officio suo privant. et
transferens illud. transferre non poterit et alias ca-
nonice punietur. ar. glo. an et quoniam episcopus vices. i.
iurisdictionem suam potest committere.

Quoniam.

Regimen ecclesie sub annuo censu committi
non debet. Nota. g. que dicitur quod episcopus vel alius
platus si ecclesie sue preesse non potest iusta de
causa potest ponere vicarium et illi de fructi-
bus ecclesie providere.

Querelam.

Fructus ecclesiarum sub annuo censu potest com-
cedi. Nota. glo. q. dicitur et querit an successione
locantis ecclesiam. i. fructus ecclesie sue debet
servare locationem predecessoris sui. Item tan-
git glo. quod quadruplex est ecclesia et quot modis
sumit h. nomen ecclesie. etc.

Titulus de magistris

Quoniam ecclesie.

In quolibet cathedrali ecclesia unus magister
in grammatica esse debet et per licentiam doce-
di nullum precium exigat. Nota. glo. q. dicitur
quod magister dicitur a monendo sive monstra-
do. Item qui alios docet ab alijs tunc edo-
cari non debet. et alie. glo. per cor.

Prohibeas.

Pro docendi licentia exactum repetitum la-
solutum. Nota. rex. qui dicitur gratis accepti
sitis gratis date. Item dicitur glo. q. in pari ca-
turpitudinis potior est conditio possidentis
Item quod negligentia subditorum supplere debet episcopus

Quanto.

A volentibus alios docere nulla est pecu-
nia exigenda nulla contraria etiam consuetudine
obstante. Nota. glo. q. cupiditas est radix
omnium malorum. Item quod magistri debent esse
moderati et habere facultatem et bonam co-
munionem in testamento doctrine. et gl. alie. per cor.

Quia nonnullis.

Ista decre. addit ad decretalem supra. c.
c. i. et dicitur quod in quolibet loco qui sufficere
valeat magister in grammatica et in ecclesia me-
tropolitana theologus habeatur. Nota. glo.
que tangit quod doctor potest petere collectam
Item an iudex potest petere sumptus qui de-
bet gratis iudicare. Item dicitur quod spiritualia si-
ne temporalibus diu stare non possunt.

Super specula.

Innovatur hic quod dictum est supra. c. pro-
ximo de theologo in cathedrali ecclesia statu-
endo et additur quod de quolibet ecclesia ad the-
ologiam docibiles aliqui mittantur. Vel
sic secundum panorum. Prelati et capitula ad studia
theologie scolares doctiles transmittere te-
nentur qui in absentia redditus prebendarum
suarum et beneficiorum per aliquem integrum
percipiunt. Et si proprii redditus ad sustentati-
onem studij eis non sufficiunt debet prelatus
cum capitulo eis providere. Magistri vero
donec docuerint integre percipiunt fructus
beneficiorum suorum. hoc dicit. Nota. rex. qui
dicitur quod defraudari non debent denario in
vineam domini laborantes. Item nota. glo. que
dicitur quod ille iustus habet excusationem igno-
rantie qui neminem habet a quo addiscat
Item dicitur glo. q. hoc casu quotidiane di-
tributiones non dantur. etc.

Titulus. de magistris in cle.

Inter sollicitudines.

In studiis romane curie parisiensi, eto-
nensi, bononiensi, et salaman. debent esse magistri
catholici scolares regentes in linguis hebra-
ica arabica et caldea duo scilicet per quolibet lin-

*Et dicitur opus
et negotium*

gna. et statuit hec cle. per quos eis debeat
desistendi et sumptibus puideri. Nota glo.
q̄ dicit q̄ duplex est gratia scz operas et co
operans. Gratia operas pparat hominis
voluntate vt velit bonū. Cooperas adiu
uat ne frustra velit bonum.

Cum sit.

Is ad quē spectat magisterium vel do
ctoratū. tribuere prius a doctorando r̄ ec
pit iuramentū q̄ in solennitate sua nō ex
pendat ultra summā triū miliū Turonē.
argenteorū. qd si nō fecerit etiaz si sit ep̄s p
sex menses a collatione magisterij est suspē
sus. Tangit glo. q̄ dicunt doctores et qui
dicunt magistri. et q̄ aliqui moleste ferunt
q̄ nominant magistri. et q̄ magister dicit.
quali maior in statūe.

Titulus. De iude. et sarrace. et eorū seruīs.

Presenti.

Cū seruū xp̄ianū em̄ causa matrimonij
a iudeo p. cū. solidis ipm redimere quisq̄
potest idem si velit fieri xp̄ianus. Nota. g.
q̄ querit qd fiet si ppareat qui istum xp̄ia
num redimat.

Dulcor.

Iudei possunt habere in eorū possessio
nibus et agris colonos originarios xp̄ianos
Et notat hic ab. qui dicunt coloni ascripti
cū et qui dicunt originarij. Item notat. g.
quid ex tpe seruitutis acquiritur et seruitia
consueta fieri debent. Item dicit q̄ domi
nus colono inuito ipm de vno loco ad ali
um trāsferre nō p̄t. zc.

Iudei de.

Lex non p̄mittit iudeos nouas erigere
synagogas p̄mittit tñ antiquas ipos in q̄
ere habere. Item dicit glo. q̄ si antique sy
nagoge corruerent iudei possent eas refor
mare in p̄stinū statū non tñ vt ampliores
faciant. et alle. concor.

Quia super.

Iudei ip̄a die parasceues ostia vel fene
stras aperta nō habeant. s̄ clausa teneant
tota die. Nota glo. que ponit rōnem hui
q̄ iudei illo die p̄sueuerunt deridere xp̄ia
nos in p̄tūm creatoris.

Iudei siue.

Excoīcari debent xp̄iani qui in domibz

iudeorū seruiūt iudeis v̄l sarracenis et p̄nci
pes seculares qui iudeos baptisatos bo
nis suis spoliari p̄mittūt. Item dicit glo.
quid ad nos de illis qui foras sunt. Et po
nit casus in quibus ecclia intromittit se de
his qui foras sunt.

Ita quorundam.

Ista decre. ponit tres penas quibz pu
niendi sunt xp̄iani qui deferunt sarracenis
arma et qui seruiūt eis in suis galeis scz q̄
ip̄o iure sunt excoīcati. Itē q̄ omnibz bo
nis suis debent mulctari. Itē q̄ sunt ser
ui capientij. Nota glo. de armis et an ex
coīcat⁹ possit itē excoīnicari.

Consuluit.

Ursup in. c. iudei de ciuitate. et dīc de si
nagogis iudeorū de nouis nō edificandis
Nota glo. que dicit q̄ cōstantin⁹ imp̄ator
p̄tulit p̄mo libertatem ecclēsijs et iudeos
seruituti subiecit.

Ad hec omnibz.

Non debent pro aliquo pacto vel p̄cio
cū iudeis morari p̄tinue xp̄iani. Notat. g.
hoc verbū p̄tinue atq̄ assidue quia inter
polatim possunt hoc intelligere put dicit
glo. Item q̄ innocens omni verbo credit.

Sicut iudei.

In p̄ma pte dicit q̄ iudei nō debent ba
ptisari inuiti sed volūt. ie bene. Secūdo
dicit ne quis audeat eos sine iudicio cōdē
nare nec in suis bonis cōsuetudinibz ip̄e
dire nec coacta ab eis erigere seruitia. vlti
mo ne quis eorū cimiteria inuadat vel mu
tilet. Notat glo. cui liceat interficere v̄l pu
nire. Item dicit q̄ iudei nō sunt hostes no
stri licet sint hostes fidei nostre. zc.

Quam sit laudabile.

Qui p̄dicat infidelibz comedere potest
que illi apponunt dūmodo tñ modum ca
nonicū non excedat. In fine indulget cul
libet de sui p̄lati licentia vt valeat eis p̄e
dicare. Notat glo. q̄ sanctius est mori q̄
ydolatrijs vesci. Item tangit etiā glo. in fi
ne q̄ nullus potest p̄dicare nisi missus.

Significauit.

Pro redemptione xp̄ianorū licet aliqua
portare sarracenis que al̄s essent vetita. et
si quis iurauerit se cū mercibz nō iturū in
terram sarracenorū. nisi pax esset vel treuga
si pax sit aut treuga et portet merces p̄hibi
tas non excusatur a pena excoīnicatōis

Colo. m. d.

*Iudei in p̄m
seruō*

*Excoīcari debent
qui iudeos p̄m*

hoc vult tex. in fine.

Quod olim,

Ista decretalis excoletos dicit fore oēs qui tpe guerraz cum sarracenis cōmercia habuerint vel subsidia ad eoz naues pstituerint prout etia supius in diuersis h'itu li capitulis supra tactū est.

Et si iudeos,

Ista decretalis in pma pte sui tangit in gratitudinē iudeoz qui xpianis p gratia faciūt cōmuniā q patiunt cōhabitatioez z familiaritatē eoz z faciūt xpianis sic mul in pera, serpens in gremio z in sinu ignis. In scda pte dicit q iudei nō debent habere in suis domibz nutrices xpianas.

Postulasti.

Si iudeus clericū pcutiat ei satisfacere pro iniuria cogendus est. Nota glo. q iudeus spūali pena puniri nō potest, quia iā extra eccliam est z nihil ad nos de his qui foris sunt. z glo. alle.

In nonnullis.

Iudei z sarraceni in eoz habitu a xpianis debēt esse distincti z etia eoz mulieres in dieb' passionis dñice in ornātū nō debent incedere z nomē saluatoris nostri blasphemare. Vide glo. que alle. iura circa distinctionem habitus.

Cum sit nimis.

Iudeis nō sunt publica officia cōmendanda. Nota glo. z tex. qui dicūt q iudeus est blasphem' xpi. Item id qd iniuste extortū est dabit paupibz. z gl. arguit s. b. zc.

Ad liberandum.

Ista decre. quasi in summa dicit aliqua supra tacta. scz qualibz penis puniēdi sunt xpiani qui sarracenis arma ferrū z ligamina s xpianos transmittūt ac etia ipsos in galeis adiunā vel eis administrant. Et dicit tex. in pncipio de terra sancta z ei libe ratione. Et dicit hic abbas q pena ista imponi debet istis p pncipes seculares. zc.

Ex speciali.

Ista decre. quasi idem dicit qd decretal' sup. Cum sit nimis. z loquit regi portigallie. Sed sic sumatur fm panoz. Iudei vel pagani publicis officiis pficiendi nō sunt z si eis regalia iura vendantur ad ea colligenda pficiendus est xpian' nō suspectus. Et tangit glo. de ioseph q fuit fidel' dispen

sator pharaōis d q habet. xxij. q. ij. q. alt. zc

Nulli iudeo.

Baptisatū aut volentē baptisari iude' cā sui seruitij emere nō potest. Secdo dicit q si causa mercimonij eū emerit q xpianus nō est nec actu nec proposito q sibi licet si velit baptisari potest p. xij. f. ab eius subtra hi seruitute Tercio dicit q si habet empti causa mercimonij infra tres menses ipz venalem nō exposuerint vel si pro suo seruitio ipm emit statim sine precio liber erit.

Vide. g. q est in hac materia satis notabil'

Titulus. de iude. et sarrace. in cle.

Ledit.

Principes xpiani cōpescere debent sarracenos sibi subiectos ab inuocatione publice nominis machometi. z a peregrinatione quam facere solent ad sepulchru illi. Nota glo. que tangit historiam de machometo. z qualiter sarraceni ipm colunt. z de mesquitis eoz id est ecclesiis. z vnde machometus habuit ortū z qualiter quidam roman' ipm enutruūt. zc.

Titulus. d hereticis

Dubius.

Infidelis est qui dubius in fide nec illi credendū est fidem veritatis qui ignorat. Notat glo. q nullus in fide titubare debz qz sine aliq dubitatione firmit' credendū est Item dicit glo. in fine q dubi' in fide testē esse non potest.

Qui alios.

Errare seipm demonstrat q alios cum potest ab errore nō reuocat Querit glo. an indifferenter spectat ad oēs id qd dicit i hoc capitulo glo. dicit q q ad peccatū pmissus ptnet solum ad pccatos sed q ad peccatum cōmittendū ptnet ad oēs. zc.

Firmissime.

Hereticus vel scismatic' nisi ante finem vite catholice eccie fuerit incorporat' pdenq bitur. Et q eccie vnitatē nō tenet nec baptisim' nec elemosina qntūlibz copiosa neq mors p noie xpi suscepta sibi pficere poterit ad salutē. Nota. g. q dicit q multis mo

Fraternitatē. (dis dicit heretic'

Auctore condēnato ipi scriptura fuari

nō d3. *Ho. g. q. arguit q. licet lex fuerit abrogata eius tñ ratio plexq. admittit. Itē arguit de scriptura origenis cui? ratio admittitur.*

Si quis episcopus.

Hereticū heredem nemo p̄stituere pōt. Et videt istud capitulū in effectu velle q. ep̄s nō habēs p̄sanguīcos nisi hereticos aut paganos illos heredes iſtituere n̄ p̄t.

In eos qui.

P̄sbyteri atq. clerici nō debēt aliquid in vita neq. in morte illis dare q. catholici nō sunt licet fuerint eorū p̄sanguinei. dicit tñ glo. q. causa p̄ctatis ne fame perirēt sub spe meliorationis p̄t eis aliquid dari.

Cum christus.

Christ⁹ ver⁹ est deus ver⁹ est hō ex aīa rationali z hūana carne subsistēs. *Ho. gl. q. dicit q. tam laici q. etiā clerici tenētur scire symbolū s3 clerici magis p̄scrutabiliter.*

Sicut ait.

Heretici z eorū defensores decernuntur sine excoīcatōis subiacere. *Nota. g. q. tangit q. b. modis p̄dit p̄slegiū. Itē dicit q. omni p̄slegio cessante mali puniēdi sunt.*

Ad abolendam.

Heretic⁹ malefentēs vel male dicens de sacramētis eccīe excoīcat⁹ est z p̄iunctus nisi se correperit z errorē abiurauerit. si clerici est degradet z curie seculari tradat per quā etiā puniet eadē est etiā pena suspecti de heresi si se nō correperit z relapsis oīno audiētia denegat. **Seculares principes** q. iurare nolūt de eccīa p̄tra hereticos defendenda excoīcant z terre eorū supponunt inc̄dicto. **Ciuitates aut ipoz resisteñ.** aliaz cōmercio z ep̄ali dignitate p̄uant. **Exempti** vero sub sunt ordinarijs sup his q. p̄ hereticos instituunt. *h. d. fm panor. Nota. g. q. se. va. iurisdic̄tio p̄inet ad capitulū. Itē in tribz casibz quis tradit curie seculari p̄ depositionem.*

Uergentis.

Bona hereticorū p̄fiscant⁹ nec ad filios p̄lter⁹ reuertunt. *Ho. g. q. tangit casus in q. b. filiū tp̄aliter puniunt p̄ parentibz z cuz parentibz licet dicat q. fili⁹ nō portabit iniquitatē pri⁹ s̄ fallit i certis criminibz. vt in*

Si aduersus.

Qui heretico p̄stat patrociniū aut p̄ eo

(.g. zc.

cōfict instrumentū ab officio suspensus p̄petuo est z infamis. *Nota. g. finalis q. pa pa p̄t infamiā irrogare q. ad for. ciuilem q. tollere eam potest.*

Cum ex iuncto.

Hec decre. p̄hibet ne laici audeāt p̄dicare p̄bū dei vel occulta celebrare p̄ueticula vel rep̄hendere sacerdotes etiā si fuerit sim/plices. *Itē dicit rex. de asina balaaz. Vide glo. q. tagit de correctiōe manifesta z occulta. Itē tangit de plato inuili. Itē q. ep̄s instituit z destituit.*

Excoīcamus.

In hac decretali heretici excoīcant⁹ z relinquuntur iudici seculari z bona eorū etiā p̄fiscantur. *Vide tex. z p̄lege eū q. ponit diuersas penas q. b. puniendi sunt credētes heretici receptatores z defensores eorū dē. zc.*

Sicut in vno.

Laici interdicit⁹ officiū p̄dicandi. *Ho. glo. q. dicit q. p̄textu p̄ctat⁹ nō est impleras facienda. Itē nullus p̄t p̄dicare nisi mittatur quia dominus dicit discipulis suis eūtes in mundū. zc.*

Excoīcamus.

Ista decre. excoīcat certos hereticos et nominat eorū sectas q. licet diuersi nominantur nominibz z facies videant⁹ habere diuersas caudas tñ adinuicē hñt collegatas

Absolutos.

Ista decretalis dicit q. null⁹ tenetur heretico satisfacere quantumq. fuerit sibi obligatus. *vide glo. q. querit an etiā pena app̄posita hoc casu solui debeat. Itē quid si iurauit soluere z nō soluam.*

Titulus De hereticis. li. sexto.

Quoniam epoz.

Solus ep̄s p̄uocatis notabilioribz de ricis sue dyo. potest sacerdotē degradare cū difficile sit alios ep̄os ad hoc p̄uocare. Et loquit⁹ ista decretal in heretico in alijs criminibz antiq. iura sunt seruanda.

Quicumq.

Excoīcati sunt qui hereticos et eorū receptatores z fautores scient eccīastice tradūt sepulture z antiq. absoluant p̄prijs manibz eos debēt extumalare. *Itē inhibz etiā ista*

decretalis laicis ne publice vel private de si
de catholica disputet. Item dānat hereticos
et eorum filios, et secundam generationem. Item p
motos per hereticos damnat et eorum bene
ficiis eos prout perpetuo. Item emancipa
tionem filiorum irritat et annullat.

Filij vel heredes.

Nō creditur filiis vel heredibus infirmorum
quod dicunt tempore infirmitatis eorum pariter soluta
tiones dūtaxat cū essent insane mentis ab
hereticis recepisse si tempore vite fuerint de he
resis suspecti.

Super eo.

Rectitudinē in heresim abiuratam licet si
ne ulla audientia tradendū sit iudici secula
ri si tū penitet sacramenta sibi ministrata se
cula scriptus est. Ecce nemini claudit gre
mum.

In fidei fauorem.

In negotio inquisitionis heretice prauis
tatis excommunicari et principes vel socii cri
minis ad testimonium admittantur si ex cir
cūstantiis non falsa dicere presumitur. v.
de glo. circa ista.

Presidentes.

Iudices excoīcati de facto iurisdictionē
exercentes pnt iudicare hereticos et eorum
fautores. Et vide glo. quod tangit an official
excoīcati iudicare possit. Item hic est casus
ubi excommunicatus iudicat.

Cum contumacia.

Suspectus de heresi si vocat⁹ fuerit ut
de fide respondeat si contumaciter se absen
tat excoīcat. Et si excoīcationē ad annum co
tumacia sustineat pro heretico. et tanq̃ he
reticus condemnandus est.

Accusatus de heresi.

Ista decretalis habet quatuor pres. In pma
pte ponit tres casus in quibus quis relaps⁹
in heresim. In secda parte dicit quod prius in ca
heresi certis tñ casibus testimonium phibet.
Tercio ponit sex casus ubi dubitatur an ad
officiū inquisitorum spectant. Quarto dicit
religiosos in heresim incidentes punien
dos graui⁹ alijs sacerdotibus laicis et clericis.
Nota glo. que tangit inter alia de inq̃sito
ribus quoniam ipsi possunt exercere suam iurisdic.

Statutum.

Nō valet statutū ciuitatis opidis vel ville
castrivel alterius loci per quod negociū inq̃sito
ris heretice prauitatis directe vel indirecte

cte ptingat impediri. Nota glo. quod inquisi
torum familia possit portare arma. et. nō ob.

Ne aliqui. (statibus statutis.)

Sicut officiū legati nō expirat re inte
gra mortuo papa sic et officiū inq̃sitoris he
retice prauitatis in fauore fidelis re integra
nō expirat. Notat gl. differentia inter inq̃
sitorē et cōseruatorem. et.

Ut officiū.

Ista decretalis ponit tria dicta. In pri
mis informat inq̃sitores quod in pcedendo
hereticos dñt p̃ timere deū q̃ homines et et
iam in absoluendo eos. Secdo dicit et instruit
inq̃sitores q̃liter ipsi in examine testium pce
dere ac se habere debent. et de personis quod testi
ficata scribere debent. Tercio instruit inq̃
sitores q̃liter pcedere debent et eos per quos ne
gociū inquisitionis impediri possit vel differ
ri. Nota glo. que tangit de simulatione et

Ut commissi nob. (de notariis.)

Ista decre. dat inq̃sitoribus plā vtilia. p
mo dat eis potestatem mittendi citationes et
finae denūciationes. secdo dat eis potestatem
quocūque p̃ritos clerici et populi ut eis assistat
tercio dat eis potestatem pcedendi et illos qui
de sua p̃uincia ad aliam se trāserunt p̃uincia
quarto dat potestatem repetendi liberos et p̃cessus
mutandi et mitigandi penas puandi et pu
tos nūciandi officiis et honoribus hereticos
fautores et defensores eorum ita tñ quod si fiat
diacefanorum vel eorum absentia vicariorum suorum
p̃silio nisi inde sciatur talibus beneficia p̃tulisset.

Contra christianos.

Contra christianos qui ad ritum trāserunt
deorum pcedendum est tanq̃ contra hereti
cos. et idem de christianis qui fuerunt iu
dei et baptisati ad iudaismum redierunt. nisi
coacti fuerint baptisati.

Decrent.

Uxor propter heresim mariti sui dote sua
non pubit et hoc est verū si tempore contractus matrimo
nii heresim ignorabat. Nota glo. quod si casu
presumit ignorantia donec probetur scientia.

Statutum.

Ista decre. declarat q̃liter filij heretico
rum puniuntur et in quod gradu et quomodo hoc intel
ligi et dicit. Si cit⁹ fuerit heretic⁹ et habue
rit filium et filiam uterq̃ istorum subiacebit pene
et phibitioni et si ipse filius habeat filium ipse ne
pos ex filio subiacebit phibitioni. et. p̃u
glosa declarat quam vide. et.

Inquisitores.

Inquisitores heretice prauitatis p papaz deputati sine speciali mandato pape p epz non inquirunt. Sed si epm circa heresim culpabilem sciuerint pape b denūciabunt

Per hoc q.

Ordinari sine delegat potest in pūcia sine dyoc. sua inquirere de heresi nō obstante cōmissione inquisitori facta p papaz Item dicit decretalis qualiter simul z inquisitor z ordinarius possunt b facto inquisitionis pcedere z iniam simul ferre. Item si non possunt pcordare debent processus ad papam mittere. zc.

Ut inquisitionis.

Ista decretalis approbat in pma pte sui z seruari pcepit leges canonibz nō srias p fredericū p hereticos pmulgaras. Secundo pcepit rectores locoz parere inquisitoribz ordinario vel alteri eoz in inuestigatōe captione custodia z pūctōe hereticoz z fautoroz suoz z eoz pclamationibz vel appellacionibz nō obstantibz. Ita tñ q de illo crimine cū sit mere ecclesiasticū nec iudicet nec cognoscant pfacientes z nō parētes z eoz fautores excoīcat quā excoīcationē si p annū sustinuerint vult eos vt hereticos condemnari. Florat glo. q pstitutio facta contra ea. nō ligat. zc.

Cum scdm leges.

Bona hereticoz ipso iure sunt cōfiscata qd pbatur triplici argumēto legali sed apprehensio bonoz fieri nō debet p iudicem secularem nisi post pūctatū fuerit super crimine p iudicē ecclesiasticū q hoc possit.

Statuta.

Ista decre. in pma pte sui pcedit in negotio inquisitionis heretice prauitatis pcedi posse simpliciter z de plano. In scda pte dicit quid iuris si ex publicatione notitiū accusatoz z testū ipis pculū immineret z quid si nō immineret. Et fictiones vitari pcepit ne dicatur pculū vbi nō ē vel econtra in tertia pte pstituciones z statuta pdecessoz suoz papa sup hoc negotio edita his constitutionibz nō aduersa corroborat Nota hic glo. que in processu suo tangit pcessu iudiciali summarie z de plano z siue figura iudiciū quid operant illa verba z quis possit talia cōmittere an inferior a papa. Item tangit quis dicatur iustus mer?

z quid dicatur pculū. scz mors detricatio mēbz pūi vel parentū vel deuastatio substantie suoz vel parentū. zc.

Titulus De hereti. in Clemen.

Dulcor.

Ista de. ponit. qnq q potest quilibet facere sine altero. s. dyocesan? z inquisitor in negotio inquisitionis. Itē scdo dī. q nō pōt facere sine altero z quō impedit? vel interesse nolens pmittit alteri vices suas. Tercio puidet circa muros vel carceres hereticoz ipoz clauēs custodes z custodiū ministrōs. Quarto ponit iuramentū custoduz ministrōz suoz notarioz z alioz officialiū Quinto pūit epōs z inquisitores z eoz substitutos qui faciendo vel omittēdo delinquit in b officio. Sexto cōfirmat antiqua iura hūc cōstitutioni nō obuiantia.

Volentes.

Ista de. in primo determinat etatē inquisitor. Secundo pūit inquisitores q preteru officij sui illicitis modis pecuniā extorquent. vel ob delictū clericoz ecclesiaz bona cōfiscant. Tercio pcepit officialibz notariis z sociis vt b facientes repēndāt z supioribz denuncient si probare possunt. Quarto phibet inquisitoribz abusum armor z circa quoritatē vel qūitatē officialiū

Ad nostrum.

Ista de. dānat sectam begardoz z beginarū alamanie. z contra ipoz errores z ceccitates excitat dyocesanoz z inquisitorū officium. z vide eaz quia est singularis in hac materia. z tangit pulchra dicta faciētia multum ad salutem xpianoz. Item tangit de osculo an sit mortale peccatum. et de actu venereo.

Titulus De scismaticis z ab eis oz.

Quod apud.

Ordinaciones bñficioz collationes z rerum ecclesiarū alienaciones facte a scismaticis sunt irrita ipso iure. Nota glo. q dicit q eccia dicit vacare qñ bz pastore scismaticū. Itēz tāgit glo. qd si iste scismaticus aliqd

acquirat eccie. an eccia possit h tenere qz cō-
modū cūz incōmodo p̄pensari d̄z. glo. sol-
uit qz in fauorē eccie hoc seruare potest.

Fraternitati.

Ordinatus a scismatico executionē ordi-
nis nō recipit nisi cū eo fuerit dispensatus
Flora glo. que dicit q̄liter p̄cedendū sit cū
dispensatione q̄n peccatū est occultū z q̄n
peccatū est manifestū z qz p̄ dispensationē
sup peccato occulto q̄s p̄t accusari. zc.

Titulus. de scismati. libro sexto.

Ad succidendos.

Ista decre. ponit declarat atqz ad memo-
riā reducit oibz xp̄i fidelibz q̄liter iacobz et
petrus calūniēs z eoz filij p̄pter eoz scisma-
ticaz z hereticā prauitatē fuerūt a cardina-
latu depositi atqz relecti qualiter fuerunt
puniti vt ceteris essent in exemplū. Flora
glo. q̄ est satis notabilis z tangit de arbore
infructuosa. Itē tāgit de iusticia z de tūi-
ca xp̄i q̄ quam significat eccia.

Titulus. d̄ apostatis et reite. bap.

P̄terea.

Si apostata in crimine dep̄hensus vlti-
mē detinet ab eccia nō reperit. Florat. gl.
qz triplex est apostasia. s. a fide ab obediē-
tia a regula. s. cū q̄s recedit ab ordine z reli-
gione. (gloē.

Ex litteraz.

Qui p̄bet ministeriū rebaptisationi irre-
gularis ē z p̄moueri nō p̄t. nisi forsitan sit
occultū. Florat glo. qz minori etati subue-
nitur. Itē tangit glo. an ingressus religi-
onis tollat irregularitatē. qz h casu huius
capituli sine dispensatione delinques q̄s
intrauit religionē p̄moueri ad ordines n̄ p̄t

Tue fraternitatis.

Clerici de apostasia infamati deficiente
p̄batione se purgare cogunt. Flora glo. q̄
intelligit istud capitulū de clerico in sacris
vel in aliqua religione p̄fessa p̄stituto non
autem de clerico seculari q̄ p̄t renūciare sa-
cro nō tñ verbo. de quo vide doc. h. zc.

Quidam sicut.

Apostatāt qui post baptisimū legis ve-
teris ritus observant. Flora tex. qui dicit

qz q̄s nō d̄z indui veste lino lanaqz conte-
pta. Itē melius est viam dei non agno-
scere q̄ agnitam p̄terire. Itē dicit glo. qz
nemo debet claudicare in duas p̄tes. Itē
qz nemo potest duobz dñis seruire.

A nobis.

Religiosi qui dimittūt habitū si nolunt
ipsuz reassumere sunt in carceres tradendi
Flora gl. q̄ dicit qz homines blādicijs z nō
asperitatibz immo p̄m̄s ad fidē sunt inui-
tandi. Itē dicit qz clericus p̄t vxorē suā
ligare vt pena docente fiat obediens.

Consultationi tue.

Religiosus qui in apostasia recipit or-
dinem nequit sine romani pontificis licen-
tia in suscepto ordine ministrare. Flora. g.
qz tāgit casus in q̄b sol⁹ papa h̄z disp̄sare

Titulus. De his qui filios occidūt.

Veniens.

Mulier q̄ filiū interfecit est in monaste-
riū detrudenda. Florat gl. qz fm̄ leges mu-
lier aliter punitur quia dñs non vult mor-
tem peccatoris. Itē dicit tex. in fi. qz me-
lius est qz mulier vni nubat q̄ qz multis se
exponat.

Intelleximus.

Propter interfectionē filiū vxor a viro se
parari non debet. Florat glo. qz dī. q̄s de-
p̄iūxit homo non separat. Itē dicit qz hoc
casu iuramentū nō valuit. quia poti⁹ debu-
it pati mala q̄ malo p̄sentire.

De infantibus.

Ista decretalis docet qua penitētia pu-
niri debent parentes qui filios suos occi-
dunt siue per ignorantia siue scienter et est
notabilis. Flora tex. qui dicit vñm val-
de notabile verbum qz ibi debet esse confi-
deratio pietatis vbi non voluntas sed eue-
tus mortis causa fuit. Itē nota glo. que
tangit hoc casu de graui z leue culpa p̄e-
cedē. z fm̄ hoc considerat penitētiāz im-
ponendam.

Titulus. de infanti- bus z lang. expo.

Si a patre.

primus natus

Qui exponit aut exponit pmissit suū fili-
um siue seruū p dicit ius qd in eis habebat.
Idem in languidis si eis alimēta negentur.
Nota glo. d. h. casu q. tacet p sentire videt.
Itē dicit q. paternus affectus vincit omnē af-
fectū. Itē tangit gl. q. infantes et languidi
alendi sunt. Itē arguit glo. inducēdo q. ab
bas monachū vagabundū reducere d. qd
si nō fecerit et aliqd in mūdo acq̄sierit mo-
nasterio nō dabit. et alle. g. ad h. iura. p. et q.

De homicidio.

Si quis per.

Qui pditionaliter et p insidias interficit
aliquē ab eccia nō hz emunitatē. Notat. g.
q. ab eccia non defendit q. delinquit p ius
ei. emunitatē siue sit i eccia siue e cimiterio

Interfecisti.

Hic habes q. sit pena siue penitētia im-
ponenda ei q. latronē interficit vbi altero
poterat se liberare vel vbi ad cautelā peni-
tentiā agere nō tenet. notat glo. q. licitū est
publicū latronē interficere. Notat gl. q. di-
cit de ceruisia q. illa cōmuniter fieri solet i
anglia. Item q. penitēs non debet portare
re gladium.

Si perfodiens.

Nocturnus fur sine culpa diurnus aut nō
sine culpa potest occidi. Notat glo. et qrit.
quid si fur vult me interficere nūqd possuz
eū puenire. Itē qd si pcussit me et recessit.
nūquid possum eū insequi. Itē notat q. a
lege diuina omnis sceleris sumpsit exordium.

Lum iuramento.

Propter obseruantia iuramētū homici-
dii cōmitti non licet. Nota tex. de herode
qd iurauit. et. Nota glo. q. dicit q. in gene-
rali sermone multa excipiuntur q. oia illicita
intelligunt excepta. et. Itē q. specialiter
petita nō fuissent pcessa etia excipiuntur.

Si aliquis.

Qui ppinat venena sterilitatis homici-
da est. et h. intellige quantū ad penā legale.
Nota glo. q. dicit q. h. casu q. ad penā spūa-
lem nō ē irregularis ac si hoies interfecisset.

Sicut dignū.

Hoc capitulū pmissit octo q. cōsideran-
da sunt in penitētia insūgēda p homicidio
Nota tex. q. dicit q. idē excessus magis pu-
niendus est in vno q. in alio. Itē dicit qui
poruit hominē liberare a morte et nō libe-

rat eū occidit. Nota glo. q. est multū nota-
bilis et tangit q. modis pmissit homici-
dii. Itē q. peccatū nō dimittit nisi oblatū

Presbyterū.

(restituatur)

Qui causa discipline aliquē interficit v-
el occasionē mortis pbuit est ppetuo deponē-
dus. Nota gl. q. leuis castigatio magistris
pmissa est. Itē q. iste quantū ad gratiā in-
nocēs est nō quo ad legem.

Continebatur.

Clericus cū laico ludēs nec diligentiā
adhibēs irregularitatē incurrit si ex ludo
homicidii subsequat. Notat glo. q. clericus
debet i ludo respicere q. ludus nō sit noxi-
us et q. cū laicis nō ludat. et gl. alle. ad h. iura.

Lator pscitū.

Homicidii formulū nō imputat ex lu-
do licito subsecutū. Nota glo. q. dicit q. licet
etiā qnq. ludere sicut ysaac. Itē Joseph lu-
dit cū fratribus suis et dicit glo. q. hoc casu
ludus licitus fuit.

Suscepimus.

Regularis q. p re tpali aliquē interficit
vel occasionē mortis pstat irregularis cen-
setur. Nota glo. q. dicit q. clericus defenden-
do res suas et saluando spās nō debet ali-
quem interficere. et.

De cetero.

Diaconus q. homicidio causas dedisse vi-
detur nō videt ad sacerdotiū pmonendus
Glo. exponit cām. i. pmissio vel precepto vel
ope vel suggestionē. Itē q. cām. dānt dat.

Ad audientiam.

Homicidii casuale imputat ei. qui de-
dit operā rei licite si nō adhibuit diligen-
tiā quā debuit. Nota tex. q. dicit q. in du-
bijs semitā debemus eligere tutiorem. Tangit
glo. q. q. pōt moderate et leuiter corrigere
familiā suā. et.

Dilectus filius.

Cū quis dat operā rei licite casuale ho-
micidii sine culpa ptingēs ei minime im-
putatur. Notat glo. q. solus actus non facit
quē irregularē si nō assit volūtas et culpa.

Ex litteris.

Casuale homicidii nō nocet ei q. v. nō
occideret curauit diligentiā adhibere. Nota
glo. q. videt tangere differentiā inter in-
famiam et graue scandalū. Itē dicit q. pro-
pter scandalū qnq. innocēs puniūt. et.

*quidam videntur
homicidii non*

*in primo munda
cto sunt q. dicitur
cto q. dicitur
delict. chus p. p. p.
et q. dicitur
lomo a ipso p. d. h. p. p.*

Ex litteris.

Huius, c. casus est, vt. s. in primo capitulo. Tangit glo. huius capli qualiter clamare debet quando presumitur ibidem aliquem posse pertransire, s. caue caue, zc.

Significasti.

Ut supra in. c. dilecti filius. Nota glo. q. tangit q. in defectu probationis stat. iuramento alio. cu. querit de conscientia ipsius z. tunc delictum solum deum habet ultorem.

Petrus diaconus.

Cum amici mei pro me aliquem interficiunt. Nota mea prohibitionem mihi non nocet. Nota glo. q. dicit q. petrus b. casu non fuisset reus etiam si non prohibuisset dummodo tunc non dedisset consilium. Item dicit glo. q. de voluntate non debet se quis purgare, zc.

Significasti.

Cum quis a pluribus percutitur z. nescitur ex cuius ictu interficitur in dubio debet oēs per homicidium haberi. Nota tex. z. gl. q. dicit q. licet visum vel repellere. z. qualiter hoc procedat deducit in glo.

Tua nos.

Donachus cyrurgla exercēs irregularis est si ex ea mors fuerit subsequuta. Nota glo. q. tangit q. euentus mortalitatis non imputat medico. Item dicit glo. q. pmouendus abstinere debet. Omnis eo per quod posset ad effusionem sanguinis puenire.

Sicut ex.

Si conceptus uiuificatus interficitur q. b. facit homicida reputat. Nota glo. differentia in b. casu q. uetus uiuit in corpore matris. Item q. anima est infusa z. fm b. lex dist. singuit.

Postulasti.

Clerico iusticia petenti de laico non imputatur si iudex secularis sanguinis vindictam exerceat in eundem. Nota glo. q. dicit absit ut ea q. propter bonum facim. nobis imputent si propter voluntatem nostram cuius malum committat. z. alle. glo. plures percor.

Exhibita.

Qui occasione mortis dat z. propter impericlam medicorum aut incuriam parentum mortis lesus irregularis etiam si veniam petierit non dicit. Nota q. licet ludere z. glo. alle. ad b. percor. Item dicit glo. q. totum id quod facit ecclesia est misericordia z. alle.

Johannes.

Homicidium casuale non imputat ei q. non occidit nec fuit in culpa etiam si ad cautelam veniam postulauit. Tangit glo. z. tex. q. cum causa pana dat signum populo. Item dicit glo. q. nobis imputari non debet, zc.

Pectio tua.

In iusto bello interficere non efficit irregularis. Nota glo. q. dicit q. licet clerici possunt alios exhortare ad bellum in propria persona tamen pugnare non possunt. Item dicit q. sanctius est in hac vita, zc.

Quidam.

Casus est huius, c. ut casus, s. in. c. litteris primo. s. e. Nota glo. q. dicit qualiter z. quibus uerbis pmotio b. casu fieri debet q. debet clamare. Caue caue. Item dicit glo. q. casus fortuitos nullus hominum consilio prouidere potest z. alle.

Titulus De homicidio li. sexto.

Pro humani.

Ista decre. ponit horrendum factum assissimorum z. ponit multitudinem penarum his q. homines per tales assissimos interfici mandant vel procurant ac etiam ipsos assissimos recipiunt. Tangit glo. de potestate petri z. successorum suorum. Item tangit de penitentia sera. quod non sit tutum expectare penitentiam usque ad finem uite. Item dicit glo. de ordine. s. ubi ordo non seruatur, zc. Item tangit de potestate q. qui potestati resistit omnipotenti deo resistit. z. alle. percor.

Prelatis.

Sine pena irregularitatis possunt clerici de suis malefactoribus queri coram iudice seculari etiam de criminibus ex quibus debet pena sanguinis expressse. prestando q. ad penam sanguinis non intendunt. Nota glo. q. b. casu requirit prestantio expressa.

Is qui mandat.

Dandas aliquem verberari citra mutilationem membri vel ne occidat si talis mulier vel interficit mandas est irregularis et idem dicendum est in mandatario, zc.

Titulus de homicidio in Clemen.

Si furiosus.

Si furiosus aut infans seu dormiens hominem mutilet vel occidat nullam ex his irregularitatem incurrit. Et idem dicendum est de illo qui mortem aliter vitare non valens, suum occidit vel mutilat inuoluntariam. Nota, quod bene quod est magistra in hac materia et Jo. ponit plures in ea alie. et recordat dubia et opiniones

Ti. de torneamentis.

Felici.

Causa est talis et per totum titulum sic sumari. Qui ad torneamenta cunctes ludendi causa ibidem decedunt carere ecclesiastica sepultura, secundum illuc iuerunt causa petendi debita. Nota quod secundum leges licet aliquid facere ad ostentationem virium. Item notat glo. quod per penitentiam viaticum intelligitur. Item notat glo. quod si casu maius procedit, sed minus prohibetur.

Ad audientiam.

voluntate et per totum
et per totum
Istud capitulum est supra sumatum in fine sumari. capitulum primum et tangit de illo qui alia ex causa, scilicet monendi debita sua mortuus est sub equo torneamentis. Et glo. tangit quod animus est inspicendus.

Titulus. de cleri. pugnana in duello.

Porro.

Cum clerico pugnante in duello per episcopum suum dispensare si ex duello mors vel membrorum mutilatio non fuerit subsequuta. Nota glo. quod duellum est prohibitum et portus clericus debet pati omne malum, etc.

Henricus.

Qui per alium aliquem in duello interficit irregularis esse censetur. Nota glo. que tangit quod deum reprobare non debemus. Item tangit quibus modis committitur homicidium.

Ti. De sagittariis.

Artem illam.

Ista decre. prohibet illam artem mortiferam et odibilem balistariorum atque sagittariorum exerceri adversus christianos et catholicos sub pena anathematis. Et intellige textum de bello iniusto quod in bello iusto licet pugnare et cum balistis. Tangit glo. differentiam inter casum non late scire et ferende. Item quod minus agit

cum lege quam cum ministro legis. Item ponit differentiam inter ista verba principio sub pena excommunicationis ne hoc fiat. et excommunico illum qui hoc fecerit.

Titulus. de adulterio et stupro.

Si quis seduxerit.

Violator virginis ducet eam in uxorem vel dotabit eam quod si non vult vel non potest dotabit verberat vel in monasterium detradit. Tangit glo. quod dos fiat iuxta facultates dantis et honestatem puelle.

Peruenit.

Ista decre. ponit penam qua punitur qui virginem seduxit. Nota glo. quod si verbum stupri pertinet ad virginem quod virginis proprie stuprum. Item quod si casu minus agit iure canonum.

Si vir scies.

(co qd civilis)

Maritus uxorem in adulterio perversam retinens princeps est peccati et penitentem semel ex urbanitate recipere debet. Nota glo. que dicit quod patronus est turpitudinis qui celat crimen uxoris.

Maritis.

Maritis ex suspitione violenta permittitur uxores suas accusare et ipsi plus ceteris de adulterio ipsas accusare possunt et defendere. Nota glo. quod extraneo. si casu uxorem accusare non licet. Item tangit glo. de excommunicationibus infra quos vir hoc potest.

Significasti.

Propter confessionem adulteri non puniuntur adulteri sed propter infamiam inde ortam debeat se purgare. Nota glo. quod si aliquid duo sunt nexa quibus constat de uno tamen non constat de alio. Item tangit quod debeat reconciliare ecclesiam. Item tangit quod sacerdoti indicenda est purgatio et qualiter isto casu.

Intelleximus.

Adulter petens restitutionem mariti per exceptionem adulteri manifesti repellitur nisi vir etiam adulterat per beatum. Nota glo. in fine casus in quo vir uxorem adultera accusare potest. Item tangit glo. in principio. quod licet mulier sponte recedat a viro si volens redire non admissa dicitur spoliata.

Tua fraternitas.

Adulter nequit adultere consortium declinare.

re. Dubitatio fuit in B. c. an delictū supue-
nies rei iudicate de iure vel d. facto afferat
pudiciū z videt q sic. Itē notat glo. q licz
vir adultere debet reddere nō teneat spaz
tū de domo expellere p̄p̄ia auctoritate nō
debet. z glo. alle.

Titulus. de rapto.

De illis.

Raptor ab illo ep̄o puniit in cul^o dyo. ra-
pinā p̄misiit z iudex domiciliū sibi suffraga-
tur. Nota gl. qn̄ q̄s p̄t pueniri in dyo. al-
ter^o tā i foro p̄tioso q̄s etiā penitentiali. zc

Super eo.

Raptor public^o repellit ab eccie sacramē-
tis atq; admittit si voluerit penitere siue in
morte siue in vita. vel sic. z clarus fm̄ pa-
nor. Manifest^o raptor vel eccie violator si
restituit vel de restituendo cauet in vita et
in morte ad penitentia z ad sepulturam ad-
mittit. Si vero noluit cauere cū posset z i
morte nō potest clerici et sepulture interes-
se nō debent z clerici interessentes vel inu-
gentes penitentia cōtra hanc dispositiōez
deponunt ab officio z beneficio. Nota gl.
que tangit q inanis est exactio. zc. Item
tangit glo. an quis posset penitere de vno
pcto z de alio non an valeat tal^o penitētia.

Excommunicationi.

Qui mercatores aut al^{os} euntes p mare
ex causa honesta spoliāt rebo suis excoica-
tioni subdant. Itē nō debet sibi quis d. ca-
lamitate alteri aliqd vēdicat. z all. g. p cor.

In archiepiscopatu.

De criminibz cognoscūt ep̄i z penā im-
ponūt. sed vindictam sanguinis non attri-
būt. Nota glo. que tangit an causa crimi-
nalis posset ecclesiastico iudici p̄mitti z q̄
lem penaz iudex ecclesiastic^o p̄t infligere z q̄
les cause p̄nt sibi delegari. zc.

In litteris.

Violatori eccliaz sepultura eccliaistica
nō negat si p suū p̄bitez in fine fuerit ab-
solutus. Nota glo. q in cendiarj eccliaz
p̄ q̄s p̄ publicat a solo papa absolunt.

Eum causa.

Tenet matrimoniu cū raptore cōtractū
nec eo p̄sumato al^o sine licentia alteri^o pōt
religione intrare. Nota glo. q̄ solet ad hoc
allegari an statur p̄fessionis p̄iugū in p̄iudi-

cū matrimonij spūalis siue carnalis. Itē
q p̄sensus solus sufficit alteri^o p̄iugū vt al-
ter p̄iugū possit intrare religionē.

Accedens ad.

Crimen rapt^o nō impedit matrimoniu
inter raptorem z raptā p̄tractū si p̄sensus
p̄ea iterueniat. Flo. q fm̄ aīq̄s canones
z leges raptor n̄ potuit p̄trahere cū rapta.

Titulus. de furtis.

Qui furatur.

Qui furatur hominē z eū vendiderit cō-
uictus morte moriatur. Et intellige homi-
nem libez qz qui furat seruūz hac pena nō
tenet. Item tangit glo. q pena mortis fm̄
canon. non imponit z alle.

Fures.

Si vir vel latro in furando vel depre-
dando occidant p eis nō est oranduz. sed si
p̄prehensi vulnerati fuerint z diacono vel
presbitero p̄fessi cōmunio eis nō est dene-
ganda. Tangit glo. q in necessitate laicus
potest audire p̄fessiones.

Si quis.

Tpe necessitatis famis atq; nuditat^{is} p̄-
mittit furtū in pane z veste. Tangit glo. q
tpe necessitat^{is} oīa sunt p̄munia z alle. Iura
Itē querit glo. quare fornicatio nō admittit^{ur}
ita bñ in necessitate sicut furtū z ho-
micidū. Vide glo. q̄ q̄rit et nō soluit ergo
tu cogitare debes.

Qui cum fure.

Qui p̄te caput cū fure occidit aīam suaz
qz nō solū fur reus est. sed etiam ille q furti
p̄sci^o querente possessore nō indicat. Tan-
git glo. anz qn̄ quis teneat furem indicare

Ex litteris.

Fur occult^o post pactā penitentia z res-
titutiōez p̄mouetur ad ordines. arguit. g.
q̄ mictus agit cūz sponte p̄fesso q̄ p̄uicto.
Itē tangit q penitētia nō valet sine restitu-
tione si p̄ inopia fieri potest. zc.

Titulus. De vsuris.

Plures.

Si creditor de fructibz pignoris recipit
sortem deductis expens^{is} tenet creditor p̄i-
gnus restituere. Tangit glo. q illud dict^o
fruct^o qd remanet deductis expensis et q
ip̄o iure p fructus liberat p̄gnus.

Quoniam.

Istud caplm vult idem in suma qd cap-
itulu pcedens. sed addit tacite idem esse in
laicis. nā in pcedenti. c. tñ fuit mensio facta
de clericis. et glo modicu tangit et alle.

Quia in omnib.

Manifesti vsurarij ad comunione alta-
ris ad xpianā sepulturā vel ad oblatio-
nem offerendā admitti nō debet. Nota. g.
q tangit q multitudo nō excusat peccatus
Itē dicit q vsura in vtroq testamēto ē pro-
hibita. Itē dīcō qtuor pncipalib pñs.

Super eo.

Nō licet vsuras recipere vt etiaz captiui
inde redimentur ex ipsis. Tāgit glo. et dīc
q ptextu boni malū fieri nō debet. Itē dīc
tex. q p alteri vīta nō est mentendū. et.

Lum tu.

Usurarij qui sunt soluendo p penā con-
fili laterane. pellunt restituere vsuras q
etia ante cōsiliū receperūt facultatib non
existentib debet possessiones empte ex pe-
cunie fenestri vendi et debentib recipere sat
fieri. b. d. Nota tex. q dicit q peccatum nō
dimittitur nisi. et.

In ciuitate.

Qui vedit rem plus q valeat eo q dif-
fert solutionē pñ peccat nisi dubius sit an-
te solutionis plus vel minus valeat. No-
tat glo. de precio rez q nō ex affectiōe sin-
guloz. sed cōmuni estimatione taxari de-
beat. Item dicit q res tantū valet quantū
vendi potest. et.

Preterea.

Usurarius monitus nō desistēs si cle-
ricus est ab officio et bñficio suspēdit si lai-
cus est excoīcat. Nota gl. q tangit qd ope-
ratur hic suspensio in clerico. Item dīc q
eps potest hoc casu dispensare.

Conquestus.

Fructus rei pignorate pputant in sortē
sed vnū casum excipit. s. si pignus sit feudū
eccie. tamē eccia itez nō debet seruitiū reci-
pere a vasallo. vide glo. que alios etiaz po-
nit casus.

Tua nos.

Heres vsurarij filius vel extraneus vsu-
ras extortas per defunctū restituere pel-
litur. Nota glo. q qlibet filius tenetur de

portione sua et quantū ad eū puenit. Item
glo. qrit qd si vn filioz nō esset soluēdo an
ali⁹ deberet totū soluere. et. g. arguit p et.

Consuluit.

Mutuās ea mēte plus sorte recipiat
nō dans pabolam iuramenti nisi aliqd re-
cipiat vendens rem plus debito. q soluti-
onem pñ retardat tenet de his in iudicio
anime. Tāgit glo. an mutuās possit aliqd
secundario sperare. et.

Quam perniciosum.

Usurarij sup vsuris cōuenti appellare
nō possunt quo min⁹ satisfaciāt de vsuris
vide glo. in hoc capitulo q videt idē innue-
re in quolibet crimine manifesto. q si in iu-
ste grauaretur ap. nō esset deneganda.

Per miserabilem.

Per subtractionē cōmunionis xpiano-
rum eccia iudeos cogit ad vsuras restituē-
das. Nota glo. q iudei puniunt p ecciam
pena corporali et etia pecuniaria. ita tñ q ad
vindictā sanguinis nō procedat.

Tuas dudum.

Usurarius q fecit debitore iurare d sol-
uendis vsuris vel nō reperendis eccliaſti-
ca censura cōpellit ab exactione desistere et
receptas restituere.

Quia frustra.

Nō audit vsurarius p rescriptū impe-
tratū sup recuperandis vsur⁹ qd alteri sol-
uit nisi prius restituat qd extorsit. Nota gl.
q tangit an delinquēs p vnā legē pdit bñ-
ficiū alteri⁹ legis. Itē querit an ne suffici-
at cautio ad restituendū vsuras. et. Itē qd
si nullus repetat.

Lum in dyoce.

Manifesti vsurarij etia nemine accusā-
te p penā laterane. pñ p ordinariū com-
pellunt. Nota glo. q tangit q pncipes i-
pedientes pcessum p vsurarios pnt exco-
municari. Item tangit qn vsurarius dica-
tur manifestus.

Salubriter.

Darius fruct⁹ rei dotalis sibi obliga-
te p dote nō pputat in sortem. Nota glo.
que ponit casus vbi de re dotali tenetur cō-
putare fructus in sortem et que requirunt
ad hoc vt non computet. Item dicit glo q
illud. Qui emolumentū. et.

Michael laicus.

Istud capitulum idem videtur dicere in summa qd. c. Quia frustra. s. e. v. sic sumat fin. panos. Repetens usuras non auditur nisi restituatur extortas p se vel p aliu a quocunq. causam habet. Nota glo. q. videtur dicere q. isto casu filius tenet ex delicto patris et agitur hic ex facto patris. zc.

Quanto.

Judei qui a christianis graues usuras extorquent. vel de suis bonis decimas et oblationes non solvunt ecclesiis puant christianos commertio. Nota glo. q. cessat argumentum a contrario. Item dicit de usura que dicat moderata et q. immoderata.

Flauiganti.

Mutuas alteri pecuniam et quicquid in se recipiat periculum usurari est censendus. Item qui dat decem solidos ut alio tempore sibi totidem measure tradant. si dubitet et postea plus soluat usurarius non est censendus eodem modo lex causat qui pannos vel alias merces vendit ut certo termino recipiat p eisde. si tamen tempore tractus non fuerat venditurus. Nota glo. q. dicit mutui dantes nihil inde sperantes. Item dicit glo. q. nulla suspensio admittitur debet ut usura extingat. Item tangit glo. de dubio q. propter dubium excusat. dicit tamen propter periculum aliarum cauti fore abstinentium.

Titulus De usuris li. sexto.

Usurarum.

Ista decre. primo inuocat et obseruari precipit lateranensem. scilicet q. usurarios editum secundo precipit dominis et vniuersitatibus terrarum ne permittant alienigenas in terris suis adducere domos ad exercendum fenus vel conductas habere et q. aliquis eis ad hoc domos locet ad aliquot tempus et imponit penas clericis q. facientibus et etiam laicis.

Quam.

Manifesto usurario si madauerit usuras restitui ecclesiastica sepultura negatur nisi primo satisfaciatur vel finem formam habens decretalis ydonee caueat sepellentes eos hanc constitutionem lateranensem. scilicet penas incurrunt testamenta eorum aliter facta non valent. Nec debet eis aliquis interesse vel eos absolue re vel ad confessionem admittere. Tangit glo. quis dicat usurarius manifestus.

Titulus. de usuris. i. clementi.

Ex graui.

Officiales communiatum facientes dictas vel scribentes statuta super usuris soluedis non repetendis. vel non restituendis. vel iudicantes finem illa vel non delentes illa si infra tres menses de libris communiatum vel illa seruantes archiepiscopi sunt. h. primo. Feneratores in causis usurarum edere cogunt liberos rationum suarum h. secundo. Pertinaciter asserens exercere usuras. non esse peccatum hereticus est. h. tertio. Nota glo. que est in hac materia singularis.

Titulus. de falsariis

Falsidicus testis.

Qui falsum dicit testimonium deum iudicem et patrem offendit. Nota te. q. dicit q. vterq. reus est q. veritate occultat et mendacium dicit. Tangit glo. de sententia p. falsos testes vel instrumenta lata et qualiter puniri debet falsus testis et est notabilis. zc.

Super eo.

Scripta lata p. falsas litteras non debet executioni mandari. Tangit glo. q. p. falsas litteras nulla attribuit iurisdictione. Item q. executor supersedere debet cum allegat falsitatem. et qualiter hoc procedit. alle.

Ad audientiam.

Clericus falsificans sigillum principis deponitur et ei character impmitur et in exilium mittitur. Tangit h. glo. qualiter iste character debet impmitur et p. que. Item q. fiat sine emissionem sanguinis.

Eura sepe.

Existens in curia litteras apostolicas non recipiat nisi si a manu pape vel officialium eius ab ipso deputatorum. persone tamen solenes p. nuncios recipere possunt de manibus tamen predictorum. Si faciens fuerit laicus excommunicatur. si clericus suspenditur ab officio et beneficio. vide glo. q. loquitur de excommunicato impetrante.

Licet ad regimen.

Hic habes nouem modos falsitatis qui melius p. inspectione oculorum intelligunt quam elocutione aliqua exprimentur. Nota glo. q. ponit etiam alios modos falsitatis q. ponit iterum.

Quam graui.

*Omne prelatum in
episcopis in episcopis per
religiosos ad filios
appellat*

p. nos falsarius

Falsae sunt littere pape in quibus episcopus vocatur filius vel inferior frater vel vni scribitur in plurali. Notat glo. ex h. capitulo q. stil. curie e. attedend. in lris et deseruit h. ad mltia.

Ad falsarios.

Qui p se vel alios lras pape falsant excoicati sunt cu suis fautoribus et clerici ab officio et beneficio sunt privati et degradandi. et curie seculari tradendi p qua lalci etia puniunt. Si aut clerici falsis lris vti beneficii et officio spoliatur. Si laicus excoicatur. Item dicit glo. allegas ignorantia.

Accedens.

Non presumit quis falsare lras de simplici iusticia nec puniri si h. coperto desistat illi vti. Nota glo. q. dicit q. non presumit q. quis in re modica non velit committere dolus. Et tamen gl. qd si quis falsus affirmer de re publica cuius noticia habuerit presumit ne prima facie ipm. vide glo. que arguit p. et contra.

Ex conscientia.

Propter paucarum lraz rasuram in loco non suspecto rescriptum non probatur falsum. Nota glo. q. dicit q. modica suspicio non debet sapientis animi immutare. et alle glo.

Titulus de sortilegiis.

In tabulis.

Furta reze ecclesiarum non sunt in tabulis aut codicibus. aut als sorte vel inspectione astralabij inquirenda et h. dicit cu. c. sequenti q. incipit ex tuaz. Notat glo. in. c. j. q. q. libet fors non sit mala. Item glo. in. c. ij. tangit de simplicitate et de eo q. bono zelo alii.

Ecclesia vestra. (qd fac.

Sors intantum in electioibz reprobat q. etia electio compromissarioz p sortem non debet admitti neq. assumi. Notat glo. an qd posset seipsum eligere. Item q. psona electa nullo casu dz computari inter electos. Item ad quez pertinet confirmatio et examinatio pcessus et etia psone electe. Item glo. arguit de sco mathia qui fuit sorte electus. et. Item dicit glo. q. fors in pluribus casibus admittit. Item dicit q. fors in se non est mala sed ex causa prohibetur.

Titulus de collusione

Scripta.

*de m. p. m. b. m.
in p. m. b. m.*

Si accusator ab accusatione desistit debet iudex inquirere an h. p. collusionem faciat. Nota glo. que tangit differentiam inter factum bonum et illud qd bene fit. quia iudex bonus op. fecerunt s. t. non fecerunt b. de q. vide. g.

Crimina.

Crimina probata puniri debent etia si accusatus cum accusatore in amicitia redijt.

Audiuimus.

Officio suo privatus qui p. collusionem constituit illud censuale. vel sic. Clerici super suis beneficiis colludentes ab eisdem debent puniri remoueri. Nota glo. q. dicit quid sit collusio. Item dicit q. collusum non debet manere impunitum. et alle. ad hoc p. cor. et.

Intantum.

Iterum illi inquiratur qui p. collusionem prius fuerat absolutus. Nota glo. p. ma. q. n. prius debet inquirere q. n. sc. scandalum videtur. Item tangit glo. qd sit terguersare. et.

Titulus de delictis puerorum.

Pueris.

Impubes preterquam in vicio carnis delinquentes puniuntur cum mitius quam adulti. Nota tex. q. dicit q. pueri etia plena est fur. mendacis et pueris. Item tangit glo. de pueris septem annorum q. confiteri et metiri pnt. Item ratione etatis mitius agitur.

Referente.

Pater de delicto filij impubertis non tenetur. vel sic. In puero multum relinquitur qd in adulto grauer puniuntur. Tangit hic. g. q. pater non dz puniri pro filio. Item notat glo. q. ab ep. habente regalia a principe p. regalibus illis appellandum sit ad papam quo vide glo.

Titulus De clerico venatore.

Episcopum.

Iste titulus ponit penas qbz puniuntur ep. psbiteri et dyaconi habentes canes aut accipitres aut hmoi ad venandum. Ep. cum tribus mensibus a comunione suspenditur. Psbiter duobus si dyaconus ab omni officio.

suspendit. Nota glo. que distinguit de multi-
plici venatione. Item tangit qñ admitti-
tur venatio. Item dicit qñ isto casu pl^o pu-
nitur minor q̃ maior. Item dicit qñ clerici
specialiter sunt serui dñi.

Omnib^o.

Summatū est. s. c. primo.

Ti. De cle. percul.

Si quis.

¶ Qui in aliquo gradu sacro percussor exte-
rit corripit a crimine. et si se nō emenda-
uerit deponatur. Nota glo. que tangit de
eo q̃ in usu habet pcutere et in ludo. et c.

Preterea. *¶ Ep̃o p̃ percussore*

¶ Ep̃s duob^o mensib^o ab administratiōe
missar^{um} suspendit^{ur} qui fecit aliquē ultra mo-
dum fustib^o p̃berari. Nota glo. q̃ ex t̃p̃is p
licitate p̃sumitur h^o. et sic etia^z p̃sumitur ex
t̃p̃is breuitate. Itē notat glo. in fine q̃ ep̃s
querēs tūerit p̃berib^o depōl^o d^o ab officio

Presentiū.

¶ Duob^o annis a missar^{um} celebratione sus-
pendit^{ur} p̃b^o q̃ in p̃stictu ubi aliqui mortui
sunt lapides p̃iecit et nullū p̃cussit. Tangit
glo. q̃ p̃biter h^o casu se defendēdo lapides
p̃iecit. et c.

Continentia.

¶ Assumēs arma vt cū alijs p̃donib^o res-
tat l^o facto neq^{ue} p̃sillo suo homicidiū fue-
rit subsecutū ad ordines p̃moueri non p̃t
si ab alijs homicidiū fuerit p̃petratum.

Ti. De maledicis.

Innotuit.

¶ Maledicens pape puniendus est. vt d^o
inceps alijs abstineat a tali reatu. Nota glo.
q̃ etia^z notabil^o et ingra^z et videt^{ur} arguere qñ
q̃s tenet dimittere iurā et qñ nō. et remittit^{ur}
et c. et alle.

Statuimus.

¶ Ista decre. ponit penas quam patit^{ur} qui
d^o deū vel sanctū aliquē blasphemā publi-
ce dicit. Nota glo. q̃ dicit. qñtū delictū sit
blasphemare q̃s grauit^{er} etia^z remittat^{ur}. Itē
tangit glo. q̃ vna iurisdicctio iuuat p̃ alias
Item notat glo. q̃ qñ non exp̃m̃itur aliq̃
specialis moneta intelligit^{ur} vsualis. et alle.

Ti. de cle. ex mini.

Si quis episcopus.

¶ Episcopus p̃biter aut diacon^{us} depō-
tus iuste p̃ certis criminib^o si ausus fuerit
ministrū sibi dudum commissū attēpta-
re ab ecclesia abscedatur. Nota hīc glo. q̃
idem dicendum est si iniuste dummodo
sententia non sit lata p̃tra ordinē iuris.

Si quis p̃biter.

¶ Si degradatus vel suspensus celebrat
et monitus nō desistit excomunicatur et si
nec sic desistit ad requisitiōes ecclesie per
principem secularem in exilium mīstratur.
Nota glosam que tangit an degradatus
conficiat. Item tangit de inuocatione au-
t^{or}it^{atis} secularis.

Clerici autem.

¶ Interdictus vel excomunicat^{us} celebrās
et monitus non desistēs deponitur. Nota
glo. que tangit quis posset cum depōsto
dispensare et ip̃m restituere. et c.

Latores presentium.

¶ Excomunicat^{us} vel interdict^{us} si celebrat
deponunt^{ur} nisi propter eorū multitudinē
pena minuetur. Nota glo. que tangit qñ
parcendum est multitudinē. et quando nō
Item tangit glo. qui dicuntur multi. Tan-
git glo. differentiā suspensionis ab officio
et beneficio. Item quid si dicat episcopus
suspendo te ab officio vel beneficio.

Illud dominus.

¶ Qui excommunicatus celebrat depōni-
tur nisi pena illa misericordit^{er} remittatur.
Tangunt hīc doctores glo. tangit q̃ in
notorijs non est opus monitiōe. Item di-
cit q̃ papam etia^z fallit obliuio. Item ta-
git de fama et an quis debeat se credere ex
fama excomunicatū nō vīsīs litteris.

Fraternitati.

¶ Excomunicatus celebrans a beneficio
deponit^{ur} dicit glo. in hoc capitulo q̃ ep̃sco-
pus potest p̃dictos clericos perpetuo de-
ponere tamen nō potest cū eis dispensare
vt dicit^{ur} est. s. e. clerici. et c.

Postulatis.

¶ Collatio beneficii excomunicato facta
non valet et scienter excomunicat^{us} benefi-
cia p̃ferēs a bñficior^{um} collatiōe suspendit^{ur}. s.
p̃mo. Celebrās i loco interdicto si cleric^{us} ē d^o
ponit^{ur} ab officio. si monach^{us} vel montal^{is} in

*p̃ca p̃m̃is
excommunicat^{us}
p̃ntum*

artius monasteriū detrudit. Item dicit gl.
in fine qd casu clericus nō audet si dicit se
iniuste excommunicatū.

Proposuit.

Excommunicato post absolutiōez bñfici
um cōferri nō p̄t. vel sic Qui nō pbat p̄tra
eū cui facta est collatio tpe receptiōis bñfi
cū vt excipit stat facta collatio p̄ platū. Itē
nota h qd excoīcat⁹ suaz d3 custodire abso
lutiōez. Itē nō. h. qd hoc casu testes vtrius
q3 admittunt. s. illius qui dicit aliquē exco
municatū z qui dicit se absolutum.

Apostolice se.

Qui p̄babiliter ignorat se suspensū cele
brādo irregularis nō ē. Nota gl. que alle.
paulū. d. veniam merui. quia ignorans fe
ci. Itē dicit gl. qd quis absens z ignorans
potest excommunicari z suspendi. Item tan
git gl. qd nulla sententia vel statutū ligat
nisi sciatur. Item tangit de eo qui p̄eplaz
excommunicat an sit statim excoīcat⁹ q̄cūto
epistola sit scripta vel qñ recipit. zc.

Si celebrat.

Istud capitulū est multū difficile. z ha
bet plura dicta. z ergo casus simpliciter po
ni nō potest. vel potest dici qd celebrans in
minori excommunicatiōe licet gūter peccet
tamen irregularis nō efficitur z eligere p̄t
scilicet tamen eligi non potest. Item ipse
peccat cōferendo ecclesiastica sacramenta
collata tamen non carent virtute dūmodo
tamen non in cōtemptū ecclesiastice disci
pline z p̄hibitiōez n̄ cōicet excoīcatō. zc.

Titulus. De clerico non ordi. minis.

Si quis.

Non ordinatus sacramentaliter bapti
sans vel celebrās p̄pter suam temeritatem
abijcitur ab eccia z nūq3 ordinabitur. No
ta gl. qd baptisimus tempore necessitatis
a quolibet potest recipi etiā ab heretico in
forma tñ ecclesie. zc.

Ex litteris.

Dyaconus missaz celebrās ad sacerdo
tū nō p̄mouet. ad tps a dyaconatu suspen
ditur. sed in beneficio cū eo poterit dispen
sari. Tangit gl. qd clericus deposit⁹ debz cle
ricaliter viuere nec d3 in obp̄briū cleri mē
dicare. Itē querit h gl. an ne papa vel ep̄s

posset in h casu cū dyacono dispensare.

Titulus. de cleri. per sal. pro.

Tue littere.

Qui ignoranter per saltū de subdyaco
natu sit p̄sbiter post penitēciā in diaconū
ordinatur z demū poterit in p̄sbiterio secū
dispensari. Nota h gl. p̄ima de negligē
cia q̄ fuit hic crassa z supina. Itē querit qd
de illo qui nullū h3 ordinē z p̄mouet in sa
cerdotez. Itē quid de laico. Itē qd de ep̄o
Itē dicit gl. qd sicut vir z mulier vnū faci
unt matrimoniū ita clericatus z sacerdoti
um beneficiū faciūt ep̄m.

Titulus. De eo qui furtiue ordi. susce.

Veniens.

Qui furtiue ordinat male suscepti ordi
nis p̄t p̄ suū ep̄m executionē haberi z pro
moueri ad maius nisi excommunicatio lata
fuerit p̄tra talem. Nota gl. que dicit qd il
le furtiue ordines suscipit qui p̄tra sciam
sui ep̄i z sine examinatione p̄mouetur.

Lum. h.

Irregularis efficit⁹ q̄ i vna die ad mino
res ordines z ad subdyaconat⁹ ordinē pro
mouet. Nota gl. qd omnes minores or
dines vna die p̄ferri possunt. z gl. ad hoc
alle. z remittit.

Innotuit.

Ut. s. c. in. c. veniēs. Nota gl. z etiā tex.
notabiliter tangit qd ep̄s p̄t ferre sniaz ex
coīcatiōis ne q3 p̄les ordines maiores su
scipiat. Itē tangit de illis q̄ p̄tra sniaz excoī
catiōis suscipiūt ordines qd deponēdi sunt.

Ti. De excessibus. prelatorum.

Peruenit.

In ista decretali papa mohet p̄latos ab
stinere a gūaminiis subditoz z cōminatur
penā p̄ facientibz. Nota gl. qd snia excoī
catiōis nō debet ferri sine ordine iudicia
rio z qd ep̄s in excoīcando debet requirere
p̄sensum capituli. zc.

Ad hec.

Ep̃s eccl̃ias subiectas archidiaconis
ab eis liberare nō potest. Notat gl. q̃ ep̃i
nō debēt alteri dīminuere ius suū citra ei⁹
p̃sensum nec p̃t ep̃s in eius p̃iudiciū alteri
us alteri dare p̃uilegiū. Itē dicit q̃ seruū
tū ex cōsuetudine p̃stitū peti potest.

Ad quires.

Archidiaconi eccl̃ias sibi subiectas ad
suos vsus retinere nō possunt. Notat glo.
q̃ archidiaconi causa custodie possunt ec-
clesias retinere si ad eos p̃tinet institutio
ad huc n̄ dnt sibi retinere s; alios istituere;

Clerici.

Clerici si sunt sodomite deponunt z in
monasterio detrudunt si laici excomunicā-
tur. Nota q̃ sodomite dicunt filij diffide-
re qz de eoz salute diffidendū est. Itē dī-
cit glo. d̄ vicinitate. zc.

Sane si ep̃i.

Qd̄ iuste petūt ep̃i ab abbatibz p̃nt ip̃i
abbates p̃pria auctoritate denegare. No-
tat glo. q̃ dicit q̃ ois cura in dyo. tā in mona-
sterijs q̃ in alijs p̃tinet ad ep̃m nisi sint ex-

Illud etiā. (empti. z alle.

Ista decre. ponit penā illoz q̃ cū sint vi-
tarij volūt se ingerere vel erigere p̃sonas
s. s. suos platos. No. g. q̃ dīc q̃ p̃sonis vl-
libz sē b̃nficia deneganda z subtrahenda.

Cum ad quorūdam.

Denegat prelatis pcuratio qui secū du-
cūt p̃sonas z entiones yltra numerū in cō-
silio lateranen. statutū Et snia excoicatio-
nis p̃pterea in subditos lata nō tenet. No-
ta glo. q̃ sentētia excomunicatiōis lata cō-
tra p̃uilegiū pape nō tenet z est nulla.

Sicut vnire.

Abbas monasteriū suū alteri monaste-
rio subicere vel vnire nō p̃t sine auctori-
tate dyo. etiā de metropolitani p̃sensu. No-
ta glo. que ponit casus certos quos papa
sibi soli reseruauit.

Quam sit graue.

Clericus q̃ de suo crimine publico glo-
riatur p̃pter qd̄ scandalū inde secutū est ab
officio z b̃nficio suspendit. Notat glo. q̃
cōfessio extra iudicialiter facta p̃iudicat s̄
casu qz nō refert vnde qz crimina clare-
runt vt puniantur. zc.

Ex litteris vestris.

Ep̃s cui⁹ auctoritate homicidij ē com-

missum ab altaris ministerio z officio pō-
tificiali z ep̃atus administratōe deponitur
Nota glo. q̃ clerici non phibent p̃silia da-
re p̃ncipibz in criminibz dūmō tū fungant̄
potius vice p̃sulentis q̃ suggerentis. glo.
alle. zc.

Inter dilectos.

Ab obtinēda dignitate repellit vsurari-
us z public⁹ aleator. Notat glo. q̃ ludere i
aleis licet p̃uuij causa z s̄ fm leges. Itē
q̃ delictū siue peccatū suū excusat auctori-
tate siue cōsuetudine magis peccat. Item
tangit de falsario. zc.

Accedentibz.

Abbates d̄ matrimonijs cognoscere pu-
blicas p̃nias iniungere z indulgentias da-
re nō p̃nt nisi speciali iure hoc eis cōperat
Notat. g. q̃ q̃libz suis finibz d̄z eē p̃tētus.

Dilectus filius.

Ad reuelandū peccatōrē siue peccatum
in p̃nia p̃fessum sacerdos vrgeri nō debet
Notat glo. q̃ nemo p̃pelli debz ad indicā-
dum furem. Itē notat glo. q̃ snia excoica-
tiōis lata sub p̃ditiōe suspendit p̄ appella-
tionem. zc.

Dilecta filia.

In p̃iudiciū plati nō possunt subditi sin-
gulares eligere signa collegij. vel sic. Cleri-
ci eccl̃ie vbi iam sine ip̃is collegiū est non
p̃nt facere vnū corpus. Notat glo. q̃t mo-
dis dicit corpus. Item tangit glo. de sigil-
lo q̃s potest habere sigillū.

Gravem.

Qui contra iuramentū prelatum domi-
nium suum negat vel coram seculari iudice
de ip̃so conqueritur. vel eum inuadit bene-
ficio est priuandus. Notat glo. quid sit ho-
magiū. Item q̃ omnis p̃tumacia aduers⁹
p̃sidem capite punienda est.

Alimīs iniqua.

Ista decretalis ponit q̃ndecim reprobē
sibilia in q̃bz plati excedūt a q̃bz papa pre-
cipit platos abstinere. Nota bene istud ca-
pitulū z eius glo. z inuenies q̃ntas tribu-
lationes sustinent religiosi viri a platis ec-
clesiarz p̃pter eoz auariciā. zc.

Alimīs praua.

Ista decretalis ponit duodecim p̃dicar-
torū z minoz q̃uamina a q̃bz p̃cipit pla-
tos abstinere. Nota glo. q̃ dicit q̃ omnes
religiosi qui populū nō habent ad synodū

ire non tenetur. Item tangit glo. q. religio-
osi prelati non possunt iuramenta sed cle-
rici seculares.

Tanta est.

Violas interdicti iurisdictione et clausu-
poteestate puniatur. Nota q. violas interdi-
cti contempnit clauis petri. Item nota qui
non seruat sententiam interdicti tanq. su-
spensus beneficia conferre non potest. Item
celebrantes in loco interdicto interdicti sūt
Item nota glo. que tangit et est singularis
de materia interdicti.

Titulus. d. excess. pre- la. li. sexto.

Lum ex eo:

Mendicantes non possunt acquirere no-
ua loca ad habitandū vel aliq. antiqua ali-
enare vel mutare absq. speciali licentia pa-
pe que de hac prohibitione facit mentio-
nem. In acquirentib. loca p. heremitica
vita ducenda cessat prohibitio. Notat gl.
prima. qui dicunt mendicantes. Item in fi-
ne dicit glo. q. religiosus medicas de lice-
tia plati sui p. heremiticā vitam ducere. etc.

De excessibus pre- in Cle.

Frequens.

Ista de. prouidet contra. etc. grauamē-
tā q. prelati religiosos inferebāt. a quib. plati
cessare precipit. et suos subditos cessare face-
re. iubens religiosorum priuilegia et iura ser-
uari. Notat glo. q. ep. potest ab exemptis
moderatū petere subsidium. Item tangit
de notario qui requisitus recusat facere in-
strumentū. Item tangit et dicit q. presentatio
fieri potest per litteras. Item tangit an p-
uilegiū de fructibus beneficiorum primi anni
extendatur ad exemptos. Item dicit q. vna ē
vniuersalis ecclesia. extra quam nullus sal-
uatur. Item vnus est dñs. vna est fides. et
vnum baptisma.

Titulus. de noui ope- ris nuntiatione.

Intelleximus.

Quod edificatus est post denūtiatiōem

noui operis demoliri debet expens.STRU-
entis. vel sic cū aliquid noui constructū sine
iure sine iniuria debet fm statuta legū et ca-
nonū terminari. No. g. in. c. pmo q. tangit q.
requirunt in denūciatione et tangit de no-
ua ecclesia edificanda.

Lum ex insūcto.

Sūmati est. s. c. proximo. Notat glo.
quis debet denūciare nouū opus. Et quis
dicat facere nouū opus. Item arguit. glo.
p. monach. q. sp. presumunt habere bonā cau-
sam. Item tangit tex. et glo. de scādalo dicens
Si scādalisat frater meus nō comedā. etc.
Item dicit glo. q. multa fiūt et etiā omittū-
tur ppter scandalū vitandū et qualiter illa i-
telligunt. vide tex. et glo.

Significationis.

In optiōe est nūciantis nouum opus
an infra tres menses de pūdicio suo an ve-
ro debeat ostendere interim cesset ab ope-
recepta cautione de ope demolēdo statim
edificare pmitrat. Nota h. glo. q. restitutio
quandocū differtur licet pbatōes sunt
promptu. et alle.

Is cui opus.

Non obstante cautione pstita ab edifi-
cante demolendo opus tenetur edificare
expectare spaciū triū mensū si volueris p-
bare ipsum edificare post denūciatiōem in
pūdicio iuris tui. Ex isto tex. notat glo. q.
in optiōe est denūciatoris an vellet statim
docere de iure suo vel vsq. ad tres menses
an statim recipere cautionem de opere de-
molendo.

Titulus. De priui- legiis

Episcopalia:

Non debent episcopi nisi in ciuitatibus
seu locis insignibus collocari. Nota tex. qui
tangit aliquid ylescere propter suam nu-
merositatem. Item nota glo. in fine sui q.
sponsa statim non tradenda est. etc.

Sicut in.

Non obstante pūlegio fori pūnt p. ec-
clesiam laicus eccie malefactor. Nota tex.
qui dicit q. laicos cohercere nō est ptra le-
gem agere. sed legi facere subsidium. Item dicit
glo. q. malos cohercet minister est dñi.

Lum et plantare.

Religiosi etiam exēpti decimas a laicis
recte nō debēt sine dyoc. p̄sensu. s̄ p̄mo.
Excoīcati et interdicti nō dñt admitti ad
diuina etiā p̄ religiosos exēptos hoc scdo.
Religiosi etiā exēpti i ecclesijs nō p̄tine-
ribus ad eos pleno iure nō instituiunt nec
destituūt. incōsultis ep̄is. sed rationē ex-
gunt de p̄alibz ab institutis s̄ tertio. Ho-
spitalarij et templarij semel i anno celebrāt
in eccia posita in loco interdicto ibi tñ nō
sepeliunt corpa mortuoz. s̄ quarto. Con-
fratres exēptoz seu ip̄oz oblati qui in
totuz senō trāstulerūt iudicari possunt ab
ordinarijs locoz. h. d. fm panoz. Nota. g.
q̄ quilibet tenet vitare excoīcatos etiaz ex-
emptus. Itē tangit glo. quid notāt illaver-
ba pleno iure. et q̄ tunc ep̄s h̄z facere et exer-
cere in p̄dictis ecclesijs. Itē tangit glo. de
illis fratribz q̄ a p̄uilegiatis emunt. et. et di-
cunt se exēptos.

Dilecti filij.

P̄uilegijs suis est p̄uandus q̄ p̄uile-
gijs derogat alioz. Nota tex. in fine q̄ di-
cit q̄ papa vult illoz p̄uilegia curtare qui
autenticis scripturis se. ap. s̄ est p̄uilegijs
alioz volūt obuiare.

Ad hec.

P̄uilegiat̄ excoīcatū in cimiterio sepe-
lire nō dz. Flo. g. q̄ tāgit q̄ cōsecrādo excoīca-
to mortuo q̄s incidit i excoīcatōez qd nō
est verū fm opinionē hosti. et etiā Jo. an ex-
ceptis casibz. in. ex cōmuni d̄ heretico. et.

Si de terra.

Triginta annis faciēdo s̄ p̄uilegiū p̄di-
tur illud siue renūciat̄ eidē. Florat glo. q̄ p̄-
uilegiū p̄dit eo ip̄o q̄ q̄s nō vitat̄ eo. et sic etiā
am leges p̄ dissuetudinē abrogāt quia res
defacili ad suā naturā redigunt̄. et alle. g. in

Porro q̄suis.

(ra ad B. et.

P̄uilegiōz tenor inspiciendus est et ser-
uandus. Nota tex. q̄ solet ad h̄ allegari q̄
tenor p̄uilegiōz ē inspiciend̄. Itē dicit. g.
q̄ i casu res deuoluta ad tēplarios censet̄
eodē iure cum alijs rebz eoz.

Receptimus.

Solutio census nō p̄bat quē exēptū n̄
si fiat ad iudiciū libertatis. Nota glo. que
dicit q̄ licet papa recipiat aliq̄s sub p̄tecti-
one sua p̄terea nō sunt subtrahēti a iurisdic-
tione ordinaria.

Sane.

Alij sibi assumere nō debēt qd̄ papa spa-
cialiter alicui voluit indulgere. Florat glo.
qd̄ vni p̄ p̄uilegiū p̄cedit nō dz ali⁹ aucto-
ritate p̄pria in exēplū trahere. Itē arguit. g.
qd̄ vni p̄cedit et dz alteri p̄cedi. et. vey ē in

Patentibz.

(re cōi.

Religiosi in domibz p̄uat̄ lz ibi sint p̄t-
uata oratoria nō possunt ibi h̄re cāpanas.
Nota. g. q̄ di. q̄ si exēpti excedāt metas p̄t-
uilegiōz suoz vel si publice delinquant q̄
possunt ab ep̄is coherceri.

Tuarum.

In tota puincia p̄uant exhortatiōis of-
ficio hospitalarij q̄ mittūt pro elemosinis
colligendis. falso cruce sigtos Et missi si se-
layci excoīcant̄. si sunt clerici a beneficio et
officio suspēdant̄. et eadē suspēsiōe punit̄
qui ante recōcellatōez in polluta eccia cele-
brat. Et suspēsi p̄ ep̄os exēptos absolui n̄
p̄nt et fr̄es p̄uilegiatoz q̄ plene ad ip̄os nō
trāstulerūt nō censent̄ p̄uilegiati. Nota glo.
q̄ tangit an ordinarius habet potestātē in

Lum olim.

(exēptos.

P̄uilegiū p̄ditū de cui⁹ veritate et teno-
re p̄stat p̄ testes et fm dicta eoz. s̄ testis in-
nouat. Nota. g. q̄ probat q̄liter amissio in-
strumēti siue p̄uilegiū p̄bati debet.

Ex parte.

Innouatio p̄uilegiū ius antiquū p̄uat̄
et nouū nō tribuit vel sic. Sine maḡ diffi-
cultate p̄uilegia innouant̄ nec p̄ inuocatio-
nem ius acq̄rit̄. s̄ ver⁹ tantūmodo p̄seruat̄.

Lum olim.

Eccia v̄res duplici p̄uilegio exēptiōis
si ex vno succūbat ex alio p̄t abstinere et se
exemptus iuuare nec tenet̄ facere obediē-
tiā dyocelano. vigore tñ exēptionis nō p̄t
sine lnia dyocelani ecciam p̄struere in loco
nō exēpto. Et si exēpt⁹ de facto in loco non
exēpto p̄struit eccia cedit iuri ep̄i. h. d. fm
panoz. Nota. glo. q̄ tāgit cām posse p̄mitti
monacho. et Itē q̄ eccia sine p̄sensu ep̄i n̄
dz edificari de q̄ vide. g. et iura p̄ eā alle. et.

Accedentibz.

Cōtra p̄uilegiū p̄scribit̄ spacio. xl. ānoz
Flo. glo. q̄ tāgit et disputat qñ et q̄liter p̄u-
ilegia p̄scribant̄. Itē q̄lit̄ h̄ debeat intelligi
qd̄ dz p̄uilegia ecciaz et monasterioz cūct̄
tp̄ibz debēt manere inuiolata. Itē dispu-
tat. glo. an p̄uilegiū v̄nico actu p̄dat̄ an nō.

Lum capella.

*p̄uilegiū m̄ltū a m̄ltis
qm̄ p̄uilegiū p̄t alicui
vni p̄uilegiū.*

in m̄ltis q̄ m̄ltis

*p̄uilegiū
p̄uilegiū*

Ratione vni⁹ bñficij ē q̄ s̄ subiect⁹ z rōe
alteri⁹ est exempt⁹. Nota glo. q̄ ar. h. p. et d̄
an vna z eadē res debeat duplici iure cen
seri. Et sic in pte liber z in parte seruus.

Ex ore sedentis.

Exempt⁹ in capite in membris subdit⁹
ēē p̄t vel sic abbas monasterij exempti pro
memb̄is nō exēptis ad sinodū ep̄alē accede
re z ep̄o parere tenet. h. d. fm. panor. Nota
glo. q̄ snia pape facit ius q̄ ad omnes qui
similiter iudicare tenent. Itē notat glo. de
dictionibz istis quia qñ vel sicut quid ope
rantur in priuilegio.

Ex parte tua.

Protectio pape nō exim̄t aliq̄ ab or
dinaria iurisdictione siue p̄tate. Nota glo.
que dicit ad qd̄ valēt tales impetrationes
s. q̄ quis d̄ esse sub p̄tēctōe dñi pape. zc.
Solutio quia plus solet timeri. zc.

Pastoralis.

Religiosi p̄uilegiati a papa sup capellis
in suos vsus p̄uertēdis auctoritate ep̄i pos
sessionē earundēz apprehendere debent n̄
si aliud in p̄uilegio exp̄mat. Notat glo. q̄
nemo rem suaz accipe d̄z intelligēsi posse
sionem non habuisset.

Petistis.

Si tēplarij vel hospitalarij non seruet
interdicta p̄ eis in loco pmulgata nec ali
j seruare tenent. Nota glo. dicit iudices de
bere ēē sollicitos ne turpi collusio. q̄rat ex
miseris p̄ciū gaudior z alle. ad hoc iura.

Quoniam.

P̄uilegiū monasterio p̄cessus q̄ elus
monachi excomunicari nō possunt de mo
nach̄ manentibz in monasterio vel in capel
lis vtroqz iure monasterio subiectis et nō
de alijs monachis intelligat. zc.

Quia circa.

Ep̄s qui remisit decimas ep̄ales. p̄sen
tes z futuras intelligit remisisse. Notat. g.
q̄ verbū p̄uilegiū indefinite placū ad futu
ra extendit. Et arguit glo. d̄ h. s. d. c. q̄nto.

Antiqua.

Istud. c. ponit z declarat p̄uilegia quat
tuor patriarchaz sedū. Nota glo. q̄ t̄git
q̄ nullus sine culpa iure suo p̄uari debet
h̄ fallit in casibz in gl. enumeratis z ponit
merz. Pauptas odiū viciū fauor scelus et
ordo. Personas spoliāt z loca iure suo.

Ut priuilegia.

P̄uilegiū p̄cessus religios̄ de sepellen
dis p̄fratribz tpe interdicti intelligit de ill
licet in seculo manentibz q̄ se z sua offerūt
monasterijs. vel qui bona sua dederūt vsu
fructū retento. P̄uilegiū vero q̄ venien
tibz religios̄ ad locū interdictū ip̄i celebra
re possunt semel in anno intelligit in vna
ecc̄ia vbi sunt plures. Tangit glo. an in ec
clesia interdicta potest celebrari.

Quod nonnullis.

Tpe generalis interdicti ep̄i nō p̄hibiti
q̄ nō fuerunt culpabiles interdicti clam ce
lebrare possunt. Nota glo. q̄ t̄git an ep̄s
alteri⁹ d̄yo. posset celebrare in alia d̄yo. tē
pore interdicti sine licētia ep̄i illi⁹ d̄yo. Itē
querit an canonici possunt interesse.

Quanto.

P̄uilegiati q̄ excomunicari nō possūt
p̄ ordinarios etiaz excomunicari nō possunt p̄
indirectū. Nota glo. que est notabil^r z ma
gistra z docet q̄ quattuor modis fit fraus
legi siue canon. zc. *f. m. m. m. m.*

Ex parte tua.

Qui in habitu tonsura z ceteris vt laici
p̄uerant deprehensi in maleficijs se p̄ de
fensis defendere nō possunt. No. h. doct. et
glo. qui tangunt de duplici tolerantia pro
babili z silata. *f. h. m. m. m.*

Super specula.

Parissus z in locis vicinis suis clulle le
gi nō debet. Notat gl. an leges clulle ab
omnibz sunt suande. Itē tangit glo. q̄ rōe
vicinitatis sentit q̄s p̄modū vel icōmodū.

Quia intentionis.

Innouatio p̄uilegiū ius vetus p̄seruat.
s̄ nouū non tribuit. Nota glo. que tangit
qd̄ op̄at innouatio p̄tēctio z papalis con
firmatio.

In his.

P̄uilegiati z vbiqz possent cuz altaribz
viatico celebrare illud possunt sine licētia
plator. Notat glo. q̄ in p̄iudiciū alteri⁹ n̄
dat p̄uilegiū generale. Itē notat q̄ indul
gentia siue p̄uilegiū sp̄ debet aliqd̄ cōferre

Dudum inter.

Indulgentia de decimis nouatū nō p̄e
standis nō extendit se ad illas quas antei
petrationē aliqui possidebāt. Notat glo.
q̄ p̄uilegiū obtentū tacita cōpensatiōe nō

quar fructus sui
p̄uilegiū

valet. Item lite pendente. &c. nō valet.

Quidam.

Confratres privilegiorū nisi se ad eos ī totū trāstulerint ad episcopalia iura tenentur. Notat glo. q̄ si casu non sufficit sola receptio sed oportet q̄ sequat̄ realis trāstatio sed dicit̄ de numero militari. &c.

Consultationi.

Quo ad privilegii retentionis decimaz semel novale semp remanet novale. Notat glo. vñū argumentum q̄ ex quo res set̄ ē privilegiata semp erit privilegiata quia p̄petua sunt & hoc vez nisi pdant̄ vel quia illi quibz cōcedunt̄ illis nō. vtuntur.

Titulus. de privilegiis in sexto

Volentes:

Exempti vel privilegiati vt nō teneant̄ nisi sub certo iudice. rñdere rōne tñ delicti tractus aut rei si hec sunt in ita vel sita in loco nō exempto pueniunt corā ordinario. sed rōne domicilij nō. hoc pmo. Secundo dicit̄ q̄ in monasterio privilegiorū eius monasterij monachi a quocūq̄ interdici suspensivē vel excommunicari nō possint cessat in illis ordinaria iurisdictio q̄ ad illa nisi illi monachi mittent̄ ad p̄orat̄ subiectos ordinario. q̄ etia tunc licet vtrobiq̄ sunt monachi ordinarij etia q̄ ad p̄dicta illos iudicant q̄dñ ibi manent.

Sum de diversis.

Curia ro. bz studij generale & eius privilegia. Notat glo. q̄ videt̄ querere an istud capitulū etia intelligat̄ fm q̄ dicit̄. c. p̄nti de pben. vbi d̄r mozi ī curia q̄ mozi infra duas dietas a curia. Itē dicit̄ de fraude.

Abbatē quos.

Ista decre. dicit̄ quō intelligat̄ privilegium q̄d hñt abbatē de p̄lo bñdicendo et q̄d pñt abbatē p̄ferre tonsuram. Notat glo. differentia inter benedictionē sollēnez

Auctoritate. ap. se. (et simplicē.

Exempti etia in locis nō exemptis oratoria vel capellas sine dyocesanorū licētia construere non possunt nec in exemptis si ne licētia pape nō pñt exempti assumere cās p̄prias suorū liborū hominū ī se etia si sint illisui censuales. Notat glo. q̄ causa dicit̄

p̄pria causa & qñ dñō sit insuria per colonū suum. &c.

Ne aliqui.

Privilegiū pape q̄ q̄s excoīcari suspendi vel interdici nō possit nō extēdit ad sententiā ordinarioz nisi tale privilegium fuerit concessum regibz & reginis vel iporū filiis vel de religioso loco vel ordinē.

Ut apostolice.

Inferiores p̄lati q̄bz p privilegium pcedit vsus mitre si sint exempti in p̄vincialibus & episcopaliibz vti pñt mitris aurisfractis nō hñtibz laminas aut gemas si nō sunt exempti albz & planis vtent̄ in alijs locis vti tur mitris vt indulta pmittūt h̄ dicit̄. &c.

Sum persone.

Ista decre. in p̄ma sui pte demonstrat q̄d iuris cū quis se solo privilegio dicit̄ exemptū & infra qñtū temp̄ illud ordinario ostendē re siue exhibere d̄r. scōo quid iuris qñ p̄scriptioez sup privilegio allegat. tertio quid iuris. qñ alle. vtrūq̄. vide gl. que tagit̄ qñ & qualitar instrumenta sunt edenda.

Episcopoz p̄latorum.

Interdictus est ingressus eccie regularibz vel secularibz quibz exemptis q̄ scient̄ celebrant vel celebrari faciūt in civitatibz vel locis interdictis vbi fm p̄missione iuris vel excoīcatorū vel interdictos publice ad divina officia sacramēta vel sepulturaz admittunt.

Per exemptionem.

Si eccia est exempta tñc canonici monachi clerici & p̄petuo donati s̄ exempti non aut̄ p̄sbrz & procliani. Si aut̄ canonici s̄ exempti tñc s̄ exempti ecciaz alij ei⁹ clerici. Si aut̄ clerici alie eccie s̄ exempti tñc dicunt̄ canonici exempti & n̄ eccia nisi aliud habeat̄ in

Si papa.

(privilegio.

Casus isti⁹ decre. est vari⁹ q̄ ista decre. tal' ponit diversas formas privilegiorū in quibus diversa inferunt̄ p̄ba q̄z q̄dā exemptiones p̄ferūt. q̄dā vero minime exemptionez conferunt. Notat de filiatione & subiectione

Licet vobis.

(tagit̄. glo.

Privilegiat⁹ vt tpe interdicti submissa voce celebrare possit nō debet alios etiam aliunde existentes nisi desup privilegiati fuerint admittere & sic admissus potest cū familia sua ad audiendū divina intromitti.

*Privilegiat⁹ q̄z lñt̄
alios nō admittit*

secus tamen de familiaribus alicuius co-
uentus q̄ nō admittunt nisi. rē.

Quoniam episcopi.

Ep̄i cū altari viatico celebrare possunt
et sibi facere celebrari, ita tū q̄ nō volēt in-
terdictū. h. d. Florat glo. de altari viatico
q̄b̄ pcedit in illo celebrare et ad quid exten-
dunt se indulgentie desuper cōcesse.

Titulus de privilegiis in clemen.

Religiosi.

Ista clemen. ponit sex casus in q̄b̄ reli-
giosos excoīcat. et absolutionē pape refer-
uat. et privilegii et exēptiōib̄ eorū nō obsta-
tib̄ eos p ordinarios locorū denunciari p̄ci-
pit. Item ponit. vij. culpas religiosorū a q̄-
bus eos p̄cipit abstinere sub certis penis
quas eis imponi iubet. et q̄s p̄lati spozū
imponit si non satisfecerint. Tercio ponit
moderationē circa p̄mos duos casus.

Archiepiscopo.

Archiepiscopi p loca exempta p̄uincie
sue faciūt crucem an se portari et coram eis
celebrare divina. Ep̄s vero in dīo. sua b̄-
dicat et celebrat privilegii nō obstantib̄. rē

Titulus de purgatione canonica.

Nobilis.

Infamatus fide dignus p iuramentū se
purgat alis secus. et censet nō ydoneus enor-
miter peccās. Nota glo. que arguit q̄ p̄t
crimen p̄ditur nomē dignitatis et p̄pter mo-
nachatu p̄dit nobilitas. Item tangit glo.
q̄ aliter puniendus est fūns q̄ liber.

Si quis p̄sbyter.

Ab officio et b̄nficio suspendit q̄ tertio
monitus nō se corrigit cū hoc possit. No-
ta glo. q̄ dicit q̄ crudelis est q̄ negligit famam
Itē ex isto capitulo habes qualiter q̄ infā-
matū sit pcedendū quia nō est incipiendū

Doniales.

(a suspēsiōe

Doniales infamate sup incōtinentia
vel libidine fm regulaz suā sue op̄inionis
malam famā canonice purgare cogant. no-
ta gl. que dicit q̄liter detegit debet infamia

Si quis de.

Qui cōfiter se cōsensisse raptorib̄ spon-
saz alienaz a gdu. p̄rio repellat et d̄ se pur-
gare si sup b̄ fuerit diffamatus glo. tangit
differentiā inter temerariā et verisimile su-
spicionem. et alle. ad b̄ iura.

Quotiens.

Infamatus q̄ quē crimen p̄bari non p̄t
se purgare d̄ iurando de veritate p̄purga-
tores vero de credulitate iurabūt. Nota
b̄ capitulo habes formam q̄liter purgatio
d̄ fieri. Itē tangit. g. q̄ ep̄al dignitas ē ordo

Nos inter.

Ep̄s proclianū suū diffamatu d̄ crimi-
ne ad purgatores p̄pellit nisi proclianus ab
eo appellauerit. Nota glo. q̄ querit an ep̄s
in prochia sua posset de q̄libz crie talit̄ p̄ce

Lum. p. manconella (dere.

Cōpurgatores d̄nt esse honesti et notuz
hie enī quē purgāt nec impediri d̄nt a iudice
vel alio et deficiēs in purgatione pro pul-
cto. debet haberi. vide glo.

Ex tuarum.

Absolutio infamati ad vulgarem pur-
gatores facta nō valet. No. g. q̄ p̄pter enor-
mitatē delicti suspendit q̄s ad statim. Itē
dicit glo. q̄ dicunt iudicia peregrina.

Constitutus.

Sufficit q̄ purgator sit ab ecclia tolera-
tus bone fame nec de crimine dānat. No-
ta glo. q̄ inter cetera dicit q̄ nimia indaga-
tio siue examinatio q̄q̄ est vitanda. Itē
tangit glo. q̄ requirenda sunt in ordinib̄.

Inter sollicitudines.

Propter magnitudinē criminis etiaz a
b̄nficio suspendit infamatus et etiaz auget
numerus p̄purgatores q̄ debēt eē p̄bari et fide-
les. et in t̄dū post purgationē purgatus ab
officio suspendit et deficiēs in purgatione
punit vt p̄uict. Nota. g. huius capitulo que
est singularis et p̄cipua in hac materia.

Lum dilectus.

Tales ad purgationes alteri debēt per-
sone p̄purgatores admitti que psone quā
purgare debent sunt vicine et honeste. No-
ta glo. q̄ tangit de vicinitate et honestate.

Lum in inuentute.

Non sp̄ p̄pter infamā purgatio est indi-
cenda. p̄t t̄n q̄q̄ indici etia vbi nō est indi-
cenda ad instantiā purgandi. Nota tex. q̄

pater q̄ diligit filiū corripit illū Item dicit
q̄ dicitur facile sequitur multitudo Nota. g.
q̄ dicit q̄ nata humana p̄na est ad malum.
Item notat q̄ q̄s p̄t seipsum purgare et cuꝝ
minoribus zc.

*quod dicitur in
purgatorio*
De testibus.

Lōpurgator iurare d̄z de credulitate h̄ ē
tū dicere q̄ d̄z iurare q̄ credit purgandū
verū iurare. q̄z al̄s vt dr. g. anceps incurre
ret p̄iurū ad qd̄ nemo p̄pellit zc.

Accedens.

Infamat⁹ publice de irregularitate d̄z
canonice se purgare. vel sic. Infamat⁹ sup
defectu nataliū si vult p̄moueri d̄z p̄mo se
inde purgare. vide glo. q̄ docet qualiter q̄s
d̄z se pbare nō esse filiū sacerdotis vel non
legitimū cum illa sit negatiua. zc.

Lum dilectus.

Sup notorio crimine z pendente causa
criminū corā delegatis pape purgatio sup
illis ab ordinario recepta nō valet neq̄ te-
ner. vel sic ex q̄ cā est p̄missa iudicibus de-
legatis purgatio p̄stita corā ordinario te-
ner non potest. Nota. h̄ glo. q̄ ordo iur̄
seruari d̄z in inq̄sitōe p̄cipue circa clericos

Accepimus.

(seclares.

Forma purgatiōis indiscrete oblita nō
admittit. sed eius loco alia surrogat. v̄l sic
Nō sufficit plato de criminibz infamato iu-
rare cū se purgat q̄ sit immunis de illis cri-
minibz. s̄z iurare d̄z q̄ p̄ p̄motionē suam il-
la crimina non p̄misit. Nota glo. q̄ tangit
de vicio incōtinētie q̄ pauci sunt immunes.

Titulus. de purgati- one vulgari.

Lura suscepti

Sup rebz eccie vel alijs duella siue pur-
gatiōes vulgares nō sunt aliquaten⁹ facti-
ende. Nota. g. q̄ fabricate diabolo fēte se
purgatiōes vulgares. Item q̄ de tēptari

Significantibz.

(nō d̄z

Spoliari ex eo q̄ in vulgari purgatiōe
succubūt restituunt si veritas in cōtrariū
deregat. Nota glo. q̄ dicit q̄ snia lata q̄ trā-
sunt in rem iudicatā faciunt inter p̄tes Item
tangit glo. quando sentētia potest reuocari
licet nō sit appellatū. zc.

Dilecti fili.

In pueros de nouo nō est vulgari pur-
gatio indicenda vel exercenda. Nota. g. q̄ tā-
git q̄ in tēptari agendū est cū illi q̄ nouit vene-
rūt ad fidē. q̄z nōdū firma radice se planta-
ti. Item dicit nō tēptabis dñm deus tuū. zc.

Titulus. De iniuriis et dam. dato.

Si rixati.

Ledens primū suū lapide vel pugno si
mortu⁹ nō fuerit. s̄z iacuerit in lecto ledens
operas ei⁹ z expensas in medicos restituat
Nota. g. q̄ d̄z. q̄ difformitas in estimatiōez n̄
venit. q̄z libez corp⁹ estimatiōez n̄ r̄cipit zc.

Si quis apparuerit.

Fodēs cisternaz z ipaz ap̄eries si ipam
nō coooperuerit z bos vel asin⁹ in eā cecide-
rit alteri⁹ reddat p̄ciū lumentoz qd̄ at mor-
tuū est ipsius erit. Et dicit glo. h̄ vez si fo-
derit in loco publico. sec⁹ si i loco p̄uato. zc.

Si bos alienus.

Si bos alicui⁹ corrupteta esset ab heri
z nudius tertius z nō custodiuit eū dñs su-
us reddet bonē p̄ bonē. z cadauer integrū
r̄cipiet Nota. g. d̄ dāno p̄ negligētiā dato

Si leserit.

Si quis leserit agz vel vineaz alterius
z dimiserit lumentū suū vt depascat alie
na p̄ dāno estimatiōez restituat nisi dando
aial. velit liberare seipsum.

Si egressus.

Si ignis egressus p̄phenderit acervos
frugū siue segetes stantes in agris reddet
dānū q̄ ignem succenderit. vide glo. que d̄-
cit de negligētiā z qui de contingentibus
omisit nō debet esse in culpa.

Si quis domū.

Qui domū vel areaz cuiuscūq̄ incende-
rit volūtate sublata vel incensa oīa resti-
tuat z tres annos peniteat. Nota. g. q̄ d̄z
sec⁹ h̄ casu. si p̄ volūtate factū fuerit z si ni-
hil de contingentibus omissum fuerit.

Olīm scribentibz.

Secularis potestas q̄ bānuit platū p̄
ecclesiasticū iudicē est de iniuria pecunialit⁹
p̄denanda. Nota glo. q̄ tangit q̄liter expē-
se z dāna debet taxari. Item qualiter d̄z in-
telligi moneta vsualis z si vsualis nō appo-
natur de qua moneta tunc d̄z intelligi. zc.

z quid si plures essent monete.

In nostra.

Qui iuravit restaurationē dānoꝝ nō pe-
tere expensas p̄t petere iuramento in aliq̄
non obstante vide gl. que distinguit inter
dānum circa rem z dānum extra rem.

Si culpa.

Ista decretal' est gregoriana z ponit q̄bo
modis dānum alijs irrogatur vel iniuria
z quando quis tenetur vel non. Et glo. est
notabilis in hac materia.

Titulus. De iniuriis libro sexto.

Et si p̄gnoraciones.

Rep̄salle 3 p̄sonas eccl̄asticas concedi
vel cōcesse nō dñt extendi 3 facientes nisi
reuocēt infra menses singl̄ares p̄sone sunt
excoīcati vniuersitates interdicte Nota. g.
q̄ dicit q̄ vulgaris locutio z q̄d vulgus lo-
quit̄ est considerandū. Itē dicit glo. diffe-
rentiā inter cōcedere z extendere.

Titulus. de penis.

Ea que frequenti.

Peccata q̄ frequenti p̄uaricatione iterā
tur frequēti sn̄ia cōdenent. Notat glo. q̄ q̄-
tiens quis deliquit totiens puniri d̄z. Et
sic q̄tiens clericus in delicto rep̄t' fuerit
totiens pena ab eo exigi d̄z.

P̄sbyteri.

Istud. c. dicit quid faciendū sit de pena
quā soluit interfector p̄sbyteri. vel sic. In-
fidelis p̄sbyter puniendus est z pene ps ec-
clesie cui p̄suit alia ps p̄ eius aia distribui-
tur. h. d. Nota glo. q̄ dicit. Qui vos tan-
git me tangit. Item dicit q̄ episcopus nō
lucratur penas quas recipit. zc. s. eccia. zc

Licet iuxta.

Archidiaconi z alij p̄lati q̄ in criminibz
dispensare non possunt penam pecuniariā
imponere non possunt vbi a iure alia sta-
tuit. h. di. Nota glo. que disputat an pena
pecuniaria in delictis exigi possit.

Calumniam.

In pecuniarijs causis vice in expensis
p̄denatur victori nisi sn̄ia p̄ absente ferat.
Nota glo. q̄ tangit q̄ calūniose agēs ef-
ficat infamis. Itē si apparz d̄ mala fide agēs

Duod in dubijs.

Deponūtur clerici pugnātes et ad pu-
gnam alios excitātes. vel officium in navi
exercentes. z glo. videt̄ istud intelligere in
bello iniusto quia in bello iniusto licitū ē
exhortari ad bellum.

Tue discretionis.

Clericus in magno crimine dep̄hensul
depositus in monasteriū detrudit̄ ad agē-
dum ibidem p̄petuo penitentiam.

Constitutus.

Plenter strahentiū exigere potest penā
adinulcem z promissaz cū vterq̄ venit con-
tra contractū. Nota glo. q̄ alle. q̄ non ser-
uanti fidem nō est fides seruanda. Itē d̄-
cit q̄ vltima mora nocet.

Super his.

Clericus ex sola captione infamis non
est. Nota glo. que dicit q̄ gen' pene nō in-
famat p̄ se nisi sn̄ia p̄cedat. Et vide h̄ doct.
q̄ notat h̄ de duplici infamia iuris z facti
h̄ loquitur de infamia iuris.

Suam ad nos.

Qui d̄z certa die soluere q̄ntitatem sub
pena si soluit p̄tem ad penam integrā non
tenet. Nota glo. q̄ est notabilis in hac ma-
teria z distinguit q̄n pena apponit̄ in aliq̄
dando vel aliquo faciendo.

Ad aures.

Vasalli q̄ interficiūt ep̄m sunt omnisbz
que tenebāt ab eccia spoliādī nec s̄ eis ali-
q̄ vlti' ab eccia p̄ferenda. Nota glo. que
plus dicit q̄ omnia alia bona sua sunt tra-
denda eccie. zc.

Dilectus filius.

Qui cōvincit̄ de mendatio contra p̄ba
iudicis p̄missio a sup̄iore puni't. Et dicit. g.
istud p̄bū cū litigator temere dicit p̄tra in-
dicem z iudicis assertionē v̄puta cum iu-
dex ostendit̄ pacta.

In quibusdā.

Patroni aduocati vel vice dñi in eccle-
sijs plus sibi vendicantes q̄ iura p̄mittū
p̄ cen. eccle. p̄pescunt. Et si p̄ se vel p̄ alios
mutilarint vel occiderint clericos p̄nuant
iure q̄d habent in eccia z vsq̄ ad quartam
generationē nō ordinatur sine dispensati-
one nec ad religionē recipiunt.

Gravem capituli.

Dño excoīcato manente subditi ad fide-

pena dñi s̄m̄is iustitiam

*pena p̄sby-
p̄sbyteri*

de archidiaconi

litate nō tenent. Et si longo tpe sic manēs
monitus lurt nō patet eccia ab ipi^o debitis
z monitis absoluat. Notat glo. de illo qui
stat p annū in excoīcatōe. Itēz notat glo.
q in penis infligendis habetur respectus
nobilitatis, zc.

Ti. de penis. li. sexto

Romana ecclesia.

De veteri iure potest archieps cū in pro
uincia iurisdictione suam exētur punire
notorios iniuriantes sibi nūcijs suis z fa
milijs sue si p id sua iurdictio impedit alis
non. nisi p̄suetudo aplius tribuat. sed ho
die tales iniurias tūc punit etiā si per has
sua nō impediatur iurdictio. vide gl. qū
quis potest esse iudex in p̄pria causa.

Degradatio.

Ista clemētina docet in p̄mis quibz as
sistentibz fieri debet degradatio. Scōdo q
bus vestibz ornamentis libris z instrumē
tis in degradatōe fiat expoliatio. Ter
tio quibz verbis v̄tat ip̄e degradatus. v̄id
glo. que querit an degradat^o pficiat.

Quamuis

Quamqz carcer inuentus sit ad custodiē
duz reos potest tū ep̄s punire clericos cō
uictos pena tpali vel p̄petua ip̄os carceri
mācpando. Nota glo. de carcere z de pe
na tpali z p̄petua q intelligunt p talia s̄ba

Ubicunqz.

Ubicunqz pena postēris imponit tēpo
ralis vel p̄petua talis pena nō extendit
se ad sexū femininū. nisi h̄ specialiter canea
tur in iure vel in pena sic imposita.

Felicitas re.

Ista decre. in p̄ma parte ponit penam i
sequentiū aut capientiū aut p̄cutientiū car
dinales z eoz socios. Itē in scōdo punit eo
rum filios z nepotes. Itē in tertio ip̄is p
secutoribz pena addit. Quarto ponit quas
satisfactiōes facere debent postqz fuerit ab
soluti. Itē tractat de nudis p̄siliarijs v̄l fa
milijs huic crimini. Itē punit insequē
tes familiares pape vel cardinalium cleri
cos vel religiosos.

Ti. de penis in cle.

Si quis.

Percuties ep̄m capies bānēs vel hoc

mandās vel ratificās soci^o vel cōsiliarius
fautor z defensor cū suis posteris z ciui
tas in h̄ delinquēs z eius officiales penis
varijs p p̄cellū puniūtur.

Dulcor ad nos.

Procurātes capi viros ecclīasticos v̄t
renūcient beneficijs. vel v̄t citati nō veni
ant ad curiā p̄ter penas quā p canones
antiquos incurrūt. si p̄lati a p̄ceptiōe fru
ctuū p triēniū sunt suspensi. Inferiores ve
ro beneficijs sunt p̄nati. Eandem penā in
currūt ip̄i citati q se capi pcurant. Rescriptio
etiā sic facta non tenet. etiā si per p̄latos
recepta fuerit vel ratificata.

Luplentes.

Ista de. excoīcat religiosos mēdicantes
transgressores p̄stitutionis bonifa. de excel
p̄la. c. vnico. li. vi. Itē oēs religiosos qui
in sermonibz vel alibi p̄ferūt aliq v̄t retra
bant p̄lm a solutione decimarz. qz soluti
onem certis diebz z in p̄fessionibz suadere
tenent sub certis penis quas incurrūt nisi
sint tales qz monasterij vel ecclījs cōpe
tit p̄cipe decimas. Et etiā ista de. excoīcat
violatores decretalis p̄me. de sepul. li. vi.
z absolūtōes pape reservat. vide glo. q dī
cit de multiplici suspensione.

Titulus. de peniten. et remissionibus.

Manifesta.

Peccata manifesta publica z nō occul
ta correctione corrigenda sunt. vide glo. q
dicit q p̄dicta vera sunt. siue peccata fuerit
graui. siue leuiā v̄t sedet scandalū.

Qui presbiterum.

Ista decre. ponit penitentiā interficien
tis sacerdotem. qz. xij. annis penitebit. z h̄
intelligendū est si temere h̄ facit. Itē care
bit cingulo milicie z carebit vxore. Nota
glo. que tangit quedā crimina que impedi
unt matrimonij cōtrahendū. zc.

Significauit.

Consideratis circūstantijs penitētia im
ponit his q occidēdo excesserūt. vel sic. Co
sideratis circūstantijs arbitraria peniten
tia est in dicenda ei q se defendendo modū
excessit. b. d. Nota glo. q tangit q peniten
tia est arbitraria et in ip̄a seruari dīz mīa et
qm̄qz quis aliquid facit bono zelo. tū exce
p 3

dere potest et puniri et est mitius agendum
cū aliquo ne a seruitio ecclesie trahatur, etc.

Quod autem.

Remissiones sine indulgentie nō p̄sunt
nō subditis remittentis nisi p̄p̄rii iudices
id concedāt, vide glo. que querit ad qd va-
lent indulgentie.

Quod quidam.

Non est vere penitēs q̄ peccādī aīm nō
deponit recipit tñ eius p̄fessio. et dicit glo.
q̄ talis penitētia non est vera. i. fructuosa
quo ad vitā eternā tñ valet. etc. vt in glo. q̄
ponit tria que operat talis cōfessio. et vlti-
mo. quia deus citius illustrabit cor suū ad
veram penitentiā. de penitē. distinctio. v.

Licet tam. (falsas, etc.

Qui ex penitentiā in pane et aqua certo
die ieiunare tenet propter panis carentiā;
alijs cibarijs vti potest non tamen ad deli-
cias. Nota glosam que dicit q̄ cibis non
prohibetur. sed abusus, etc.

Questum.

Sacerdotes greci opam dantes vel sci-
enter oppressionē filiorum pcurantes ab offi-
cio altaris suspendunt et si h publicum est
publice penitebūt dī. glo. q̄ iudei nolūt in-
telligere vt bene agant et tangit de negligē-
tia et publica penitētia. etc.

Deus qui.

Sacerdos arbitrari debet penitentiā;
s̄m quantitatē excessus et penitētis p̄ritio-
nem et alīs circūstātijs. vide glo. q̄ dicit nō
uitas detrahīt iuri Et circūstātie agguant
pctm et q̄ paulatim lupus comedit agnū.

Officij.

Audit p̄fessio mulieris q̄ sibi p̄tuz alle-
nū supponit vel p̄p̄riū de adulterio suscepit
et h nō vult marito suo detegere. Nota h
glo. bene et dicta dictorum an filij tenentur
credere matri h casu.

Nota quedam.

Abbatissē nō possunt moniales benedi-
cere neq̄ ipaz p̄fessiones audire nec euāge-
liū legere vel publice p̄dicare Nota. g. que
est in hoc singularis. que docet qualia po-
test mulier exercere et non exercere.

Quod in te.

Ep̄e generalis interdicti p̄cedit penitē-
tia et vaticū morientibz clerici q̄ seruauē-
rūt interdictum possunt cum silentio in ci-

miteris sepeliri. In p̄uentualibz ecclesijs
clerici bini et bini possunt dicere horas pe-
regrinis et cruce signatis tempore interdi-
cti potest penitētia intungi.

Omnis vtriusq̄ sexus.

Quilibet xp̄ianus tenet ad min⁹ semel i
pascha oīa sua peccata simul suo p̄prio sa-
cerdoti p̄fiteri et sacramētuz eucharistie su-
mere nisi ex rationabili cā de consilio p̄p̄rii
sacerdotis abstineat. Et si p̄prio sacerdote
ex iusta causa noluerit confiteri licentiā ab
eo p̄fitendi alteri peret et obtineat. Itē po-
nit penam sacerdotis reuelantis peccatuz
sibi in p̄fessione detectum.

Lum infirmitas.

Anteq̄ veniat medicus corporis vocan-
dus est medicus animaz. Et nihil est a me-
dicis suadendum vnde possit incurrere de-
trimentū anime. Nota q̄ anima est precio-
sior corpore. et alle.

Lum ex eo.

Non debent elemosinaz questores sine
litteris pape vlt dyocesanī admitti. nec tūc
pponant vltra id. qd in ip̄is litteris p̄tine-
tur. h p̄mo. et debent esse modesti et a locis
et expen. incōgruis abstinere. h scdo. In d-
dicatiōe basilice vltra annū etiā in anni-
uersario dedicatiōis et in litteris indulgen-
tiarum p̄cess ab alio q̄ a papa vltra. xl. di-
es remissio excedere nō debet. h. d. vsq̄ in
finem. Et ponit ista decretalis formā quaz
solet papa i p̄dictis lris suare et dīc q̄ dīo:
s̄m illam formā debent lras suas modera-
re. Item dīc. de abusionibz q̄stor. Itē dīc.
q̄t dies indulgentiaz ep̄i debent dare in
dedicationibz ecclesiaz.

Postro postulasti.

Archiep̄s p̄t per suam p̄uinciam p̄cede-
re indulgentias ita tamen q̄ statutū gene-
ralis cōcilij non excedat. Nota gl. q̄ archi-
ep̄s licet nō habet iurisdictionē p̄tentiosaz
in subditis ep̄i ip̄e hz tñ voluntariā.

Re pro dilatione.

Ep̄i et inferiores exēpti p̄nt sine licentiā
superioris discretū sibi eligere p̄fessore. No-
gl. q̄ vbicūq̄ p̄culū timet dilatio atq̄ mo-
ra vitanda est. Item nota q̄ sacerdos cito
currere debet ad infirmū. Itē t̄git an cle-
ricus in foro p̄sentie sine licentiā sui ep̄i
scopi alienum possit eligere iudicem sine
confessorem.

Titulus de peniten. et remis. li. sexto.

Romana.

Archieps remen. nō potest dare pates
qstoribz fabrica remen. ecclie sup subditos
suffraganeoz suoz pnt tū qstozes ab eis
caritative aliquid petere nec dz archieps i
cededo indulgētijs statutū p ciliū genera
lis excedere. Nota glo. sup pbo puencie.

Si eps

Si eps dat subdito suo licentiā eligen
di pfectorem ille sic electus nō p̄r absolue
re eligentem a casibz ep̄o specialiter refer
uatis nec aliq p̄r p̄suetudine induci vt q̄s
sine licentiā sui supioris possit eligere con
fessorem q̄ eū possit absolvere vel ligare.

Indulgentie.

Indulgentie ab vno vel a plibz ep̄is in
dedicationibz ecciaz p̄cesse nō valēt si sta
tutū p ciliū generalis excedāt. Nota glo. q̄
dicit an vtile p̄ inutile viciat.

Titulus de peniten. et remis. in Clemen.

Cum secundum.

Dānatis ad mortū n̄ petētibz p̄nā cō
cedi dz. nec valet ōrta p̄suetudo. Et locoꝝ
ordinarios ad h̄ exequendū excitat. Nota
glo. q̄ suspensus nō debet deponi sine
licētia iudicis quā iudex facilliter p̄cedere dz

Abusionibz.

Ista de. in p̄ma sui pte repetit p̄ciliū ge
nerale de qstoribz. nō admittēdis sine lris
ap. vel dyocesanoz. Et addit p̄ dyocesanof
lras ap. qstor p̄ debere examinari. Sc̄do
ponit. viij. actus rep̄hēsbiles p̄dictoz qsto
rū q̄s fieri phibet z ōrta p̄uilegia renocat.
Tertio delinquentes p̄ ep̄os puniri p̄cipit
Nota ter. q̄ dī. q̄ p̄lezq̄ aux subtili v̄l fal
laci ponit ingenio extorq̄t ab hoibz. Itē tā
ḡstex. z. g. d̄ indulgētijs a pena z a culpa. zc

Titulus de sentētia excommunicatiōis.

Sup eo.

Impubes qui p̄cussit clericū per ep̄m
absoluitur. Qui loco vel causa discipline

p̄cutit clericū excommunicatus non est qui
vero ex odio excommunicat⁹ est z per solum
papam absoluit. Tangit glo. an pater pos
sit filiū p̄cutere existentē in maioribz ordi
nibz. Et vide doc.

Donachz.

Donachos seinuicē p̄cutiētes absoluit
abbas. vel sic. Absolunt monachi p̄ ab
batem si seinuicē p̄cussērint. Itē in canonibz
regularibz z abbatibz discretiōe deficiē
te recurrit ad ep̄m. Nota gl. q̄ limitat istō
capitlm. z dī. secus si monachus violentiā
fecerit plato vel clerico seculari.

Si vero.

Hostiari⁹ q̄ clericū p̄cutit non grauit⁹
ab ep̄o absoluitur. B̄ p̄mo. Officialis clerici
cū deliberate p̄cutiēs p̄ solū papā absoluit
tur. B̄ sc̄do. Percutiēs clericū repellendo
suam iniuriā excommunicatus non est hoc
tertio. Qui clericū p̄cutit inuentū cū matre
virore sorore vel filia turpiter agentem ex
cōicat⁹ nō est. secus si cū remota. B̄ quarto
No. g. q̄ canon dolosos z violentos punit.

Si vero.

Qui p̄cutit clericū p̄babiliter B̄ īgrans
excommunicatus nō est. cul⁹ rel dubiū pur
gatur p̄ iuramentū z si iurare nō vult habe
tur pro excommunicato.

Non dubium.

Percutiēs clericū vel cuiuslibet religi
onis p̄uersum incidit in canonē. Nota. g.
que disputat de p̄uersis qui sunt z degunt
in monasterijs z de illis qui dāt bona sua
eccie z manēt in domo. zc.

Mulieres.

Mulieres z serui clericos p̄cutiētes ab
ep̄o absolunt. delicatū fm̄ p̄siliū pape de
bent absolui. mandātes clericū p̄cuti p̄ ab
solutiōe ad sedē ap. mittunt. zc.

Porro.

Excommunicatus p̄ iniectiōe manū in
clericū. licet occultus p̄ papā debet absol
ui. littera condeperdet non eget diuisione
arguit glo. q̄ nō valet penitētia sine satis
factione. zc.

Nulli se.

P̄textu p̄uilegiū non est excommuni
cato parcendum. vel sic. etiam p̄uilegia
ti tenentur vitare excommunicatū z pro in
sectione manū in clericū excommunicatū

ti sunt. b. d. Nota glo. q̄ querit an papa cō
municando excoīcato incidat in canonē.

Parrochianos.

Percuties monachū vel religionis cō
uersum denūciari z vitari d̄z donec absol
uat a papa. Nota glo. q̄ tangit an mona
chus p̄t agere iniuriāz z dicit q̄ nō. zc.

Extenore.

Hic ponit forma absolutōis eoz q̄ int̄
unt manus violētas in clericū. Nota glo.
hul? capli que ponit q̄nq; casus in q̄b; licet
p̄cutere clericū. fallit tñ f̄z aliq̄s i q̄nto: cau

De cetero.

Incidēs in canonē q̄ in clericū manus
inicit violētas si capitales h̄z inimicitias
ita q̄ sine periculo aplico p̄spectui se p̄se
tare n̄ p̄t absoluit a suo ep̄o q̄n tñ p̄t ire d̄z.

Ad hec cum.

Cū absolutōez excoīcati papa delegat
mandat cautōez recipi de stando mandat
eccle. Ho. g. hul? c. q̄ vult q̄ rescriptū d̄z
esse obtētū fm stilū curie als reddat susce
ptū. Item q̄ solz argumētari ab eo qd̄ fieri

Ea noscitur. (p̄suent)

Excoīcat? p̄t manuū iniectionē i clericū
si paup̄ sit vel dīnes p̄ papā vel legatus d̄z
absoluit. Fallit in muliere sene infirmo z mu
tilato q̄ p̄ ep̄m absoluit. zc.

Eum non ab homine.

Ante denūciatōez vitandus ē excoīca
tus nisi forsitan sit occultus. Secō dīc q̄
qui interficit clericū p̄tinēte habitū z enoz
mib; se imiscēs excoīcat? non est. Notat q̄n
excoīcatus d̄z vitari z q̄n nō. Itē dīcit q̄ ex
p̄sona auget delictū. zc.

Eum desideres.

Istud. c. tria dī. p̄mo dī. q̄ an absolutio
nem cōicandū nō est excoīcato l̄z iurauerit
stare mādāt eccle. vel se p̄posuerit cū offen
so z h̄ vult p̄ma ps z vltima. Secō dīc q̄
infamato de excoīcatōe cōicandū nō ē nisi
se purgervl absoluat ad cautelā. Notat. g.
q̄ illō qd̄ q̄s d̄z alijs p̄hibere ip̄e h̄ facere
nō d̄z. vide etiā glo. q̄ ponit casus in q̄b; l̄z
cōicare excoīcato z ponit hos p̄sus. h̄ ana
thema soluit ne possit abesse. vtile lex hu
mile. res ignorata necesse.

Veniēs ad ap.

Sacerdos turbantē dīuinū officīū p̄t
ab eccia expellere sine excoīcationis pena

etiā si illi fuerint regulares. Notat glo. q̄
sola temeritas z violentia notant in. c. Si
quis suadente. zc.

Ep̄m alibi Peruenit ad nos.

Ista decre. l̄z breuis sit tñ p̄t multiplicē
eius intellectū nō sūmat videt tñ dicere q̄
arbitrio ep̄i absoluedi sunt q̄ clericis leues
vel modicā irrogāt iniuriā. zc.

Significauit.

Cleric? q̄ scienter z sponte cōicāt excoī
cato a papa in dīuinis excoīcat? est maior
excoīcatōe z p̄ papam absoluendus. vide
gl̄ q̄ exponit istā decre. z doc. dīcūt q̄ intel
ligit solū de excoīcatis a papa.

Tua nos.

Excoīcat? p̄ iniectionē manuū in de
ricū vel incendiariū post publicatōez p̄ so
lum papā absoluit. Nota glo. que ponit
differētā int̄ man? violētas z temerarias
Itē dī. q̄ fm̄ leges incendiariū igni tradūt

Ad eminentiā.

Legati missi de latere pape p̄nt absolue
re excoīcatos p̄ violēta manuū iniectionē in
clericos. Notat glo. q̄ dīcunt legati missi
de latere z remittit. Itē dīcūt q̄ ex officio
legationis absolue re possunt.

A nobis fuit.

Generalis excoīcatō nō ligat nisi sub
ditos excoīcatōez p̄ferentis. Nota glo. q̄
dīc q̄ in hac generali forma p̄boz noiatim
intelligunt excoīcatū q̄ furtū fecerūt tanq̄
expressis nominib; zc. *q̄m̄q; est*

Conquesti sunt.

Qui cū effractione spoliāt ecciaz excoīca
ti sūt z p̄ denūciatōez p̄ solū papā sūt absol
uedi. g. videt ar. h̄ q̄ violatores ecciaz sp̄
so iure sūt excoīcati. s̄z p̄rū videt. s. e. tua.

Perpendimus.

Clericus se imiscendo secularib; nego
cijs z leuis amittit p̄uilegiū suūz etiā sine
monitione p̄cedente. Nota glo. q̄ tangit q̄l
ter cleric? seip̄m p̄uat p̄uilegio suo. zc.

Uniuerſitatis.

Abbas q̄ facit monachū p̄ laicū p̄bera
ri excommunicationem incurrit. sicut ille
qui de mandato eius percutit. vide glosas
que dīcūt hīc q̄ executor considerare nō ha
bet an sententia sit iusta vel iniusta sed d̄z
facere officiū suū. z glo. alleg. zc.

In audientia.

Clericus p[ro]t sine pena exco[m]municat[i]o[n]is p[ro]be
rari si ter monitue abstinere noluerit qui
deferat arma militaria. Nota glo. q[ue] videt[ur]
disputare an[te] q[uam] sit iniuria clerico m[er]ito
n[on]o militi atq[ue] mulieri in habitu meretrica

Quod de his. (li reptis)

Ista decre. videt[ur] tangere casus in quib[us]
s[ecundu]m iure q[ui]s exco[m]municat[i]o[n]e iurrit. p[ro] eo q[uod] ma
nus violatas iniecit i[n] clericu[m] z absolui pos
sit ab alio q[uam] a papa. s. in mortis articulo.
Item quia paup[er]. zc.

Lum pro causa.

Ex plurib[us] causis exco[m]municat[i]o[n]e si ex vna ca
fuerit absolut[us] alijs causis suppressis atq[ue]
tacitis in alijs manet exco[m]municat[i]o[n]e. q[uod] vt d[icitu]r. g.
ratis absolutio p[er] surreptio[n]e[m] est obtenta. z
vide. g. h. c. q[ue] est in hac materia notabilis

A nobis sepe.

Exco[m]municat[i]o[n]e in q[ua] euidentia sig[na] p[ro]stitutionis
apparuerint i[n] morte p[ro] morte absolut[us] ab
eo a q[ui] vixit fuerit absoluend[us] heredes t[ame]n
ip[s]ius satisfacere p[er]pellunt. T[ame]n glo. dis
feretia q[uod]l[ite]r quis potest absolui post mor
tem z n[on] baptisari. It[em] tangit glo. q[uod] b[ea]t[us] ca
su quilibet absoluer[e] p[ro]t etia[m] laicus. zc.

Super a nobis.

Defines clericu[m] in carcere vl[le] in v[er]icul[is] et
sine aliq[ua] lesio[n]e corporali exco[m]municat[i]o[n]e e[st] h[ab]e[n]do p[ri]mo
Sec[un]do dicit q[uod] co[m]municans exco[m]municato sciens in
cr[ime] exco[m]municat[i]o[n]e e[st] minor exco[m]municat[i]o[n]e z absol
uend[us] a suo exco[m]municatore vel sup[er]iore cu[m] su
rameto. It[em] exco[m]municat[i]o[n]e extra cr[ime]n reco[m]m[un]ica
ri p[ro]t ab ordinario vel a simplici sacerdote
Nota glo. q[ue] dicit q[uod] n[on] refert h[ab]e[n]do casu an q[ui]s
co[m]pedib[us] vel parietib[us] teneat. It[em] dicit q[uod] n[on]
q[ui]s ex p[re]silio obligat[us]. s. q[uod]n[on] facies al[ie] n[on] fu

Quod in dubijs (isset factu[m])

Null[us] d[icitu]r co[m]municare exco[m]municato exceptis
p[ro]p[ri]is q[ui] i[n] seq[ue]ntia. c. p[ro]tinent. s. p[ro]p[ri]i. q. iij. l. c. q[ue]
n[on]a m[er]ito. Florat glo. q[uod] q[ui]q[ue] p[ro]mittit ali
cui vt possit t[ame]n licet n[on] possit igredi illa

Inter alia:

Exco[m]municato co[m]municare tenent[ur] q[ui] p[ro]t sibi erat
ad familiare obsequi[u]m obligati. alijs p[ro] co[m]m[un]i
care n[on] tenent[ur] i[n] q[ui]busda[m] casib[us] possint. no
ta ter. q[uod] ad papa[m] p[ro]tinet iuris interpretatio.

Lum illorum.

Qui exco[m]municat[ur] maiori exco[m]municat[i]o[n]e sciens
recipit ordines deponend[us] e[st] si est cleric[us] s[ecular]is

Si regular[is] ab ordi[n]e est susp[en]s[us]. Qui igno
ras ius z factu[m] exco[m]municat[ur] recipit ordines si e[st]
cleric[us] s[ecular]is disp[en]sat cu[m] eo sol[us] papa. si regu
lar[is] abbas. d[um]o fuerit p[ro]babil[iter] i[n]gratia.

De monialib[us].

Moniales exco[m]municatas p[er] manu[m] iniecit
one absoluet ep[iscopu]s. Nota glo. q[ue] vult docere
q[uod] z qualia mulieres non possunt exercere.
quia n[on] possunt absolvere neq[ue] b[e]n[e]dicere.

Si vere.

Sec[un]d[u]m Jo. an. Si locat[i] opam p[ro]p[ri]alem
soluit p[ro]p[ri]u[m] vel ei[us] p[ro]tem i[n] p[ro]p[ri]a ille exco[m]m[un]i
cetur ad satisfaciend[u]m tibi posses sibi li
cite co[m]municare in re locata. Nota ter. q[ue] dicit q[uod]
debitu[m] ab exco[m]municato licite peti potest.

Ut fame.

Prelat[us] clericu[m] suu[m] i[n]corrigibil[em] incarcera
re d[icitu]r z p[ro]t h[ab]e[n]do p[ri]mo. Sec[un]do d[icitu]r q[uod] laici o[mn]i p[ro]p[ri]o
rum licentia cape possunt clericos z ad iu
dicium ducere.

Contingit interd[u]m

Exco[m]municat[i]o[n]e e[st] q[ui] in satisfactio[n]e p[re]cedens in
iurie in clericu[m] etia[m] volente man[us] iniecit. et
arguit h[ab]e[n]do. g. q[ue]re h[ab]e[n]do casu d[icitu]r clericu[m] fieri iniu
ria cu[m] volenti n[on] sit iniuria. It[em] tangit. g. an
clericus exco[m]municatus p[ro]dat p[ro]p[ri]legiu[m].

Relatum est.

Seru[us] exco[m]municat[us] p[ro]t manu[m] iniecit[i]o[n]e i[n]
clericu[m] mittit ad papa[m] absoluend[us]. z si d[omi]n[us] n[on]
fuerit in culpa z q[ui]e d[omi]n[us] ex h[ab]e[n]do fecit in frat
de ei[us] ab ep[iscop]o absoluit nisi enormis fuerit le

Sacris.

(sio.

Qui p[ro]t p[ro]p[ri]at[i]o[n]e[m] facta[m] cu[m] exco[m]municat[us]
cu[m] suis p[ro]p[ri]at[i]o[n]ib[us] exco[m]municat[i]o[n]e i[n]currat n[on] e[st]
p[ro]t ipugnatione[m] eor[um] absolut[us]. Nota. g. q[ue]
tangit de eo q[ui] volu[n]tate co[m]municat exco[m]municatis.

Sicut nobis.

Qui dicit se absolutu[m] a papa ei n[on] credit
nisi h[ab]e[n]do p[ro]bet z l[ite]ras sue absolutio[n]is ostendat
Et intellige h[ab]e[n]do v[er]o in foro p[ro]tentionso. secus
in foro p[ro]tentionali. zc.

Per tuas.

Si exco[m]municat[us] ab ep[iscop]o ad metropoli
tanu[m] appellat metropolitani p[ro]t ip[s]u[m] ab
soluere nisi suffraganeus deferens ep[iscop]o illu[m]
absoluendu[m] remittat z remittere tenetur si
notorius est excessus. h[ab]e[n]do p[ri]mo. Sec[un]do dicit
q[uod] exco[m]municat[us] an absolutio[n]e n[on] audis volens
exco[m]municat[i]o[n]e p[ro]bare iniustam auditur cu[m]
si vult illam probare nullam.

Si aliquando.

in fine excommunicati
Si papa in suis lris aliquē excoīcatuz salutat nō ppter illū absoluit. Nota. g. q. excoīcati salutandi nō sunt. Itē q. gravis est pena in hoīes eē z eoz carere pfortijs.

Officiū.

Excoīcat⁹ a pluribz p̄latīs non restituit cōmunionē si ab vno t̄m absoluat. Notat q. excoīcat⁹ p̄t iter excoīcari. Itē querit. g. q. lter iste debet absolui q. in pluribz. zc.

Responso.

Ad idem excommunicati
Excoīcatīs z interdictīs p̄t p̄dicari verbum dei. z tpe generalis interdicti p̄cedit baptisimus p̄firmatio in fronte z p̄nia morientū. Et nota glo. q. dī. q. hec duo sacramenta excipiunt in interdicto semp. zc.

Inquisitioni.

Si p̄lax scit impedimentū m̄rimoniū p certo nō d̄z reddere debetū. s̄z post⁹ excoīcatōez pati. Redd̄z at. s̄z n̄ eriget si b̄ credit ex p̄babilī cā z discreta. s̄z si ex leui z temeraria cā b̄ credit reddere et erigere d̄z. Nota glo. que dicit qualis causa b̄ casu d̄z p̄babilis. s̄z si viderit cōsanguineū.

Contingit.

Elericus si a p̄lato suo ter monitus nō assumit habitū z tonsurā p̄dit p̄uilegium clericale. Nota q. ip̄o facto renūciat q̄s p̄uilegio suo. Itē q. p̄uilegiū clericoz factus est in odiū laicoz z fauorem clericoz. zc.

In p̄sentia.

Ab excoīcati denūciatōe repellit q. non p̄monuit z illi cōcauit. Notat. glo. q. d̄nūciās d̄z p̄mo monere illū quē vult denūciare. Et q. q̄s p̄ pat̄ciā p̄dit b̄nficiuz excoīcat⁹.

Quante.

(p̄tōis)

hinc p̄monit in p̄p̄t d̄fensionē
Excoīcat⁹ ē q. cū possit p̄hibere clericuz p̄berari z b̄ dimitte. No. gl. q. vult dicere q. oēs illi peccāt q. possunt aliū defendere z ip̄m n̄ defēdūt iuxta illud n̄ caret scrupulo. Itē q. licitū ē pecuniā capē p̄ defensionē. Itē q. n̄ p̄t defēdere facto defēdat clamore.

Sacro approbante.

Prelatus excoīcare non d̄z subditū nisi admonitōe p̄missa z ex manifesta z rationabili cā z p̄facienti pena imponit. Sc̄o punit subditū q. falso p̄querit se excoīcatū iniuste. Tertio quid iur̄s si p̄lat⁹ dicens se errasse vult excoīcatū absoluerē z aduersarius appellat. z vide glo.

Floueri.

excommunicati p̄latus
Ista decretal excoīcat hereticos z eoz fautores z ceteros q. seruari faciūt statuta edita z cōsuetudines introductas s̄z libertate ecclesie nisi ea et eas deleant de libris suis. infra duos mēses post h̄mōi publicationē faciāt amoueri. Itē excoīcat ita rutaros. scriptores. cōsules rectores. z cōsiliatores. z iudices. zc.

Canonica.

Statutū de regularibz excoīcatīs p̄ in lectiōe manū p̄ suos p̄latos absoluedis ad hospitalarios ierosolimitanos extendi tur eoz p̄ores ip̄os absoluat. vide tex. z. g. q. dicit sūmarū vez nisi lesio fuerit enoz.

Super eo.

(mis.)

Excoīcat⁹ v̄l suspensus ppter scādaliū v̄l tandū absoluit absq. iuramento dūmō manualem p̄stiterit cautionē. Nota tex. q. interdū p̄sideratis locoz z tēpoz q̄lratibus securitati ē aliqd. detrahēdū. z. g. alle. p̄cor.

Venerabili.

Prestito iuramento absoluit q̄s ad cautelam cū de v̄ribz snie dubitat. vel sic. Ita iurat in absolutiōe a suspē. vt iurat in absolutiōe. ab excoīcatiōe. vide glo. zc.

Brauem.

Excoīcant officiales locoz in q̄bz sunt statuta cōtra eccl̄asticā libertatē nisi faciāt illa deleri z statutarū sunt feudis eccl̄asticis puati. Et dicit glo. b̄ verū nisi infra duos menses statuta deleant.

Lum volūtate.

de excommunicati
Qui excoīcatū alloquit⁹ de illis que p̄tinent ad salutē etiā si p̄ba interueniāt q. salutē nō respiciūt sed indirecte excoīcat⁹ nō est. Secundo dicit q. p̄dicatores p̄sertim q. als sustentari non possunt ab excoīcatīs seu derelictis aliena elemosinas recipere possunt. Tertio dicit. z ponit aliquos casus in quibz p̄cutiens clericum excoīcatū munitus nō est.

Si concubine.

Cōmunicans excoīcato in crimine dānato excoīcat⁹ est maior excoīcatione. Nota gl. que dicit q. snia ppter p̄ticipatiōez in crimine ligat illū contra quē lata non fuit. Et ponit glo. simile z alle. cor. z solet istud. c. pluries. ad b̄ alle.

Duobus.

Excommunicatus minor excommunicatioe alii
um minori excommunicatioe excommunicati absolute
si habet in privilegio. De isto arguit gl. 3
quia privatus sacramentis alii ad sacramen-
ta restituere non potest.

Permittimus.

Causa pficiendi corp^o dñi p infirmis li-
citu e tpe interdicti semel in ebdomada ce-
lebrare. Notat glo. q in b caplo nō atten-
dit favor psonaz s sanctitas corpis xpi.

Quamvis.

Ucet excommunicatus p infectioe manuū leso
satisfecerit n̄ p̄t absolui nisi p se, ap. nisi ex-
cusetur ppter casus hici tex. numeratos, s.
infirmis p̄tulo mortis z inimicicie.

Si quem.

Qui excommunicat sub hac forma pboz illuz
excomco. vel eu pfero excommunicationi sententie
talis nō minori s etia maiori snie excommu-
cationis censet innodat. Et intellige p̄dicta

Pueris.

(a iudice suo

Pueri q inciderūt sniam canonis si aū
pubertatem vlt p̄terierint se absolui dñs. p̄t
eos absolvere ppter defectū etatis ppter quē
rigor est mansuetudine temperandus.

Titulus. De senten- tia excom. li. sexto.

Lum medicinalis.

Iudex q excommunicat suspēdit vel interdic-
it sc̄ptis hoc faciat. Eāz p̄scribat. Et req̄sit
exemplū snie tradat infra mensem q̄ p̄fecerit
p menses ab ingressu eccie z dñm e suspē-
sus. Relaxabit illa snia p supiorē absqz dis-
ficultate. Et p̄denabit latoz in expens z ali-
ter pena puniend p̄digna. Si sic suspens
celebrat vt pus sunt irregulares nec absol-
vunt ab alio q̄ a papa. Tangit gl. q i sen.
ex. expmenda est causa.

Solet.

Qui petit absolutionē ad cautelā dicēs
excommunicationis sniam in se latā esse nullā ab-
soluet cuiusqz d̄dictioe nō obstante nisi di-
catz p̄betur infra. vlt. dies excommunicatus pro
manifesta offensa. Qui pbat se excommunicatuz
post appell. p̄batione pendente in iudicijs
entrabit extra iudiciū vero nō.

Statuimus vt.

Excommunicatio lata in p̄cipātes exco-

municatis in locutioe canonica monitioe
nō p̄missa nō tenet. Notat glo. q monitio
dicat canonica z t̄git q opat excommunicatio mi-
nor. Itē t̄git de epo cōcānte excommunicato.

Qui periculosus.

Quia p̄iculosus ē q̄ ep̄i z eoz supiores
p̄t executioez p̄tificialis officij ip̄o facto i-
terdicti vlt suspensionis penam incurrant
statuimus vt alie constitutionis vigore ip̄o
iure p̄dicta sen. nō incerrāt nisi de ip̄s in
p̄dicta p̄stitutione fiat mētio exp̄sse, zc.

Romana.

Ista decre. dīc. v. primo q̄ archiep̄s sen-
tentias latas a subditis suffraganeoz nō
si b̄ habeat de p̄suetudine nō relaxet. Se-
cūdo dīc. q̄ general snia archiep̄i ligat t̄m
subditos. Tercio q̄ p̄ p̄teritis vel p̄ntibz
culpis monitioe nō p̄missa ab eis lata se-
tentia est iniusta. Quarto q̄ p̄ futuris cul-
pis vel tā p̄missis, s. nisi satisfaciāt excommu-
ri nō debent nisi mora. culpa vel offensavlt
alia iusta causa subsit. Quinto q̄ vniuersi-
tate vel collegiū nō ferat excommunicationis sen.
sed in illos q̄ culpabiles extiterunt.

Dilecto filio.

Prelat^o p̄sonā ac potētā tpalē tpall et
sp̄nāl gladio. s. cēsure eccle. se tueri p̄t. No-
ta glo. q̄ tangit q̄ qlibet p̄t se z sua defen-
dere. Itē q̄ qlibz tenet p̄mū suū d̄fendere.
Itē in fi. dīc. g. de duplici gladio. s. defensi-
onis z executiois iusticie z loq̄ iste tex. de
gladio defensionis z non executionis qd
est iudiciū.

Venerabilibus.

Excommunicatos a subditis suffragane-
orum archiep̄is non possunt absolue-
re sed excommunicatos a suffraganeis vlt of-
ficialibz bene absolvere possunt si ad eos
fuerit appellatum, zc.

Decernimus.

Iudices seculares compelli possunt et
debent vt excommunicatos in eoz iudicijs
testificari patrocinari z agere nō p̄mittant.
Nota glo. que tangit an excommunicatus possit
testamentum facere et de notario excommu-
nicato an potest instrumentū p̄ficere.

Constitutioni.

Non valet excommunicatio lata in parti-
cipantes nisi moniti fuerint nominatim et
d̄r monitio canonica q̄ hz dīc̄z intervalla
nisi necessitas faciat aliud suadeat.

Presenti.

Beneficiū relaxationis ad cautelā locū nō hz q̄ ad interdictū inias in ciuitates castra vel q̄libet alia loca siue terras generaliter pmulgatas. Nota glo. q̄ ponit differentia inter excoicationes et interdictū.

Quicunq̄.

Quicunq̄ dat licentiā inuadendi p̄latos ppter sententiā excoicationis quaz tulerunt siue eoz corpa res aut bona inuaserint nisi p̄dictā licentiā re integra reuocauerint. et nisi bona oblata restiterint infra octo dies ipso facto sunt excoicati. et si spacio duoz mensiu in p̄dicta sententiā pmanse rint a solo papa debent absolui.

Si iudex laicus.

Si malefactor captus a iudice laico dicit se clericū huius rei cognitio ad iudicē ecclesiasticū spectat. Et si notorie vel publice fama vel cōmuni estimatiōe habet pro clerico statim fit remissio. Idem si prius se gerebat p clerico et modo deprehensus fuerit in habitu laicali. Si autē prius gerebat p laico licet modo in clericali habitu deprehensus fuerit nō fiet remissio donec fuerit de clericatu pbatum. Sed interim contra eū iudex in nullo pcedat.

Statutum.

Non tenet suspensio vel interdictū latū in p̄cipantes canonica monitiōe nō premissa. Nota glo. q̄ dicit q̄ hoc casu paria sunt sententiā excoicationis et interdictum et facit ad idem infra. e. Is cul. rē.

Licet excoicationis.

Per negligentia nō prosequenti debito tpe appellatiōe excoicationis postea lata nō cōualescit. sed poterit tūc denūciari et debet visitari donec de sententiē nullitate docuerit. Nota glo. circa fi. que arguit an denūciatus sit censendus excoicatus.

Si clericos.

Prelatus capisfactēs et includēs etiaz p laicos clericū nondū in corrigibilem excoimunicatus nō est nec etiam ip̄ capientes. Secundo dicit q̄ si tales clerici dant fidei iussores de parēdo luri detineri nō debēt nisi iusta causa id suadeat.

Si sententiā interdicti.

Interdicto clero nō est interdictus populus. nec ecōtra interdicta ciuitate ppter

delictū dñi. cines nō interdicti extra ipsas audiūt diuina. in edicto p̄lo singulares et p̄lo intelligunt interdicti. b. dicit in sūma.

Si ciuitas.

Interdicta ciuitate suburbia et p̄tinentia edificia dicunt interdicta. Et interdicta eccia capella p̄tigna et cimiteriū p̄tignū dicitur interdictū. b. d.

Is qui in eccia.

Celebrās sciēter in eccia polluta sanguine vel semine vel corā exco. maior exco. irregularis nō est licet male agat. Sed q̄ sciēter celebrat in eccia v̄ loco interdicto irregularitate incurrit nec p̄t per aliū q̄ papam liberari. rē.

Quoniam in baptismo.

Tempore interdicti crisma ipso die cene dñi confici potest. Et vide glo. que reddit causam q̄ vetus crisma nō debet esse vsus nec de illo debet quis crismari et deponi sacerdos qui cū veteri vngit. rē.

Is cui est.

Cui interdictus est eccie ingressus interdicta est etiam diuinorū celebratio et si celebrat irregularis efficit. Et si durante tali interdicto decedat nō debz in cimiterio sepeli nisi peniteat. Et sicut excoimunicatio sic ab officio vel ingressu eccie lata suspensio aut ipsius effectus p̄ appellatiōe sequentem minime suspendunt.

Religioso.

Religiosus absolutus ab ep̄o q̄ man⁹ violentas iniecit in clericū in casu quo absolutus clericū secularem iniecit man⁹ violentas in illū qui ingreditur religionē. licet religiosus ante p̄fessionē censi nō debeat. tū executionem nō euadet.

Eos qui a sententiā.

Absoluti in casibz grauibz ab illis q̄ dñi taxat habent absoluere tpe necessitatis debent cessante necessitate se superioribz suis p̄sentare qd si nō fecerint in p̄stina incidunt excoimunicatiōis sententiā. Idem etiam dicendū est in illis q̄ absoluunt a delegatis vel legatis. se. ap. q̄ post absolutiōes debēt se suis ordinariis p̄ntare et lesio satisficere.

Cum quis.

Iniecit manus violentas in clericū tuo noīe absq̄ tū mandato tuo si h̄ ratum habueris excoimunicatiōe non effugies.

Et si infectio tuo nomine non sit facta et quod
fratrum habueris exco[m]municato[n]e non ligaberis
Alma mater.

Tunc interdicti etiam sancti ad penitentiam ad
mittunt nisi sint exco[m]municati qui non nisi in mor
tis articulo admittuntur aut causam dede
runt interdicto qui non admittuntur nisi satis
faciant vel caveant put possunt. Secundo dicit
quod illo tempore misse et alia divina officia sub pe
na distributionum sicut prius in ecclesiis ce
lebrantur ianuis claus plane sine exco[m]muni
catis et interdictis et sonitu campanarum. Tertio
quod quater in anno aliter cum campanis et ianuis
apertis celebrare potest exclus exco[m]municatis et in
dictos admittere ita tamen quod hi propter quorum
excessum latum est non appropinquant altari
in ceteris seruandum est interdictum. etc.

Titulus. de sententia ex com. in Clemen.

Ex frequentibus.

Religiosi etiam exempti violentas inter
dictum possunt per se, ap. vel ordinarij loci vel
generalem cessationem divinorum factam per
vinciale prelatum vel eum qui hoc possit. puta
per cathedralem vel matricem ecclesiarum loci ex
communicati sunt ipso facto, non obstantibus per
ullegis consuetudinibus p[re]uentionibus et sta

Gratis ad nos. (tunc. etc.)

Domini temporales qui cogunt aliquos in loco in
terdicto celebrare divina vel qui per p[re]cones
faciunt tunc ad illa audienda populum euoca
ri vel prohibent ne publice exco[m]municati vel in
terdicti super his per illos qui missas celebrant
moniti ecclesias exeant et ipsi notati moniti qui
exeant exco[m]municati sunt et per papam absoluendi.

Lum ex eo.

Fratres minores si tempore interdicti recipi
unt in suis ecclesiis ad divina fratres vel
sorores tertij ordinis sancti francisci exco[m]muni
cicati sunt, nec iuuant eos ipsorum privilegia.

Si summus.

Si papa scienter exco[m]municato precipiat lit
teris prebendis vel osculo siue alio quous modo
per hoc illi non absoluit, nisi si exprimat se vel
le. Et si scienter sub titulo dignitatis aliquem
nominet vel honoret per ipsum illi in tali digni
tate non approbat. Nota glo. qui dicit idem si
papa cum exco[m]municato comunicet ambulet vel
oret. Item dicit glo. quod voluntas pape ha

betur pro ratione in statutis. per eum.

Titulus. De verbo signifi.

Innouate.

Notale est ager nunc primo preclusus. vel fin
leges dicunt quod nouale est terra preclusa que anno ces
sat. vel dicitur nouale terra de nouo ad culturam
reducta et non extat memoria quod culta fuisset

Nam et rex.

Dore scripturarum qui autem dicunt modo pa
tres nominant. Item omnes descendentes filij di
cunt. Et usque ad tritannum pariter dicuntur
ultra vero maiores dicunt. etc.

Nam et ego.

Nota quod ille se quasi vniuersum nominat
quem frater xeritannus precessisse scriptura testatur
quia ille qui primo natus fuit mox quasi
natus fuisset sine nomine decessit. Item
non videtur fuisse qui non durauit.

Quod dicit.

Dictio antequam non semper implicat. h. d. Di
cit h. Hiero. quod ex his verbis non sequitur quod
postea puenirent maria et ioseph. sed scriptu
ra quod si non sit factum per predicta verba ostendit
ioseph. Primogenitus dicitur qui primo na
scitur etiam si nullus sequitur eum. Nota glo.
quod in expositionibus scripturarum semper debemus re
currere ad communem consuetudinem intelligendi

Intelligentia doctorum.

Ex causis est assumenda intelligentia dicit
dicitur quod non sermoni res sed rei est sermo sub
iectus. Nota quod verba instituta sunt ut per ea
quod in alterius noticia cogita rationes suas pro

Nihil obstat. (ferat. etc.)

Nihil obstat narrandi diuersitas ubi ea
dem dicunt maxime cum unusquisque euangeliz
staz eo ordine credat se dicere quod deus vo
luit. Ita sunt verba text. sed sic summat fin
panoz. Diuersitas verborum non viciat. si idem
in substantiacludit. Nota glo. qui dicit quod no
mina et verba transposita idem significant.

Preterea.

Sensum non verba considerare debemus
Nota quod plerumque dum proprietates verborum atten
ditur sensus veritatis amittitur non enim
semper ad proprietatem verborum recurrendum est. sed
videndum est quod testator senserit in quo presum
ptio est quod morant in loco quod est notabile.

Quamuis.

Uisus tenet illos vocari prepositos, q̄
quandā prioratus habent curam super ali
os. Nota glo. q̄ dī. rite h̄ est fm̄ originaria
verbi significationē. zc.

Forus.

Iste tex. plura dicit. Et p̄mo qd sit for?
z vnde dicat z vñ p̄stat. Itē dicit qd sit ne
gociū. Itē qd sit lis. Itē qd sit iusticia. z qd
sit iudiciū. Itē quis dicat actor z quis re?
In fine dicit q̄ iusticia potest cū scelerato
homine habere cōmerciū.

Pactum.

Pactū dicit inter ptes ex pace pueniēs
sc̄pura legibz z moribz p̄probata, dictum
pactū quasi ex pace factū. Itē pactū est du
orū vel plurū p̄sensus in vñ.

Ius.

Ius dicitur est a iuste possidēdo h̄ enim
qd iure possidet h̄ iuste. Et qd iuste h̄ bñ.
qd aut male possidet alienū ē. male aut pos
sidet q̄ vel suis male vtit v̄ aliena p̄sumit.

Causa.

Oblationū nomine intelligunt que in
ste eccie p̄ferunt z p̄ secularem potestatem re
tineri non possunt. vide glo. q̄ dicit q̄ sunt
bona eccie. Itē q̄ de illis p̄t fieri elemos̄

Questiuit.

(na. zc.

Sacerdos cui vno clerico vel solus p̄t
inungere infirmū. Itē dicit qua die pro
festū beati Barthie seruari debet in anno
bisextili. Itē notat glo. vñ p̄cedit ann⁹ bi
sextilis. Et q̄ dies annus habet.

In his.

Si iudex dicat statuo vel p̄cipio idem
est dicere p̄dēno vel absoluo. Nota tex. q̄
nō debet q̄s p̄siderare p̄ba sed volūtatē
cum non intentio verbis. sed verba inten
tionis debent deferuire. zc.

Olīm tibi.

Mandatū de puidendo alicui vt resi
dentibz ad victū cotidianū extendit et ve
stī. Nota glo. q̄ beneficia dicunt manua
lia. Itē infamis est q̄ maliciose interpretat.
rescriptū p̄ncipis. Itē p̄ba p̄uilegiōrū
iustissime sunt interpretanda.

Cum in partibus.

Generale dicit interdici cū regnū pro
uincia villa vel castz subicitur interdicto.

Notat. glo. q̄ verbum simpliciter positū
intelligitur generaliter. zc.

Cum tibi.

Prinilegiū contra p̄suetudinem iuri cō
muni p̄iudiciās obtentū large est interpre
tandū. vel sic. verbū clericorū etiā canon
cos p̄phendit. Nota glo. q̄ dicit q̄ in rebz
patrimonialibz clericorū z intuitu p̄sone ac
quisitis succedūt p̄iudicē clericorū.

Cum clericis.

Istud capitulū docet qualiter iuramen
tum intelligi debet q̄ clericus sine cano
nicus iuraret fidelitatem ecclesie collegia
te z epō z cui potius debet obedire. Nota
glo. q̄ dicit q̄t modis sumit h̄ nomen eccie

Querenti.

Istud capitulū docet q̄ sub ista clausu
la censura ecclesiastica iudex discretus in
telligere debet. nō soluz interdicti. s̄ suspē
sionis et excoicationis sniaz fm̄ circūstan
tias p̄sonaz. Itē dicit glo. q̄ verbis corre
ctionis depositionē p̄tinet. Itē in penis i
figendis deferendū est dignitati.

Quid per nouale.

Per nouale intelligit terra culta de no
uo de qua non est memoria q̄ fuit culta et
ex qua ante culturā eccia prociālis parū
vel nihil habuit. Venerabilis. n. Romine
matricis eccie cath̄ralis intelligit nō ro
mana. Nota glo. q̄ dicit q̄ sicut papa vult
sic nos velle debemus ex q̄ illud p̄cipit ob
seruari. Itē interpretatio pape facit ius.

Ex parte.

Clausula prinilegiū qua dicit q̄ nō est re
laxanda snia nisi p̄stat emenda intelligitur
de snia z offensa manifesta. Nā in offensa
dubia vel cōtumacia sufficit si stando iuri
cautio p̄beat. vide. g. q̄ dicit de p̄sumacia.

Cum olīm

Offensa dicitur manifesta de qua p̄ con
fessionē vel euidentiā p̄stat vel de qua q̄s
in iudicio est p̄fessus. Nota glo. q̄ dicit qd
sit manifestū z quō differt a notorio.

Abbate sancti. s.

Ex consuetudine z p̄uilegio peti potest
vt vñ monasteriū de alio possit eligere et
teneatur. vel sic. In prinilegiis posita de
terminatio ad pinguiorē trahit intellectū.
Nota glo. que tangit de iudicio cōtradi
torio p̄suetudinis. zc.

Super quibusdam.

Istud capitulum dicit qui dicuntur heretici manifesti. Item que sunt pedagia guida gia salmaria interdicta. Item qualiter debet intelligi mandatum factum laico quod de se conquerentibus teneat in foro ecclesiastico respondere, etc.

Notumus.

Clericus traditur curie seculari quia de gradatur seculari potestate presente cui denuncietur ut in suum forum illum recipiat. Nota. q. in dubio videtur sequenda opinio a pluribus approbata verum est nisi illa communis opinio sit evidenter falsa, ut notat Jo. an. in c. de consuet.

Dilecto.

Papalis indulgentia impetrantis iura conservat sed ius non tollit alteri acquisitum vel etiam acquirendum. Notat glo. in finibus nisi quando factum procuratoris nocet domino et quando sibi imputat et quando non.

Cum inter.

Omnia que offerunt ecclesie infra vel extra ecclesiam oblationum nomine continentur. Nota glo. que dicit q. quadragesimalis prescriptio omnes tollit actionem, etc.

Ex parte.

Verba ista a tempore mortis litis ad li. contentationem tantummodo referuntur. Nota. glo. que dicit q. semel in abolitione pena remissa reiterari non debet. Item dicit glo. quoniam in dictum dicitur inceptum, etc.

Ex parte vestra.

In constitutione generali legati exceptiones iuris intelliguntur excepte. Nota. glo. que tangit que potest et non potest legatus in sua provincia et extra eandem exercere.

Qui propter onera debitorum impetrat ut fructus beneficiorum vacantium valeat benivolentia retinere maiora et minora beneficia retinebit. vel sic in privilegio de precipiendis fructibus beneficiorum appellatio beneficiorum maiora beneficia comprehendit. b. d. fin. panorum. Notat glo. quoniam infamis est qui privilegium principis sine iure interpretatur.

Transmisit.

Verbum moderacionis diminutionem continet non augmentum. Notat aliqui ex hoc textu q. quanto plus quis habet tanto plus habere desiderat. Item notat glo. q. statutum ultra numerum canonicorum canonicis sine au-

toritate pape etiam ex iusta causa diminuerenon possunt.

Titulus. de verborum significacione. li. sexto.

Veniens.

Ista decretalis declarat quid significant ista verba in privilegiis posita recepimus vos in priores ecclesiarum, filios, et quilibet locus dicitur desertus. Item dicit text. q. per talia verba videlicet recepimus vos, intelligitur q. illi quibus talia verba in privilegiis ponuntur ab alio quam a papa vel legato de eius latere missi interdici suspendi vel excommunicari a quocumque non possunt.

Constitutionem.

Primo dicit et declarat manifestum et evidens esse synonyma et idem significare quod ad casum decretalis, si forte de elec. Secundo dicit et declarat eos conspiratores et iuratores qui statuerunt et iuraverunt de non recipiendo aliquid in canonicum ad mandatum pape donec possent resistere. Tercio dicit et declarat tale statutum detestabile et illicitum multis ex causis.

Exiit qui seminat.

Ista decreta non glo. per Jo. an. Et longa et plura est tractatus de regula fratrum minorum de ordine sancti francisci presertim de eius approbatione atque confirmatione et declaratione, etc.

Privilegium.

Ista decreta vult dicere quod exemptis cellis alicuius monasterii quod appellatur celle significatur, et significant durat cella in quibus monachi vitam ducunt solitariam a consortio hominum separatam et vacant, contemplationi iuxta c. Alibi de rerum.

Sicut nobis.

Privilegiato aliquo ut possit perferre beneficia clericorum suorum quid sub appellacione clericorum suorum designat ostendit videlicet quod illi dicant sui clerici qui familiares sui sunt et in expensis et continui promeriales etiam si ex illis aliquos aliqui per suis gerendis negociis abesse contingat, etc.

De verborum significatione in cle.

Sepe contingit.

Casus est et in summa dicit determinat

atq; declarat quid significant atq; impo-
rant ista verba inserta in iudicialib; com-
missionib; que fiunt a principe vel a iure. scilicet
q; procedatur simpliciter et de plano et
sine streptu et figura iudicii et determinat
notata p. Inn. et hostien. de accu. olim. Et
latius sic potest summari. Iudex qui dat
est simpliciter et de plano sine streptu et fi-
gura iudicii procedere potest sine libello. si
nelitis contestatio. et feris inductis fauo-
re hominum. amputat dilationes. abbreviat
at lites. repellit frustratorias exceptiones
et appellationes. refrenat iurgia partium et
multitudinem testium. dat simul terminum
ad ponendum et articulandum primo. secundo pro-
ducendo omnia acta et munimenta cause.
interrogat partes ubi suadet equitas. non ci-
tat pemptorie. ad sententiam quam profert
stans vel sedens etiam conclusionem non facta
citare non tenet et recipere petitionem in scriptis
vel verbore tunc scribendum in actis.
Item iuramentum calumnie veritatis vel ma-
licie probationes necessarias et defensiones
legitimas et facta remissione per testibus pro-
ducendis debet tunc recipere instrumenta.
tenetur partes ad sententiam citare quam te-
netur in scriptis ferre et secundum acta cause. hoc
dicit. Nota glo. que in hoc est specialis atq;
notabilis. quia notat an et quando libellus
est dandus.

Ti. de regulis iuris.

Omnis.

Omnis res per quascumque causas nascitur
per easdem dissolvitur. Nota q; tractus de
nasci tpe et sensus et dissolui cum tractus de
sensus interuenit.

Estote.

Dubia in meliorem partem interpretari debent
Nota ex tex. q; per ea euangelii adduci pos-
sunt ad decisionem causarum etiam multi cano-
nes extracti sunt ex auctoribus non. et ve. test.

Qui scandalizauerit.

Propter scandalum evitandum veritas non
est obmittenda. Nota glo. que dicit q; veritas
est triplex scilicet bone vite discipline et iusticie

Quod non est.

Propter necessitatem illicitum efficitur licitum.
Item notat ex tex. q; necessitas excusat a pec-
cato. Item in voto intelligitur tacita conditio
si potero.

Quod latenter.

Illicite factum obligationem non indu-
cit. h. d. secundum panorum.

Lum in contemplatione.

Tormenta iudicis non precedentibus in-
ferenda non sunt. h. d.

Que multotiens.

Sacrilegus est offendens rem vel perso-
nam ecclesiasticam. Nota ex glo. iuncto tex.
q; omnia bona ecclesiarum largo modo possunt di-
ci sacrata. quia oblata sunt ecclesie pro sacris

Qui ex.

Qui facit aliter quam debet facere non dicit
h. d. Nota q; non est considerandum solum
factum sed animus facientis et maxime quo
ad deum qui respicit non quod fit sed qui animo fit.

Defleat.

Committens unum peccatum reus est omnium qui
ad vitam eternam. Nota glo. q; sine cartra-
te nemo absoluat. et allegat. apostolum.

Quamvis.

Ignorantia pastoris non excusat eum si lu-
pus oves rapit. Nota glo. q; pastor tenet
de custodia omnium.

Indignum.

Pro spiritualibus homagium non prestat. Item
nota q; consuetudo romane ecclesie sequenda est
Item homagium dicitur quod hominis ligum. quod
iurans ligatur et obligatur illi cui iurat et
efficitur homo illius.

Titulus de regulis iuris libro sexto.

Beneficium ecclesiasticum non potest licite
sine institutione canonica obtineri. Nota q; h
beneficium sumitur largo modo putat per preben-
dit dignitates personarum ecclesiarum omnes si-
ne cura et cum cura que cum titulo habent. super
de preben. nulla. s. q. iij. Si quis dator
Institutio canonica appellatur. in qua omnia
substantialia valide institutionis occurrunt
largo modo sumpto scilicet collatio. investitura
in possessionem corporalem missio. et persone
habilitas tam ex parte instituentis quam insti-
tute. Et nota secundum dominum de. q; per institutionem
personalem tribuitur ius proprietatis. per investitu-
ram determinatur et confirmatur illius iuris
collatio. sed per tertium ius tribuitur possessio
omnis et administrationis.

Possessor malefidei villo tempore non p
scribit scz q aliquo tempore nō habeat ma
lam fidem vel q semp etiā in mille annis.
Jo. an. z dy. dicūt q malefidei possessor dē
qui contra leges z canones mercatur.

Sine possessione prescriptio nō pcedit
Blo. scz naturali ciuili. vel ciuili tm incho
ata vera z psumpta. Item possessio est ius
ex apprehensione rei corporalis acquisitum
corporis et domini z iur. amminiculo cō
currente.

Peccatum non dimittit nisi restituatur
oblatum. Blo. verū est si potest. Si non
manet obligatus vsq ad pinguorem for
tunam.

Peccati venia non datur nisi correcto.
Blo. verum est tam de generali q de speci
ali pena tñ venia bene datur nō correcto p
pter scandalū vt tenet h in hac vtra. xliij.
q. ij. legimus. L. de manicheis. l. v. an
cheos. Ratio istius regule quia in peccati
absolutōe duo sunt pcpue necessaria. pri
mū est culpe remissio z h facit deus. Secū
dum est peccatis dispositio. z hoc facit ho
mo. Deus igit est principale agens. hō est
principale disponēs. Vñ Aug. Qui crea
uit te sine te. non iustificabit te sine te.

Nemo potest ad impossibile obligari.
Blo. scz impossibile nature facti vel iuris.
Nota q triplex est impossibile. iuris facti
et nature. De primo exemplū. l. iij. dist.
abbati. Si enim abbas obligat se vt ma
nūmittat seruū suū non potest quia est im
possibile iuris. quia nō potest alienare pos
sessio nisi a ppro dño. De secundo pone ex
emplū. si enim pmitto tibi alpes vltra ma
re transferre non tenet obligatio quia est i
possibile facti. vt. ff. de ver. obli. l. generalit
De tertio exēplū. quia si promitto tibi da
re solem vel lunam non tenet. quia est im
possibile nature. ff. de ver. obli. l. si stipule.

Prisilegiū personale personam sequit
z extinguitur cū psona. Blo. verū est si
psona est causa immediata illi. secus si re
mota vt in restitutōe in integruz vbi lesio
est causa immediata. Itē quis palliū non
potest alteri cōmunicare. sed debet cum eo
sepeliri. de auc. z vsupal. ca. ij. Itē. vij. q. j.
peristi. Si conceditur alicui epō vt habe
at pro sua senectute adiutorem istud priu
legiū eū sequitur et cū eo extinguitur.

Semel malus semp presumitur esse ma

malus. Blo. quia quilibet psumitur eē
bonus nisi postea fiat malus. nō tamen est
psumptio iuris. Pone exemplū in semel
piuro. xxiij. q. v. puili. In semel calūntante
xxy. di. c. vlt. sup de elec. sup eo. Et est ratio
fm Jo. cardinalē quia quilibet psumend
est bonus donec probetur cōtrariū de pre
sump. dudum. Cum igitur bon⁹ sit semel
malus semper presumitur in poster⁹ eē ma
lus. quia humana natura de facili labitur
ad delicta. In aucten. de monachis si vero
coll. j.

Ratum quis habere non potest qd suo
noie non est gestum. Blo. h intellige taz
voca liter q realiter. Pone exemplū sup
de sen. excō. cum quis. Si occidisti clericū
non noie meo z ratum non habeam nō suz
aggrauatus quia ratum quis. zc.

Ratihabitionem retrahit z mandato
nō est dubiū cōpari. Blo. quia quod pos
sum mandare possum ratū habere nisi sit
specialiter phibitū vel nisi mihi posset sin
putari tacita renūciatio. Pone exemplū
in contractib. L. ad macedo. l. vlt. si quis
emit rem aliquā sine mandato meo h noie
meo z postea ratum habea efficioz dñs rei
ac si ab incio mandassem.

Cum sunt partium iura obscura. reo fa
uendū est potius q actori. Blo. quia ab
soluitur. Fallit hoc in quattuor casibus in
testameto. in dote in matrimonio. in liber
tate. Pone exemplū si actor z reus parit
pbauerunt de iure suo p numez testūz cō
lem vel eque valida instrumenta fauendū
est reo vt absoluitur. de pbatio. ex lris.

In iudicijs non est psonaz acceptio ha
benda. nisi quantū ad honore in assurgen
do et sedendo. In penis etiam defertur di
gnitati psonē. nō aut quantū ad ipsam sen
tentiam vel diffinitionē iudicij. quia tra iu
dicabls magnū vt parū. regem vt alium.
de iudicijs nouit.

Ignorantia facti non iuris excusat.
Blo. scz ignorantia facti pbabilis nō cras
sa vel supina excusat nec illa in facto ppro
nisi de damno vltando. Sed iuris non ex
cusat nisi sit tale ius cuius frequentia non
habetur. Item fallit in mulierib. militib.
iusticiarijs z minorib. Pone exemplū de
ignorantia facti. Si dominus papa con
tulit alicui beneficium postea ille cui debe
bat conferre ignorans hoc aliū contulit il
q 3

le aliud beneficiū quod prius habuit resi-
gnauit non preiudicat illi quin possit recu-
perare statū suum. quia ignorantia facti ex-
cusat. de preben. si beneficia li. vi. De igno-
rantia iuris exemplū de preben. cum quis
quia qui beneficiū occupat ut ipso iure est
priuatus. non enim decet q̄ stultus mello-
ris p̄dictis q̄ peritus existat. Itē si ego
prelatus ignoro hoc ius q̄ infra sex men-
ses debeo conferre beneficiū vacās non ex-
cusat ignorantia. de supplen. negligē. pre-
la. licet. Nota q̄ ignorantia vocatur quan-
do quis ignorat quod omnibus est notus
tunc non excusat.

Cum quis in ius succedit alteri iustas
ignorantiā cause censetur habere. Glo. scz
quando cum successore agitur secus si ipe
agat quia certus debuit eē in facto suo cuz
ad iudiciū puocauit. Ista regula est exem-
plum precedentis. scilicet q̄ ignorantia fa-
cti excusat. In ius scilicet p̄sentādī z in one-
re defendēdi. et pone exemplū in filio patro-
ni. Itē pone exemplū p̄missi dare bouē i ca-
lendis augusti si nō daret. p̄missi dare de-
cem ex noie p̄ne decedis p̄ heres i grās p̄
missione factā nō soluit i calendis tū p̄uenit
ad penā cū effectu p̄ istam regulam. Item
si predecessor possedit aliquam rem in iuste
z malafide ille non p̄scripsit sed successor
p̄scripsit. quia censetur habere iustas igno-
rantie causam.

Odia restringi z fauores conuenit am-
pliari. Glo. verum est etia si dubium est
quia magis debemus esse dediti clemētie
q̄ seueritati. Pone exemplū de elec. e. li.
statutum. ubi dicitur q̄ statutū de his qui
ad regimen ecclesiarū prochiālium assumū-
tur promouendi sunt ad sacerdotiū infra
annum als ecclīis sunt priuati ad collegia-
tas ecclīas nō debet extendi. quia odiosus
est ideo restringi debet. De secundo pone
exemplū. e. li. de priuile. licet. ij. respon. Si
p̄ceditur alicui priuilegiū ut tempore inter-
dicti debeat audire dīlūa eius familiares
domestici licite admittuntur. De vtriusq̄ di-
cit lex. Si pater instituit filium incerta re
valet institutio. sed si exheredet in incerta
re nō valet. ff. de libe. z postu. l. cum quidā

Decet concessum a p̄ncipe beneficiū
esse mansurum. Glo. verum est nullo ex-
trinsecus operante. Pone exemplū. e. li. de
preben. si cui. Si papa alicui p̄cedit nulla

facta exp̄ssione p̄sonarū ut aliquis possit cō-
ferre beneficia hui⁹ gratia reintegra nō ex-
spirat p̄ mortem p̄cedentis. quia gratiam
continet quam decet esse mansuram.

Indultum a iure beneficiū non est ali-
cui auferendum. Glo. verum est si ius nō
auferit nec p̄mittit hoīez auferre. Fallit in
his. Paupertas. zc. Pone exemplū. xxviii.
di. de his quia licēcia data nubenti ab a-
postolo nemini est auferenda.

Non firmatur tractu temporis. quod
de iure ab initio nō subsistit. Glo. verum ē
si durat causa impediens vel cessauit. z nō
supuenit confirmans. quia secus est si sup-
uenit. Pone exemplū. j. q. j. p̄ncipat⁹. Si
eo tpe quo quis impetrauit beneficiū fuit
inhabilis licet modo factus sit habilis re-
gula non tenet quia non firmatur. zc.

Non est sine culpa qui rei que ad eū nō
p̄tinet se immiscet. ut patet in medico z q̄li-
bet artifice. Pone exemplū. l. di. clerico. de
clerico ludente cuz laico si occidit eum cō-
mittit homicidiū. sed a casu in culpa est. qz
ad eum non pertinebat. Itē de monacho
chirurgico. de homici. tua. j. respon.

Nullus pluribus vti defensionibus p̄-
hibetur. Glo. verum est. si simul possunt
stare. Pone exemplum de p̄sc̄p. auditis.
ubi allegabat priuilegiū z p̄scriptio. Itē
si p̄posui ad meam defensionē pactū de nō
penitendo possum postea opponere excep-
tionem rei iudicate. vel iurisiurandi. vel si
mul et semel. vel successiue. ff. de exceptio.
nemo p̄hibetur.

Quod semel placuit amplius displicere
non potest. Ista regula fallit in omnib⁹ ca-
sib⁹ in quib⁹ p̄mittit ius variare z penite-
re. Pone exemplū in matrimonio. ex quo
semel placuit interueniente legitimo con-
sensu amplius. zc. xxij. q. v. horredis. Itē
in electione p̄lati. viij. q. ij. dilectis.

Non debet aliquis alterius odio p̄e-
gruari. Pone casum in filio qui nō ex-
cōmunicatur p̄ peccato patris. xxij. q. iij.
si heres.

Sine culpa nisi subsit causa non est ali-
quis puniendus. Pone exemplū de cō-
sti. cognoscentes. quia rem que culpa caret
in dānū vocari nō cōuenit. ut ibi dicit rex.

Quod quis mandato iudicis facit do-

lo facere nō videtur cum habeat parere ne
cesse. Pone exemplū in milite qui manda
to iudicis occidit. xxiiij. q. v. miles. Item
in clerico vel in laico qui mandato iudicis
capit clericum desen. excon. si clericus. et h
verum est si verus est iudex.

Mora sua cuiuslibet est nocua: Blosa
ultima mora semper nocet ei qui est in mo
ra soluendi decimas quem perierunt casu
infortunato. periculū enim suū est non sacer
dotis. q. fuit in mora. xvi. q. j. decime.

Ea que fiunt a iudice si ad eius nō spe
ctant officiū vtrūq. nō subsistunt. Blo. ve
rum est si h constat secus si est dubiū. Po
ne exemplū. lxxv. d. i. q. vices vbi simplex
sacerdos conferendo ordines pfirmando
pignes consecrando nil agit. Idem si eps
plus concedit indulgentiis q. quadragin
ta dies nisi in dedicatione non subsistunt.
supra. e. l. de pe. et re. romana.

Scienti et consentienti non fit iniuria
neq. dolus. Hic sunt due regule fm di
num. prima est q. scienti non fit iniuria. se
cunda q. consentienti non fit dolus. Po
ne exemplū in prima. quia si vendo homi
nem liberum volentem non fit contra me
actio iniuriarum. ff. de iniuriis. l. j. In secu
da si vendo hominē volentem et pscienten
tem non teneor de libero hoīe exhibendo.

Que a iure communi exorbitant nequa
q. ad psequentiā sunt trahenda. Blo. in
mo magis oportet restringi vt odiosa que
nunq. sunt laxanda. quia remertarium est
sua auctoritate psumere qd ex certa ratioe
romana ecclesia alicui voluerit indulgere
et quia singulare pūilegium communem
legem non facit. Pone exemplū. xvi. q. j.
hinc est in velleiano. nam regulariter qui
libet intercedendo obligat fallit in mulie
re ergo hoc nō trahit ad consequentiā.

Quod omnes tangit debet ab omnibus
approbari. Blo. verū est si competit eis
vt singulis non vt collegiatis. Pone ex
emplum in epo eligendo qui ab omnibus
eligi debet. de elect. quia propter.

In obscuris minimum est sequendum.
Pone exemplum. s. de cens. ex parte vbi
in dubio non cōpelluntur soluere vota ad
maximā. sed ad minimā mensuram.

Cum quis certus est certiorari ulterius

non oportet. Blo. vel certus esse debuit
Fallit in canonico qui vocari debuit.

Pone exemplum de appel. c. si duobus
qui sciens excommunicauit illum qui appel
lauit ad papam.

Non licet actori quod reo licitum non
existit. Blo. reus magis fauorabilis est
q. actor Sed fallit quando reus ordina
rios habet plures. et actor eligit vnum
Pone exemplum. l. iij. q. iij. ca. ij. vbi accu
sator et accusati equa ratione audiuntur.

Mutare consilium quis non potest in
alterius detrimentum. fm istam intellige
illam. quod semel pla. Unde fallit circa di
uersa que habent eundem effectum in qui
bus licet. Pone exemplum. s. de electio.
publicato scrutinio non potest mutari.

Generi per speciem derogatur.

Fallit in tribus casibus in pūilegiis
de rescrip. cum ordinem. In genere quod
non habet nisi vnicam speciem de offi. de
leg. ex parte. Et quando speciales littere
exhibentur re integra. de fide instrumēto
rum ex tua

Pone exemplum de of. leg. studuisti. Si
papa committit specialem causam alicui
delegato. legatus qui est in prouincia ha
bens generalem potestatem. de illa causa
se intromittere non potest. quia generi. rē.

Plus semper in se continet quod est mi
nus. Blo. verum est in quantitate. secus
si diuersitas est in qualitate. Ista regu
la est ratio illius. s. c. in obscuris quia pl.
rē. Item regula in obscuris. rē. vera est in
quantitatibus et non speciebus. Pone ex
plum. s. de censibus. ex parte. quia si ali
quis vouit sancto Jacobo soluere neq. ad
maximā neq. ad minimā s. blado et e maxia
mēsurā et n. pstat de qua intellexit non cō
pellitur soluere ad maximā s. ad minimā

Pro possessore habetur qui dolo desit
possidere. Blo. quia agitur contra eum
ac si possideret. Idem est si in principio do
lose possedit et sine dolo desit possidere.

Pone exemplum si dolo desisti possi
dere rem quam a te petebam vel petere p
ponebam. proinde teneris rei vendicatio
ne ac si possideres. ff. de rei vendicatio. l. i.
fm autem. Item si lite contest. vel dato li
bello transfert possessionem ita alium do
lo presumitur desisse possidere.

Utile debet per inutile viciari.
Glosa. verum si sunt separabilia. Pone exemplum de preben. dilectus. ubi factum legati in vno capitulo confirmatur et non in alio. Item si electio fuit canonica non debet per confirmationem quantūcūq; inuisilem viciari. s. e. l. de elec. si pfirmatōez;

Ex eo non debet quis fructum consequi quod nilius extitit impugnare. Glo. verū est cum effectu vel saltem quantum fuit in eo pseueraverit. Pone exemplū. xix. di. si romanoz. Si aliquis dicat decretales eplas non esse auctorissimas nullam pro se debet allegare.

Cum quid prohibetur prohibetur oīa que sequuntur ex illo. Glo. regula loquitur causa prohibitiōis durante fm̄ diuiz. Pone exemplum quia prohibito furto prohibetur omnis rei illicita vsurpatio. l. iij. di. si. deniq;.

Pluralis locutio duorum numero est cōtenta. verum est regulariter. sed fallit vbi a iure adicitur vel taxatur alius numerus. Pone exemplū de psc. di. j. hic quoq; sacerdos quia dicit dominus vobiscū debet habere ad minus duos ministros quia pluralis locutio. zc.

Imputari non debet ei per quem non stat si non faciat quod per eum fuerat faciendum. Nota tamen. si aliquis tenetur facere infra certum tempus nec per eum stat licet non imputetur sibi. tamē post tempus tenetur quando potest. de donatio. cum dilecti. Pone exemplū qui recipit ecclesiam parrochiale debet promoueri in sacerdotem infra annū aliter perdit ipso iure eam. verum est si stet per eum. sed si in isto tempore promoueri non posset. non imputaretur eidem. de elect. cōmissa. c. li.

Accessorium naturam sequi pgruit pncipalis. Nota q; aliquando non tenet pncipale. sed accessorium. aliquando pncipale. sed non accessorium aliquā simul. Pone exemplum hoc. l. i. s. de offi. delega. si sup gratia. quia sicut gratia facta alicui morte concedentis non extinguitur. sic nec potestas executorum quia accessor. zc.

Qui tacet consentire videtur. Glo. verum est. si agitur de p̄iudicio generando p̄senti et tacenti. Sed si alteri exempte persone p̄sentas non tenet. Pone exemplū. s. de p̄sumpti. Nonne. vbi p̄s tacendo

ad hoc quod dicebatur samaritanus. p̄senti videbatur.

Is qui tacet non fatetur sed nec vtiq; negare videtur. Nota tacere est quoddam medium inter exp̄ssam voluntatem et exp̄ssam contradictionem. Pone exemplū in eo i quem fertur sententia si tacet non habetur p. consentiente. nec pro contradicente infra decem dies infra quos potest appellare. ij. q. vj. anteriorum. Item in prelato quia tacet ex causa. puta ppter scandalum. s. de p̄script. nihil prodest. Sed nota q; in facto honorabili appetibili et meritorio tactur nitas habetur pro consensu. sed in facto o. nerofo necessarius est exp̄ssus p̄sensus nisi ius cōtrarium statuat.

Inspicimus in obscuris quod est verisimilius vel quod plerūq; fieri consuevit. Glosa. si hec non apparet minimū est sequendum. Pone exemplū in viro qui contra xit cum vidua et longo tempore habitauit cum ea et dicit se incognitam in hoc obscuro p̄sumitur cognita quod est verisimilissimū. xxxij. q. j. si quis acceperit.

Si quis in ius succedit alterius eo iure utitur quo ille uti debebat. Fallit in conventionibus vbi ex persona conueniuntur forma. quia clericus in patrimonio talibus coram iudice ecclesiastico conuenitur. Pone exemplum quia eodem conuenitur successor quo poterat conuenire p̄decessor. s. de foro compe. dilecti.

P̄sumitur ignorantia vbi scientia non probatur. Glosa scz facti et tale est quod indagare non tenetur. Pone exemplū de sententia excommunicationis. si vero. ij. Si aliquis iniecit manus in clericum comam nutriendum p̄sumitur ignorantia et non est excommunicatus si ignorauit.

Locupletari non debet quis cum alterius iniuria vel iactura. Fallit in vsucapionibus et p̄scriptionibus. Pone exemplum non debet dītari monasteriū cuius iactura ecclesie cathedralis. de donat. apostolice.

In penis benignior est interpretatio facienda. Pone exemplū. Si constet aliquem vim fecisse et ignoratur vtrum cum armis. vel sine armis. p̄sumitur q; sine armis. qz in penis. zc. l. si p̄ses. ff. de penis.

Actus legitimi cōditionem non recipi-

int neq; dicitur, Glo. pba hec generalit po-
sta debent restringi, s. q. quidam sunt ac-
legitimi qui recipiunt vel dicitur vel additione
pone exemplum de postul. qui sunt ac-
legitimi id sub conditione fieri non debent et
si fiant p non factis habentur, s. de elect. in
electionibus.

Semel deo dicitur non est ad huma-
nos usus ulterius transferendum. Glo. ver-
est si manet in eadem forma unde vasa ec-
clesie ppter necessitate possunt pflari et ve-
di. pone casum. xij. q. ij. nulli.

Non pstat impedimentum quod de iure
non sortit effectum. Glo. verum est nisi aliq;
prohibeatur et p maleficia q de iure non
sortitur effectus. Pone exemplum si mu-
lier nullo modo pstat in maritum non im-
peditur, qn possit pstrahere cu ali. xxx. q. ij.
si ver. Item in electione que non tenet non
pstat impedimentum. s. de elec. pgregato.

Licet licet qd est plus licet utiq; quod est
minus. Glo. ver. est nisi prohibeatur in eo-
dem genere et ordine. Pone exemplum xxx.
dis. ecce. quere supra.

Qui prior est tempore potior est iure.
Glo. ver. est quando utriusq; est par causa
quia secus si causa scd esset potior. Pone
exemplum. Qui pmo impetrauit prebendam
primo debet habere. s. de pben. cu q. li. vi.

Qui sentit onus sentire debet et como-
dum et contra. Vel societas vel psona
ubi ex ca quis prohibetur ab alio licet on-
habeat. Pone exemplum in clerico qui pro-
pter lapsum detruditur in monasterium ad
penitentiam, qz res eis proficiet monasterio.
xvi. q. vi. de lapsis. Item de sepultu. c. j. ut
sint socii consolationum qui passionum et
reconuerso.

In re comun potior est conditio probi-
bentis. Pone exemplum in duob; puga-
tis quoz vno vouere volente et altero p-
hibente potior est conditio phibentis. xxx.
q. v. c. j.

Contra eum qui legem dicere potuit a-
pertius est interpretatio facienda.

Pone exemplum in dicto testis cuius in-
terpretatio fit contra producentes. s. de p-
bat. in presentia.

Non est obligatorum contra bonos mo-
res prestitum iuramentum. Iuramen-
tum non est iniquitatis vinculum quod verum

si est contra iura pro se, secus si favore per-
sone. Pone exemplum aliquis iuravit pa-
trem occidere vel simile quid facere, non ob-
ligat, quia est contra bonos mores. xxx. q.
stio. liij. c. j. et p totum.

Dolo facit qui petit quod restituere op-
tet eundem. Hec regula locum habet in iu-
dictio adipiscende vel retinende possessionis
non recuperande. Pone exemplum in eo qui
petit usuras a debitore quas restituere op-
tet eundem. xliij. q. liij. nullus.

Non est in mora qui potest exceptione le-
gitima se tueri. Glo. intellige per tales ex-
ceptione que per replicationes non potest
elidi. Pone exemplum in domino qui non re-
quirit seruum fugitiuum monachum factus
infra triennium.

Quod ob gratiam alicui conceditur non
est in eius dispendium retorquendum.
Glo. ver. est maxie si princeps motu propo-
concederet. Item per contrarium regula est
vera. Pone exemplum in yconomus qui in
favore ecclesie vacans pstituitur est, non dicitur ec-
clesiam vacantem gravare. xij. q. ij. caritate.

Nullus ex consilio dummodo fraudu-
lentum non fuerit obligatur. Glo. quia
nullus tenetur sequi consilium alterius sz
quando est fraudulentum tenetur consulens
ratione fraudis. Pone exemplum si dedi ti-
bi consilium ut potius pecuniam tuam in
emptione mercium quam in emptione p-
diorum conuerteres et male accidit tibi, qz
forte naufragio submersa. Dubitatur an te-
near, distingue, aut dedi consilium bona fi-
de tunc non teneor, aut fraudulenter, tunc
teneor. ff. e. consilij.

Exceptionem obiciens non videtur de
intentione aduersarij pferri. Ratio exci-
piens intendit intentione actoris elidere,
sed in fine vnum alter non opatur. Pone
exemplum de presumpt. illud de excep. cu
venerabilis, et est ratio huius regule quia
excipiens non fatetur.

Que contra ius fiunt debent utiq; in p-
fectis haberi. Glo. verum est si habent per-
petuam causam prohibitionis ut in matr-
monio post votum solene. Pone exemplum
s. e. li. de regula non solum. ubi professio in
ordine mendicantium ante annum facta p-
infecto habetur et in consimilibus. Ratio
quia est contra mores quod est impossibi-
le iuris.

In pari delicto vel causa potior est con-
ditio possidentis. Pone exemplū. si aliq̄s
dedit pecuniam p̄ iniquo iudicio nō repe-
ret cū sit in pari delicto. xliij. q. v. non sane.

Cū stat p̄ eū ad quē p̄tinet quo min⁹ cō-
ditio impleat haberi d̄z p̄inde ac si imple-
ta fuisset. Glo. cū stat p̄ eū. l. p̄ impedimē-
tum ab eo p̄stitum. et sic regula sibi vera est.
Pone exemplū abrahe p̄ quē nō stetit quo
min⁹ p̄m dñi p̄ceptū filiū suū imolasset. vñ
perinde apud deū gratum fuit. ac si imolas-
set. xxij. q. ij. p̄phetauit et c. se.

Qd̄ alicui suo nō licet noīe nec alieno li-
cebit. Glo. hec regula vera est in his q̄ re-
q̄rūt ordinis amīniculū vñ sacerdos nō p̄t
crismare noīe pape vel ep̄l. Pone exēplū
lxvij. di. sicut nō suo. q̄ sicut meo noīe non
licet exercere sen⁹ sic nec noīe alterius.

Potest q̄s p̄ aliū qd̄ p̄t facere p̄ seipsum.
Hec regula potest formari e contrario. Nō
possum p̄ me qd̄ nō possum p̄ aliū multa
contraria hic inuenies.

In malis p̄missis fidem nō expedit ob-
seruari. Glo. s. in rebz q̄ de se male sunt. se-
cus si male et bone p̄misit. Pone exēplū
Si p̄mitto tibi hominē occidere vel symo-
niā vel furtū facere non expedit fidem ob-
seruari. xxij. q. iij. in malis.

In alternatiuis deditōis est electio et
sufficit alterz adimpleri. Hic sunt due re-
gule. In alternatiuis cōtractibz sp̄ est ele-
ctio debitoris. Sed in legatis distinguit
prima regula in alternatiuis debitoris est
electio. secunda q̄ i alternatiuis sufficit al-
terz adimpleri. Pone exemplū in p̄mo.
Si p̄mitto tibi equū vel asinū electio est
mea quēz velim tibi dare. ff. de iure do. ple-
rumq̄. in fine. de scō si dederō equū nō te-
neor ad asinū.

Qui ad agendū admittit est ad excipien-
dum multo magis admittendus. Glo. h̄
ut in regula. Qui licet qd̄ plus est. zc. vt. s.
Pone exemplū in eo q̄ legitime p̄scripsit.
quia si cadat a possessione datur sibi actio
multo fortius si possidet dat̄ tra aliū exce-
ptio. xvj. q. iij. in prin.

Qui facit p̄ aliū est p̄inde ac si faciat per
seipsum. Glo. vbi eligit industria p̄sone re-
gula nō p̄cedit. sed vbi nō intelligit indu-
stria p̄sone regula habet locū. Pone exē-
plū qui verberat clericū p̄ aliū est excomu-
nicatus ac si per se verberaret de sen. ex.

Factū legitime retractari nō debet. licet
casus postea eueniat a quo non potuit in-
choari. Glo. vñ est si est factū. q̄ secus. si
fuit inchoatū et non p̄fectū. vel dic. si res in
eodem statu p̄manet. Pone exemplū. q̄
si homo sane mētis p̄trabat matrimonium
nō dissoluet postea licet sit factus furiosus.

Qd̄ alicui gratiose p̄cedit trahi non d̄z
ab alijs in exemplum. Glo. quia p̄uile-
gia singulorū cōmunem legem non faciunt
xvi. q. ij. Exemplū si papa p̄cedit alicui q̄
possit habere plura beneficia cum cura vel
visitare vel aliquid facere quod est contra
ius cōmune non debet hoc ab alijs trahi
exemplum.

Frustra sibi fidem ab eo quis postulat
obseruari cui fidem a se p̄stitam seruare re-
cusat. Verum est si fidem solum p̄misit
et nō deo et tunc intellige circa idem factū
et non circa diuersa. Pone exemplum si
duo fratres vnam vel duas domos habēt
communes et inuicem conueniunt sub cer-
ta pecunia de non alienando et vnus alle-
nat et vult q̄ alter abstineat non auditur.
quia frustra. zc.

Delictum persone non debet in detri-
mentū ecclesie redundare. Glo. vñ est
si non facit iussu capituli et hoc si consistit i
faciendo. In obmittēdo nocet vt in lucro
captando. Pone exemplum si ep̄scopus
est depositus propter crimen suū propter
hoc ecclesia non debet suis spoliari. xvi. q.
vj. si ep̄scopus.

Rationi congruit vt succedat in onere
qui substituitur in honore. xvj. q. vij. filius.

In argumentum trahi nequeunt que p̄-
pter necessitatem aliquando sunt concessa.
Glo. nisi sit eadem necessitas aut maior et
specialiter non sit p̄hibitū. Pone exem-
plum p̄pter necessitatem p̄missum fuit. vt
monachi recipiuntur ad prochiales ec. cel.
sante hac necessitate non debet hoc trahi
exemplum. Idem de electione. cū in cūc.

Nemo plus iuris transferre in aliū p̄t
q̄ sibi competere dinoscatur. Pone exē-
plum si vendidero tibi et ex causa venditio-
nis trado rem aliquam istud ius quod fu-
it apud me erit apud emptor.

In toto partem non est dubium conti-
neri quia plus semper in se cōtinet quod ē
minus. quia qui absolutus est ab ip̄tione
toti⁹ fundi et a qualibet eius parte.

In generali concessione illa non veniunt
qui non esset quis verisimiliter processurus in specie.
Hoc verbum generale artat et speciale non con-
cessum derogat generali ut sub ipso non con-
cedatur. Pone exemplum, si episcopus subdi-
aco suo processit ut possit sibi ydoneum eligere
professorem nihilominus casus episcopo reserva-
tos debet confiteri.

Qui contra iura mercatur bonam fidei
presumitur non habere. Pone exemplum de
eo qui recipit ecclesiam de manu laici. xvj. q.
vi. si quis deinceps. Item qui emit spiritualia de
symonia non satis, et breviter ubique est igno-
rantia presumitur mala fides nec in prescripti-
onibus nec in usucapionibus. ff. de usuris. l. non
est. Item eo qui emit rem a pupillo sine au-
thoritate tutoris. ff. de auctoritate patris, cum
quis. Et ratio est secundum dominum. quod aut emptor scie-
bat prohibitionem iuris aut ignorabat. Si
sciebat planum est quod malam fidem habuit. Si
ignorabat est male fidei possessor presumpti-
one iuris. ff. de usucapionibus. l. si fur.

Bona fides non patitur ut semel exactum sit
non exigatur. Glo. verum est si causa unica actione
finitur, secundum si non finitur unica. Pone exemplum
xij. q. ij. fraternitas Ecclesia non debet suum repe-
tere cum augmento. Et intellige secundum dominum re-
gulam veram esse ab eodem vel qui ab exacto
causam habet, nam aduersus potest idem bis exigi.
Et nota quod hec regula etiam locum habet in penis
quod semel exacte ab eodem iterum exigi non debet.

Cum quid una via prohibet alicui ad id
alia via non debet admitti. Ista regula lo-
cum habet quando aliquid prohibetur respectu
ad prohibentem. Pone exemplum de electi-
onibus. eod. l. quia quasi electus ante confir-
mationem non potest administrare nec vti cura-
tione nec aliquid colore ad hoc quesito de pces-
sibus. de testanda. e. l.

Contractus ex conventionione legem accipe
distinguntur. Glo. intelligas de conventioni-
one honesta et non de bonis moribus. Dicunt
vulgares pactum rumpit leges. Pone exem-
plum. xviij. q. ij. eleuterius. ubi conventio inter episcopum
et voces animum et fundatorem intra de ob-
lationibus et obventionibus in festo ecclesie ser-
vanda est.

Datum quod quis sua culpa sentit sibi debet
non alii imputari. Ratio est quod culpa suos
debet tenere auctores. Pone exemplum si pecu-
rator sua culpa datur et penam soluat si
ibi et non domino debet imputari. ff. de procu-
ratoribus, qui primo.

In familiis porte non pateant dignitates
Glo. verum est non solum in ecclesiasticis, sed
etiam in secularibus. quod sicut dicitur lex. Neque in
familia notatis neque his quos scelus et vite
turpitudine inquinat et quos infamia ab ho-
nestorum segregat cetudignitates porte patebunt

Certum est quod is promittit in legem qui le-
gis verba proplectens per legis nunciat voluntatem

Sens legis est ratio que movet legislato-
rem quia verba non debent nisi ad eum ca-
sum ubi extenditur. ratio ubi ergo constat de
ratione legis extendatur legem. conferendo ver-
ba, secundum dominum dominum. Sicut enim facere secundum
verba legis et sententiam ita secundum sententiam tamen verbis non
servatis paria sunt. ff. de verbo significati. l. neces-
sarius. sic econverso facere contra verba et
sententiam contra sententiam verbis servatis
paria sunt. hoc est intellectus regule.

Data rome apud sanctum Petrum quinto
nonas Martii pontificatus nostri anno
quarto. Nota hic archiepiscopus. ex. g. quod tabellio in in-
strumento debet scribere locum in quo contra-
ctus de h. s. e. li. de re iudi. abbate.

Libellus iste utilissimus casus summa-
rios librorum decre. sex. et cle. una cum nucleo si-
ne medulla glosularum omnium eorundem librorum
in se continens. impressus est Argentine. An-
no domini, M, cccc. xcij.

Olim thesaurum conclusum solo repleto
Iuris canonici pandit et ipse tibi.
Casus in summa, glosularum simul et una
Cum nucleo ponit, colligat qui proficit

Il * 4662

Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly a title or header.

(faint handwritten text)

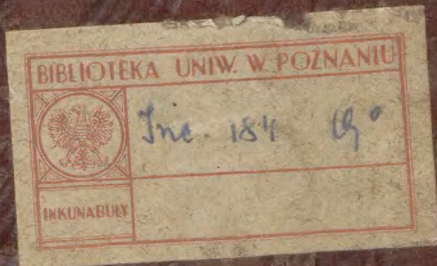
ANNO

1) Lt 1170

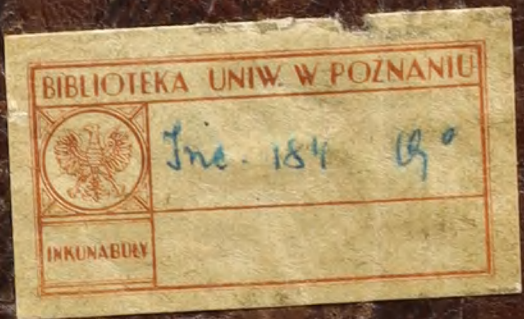
2) Lt 950

40

(faint handwritten text on the left edge)

Martini
I
Martini
339

